

Α. Φ. ΣΚΟΚΟΥ

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ

1911

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4:

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifis O. Apothefis Dimotias Iston
Απριλιαν Ιστορικη Βιβλιοθηκη Ζαγορας

Restrictions apply.

Handwritten signature: G. P. Santarops

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2021 21:03:05 UTC from ProQuest Annotated Bibliography
Ελληνική Ιστορική Βιβλιοθήκη Ζαγόρα,
Restrictions apply.

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Buffalo Apothecario Dimosias Istorikis Vivliothekis
Restrictions apply.

Διεύθυνση Ιστορική Βιβλιοθήκη Ζαγώρας

ΚΩΝΣΤ. Φ. ΣΚΟΚΟΥ

Βιβλ. εισαγωγής

ΕΘΝΙΚΟΝ

5207

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ

ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΙΚΟΝ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ ΚΑΙ ΓΕΛΟΙΟΓΡΑΦΙΚΟΝ

ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ

1911

ΕΤΟΣ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΕΚΤΟΝ

ΤΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΤΩΝ ΚΑΘ' ΗΜΑΣ ΛΟΓΟΓΡΑΦΩΝ
[ΜΕΤ' ΕΙΚΟΝΩΝ]

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ "ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ", ΑΡΑΧΩΒΗΣ 8

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias
Restrictions apply.

ΤΙΜΑΤΑΙ ΧΡΥΣΟΔΕΤΟΝ

Φρ. 5¹/₂ διὰ τὴν Ἑλλάδα — Φρ. 6 διὰ τὸ Ἐξωτερικόν

ΑΠΟΣΤΕΛΛΕΤΑΙ ΑΣΦΑΛΩΣ

εἰς πάντα ἐμβάζοντα τὸ ἀντίτιμον

Πρὸς τὸν Κύριον

ΚΩΝ. Φ. ΣΚΟΚΟΝ

Ἀραχώβης 8

Εἰς Ἀθήνας

ΕΟΡΤΟΛΟΓΙΟΝ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1911

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ		ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ	
Ἡμέρ. 31. Ἡ ἡμέρ. ὥρ. 10 ἡ νύξ 14		Ἡμέρ. 28. Ἡ ἡμέρ. ὥρ. 11 ἡ νύξ 13	
Ὁ Ἥλιος εἰς τὸν Ὑδροχόον		Ὁ Ἥλιος εἰς τοὺς Ἰχθῆς.	
1 Σ	Περικομὴ καὶ Βασιλείου τοῦ Μεγάλου.	1 Τ	Τρύφωνος μάρτυρος.
2 Κ	Προεόρτια τῶν Θεοφαν. Σιλβέστρου Πάπα Ρώμης.	2 Τ	Ἡ Ὑπαπαντὴ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.
3 Δ	Μαλαχίου Προφ. καὶ Γορδίου μ.	3 Π	Συμεὼν τοῦ Θεοδόχου καὶ Ἀννης τῆς Προφῆτιδος.
4 Τ	Ἡ Συναξίς τῶν 70 Ἀποστόλων.	4 Π	Ἰσιδώρου ὁσ. τοῦ Πηλουνσιώτου.
5 Τ	Παραμονὴ τῶν Θεοφανείων καὶ Θεοπέμπτου (Νηστεία).	5 Σ	Ἀγάθης μάρτυρος.
6 Π	Τὰ Ἁγία Θεοφάνεια.	6 Κ	Τοῦ Ἀσώτου. Βουκόλου ἐπ. Σμύρνης, Φωτίου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως καὶ Ἰουλιανού.
7 Π	Ἡ Συναξίς τοῦ Προφ. Προδρ. καὶ Βαλτιστοῦ Ἰωάννου.	7 Δ	Παρθένιου ἐπ. Λαμπάκου καὶ Κοσμᾶ ὁσίου.
8 Σ	Κύρου τοῦ Ἀττικοῦ μάρτ., Δομνίκης τῆς ὁσίας.	8 Τ	Θεοδώρου τοῦ Στρατηγ., Ζαχαρίου τοῦ προφ. Μάρθας καὶ Μαρίας μαρτύρων.
9 Κ	Πολυεύκτου μάρτ. καὶ Εὐστρατίου τοῦ θαυματουργοῦ.	9 Τ	Νικηφόρου μάρτυρος.
10 Δ	Γρηγορίου ἐπισκόπ. Νύσσης καὶ Δομετιανοῦ.	10 Π	Χαραλάμπους ἱερομάρτυρος.
11 Τ	Θεοδοσίου τοῦ Κοινοβιάρχου καὶ Ἀγαπίου.	11 Π	Βλασίου ἱερομάρτ. καὶ Θεοδώρας τῆς βασιλίσσης.
12 Τ	Τατιανῆς μάρτυρος.	12 Σ	Μελετίου ἀρχιεπ. Ἀντιοχείας.
13 Π	Ἐρμούλου καὶ Στρατονίκου μαρ.	13 Κ	Τῆς Ἀπόκρεω. Μαρτινιανού τοῦ ὁσίου καὶ Εὐλογίας.
14 Π	Τῶν ἐν Σινᾷ καὶ Ραϊθῶ ἀναρεθέντων Πατέρων.	14 Δ	Τοῦ ἁγ. μεγαλομάρτ. Θεοδώρου τοῦ Τήρωνος.
15 Σ	Παύλου τοῦ Θηβαίου καὶ Ἰωάννου τοῦ Καλυβίτου.	15 Τ	Ὀνησίμου τοῦ Ἀποστόλου καὶ Εὐσεβίου.
16 Κ	Προσκύνησις τῆς τιμ. Ἀλύσεως τοῦ Ἀποστ. Πέτρου.	16 Τ	Παμφίλου μάρτ. (Cendres).
17 Δ	Τοῦ ὁσ. Ἀντωνίου τοῦ Μεγάλ.	17 Π	Τῆς ἁγίας Μαριάννης.
18 Τ	Ἀθανασίου καὶ Κυρίλλου Πατριαρχῶν Ἀλεξανδρείας.	18 Π	Λέοντος Πάπα Ρώμης καὶ Ἀγαπητοῦ τοῦ ὁσίου.
19 Τ	Μακαρίου τοῦ Αἰγυπτίου καὶ Ἀρσενίου Κερκύρας.	19 Σ	Ἀρχιπλου καὶ Φιλίμονος τῶν Ἀποστόλων.
20 Π	Τοῦ ὁσ. καὶ θεοφῶρ. Εὐθυμίου τοῦ Μεγάλου.	20 Κ	Τῆς Τυρινῆς. Λέοντος ἐπ. Κατάνης.
21 Π	Μαξίμου ὁσίου, Νεοφύτου καὶ Ἀγνῆς μαρτύρων.	21 Δ	Τιμοθέου τοῦ ἐν Συμβόλοις, Εὐσταθίου πατριάρχου Ἀντιοχ.
22 Σ	Τιμοθέου τοῦ Ἀποστόλου καὶ Ἀναστασίου ὁσιομαρτ.	22 Τ	Ἡ εὐρεσίς τῶν λειψάνων τῶν ἐν τοῖς Εὐγενίον μαρτ. καὶ τῆς ἁγ. Ἀνδρούσης.
23 Κ	Κλήμεντος ἱερομάρτ. καὶ Ἀγαθαγγέλου μάρτ.	23 Τ	Πολυκάρκου ἐπισκ. Σμύρνης.
24 Δ	Ξένης τῆς ὁσίας, Ἐρμογένους Μάμαντος.	24 Π	Ἡ α' καὶ β' εὐρεσίς τῆς τιμίας κεφαλῆς τοῦ Προδρόμου.
25 Τ	Τοῦ ἁγ. Γρηγορίου τοῦ Θεολόγ.	25 Π	Ταρασίου Κων/πόλεως καὶ τοῦ ἁγ. Ἀλεξάνδρου.
26 Τ	Ξενοφώντος ὁσίου καὶ Ἀνανίου.	26 Σ	Πορφυρίου ἐπισκόπ. Γάζης καὶ Φωτεινῆς μάρτ.
27 Π	Ἀνακομιδῇ Λειψ. Ἱω. Χρυσοστ.	27 Κ	Τῆς Ὁρθοδοξίας. Προκοπίου τοῦ ὁμολογητοῦ.
28 Π	Ἐφραίμ τοῦ Σύρου, Παλλαδίου.	28 Δ	Βασιλείου τοῦ ὁμ. καὶ Νέστορος.
29 Σ	Ἡ ἀνακομιδὴ Γρηγορίου ἐρομ.		
30 Κ	Τοῦ Τελώνου καὶ Φαρυσσαίου. Ἀρχὴ Τριωδ. Τῶν 3 Ἱερ. Βασ. Γρηγ. Χρυσοστ.		
31 Δ	Κύρου καὶ Ἰωάννου τῶν Ἀναγρ.		

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiki Apothetirio Dimosias
Restrictions apply.

ΕΟΡΤΟΛΟΓΙΟΝ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1911

ΜΑΡΤΙΟΣ		ΑΠΡΙΛΙΟΣ	
Ἡμέρ. 31. Ἡ ἡμέρ. ὥρ. 12 ἡ νύξ 12		Ἡμέρ. 30. Ἡ ἡμέρ. ὥρ. 13 ἡ νύξ 11	
Ὁ Ἥλιος εἰς τὸν Κριόν		Ὁ Ἥλιος εἰς τὸν Ταῦρον	
1 Τ	Εὐδοκίας ὁσιομάρτυρος καὶ Δομνίης.	1 Π	Μαρίας ὁσ. τῆς Αἰγυπτίας.
2 Τ	Ἡσυχίου τοῦ Συγκλητικοῦ καὶ Ἀνδρονίκου	2 Σ	Τοῦ Λαζάρου. Τίτου ὁσίου τοῦ θαυματουργοῦ.
3 Π	Εὐτροπίου μάρτυρος καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.	3 Κ	Τῶν Βατῶν. Νικήτα ἡγούμ. Μηδικίου, Ἰωσήφ ὁμογράφ.
4 Π	Γερασίου ὁσ. τοῦ ἐν Ἰορδάνῃ.	4 Δ	Μ. Δευτέρου. Γεωργίου τοῦ ἐν Μαλεφ καὶ Πλάτωνος.
5 Σ	Κόνωνος μάρτυρος.	5 Τ	Μ. Γρίτη. Κλαυδίου μάρτυρ. καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.
6 Κ	Β' τῶν Νηστειῶν. Τῶν ἐν Ἀμορίῳ 42 μαρτύρων.	6 Τ	Μ. Τετάρτη. Εὐτυχίου Κωνσταντινουπόλεως.
7 Δ	Τῶν ἐν Χερσῶν ἱερομαρτύρων.	7 Π	Μ. Πέμπτη. Καλλιστίου μαρ. καὶ Γεωργίου ἐπ. Μιτυλήνης.
8 Τ	Τῶν ἁγίων 40 Μαρτύρων.	8 Π	Μ. Παρασκευῆ. Ἡρωδίωνος τοῦ Ἀποστόλου.
10 Π	Κοδράτου μάρ. καὶ Ἀναστασίας τῆς Πατρικίας.	9 Σ	Μ. Σάββατον. Εὐψυχίου μάρτυρος.
11 Π	Σωφρονίου Πατριάρχου Ἱεροσολύμων.	10 Κ	ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΠΑΣΧΑ. Τερεντίου μάρτυρος.
12 Σ	Θεοφάνους τοῦ ὁσ. καὶ Γρηγορίου Πάπα Ρώμης.	11 Δ	Ἀντίπα ἐπισκόπου Περγάμου.
13 Κ	Τῆς Σταυροπροσκυνήσεως. Νικηφόρου Κωνσταντινουπόλεως καὶ Χριστινῆς.	12 Τ	Βασιλείου ἐπισκόπου Παρίου.
14 Δ	Βενεδίκτου τοῦ ὁσίου.	13 Τ	Μαρτίνου Πάπα Ρώμης.
15 Τ	Ἀγαπίου μάρτυρος καὶ Ἀριστοβούλου.	14 Π	Ἀριστάρχου ἀποστόλου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.
16 Τ	Σαβίνου μάρ. καὶ Χριστοδούλου ἐν Πάτμῳ.	15 Π	Τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς. Κρήσκεντος μ. καὶ Λεωνίδου.
17 Π	Ἀλεξίου ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ.	16 Σ	Ἀγάπης, Εἰρήνης, Χιονίας μαρ.
18 Π	Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἱεροσολύμων.	17 Κ	Τοῦ Θωμᾶ. Συμεῶν τοῦ ἐν Περσίδι.
19 Σ	Χρυσάνθου καὶ Δαρείας μαρτ.	18 Δ	Ἰωάννου ὁσίου καὶ Ἰωάννου νεομάρτ. τοῦ ἐξ Ἰωαννίνων.
20 Κ	Δ' τῶν Νηστειῶν. Τῶν ἐν τῇ μονῇ τοῦ ἁγίου Σάββα ἀναιρεθέντων ὁσ. Πατέρων.	19 Τ	Παφνουτίου ἱερ. καὶ Τρύφωνος.
21 Δ	Ἰακώβου τοῦ ὁμολογητοῦ.	20 Τ	Θεοδώρου τοῦ Τριχινᾶ.
22 Τ	Βασιλείου ἱερομάρτυρος ἐπισκ. Ἀγκύρας.	21 Π	Ἰαννουαρίου ἱερμ. καὶ Ἀλεξάνδρας τῆς βασιλίσσης.
23 Τ	Νίκωνος ὁσιομάρτ. καὶ τῶν 199 μαθητῶν αὐτοῦ.	22 Π	Θεοδώρου τοῦ Συκεῶτον.
24 Π	Ζαχαρίου τοῦ ὁσίου.	23 Σ	Τοῦ ἁγ. Μεγαλομαρτ. Γεωργίου.
25 Π	Ὁ Εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου (ἡθ. κατάλυς.)	24 Κ	Τῶν Μυροφόρων. Ἐλισάβετ τῆς θαυματουργοῦ καὶ Σάββα τοῦ στρατηλάτου.
26 Σ	Ἡ Σύναξις τοῦ Ἀρχ. Γαβριήλ.	25 Δ	Τοῦ ἁγ. Ἀποστόλου καὶ Εὐαγγελιστοῦ Μάρκου.
27 Κ	Ε' τῶν Νηστειῶν. Ματρωνῆς τῆς ἐν Θεσσαλονίκῃ.	26 Τ	Βασιλέως ἐπισκόπου Ἀμασειας.
28 Δ	Ἰλαρίωνος ὁσίου τοῦ νέου.	27 Τ	Συμεῶν ἱερομάρτυρ. συγγενοῦς τοῦ Κυρίου.
29 Τ	Μάρκου ἐπισκ. Ἀρεθουσίαν.	28 Π	Τῶν ἐν Κυζίκῳ 9 μαρτ., Μένωνος τοῦ θαυματουργοῦ.
30 Τ	Ἰωάννου τοῦ Συγγραφέως τῆς Κλήμακος τοῦ ὁσίου.	29 Π	Ἰωάννου καὶ Σωσιπάτρου τῶν Ἀποστόλων.
31 Π	Υπατίου ἱερμ. ἐπισκ. Γαγγῶν	30 Σ	Ἰακώβου τοῦ ἀποστόλου ἀδελφ. Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου.

ΕΟΡΤΟΛΟΓΙΟΝ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1911

ΜΑΪΟΣ	ΙΟΥΝΙΟΣ
Ἡμέρ. 31. Ἡ ἡμέρ. ὥρ. 14 ἡ νύξ 10 Ὁ Ἥλιος εἰς τοὺς Αἰδύμους	Ἡμέρ. 30. Ἡ ἡμέρ. ὥρ. 15 ἡ νύξ 13 Ὁ Ἥλιος εἰς τὸν Καρκίνον

1 K	Τοῦ Παράλυτου. Ἱερε-	1 T	Ἰουστίνου μάρτυρος τοῦ Φιλο-
2 Δ	Ἡ ἀνακομιδὴ τοῦ λειψάν. Ἀθα-	2 Π	Νικηφόρου τοῦ ὁμολογητοῦ ἀρ-
3 T	Τιμοθέου καὶ Μαύρας μαρτ.		χιεπισκόπου Κωνσταντινου-
4 T	Πελαγίας τῆς ὁσιομάρτυρος.		πόλεως.
5 Π	Τῆς Μεσοπεντηκοστῆς.	3 Π	Λουκιλλιανῶν μάρτ.
	Εἰρήνης τῆς μεγαλομάρτ.	4 Σ	Μητροφάνους ἀρχιεπισκ. Κων-
6 Π	Ἰωβ τοῦ πολυάθλου.		σταντινουπόλεως.
7 Σ	Ἡ ἀνάμνησις τοῦ ἐν οὐρ. φαν.	5 K	Τῶν Ἀγίων Πάντων.
	σημ. τοῦ Σταυροῦ ἐν Ἱεροσ.		Δωροθέου ἐπισκ.
8 K	Τοῦ ἁγ. Ἀποστ. καὶ Εὐαγγελι-	6 Δ	Ἰλαρίωνος τοῦ θαυματουργοῦ.
	στοῦ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου.	7 T	Θεοδότου ἱερομάρτυρος τοῦ ἐν
	Ἀρσενίου τοῦ Μεγάλου.		Ἀγκύρα.
9 Δ	Ἡσαίου προφ., Χριστοφόρου μ.	8 T	Ἀνακομιδὴ τοῦ λειψάνου Θεο-
10 T	Σίμωνος Ἀποστ. τοῦ Ζηλωτοῦ.		δώρου τοῦ Στρατηλάτου καὶ
11 T	Ἐγκαίνια τῆς Κων/πόλεως καὶ		τῆς ἁγίας Καλλιόπης.
	Μωκίου ἱερομάρτ.	9 Π	Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλε-
12 Π	Γερμανοῦ ἀρχιεπ. Κων/λεως καὶ		ξανδρείας.
	Ἐπιφανίου ἐπ. Κύπρου.	10 Π	Ἀλεξάνδρου καὶ Ἀγτωνίνης.
13 Π	Γλυκερίας μαρτ. καὶ Σεργίου.	11 Σ	Βαρθολομαίου καὶ Βαρνάβα τῶν
14 Σ	Ἰσιδώρου μάρτ. τοῦ ἐν Χίφ.		Ἀποστόλων.
15 K	Τῶν ἁγίων Θεοφώρων	12 K	Ὁνουφρίου καὶ Πέτρου τῶν ἁγ.
	Πατέρων τῆς ἐν Νικαίᾳ Οἴκ.	13 Δ	Ἀκυλίνης μάρτυρος.
	Συνόδου.	14 T	Ἐλισσαίου τοῦ προφήτου καὶ
	Παχωμίου ὁσ. τοῦ Μεγάλου		Μεθοδίου ἀρχιεπισκ. Κων-
	καὶ Ἀχιλλίου Λαρίσσης.		σταντινουπόλεως.
16 Δ	Θεοδώρου ὁσ. τοῦ Ἁγιασμένου.	15 T	Ἀμώς τοῦ προφήτου.
17 T	Ἀνδρονίκου καὶ Ἰουλίας ἀποστ.	16 Π	Τύχωνος ἐπισκ. Ἀμαθοῦντος.
18 T	Πέτρου καὶ Διονύσου μαρτ.	17 Π	Ἰσαύρου, Μανουήλ, Σεβέλ καὶ
19 Π	Τῆς Ἀναλήψεως. Πατρι-		Ἰσμαὴλ μαρτ.
	κίου Προύσης ἱερομάρτ.	18 Σ	Λεοντίου μάρτ. καὶ Θεοδούλου.
20 Π	Θαλλελαίου μάρτ.	19 K	Ἰουδα τοῦ Ἀποστόλου, Παΐσιου
21 Σ	Κωνσταντίνου καὶ Ἐλένης ἱσαπ.		τοῦ Μεγάλου.
22 K	Τῶν ἁγίων Πατέρων	20 Δ	Μεθοδίου ἐπισκ. Τατάρων.
	τῆς ἐν Νικαίᾳ Οἴκ.	21 T	Ἰουλιανῶν τοῦ Ταρσέως.
	Συνόδου. Βασιλείσκου μ.	22 T	Εὐσεβίου ἱερομάρτ. ἐπισκόπου
	(Pentecôte).		Σαμοσάτων.
23 Δ	Μιχαὴλ ἐπισκ. Συνάδων.	23 Π	Ἀγριππίνης μάρτυρος καὶ Ἀρι-
24 T	Συμεὼν τοῦ ἐν Θανμαστῷ ὄρει.		στοκλέους.
25 T	Ἡ γ' εὐρεσις τῆς τιμ. Κεφαλῆς	24 Π	Τὸ Γενέθλιον τοῦ Προδρόμου
	Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου.		καὶ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου.
26 Π	Κάρπου τοῦ Ἀποστόλου.	25 Σ	Φεβρονίας ὁσιομάρτυρος.
27 Π	Ἑλλαδίου ἱερομάρτ.	26 K	Δαβὶδ τοῦ ἐν Θεσσαλονίκη.
28 Σ	Ψυχασάββατον. Εὐτυχοῦς ἐπισκ.	27 Δ	Σαμψών τοῦ Ξενοδόχου.
	Μελιτινῆς.	28 T	Ἡ Ἀνακομιδὴ τῶν λειψάνων
29 K	Τῆς Πεντηκοστῆς. Θεο-		ἁγ. Ἀναργύρων Κύρου καὶ
	δοσίας μάρτ.		Ἰωάννου.
30 Δ	Τῆς Ἀγίας Τριάδος.	29 T	Τῶν Κορυφαίων Ἀποστόλων
	Ἰσακ. τῆς Μον. Δαλμάτων.		Πέτρου καὶ Παύλου.
31 T	Ἐορταζομένη ἡμετέρα	30 Π	Ἡ Σύναξις τῶν Δώδεκα Ἀπο-

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.0.

ΕΟΡΤΟΛΟΓΙΟΝ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1911

ΙΟΥΛΙΟΣ	ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ
Ἡμέρ. 31. Ἡ ἡμέρ. ὥρ. 14 ἡ νύξ 10 Ὁ ἥλιος εἰς τὸν Λέοντα	Ἡμέρ. 31. Ἡ ἡμέρ. ὥρ. 13 ἡ νύξ 11 Ὁ ἥλιος εἰς τὴν Παρθένον
<p>1 Π Τῶν ἁγ. καὶ θαυματοῦ, Ἀναργ. Κοσμά καὶ Δαμιανοῦ.</p> <p>2 Σ Ἡ κατάθεσις τῆς τιμ. ἐσθ. τῆς Θεοτόκου ἐν Βλαζερναίς.</p> <p>3 Κ Ὑακίνθου μάρτυρος καὶ Διομήδους.</p> <p>4 Δ Ἀνδρέου ἐπισκόπ. Κρήτης τοῦ Ἱεροσολυμίτου.</p> <p>5 Τ Ἀθανασίου τοῦ ἐν Ἀθῶν ὁσ. καὶ Λαμπάδου τοῦ θαυματουργ.</p> <p>6 Τ Σισῶν ὁσ. τοῦ Μεγάλου.</p> <p>7 Π Κυριακῆς μεγαλομ., Εὐαγγέλου.</p> <p>8 Π Προκοπίου μεγαλομάρτυρος.</p> <p>9 Σ Παγκρατίου ἐπ. Ταυρομενίας.</p> <p>10 Κ Τῶν ἐν Νικοπόλει τῆς Ἀρμενίας 45 Μαρτύρων.</p> <p>11 Δ Εὐφημίας μεγαλομάρτ. ὅτε τὸν ὄρον ἐπεκύρωσε.</p> <p>12 Τ Προόλου καὶ Ἰλαρίου μαρτύρ. Βερενίκης μάρτ.</p> <p>13 Τ Ἡ Συναξίς τοῦ Ἀρχαγγέλου Γαβριήλ.</p> <p>14 Π Ἀκύλα τοῦ Ἀποστόλου καὶ Ἰωσήφ Θεσσαλονίκης.</p> <p>15 Π Κηρύκου καὶ Ἰουλίτης μαρτ.</p> <p>16 Σ Ἀθηνογένους ἱερομάρτ.</p> <p>17 Κ Μαρίνης τῆς μεγαλομάρτ.</p> <p>18 Δ Αἰμιλιανοῦ καὶ Θυαλεγγίνης μ.</p> <p>19 Τ Μακρίνης καὶ Λίου τῶν ὁσίων.</p> <p>20 Τ Τοῦ ἁγ. ἐνδόξου προφ. Ἡλιοῦ τοῦ Θεοβίτου.</p> <p>21 Π Συμεὼν τοῦ διὰ Χριστὸν Σαλοῦ καὶ Ἰωάννου τοῦ συνασκητοῦ αὐτοῦ.</p> <p>22 Π Μαρίας Μυροφόρου τῆς Μαγδαληνῆς.</p> <p>23 Σ Φωκά ἱερομάρτ. καὶ Ἰεζεκιὴλ τοῦ προφήτου.</p> <p>24 Κ Χριστίνης μεγαλομάρτυρος.</p> <p>25 Δ Ἡ Κοίμησις τῆς ἁγ. Ἀννης.</p> <p>26 Τ Τῶν ἁγ. Παρασκευῆς καὶ Ἑρμούλου.</p> <p>27 Τ Τοῦ ἁγ. μεγαλομάρτ. καὶ ἱαματικοῦ Παντελεήμονος.</p> <p>28 Π Προχώρου καὶ Νικάνορος τῶν Ἀποστόλων.</p> <p>29 Π Καλινίκου καὶ Θεοδότῃς μαρτ.</p> <p>30 Σ Σύλα, Σύλμανοῦ, Κορησκέντος καὶ Ἐλνδρόντιου τῶν Ἀποστόλων.</p> <p>31 Κ Εὐδοκίμου τοῦ Αἰκαίου.</p>	<p>1 Δ Ἡ πρόοδ. τοῦ Σταυροῦ. Μνήμη τῶν 7 Παίδων Μακαβαίων τῆς μητρὸς αὐτῶν καὶ διδασκάλου τῶν.</p> <p>2 Τ Ἀνακομιδῇ τοῦ λειψ. τοῦ πρωτομάρτ. Σεφράνου.</p> <p>3 Τ Ἰσαακίου, Λαλμάτου καὶ Φαύστου τῶν ὁσίων.</p> <p>4 Π Τῶν ἐν Ἐφέσῳ ἁγίων ἑπτὰ Παίδων.</p> <p>5 Π Εὐοιγνίου καὶ Νόνας μαρτ.</p> <p>6 Σ Ἡ Μεταμόρφωσις τοῦ Κυρίου Ἰη. Χριστοῦ.</p> <p>7 Κ Δομετίου ὁσιομάρτ. καὶ Ἀστερίου.</p> <p>8 Δ Αἰμιλιανοῦ ἐπισκ. Κυζίκου τοῦ ὁμολογ. καὶ Μύρωνος.</p> <p>9 Τ Ματθία τοῦ Ἀποστόλου.</p> <p>10 Τ Λαυρεντίου μ. καὶ Ἰππολύτου.</p> <p>11 Π Εὐδόλου μάρτ. τοῦ Διακόνου.</p> <p>12 Π Φωτίου καὶ Ἀνικίτου μαρτ.</p> <p>13 Σ Μαξίμου τοῦ ὁμολογ. Εὐδοκίας, Ἐρήνης.</p> <p>14 Κ Μιχαίου τοῦ προφήτου.</p> <p>15 Δ Ἡ Κοίμησις τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου.</p> <p>16 Τ Τοῦ ἁγίου Μανθελίου ἡτοῦ ἡ ἀνακομιδῇ τῆς ἀγεροποιήτου εἰκότος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Διομήδους.</p> <p>17 Τ Μύρωνος καὶ Στράτωνος μαρτ.</p> <p>18 Π Φλώρου καὶ Λαύρου μαρτ.</p> <p>19 Π Ἀνδρέου τοῦ Στρατηλάτου μ.</p> <p>20 Σ Σαμουὴλ τοῦ προφ. καὶ τῶν ἐν Βίσει τριακόντα ἐπτά μαρτ.</p> <p>21 Κ Θαδδαίου τοῦ ἀποστόλου καὶ Βάσσης μάρτ.</p> <p>22 Δ Ἀγαθονίκου μ. καὶ Εἰρηναίου.</p> <p>23 Τ Λούπου μάρτ. καὶ Καλινίκου.</p> <p>24 Τ Εὐτυχῶς ἱερομάρτ.</p> <p>25 Π Τῶν Ἀποστ. Βαρθολομαίου καὶ Τίτου ἐπ. Κρήτης.</p> <p>26 Π Ἀθανασίου καὶ Ναταλίας μαρτ.</p> <p>27 Σ Ποιμένος τοῦ ὁσίου.</p> <p>28 Κ Μωϋσέως ὁσίου τοῦ Αἰθιοπ.</p> <p>29 Δ Ἡ ἀποταμὴ τῆς τιμ. Κεφαλῆς τοῦ Προδρόμου (Νηστεία).</p> <p>30 Τ Ἀλεξάνδρου, Ἰωάν. καὶ Παύλου ἀρχιεπ. Κων/πόλεως.</p> <p>31 Κ Ἡμερῶν τῆς Θεοτοκοῦ.</p>

ΕΟΡΤΟΛΟΓΙΟΝ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1911

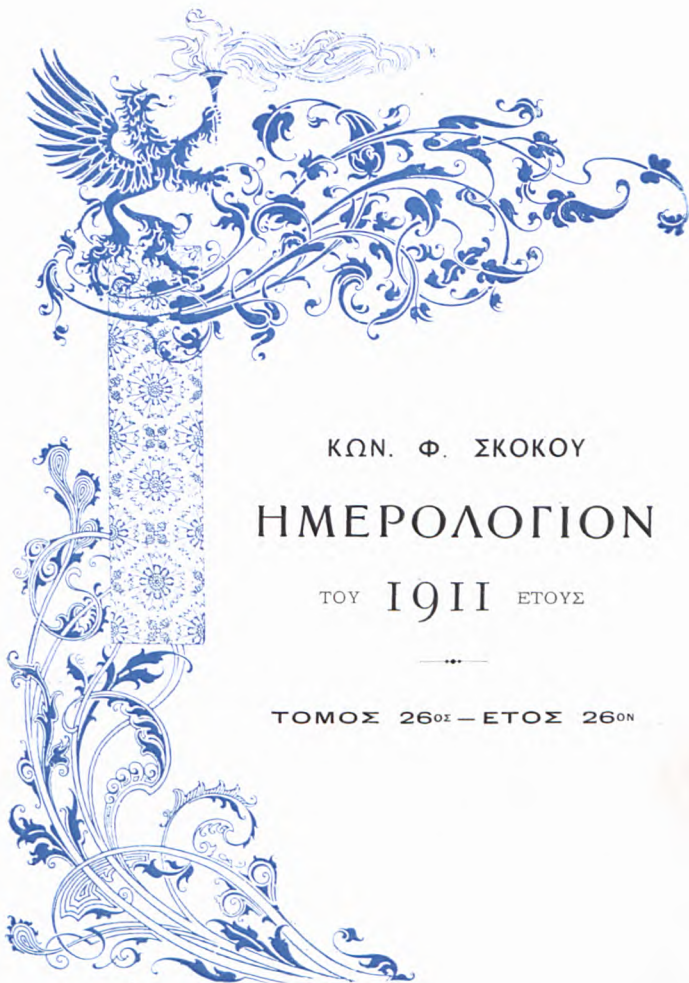
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ		ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ	
Ἡμέρ. 30. Ἡ ἡμέρ. ὥρ. 12 ἡ νύξ 12		Ἡμέρ. 31. Ἡ ἡμέρ. ὥρ. 11 ἡ νύξ 13	
Ὁ Ἥλιος εἰς τὸν Ζυγόν		Ὁ Ἥλιος εἰς τὸν Σκορπιόν	
1 Π	Ἀρχὴ τῆς Ἰνδίκτου. Συμεὼν τοῦ Στυλίου καὶ Σύναξ. τῆς Θεοτόκου τῶν Μιασηγῶν.	1 Σ	Ἀνανίου τοῦ ἀποστόλου καὶ Ρωμανοῦ τοῦ Μελωδῶν.
2 Π	Μάμαντος μάρτ. καὶ Ἰωάννου τοῦ Νηστευτοῦ.	2 Κ	Κυπριανοῦ ἱερομάρτ. καὶ Ἰουστίνης μάρτ.
3 Σ	Ἀνθίμου Νικομηδείας ἱερομάρ.	3 Δ	Διονυσίου ἱερομάρτ. τοῦ Ἀρεοπαγίτου.
4 Κ	Βαβύλα Ἀντιοχείας ἱερομ. καὶ Μωυσέως τοῦ προφ.	4 Τ	Ἱεροθέου ἐπισκ. Ἀθηνῶν.
5 Δ	Ζαχαρίου τοῦ προφ.	5 Τ	Χαριτίνης μάρτ.
6 Τ	Ἡ ἀνάμν. θανάμ. τοῦ Ταξιάρχ. Μιχαὴλ ἐν Χώναις.	6 Π	Θωμᾶ τοῦ ἀποστόλου.
7 Τ	Σώζοντος μάρτ.	7 Π	Σεργίου καὶ Βάχχου τῶν μαρτ. Πολυχρονίου.
8 Π	Τὸ Γενέθλιον τῆς Θεοτόκου.	8 Σ	Πελαγίας τῆς ὁσίας.
9 Π	Τῶν Θεοπατόρων Ἰωακείμ καὶ Ἄννης.	9 Κ	Ἰακώβου Ἀλφαίου τοῦ Ἀποστ.
10 Σ	Μηνοδώρας, Μητροδώρας καὶ Νυμφοδώρας μαρτ.	10 Δ	Εὐλαμπίου καὶ Εὐλαμπίας μαρ.
11 Κ	Θεοδώρας τῆς ὁσίας, Εὐσταθίας μάρτυρος.	11 Τ	Φιλίππου τοῦ Ἀποστόλου ἐνὸς τῶν ἐπτὰ διακόνων καὶ Θεοφάνους τοῦ ὁσίου.
12 Δ	Αὐτονόμου ἱερομάρτ.	12 Τ	Πρόβου, Ταράχου, καὶ Ἀνδρονίκου τῶν μαρτ.
13 Τ	Τὰ ἐγκ. τοῦ ναοῦ τῆς Ἀναστάς. Κορνηλίου Ἐκατ.	13 Π	Κάρποι, Παπύλου, Ἀγαθοδώρου καὶ Ἀγαθονίκης μαρτ.
14 Τ	Ἡ Ὑψώσις τοῦ Τιμ. καὶ Ζωοποιοῦ Σταυροῦ.	14 Π	Τῶν Ἀγίων Πατέρων τῆς ἐν Νικαίᾳ Συνόδου.
15 Π	Νικήτα μάρτ. Φιλοθέου ὁσίου.	15 Σ	Λουκιανοῦ μάρτ.
16 Π	Εὐφημίας μεγαλομάρτ.	16 Κ	Λογγίνου τοῦ ἑκατοντάρχου καὶ μάρτυρος.
17 Σ	Σοφίας μάρτ. καὶ τῶν θυγατέρων αὐτῆς Πιστεως, Ἐλπίδος καὶ Ἀγάπης.	17 Δ	Ὡσὲ τοῦ προφ. καὶ Ἀνδρέου τοῦ ὁσιομάρτ.
18 Κ	Εὐμενίου Ἰορτύνης τοῦ θαυματουργοῦ, Ἀριάδνης μάρτ.	18 Τ	Λουκᾶ τοῦ Εὐαγγελιστοῦ.
19 Δ	Τροφίμου μάρτυρ., Σαββατίου, Δορυμέδοντος.	19 Τ	Ἰωὴλ τοῦ προφήτου. Οὐάρου μάρτυρος.
20 Τ	Εὐσταθίου μεγαλομάρτ.	20 Π	Ἀρτεμίου μεγαλομ. καὶ Γερασίου ὁσ. τοῦ νέου.
21 Τ	Κοδράτου τοῦ ἀποστόλου καὶ Ἰωάν τοῦ προφ.	21 Π	Ἰλαριωνος τοῦ Μεγάλου.
22 Π	Φωκᾶ ἱερομάρ. ἐπισκ. Σινώπης.	22 Σ	Ἀβερχίου τοῦ θαυματουργοῦ.
23 Π	Ἡ σύλληψις τοῦ Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου. Πολυξένης τῆς ὁσίας.	23 Κ	Ἰακώβου ἀποστ. τοῦ Ἀδελφοῦ α' ἐπισκόπου Ἱεροσολύμων.
24 Σ	Θέκλης τῆς πρωτομάρτ.	24 Δ	Ἀρέθα μάρτυρος καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.
25 Κ	Εὐφροσύνης τῆς ὁσίας.	25 Τ	Μαρκιανοῦ καὶ Μαρτυρίου μαρ.
26 Δ	Ἡ Μετάστασις Ἰωάν. τοῦ Θεολ. καὶ Εὐαγγελιστοῦ.	26 Τ	Τοῦ ἁγ. μεγαλομάρτ. Δημητρίου τοῦ Μυροβλήτου.
27 Τ	Καλλιστράτου μάρτ.	27 Π	Νέστορος μάρτυρος.
28 Τ	Χαριτῶνος τοῦ ὁμολογ. Βαρουχ τοῦ προφήτου.	28 Π	Στεφάνου τοῦ Σαβαΐτου.
29 Π	Κυριακοῦ τοῦ Ἀναχωρητοῦ.	29 Σ	Ἀναστασίας τῆς Ρωμαίας καὶ Ἀβραμίου τοῦ ὁσ.
30 Π	Γρηγορίου ἱερομάρτ. ἐπισκόπ. τῆς μεγάλης Ἀρμενίας.	30 Κ	Ζηνοβίου καὶ Ζηνοβίας μαρτ.
		31 Δ	Στάχους, Ἀπελλοῦ, Ἀριστοβούλου, Ἐπιμάχου, Ναρκίσσου.

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Restrictions apply.

ΕΟΡΤΟΛΟΓΙΟΝ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1911

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ	ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ
Ἡμέρ. 30. Ἡ ἡμέρ. ὤρ. 10 ἡ νύξ 14 Ὁ ἥλιος εἰς τὸν Τοξότην	Ἡμέρ. 31. Ἡ ἡμέρ. ὤρ. 9 ἡ νύξ 15 Ὁ ἥλιος εἰς τὸν Αἰγόκερον
1 Τ Τῶν ἁγ. καὶ θαυματ. Ἀναργύρ. Κοσμᾶ καὶ Δαμιανοῦ.	1 Π Ναοῦμ τοῦ προφήτου. Φιλαρέ- του δόσιου.
2 Τ Ἀκινδύνου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ μαρτύρων.	2 Π Ἀββαζοῦμ τοῦ προφήτου.
3 Π Ἀκερμᾶ μάρτυρος.	3 Σ Σοφονίου τοῦ προφ. Ἀγγελικῆς Νεομάρτυρος.
4 Π Ἰωαννικίου δόσιου τοῦ Μεγάλου. Νικανδρου.	4 Κ Βαρθάρα μεγαλομ. καὶ Ἰωάν. τοῦ Λαμασκηνοῦ.
5 Σ Γαλακτίωνος καὶ Ἐπιστήμης μ.	5 Δ Σάββα τοῦ Ἁγιασμ. Διογένους.
6 Κ Παύλου ἀρχ. Κων/πόλεως τοῦ ὁμολογητοῦ.	6 Τ Νικολάου ἐπισκόπ. Μύρων τῆς Λυκίας τοῦ θαυματουργοῦ.
7 Δ Τῶν ἐν Μελυτινῇ 33 μαρ. Λαζά- ρου ὁσ. τοῦ θαυματουργοῦ.	7 Τ Ἀμβροσίου ἐπ. Μεδιολάνων.
8 Τ Ἡ Σύναξις τοῦ Ἀρχιστρατιάρχου Μιχαήλ.	8 Π Παταπίου τοῦ ὁσ. Σωσθένους ἀποστόλου.
9 Τ Ὁμοεισοφίου καὶ Πορφυρίου μ.	9 Π Ἡ σύλληψις τῆς ἁγ. Ἀννης.
10 Π Τῶν ἐκ τῶν 70 ἀποστ. Ὀλυμπᾶ, Ροδιώτος, Ἐράστοι.	10 Σ Μηνᾶ, Ἐρμογένους καὶ Εὐγρά- φου τῶν μαρτύρων.
11 Π Μηνᾶ, Βίκτωρος καὶ Βικεντίου μαρτ. Στεφανίδος μαρτ. καὶ Θεοδώρου τοῦ Στουδίτου.	11 Κ Δανιὴλ τοῦ Στυλίου.
12 Σ Ἰωάννου τοῦ Ἐλεήμονος καὶ Νεΐλου τοῦ δόσιου.	12 Δ Στυριδίου ἐπ. Τριμυθούτου τοῦ θαυματουργοῦ.
13 Κ Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου.	13 Τ Εὐστρατίου καὶ Λουκίας μαρτ.
14 Δ Φιλίππου τοῦ Ἀποστόλου.	14 Τ Θύρσου, Καλλινίκου, Φιλίμονος μαρτύρων.
15 Τ Γουρία, Σαμωνᾶ καὶ Ἀβιβου μαρτύρων.	15 Π Ἐλενθερίου ἱερομάρτυρος.
16 Τ Ματθαίου τοῦ Εὐαγγελιστοῦ.	16 Π Ἀγγαίου προφήτου. Θεοφανοῦς βασιλίσσης.
17 Π Γρηγορίου ἐπισ. Νεοκαισαρείας.	17 Σ Δανιὴλ προφήτου καὶ τοῦ ἁγίου Διονυσίου τοῦ Ζακυν. ἀρχιεπ. Αἰγίνης.
18 Π Πλάτωνος καὶ Ρωμανοῦ μαρτ.	18 Κ Σεβαστιανοῦ καὶ Ζωῆς μαρτ.
19 Σ Ἀβδίου τοῦ προφ. καὶ Βαρλαάμ μάρτυρος.	19 Δ Βονιφάτιου μάρτυρος. Ἀγλαίας δόσιας.
20 Κ Γρηγορίου τοῦ Δεκαπολίτου καὶ Πρόχλου Κ/λεως (Avent).	20 Τ Ἰγνατίου ἱερομάρτυρ. τοῦ Θεο- φόρου.
21 Δ Τὰ Εἰσόδια τῆς Θεοτόκου.	21 Τ Ἰουλιανῆς καὶ Θεμιστοκλέους μαρτύρων.
22 Τ Φιλήμονος τοῦ ἀποστόλου καὶ Ἀρχιππου.	22 Π Ἀναστασίας τῆς Φαρμακολυτρ.
23 Τ Γρηγορίου ἀρχιεπισκόπ. Ἀκρα- γαντίωνος καὶ Ἀμφιλοχίου ἐπ. Ἰκονίου.	23 Π Τῶν ἐν Κρήτῃ 10 μαρτύρων.
24 Π Κλήμεντος Πάπα Ρώμης.	24 Σ Εὐγενίας ὁσιομάρτυρος
25 Π Αἰκατερίνης Μεγαλομάρτυρος. Μερκουρίου μαρτ.	25 Κ Ἡ κατὰ σάρκα Γέννησις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησ. Χριστοῦ. (Ἀγρία τριήμε- ρος καὶ κατάνυσις).
26 Σ Ἀλυπίου καὶ Νικωνος τῶν μαρτ. καὶ μνήμη τοῦ ὁσ. Στυλιανοῦ τοῦ Παφλαγόνης.	26 Δ Ἡ Σύναξις τῆς Θεοτόκου.
27 Κ Ἰακώβου μεγαλομ. τοῦ Πέρσου.	27 Τ Τοῦ ἁγ. Στεφάνου τοῦ Πρωτο- μάρτυρος.
28 Δ Στεφάνου ὁσιομάρτ. τοῦ νέου.	28 Τ Τῶν ἁγίων Δισμυρίων μαρτ.
29 Τ Παραμόνου καὶ Φιλουμένου μ. Ὁσβανοῦ ἐπ. Μακεδονίας.	29 Π Τῶν ἐν Βηθλέεμ ὑπὸ τοῦ Ἡρώδ. ἀναιρεθ. 14,000 ἁγ. Νηπίων.
30 Τ Τοῦ ἁγ. Ἀποστόλου Ἀνδρέου.	30 Π Ἀνυσίας ὁσιομάρτυρος τῆς ἐν Θεσσαλονικῇ.
	31 Σ Μελάνης τῆς ὁσίας.

ΚΩΝ. Φ. ΣΚΟΚΟΥ

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ

ΤΟΥ 1911 ΕΤΟΥΣ

ΤΟΜΟΣ 26ΟΣ — ΕΤΟΣ 26ΟΝ

Ἀπαραίτητος Γνωστοποίησις

✠ Ἐπειδὴ συνήθως τὸ Ἡμερολόγιον ἐξαντλεῖται μέχρι τῶν μέσων
ἢ τὸ πολὺ μέχρι τέλους Ἰανουαρίου, παρακαλοῦνται οἱ
ἀπανταχοῦ Συνδρομηταί, Ἀνταποκριταί καὶ Βιβλιο-
πῶλαι νὰ κάμνουν ἐγκαίρως τὰς παραγγελίας
τῶν πρὸς ἀποφυγὴν παραπόνων καὶ
ματαίας ἀλληλογραφίας. ✠

**ΣΥΜΠΑΝΗΡΩΜΑΤΙΚΟΝ
ΓΡΑΜΜΑΤΟΛΟΓΙΚΟΝ ΔΕΥΚΩΜΑ**

ΠΟΙΗΤΑΙ, ΛΟΓΟΤΕΧΝΑΙ ΚΑΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΚΥΚΛΟΥ ΤΟΥ "ΕΘΝ. ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ,"

ΒΩΚΟΣ ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ. — Κατάγεται ἐξ Ὑδρας καὶ ἐγεννήθη ἐν Πάτραις τῇ 1868. Δημοσιογράφος, κριτικὸς καὶ συγγραφεὺς. Ἐξέδωκε (1893) τὰ μυθιστορήματα «Ὁ Κύριος Πρόεδρος», τὸ «Περιοδικὸν μας» (1900), ἡθογραφίας, αἰσθητικὰς μελέτας κλπ. Ἐγραψε θεατρικὰ ἔργα: Τὴν «Κατοχὴν» (1905), τὸ «Εἰκοσιένα» (1906) καὶ τὴν «Μεγάλην Ἰδέαν» (1907), τὴν κωμωδίαν «Ναστραδὴν Χόντζας» (1907), τὸ ἱστορικὸν δράμα «Κυρὰ Βασιλική» καὶ τὸ κοινωνικὸν «ὑπεράνω τοῦ κόσμου τούτου» (1910), ἅπαντα διδαχθέντα ἀπὸ σκηνῆς. Ἦδη ἀπὸ ἔτους ἐκδίδει τὸ περιοδικὸν «Καλλιτέχνης».

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΗΣ ΝΙΚ. — Ἐγεννήθη ἐν Μυτιλήνῃ καὶ δικηγορεῖ νῦν ἐν Σμύρνῃ. Ἐπιστήμων καὶ συγγραφεὺς, γνωστὸς ἀνὰ τὴν Ἀνατολὴν καὶ τὴν Εὐρώπην ὡς Ἀνατολιστὴς (orientaliste). Ἐξέδωκε πολλὰ σχετικὰ πρωτότυπα ἔργα, ἐν οἷς προέχουσιν: «Ἡ ἀκίνητος ἰδιοκτησία ἐν Τουρκίᾳ» καὶ αἱ «Ἀνατολικαὶ Μελέται, ἥτις τὰ Προνόμια τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου κατὰ Ἀνατολικὰς πηγὰς».

ΗΛΙΑΚΟΠΟΥΛΟΥ ΚΑΤΙΝΑ. — Ἐγεννήθη ἐν Γαλαξειδίῳ, ἐτελειοφοίτησεν εἰς τὸ Ἀρσάκειον καὶ ἐγένετο διδάκτωρ τῆς φιλολογίας τοῦ Ἐθν. Πανεπιστημίου. Ἐγραψεν ἡθογραφήματα, διηγημᾶτα καὶ ἄλλα ἄρθρα φιλολογικά. Ἐξέδωκεν ἐπὶ δύο ἔτη (1906—1907) τὸ «Ποικίλον Ἡμερολόγιον».

ΚΑΜΠΥΣΗΣ ΓΙΑΝΝΗΣ. — Ἐγεννήθη ἐν Κορώνῃ τῇ 1872. Διδάκτωρ τοῦ Ἐθν. Πανεπιστημίου συμπληρώσας τὰς φιλολογικὰς του σπουδὰς ἐν Γερμανίᾳ. Τὸ πρῶτον τοῦ ἔργον ἦτο τὸ ἡθογραφικὸν διήγημα «Παουλίνα». Ἀπὸ τοῦ 1896 ἐδημοσίευσεν σειράν δραμάτων ὑπὸ τοὺς τίτλους: «Τὸ Μυστικὸ τοῦ Γάμου» — «Ἡ φάσσα τῆς Ζωῆς» — «Μὴς Ἀννα Κούξλεϋ» — «Οἱ Κοῦρδοι» — «Τὸ Δακτυλίδι τῆς Μάννας» — «Στὰ σύννεφα» — «Ἀνατολή». Ἐπίσης μίαν ποιητικὴν συλλογὴν «Τὸ Βεῖλιον τῶν Συναγμένων» καὶ κατ' ἑμμετρον μετὰ

ΣΥΜΠΑΝΗΡΩΜΑΤΙΚΟΝ
ΓΡΑΜΜΑΤΟΛΟΓΙΚΟΝ ΔΕΥΚΩΜΑ

ΠΟΙΗΤΑΙ, ΛΟΓΟΤΕΧΝΑΙ ΚΑΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΚΥΚΛΟΥ ΤΟΥ "ΕΘΝ. ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ,,

['Υπεσχέθημεν νὰ συνεχίσωμεν τὸ «Γραμματολογικὸν Δεύκωμα», συμπληροῦντες βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον τὴν Πινακοθήκην τῶν ἐργατῶν καὶ ἀντιπροσώπων τῆς νεοελληνικῆς φιλολογίας. 'Ατυχῶς πολλαὶ καὶ πάλιν παρενεβλήθησαν δυσχέρειαι, οὕτω δὲ παρελείφθησαν πολλαὶ φυσιογνωμίαι ἐγκρίτων λογογράφων ἐκ τῶν συνεργατῶν τοῦ 'Ημερολογίου. 'Αλλ' ἐλπίζομεν ὅτι εἰς τὸν προσεχῆ τόμον τοῦ 1912 θὰ δυνηθῶμεν νὰ παρουσιάσωμεν πλῆρες τὸ Γραμματολογικὸν Δεύκωμα.]

Βῶκος Γεράσιμος

'Ελευθεριάδης Νικ.

Ἡλιακοπούλου Κατίνα

Καμπύρης Γιάννης

Καρακάση Πίπιζα Μαρία

Λυκούδης Ἐμμανουήλ

φρασιν τοὺς « Διονύσου Διθυράμβους » τοῦ Νίτσε. Ἰπῆρξε συνεργάτης τῶν περιοδικῶν « Ἡ Τέχνη » καὶ τὸ « Περιοδικόν μας ». Ἀπέθανεν ἐν Ἀθήναις τὸν Νοέμβριον τοῦ 1901.

ΚΑΡΑΚΑΣΗ ΠΙΠΙΖΑ ΜΑΡΙΚΑ. — Ἡ γνωστὴ λογογράφος καὶ ποιήτρια. Ἐγεννήθη ἐν Θεσσαλίᾳ καὶ ἐξεπαιδεύθη ἐν Ἀθήναις. Ἐξέδωκε δύο τόμους λυρικῶν ποιημάτων, τοὺς « Κρυσταλλίτας » καὶ τοὺς « Σταλακτίτας ». Ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον δὲ « Μαρίκα ἡ Πηνειᾶς » δημοσιογράφη εἰς πολλὰ φύλλα τῆς Κων/λεως.

ΛΥΚΟΥΔΗΣ ΕΜΜ. — Ἐγεννήθη ἐν Ναυπλίῳ τὸν Ὀκτώθρ. τοῦ 1849. Διετέλεσεν Ἐφέτης καὶ Νομικὸς Σύμβουλος τοῦ Κράτους. Ἦδη διηγορεῖ ἐν Ἀθήναις. Ἐξεπόνησε πλεῖστα οἰκονομικὰ καὶ ἐπιστημονικὰ συγγράμματα, ἐν οἷς « Περί ἀπεργειῶν » — « Περί τοῦ θεομοῦ τῆς προσωπικῆς κρατήσεως ὡς μέσου ἐκτελέσεως » — « Περί τῆς ἐκλογικῆς νομοθεσίας » — καὶ ἄλλας παντοίας διατριβάς καὶ μελέτας εἰς διάφορα νομικὰ περιοδικά. Πλὴν τούτων ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ καὶ καθαρῶς φιλολογικὴν ἐργασίαν οὐκ ὀλίγην. Συνέγραψε μυθιστορήματα καὶ διηγήματα δημοσιευθέντα εἰς τὰ περιοδικὰ « Ἑστία » — « Παναθήναια » — « Ἡμερολόγιον Σκόκου » κλπ. Μεταξὺ αὐτῶν διακρίνονται « Ὁ Κίμων Ἀνδραδής », « Ὁ διαχειριστὴς τοῦ Συντάγματος », « Ἡ ξένη τοῦ 1854 », « Ὁ ἀπώστροφος μουσικός », « Ἡ κωμὸπολις Φθειρία », « Ὁ μαρασμὸς » καὶ πλεῖστα ἄλλα. Πρὸς τούτοις ἐδημοσίευσεν ἐπὶ ἑτῆ εἰς τὸν ἡμερήσιον καὶ περιοδικὸν τύπον περιηγήσεις, ὁδοπορικὰς σημειώσεις, χρονογραφήματα οὐμουριστικὰ κλπ.

ΜΑΡΤΥΖΟΚΗΣ ΑΝΔΡΕΑΣ. — Ὁ ἐν Ζακύνθῳ λόγιος καὶ ποιητής, γεννηθεὶς αὐτόθι τῇ 1849. Καθηγητὴς τῆς Ἰταλικῆς καὶ Γαλλικῆς. Ἐξέδωκε τὸ πρῶτον (1874) « Δοκίμιον ἰταλικῶν ποιημάτων ἐμμέτρως ἐξελληνισθέντων ». Μεθ' ὃ τὰ « Νυκτολούλουδα » (1878), τοὺς « Φλοίσδους » (1880), τὸν « Γούμενον τῆς Ἀναφωνήτρας » (1889), « Ὁ Πατέρας μου » (1890), « Πατρίς καὶ Καρδία » (1893) « Ἐνας ἀπὸ τοὺς Εἴκοσι ἢ Ζακυνθινὸς μνηστήρας θρόνου » (1892), « Ὁ Διάκος » (1901), « Ὁ Κεφαλωνίτης » (1899), « Ἡ Καταστροφή τῆς Μεσσηνίας » (1909). Πλὴν τούτων ἔγραψε καὶ ἐπιγράμματα, τινὰ τῶν ὁποίων ἐδημοσιεύθησαν εἰς τὸ Ἡμερολόγιον Σκόκου, ἔχει δὲ ἀνέκδοτα καὶ πλεῖστα ἄλλα ποιήματα.

ΠΑΡΟΡΙΤΗΣ ΚΩΣΤΑΣ. — Φιλολογικὸν ψευδώνυμον τοῦ ἐν Ἰθρᾷ σχολαρχεύοντος κ. Α. Σουραῖα. Διδάκτωρ τῆς φιλολογίας, λογοτέχνης καὶ διηγηματογράφος. Ἐγραψε πολλὰ ἡθογραφήματα δημοσιευθέντα εἰς τὸν « Νουμᾶν ». Ἐξέδωκε δύο σειράς διηγημάτων ἐπιγραφομένας: « Ἀπὸ τῆ ζωῆ τοῦ θειλινοῦ » καὶ « Οἱ Νεκροὶ τῆς Ζωῆς ». Ἐπίσης καὶ τὸ κοινωνικὸν ῥωμάντσ « Στὸ ἄλμπουρο » (Βλ. σ. 357).

ΣΗΜΗΡΙΩΤΗΣ ΑΓΓΕΛΟΣ. — Ἐγεννήθη τῇ 1871 ἐν Δικελῇ τῆς Μικρασίας. Ἐξέδωκε τὰς λυρικὰς συλλογάς « Τὰ Θανάσμα » (1896) καὶ τὰ « Μαῦρα Κρίνα » (1906). Ἐγραψε τὰ δράματα « Ὁ γάμος τῆς Ἑλλης », τὴν « Ἀστραίαν » καὶ τὴν « Στάναν Σιδέρη ». Ἐξέπο-

καὶ Σμύρνης. Ἐσχάτως ἐπεράτωσε καὶ τὸ δράμα « Τῆς Λήθης τὸ Νερὸ » ἐμπνευσμένον ἐκ τοῦ ἀρχαίου ἐλληνικοῦ βίου

ΤΕΙΤΣΕΛΙΚΗΣ ΚΩΝΣΤ. — Ὁ ἐν Κοζάνῃ τῆς Μακεδονίας δικηγόρος καὶ λογογράφος. Γνωστὸς ὑπὸ τὰ ψευδώνυμα Ἀλκέτας καὶ Τημενίδης ὡς συνεργάτης διαφόρων ἡμερησίων καὶ περιοδικῶν φύλλων Θεσσαλονίκης καὶ Κων/λεως, γράφας πολλὰ ἄρθρα ἐπιστημονικά, πολιτικά, ἡθογραφικά, χρονογραφήματα, κλπ.

ΦΕΡΜΠΟΣ ΠΑΝΑΓ. — Ἐγεννήθη ἐν Ἀθήναις τῷ 1851. Καθηγητὴς (1884) καὶ γυμνασιάρχης (1893). Ἐκ τῶν ἰδρυτῶν τοῦ Φιλολογ. Συλλόγου « Παρνασοῦ ». Ἐγραψε *Μύθους* ἐμμέτρους (1884) μεταφρασθέντας εἰς τὴν γερμανικὴν καὶ ἰταλικήν. Ἐξέδωκε τὸ *Μουσεῖον* ἐγκυκλοπ. συλλογὴν (1873—74) *Ἐπιστολογραφικὴν*, *Ὀδηγὸν Ἑλληνοπο. συμπεριφορᾶς*. Διεσκεύασεν ἐκ τῆς γαλλικῆς τὸ « Παιδίον τῶν Δασῶν » καὶ « Παιδαγωγικά Διηγήματα », ὡς καὶ τὰ μυθιστορήματα τοῦ Jules Verne ἐν πολυτελεῖ εἰκονογραφημένη ἐκδόσει. Ἐπίσης καὶ πλεῖστα διδακτικά βιβλία, ἐν οἷς καὶ τοὺς « Βίους Ἐπιφανῶν ἀνδρῶν » ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ κ. Κουρτίδου. Συνεργάτης τῶν περιοδικῶν « Παιδῶρας » — « Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης » — « Παρνασοῦ » — « Ἑστίας » — « Διαπλάσεως » — « Ἀττικῷ Ἡμερολογίῳ » — « Ἐθνικῷ Ἡμερολογίῳ » κλπ. Νῦν διατελεῖ καθηγητὴς τοῦ ἐν Βόλῳ Γυμνασίου.

ΦΡΙΑΙΓΓΟΣ Κ. — Ἐγεννήθη ἐν Κουκλουτζᾷ τῆς Σμύρνης, ἐκπαιδευθεὶς ἐν τῇ αὐτόθι Εὐαγγελικῇ Σχολῇ καὶ ἐν τῇ Θεολογικῇ τῆς Χάλκης. Ποιητὴς καὶ συγγραφεύς. Ἐξέδωκε τὰς πραγματείας « Περὶ Χριστιανικῆς Τέχνης » — « περὶ Εἰκονομαχίας » — περὶ τοῦ « Πνεύματος τῆς νηστείας » — περὶ « Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου ὡς ποιητοῦ ». Ἐπίσης τὴν ποιητικὴν συλλογὴν « Τὰ τραγούδια τῆς σκιᾶς » καὶ τὸ ἀνέκδοτον τρίπρακτον δράμα « Ἀγνή ».

ΤΑ ΔΥΟ ΣΟΥ ΜΑΤΙΑ

Τὰ δυὸ σου μάτια ἐφίλησα μὴ νύχια τοῦ Γενάρη,
τὰ δυὸ σου μάτια ἐφίλησα τοῦ Μάη μὴ χαραγῆ.
Στὴν πρώτην ἔλαμπε ἀργυρὸ σιὰ οὐράνια τὸ φεγγάρι,
στὴ δεύτερῃ ἐκαμάρωνεν ἡ ἀνθισμένη γῆ.

Τώρα τὰ χρόνια ἐπέρασαν, μὰ τὰ θυμοῦμαι ἀκόμη
τὰ μάτια τ' ἀλησμόνητα — διπλοὶ καῖμοι καὶ τρομοὶ —
καὶ τὰ προσμένω ἀνώφελα νὰρθοῦν, στερνὴ μου χάρη,
μὲ τῆς δροσοῦλες τοῦ Μαριου, τὰ φέγγη τοῦ Γενάρη!

[1910]

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΔΑΦΝΗΣ

Authorized licensed-use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimos
Restrictions apply.

Μαρτζώκης Ἀνδρέας

Παρορίτης Κώστας

Σημηριώτης Ἀγγελος

Τσιτσελίης Κωνστ.

Φέρμπος Παναγ.

Φριλίγγος Κ.

ΠΛΕΚΤΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

1

ΘΕΟΙ τὰ τραγουνδάκια μας διαβάζουν ἕνα - ἕνα,
κακογλωσσέουν κι' ἀποροῦν καὶ μ' ἐρωτοῦν γιὰ σένα:
— «Μὰ νᾶνε τάχα ἀληθινή, νὰ ξῇ στὸν κόσμο τάχα,
ἢ μὴ τὴν ὀνειρεύεσαι στοὺς στίχους σου μονάχα;»
Κ' ἐγὼ τοὺς λέω : «— Τὴ βοήκατε τὴ λέξι ποὺ τῆς πρόπει
Εἴν' ὄνειρο ποῦ ξυπνητὸς τὸ βλέπω καὶ μὲ βλέπει ».

2

Χαρά στον, τὸν ἀκούραστο κι' ἀγόγγυστο διαβάτη,
ποῦ παίρνει στράτες καὶ κρεμνοὺς καὶ φθάνει σὲ παλάτι.
Χαρά στα, καὶ τὰ μάτια μου ποῦ συννεφιεῖς τὰ σκέπουν,
ποῦ καῖνε κλαῖνε ὀλονυκτίς καὶ τὴν αὐγὴ σὲ βλέπουν.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΟΛΕΜΗΣ

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiako² Apothetirio Dimosia

Restrictions apply.

ΕΠΑΡΧΙΑΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΚΕΛΑΪΔΙΣΜΟΙ

(ΣΚΙΤΣΟ)

ΠΟΙΟΙ θέλουν νά παραστήσουν «περί-διά-γραμμάτου» τὸ κελαιΐδημα τῶν πουλιῶν, γράφουν κάτι φθόγγους τέτοιους: — Τσίου! τσίου! τσίου! τσίου!

Ἡ:

— Τσιδίτι! τσιδίτι! τσιδιτιτί!

Ἡ (μὰ τὴν ἀλήθεια, τὸ εἶδα κάποτε κι' αὐτό:)

— Βεεεεεε... τσά, τσά, τσά, τσά, τσά!...

Ἔ, λοιπόν' ἔχι γράμματα τοῦ ἀλφάβητου, μὰ οὔτε δλάκαιρη ὀρχήστρα ἀπὸ φλάουτα, πίφερα, κλαρίνα, βιολιά καὶ βιολοντσέλα δὲ θά μπορούσε νά παραστήσῃ τὴ συναυλία τῶν κελαιΐδισμῶν, ποῦ ἔδβαιναν ἀπὸ τὸ σπίτι τοῦ κύρ Ἀναστάση, τοῦ πατέρα τῆς Ζαφειρούλας.

Ἦταν κοντὰ εἰς τὸν Ἀΐ-Παῦλο, εἰς τὰ Τσαρουχαρέικα, ἓνα παμπάλαιο σπίτι, στενὸ καὶ ψηλὸ σὰν καμπαναρεῖο, ἀφοῦ εἶχε τρία πατώματα καὶ ἀπὸ δυὸ μονάχα παραθύρια σὲ κάθε πάτωμα. Κι' ἀκόμα περισσότερο ἔμοιαζε μὲ καμπαναρεῖο, γιὰτὶ κάτω ἀπὸ κάθε παραθύρι, εἰς τὸν ἀσβεστόχριστο τοῖχο τῆς φάτσας, ἦταν ἀπλωμένη μία σειρὰ ἀπὸ κλοῦδες, κλουδιά καὶ κλουδάκια, ποῦ ἐνώνουνταν μὲ τὴ διπλανή τῆς, κι' ἔτσι ὅλες μαζί φαινόνταν ἀπὸ μακριὰ πῶς περιζῶναν τὸ σπίτι, σὰ μὲ τριπλῇ ζώνῃ λεπτοῦ καγγελωτοῦ μπαλκονιοῦ.

Μέσα εἰς κλοῦδες αὐτές, εἰς κλουδιά καὶ εἰς κλουδάκια ἦταν πουλιά χίλιων εἰδῶν, καρδερίνες ἢ γαρδῆλια, καναρίνια ἢ καερόνια, ἀτσάραντοι, κοτούφια, σπίνοι, γαλιάντρες, ποῦ κελαιΐδουσαν ἀκατάπαντα, ἀπὸ τὰ ξημερώματα τοῦ Θεοῦ ὥς τὸ βασιλεῖμα τοῦ ἡλίου: Τσίου! τσιδίτι! τσά, τσά!... (Μὰ ἔχι! εἶπαμε πῶς αὐτὰ δὲν γράφονται εἰς χαρτί.) Καὶ δὲν ἦταν μόνο εἰς τὴ φάτσα τοῦ σπιτιοῦ ἀραδιασμένα τ' ἀμέτρητα κλουδιά' ἦταν καὶ στὴν πσιονὴ μεριά, ποῦ ἔδβαινε εἰς τὸ δρόμο τῆς Ἀγίας Ἀννας, καὶ μέσα εἰς κάμαρες, κρεμασμένα ἀπὸ ταβάνια κι' ἀπὸ τοίχους, καὶ εἰς κορινθόρα, καὶ εἰς τὴν

Γιατί τὸ σπίτι τοῦ κύρ Ἀναστάσης, εἰς Τσαρουχαρέϊκα, δὲν ἦταν μόνο σπίτι, κατοικία. Ἦταν καὶ μαγαζί. «ἀργαστήρι». Ὁ κύρ Ἀναστάσης, ὁ πρῶτος πουλολόγος τῆς χώρας, ἔδραζε πουλιά καὶ τὰ πουλοῦσε. Μὲ δαῦτα παιδεύοντανε κι' αὐτὸς ὁ χριστιανός, ἀπὸ τὰ χαράματα τοῦ Θεοῦ ὡς τὸ βασίλειμα τοῦ ἡλίου. Καμμιά πενηνταριά χρόνων ἄνθρωπος, χρηρεῦμένος, λιγάκι γρινιάρης, μὲ μιὰ μοναχοκόρη, τὴ Ζαφειρούλα, καὶ μὲ μιὰ γρηῃ δουλεύτρα, τὴ Μανταλένα. Ὁ κύρ Ἀναστάσης εἶχε ἀληθινὴ μανία μὲ τὰ πουλιά. Γι' αὐτό, ἂν καὶ πρὸ δέκα χρόνων εἶχε πεθάνῃ ἡ κυρ' Ἀναστάσaina, δὲν ξαναπαντρεύτηκε, σὺν τὸν τεχνίτη ποῦ ἀρνιέται τὴ γυναῖκα γιὰ νάφοσιωθῇ εἰς τὴν τέχνην του. Ἡ Ζαφειρούλα, δεκοχτὼ χρόνων κοπέλα, νοστιμούλα, στρομπουλὴ καὶ μελαχροινὴ, εἶχε γιὰ τὰ πουλιά τὴν περιέργειαν καὶ τὴν ἀγάπην ποῦ τοὺς ἔχουν ὅλες οἱ κοπέλες. Καὶ ἡ γρηῃ Μανταλένα, ξεραγγιανὴ καὶ ἀσουλούπωτη, τὰ εἶχε σὲ κακὸ, σὲ ἀντιπάθεια, ὅπως πολλές παράξενες γρηῃς.

Ὁ κύρ Ἀναστάσης ἔλεγε :

— Τὰ πουλιά μου...

Ἡ Ζαφειρούλα ἔλεγε :

— Τὰ πουλιά...

Καὶ ἡ Μανταλένα :

— Ἐκεῖνα τὰ ἔρμα...

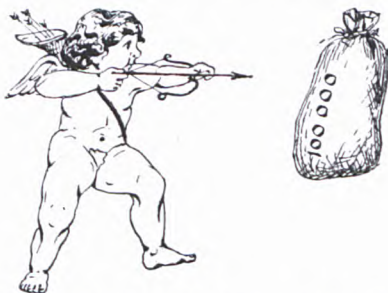
Ὁ κύρ Ἀναστάσης, ὅποτε τὴν ἄκουε νὰ τὰ λέγῃ ἔτσι, τὴν καταριόταν :

— Νὰ φᾶς τὴ γλῶσσα σου ! στρίγγλα !

Καὶ θὰ τὴν ἐδιωχνε, ἂν δὲν ἦταν πιστὴ μ' ὅλην τὴ μουρμούρα, κι' ἂν δὲν τὸν βοηθοῦσε εἰς τὴ δουλειὰ ὅσο κι' ἡ Ζαφειρούλα. Νὰ πῶμε μάλιστα τὴν ἀλήθειαν, τὸν τελευταῖον καιρό, τὴν περισσότερην βοήθειαν τοῦ τὴν ἔδινε ἡ γρηῃ Μανταλένα. Αὐτὴ ἔδραζε τὰ κλουδιά τὴν αὐγὴ κι' αὐτὴ τὰ ἔμπαζε τὸ βράδυ. Αὐτὴ τὰ ἄλλαζε· αὐτὴ ἔφηνε ταῦτά καὶ κοπιάνε τὸ κρέας τῆς τροφῆς τους. Ἡ Ζαφειρούλα εἶχε τεμπελιάσῃ. Περνοῦσε τὴν ὥραν τῆς καθισμένη κοντὰ εἰς τὸ παραθύρι καὶ βυθισμένη σὲ γλυκεῖαν συλλογὴν, ποῦ τὴν ἐνανούριζε τὸ ἀτελείωτο κοντσέρτο τῶν πουλιῶν. Ἐνα ἐργόχειρο, ἄσπρο κέντημα λιγάκι χοντρό, μισοκοιμότανε κι' αὐτὸ εἰς τὰ χέρια τῆς ἢ εἰς τὴν ποδιά τῆς. Ὅταν τὴ φώναζε ὁ πατέρας τῆς, σηκονόταν ἀνόρεκτη, μ' ἓνα μικρὸ στεναγμό. Μὰ ὅταν τὴ φώναζε ἡ Μανταλένα νὰ τὴ βοηθήσῃ, δὲν τῆς ἔδινε ἀπόκρισιν. Ἡ τῆς ἔλεγε : « τὴνώρα, ἔφτασα ! » καὶ δὲν ἔφτανε ποτέ...

Τὸ βράδυ, ὅταν ἔπαυε τὸ κοντσέρτο τῶν πουλιῶν, ἡ Ζαφειρούλα εἶχε ἄλλη μουσικὴ... Ὁ Μένεγος, ἓνας ὁμορφος νέος μὲ μαῦρα σγουρά μαλλιά, ἀπὸ τὸ ἀντικρινὸ μπαρμπέρικο τοῦ φίλου του Χρυσόσπαθ, ποῦ ἔπαιζε κιθάρα, τὴν ἐδούρλιζε μὲ τὰ τραγούδια του. Θὰ μπορούσα πάλι νὰ σὰς γράψω ἔδῳ μὲ γράμματα τὰ λόγια τους καὶ μὲ νότες τὴ μουσικὴ τους. Τὴ γλύκα ὁμως τῆς φωνῆς του, τὴν περιπάθειαν τοῦ τρίλιου του, τὸ χρώμα τοῦ λαρυγγισμοῦ του, πῶς θὰ ζωογονοῦσε τὴν ψυχὴν τῆς ἀντιπαθῆς γρηῃς...

ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΕΡΩΤΙΚΑ

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ. — Ὁ *Ερως εἰς τὸ κυνήγιον

λιῶν, κ' ἀκόμα πιὸ δύσκολο, ἀκόμα πολυπλοκώτερο, τὸ κελεύειν αὐτὸ τοῦ νέου κ' ἐρωτευμένου ἀνθρώπου, ποῦ σκόρπιζε σὲ ἤχους τῇ φλόγα τῆς καρδιάς του, κυττάζοντας μάλιστα τὸ εἶδωλο τοῦ πόθου του, — τὸ γλυκὸ μαυρομαμάτικο προσώπκι τῆς Ζαφειρούλας στὸ ἀντικρινὸ παραθύρι... Καὶ μὲ τῇ μουσικῇ αὐτῇ ἀναγάλ-
λιαζε ἡ ψυχὴ τῆς κόρης περισσότερο βέβαια παρὰ μὲ τὸ κοντσέρτο τῶν πουλιῶν της. Σὰ νὰ τῆς ἀνοίγε μπροστὰ της καινούργιους δρό-
μους καὶ οὐρανούς εὐτυχίας, ἀγάπησε τὸ γλυκοψάλτη τὸ Μένεγο. Γι' αὐτὸ ἦταν τώρα βυθισμένη πάντα σὲ γλυκεῖα συλλογῇ, γι' αὐτὸ ξεχνούσε τὸ κέντημά της στὰ χέρια της, γι' αὐτὸ φώναζε τῆς Μαν-
ταλένας «τώρα ἔφθασα!» καὶ δὲν ἔφθανε ποτέ...

* * *

Ἡ Ζαφειρούλα ἤξερε καλὰ γιατί τραγουδοῦσε ὁ Μένεγος. Κάθε κορίτσι, θὰ πῆτε, στὴν ἡλικία της θὰ τῷ ξερε. ... Ναι, μὰ ἡ θυγα-
τέρα τοῦ πουλολόγου ἔτυχε νὰ τὸ ξέρη κάπως καλλίτερα. Μιὰ μέρα, ἄφωνα, ἐκεῖ ποῦ ἔβανε κανναβοῦρι 'ς ἓνα κουπάκι καὶ ἀκούγεν ἓνα γαρδέλι νὰ λαρυγγίζῃ, ρώτησε τὸν κύρ 'Αναστάση:

— Γιατί, πατέρα, κελαῖθουνε τὰ πουλιά;

— Γιὰ τὸ ἀντί ποῦ ἔχει: δύο τροῦπες, ἀποκρίθηκε ὁ πουλολόγος.

— Ὅχι! ἀλήθεια, πές μου! Ξανάπε ἡ Ζαφειρούλα.

Ὁ κύρ 'Αναστάσης δὲν ἀποκρίθηκε ἄλλο. Ἐμεινε ὁμως συλλογι-
σμένος, καὶ ὕστερ' ἀπὸ πολλὴ ὥρα, ἀφοῦ πιά ἡ Ζαφειρούλα εἶχε
ἀποκαταστήσει τὸν καθάρισεν καὶ ἐξαόση τὴν ἐρώτησι ποῦ ἔκαμε,
ἐπεὶ οὐκ ἔβγαλε ἀκριάστειν νὰ λέῃ, σὰ νὰ μιλῶν μονάχας του·
Γιατί, κελαῖθουνε τὰ πουλιά;... Μηγάρεις ἔρω κ' ἐγὼ γιατί

ΑΘΗΝΑΪΚΑ ΕΙΔΥΛΛΙΑ

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ. — Τὰ θύματα τοῦ κυνηγίου

κελαϊδοῦνε τὰ πουλιά; .. Καὶ γιατί πάλε νὰ μὴν κελαϊδοῦνε καὶ τὰ ψάρια; .. Ἄμε ρώτα τὸν ἀφέντη τὸ Θεὸ ποῦ τᾶκαμε!

Ἡ Ζαφειρούλα, ποῦ φαίνεται πῶς ᾽ς αὐτὸ τὸ ἀναμεταξὺ εἶχε συλλογισθῇ κ' ἐκείνη μερικά, ἄρπαξε τὸ λόγο καὶ εἶπε:

— Βλέπεις ὅμως, πατέρα, πῶς τάρσενικά μονάχα κελαϊδοῦνε; Τὰ θηλυκὰ ποτέ. Γιατί, νᾶξερα;

— Γιατί τὰ θηλυκὰ εἶνε καταραμένα! ἀποκρίθηκε εὐθὺς ὁ κύρ Ἀναστάσης, ἔτσι γιὰ νὰ τὴν πειράξῃ.

— Δὲν τὸ πιστεύω, εἶπε μὲ χαμόγελο ἡ Ζαφειρούλα· κάτι ἄλλο πρέπει νᾶνε. Καὶ ἀντί, ὅποτε ἰδῶ τὸν παπᾶ-Πολύδωρο, ἐγὼ θάν τονε ρωτήσω. Θὰ ξέρῃ κεῖνος, δὲ μπορεί!

— Σὰ δὲ βαρυνεῖσαι, ρώτα τον· ἀποκρίθηκε ὁ κύρ Ἀναστάσης· κύταξε ὅμως τώρα, ἔψησε ᾽κείνη ἡ Μανταλένα ταῦγά, νὰ ταῖσουμε τὰ καερίνια; Δέκα ὥρες κάνει, ποῦ κακοχρονάχῃ!

Ἐδῶ σταμάτησε ἡ κουδέντα. Πρὶν νὰ ρωτήσῃ ὅμως τὸν παπᾶ-Πολύδωρο ἡ Ζαφειρούλα, πρόφτασε ὁ κύρ Ἀναστάσης, τὸ ἴδιο βράδυ, ἐπὶ σπεισασεῖο τῆς γειτονειᾶς, ὅπου πῆγαινε κάπου-κάπου, νὰ ρωτήσῃ ἓνα ντεϊτόρο.

— Νὰ ἰδῇς τί περίεργο, ἀφέντη ντεϊτόρο μου! ἄρχισε· τὴν αὐγὴ, τὴν ὥρα ποῦ ἀλλάξαμε τὰ κλουβία, τί τσῆ σκαρφίστηκε νὰ μέρω-τήσῃ ἡ θεγατέρα μου; .. Μὰ τί σοῦ εἶνε καὶ τοῦτες οἱ κοπέλες! Τὸ καὶ τό...

Ὁ γιατρός ἔκαμε « χμ! χμ! » καὶ χαμογέλασε. Ἐπειτα, — ἦταν κι' ἄλλοι ἐπὶ φαρμακεῖο γιὰ νὰκούσουν τὴ σοφία του, — καταδέχτηκε νὰ ἐξηγήσῃ ᾽τόν κύρ Ἀναστάση, πῶς τάρσενικά πουλιά

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimi
 Restrictions apply.

κελαΐδουν γιὰ νὰ γητεύουν τὰ θηλυκά. Εἶνε σὰν κανταδόροι ποῦ τραγουδᾶνε κάτω ἀπὸ τὰ παραθύρια τῆς καλῆς τους. Γι' αὐτὸ, ἐπρόσθεσε, ἔχουν καὶ ὀραιότερες, λαμπρότερες φτερωσιές. Μὲ τὴν λάμψιν τῶν πολυχρῶμων φτερῶν καὶ μὲ τὴν γλῶσσαν τῶν πολύτροπων κελαΐδισμῶν, πολέμῳ ἀκούραστα νὰ νικήσουν τοὺς ἀντίπαλους εἰνὴν ἀγάπῃ καὶ νὰ ζευγαρώσουν.

Γητεμένος ἀπ' αὐτὴ τὴν ἐξήγησιν, ποῦ ὁ νοῦς του ὡς τὴν ὥρην εἶχε μαντέψῃ, κι' ἄς ἦταν πουολόγος τόσα χρόνια, ὁ ἀπλοϊκὸς κύρ Ἀναστάσης, γύρισε εἰς τὸ σπίτι του μὲ μιὰ χαρὰ, σὰ νὰ κουβαλοῦσε θησαυρό. Κ' ἐπειδὴ τέτοιες κουβέντες δὲν ἦταν γιὰ τὴ θυγατέρα του, ξεθύμανε λέγωντάς τα εἰς τὴν γρηᾶ Μανταλένα. Τὴν ἄλλῃ μέρα ὁμοῦς ἡ Μανταλένα τὰ εἶπε τῆς κυρᾶς τῆς καὶ εἶποι ἡ Ζαφειρούλα ἔμαθε ἀπάνω - κάτω γιατί κελαΐδουν τὰ πουλιά, γιατί κελαΐδουν μόνο τάρσενικά καὶ τί νόημα ἔχουν οἱ κελαΐδισμοὶ τους. Κουρέλια μόνον, ἐννοεῖται, ἀπὸ τὴν κουβέντα τοῦ γιατροῦ ἐφθασαν ὡς τ' αὐτιά της. Μὰ μὲ τὴν φαντασίαν της καὶ μὲ ὅσα ἤξερε ἀπὸ τὸν κόσμο, ἀπὸ τὴ φύσιν κι' ἀπὸ τὸν ἑαυτὸ της, τὰ συμπλήρωσε. Ἀπὸ τότες, κάθε ποῦ ἀκούγε τὸ κοντσέρτο τῶν πουλιῶν νὰ ξεχύνεται ἀπὸ χίλια κλουδιά, ἐβλεπε τόσους μικροὺς φτερωτοὺς γαμπρούς, ποῦ προσπαθοῦσαν νὰ συγκινήσουν, μὲ τραγουδιὰ καὶ μὲ στολίδια, ἄλλες τόσες νυφούλες, σιωπηλὰς καὶ σεμνές. Καὶ οἱ αἰνὰ - αἰνὰ τῆς καρφώθηκε τόσο, ποῦ κατάντησε νὰ φαντάζεται ὥρες - ὥρες τὸ σπίτι της σὰν κάτι πολὺ ποιητικόν, σὰν ἓνα μικρὸ παράδεισον, ποῦ ἡ χαρὰ τῆς Ἀγάπης τὸν πλημμύριζε μὲ μιὰν ἀπεραντὴ γλυκειὰ μουσικὴν.

Ἔτσι, ὅστερ' ἀπὸ τίς πρώτες καντάδες τοῦ Μένεγου, ἄρα κατὰ λαβε πιά πῶς γι' ἀγάπῃ της παραργοῦσε ὁ νέος μὲ τραγουδιὰ, εἰς τὸ μπαρμπέρικο τοῦ Χρυσοσπάθῃ τοῦ κιθαριστῆ, μιὰ μέρα συλλογίστηκε :

— Νὰ ὁ ἀτσάραντὸς μου . . . Ἐγὼ εἶμαι ἡ καερίνα του.

Μὰ γιατί τάχα δὲν εἶπε ὁ « σπίνος μου », ὁ « κότυφας μου », ὁ « καερίνός μου » ; . . . Γιατί ἴσα - ἴσα τὴν ἐποχὴν ἐκεῖνην, ὁ καλλιτέρας φάλτης τοῦ κύρ Ἀναστάσης, ἦταν ἓνας νέος ἀτσάραντος. Ἡ φτερωσιὰ του βαθυκίτρινη καὶ καφετιὰ μὲ πρασινοποῦς κυματισμοὺς, ὅχι τόσο λαμπρὴ ἢ φωνὴ του ὁμοῦς θαδμά θυμμάτων ! Δὲν ἦταν λαρόγγι πουλιοῦ ἐκεῖνο ἦσαν σωστὴ ἀποθῆκη ἀπὸ φλάουτα, κλαρίνα καὶ μετἀλλινες σφυρίκτρες. Ὁ κύρ Ἀναστάσης τὸν εἶχε σὰν καὶ τὴν ἀτσάραντὸν του. Τοῦ ἔδωσαν δύο τάλλαρα — φαντασθῆτε ! — καὶ δὲν τὸν ἔδωκε. Ἄ, μπᾶ, μπᾶ ! Γιὰ οὐλο τὸν κόσμο ! Αὐτὸν θὰ τὸν κρατοῦσε γιὰ τὸν ἑαυτὸ του καὶ γιὰ νὰ πιάσῃ ράτσα. Καὶ ἴσα - ἴσα ποῦ τοῦ εἶχε « μελετημένη » γιὰ νύφην μιὰ εὐμορφὴ καερινούλα, φουντωτὴ, καμαρωτὴ, τόσο ἀχνοκίτρινη, ποῦ φαίνότανε σὰν ἄσπρη. Γιατί πάλι αὐτὴ καὶ ὅχι ἄλλη ; Ἐ, εἰς ἐρωτοδουλειὰς αὐτῆς, ὁ μεγάλος προενητής ἦταν ὁ κύρ Ἀναστάσης. Ἡ τέχνη του ἦταν νὰ ξεχωρίζῃ τὰ ζευγάρια καὶ νὰ διευθύνῃ τὴ φυσικὴ ἐκλογὴν πρὸς τὸν ἑαυτοῦ.

τῶν ψυχῶν καὶ τῶν σωμάτων, ἐταίριαζε κάθε του γαμπρό με ὅποια νύφη ἤθελε. Μὰ καλή, μὰ κακή, τοῦ ἄρесе δὲν τοῦ ἄρесе, αὐτὴ θὰ ἔπαιρνε ὁ φτερωτὸς φάλτης. Ἐκτὸς πιά ἂν ἡ νύφη ἔκανε νάξια ἐπίμονα καὶ τὸν ἐτσιμποῦσε πάρα πολὺ ὅταν τῆς τὸν ἐμπαζε στὸ κλουβὶ τῆς.

Ἔτσι λοιπόν, ἀφοῦ χάρηκε κάμποσο τὸ φλογερὸ ἐρωτικὸ κελαῖδισμα τοῦ ἀτσάραντου, σφυρίζοντας μαζί του κι' ὁ ἴδιος, — τὸ συνήθιζε αὐτό, γιὰ νὰ μαθαίνει τὰ νέα πουλιά νὰ κελαῖδουν, — ὁ κύρ Ἀναστάσης, ποῦ ἤξερε καλὰ τίς ἐποχές τῶν ἐρώτων, ἔβαλε τὸν ἀτσάραντο στὸ ἴδιο κλουβὶ με τὴν καερίνα. Ἡ Ζαφειρούλα ἦταν μπροστά, τὸν ἐδοῖθησε μάλιστα με προθυμία, καὶ συλλογίστηκε χαρούμενη :

— Ἔτσι κι' ἐγὼ ... Μιὰ μέρα, με τὰ πολλὰ τραγούδια, θὰ μοῦ φέρουν στὸ κλουβὶ μου τὸ Μένεγο ...

Μποροῦσε, ἀλήθεια, νὰ τὸ λέη αὐτό, γιὰτὶ μοναχοκόρη καθὼς ἦταν καὶ με χηρευμένο πατέρα, θὰ ἔπαιρνε σὺγαμπρο. Καὶ ἐπειδὴ ὁ Μένεγος δὲν ἦταν μόνο καλὸς τραγουδιστής, παρὰ καὶ καλὸς τεχνίτης, ξυλοσκαλιστής, — ἐδούλευε στὸ Μπελέτη ποῦ ἔκανε τὰ ὠραιότερα ἐπιπλα καὶ ἦταν τὸ δεξί του χέρι, — ἡ Ζαφειρούλα εἶχε τὴν ἐλπίδα πὼς ὁ πατέρας τῆς δὲ θάλεγε ὄχι. Ἐπειτα, ἐκεῖνες τίς ἡμέρες ἴσα-ἴσα, μιὰ θεία τοῦ Μένεγου εἶχε πῇ σὲ μιὰ ξαδέλφη δική τῆς, πὼς ὁ νέος τὴν ἀγάπαγε με τὰ σωστά του καὶ θὰ τὴν ἐγύρευε ...

* * *

Ἀπὸ τὴ στιγμὴ ποῦ ὁ ἀτσάραντος μπῆκε στὸ κλουβὶ τῆς καερίνας, ἐσώπασε. Ὅλη ἐκεῖνη τὴν ἡμέρα ἔμεινε βουδός, κατσούφης. Καὶ τὴν ἄλλη τὸ ἴδιο καὶ τὴν ἄλλη ...

— Μπα, διάολε ! ἔλεγε ὁ κύρ Ἀναστάσης, δὲν κελαῖδεῖ ἄλλο ἐτοῦτος ;

Ἐπειτα, μιὰ μέρα ποῦ τὸν πῆρε τὸ μάτι του ἀγκαλιασμένο με τὴ νυφούλα, ἔς ἕνα φιλὶ γοργό, στίγμαϊο, φιλὶ πουλιῶν, ποῦ ἔκαμε τὰ χονοκίτρινα φτεράκια νὰ φρίξουν ἀπὸ ἡδονή, ὁ γέρος συλλογίστηκε με πονηρὸ χαμόγελο :

— Ἀγκαλιά, τί τοῦ χρειάζονται τώρα τὰ τραγούδια ; ..

Αὐτὴ ὅμως ἡ σοφὴ σκέψι δὲν τὸν ἐμπόδιζε νάναυμαται καὶ νὰ ποθῇ τὸ κελαῖδισμα τοῦ ἀτσάραντου. Ἐνα πρωτὶ, ἐκεῖ ποῦ καθαρίζε τὸ κλουβὶ τῶν νεογάμων, — μπροστά κι' ἡ Ζαφειρούλα, — ἔχωσε τὸ χέρι του ἀπὸ τὴν πορτούλα, ἐστρήμωξε τὴν καερίνα σὲ μιὰν ἄκρη, καὶ με τὸ δάκτυλό του τῆς ἐκτύπησε, ὄχι καὶ πολὺ χαϊδευτικά, τὸ κεφαλάκι.

— Βρωμόπουλο, τῆς εἶπε με κακία, ποῦ μοῦ βούθανες τὸν ἀτσάραντό μου ! .. Σ' ἔχω στὸ στομάχι, μωρή !

Ὅπως δὴποτε, ὁ κύρ Ἀναστάσης εἶχε τὴν πεῖρα πὼς ἅμα ζευγάρωνουν τὰ πουλιά, παύουν πιά οἱ κελαῖδισμοί. Καὶ κατὰ βάθος δὲν ἀποροῦσε πολὺ με τὴν βουθαμάρα τοῦ ἀτσάραντου ποῦ τὸν ἐπὶκραινε.

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dim
 Restrictions apply.

Ἡ Ζαφειρούλα ὅμως, ποῦ δὲν εἶχε τόση πείρα, δὲν ᾔξερε πῶς νὰ τὴν ἐξηγήσῃ.

— Δὲ θὰ τοῦ κάνῃ καλὴ ζωὴ ἡ νύφη, ἔλεγε γελῶντας ἐστὶ γρη῏α Μανταλένα. Κατσούφιασε ὁ κακομοίρης καὶ δὲ βγάινε ἄχνα...

— Σκοτιστήκα μὰ τὸ καίς! ἔλεγε ἡ παράξενη Μανταλένα. Δὲ βαρυνέσαι! ἔνα τρουβέλι τῶν αὐτῶν μας λιγώτερο!

— Ἄς εἶνε ὅμως! συλλογιζόταν μονάχη τῆς ἡ Ζαφειρούλα. Ἐγὼ θὰ τοῦ κάνω καλὴ ζωὴ καὶ τὸ τραγοῦδι του δὲ θὰ πάψῃ ποτέ!

Ποτέ;! Μεγάλο λόγο εἶπε ἡ μικρὴ Ζαφειρούλα!...

Ἀπὸ βραδύς, ὁ Μένεγος τραγοῦδῃσε τὰ καλλίτερά του τραγοῦδια ἐπὶ τὸ μπαρμπέρικο. Καὶ τὴν ἄλλῃ μέρα — ἦταν Κυριακὴ ἀπριλιάτικη, — μπήκε ἐπὶ σπίτι τοῦ κύρ Ἀναστάση σὰ γαμπρός. Τὸ βράδυ, οὔτε τραγοῦδι, οὔτε κιθάρα... Πέρασε μόνο ἀπὸ τῆς ἀρραθωνιαστικιάς του, γλυκοκουβέντιασαν ἀπὸ τὸ παραθύρι, — φανερά καὶ τίμια, — εἶπε μὲ στεναγμὸ καληνύχτα καὶ πῆγε νὰ κοιμηθῇ... Τὴν ἄλλῃ μέρα, ἐπίακεψι πάλι τἀπόγιωμα. Τὸ βράδυ τίποτα. Ἀπὸ τῆ μεγάλῃ του χαρὰ, ὁ νέος τώρα πῆγαινε σπίτι του καὶ κοιμότανε μὲ τίς κόττες. Μπορεῖ κηόλα νὰ ἤθελε νὰ κάμῃ τὸ φρόνιμο καὶ τὸν ἥσυχο στὸν πεθερό του. Καὶ ἐπὶ ὕστερο, τί ἀνάγκη εἶχε τώρα; Τῇ δουλειᾷ του τὴν ἔκαμε. Ἐκεῖ ἦταν ἡ νύφη καὶ τὸ σπίτι ἀνοικτό. Ὅποτε ἤθελε μπορούσε νὰ πηγαίνῃ, νὰ τῇ φιλῇ προστά ἐστὶ Μανταλένα, καὶ νὰ τῆς λέῃ «γλυκεῖά μου ἀγάπη!»... Τὰ τραγοῦδια δὲν ἦταν περιττά;...

Στὴ χαρὰ τῆς, ἔτῃν εὐτυχία τῆς, ποῦ ἴσως ἦταν μεγαλύτερη, ἡ Ζαφειρούλα δὲν καταλάβαινε αὐτὴ τὴ σιωπὴ. Ἄν τῆς ἔλειπε τὸ τραγοῦδι, εἶχε τώρα τὰ φιλιὰ. Ἔτσι οἱ μέρες περνοῦσαν μὲ χαρὲς καὶ μὲ χαροῦμενες φροντίδες. Γιατί ἐσίμονε κ' ἡ τελευταία Κυριακὴ τοῦ Ἀπριλιοῦ, ποῦ θῆκαναν τὰ στεφανώματα.

Μιὰ μέρα ὅμως — καλὴ ἀρχὴ! — οἱ ἀρραθωνιασμένοι μας ἐγρίνιασαν. Ἔτσι, ἀπὸ τὴν πολλὴ ἀγάπη ποῦ φέρνει τῇ ζήλεια, ποῦ φέρνει τῇ γρίνια. Τοῦ φάνηκε, παναπῇ, τοῦ Μένεγου πῶς ἡ Ζαφειρούλα κῦτταξε ἔνα ὁμορφονεῖο, ἀρχοντόπουλο, ποῦ περνοῦσε συχνὰ ἀπὸ τὰ Τσαρουχαρέϊκα γιὰ κυνήγι... Τῆς εἶπε ἔνα λόγο, δὲν τὸν παραδέχτηκε ἐκείνη, τοῦ εἶπε ἄλλο ἔνα, κι' ἀπὸ λόγο σὲ λόγο ἔφτασαν ὡς τὰ κλάμματα. Δηλαδὴ μονάχα ἡ Ζαφειρούλα ἔκλαψε. Ὁ Μένεγος εἶχε θυμώσῃ στὰ καλὰ. Καὶ γιὰ πρώτη φορά ἔφυγε χωρὶς νὰ τῇ φιλήσῃ, μ' ἔνα ψυχρὸ μόνο «καληνύχτα», δίχως στεναγμὸ...

Λοιπὸν ἐκείνη τὴ νύχτα, μέσα στοὺς πικροὺς συλλογισμοὺς τῆς, ἡ Ζαφειρούλα, γιὰ πρώτη φορά, θυμήθηκε τὸν ἀτσάραντο ποῦ ἔπαψε νὰ κελαῖδῃ μὲ τὴν μπήκε ἐπὶ κλουβὶ τῆς καερίνας, καὶ τὸν ἐσχέτισε πάλι μὲ τὸ Μένεγο, ποῦ ἔπαψε κι' αὐτὸς νὰ τραγοῦδῇ μὲ τὴν μπήκε ἐπὶ σπίτι τῆς σὰ γαμπρός.

— Μωρέ, τί περίεργο πρᾶμμα! ἔλεγε σαστισμένη μονάχη τῆς κῦτταξε, κῦτταξε! ἀπὸ τὴν πρώτη μέρα! ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμὴ!.. Δὲ καὶ τοῦ γάμου μᾶγια!... Τὸ ἴδιο λοιπὸν εἶνε ὁ ἄνθρωπος καὶ τὸ τραγοῦδος!...

φέρη νά τόν πάρω 'δῶ-μέσα; Καί τώρα, ἀντίς τραγούδια, θάχω γρίνιες καί βρισιές;... Ἐγὼ ποῦ ἔλεγα.... Ἀλλοίμονό μου!... ἀλλοίμονο!...

Ἡ ἀλήθεια εἶνε, πῶς οὔτε ὁ ἀτσάραντος ξανακελαΐδῃσε, οὔτε ὁ Μένεγος ξανατραγούδῃσε μέ τήν ὄρεξι τήν πρώτη. Στεφανώθηκαν κ' ἔζησαν καλούτσικα. Γρίνιες καί βρισιές δέν εἶχε πάντα ἡ Ζαφειρούλα. Εἶχε καί γλυκόλογα, εἶχε καί χάδια ἀπό τόν ἀτσάραντό της στό κλουδάκι της. Μά τό μεγάλο τραγούδι του, τόν κελαΐδισμό ποῦ τή μεθοῦσε τήν ἐποχή τῶν ἐρώτων, δέν τόν ξανάκουσε ποτέ... Ἔτσι, μέ διπλῇ τώρα πείρα, ἡ Ζαφειρούλα, ἡ νειόνυφη θυγατέρα τοῦ πουολόγου, ἔμαθεν ἕνα νόμο τῆς ζωῆς.

Ἀθήναι, 8 Σεπτεμβρίου 1910

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΕΧΝΗ

ΠΡΟΣΩΠΟΓΡΑΦΙΑ ΕΚ ΤΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ

[Ἔργον τῆς Ἀδὸς Κικῆς Καλογεροπούλου]

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimos
 Restrictions apply.

ΕΚΔΡΟΜΑΙ ΠΕΡΙ ΤΟΝ ΒΟΣΠΟΡΟΝ

ΠΟΛΩΝΕΣΚΙΟΪ

ΠΡΩΙ - πρωί, με τὸ πρῶτο γλυκοχάρασμα — ἔλαμπε ἀκόμα ἡψηλά ἡ πούλια — κ' ἑμεῖς, δέκα περίπου τελειόφοιτοι τοῦ Ροβερτείου, ἡμεῖθα συγκεντρωμένοι στὸν κρεμαστὸ δενδρόφυτο αὐλόγυρο με τοὺς ὁδοιπορικούς μας σάκκους, ἑτοιμοὶ γιὰ τὸ ΠολωνέσκιοΪ. Πρὶν ἀποχαιρετήσουμε γιὰ πάντα τὸ ἀγαπητὸ μας Ροβέρτειο, ἔπρεπε νὰ ἰδοῦμε καὶ τὸ ὥρατο ἐκεῖνο χωριό, πῶς ἀπὸ τὰ γραφικὰ βουνὰ τῆς Ἀσίας, ποῦ ἡ φήμη μᾶς τὸ εἶχε ζωγραφίσει με τόσο ζωερὰ χρώματα στὴ φαντασία μας. Μετὰ ἓνα μῆνα θὰ ἐδίναμε ἐξετάσεις ἀπολυτηρίους, θὰ ἐδιπλώναμε τὴ χρυσή μας μαθητικὴ ζωὴ μέσα 'ς ἓνα ἄνυχο δίπλωμα, καὶ ἔπειτα;.. «χαῖρε Ὁράτιε» καὶ ἀλγεβρικοί ἐξισώσεις καὶ μαγευτικὲ Βόσπορε!

Ἀπὸ τὸ ὕψος τοῦ προαυλίου θαυμάζω καὶ πάλιν, διὰ χιλιόστην φορὰν, τῆς ἀτελείωτες ἐμμορφιῆς τοῦ Βοσπόρου.

Ὅλα γύρω κοιμοῦνται. Ἀντικρὺ, στῆς πλαγιῆς τῆς ἀνατολικῆς ἀκτῆς, σπίτια, ἐπαυλεις, ἀνάκτορα, στρατώνες, κιόσκια, τζαμιά, μιναρέδες, κήποι, δάση, ἀκρογιαλιές, ὅλα εἶνε βυθισμένα ἀκόμα στὴ σιωπὴ καὶ τῇ σκιά τοῦ νυκτερινοῦ μυστηρίου. Καὶ μοναχὰ τὸ πρωῒνὸ ἀγεράκι, εὐωδιασμένο ἀπὸ τῆς ἀπριλιάτικες ἀναπνοῆς τῶν κήπων, κρυφομιλεῖ καὶ παίζει με τῆς φυλλωσιῆς τῶν ἀκακίων καὶ τῶν πλατανίων. Ἀγνάντια, ἀπ' τὸ ῥωμαντικὸ Κανδηλί, τὸ σκαρφαλωμένο ψηλὰ ὡς τὴ κορυφὴ τοῦ δασωμένου λόφου, μᾶς ἔρχεται γλυκεῖα καὶ παθητικὴ ἡ προσευχὴ τοῦ μοναζεβίου, τὸ *ναμάζι*. Καὶ κάπου-κάπου, ἀπ' τὸ διπλανὸ του ΒανίκιοΪ, ἀκούονται — 'σάν νὰ μᾶς καλημερίζουν, θαρρεῖς — τὰ χαρῶπὰ ξεφωνητὰ τῶν πετεινῶν, ποῦ ἀρχίζουν νὰ διαλαλοῦν τὸ ξύπνημα τῆς Αὐγῆς.

Κατεβαίνουμε τὸν ὄρειον καὶ εὐθυμοὶ τὸν λόφον τοῦ Ροβερτείου, ἀπὸ τὸ κοινοῦ τοῦ Βοσπόρου καὶ τῆς πάλιας. Οἱ δύο καϊτσηδες, μνημνε-

νοι ἀπὸ βραδύς, μᾶς περιμένουν γελαστοὶ μὲ τῆς κομπῆς στενό-
μακρες βαρκοῦλες τους, ποῦ θὰ μᾶς περάσουν στὴν ἀντικρυνὴ
ὄχθῃ. Τῇ στιγμῇ ἐκείνῃ ἕνας βαρὺς παφλασμός ἑλικος ξυπνάει
τὴν ἀποκοιμισμένην ἡγῶ καὶ σὲ λίγο, ἀπὸ τῇ καμπῇ τῆς εὐρω-
παϊκῆς ἀκτῆς, ξεπροβάλλει τὸ πρῶτο βαπόρι ποῦ ἐπέερασε τὰ
Καβάκια κατεβαίνοντας ἀπὸ τὸν Εὐξείνιο. Εἶνε ἑλληνικὸ. Ψηλὰ
στὸ κατάρτι του ξεχωρίζουμε τὴ γαλανόλευκῃ. Τὸ χαιρετοῦμε
μὲ ἀλαλαγμοὺς χαρᾶς. Οἱ ναῦτες, μαζεμένοι στὴ πλώρη, μᾶς
ἀνταποδίδουν ἐγκάρδια τὸν χαιρετισμό.

— Στὸ καλὸ, ἀδέρφια! Κατευόδιο καὶ προσκυνήματα στὴν
ἀγαπημένη μας Πατρίδα!...

Ἡ βαρκίτσες μας, ἀνάλαφρες, φτερωτές σὰν βέλη, γλυστροῦν
ἐπάνω στὰ ἤσυχα νερά τοῦ Βοσπόρου, λοξοδρομοῦν λιγάκι στὴν
ὀρμὴ τοῦ θεύματος καὶ τραβοῦν δίπλα στὸ Κανδηλί, γιὰ τὸ γιὰ τὸ
Περνοῦμε κήπους καὶ παλατάκια, τούρκικα σχεδὸν ὅλα, μὲ τὰ
δικτυωτὰ κυφάσια καὶ τὴ σκυθρωπὴ τους ὄψι, ἀγκαλιασμένα
ἀπὸ πρασινάδες ὀλάνθιστες, ὅπου τ' ἀηδόνια, μὲ τῆς ἐρωτικές
των τρίλιες, λές καὶ νανουρίζουν τὸν ὕπνο τῶν χαρμεσιῶν.

Νά, καὶ τὸ Γκιόκσουϊ, τὰ «Γλυκὰ Νερά τῆς Ἀσίας». Εἶνε τὸ
μικρὸ γαλήνιο καὶ σκεπτικὸ ποτάμι, ποῦ ὅπως προχωρεῖ ἔτσι
ἐλικοειδῶς μέσα στὴ ξηρά, γεφυρωμένο σὲ πολλὰ μέρη ἀπὸ θό-
λους σὰν χειροπιασμένων ἀγριοκαστανίων καὶ πλατανίων, σοῦ
φαίνεται σὰν ψεῦμα... Τί χαριτωμένη καὶ τί παιχιδιάρα αὐτὴ
ἡ φύσις τοῦ Βοσπόρου!

Φθάνουμε στὸ Πασα-παχτζὲ ὅπου θ' ἀποβιβασθοῦμε. Ἕνα μι-
κρὸ χωριό, ἀληθινὰ ἀνατολίτικο. Μοῦ εἶνε ξέχωρα συμπαθητικὸ.
Στὸ *τζαῖρι* του, τὸ πράσινο λειβαδάκι, ὅσες φορὲς ἐτύχαινε νὰ
περνῶ ἀπ' ἐκεῖ, ἔβλεπα νὰ μαζεύονται ἡ ἔμμορφες χανούμισ-
σες... θαρρῶ πῶς βλέπω ἀκόμα μιά μικρὴ ξανθοῦλα μὲ τὰ
μάτια τῆς τὰ ὀλόφωτα καὶ τὸ ἀγαλματένιο κορμί τῆς. Τὸ λει-
βαδάκι σήμερα μοῦ φαίνεται ὡς ἔρημο καὶ ὡς θλιμμένο...
Μόνον μερικά κάτασπρα προβατάκια βόσκουν ξένοιαστα στὴ
δροσερὴ τοῦ χλόῃ, λές καὶ εἶνε ὡς κεντημένα ἐπάνω σὲ πρά-
σινο βελούδο.

Ξεκινοῦμε ἀπὸ τὸ Πασα-παχτζὲ μὲ γοργὸ βῆμα. Ὁ δρόμος
εἶνε ὡραῖος ἀνάμεσα σὲ ἡγῶ σύσκια δένδρα. Κάθε ἄλλο παρὰ
τούρκικος. Καὶ βέβαια, ἀφοῦ εἶνε ἔργον τοῦ Κεδίβη ποῦ ἔχει
ἐκεῖ τριγύρω ἀπέραντα κτήματα μὲ μιά κομπὴ βίλλα καὶ τὸν
ἀνεβοκατεβαίνει συχνά μὲ τὸ αὐτοκίνητο. Δεξιὰ καὶ ἀριστερᾷ,
ὅσο προχωροῦμε, ὅλο ζωγραφιῆς καὶ πρασινάδες. Ποῦ καιρὸς
καὶ ποῦ τέχνη νὰ τῆς περιγράψῃ κανεὶς! Ἐπειτα πρέπει νὰ
φθάσουμε ἄνωρὸς στὸ χωριό. Καὶ ὁ δρόμος εἶνε πολὺς. Τρεῖς-
τέσσερες ὥρες.

Ἀφήνουμε πίσω τὰ κτήματα τοῦ Κεδίβη καὶ τώρα δρασκε-
λίζουμε τὴ τούρκικη μοιρολατρεία: κατσάβραχα καὶ μονοπά-
τια καὶ ἀγκάθια καὶ φτωχικὰ χαμόκλαδα. Σὲ λίγο, εἰς τὸ βάθος

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimo

Restrictions apply.

τοῦ ὀρίζοντος, ξανοίγουμε μιὰ μεγάλη κοιλάδα, κατασπαρμένη ἀραιά-ἀραιά ἀπὸ κατάλευκα σπιτάκια.

Εἶνε τὸ Πολωνέσκιοϊ.

Τριάντα-τριανταπέντε τὸ πολὺ οἰκογένειες, νά! ὅλο-ὅλο τὸ χωριό. Οἱ κάτοικοι εἶνε ὅλοι Πολωνοί. Στὸν ἥσυχο δρομίσκο τοῦ χωριοῦ ἀπαντοῦμε τῆς πρώτες γελαστὲς φυσιογνωμίες. Μᾶς διαθέτουν συμπαθητικά. Εἶνε ὅλοι ξανθόμαλλοι, μὲ ὥραϊο παράστημα, ἄσπρη ἐπιδερμίδα καὶ μάτια γαλανά. Πλὴν τῆς πολωνι-

Τὸ φιλόξενο σπίτι τοῦ γέρω-Μαρσέλ

κῆς, ἴμιλοῦν καὶ γερμανικά. Μᾶς φαίνεται σὰν νὰ εὗρεθήκαμε ἐξαφνα σὲ ἑκαμμιά γωνία τῆς Γερμανίας.

Μᾶς δείχνουν τὸ σπίτι τοῦ γέρω-Μαρσέλ, ὅπου εἴχαμεν ὁδηγίας νὰ καταλύσωμε. Εἶνε ἐπάνω στὸ ὕψωμα ἑνὸς λοφίσκου, ἀπὸ τὸ ὁποῖον δὲν χορταίνομε τὴ γύρω ἀγροτικὴ σκηνογραφία. Ὁ γέρω-Μαρσέλ, ῥοδοκόκκινος καὶ ζωηρός, κ' ἡ ὁμορφονηὰ κόρη του, ἡ Λίτσα, εἴκοσι δύο τὸ πολὺ χρόνων, ἕνας τύπος σπάνιος πολιτισμένης χωριατοπούλας, μᾶς ὑποδέχονται μὲ ἐγκαρδιότητα. Πρώτη φορὰ ποῦ μᾶς βλέπουν. Ἀλλὰ μᾶς δείχνουν τέτοια καλω-

Εἶνε περασμένο πολὺ τὸ μεσημέρι καὶ ἡ πεῖνα μᾶς λιγώνει. Δὲν περιμένουν νὰ τοὺς τὸ ποῦμε. Ἡ ἀνοιχτόκαρδη κοπέλλα, μὲ τὸ παρθενικὸ τῆς χαμόγελο, τρέχει νὰ μᾶς ἐτοιμάσῃ ἕνα πρόχειρο ἀγροτικὸ πρόγευμα ἀπὸ αὐτὰ τηγανητὰ μὲ χοιρινὸ λίπος, μέλι, βούτυρο, τυρί, ξηροὺς καρποὺς καὶ μαῦρο ψωμί. Τὸ σπιτάκι τοὺς λάμπει ἀπὸ καθαριότητα καὶ νοικοκυριό.

Εἰς τὸ ἀναμεταξὺ θαυμάζομε γύρω τὸ ἥσυχο χωριό, ἀπλωμένο ἀναπαυτικά στὴν κοιλάδα. Τὰ σπίτια, κτισμένα σὲ διάφορα ἐπίπεδα καὶ ὑψώματα, ἀναπνέουν ἐλεύθερα, γιὰ τὸ καθένα ἔχει μεγάλη περιοχὴ δική του ἀπὸ γῆ καλλιεργημένη, χωράφια, ἀμπέλια, μποστανία, βοσκές, καρποφόρα δένδρα, μελίσοια, βώδια, ἀγελάδια, πρόβατα, παυλερικά. Ὁ κάθε γεωργὸς εἶνε καὶ καλλιεργητὴς καὶ ιδιοκτήτης. Ἔχει ὅ,τι τοῦ χρειάζεται. Δὲν μπορεῖ νὰ φθονήσῃ ὁ ἕνας τὸν ἄλλο. Ὅλοι εἶνε ἴσοι καὶ ἀγαπημένοι, καὶ ἔτσι ὅλο τὸ χωριὸ ἀποτελεῖ μιὰ μεγάλη σοσιαλιστικὴ, ἥς πῶ, οἰκογένεια, ὅπου κάθε μέλος ἔχει καὶ τὸ μερίδιό τῆς εὐτυχίας του.

Ὁ Μαρσέλ μὲ λίγα λόγια μᾶς ἐξηγεῖ τὸ θαῦμα αὐτὸ καὶ τὴν ἱστορίαν τοῦ συνοικισμού των. Ἀπὸ ὧν καὶ ἐξηγῶμεν χρόνια, τὴν ἐποχὴ ποῦ ἡ ξενικὴ βία ἐδιώχνε τοὺς Πολωνοὺς ἀπὸ τὴν πατρίδα τους, ἕνας βαθύπλουτος Πολωνὸς πρίγκηψ, ὁ Ἀδὰμ Τσιατορίνσκι, ἦλθε καὶ ἀγόρασε ἐκεῖ ἀπόκεντρα τὴν ἀπέραντη αὐτὴ κοιλάδα γιὰ νὰ ἐγκαταστήσῃ τοὺς ξενιτευμένους συμπατριώτας του, μὲ τὸν ὅρον: ὅση ἔκτασι ἡμπορεῖ ὁ καθένας νὰ καλλιεργήσῃ, νὰ γίνεταῖ ιδιοκτησία του, χωρὶς ὅμως νὰ χάσῃ δικαίωμα νὰ τὴν μεταβιβάσῃ εἰς ἄλλον, καὶ μάλιστα τοῦρκον ἢ ἀλλόφυλον. Γιὰ νὰ διατηρήσῃ δὲ καθαρό τὸ πολωνικὸ αἷμα, ἀπαγόρευσε κάθε ἐπιμιξία μὲ ξένους. Τί παράξενο ἀλήθεια! Ἀπὸ τὴ σκέψι καὶ τὸν πόνο ἑνὸς ἀριστοκράτη Πρίγκηπα νὰ λάβῃ σάρκα καὶ ζωὴ καὶ τέτοια ἠθικὴ ἐμμορφία ἢ τελειότερη ἴσως σοσιαλιστικὴ κοινωνία, ὅπως αὐτὴ ἡ μικροπολιτεία τοῦ Πολωνέσκιου! Τέτοια ὁμόνοια καὶ ἀδελφωσύνη βασιλεύει στὸ ζηλεμένο χωριὸ τους, ὥστε τρεῖς-τέσσερες Τοῦρκοι χωροφύλακες ποῦ εἶχαν ἔλθει ἐδῶ καὶ χρόνια, τάχα γιὰ νὰ φυλάξουν τὴ τάξι, ἀναγκάσθηκαν καὶ ἔφυγαν. Τί νὰ κάμουν ἀνάμεσα σὲ ἀνθρώπους, ὅπου τὰ μίσση, τὰ πάθη, οἱ ἄγριοι ἐγωῖσμοι καὶ τὰ ἐγκλήματα εἶνε ἄγνωστα; Τῆς μικροδιαφορῆς των, ἂν χρειασθῇ κάποτε, τῆς ξεδιαλύνει ἕνα συμβούλιο ἀπ' τοὺς γεροντότερους, χωρὶς βάσανα καὶ ξεθεώματα τῆς τούρκικης δικαιοσύνης, ὅπου «πάει κανένας γιὰ μαλλὶ καὶ φεύγει κουρεμένος», ποῦ λέει ὁ λόγος.

Τὸ πρόγευμα τελειώνει εὐθυμιο. Μᾶς προμηθεύουν ἄλογα γιὰ νὰ σεργιανίσωμε τὸ χωριό. Ἀπ' τὰ παράθυρα, ἀπ' τὰ κιόσκια, ἀπὸ τὰ δενδρόπλεκτα κάγκελλα τῶν κήπων, προβάλλουν ξανθὲς κεφαλές, πρόσχαρες καὶ συμπαθητικὲς· τὰ χαρακτηριστικὰ τους ἔχουν κάποια ἀσυνείθιστη εὐγένεια καὶ λεπτότητα γραμμῶν ποῦ τοὺς ξεχωρίζει ἀπὸ καθ'αὐτὸ χωριάτες καὶ γεωργούς. Παντοῦ βλέπομε ἀνθρωπίνους ἀντικείμενα καὶ ἀνθρώπινα σπιτάκια μὲ

τὴ πράσινη περιοχή του τριγύρω. Τὸ ἓνα ἀντιγραφή τοῦ ἄλλου. Ἕνας μικρὸς παράδεισος. Μιά ἡσυχὴ φωλιὰ χαρᾶς καὶ εὐτυχίας.

Στὸ δρόμο οἱ χωρικοὶ μᾶς χαιρετοῦν, μᾶς χαμογελοῦν, μᾶς μιλοῦν, μᾶς δείχνουν τὰ μέρη, μᾶς ἐξηγοῦν τὸ κάθε τι. Ἐχουν σχολεῖο, ἐκκλησία καὶ — ποίος νὰ τὸ πιστεύσῃ — κοινοτικὴ βιβλιοθήκη, ποὺ συχνὰ τὴν ἐπισκέπτονται. Γιατὶ ὅλοι σχεδὸν εἶνε γραμματισμένοι. Οἱ περισσότεροὶ στέλνουν τὰ παιδιά τους, ἀγόρια καὶ κορίτσια, στὴν Πόλι καὶ τὰ σπουδάζουν. Πολλοὶ τὰ στέλνουν καὶ στὴν Εὐρώπη γιὰ καλλίτερη ἐπιστημονικὴ μόρ-

Ἡ χωριατοπούλα Λίτσα μὲ τὴν κυνηγετικὴ τῆς ἐνδυμασίᾱ.

φωσι. Τὸ παιδί ἔξαφνα τοῦ γέρω-Μαρσὲλ σπουδάζει στὴ Βιέννη γεωπονικά, θαρρῶ.

Στὸ δρόμο ἀπαντοῦμε τὸν παπᾶ τους, ἓνα σοβαρὸ pastor, μὲ μορφὴ γλυκεῖα καὶ σεβάσμα. Τὰ παιδάκια ποὺ ἔβγαιναν τὴν ὥρα ἐκείνη ἀπ' τὸ σχολεῖο παραμερίζουν σεμνά, τὸν χαιρετοῦν μ' εὐλάβεια καὶ τοῦ φιλοῦν τὸ χέρι.

Πηγαίνομε καὶ στὸ νεκροταφεῖο τους. Μᾶς συγγινεῖ μὲ τὴ μελαγχολικὴ του ἀπλότητα. Κάθε τάφος, μὲ τὸ πτωχικὸ σταυρὸ του, ἔξεχωρίζει ἀπ' τὸν ἄλλο μὲ κάγκελλα πλεγμένα ἀπὸ κλαδιὰ δένδρων. Εἶνε καὶ ἡ τελευταία κατοικία τους φυσικὴ καὶ ἀπροσποίητη. Ὅπου ἀπὸ τὴν καὶ σεμνὴ εἶνε καὶ ἡ ζωὴ τους.

τες. Μὰς βλέπει καὶ μὰς χαιρετᾷ μετὰ τὸ γλυκὸ τῆς χαμόγελο. Σὲ λίγο ἀκοῦμε ἤχους κουνουνιῶν πίσω ἀπὸ τοὺς φράχτες, καὶ μιὰ σκηὴν βουκολικὴν περνάει ἔμπρὸς μας. Εἶνε τὸ μικρὸ κοπάδι ποῦ γυρίζει μετὰ τὸν Μαρσέλ ἀπ' τὴ βοσκή. Ἡ Λίτσα τρέχει μιὰ στιγμὴ νὰ τὸν βοηθήσῃ νὰ βάλουν τὰ πρόβατα στὸ μανδρί. Ἐπειτα φέρνει δύο δοχεῖα γιὰ τὸ γάλα ποῦ θὰ τ' ἀρμεξοῦν τώρα καὶ οἱ δύο τους. Σὲ λίγη ὥρα ὕστερα συμμαζεύουν τῆς κόττες, τῆς χῆνες, τῆς πάπιες στὰ κοτέτσια τους. Ἡ Λίτσα, μ' ἓνα κανιστράκι καλαμένιο στὸ χέρι, πάει νὰ κυττάξῃ γι' αὐτὰ στῆς φωληρῆς τους. Ὑστερνά, ἅμα τελειώσῃ καὶ τὴ δουλειὰ αὐτή, δὲν ξεχνάει νὰ ῥίξῃ μετὰ τὸ ποτιστήρι λίγο νερὸ στῆς διηρασμένες γλάστρες τῆς ἐπάνω στὰ πεζούλια τῆς οἰκίας.

Ἐμεῖς, ἀπὸ τὸ ὕψωμα τοῦ σπιτιοῦ, παρακολουθοῦμε ὅλη αὐτὴ τὴ ζωντανὴ εἰκόνα τῆς ἀγροτικῆς ζωῆς. Πέρα, ἀπὸ μακρυνά, στὸ βασιλεῖμα τοῦ ἡλίου, μιὰ φανταστικὴ χρυσορρόδινη πυρκαϊὰ ἀπὸ φλογισμένα — θαρρεῖς — σύννεφα, χύνει παντοῦ κάποια ἀλλοιώτικη ποιητικὴ μαγεία. Τὰ βουναλάκια, ἢ χαράδρες, οἱ κάμποι, τὰ σπῖτια, τὰ κυπαρίσσια, τὰ δένδρα, παίρνουν γιὰ κάμποση ὥρα κάτι χρώματα καὶ σχηματισμοὺς ἀνέκφραστους ἐμμορφιάς. Ἀλλὰ σιγὰ — σιγὰ ὅλα σβύνουν στῆς πρώτες σκιές τῆς νύχτας.

Εἶνε ἡ ὥρα τοῦ δείπνου. Γύρω στὸ τραπέζι, ποῦ μὰς ετοίμασε ἀπὸ νωρὶς ἡ Λίτσα, φωτισμένο ἀπὸ μιὰ χλωμὴ λάμπα, μαζεμένοι κοντά — κοντά ὅλη ἡ συντροφιά. Δίπλα στὸ σεμνὸ βωμὸ τῆς οἰκογενειακῆς τους εὐτυχίας, ποῦ μοσχοβολάει ἀπὸ ἀγνότητα καὶ ἀγάπη, αἰσθανόμεθα τῆς ψυχῆς μας στενότερα δεμένες. Καὶ μὰς ῥίχνει σὲ μελαγχολικὰς σκέψεις ἡ ἰδέα, ὅτι σὲ λίγες μέρες θὰ χωρισθοῦμε γιὰ πάντα ἴσως, ὁ ἓνας μακρυνά ἀπ' τὸν ἄλλον, σκορπισμένοι, ποῖος ξέρει, στοὺς τέσσερες ἀνέμους τῆς κοινω-νικῆς ἀνεμοζάλης.

Μὰ δὲν προφθάνουμε νὰ μελαγχολήσουμε. Ὁ Μαρσέλ ἔρχεται καὶ μὰς δίνει τὸν εὐθύμο τόνο τῆς καλῆς του καρδιάς. Σὲ λίγο φθάνει καὶ ἡ Λίτσα, γελαστή, φορτωμένη μιὰ ἀγκαλιά τριαντάφυλλα καὶ ἄγιοκλήματα καὶ πασχαλιὰς καὶ τὰ σκορπίζει στὸ τραπέζι. Εὐωδιάζουν σὰν τὴν παρθενικὴ τῆς ψυχῆς. Μὰς συντροφεύει, λαμβάνει μέρος στῆς ὁμιλίαις μας, καὶ μὰς δίνει τὴν εὐχαρίστησι νὰ τῇ προσέξουμε, νὰ τῇ γνωρίσουμε τώρα καλλί-τερα. Τί ἐκπληξίς! Ἡ ἀπλοϊκὴ κόρη τοῦ ἀγροῦ, ποῦ τηγανίζει αὐγὰ γιὰ τοὺς ξένους τῆς, καὶ ψήνει τὸ σταρένιο ψωμί στὸ φούρνο καὶ πάει τὰ πρόβατα στὴ βοσκὴ καὶ βγαίνει γιὰ κυνήγι στῆς λαγκαδιὰς, εἶνε τέλεια μορφωμένη! Ἐσπούδασε στὸ Γερμανικὸ Παρθεναγωγεῖο ἀπ' τὰ ἀνώτερα τῆς Κων/λεως. Μιλεῖ τρεῖς — τέσσερες γλῶσσες. Ἡ βιβλιοθηκούλα τῆς, ἐκεῖ σὲ μιὰ γωνία, εἶνε γεμάτη ἀπὸ ὥραια διεθνή βιβλία. Ἐρχεται ὁ λόγος γιὰ φιλολογικά. Καὶ μετὰ τὴν ἴδια ἀφέλεια, ποῦ μὰς μιλεῖ γιὰ τὰ λαχανικά καὶ τὰ περσιότερα τῆς, μὰς λέει καὶ τὴ γνώμην τῆς γιὰ τὸν Γκαίτε. Ἐπειτα ἀναφέρει τὸν Σαίξπηρ.

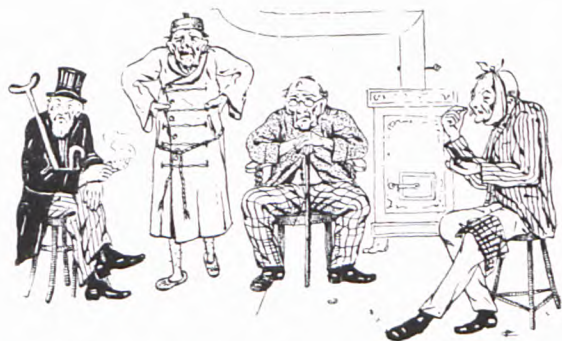
τισμέ, ποῦ σὲ πλαστογραφοῦν μέσα στῆς μεγαλουπόλεις! Ἔλα ἐδῶ νὰ ἰδῇς τὸ ναό σου καὶ τὴν ἀληθινὴ θρησκεία σου!

Ἄλλὰ πῶς περνάει ἡ ὥρα. Εἶνε καιρὸς γιὰ ὕπνο. Ὁ Μαρσέλ καὶ ἡ Λίζα μᾶς καλονυχτίζουν, μᾶς ἀφήνουν ὅλο τὸ σπίτι στὴ διάθεσί μας, καὶ πηγαίνουν ἐκεῖ κοντά σ' ἓνα συγγενικό τους. Μέσα στῆς ἄλλες τρεῖς-τέσσερες κάμαρες τοῦ σπιτιοῦ, βρίσκουμε πρόχειρα μὰ καθάρια στρωσίδια γιὰ τὸν πλείο γλυκὸ ὕπνο ὕστερα ἀπὸ τέτοια ψυχρὴ ἀγαλλίαση καὶ φιλοξενία.

Τὸ πρωῒ, σὰν ἤπιαμε τὸ γάλα ποῦ μᾶς ἔφερε στὸ δίσκο ἡ Λίζα, ἀποχαιρετοῦμε μὲ πόνο καὶ μὲ δάκρυα εὐγνωμοσύνης τὸ φιλόξενο σπίτι, σὰν νὰ εἴχαμε ζήσει χρόνια μαζί μὲ τοὺς καλοὺς αὐτοὺς ἀνθρώπους. Καὶ στὸ δρόμο, ἀφήνοντας τὸ παράξενο χωριό, ποῦ μέσ' στῆς πρασινάδες του ζῇ καὶ χαίρεται τὴ πλὴν ἀδολὴ εὐτυχία, μαζουὰ ἀπὸ τὴ ψεύτικη ματαιότητα καὶ τὴ τυραννικὴ ἐθιμοτυπία τῶν πόλεων, μὴ ἀπορία μᾶς βασανίζει ὁλοένα: Δὲν θὰ εἶταν τάχα πλιὸ εὐτυχισμένος ὁ κόσμος ἂν μποροῦσε νὰ ζῇ ἔτσι, σὲ μικρὲς-μικρὲς κοινωνίες, μὲ τὴν ἴδια ἀπλότητα καὶ ἀγάπη; Τί ὠφελεῖ τάχα πῶς ὁ ἀτμός καὶ ὁ ἤλεκτρισμός μέσα στὰ μεγάλα κέντρα φωτίζουν καὶ μεγαλώνουν τὴν ἀνθρώπινη δυστυχία καὶ τὴν κακομοιριά τῶν πολιτισμένων τάχα σκλάβων τῆς ζωῆς;...

Ἄπριλιος, 1910]

ΦΙΛΙΠΠΟΣ Κ. ΣΚΟΚΟΣ

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΕΚ ΔΡΕΣΔΗΣ

Ο ΒΑΣΙΛΙΚΟΣ ΚΗΠΟΣ

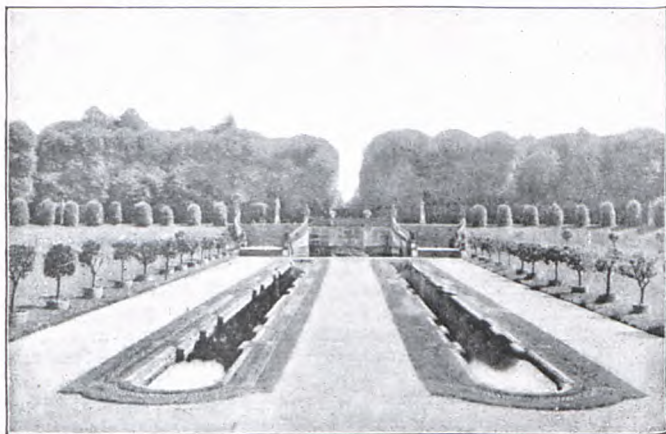
ΤΟΥ GROSS — SEDLITZ

Φίλτατέ μοι κ. Σκόκε,

Α γκούσατε βέβαια διὰ τὸ περιάλητον Grosseddlitz. Ἡ φήμη
του διατρέχει τὴν ὑφήλιον, ὥς ἄλλοτε ἡ τῶν « κρεμαστῶν κή-
πων » τῆς Βαβυλῶνος, τοὺς ὁποίους δὲν τολμῶ νὰ φαντασθῶ ὡραι-
τέρους. Εἶνε ἐν ἀπὸ τὰ ῥωμαντικά καὶ πολυθέληγτρα περίχωρα τῆς
Δρέσδης, προνομιοῦχον εἰς θεάν, εἰς τοποθεσίαν, εἰς βλάστησιν, εἰς
καλλονάς καὶ ἐκπλήξεις μαγευτικάς. Ἡ Φύσις καὶ ἡ Τέχνη συν-
ηγωνίσθησαν ἐναμίλλως νὰ τὸ καταστήσουν ἀληθῶς μίαν μικρὰν
ἐπίγειον Ἑδέμ ὀνειρωδῶς ὡραίαν. Ἐχει δὲ καὶ ἱστορίαν περίεργον.
Ἰδρύθη τῇ 1723, ἐπλουτίσθη καὶ ἐξωραίσθη ἀπὸ τὸν Αὐγουστον τὸν
Ἰσχυρόν, εἰς τὴν σπάταλον τοῦ ὁποίου ἐλευθεριότητα ἡ Σαξωνικὴ
πρωτεύουσα ὀφείλει, ὅτι ὡραῖον ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ εἰς κτίρια, εἰς μου-
σεῖα, εἰς ἐξοχάς καὶ βασιλικὰς ἐπαύλεις. Ἦτο πρὶν ἰδιοκτησία τοῦ
κόμητος Wackerbach, ὅστις κατ' ἀρχὰς οὐδόλως ἐπέθετο ν' ἀπο-
ξενωθῇ τῶν γραφικῶν τῆς θελγῆτρων καίτοι ἀδρῶς ἀποζημιούμε-
νος. Ἐχρειάσθη δὲ νὰ μετέλθῃ ὁ Αὐγουστος ὅλην τὴν βασιλικὴν του
ἐπιβολὴν ὅπως τὸ ἐπιτύχῃ. Σῶζεται εἰσέτι τὸ σχετικόν συμβόλαιον
τῆς ἀγοραπωλησίας, εἰς ἐκ τῶν ὅρων τοῦ ὁποίου ἦτο νὰ τηρηθῇ
ἀπολύτως μυστικὴ ἡ πώλησις, αἱ δὲ ἐξωραίστικαὶ ἐργασίαι νὰ ἐκτε-
λεσθῶσιν κατὰ τὸ φαινόμενον ἐπ' ὀνόματι τοῦ Κόμητος. Καὶ τοῦτο,
διότι ὁ μεγαλοπρεπὴς ἐκεῖνος Ἐκλέκτωρ τῆς Σαξωνίας καὶ Βασι-
λεὺς τῆς Πολωνίας ἤθελε νὰ ἐκπλήξῃ αἰφνιδίως τὴν αὐλήν του καὶ
τοὺς ἐπισκέπτας αὐτοῦ ἡγεμόνας. Καὶ ὄντως τὸ ἀκένωτον θησαυ-
ροφυλάκιον τοῦ Αὐγούστου συντέλεσε τὸ ὡραῖον αὐτὸ θαῦμα τοῦ
Grosseddlitz, τὸ ὁποῖον καὶ τώρα ἀκόμα χιλιάδες καθ' ἐκάστην ἐκ-
δρομῆν, ἐγχωρίων καὶ ξένων, ἐπισκέπτονται, θαυμάζουν καὶ ἀπο-
λαμβάνουν. Ἀρκεῖ νὰ ἀναφέρω ὅτι 20 συρμοὶ τῆς σιδηροδρομικῆς
γραμμῆς Δρέσδης — Pirna — Bodenbach καὶ 15 ἀτμήρη σκάφη τῆς
ποταμοπλοίας τῆς Ἑλβας ἀντημποῦν ἐπὶ 472.200 πλὴν ἀποδίδασιν

καὶ ἐπιβίβασιν τῶν ἐπισκεπτῶν εἰς τὸν σταθμὸν Heidenan-Grosseddlitz, ὁπόθεν μετὰ πορείαν ἐνὸς τετάρτου τῆς ὥρας ἀνέρχονται διὰ τριῶν διαφόρων τερπινοτάτων ὁδῶν, ἵνα ἐντρυφήσουν εἰς τὸ ἔπαχλον ἐκεῖνο πανόραμα τοῦ Grosseddlitz, ἀληθινόν χάσμα τῶν ἀνθρωπίνων αἰσθήσεων.

Κλίμακες μαρμάρινοι ἀναπεπταμένα, ἐξῶστα μεγαλοπρεπεῖς, κομψὰ κινεῖται, δεξαμεναὶ ἐν εἴδει λιμνῶν, ἄλσιν σύσκια, θολίαι συνηρεφεῖς, θερμότητια, πρασιὰ καὶ ἀνθῶνες, ἀγάλματα, πήδακες, καταρράκται, ἀνάκτορα — ὅλα ἀποτελοῦν ἐν σύνολον καταθέλλον, ἁρμονικώτατον, ἀλλὰ μὲ τόσῃν μεθοδικῇν ποιικιλίᾳ καὶ ἐναλλαγῇ,

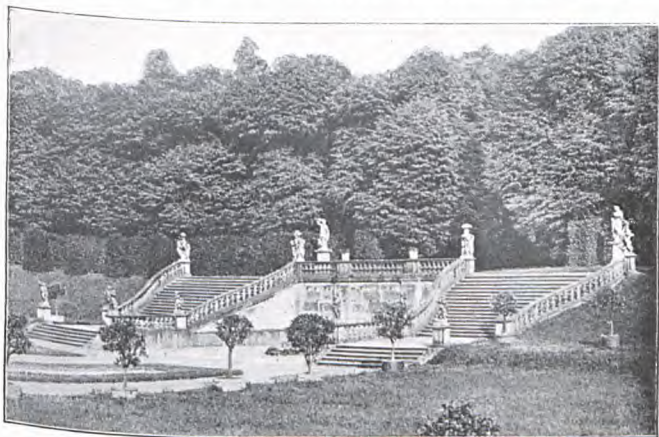
Κάθοδος εἰς τὴν «Σιωπηλὴν μουσικὴν»

ὥστε, μὲ τὸ πλαίσιον τῆς γύρω γραφικωτάτης θέας, νὰ προξενῇ τὴν ἐντύπωσιν φαντασμαγορίας μᾶλλον ἢ πραγματικότητος. Ἰδιαιτέρως κινεῖται τὸν θαυμασμόν τὰ τέλεια ὑδραυλικά ἔργα καὶ πολὺν σχιδῇ μηχανήματα, δι' ὧν τὸ Grosseddlitz, τὸ ἄλλοτε ἀνυδρον, ἀντλεῖ ἐκ τετραῶρου ἀποστάσεως μεγάλης ποσότητος ὕδατος οὐ μόνον πρὸς ἄρδουσιν καὶ τροφοδότησιν τῶν λιμνῶν καὶ δεξαμενῶν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸν τεράστιον τεχνητὸν καταρράκτην, τὸν κλιμακοειδῶς διὰ τοῦ θάσου καταπίπτοντα, τοῦ ὁποῦ θὰ ἐννοήσετε τὴν μεγαλοπρέπειαν, ὅταν λάβετε ὑπ' ὄψιν ὅτι ἔχει πλάτος 20 ὁλῶν μέτρων.

Τὸ κυκλωτερές τῆς τοποθεσίας ἐπέτρεψεν ὥστε τὸ ὁροπέδιον, ἐπὶ τοῦ ὁποῦ ἀνελίσσεται ὁ ἀπέραντος Κήπος, νὰ στεφανοῦται διὰ δύο κλιμακωτῶν ἀναβαθμῶν. Ἐπὶ τοῦ χαμηλοτέρου ἐξ αὐτῶν μετα-

σονται εὖρωστοι καὶ ἀδρόκορμοι παλαιαὶ πορτοκαλλεαὶ φυτευμέναι ἐντὸς ὑπερμεγέθων κήδων. Ὁ ἀνώτερος ἀναβαθμὸς ἐξυπηρετεῖ τὴν ἐν γένει συγκοινωνίαν. Ὡραία διδραχίων μαρμαρίνη κλίμαξ, κοσμουμένη μετρίωνας φυσώντας θαλασσίας σάλπιγγας, ἀγεί εἰς τὸν θαυμάσιον πορτοκαλλεῶνα, ἐνῶ δύο ἄλλοι, ἐπίσης λίθινοι καὶ μεγαλοπρεπεῖς, εἰς τὰ ἄκρα ἐκατέρωθεν τοῦ ἡμικυκλίου, ὑπηρετοῦν τὴν ἀνοδὸν εἰς τὸν πρῶτον κρεμαστὸν κήπον καὶ τὸ ἀνάκτορον.

Τὸ δάσος τοῦ κήπου, μετὰ τὰς γραφικὰς ἀνωμαλίας τοῦ ἐδάφους, πλὴν ῥυμοτομημένον ἀρμονικώτατα, στολιζέται μετὰ τὸν καταρράκτην καὶ μετὰ διαμερίσματα ἀναφυχῆς, φρασσόμενα διὰ τριμέτρων

Αἱ κλίμακες τῆς συγκοινωνίας τῶν κρεμαστῶν κήπων.

καταφύτων αἰμασιῶν. Εἰς τὸ κεντρικὸν κοῖλον δύο ὑπερμήκεις δεξαμεναί, στολιζόμεναι διὰ σειρήνων, ἀναδίδουν γλυκὺν μελωδικὸν ψίθυρον, ἐξ οὗ καὶ ἡ ὀνομασία τῆς τοποθεσίας αὐτῆς: «Ἡ Σιγπηλὴ Μουσική».

Οἱ κρεμαστοὶ κήποι, συγκείμενοι ἐκ δύο ὑψηλῶν εὐρυτάτων διαβαθμίσεων, ἀποτελοῦν ἀπέραντον τάπητα ἐκ λειμῶνων καὶ ἀνθῶνων, πρὸς ἃς ἄγουσιν ἄλλαι ποικίλαι μεγαλοπρεπεῖς πολύδαθοι κλίμακες, ἐκατέρωθεν τῶν ὁποίων στυλοβάται καὶ μεγάλοι λίθινοι ἀνθοδόχοι καὶ προτομαὶ τοῦ Ἰουλείου Καίσαρος, τοῦ Καλλιγούλα, τοῦ Ὀθωνος, τοῦ Νέρωνος κλπ. Ἀπὸ τῆς ἀνωτάτης διαβαθμίσεως, τὴν ὁποίαν διαθέουν δενδροστοιχίαι ἐκ γηραιῶν ὑψικόρμων φυλῶν, ἐκτείνεται μαγικὴ ἢ ἀποψὶς τῶν περιχώρων καὶ τὸ σύνολον τοῦ κήπου. Ἀπὸ τῆς δευτέρας διαβαθμίσεως, ἔπου τὸ ἀνάκτορον

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimio
 Restrictions apply.

καί τὸ θερμότης, ὁ θεατὴς ἐντροπῶς εἰς τὴν θεάν τοῦ «Πορτοκαλλεῶνος», τῆς «Σιωπηλῆς Μουσικῆς» καὶ τοῦ θαυμασίου καταρράκτου.

Τριακόσια ἐξήκοντα ἐν ὧν ἀγάλματα ἐκ ψαμμίτου λίθου, ἔργα ἐκατοσφύδων ἰταλῶν γλυπτῶν, εἶχον διακοσμήσει τὸν ἀπέραντον κήπον, ὑπὸ τοῦ «Εκλέκτορος τῆς Σαξωνίας, συμβολίζοντα οὐ μόνον μυθολογικάς καὶ ἱστορικές παραστάσεις, ἀλλὰ καὶ εἰκόνας καὶ σκηνάς ἐκ τῆς ζωῆς τῆς Αὐλῆς τοῦ Αὐγούστου. Ὡς πρότυπα δὲ εἶχον ληφθῆ μορφαὶ καὶ σώματα πλαστικά ἐξ ἀμφοτέρων τῶν φύλων τῆς τότε σαξωνικῆς Αὐλῆς.

Ἡδὴ ὁμοῦ ἐκ τῶν ἀγαλμάτων ὑπελείφθησαν διασωθέντα τὰ ἐπὶ τῆς πρώτης διαβαθμίσεως ὑπάρχοντα, παριστῶντα δὲ τὴν Ἀνδρομέδαν, τὴν Ἀλκιον, τὴν Γεωργίαν, τὴν Νίκη, τὴν Ὑγείαν, τὴν Ἀφροδίτην, τὸν Ἀδωνιν, τὴν Μελπομένην, τὴν Θεάν τῆς Βλαστήσεως. Ἐπίσης καὶ δύο Σφίγγες μὲ πλαστικωτάτας γυναικείας κεφαλὰς, αἱ εἰς τὸ προαύλιον τῶν ἀνακτόρων ἱστάμεναι καὶ πρὸς τὴν πρόσοψιν αὐτοῦ ἀτενίζουσαι. Ἐπὶ τῆς ἀντιγῆς τοῦ ἀνωτάτου ἀναβαθμοῦ, τοῦ πλακισοῦντος τὸν πορτοκαλλεῶνα καὶ παρὰ τὸ δάσος, ἱστανταὶ τὰ ἀγάλματα τὰ παριστῶντα τὸν Χειμῶνα, τὴν Ἀροῖον, τὸν Δία, τὴν Ἥραν, τὸ Θέρος, τὸ Φθινόπωρον, τὸν Μελέαρον καὶ τὴν Ἀταλάντην, τὸν Κύρκην καὶ τὴν Ἀλκυώνην, τὸν Ἀπόλλωνα καὶ τὴν Δάφνην, τὸν Νάρκισσον καὶ τὴν Ἥχην, τὸν Ὀρφέα καὶ τὴν Εὐρυνόχη, τὸν Πάνα, τὸν Διόνυσον, τὴν Ἀριάδην καὶ τέλος τὸν Ἑρῶτα καὶ τὴν Ψυχήν.

Ἐνθεν καὶ ἔνθεν τοῦ καταρράκτου, τοῦ ὀνομαζομένου «λιθίνῃ θάλασσᾳ» διανοίγονται εὐρεῖς δρόμοι, ἐφ' ὧν περατοῦνται διάμεσοι ὁδοί. Ἐκατέρωθεν τοῦ στομίου αὐτῶν εὐρίσκονται τὰ ἀγάλματα τῶν τεσσάρων Ἡσπερίων καὶ τὰ παριστῶντα τὰ τέσσαρα Στοιχεῖα τῆς Φύσεως. Δεξιᾷ δὲ καὶ ἀριστερᾷ, εἰς ἱκανὴν ἀπὸ τοῦ καταρράκτου ἀπόστασιν καὶ πρὸς τὸ βάθος τοῦ δάσους, εὐρίσκονται δύο πλατεῖαι, εἰς ἃς ἀπολὴγουν αἱ ἀκτινοειδεῖς πάροδοι. Εἰς τὴν μίαν ὑφονται τὸ ἀγάλμα τῆς Ρέας Σιλβίας, εἰς δὲ τὴν ἄλλην τὸ τῆς Ἥρας, ἥς ἐχρησίμευσεν ὡς πρότυπον ἡ ὥραία πολωνὶς κόμησσα Gosel, ἥ καταθέλουσα τότε καὶ συναρπάζουσα τὸν Αὐγούστον τὸν Ἰσχυρόν. Εἰς ἀπώτερα σημεῖα τοῦ δάσους ἱστανταὶ τὰ ἀγάλματα τοῦ Ἡρακλέους καὶ τοῦ Ἑρμοῦ. Ἐδρανα δὲ καὶ ἀνάκλιντρα ἐκ ψαμμίτου ἐπίσης εἰς πᾶσαν οὐσίον καὶ ταρπνὴν τοποθεσίαν χρησιμεύον ὡς καταφύγια ἀναψυχῆς διὰ τοὺς περιπατητάς.

Πρέπει δὲ νὰ σημειωθῇ ὡς θαῦμα πῶς διεσώθησαν καὶ τὰ ἥδη ὑπάρχοντα ἐκ τῶν 360 τεσσαράκοντα ἀγάλματα, ἀφοῦ ὁ θαυμαστός οὗτος Κήπος σκληρὰς θηώσεως καὶ καταστροφῆς κατὰ τὸν Σιλεζιακὸν πόλεμον τῷ 1745, κατὰ τὸν ἐπταετῆ τοῦ 1756, καὶ πρὸ πάντων τῷ 1813, ὁπότε εἶχεν ὀχυρωθῇ ἐν αὐτῷ πολυάριθμον σῶμα γάλλων. Ἀλλὰ καὶ τὸ ἀνάκτορον ὑπέστη σημαντικὰ βλάβας, χρησιμεύσαν κατὰ τοὺς περιπετειώδεις ἐκείνους χρόνους ὡς νοσοκομείου καὶ στρατοῦ. Σημειωθὲν δὲ καὶ ἀνακαινισθὲν τῷ 1872 ἐπέχει

αἱ εἰκόνες τοῦ Αὐγούστου Ἰσχυροῦ, τῆς συζύγου του Χρηστίνας, καὶ ποικίλαι τοιχογραφίαι παριστῶσαι ἀπόψεις τῶν πέριξ τοπίων, ἐκδρομὰς θηρευτικὰς, κλπ.

Ἐπὶ τοῦ πύργου τοῦ ἀνακτόρου ὑπάρχει ἐντετειχισμένον εὐμέγεθες ὥρολόγιον, οὗ οἱ κώδωνες φέρουσιν ὥς ἔτος τῆς κατασκευῆς του τὸ 1720, τὸ ὄνομα τοῦ τεχνίτου καὶ τὰ ἐμβλήματα τοῦ Κόμητος. Πρὸς δὲ καὶ τὰς ἐξῆς ἐπιγραφάς εἰς λατινικὴν γλῶσσαν: «Ἡ λάμπις μου διαφυλάττει καὶ δεικνύει τὸν εὐθὺν δρόμον» — «Ὁ ἤχος μου προειδοποιεῖ πάντα» — «Γνωρίζετε, ὅστις μὲ ἀκούει, ὅτι τῆς ζωῆς σου τὸ διάστημα μετρῶ».

Αὐτὸς περίπου, φίλτατε κύριε Σκόκε, ἐν ἀτελεῖ σκιαγραφίᾳ, ὁ θαυμάσιος Βασιλικὸς Κήπος τοῦ Gross-Sedlitz, ὅστις, ἀνοικτὸς ἀπὸ τῆς 8ης πρωῒνης ὥρας μέχρι τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου, παρέχει ἀρρήτους ἡδύτητας θέας καὶ ἀναψυχῆς εἰς τοὺς ἀθρώως ἐπισκεπτομένους αὐτὸν ἐγγχωρίους καὶ ξένους.

[Ἐν Δρέσδῃ, Μαῖος τοῦ 1910]

ΚΩΝ. ΛΑΧΑΝΑΣ

ΤΟ ΝΑΝΟΥΡΙΣΜΑ

ΚΟΙΜΙΖΕΙ ἡ μάννα τ' ἀγγελουδι
μέσ' στὴ θερμὴ της ἀγκαλιά
μὲ τὸ γλυκὸ της τὸ τραγουδι,
μὲ τὰ ἀχόρταγα φιλιὰ.

Μὰ δὲν νυστάζει τὸ καῦμένο·
γλυκὰ-γλυκὰ χαμογελᾷ
χαϊδεύοντας τὸ ξεπλεμένο
τὸ κεφαλάκι της δειλά.

Τ' ἀστέρια, ἐπάνω, νύστα χύνουν,
μ' ἀκόμα ἡ μάννα ξαγρυπνᾷ,
τὰ μάτια της ἀπὸ ὕπνο σβύνουν
καὶ τραγουδώντας σιγανά,

Γέρνει στὰ στήθια τὸ κεφάλι,
σφαλνᾷ τὰ βλέφαρα ἀπαλά...
μέσ' στῶν ὄνειρων τὴν ἀγκάλῃ
κι' αὐτὴ κοιμᾶται καὶ γελᾷ....

[Ἐν Νικομηδείᾳ]

Κ. Α. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

ΑΠΟ ΤΑ ΜΑΤΙΑ ΤΗΣ ΨΥΧΗΣ ΜΟΥ

Η ΚΑΛΑΜΙΑ

ΕΝΑΣ άντρειωμένος Ποταμός μιὰ μέρα
Στὴ χαριτωμένη Καλαμιὰ μιλάει :
— «Ὅποτε κι' ἂν στρέψω, σὲ θωρῶ ἐδῶ πέρα,
᾿Σ τὸ δικό μου πλάϊ.

« Κι' ὅταν ξευγαρώνω ᾿ς ἀγκαλιὰ γαλάζια
Τ' ἄστρ' ἀπὸ 'κεῖ πάνω, τ' ἄνθη ἀπὸ 'δῶ χάμου,
Γέρνεις κι' ἀγναντεύεις μὲ καῦμούς καὶ νάζια
Τ' ἀγκαλιάσματά μου.

« Κι' ὅταν ὠργισμένος χύνομαι στὸ δρόμο
Καὶ χαλάω συντρίβω κόσμο, σὰν τὸ Χάρο,
Καρτερεῖς ἀθῶα, στέκεις δίχως τρόμο,
Νά σε συνεπάρω.

« Ἀλλὰ κι' ἂν σε τρώῃ τ' ἀγριομανητό μου
Πάντα ᾿ς τὸ πλευρό μου ζῆς ἀναστημένα·
Ἀπὸ μὲ τί ἐλπίζεις; Πάντα ᾿ς τὸ πλευρό μου
Μνήμα σὲ προσμένει».

Κι' ἀποκρίθη ἐκεῖνη γέροντας ἐπάνω
Στὰ πρασινισμένα πόδια του θλιμμένα !
— « Δὲ μπορῶ νὰ ζήσω, μήτε νὰ πεθάνω
μακρυνά ἀπὸ σένα ! »

ΕΙΣ ΤΟΝ ΜΙΚΡΟΣΚΟΠΙΚΟΝ ΜΟΥ ΒΑΠΤΙΣΤΙΚΟΝ
ΚΛΕΩΝΑ ΘΕΟΔΟΣΙΑΔΗΝ

(δῶρον πρωτοχρονιάτικο τοῦ 1910)

Εἰς Κων/λιν

ΜΙΚΡΕ μου Κλέων, σὰν τί τάχατες κ' ἐγὼ
 νὰ σοῦ χαρίσω, κἄποιο δῶρο ταιριασμένο,
 ποῦ ἀκόμα τώρα σκάζεις ἀπ' τ' αὐγὸ
 μέσ' στὰ πανιά σου διπλοφασκιωμένο;
 ποῦ ἂφ' ὅτου εἶπα Κλέων νὰ σὲ λέν'
 δὲν παύουν τὰ ματάκια σου νὰ κλαίν',
 παραξηγῶντας ἔτσι τ' ὄνομά σου,
 βουρλίζοντας μὲ κλάμπες τὸ μπαμπᾶ σου
 καὶ εἶσαι Κλέων... κλαίων γιὰ τὴ μάμμα σου
 καὶ... Κλαῖος τῆς λογίας παραμάννας σου;
 Ἐκτός, ἂν ἐννοῇς, μπρὲ κατεργάρη,
 νὰ γίνῃς κλέος τοῦ νουνοῦ σου καὶ καμάρι.
 Μὰ ὥς νὰ γίνῃς κ' οἱ ὀχτροὶ φρυάξουνε,
 πόσες φασκιὲς ἀκόμα θὰ σ' ἀλλάξουνε!...
 Ἄς εἶνε. Τὸ λοιπὸν ποῦ λές. βαπτισιμῆ μου,
 τί δῶρο τώρα νὰ σοῦ κάμω, ἔλα 'πέ μου,
 ποῦ οἱ γονιοί σου — νὰ «μὴ βρέξῃ καὶ μὴ στάξῃ» —
 σ' ἔχουνε στὸ χρυσάφι, στὸ μετᾶξι,
 στὰ πούπουλα, σὲ πέπλα, σὲ δαντέλλες,
 σὲ χίλιες τέτοιες ἐμμορφιὲς καὶ τρέλες;

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimos

Restrictions apply.

Θέλεις σφυρίχτρα, τὸν μπαμπᾶ νὰ ξεκουφαίνης;
 ἢ καραμοῦζα, τὴ μαμάκα νὰ ζουρλαίνης;
 ἢ μήπως κουδουνίστρα γιὰ νὰ κουδουνίζης
 καὶ τῆς νταντᾶς σου τὰ αὐτιά νὰ διαολίζης;
 ἢ προτιμᾷς ταμποῦρλο καὶ ροκάνι
 ποὺ ἡμπορεῖ τὴ γειτονιά νὰ ξετρελάνη;
 Κάλλιο νὰ κάτσης ἤσυχα ἐγὼ λέω,
 γιὰ νὰ μὴ βγάλῃς ὄνομα κακό, μπρὲ Κλαῖο!
 καὶ τοῦρθη κ' ἡ στραβὴ ἰδέα κανενὸς
 πῶς τάχατες σ' ἐδάφτιζε ζουρλὸς νουνός.
 Καὶ εἶνε, πές μου, δίκηο βρὲ παιδί μου,
 γιὰ σένανε νὰ χάσω τὴν ὑπόληψί μου;
 Ἐγὼ λέω νὰ κάτσης ἤσυχα στὴ κούνια
 καὶ ἄς σοὺ λείπουνε σφυρίχτρες καὶ κουδούνια.
 Φτάνει σου τώρα μάμ... οὐά... τσιτσι... τατά...
 καὶ κάποια ἄλλα ποὺ τὰ ξέρεις... ἀπ' αὐτά...
 καταλαβαίνεις τί σοὺ λέω... Μόκο!... τσιμουδιά!
 μὴν τύχη καὶ μᾶς πάρουν κι' ἄλλοι μυρουδιά...
 Καὶ ὅταν ἐδῇς ἀπ' αὐτὰ μὲ τὴν εὐχή μου,
 τότε θὰ ἰδοῦμε τί θὰ γίνῃ, βρὲ παιδί μου...

ΚΩΝ. Φ. ΣΚΟΚΟΣ

ΕΙΣ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟΝ

[Ἐκ τῶν τοῦ Α. Τσέχωφ]

ΕΚΑΣΤΗΝ πρώτην Φεβρουαρίου, ἑορτὴν τοῦ ἁγίου Τρύφωνος, ἀσυνήθης παρατηρεῖται κίνησις εἰς τὸ κτῆμα τοῦ ἄλλοτε προέδρου τῶν Εὐγενῶν Τρύφωνος Ζαβιαζάτωφ Λθόδιτς. Τὴν ἡμέραν ἐκείνην, ἐπέτειον τῆς ὀνομαστικῆς ἑορτῆς τοῦ μακαρίτου, ἡ χήρα του Λιουμπώφ Πετρόβνα τελεῖ μνημόσυνον ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς του καὶ δοξολογίαν εἰς τὸν Ὑψιστον.

Ὅλη ἡ ἐπαρχία συρρέει εἰς τὸ μνημόσυνον τοῦτο, ὅπου ἡμπορεῖ νὰ ἰδῇ κανεὶς καὶ τὸν νῦν πρόεδρον Χροῦμοφ, τὸν ἀντιπρόεδρον τοῦ ἀγροτικοῦ Συμβουλίου Μαρφούτκην, τοὺς εἰρηνοδίκας τῶν δύο τμημάτων, τὸν ἀστυνόμον Κρινολίνωφ, τοὺς δύο ὑπαστυνόμους, τὸν ἱατρὸν Δορνιαγγὴν ἀναδίδοντα ὁσμὴν ἰωδοφορμίου, ὅλους τοὺς γαιοκτῆμονας, μικροὺς καὶ μεγάλους, ἐν ὧν περὶ τοὺς πεντήκοντα. Τὴν μεσημβρίαν οἱ κεκλημένοι, μετὰ τὴν πλεόν σοδαρῶς πένθιμον φυσιογνωμίαν, καταφθάνουν ἀπὸ ὅλα τὰ δωμάτια τῆς οἰκίας καὶ συναθροίζονται εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν. Τὸ πάτωμα εἶνε σκεπασμένον μετὰ τέπητα καὶ τὰ βήματα δὲν κάμνουν κανένα κρότον. Ἡ ἐπισημότης τῆς ἡμέρας ἀναγκάζει ἕκαστον νὰ βαδίζῃ ἀκροποδητεῖ ταλαντεύων τὰς χεῖρας.

Εἰς τὴν αἴθουσαν ὅλα ἤδη εἶνε ἐτοιμα. Ὁ πάτερ Εὐμένιος, γερόντιον μετὰ ὑψηλὸν ξεθωριασμένον καλυμμαῦχι, φορεῖ τὸ μαῦρον ἄμφιον. Ὁ διάκος Κονορδιέφ, κόκκινος ὅσῳ ἀστακός, περιδεβλημένος ἤδη τὰ ἱερατικά του ἄμφια, στρέφει ἀθορύδως τὰς σελίδας ἐνός Τυπικοῦ καὶ σημειώνει μερικὰς μετὰ κομματάκια χαρτίου. Παρὰ τὴν θύραν, τὴν ἀγούσαν εἰς τὸν προθάλαμον, ὁ Ἀναγνώστης Λουκάς, μετὰ μάγουλα φουσικωμένα καὶ ὀφθαλμοὺς ἡμικλείστους, φουᾷ εἰς τὸ θυμιατόν. Ἡ αἴθουσα βαθιμηδὸν πληροῦται μετὰ ὑποκύανον διαφανῆ καπνὸν καὶ μετὰ τὸ ἄρωμα τοῦ θυμιάματος. Ὁ διδάσκαλος Ἑλικώνσκις, μετὰ τὴν καινουργὴν τσουδαλοειδῆ ρεδιγκόταν του, διανέμει εἰς ὅλους κηρία ἐπὶ νικελίνῳ δίσκῳ. Ἡ οἰκοδέσποινα Πετρόβνα, ἱσταμένη ἐνώπιον μικρᾶς τραπέζης, ἐπὶ τῆς ὁποίας ὑπάρχει ὁ δίσκος τῶν

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosis

Restrictions apply.

κολλύδων, κρατεῖ προκαταβολικῶς τὸ μανθλὶ τῆς ἐπὶ τοῦ προσώπου. Σιγῇ ἄκρα ἐπικρατεῖ εἰς ὅλην τὴν αἰθουσαν, διακοπτομένη ἐνίοτε ὑπὸ στεναγμῶν.

Τὸ μνημόσυνον ἀρχίζει. Ἀπὸ τὸ θυμιατὸν ἀναδίδεται στροβιλιζόμενης κυανῶς καπνὸς καὶ παίζει μετὰ τὰς λοξὰς ἡλιακὰς ἀκτῖνας. Τὰ κηρία κροτοῦν ἀσθενῶς. Ἡ ψαλμῳδία, ὀξεῖα κατ' ἀρχὰς καὶ ἐκωφαντικῇ καταπίπτει βαθυρρῶν εἰς τόνον χαμηλόν, ἐφ' ὅσον οἱ ψάλται συμμορφοῦνται πρὸς τὴν ἀκουστικὴν τῆς αἰθούσης. Οἱ παριστάμενοι, ὀλίγον κατ' ὀλίγον, φαίνονται κατηφεῖς καὶ σκεπτικοί. Συλλογίζονται τὸ βραχὺ τῆς ζωῆς καὶ τὴν ματαιότητά των ἐγκοσμίων. Ἐνθυμεῖνται τὸν μακαρίτην, τὸν σωματοῶδη καὶ κατακόκκινον, ὅστις διὰ μιᾶς ἔπινε δλόκληρον ψιᾶλην καμπανίτου καὶ ἔθραυε τοὺς καθρέπτας μὲ μίαν κουτελιάν.

Εἰς τὴν συγκινητικὴν δέξιν « Μετὰ τῶν Ἀγίων ἀνάπαυσον... » ἀκούονται οἱ λυγμοὶ τῆς Πετρόνας. Οἱ κεκλημένοι κινούνται μετὰ ἀδελφονομίαν εἰς τὴν θέσιν των. Ὁ Πρόεδρος τῆς ἀγροτικῆς Ἐπιτροπῆς, διὰ νὰ καταπνίξῃ λυπηρὸν συναίσθημα, κλίνει πρὸς τὸν ἀστυνόμον καὶ τοῦ ψυθρίζει εἰς τὸ αὐτί :

— « Χθὲς τὸ βράδυ ἐπῆγα στοῦ Ἰῶαν Φεόδωριτς... Ἡ Ὀλγα Ἀνδρέδεια, ἐκεῖ ποῦ ἐπαίξαμε ἓνα ὀλέμ μετὰ τὸν Πιᾶτρο Πετρόβιτς χωρὶς αὐτοῦ, ἐθύμωσε τόσον πολὺ, ὥστε τῆς ἔπεσε ἀπὸ τὸ στόμα ἓνα ἀπὸ τὰ ψεύτικα δόντια τῆς... »

Ἡδὴ ψάλλεται κατανυκτικῶς τὸ « Αἰωνία ἡ μνήμη... » Ὁ διδάσκαλος συναΐζει μετὰ σεβασμοῦ τὰ κηρία ἐπὶ τοῦ δισκου καὶ τὸ μνημόσυνον περατοῦται. Οἱ ἱερεῖς ἀλλάζουν ἄμφια καὶ ἀρχίζει ἡ δοξολογία. Μετὰ τὸ πέρας, ὁ πάτερ Εὐμένιος ἐκδύεται τὰ ἄμφιά του, οἱ δὲ προσκεκλημένοι τρίβουν τὰ χεῖρας καὶ ξεροθόχουν, ἐνθ' ἡ οἰκοδόσποινα διηγεῖται περὶ τῆς καλωσύνης τοῦ μακαρίτου. Ἐπειτα, ἀφ' οὗ ἐτελείωσε τὴν διήγησιν, ἐστέναξε καὶ εἶπε :

— Ὅριστε, κύριοι, νὰ πάρετε κατὰ τι μέσα.

Οἱ προσκεκλημένοι, προσέχοντες νὰ μὴ σπρώξῃ ὁ ἓνας τὸν ἄλλον, διευθύνονται εἰς τὴν τραπεζαρίαν, ὅπου τοὺς ἀναμένει τὸ πρόγευμα. Καὶ εἰνε πάντως κατ' ἔτος τόσον πλοῦσιον, ὥστε τακτικὰ ὁ διάκος Κονκάρδεις, μόλις τὸ ἰδῇ, ἀνοίγει τὰ χεῖρια του, κινεῖ ἐκπληκτὸς τὴν κεφαλὴν καὶ λέγει :

— Ἐκτακτὸν! Θαυμάσιον! πάτερ Εὐμένιε! Αὐτὸ ἰμοιάζει μᾶλλον μετὰ τὰς θυσίας ποῦ προσέφερον ἄλλοτε εἰς τοὺς θεοὺς, παρὰ μετὰ φαγητὰ δι' ἀνθρώπους.

Καὶ ἦτο πράγματι ἐκτακτὸν. Πᾶν ὅ,τι ἤθύναντο νὰ χορηγήσῃ τὸ φυτικὸν καὶ ζωικὸν βασίλειον, εἶχε παρατεθῇ εἰς τὴν τράπεζαν. Τὸ μόνον παραῤῥησιον καὶ ἀψύσιον ἦτο ἡ παντελής ἔλλειψις οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν. Ἡ Πετρόνα ὠρκίσθη νὰ μὴ βάλῃ ποτὲ εἰς τὸ σπῆτι τῆς χαρτιά καὶ ποτὰ δύο πράγματα ποῦ κατέστρεψαν τὸν μακαρίτην. Ἐπὶ τῆς τραπέζης δὲν ὑπάρχουν παρὰ μόνον μπουκα-

— Σὰς παρακαλῶ, κύριοι — λέγει ἡ οἰκοδόποινα, τρώγετε. Βότ-
καν δὲν ἔχω... δὲν βάζω εἰς τὸ σπίτι μου...

Οἱ κεκλημένοι πλησιάζουν δισταῖοντες καὶ κάμουν ἔφοδον κατὰ
τοῦ παστιτσιόου. Ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐμποδίζει. Ἀπὸ τὸν κρότον τῶν
περουριῶν, τῶν μαχαιριῶν, τοῦ μασσήματος, φαίνεται κάποια ὀκνη-
ρία, κάποια ἀδιαφορία. Κάτι λείπει βέβαια.

— Δὲν ἔχω πολλὴν ὀρεξιν, ψιθυρίζει ὁ ἕνας εἰρηνοδίκης εἰς τὸν
συνάδελφόν του. Ἐχω τὴν ἴδια ἀνορεξία ποὺ ἐδοκίμασα ὅταν ἡ γυ-
ναῖκα μου ἔφυγε μαζί με τὸν μηχανικόν.

Ὁ Μαρφούτκη, πρὶν ἀρχίσῃ νὰ τρώγῃ, ἔκαμε πῶς ψάχνει τάχα
εἰς τὰ θυλάκια του, σὰν νὰ ἐζητοῦσε τὸ μανδῆλι του.

— Μπα! εἶπε μεγαλοφώνως διὰ νὰ ἀκουσθῇ, τὸ μανδῆλι μου
τῶχ'ω στὴ γούνα κ' ἐγὼ τὸ γυρεύω τοῦ κάκου ἐδῶ!

Καὶ διευθύνεται εἰς τὸν προθάλαμον, ὅπου εἶνε κρεμασμένα τὰ
παλτά. Μετ' ὀλίγον ἐπιστρέφει με μᾶτια κόκκινα καὶ δακρυσμένα.

— ὦ, ἀδελφέ! ψιθυρίζει εἰς τὸν πάτερ Εὐμένιον. Μ' αὐτὴ τῇ
ξερατῇλα μπορεῖ νὰ σκάσῃ κανένας! Πήγαινε, παπᾶ μου, στὸ ἀντρέ
καὶ φάξε στὴ τσέπη τῆς γούνας μου. Θὰ βρῇς μὲ μπιτοῖλια...
Κύτταξε ὅμως νὰ μὴ κάνῃς θόρυβο.

Ὁ πάτερ Εὐμένιος ἐνθυμεῖται πῶς καὶ ἔχει νὰ πῇ εἰς τὸν Λου-
κᾶν τὸν νεωκόρον, καὶ τρέχει ἔξω.

— Παπᾶ μου! τοῦ φωνάζει ὁ Δεοργιάνην, δύο λόγια σέ παρα-
καλῶ...

Καὶ τὸν ἀκολουθεῖ κατὰ πόδας.

— Ἄ! κύριοι! λέγει ὁ Κρούμωφ. Δὲν φαντάζεσθε τί ὥραῖα γούνα
ποῦ ἡγόρασα με διακόσια πενήντα ρούβλια. Καὶ ἀξίζει, σὰς ὀρκί-
ζομαι, διακόσια!...

Οἱ ὁμοτράπεζοι ἐκφράζουν τάχα τὴν ἐκπληξίν των. Δὲν τὸ πι-
στεύουν! Πῶς εἶνε δυνατόν, τόση φθόνη! Ἐπὶ τέλους βγαίνουν
ὅλοι συγχρόνως συνωθούμενοι εἰς τὸν προθάλαμον, διὰ νὰ περιε-
ρασθοῦν τὴν γούναν... Καὶ τὴν ἐξετάζουν μέχρις οὗ ὁ ὑπηρέτης τοῦ
ἱατροῦ ἀπεκόμισε κρυφὰ ἀπὸ τὸν διάδρομον πέντε φιάλας κενᾶς...

Ὅταν ἐσερβίρισαν τὸ φάρι, ὁ Μαρφούτκη ἐνθυμήθη ὅτι εἶχε ξε-
χάσῃ τὴν σιγαροθήκην του εἰς τὸ ἐλκυθρον καὶ τρέχει εἰς τὸν σταῦ-
λον. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ τρέχει μαζί του καὶ ὁ διάκονος διὰ νὰ
ἰδῇ τὸ ὥρατον ἐκεῖνο ἄλογον....

Τὸ ἴδιον ἐκεῖνο βράδυ ἡ χήρα Πετρόβνα κάθηται εἰς τὸ γραφεῖον
τῆς καὶ γράφει ἐπιστολὴν πρὸς παλαιὰν τῆς φίλην εἰς Πετρούπολιν.

Μεταξὺ ἄλλων ἀφηγεῖται καὶ τὸ μνημόσυνον:

« Σήμερον, ὡς καὶ κατὰ τὰ περασμένα χρόνια, ἐτελέσαμεν τὸ
ἐτήσιον μνημόσυνον τοῦ μακαρίτου, εἰς τὸ ὁποῖον παρευρέθησαν
ὅλοι οἱ γείτονές μου. Χονδροὶ ἄνθρωποι, ἀπλοῖκοι. Ἀλλὰ τί καρ-
διές! Τοὺς ἐπεριποιήθηκα λαμπρά. Ἐννοεῖς ὅμως, κρασί καὶ ἄλλα
ποτὰ οὔτε σταλαγματιὰ! Ἀπὸ τότε ποῦ ἀπέθανε ὁ μακαρίτης —
καὶ ἀπέθανε ἀπὸ καταχρήσεις ποτῶν — ἔκαμα ὄρκον νὰ εἰσαγάγῃ
εἰς τὴν ἐπαρχίαν μας τὴν ἐγκράτειαν καὶ νὰ ἐξαγοράσω δι' αὐτῆς

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimo

Restrictions apply.

τάς ἀμαρτίας τοῦ συζύγου μου. Ἀλλά, διὰ τὸ νὰ δώσω τὸ καλὸν παράδειγμα, τὴν καθιέρωσα πρώτη εἰς τὸ σπῖτι μου. Ὁ πάτερ Εὐμένιος εἶνε κατενθουσιασμένος μὲ τὴν ἀπόφασίν μου καὶ μὲ βοηθεῖ καὶ διὰ λόγων καὶ δι' ἔργων. Ἀχ, ἀγαπητὴ μου! νὰ ἤξευρες πόσον ὅλες αὐτὲς ἡ ἀρκοῦδες μου μὲ ἀγαποῦν! Ὁ Πρόεδρος τῆς ἀγροτικῆς Ἐπιτροπῆς, ὁ Μαρφούτικην, μετὰ τὸ γεῦμα, ἐρρίφθη εἰς τὴν χεῖρα μου, τὴν ἐκράτησε πολλὴν ὥραν εἰς τὰ χεῖλη του καὶ σείων τὴν κεφαλὴν του κομικῶς, ἤρχισε νὰ κλαίῃ. Πλημμύρα ἀπὸ αἰσθήματα, ἀλλὰ οὔτε μιὰ λέξις! Ὁ πάτερ Εὐμένιος, τὸ θαυμάσιον αὐτὸ γεροντάκι, ἐκάθησε κοντὰ μου, μ' ἐκύτταζε μὲ μάτια βουρλωμένα καὶ μοῦ ἐφιθύριζε τρυφερὰ λόγια ὅσων παιδί. Δὲν ἐκατάλαβα τί μοῦ ἔλεγε. Ἀλλ' ἐμάντευα τὰ εἰλικρινῆ του αἰσθήματα. Ὁ ἀστυνόμος, ὁ ὠραίος ἐκείνος ἄνδρας, διὰ τὸν ἔποιον καὶ ἄλλοτε σοῦ ἔγραψα, ἐγονάτισε ἐμπρὸς μου, ἠθέλησε νὰ μοῦ ἀπαγγεῖλῃ στίχους—εἶνε ὁ ποιητὴς μας—ἀλλὰ δὲν τὸ κατῴρθωσε.... Ἐταλαντεύθη καὶ ἔπεσε.... Ὁ γίγας αὐτός, ἔπαθε νευρικὸν παροξυσμόν. Ἐν τούτοις δὲν ἔλειψαν καὶ τὰ δυσάρεστα. Ὁ καὶ ὁ μένος ὁ Πρόεδρος Ἀλαλύκην, ἄνθρωπος σωματώδης καὶ ἐπιρρεπὴς εἰς ἀποπληξίαν, ἔπαθε ζαλάδες καὶ ἔμεινε πλαγιασμένος ἐπὶ δύο ὥρας εἰς τὸ διδάνι. Ἐχρειάσθη καὶ τοῦ ρίψωμεν νερό.... Χάρις εἰς τὸν ἱατρον Δορνιαγῆν, ποῦ ἔφερε κονιάκ ἀπὸ τὸ φαρμακεῖον του καὶ τοῦ ἔτριψε τοὺς κροτάφους, συνῆλθε κατόπιν καὶ τὸν ἐπῆραν....

ΑΓΑΘ. Γ. ΚΟΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

ΕΙΣ ΤΟ ΔΑΣΟΣ

Ἀπο τὰ δέντρα πέφτουνε τὰ φύλλα ἕνα-ἕνα
στῆς μάννας γῆς τὴν ἄχαρη καὶ μαύρη ἀγκαλιά·
στέκουν τριγύρω τὰ κλαδιά ψυχρά, σκελεθρομένα,
καὶ λυπημένα κι' ἄλαλα κουρνιάζουν τὰ πουλιά.

Ἡ καταχνιά σηκώνεται μέσ' ἀπ' τὰ δάση ἀγάλια
κι' ἀπλώνεται σὰν μυστικὴ νεράιδα τοῦ βορῆα,
καὶ μοιάζει ἡ φύση θάλασσα μὲ δίχως ἀκρογιάλια,
ποῦ κύμα δὲν ἀκούεται ν' ἀντιλαλῇ βαριά.

Κάπου καὶ κάπου βιαστικὸς περνάει ἕνας διαβάτης
καὶ σὰν σκιὰ μέσ' στῇ πυκνὴ χωνεύει καταχνιά.
Νά, ἡ ζωὴ! φαινόμαστε στὰ ψεύτικα φτερά της,
σὰν ὄνειρο ἀγερόπλαστο, καὶ σβύνομε μὲ μιὰ.

ΑΡΙΣΤΟΜ. ΠΡΟΒΛΕΒΓΙΟΣ

ΑΘΗΝΑΪΚΑΙ ΗΘΟΓΡΑΦΙΑΙ

Ο ΑΓΙΟΣ ΦΑΝΟΥΡΙΟΣ

[Εμπιστευτική ἐπιστολή
πρὸς κόρην . . . ληξιπρόθεσμον]

Φιλιάτη δεσποινὶς Πελαγία,

Εἰς Πόρτο—ράφι

ΠΕΥΔΩ νὰ σοῦ ἀναγγεῖλω μίαν ὥραϊαν εἰδησιν. Ἀνακάλυψα ἐδῶ ἓνα περίφημον μεσίτην . . . — μὴ συγκινηθῆς, παρακαλῶ — ἓνα προξενητῆς Ἀθηνῶν καὶ Περιχώρων. Σοῦ κάμνω ὄρκον ὅτι δὲν ἀστείζομαι. Ἄν ἀμφιδάλλῃς, ἐτοίμασε τῆς βαλίτσες σου καὶ ἔλα νὰ βεβαιωθῇς δι' αὐτοψίας. Ἄλλ' ἔχι. Μὴ βιασθῇς ἀκόμη. Μανθάνω ὅτι ὁ πονόψυχός αὐτός Ἅγιος πανδρολογεῖ εἰδικῶς μόνον τὰ κορίτσια τῶν Ἀθηνῶν. Καὶ πολὺ δικαίως. Διότι, αὐτὰ τὰ διαβολεμένα τὸν ἐξετρώπωνσαν πρὸ τινων ἐτῶν. Καὶ νὰ σοῦ πῶ, ἔκαμαν φρόνιμα. Τί τὰ θέλεις! Ἐνας τέτοιος Ἅγιος διὰ τὰς Ἀθήνας ἦτον ἀπαραίτητος. Καὶ ἂν δὲν ὑπῆρχεν, ἔπρεπε χωρὶς ἄλλο νὰ τὸν ἐφεύρουν. Ἀρκεῖ νὰ μάθῃς ὅτι οἱ γαμπροὶ ἐδῶ κοστίζουν ἀκριβὰ. Εὐκολώτερον εἶνε νὰ ἀγοράσῃς ἓνα βῶδι παρά νὰ προμηθευθῇς ἓνα σύζυγον. Ἡ ἀλήθεια εἶνε ὅτι ἀφοῦ ἡ γυναικεία ἀδιακρισία ἀνεκάλυψε τὸν Ἅγιον Ἐλευθέριον διὰ τῆς παντρεμένες, δὲν βλέπω διατί νὰ μὴ ἐπινοήσῃ καὶ τὸν Ἅγιον Φανούριον διὰ τῆς ἀνύπαντρων. Καθὼς ἔξυρεις, ἢ μᾶλλον καθὼς δὲν θὰ ἔξυρῃς βέβαια, ὁ Ἅγιος Ἐλευθέριος ἐκτελεῖ καθήκοντα μᾶμμου χειρουργοῦ διὰ τὰς ἐγκύους, εἰς τὰς ὁποίας δίνει . . . καλὴν ἑλευθερίαν. Ἄρα, ὁ Ἅγιος Φανούριος ἦτο φυσικῶς ἀναγκαῖος, διὰ νὰ . . . φανερώσῃ εἰς τὰ κορίτσια τὸν γαμπρόν ποῦ . . . ἀργεῖ ἢ δὲν θέλει νὰ φανερωθῇ μόνος του. Μάλιστα διὰ νὰ ἔχῃ πελατεῖαν καὶ λόγον υπάρξεως ὁ πρῶτος, χρειάζεται νὰ ἐνεργῇ δραστηρίως ὁ δεύτερος. Δὲν πιστεύω νὰ ἔχῃς ἀντίρρησην. Ὅπωςδὴποτε, περὶ τοὺς δύο αὐτοὺς Ἀγίους στρέφεται ἀδιακόπως ὁ γυναικεὺς ἀπορροατικὸς ἀπὸ τὸν ἀνδρῆκα των, σὲ

Authorized Athens and Constantinople: T223004

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosis
Restrictions apply.

βεβαιῶ, ἔχουν μεταβληθῇ τοῦ ἐνὸς εἰς πρακτορεῖον γάμων καὶ τοῦ ἄλλου εἰς μαιευτήριον. Δὲν φαντάζεσαι τί κακὸ γίνεται.

Ὅλες ἢ παντρεμένες ποῦ εἶνε εἰς ἐνδιαφέρονσαν κατάστασιν, καὶ ὅλες ἢ ἀνυπαντρες ποῦ ἐνδιαφέρονται καὶ ἀνυπομονοῦν νὰ γίνουν, ὅλα

Ἐξεκίνησαν διὰ τὸν "Αγ. Ἐλευθέριον

δηλαδὴ τὰ θηλυκὰ — θηλυκὰ ἐν ἐνεργείᾳ καὶ θηλυκὰ ἐν διαθεσιμότητι — ἐκεῖ θὰ τρέξουν, εἰς τοὺς δύο αὐτοὺς ἁγίους, ἄλλες διὰ νὰ ἐλευθερωθοῦν τῇ ἐπεμβάσει τοῦ Ἁγίου Ἐλευθερίου, καὶ ἄλλες διὰ... νὰ σιλασθοῦν μεσιτείας τοῦ Ἁγίου Φανουρίου.

Δὲν ἡξεύρω, ἀν οἱ δύο αὐτοὶ ἐπαγγελματῖαι Ἁγιοὶ εἶνε ἀπλὰ θῆματα ἢ ἐκμεταλλεῦται τοῦ ὀνόματός των. Φοβοῦμαι ὁμῶς ὅτι συμβαίνει τὸ πρῶτον.

Ἐχῶ τὴν ἰδέαν ὅτι, ἀν ὁ Ἁγιος Φανούριος ὀνομάζετο Ἐξαφνα Κρυψώνας, τὰ κορίτσια βέβαια δὲν θὰ ἐπῆγγαιναν νὰ τὸν ξεστρωπώσουν. Καὶ ὁ Ἁγιος Ἐλευθέριος, ἀν ἐλέγετο λ. χ. Ἁγιος Τάραχος, θὰ ἐκάθηντο ἡσυρchos καὶ ἀναπαυμένοι εἰς μίαν γωνίαν τοῦ ἑορτολογίου καὶ δὲν θὰ ἐτραβούσε τῶν παθῶν του τὸν τάρραχον, ὁ ταλαίπωρος.

Τὰ ἴδια βάσανα τραβοῦν καὶ ἄλλοι δυστυχισμένοι Ἁγιοὶ καὶ Ὅσιοι μάρτυρες, ποῦ τὰ βαπτιστικά των ὀνόματα ἔτυχε νὰ ἔχουν ὀηματικὴν — ὥς θὰ ἔλεγε καὶ ὁ σοφολογιώτατος κ. Μιστριώτης — σημασίαν! Ἡ δεῖνα λ. χ. κυρία, ἡ ὁποία μελετᾷ καλὸ διὰ τὸν ἑαυτὸν της καὶ κακὸ διὰ τῆς φιλενάδας της, θὰ τρέξη εἰς τὸν Ἁγιον... Μελέτιον διὰ νὰ τῆς πραγματοποιήσῃ τὰ μελετώμενα. Μερικὲς μητέρες, ἀντὶ νὰ πολυσκοτίζωνται ἢ ἴδιες, προτιμοῦν ν' ἀφιερώσουν τὰ παιδιὰ τους τὰ προκομμένα εἰς τὸν Ἁγιον Προκόπιον διὰ νὰ τοὺς τὰ στρατέψῃ καὶ τὰ προκόψῃ! Ἄλλες πάλιν, ἀντὶ νὰ δώσουν εἰς τὰ μικρὰ των ἄρρωστα βετισινάλαζο καὶ κινίνο, ἐπιμένουν προκειμένου νὰ τὰ ἀρρώστα ἀποκαταστήσῃ καὶ τὰ ὑγιανθῇ. Ἄλλοι ἀποφασίζον νὰ τὰ ἀποκαταστήσῃ καὶ τὰ ὑγιανθῇ διὰ τὸν Ἁγιον Ἰωάννην τὸν ἐλεεινόν, ὁποῖον ἀμφιβάλλω ἀν θὰ τὸ ἀπεφάσιζεν ὁ καλὸς μου φίλος κ.

Παρακαλεῖ τὸν Ἁγιον Φανούριον νὰ τῆς φανερώσῃ τὸν γαμπρὸν ποῦ δὲν θέλει νὰ φανερωθῇ μόνος του...

Ἄννινος... οὔτε ὥς λογοπαίγνιον! Ἄμ' ὁ ἅγιος **Συμεών**; Αὐτὸς εἶνε θῦμα τοῦ μισοῦ του ὀνόματος. Τὸν ἐμπλέξε σάν ἀγκίστρι εἰς τῆς γυναικεῖες φασσαρίες. Εἶνε ἀγγαρευμένος μέ καθήκοντα πλανοδίου κηλιδοκαθαριστοῦ τῆς ὁδοῦ Ἀθηνᾶς, διότι πολλές κομφερόμενες τοῦ ἀναθέτουν τὴν ἐξάλειψιν τῶν πανάδων, τῶν λεκέδων καὶ τῶν κακῶν **σημείων** τῆς ἐπιδερμίδος των, ἀντὶ νὰ καταφύγουν κἂν ἢ εὐλογημένες εἰς τὸ « Ἰατρεῖον Καλλονῆς » τοῦ φίλου ἱατροῦ κ. Ῥόκκου, εἰδικοῦ ἐπισκευαστοῦ γυναικείων προσώπων, σοῦ τὸ ὀρκίζομαι.

Ἀλλὰ ποιὸς τοὺς πταίει; Ποιὸς τοὺς εἶπε νὰ ἔλθουν μέ τέτοια διαφορούμενα ὀνόματα εἰς τὸν ἀστεῖον καὶ παράξενον αὐτὸν κόσμον; Ἄς τὰ τραβοῦν τώρα!

Ἀπὸ ὅλους ὁμοῦ ὁ ἅγιος Φανούριος ἔχει τοὺς περισσοτέρους

μπελλάδες. Ὅλα τὰ κορίτσια ποῦ ἔγιναν ὠριμα διὰ γάμον, καὶ μάλιστα ὅσα... ἐπαράγιναν, εἰς αὐτὸν θὰ τρέξουν, διὰ νὰ τοὺς φανερώσῃ τὸ θαῦμα του καὶ τὸν γαμπρόν τῆς κάθε μιᾶς. Καὶ ὁ καλόκαρδος ἅγιος τὰ ἐξοικονομεῖ ὅλα. Ὁ σχετικὸς τοῦλάχιστον παπᾶς τοῦ Ἁγίου τὸ βεβαιώνει μεθ' ὅρκου. Καμμιά ἀνύπαντρη δὲν φεύγει παραπονεμένη.

Ἄλλες βλέπουν τὸ γαμπρὸ στὸν ὕπνο τους καὶ ἄλλες στὸ ξύπνο τους. Κατὰ τὰς περιστάσεις καὶ κατὰ τὰ νεῦρα. Τὸ ἐκκλησάκι του, ἔξω εἰς τὸ Βατραχονῆσι, πίσω εἰς τὸ Στάδιον, εἶνε πλημμυρισμένον ἀπὸ πελατεῖαν πρωτ'-βράδην. Καί, σημείωσε,

χωρὶς πολλὰ μεσιτικά ἔξοδα. Μὲ ἓνα-δυὸ κερὰ πεντάρικά, λίγο λιθάνι, κανένα πρόσφορο, μερικά σταυροκοπήματα καὶ κάμποσες μετάνοιες, τελειώνει τὴ δουλειὰ σου ἀξιόλογα. Ἄ! ἐλθσιμόνησα. Ὁ ἅγιος Φανούριος τρέφει ἰδιαίτεραν ἀδυναμίαν εἰς τῆς λαδόπητες, ὅταν μάλιστα εἶνε καλοφταιαχμένες. Ὁ παπᾶς τὸ βεβαιώνει καὶ αὐτὸ εἰς τὴν ἀγιωσύνην του. Περιττὸν νὰ σοῦ πῶ ὅτι φορτία δλόκληρα ἀπὸ λαδόπητες προσκομίζονται, καὶ μάλιστα κατὰ τὴν σημερινὴν ἐπέτειον τοῦ πανηγυρισμοῦ του. Λέγουν δὲ ὅτι τῆς πλέον νόστιμης πηττες τοῦ τῆς φταιάχουν τὰ μεγάλα δρωσοῦν κορίτσια, ποῦ ἔχουν κάποιαν εἰδικότητα καὶ πείραν εἰς τὴν κατασκευὴν τοῦ χυλοῦ. Ἄλλ' ἀδιάρפורον. Κάθε ποιότης γίνεται εὐπρόσδεκτος. Καὶ τοῦ κουβαλοῦν ἀδικόπως. Ἐννοεῖς, δὲν εἶνε θανατὸν νὰ τῆς φάγῃ ὅλες ἢ ἀγιότης του. Καὶ δι' αὐτὸ ἀναλαμβάνει ὁ παπᾶς, ὁ καυμένος, τὸν κόπον καὶ τὴν ὑποχρέωσιν νὰ τῆς καταβροχθίζῃ διὰ λογαριασμὸν τοῦ Ἁγίου.

Εἰς τὸν Ἁγιὸν Ἐλευθέριον διὰ νὰ τῆς δώσῃ καλὴ λευθερίαν...

Ἄννινος... οὔτε ὥς λογοπαίγνιον! Ἄμ' ὁ ἅγιος **Συμεών**; Αὐτὸς εἶνε θῦμα τοῦ μισοῦ του ὀνόματος. Τὸν ἐμπλέξε σάν ἀγκίστρι εἰς τῆς γυναικεῖες φασσαρίες. Εἶνε ἀγγαρευμένος μέ καθήκοντα πλανοδίου κηλιδοκαθαριστοῦ τῆς ὁδοῦ Ἀθηνᾶς, διότι πολλές κομφερόμενες τοῦ ἀναθέτουν τὴν ἐξάλειψιν τῶν πανάδων, τῶν λεκέδων καὶ τῶν κακῶν **σημείων** τῆς ἐπιδερμίδος των, ἀντὶ νὰ καταφύγουν κἂν ἢ εὐλογημένες εἰς τὸ « Ἰατρεῖον Καλλονῆς » τοῦ φίλου ἱατροῦ κ. Ῥόκκου, εἰδικοῦ ἐπισκευαστοῦ γυναικείων προσώπων, σοῦ τὸ ὀρκίζομαι.

Καὶ πάλιν σοῦ συνιστῶ νὰ μὴ βιασθῇς καὶ τὸ ξεκινήσης. Ἐχε ὀλίγην ὑπομονήν. Μανθάνω ὅτι ὁ Ἅγιος Φανούριος πρόκειται νὰ ἐπεκτείνῃ τὸν κύκλον τῶν ἐργασιῶν τῶν καὶ πέραν τῶν Ἀθηνῶν. Ὁ

Διὰ νὰ τῆς φανερώσῃ τὸν ἄνδρα
ποῦ θὰ ἀγαπήσῃ καὶ θὰ τὸν πάρῃ.

παπᾶς τοῦλάχιστον, τὸν ὁποῖον ἐφρόντισα νὰ ἐρωτήσω, δὲν μοῦ ἀπέκρυψε τὸ μυστικόν. Ἐάν μάλιστα ἀληθεύῃ, ὅπως ἰσχυρίζονται πολλὰς θεοσεβούμενες νοικοκυρές, ὅτι ὁ Ἅγιος Φανούριος, ὄχι μόνον εἰς τὸ φανέρωμα τῶν γαμπρῶν ἔχει εἰδικότητα, ἀλλ' ἠμπορεῖ νὰ φανερώνῃ καὶ ὅσα κλέπτονται ἢ χάνονται ἀπὸ τὸ νοικοκυριό των — τότε βέβαια θὰ κάμῃ χρυσὰς δουλειάς. Δὲν τὸ πολυπιστεύω ὅμως νὰ ἐπεμβαίνῃ καὶ εἰς ἀστυνομικά καθήκοντα καὶ νὰ εὐχαριστῇ κ' ἐκεῖνες ποῦ... τὰ ἔχουν χαμένα!...

Ἐλπίζω τέλος πάντων νὰ διαβάσωμεν μεθαύριον εἰς τὰς ἐφημερίδας τὴν ἐξῆς ἑξάφνα βεκλάμαν :

«Ἐνδιαφέρουσα γνωστοποίησις

Γίνεται γνωστὸν εἰς τὸ νοῆμον κοινόν, ὅτι ὁ παρὰ τὸ Βατοραχοῆσι ἐγκαθηδονόμενος Ἅγιος Φανούριος ἀναλαμβάνει νὰ προμηθεύῃ γαμβροὺς καὶ εἰς τὰ κορίτσια τῶν Ἐπαρχιῶν καὶ τοῦ Ἐξωτερικοῦ. Διὰ πλείονας πληροφορίας ἀπευθυντέον εἰς... τὸν πατᾶν τῆς Ἑορίας».

Ἐν Ἀθήναις, 27 Αὐγούστου 1910

ΚΩΝ. Φ. ΣΚΟΚΟΣ

ΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΓΝΩΜΑΙ

* Ὑπάρχει μεγαλειτέρα ἀπόστασις « ἀπὸ τὸ στόμα μας καὶ ὲς τοῦ θεοῦ τ' αὐτί » ; Καὶ ὅμως πόσον εὐκόλῃ στέλλομεν τὰς εὐχὰς μας νὰ τὴν διανέσῃ !

* Ὁ φρόνιμος ἄνθρωπος διακρίνεται ὄχι τόσο εἰς ὅσα λέγει, ἀλλὰ δι' ὅσα... παρασιωπᾷ.

* Ὁ περιορισμὸς ὑποτρέφει τὸν Ἔρωτα. Ἡ πλήρης ἐλευθερία τὸν φονεῖ.

* Κάθε ἄνθρωπος ἔχει ἀνάγκη ἐνὸς ἰδανικοῦ, μὲ τὸ ὁποῖον ζητεῖ νὰ ἀναστήσῃ τὴν ἐλπίαν τῆς πραγματικότητος.

ΠΕΡΙΕΡΓΑ ΚΑΙ ΘΑΥΜΑΣΙΑ

Τὸ ἐκ μαύρου γρανίτου βάθρον τοῦ ἐν Πιερρυπόλει ἐφίππου ἀνδριάντος Πέτρου τοῦ Μεγάλου, ζυγίζει 75,000 πούτια, ἤτοι 975,000 ὀκάδας. Ὁ γιγάντειος αὐτὸς μονόλιθος μετεκομίσθη ἐξ ἀποστάσεως 4 μιλίων σιδηροδρομικῶς καὶ 13 διὰ θαλάσσης, ἐχρειάσθησαν δὲ εἰδικὰ μέσα συσκευῆς καὶ μεταφορᾶς. Τὸν σιδηρόδρομον ἀπετέλει διπλῇ σειρᾷ ὀγκωδῶν δοκῶν, ἐφωδιασμένων μὲ σκληρὰς κοίλας μεταλλίλους πλάκας. Ἐντὸς τῶν κοιλωμάτων εἶχον ἐντεθῇ χάλκινα σφαιρίδια διαμέτρου ἑξ δακτύλων, ἐπ' αὐτῶν δὲ ὁ τεράστιος ὄγκος ἐκινεῖτο εὐχερῶς ὑπὸ ἐξήκοντα ἀνδρῶν τῇ βοήθειᾳ τριπλῶν τροχαλιῶν.

Τὸ «Grand opéra» τῶν Παρισίων εἶνε τὸ μεγαλείτερον θέατρον τοῦ κόσμου. Κατέχει ἑκτασιν 150,000 μ. καὶ ὄγκον 4,287,000 κυβικῶν ποδῶν. Ἑστοίχισε δὲ περὶ τὰ 100 ἑκατομ. φρ.

Ἡ μεγίστη κρεμαστὴ γέφυρα εἶνε ἡ μεταξὺ Νέας Ὑόρκης καὶ Βροῦκλιν, ἔχουσα μῆκος 5,980 ποδῶν.

Τὸ μέγιστον τῶν τειχῶν εἶνε τὸ Σινικὸν Τεῖχος, κτισθὲν τῇ 220 π. Χ. ὑπὸ τοῦ πρώτου αὐτοκράτορος ἐκ τῆς δυναστείας Τέϊν ἐναντίον τῶν ἐπιδρομῶν τῶν Ταρτάρων. Ἀρχεται ἐκ τῶν πρὸς βορρᾶν ὁρίων τῆς Σινικῆς καὶ διέρχεται δι' ὑψηλοτάτων ὀρέων, βαθυτάτων φαράγγων, ποταμῶν καὶ ἄλλων φυσικῶν ἐμποδίων. Ἐχει μῆκος 1250 μιλίων, ὕψος μετὰ τῶν ἐπάλξεων 20 ποδῶν, καὶ πάχος εἰς μὲν τὴν βάσιν 25 πρὸς τὰ ἄνω δὲ 15 ποδῶν.

Τὸ κοράλλιον καὶ οἱ σπόγγοι εἶνε τὰ ἀτελέστερα τῶν ζωϊκῶν ὄντων, καλοῦνται δὲ ζωόφωτα ἔνεκεν τῆς ἀκινήσειος των καὶ τῆς ἐξωτερικῆς των μορφῆς. Ἀτελέστερον ὅμως καὶ τούτων εἶνε τὸ «ἀμοιβόζωον», τὸ ὁποῖον εἶνε ἀμορφος μᾶζα ζῶσα ἐντὸς λιμναζόντων ὑδάτων.

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

κ. Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimos

Restrictions apply.

Τὸ βαθύτερον ὄρυχεται εἰς τὸ ἐν Λαμπέρτῃ τοῦ Βελγίου ἀνθρακωρυχέον, βάθους 3,490 ποδῶν.

Ὁ μεγαλύτερος καὶ βαρύτερος κώδων εἶναι ὁ ἐν Μόσχᾳ «Βασιλεὺς τῶν κωδώνων». Ζυγίζει 12,327 πόδας ἤτοι 160,251 ὀκάδας. Ἔχει ὕψος 21 ποδῶν καὶ περιφέρειαν 68. Πάχος δὲ 23 δακτύλων.

Τὸ περίφημον ὁχύρωμα τοῦ Γιβραλτάρ εἶναι ὑπὸ στρατηγικὴν ἐποψιν τὸ μέγιστον τῶν φρουρίων τοῦ κόσμου. Κατέχει βραχὺν χερσόνησον εἰσχωροῦσαν πρὸς τὴν θάλασσαν εἰς μήκος 3 μιλίων καὶ πλάτος $\frac{3}{4}$. Ὁ κεντρικὸς βράχος ἔχει ὕψος 1435 ποδῶν ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης. Ἡ βορεία κλιτὺς τῆς χερσονήσου εἶναι σχεδὸν κρεμαστή, ἡ δὲ ἀνατολικὴ κόπτεται ὑπὸ φοβερῶν βαράθρων. Πρὸς μεσημβρίαν ἀπολήγει εἰς τὴν καλουμένην «Εὐρωπαϊκὴν Ἀκρὰν», ἐνῶ ἡ δυτικὴ πλευρὰ εἶναι ἥττον ἀπότομος τῆς ἀνατολικῆς. Τὸ φρούριον θεωρεῖται ἀπόρθητον. Ἡ φρουρὰ αὐτοῦ ἐν καιρῷ εἰρήνης συνίσταται ἐξ 7,000 περίπου ἀνδρῶν.

Τὸ θέατρον τῆς ἀρχαίας Ἐπιδαύρου ἦτο τὸ μεγαλύτερον καὶ εὐρυχωρότερον θέατρον τοῦ ἀρχαίου κόσμου, θυνάμενον νὰ περιλάβῃ ἐν ἀνέσει περὶ τοὺς δεκαπεντακισχιλίους θεατὰς.

Ὁ θαυμασιώτερος τῶν ἀδαμάντων τοῦ κόσμου εὑρίσκεται εἰς τὸ θησαυροφυλάκιον τῆς Ἀγγλίας καὶ ὀνομάζεται περσιστὶ *Κοχινούρ*, ἥτοι «ὄρος φωτὸς».

ΚΩΜΙΚΟΤΡΑΓΙΚΑΙ ΕΜΦΑΝΙΣΕΙΣ

Εἰς ἐν δυστυχημένον θῦμα
τοῦ τελευταίου σαρμού τῆς φούσας

Τὰ δύο ποδάρια τοῦ σου χάρισεν ἡ φύσις,
σ' τὰ φάσκισεν ἡ μόδα καὶ σου τάκαμ' ἔνα.
Μὰ ἂν παλοῦκι 'μπρὸς σου πεταχτῇ κανένα,
πῶς θὰ τάνοιξης, χριστιανή, νὰ τὸ πηδήσης ;

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

“...ΜΙΑ ΠΑΛΑΒΗ, ΑΦΕΝΤΙΚΟ...,”

ΚΑΒΑΛΛΑ στο μουλάρι κατέβαινα ένα δροσερό απρι-
λιάτικο πρωί από το μοναστήρι της Ἀγίας Τριάδος.
Ἀπὸ τὸ φρύδι μικροῦ βουνοῦ τὸ μονοπάτι πέφτει σὲ
μιά κοιλάδα καὶ βγαίνει κάτω ἀπ’ τὰ κλαριά πυκνῶν
ἀγριοθελανιδιῶν, στὸν ἀγροτικό δρομάκο, ποῦ περνάει
ἀπὸ τὸ Καστράκι.* ξυστὰ καὶ φτάνει τρικλίζοντας ἀνάμεσα στ’ ἀμ-
πέλια, στὴν Καλαμπάκα. Ὁ ἀγωγιάτης, ἕνας μεσόκοπος Καστρα-
κινός, ἀγαθὸς ἄνθρωπος, μ’ ἀνιστοροῦσε τὴν παράδοσι, πῶς ἕνας
καλόγερος, τὸν παλαιὸ καιρὸ, γιὰ νᾶχη τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ μπό-
ρεσε καὶ πάτησε τὴν κορφὴ κάποιου βράχου, ἐκεῖ κοντά, ποῦ εἶνε
σήμερις ἀπάτητος καὶ χτίζουνε φωληές οἱ ἀετοί. Ἐκεῖ, ἔς αὐτὴ τὴν
κορφή, ἔχει κρύψη καὶ θησαυρὸ μεγάλο. Ἄν κάποτες ἀνεβῇ κά-
ποιος, ἄξιος νᾶχη τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ, θὰ τὸν εὔρη. Ποῦ ναῦρης
ὅμως ἄξιο, «τὸ σήμερο ἡμέρα;...» Ὅταν τελείωσε τὴν ἱστορία
του, εἶχαμε κατεβῇ στὴν κοιλάδα. Ἐνα σουσουρο ἀλαφρὸ ἀνάδινε
ἡ πυκνὴ φυλλωσιὰ καὶ μιὰ λεπτὴ μυρουδιά χλωράδας, εὐχάριστη
νὰ τὴν ἀνασαίνης. Κοντὰ στὰ χαμόκλαδα καὶ τῆς ῥίζες ἀνθίζαν
ἐδῶ κι’ ἐκεῖ ἄγρια κρῖνα. Τὸ πολύκαμπτο μονοπάτι ἀκολουθοῦσε,
παράλληλα, νεροσυρμὴ τότε κελαρύζοντας ἀπάνω στὴ σιδερόπετρα
καὶ πότε περνῶντας σιωπηλὰ κάτω ἀπὸ πυκνὰ βᾶτα ἢ ἀνάμεσα
σὲ δροσόλουστα πολυτρίχια. Ὅξεις κελαΐδισμοὶ σὰν ἄξαφνα ξεφω-
νιὰ χαρὰς, ἀκούγοντο δεξιὰ καὶ ἀριστερά, στῆς πλαγιῆς τῆς κοι-
λάδος. Τὸ μουλάρι, καθὼς προχωροῦσε, ρυθμίζοντας τὸ στερεὸ βῆμα
του στὸ φαειρὸν ἦχο τοῦ κουδουνιοῦ, ποῦ κρεμότανε ἀπὸ τὸ λαϊμὸ

* ΣΗΜ.— Τὸ χωρίον Καστράκι, περίφημον διὰ τὴν καλλονὴν τῶν γυ-
ναικῶν του, ἀπέχει τῆς Καλαμπάκας ἡμίσειαν περίπου ὥραν. Ὁ βράχος
καὶ τὸ ἐρημοκλήσι τ’ ἀναφερόμενον εἰς τὸ διήγημα ὑπάρχουν πράγματι
ἐκεῖ, καθὼς ἀναγράφουσιν τὸν «λόγιον» παντῆλίου.

του, τρώμαζεν ἐδῶ μιὰ πράσινη γουστέρα, ἐκεῖ ἓνα τρυποκάρυδο, ποῦ τρύπωνε γλήγγορα στὰ χαμόκλαδα ἢ τὰ παρακλάδια. Θὰ εἴχαμε πλησίαση στὰ μισά, ἔταν τὸ μουλάρι σταματήσεν ἄξαφνα. Στήλωσε τὰ μπροστινά, τέντωσε τὸ λαιμό, χαμήλωσε τὴν κεφαλὴ κι' ἔστειλε τ' αὐτία του πίσω.

— "Ε, μπρέεεεε! Φώναξεν ἀπὸ πίσω μου ὁ ἀγωγιάτης, χτυπῶν-

Τὸ Καστράκι

τας ἀλαφρά μὲ τὴ βίτσα του τὰ πισινὰ τοῦ ζῆφου. Τὸ μουλάρι, ἀντὶ νὰ προχωρήσῃ, μ' ἄξαφνο κίνημα βγήκεν ἀπὸ τὸ μονοπάτι. "Ενα χαμηλὸ κλαρί ἀγριοθελανιδιάς μου πέταξε τὸ καπέλλο.

— Τί νὰ φοβάται τώρα ὁ ζευξέκης... ἐμουρμούρισεν ὁ ἀγωγιάτης. Πέρασε μπροστὰ, σήκωσε τὸ καπέλλο μου, ἐπιασε τὸ μουλάρι ἀπὸ τὸ καπίστρι, τὸ τράβηξε βλαστήμωντας μέσ' ἀπὸ τὰ δόντια του, τῶθαλε στὸ μονοπάτι καὶ τῶσπε δυνατόν πρὸς τὰ ἔμπροσ. Τὸ ζῆφ' ἀκούθουδες διστακτικὰ καὶ μὲ κόπο. Τριάντα ὡς σαράντα βήματα μπροστὰ μας εἶδαμε ν' ἀναταράσσονται κἀτι πυκνὲς τοῦφες χαμόκλαδα, σιμὰ στὸ νερό.

— Νὰ ἰδῆς ποῦ θάναι ἡ Μαριά ἢ παλαβή! εἶπε χα-

μογελῶντας ὁ ἀγωγιάτης, ἐνῶ τὸ μουλάρι ἔστειλε μπροστὰ τὸ δεξιὸ αὐτί του.

Δὲν εἶχε τελειώσῃ τὸ λόγο του καὶ πρόβαλε ἀπὸ τὰ χαμόκλαδα μιὰ χωριάτισσα, ὡς εἰκοσιπέντε χρόνων, ψηλὴ καὶ καλοφτιασμένη. Τὰ μαλλιά της ἔπεφταν στοὺς ὤμους της, λυτὰ καὶ μισοβεργμένα. Κόμποι νεροῦ ἀπὸ τὴν κορφή της γλιστροῦσαν λαμπροὶ στοὺς πλοκαμούς σάν διαμάντια. Τὸ πρόσωπό της εἶτανε χλωμό, σάν κέρινο, τὰ μάτια της μαύρα, μεγάλα, γυαλιστερά, χωρὶς ἔκφραση, σάν γυάλινα, βαθουλωτά, μὲ μαῦρο στεφάνι ἐλοτρόγυρα, καὶ τὰ χεῖλη της τραγανὰ, σάν τ' ἀγούρο ἀγριοστάφυλο. Μὰς κύτταξε προσεχτικὰ καὶ ἄξαφνα προχώρησε κατ' ἀπάνω μας.

— "Ε, σὺ! ἔκαμε δυνατόν τοῦ ἀγωγιάτη. Δὲν εἶδες ὀλότελα τὸ

Ἡ χωριάτισσα ἔσκασεν ἄξαφνα καὶ γέλια τόσο δυνατὰ ποὺ ἀντήχησαν εἰς ὅλη τὴν κοιλάδα.

— Ποτές σου νὰ μὴ ἰδῇς ἡμέρα! ἐφώναξεν, ἀφοῦ τελείωσε, καὶ χάθηκε τρέχοντας μέσα εἰς τὰ δέντρα, μὲ τοὺς πλοκαμοὺς κυματίζοντας.

— Μιὰ παλαβή, ἀφεντικό, μοῦ ἐξήγησεν ὁ ἀγωγιότης μαντεύοντας τὴν περιέργειά μου. Ἡ Μαριά, ἡ παλαβή, ἀπ' τὸ Καστράκι. Κάτου στὸν Ἀη-Γιώργη παλάβωσε μιὰ μέρα πρὶν νὰ στεφανωθῇ.

«... καὶ ἐπρόβαλεν ἀπὸ τὰ χαμόκλαδα μιὰ χωριάτισσα ὡς εἰκοσιπέντε χρόνων».

Ἔτσι γυρίζει ἐδῶ στὸ λόγγο, ἓνα χαμένο πρᾶμα... κλαίει, γελάει, τραγουδάει... καὶ προγγάει τὰ ζωντανά...

Δὲν εἶχε τελείωση τῇ φράσι καὶ ἀντήχησαν νέα δυνατὰ γέλια εἰς τὴν κοιλάδα, μέσα στῆς βαλανιδιές, ἄγρια γέλια, παράξενα καὶ λυπηρά.

— Ξέρεις πῶς τρελάθηκε; τὸν ῥώτησα.

— Πῶς! Εἴμουνα μπροστά... Τὴν ἔρημη! Εἴμαστε, βλέπεις, ἀπ' τὸ ἴδιο τὸ χωριό. Εἶνε μιὰ ἱστορία, δηλαδή, ἀφεντικό, ἔτσι νὰ λυπᾶται, δηλαδή, ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου... ἓνα πρᾶμα... καὶ συνεπλήρωσε μὲ μιὰν ἀόριστη χειρονομία.

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimos

Restrictions apply.

Τὸν παρακάλεσα νὰ μου τὴν ἀνιστορήσῃ.

— "Ὅχι, ἔχει ἀφεντικό. Πρέπει νὰ βγοῦμε στὸ δρόμο, νὰ ἰδῇς τὸν "Αἷ-Γεώργη μὲ τὰ μάτια σου... Τότες θὰ καταλάβῃς, θηλαδὴ, ἔτσι ὅπως πρέπει πράματα....

* *

"Ὅταν ἐβγήκαμε ἀπὸ τὴν κοιλάδα στὸ δρόμο, ἀντικρύσαμε τὸν πλατὺ κάμπο πρασινοφορεμένο μὲ τὸν ποταμὸ ποὺ τὸν ἐσχίζε στὰ δύο, τῆς πελώριες ἀρσενικῆς λευκές, στὴν ὀχτιά, τ' ἀμπέλια, τὰ μπουστάνια καὶ τοὺς κήπους. Τὸ καστράκι μᾶς ἐδείξε, δεξιὰ, τὰ κοκκινωπὰ κεραμίδια τῶν σπιτιῶν τοῦ ἀνάμεσα στὴν πρασινάδα. Οἱ καπνοὶ ἀπὸ τῆς καμινάδας κυμάτιζαν ἀργὰ στὸ γαλάζιον αἰθέρα σὰν σημαῖες εἰρήνης. Τὸ χωριὸ εἶνε χτισμένο στὴ ρίζα πελώριου βράχου, ἀπότομου, μὲ τῆς πλευρῆς σὰν κοιμένες μὲ τὸ μαχαίρι. Στὴν μπροστινὴ, σιμὰ στὴν κορυφή, μέσα σὲ μιὰ φυσικὴ κουφάλα τοῦ βράχου, ἀσπρίζε μικρὸ ἐρημοκκλησι. Δίπλα φαίνεται φυτρωμένη, σὲ μιὰ σχισμῇ, μιὰν ἀγριοσυκιὰ. Ὀλοτρόγυρα, καρφωμένα στὸ βράχο, κυμάτιζαν ἀργὰ πλῆθος ἄλικά μαντύλια, σὰν φλόγες.

— Νά, ὁ "Αἷ-Γεώργης! μου εἶπε δείχνοντας τὸ ἐρημοκκλησιὸν ὁ ἀγωγιάτης, μόλις ἐβγήκαμεν στὸ δρόμο. Τὸν ἔχουνε χτισῇ καλογέροι τὸν παλαιὸ καιρό. Κανεὶς δὲν ξέρει πῶς ἀνεβήκανε καὶ πέρα, κατὰ πρώτη βολά. Γιατί, καθὼς βλέπεις καὶ τοῦ λόγου σου, μὲ τὰ πόδια δὲν μπορεῖ ν' ἀνέβῃ αὐτοῦ μᾶζε κατοῖκι! Βλέπεις τὸ λοιπὸν, ἀφεντικό, οὐλα κεῖνα τὰ κόκκινα μαντύλια; "Ὅσα μαντύλια βλέπεις, τόσα κορίτσια εἶνε παντρεμένα στὸ Καστράκι. Μιὰ μέρα πρὶν νὰ γίνη ὁ γάμος, ὁ γαμπρὸς εἶνε ὑπόλογος ν' ἀνέβῃ ἀπάνου στὸν "Αἷ-Γεώργη καὶ νὰ κρεμάσῃ τὸ κόκκινο μαντύλι... ἔτσι τὸ βρήκαμε. Εἶνε συνήθιο παλαιὸν.

— Καί... καλὰ, μὲ τί τρόπο ἀνεβαίνει κανένας, ἀφοῦ, καθὼς λές, δὲν πάει ἐκεῖ οὔτε κατοῖκι;

— "Ἄς εἶνε, εἶπε χαμογελῶντας ὁ ἀγωγιάτης, ἅμα εἶνε νὰ πάρῃς τὸ κορίτι, ἀνεβαίνεις καὶ στὸ σύγνεφο, ἀφεντικό... Βλέπεις κεῖνη τὴν ἀγριοσυκιὰ; "Ἐχομε περασμένο σκοινὶ ἓνα γῆρο στὸν κορμό... Ὁ γαμπρὸς δένεται στὴ μιὰν ἄκρη, μὲ τὰ γαμπριάτικα καὶ τὸ κόκκινο μαντύλι, κι' ἀπὸ τὴν ἄλλη τραβᾷ ἢ νύφη, τὸ συμπεθεριὸ καὶ τ' ἄλλα παλληκάρια, τ' ἀνύπαντρα. "Ἐτσι τότε σηκώνουν καὶ τὸν ἀνεβάξουνε σιγὰ-σιγὰ, ὡς τὴ ρίζα τῆς ἀγριοσυκιᾶς. Κεῖ πέρα πιά νεται ἅπ' τὸν κορμό, μπαίνει στὴν ἐκκλησιά, κάνει, ἄς ποῦμε, τὸ σταυρὸ τοῦ καὶ καρφώνει τὸ κόκκινο μαντύλι. Στερνά, ξαναδένεται μὲ τὸ σκοινί, πίνει τὴ ρίζα τῆς ἀγριοσυκιᾶς καὶ ἀμολιέται στὸν ἀγέρα. Τὸ συμπεθεριὸ καὶ τὰ παλληκάρια τότε κατεβάξουνε σιγὰ-σιγὰ κι' ἐρχέται οὐρανοκατέβατος στὴν ἀγκαλιά τῆς νύφης. "Ἐ, καὶ νάσουνε κανιὰ βολά, ποῦ λές, ἀφεντικό! Βλέπεις τὸ χάρο μὲ τὰ μάτια σου... ἐμένα ῥῶτα ποῦ τὸ κρέμασα, τὸ κόκκινο μαντύλι πᾶνε δεκαπέντε χρόνια καὶ οὐλο τὸ θυμάμαι! Βλέπεις, μαθές, κατὸν ῥῶτα ποῦ ἀνέβηκα, ἐμὲ μιὰ γροθιά, σφίγγεται ἡ καρδιά σου, κόβεται

ἡ ἀνάσα σου. Τῶχες γιὰ λίγο, δηλαδή; Νὰ πέσης δέ σε μαζεύουνε οὔτε μὲ τὸ κουτάλι, ἀφεντικό... "Ἄλλος κιτρινίζει σὰν τὸ ζαφρά, τὴν ὥρα ποῦ τὸν ἀνεβάξουνε· ἄλλος πρασινίζει σὰν τὸ γρασιδί· ἄλλος

* ... Στερνὰ ἐρχόντουσαν τὰ συμπεθεριά, μαναδοπατεράδες τῆς νύφης καὶ τοῦ γαμπροῦ...

κοκκινίζει σὰν τὴν παπαροῦνα. Καὶ οὔλοι καμώνονται, τάχα, πῶς δὲ σκιαζόντε. Εἶνε μπροστά ἡ νύφη...

Ἐσώπασε γιὰ μιὰ στιγμή· φαινότανε σὰ νὰ ζητοῦσε νὰ βάλῃ σὲ τάξι κάποιες ἀναμνήσεις του :

— Τώρα θὰ καταλάβῃς καλὰ τὴν ἱστορία τῆς Μαριᾶς, ἀφεντικό, εἶπε ὕστερ' ἀπὸ λίγο, πλησιάζοντάς με καὶ ἀκουμπώντας ἀλαφρὰ τὸ χέρι του στὴν μπροστινὴ ἀψίδα τοῦ σαμαριοῦ. Πᾶνε τώρα πέντε χρόνια ποῦστειλε προξενεῖα στὸν πατέρα τῆς Μαριᾶς, ἐτουτηνῆς ποῦ εἶδαμε, ὁ Στρατῆς, ὁ γυιὸς τοῦ Στάμπα, ἓνας ἀκαμάτης, δηλαδή,

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimos
 Δημόσια Ἱστορική Βιβλιοθήκη Σαγώρας
 Restrictions apply.

καὶ φιλόνηκος μὲ δίχως ταῖρι. Κατάστασι καμμιὰ. Οὐτ' ἓνα στρέμμα χωράφι, οὔτε μιὰ ρίζα ἐλῆλ', νὰ ποῦμε . . . Πάγαινε μοναχὰ στὸ θέρο καὶ στὸν τρύγο, στὰ ξένα πατητήρια καὶ στ' ἀλώνια, τάχατες νὰ βοηθήσῃ. Στ' ἀλήθεια ὅμως γιὰ νὰ κἀνῃ γειτονιὰ μὲ τὰ κορίτσια καὶ νὰ τραγοῦδάῃ. Αὐτὸς ποῦ λές ὁ Στρατῆς, ἀφεντικό, τάχε ταιριασμένα μαθεῖς μὲ τὴ Μαριὰ, ποῦ εἶδαμε. Ἡ γυναῖκες λένε πῶς τοὺς βλέπανε τότες νὰ φιλιῶνται στῆς καλαμιές κάτω, στὸ ποτάμι. Ὁ Πατέρας τῆς Μαριᾶς, ἐτουτηνῆς ποῦ εἶδαμε, καμώθηκε πῶς τὸ κορίτσι δὲν εἶνε σὲ ἡλικία. Πάει καλὰ. Στῆς ἐξῆς μῆνης τοῦ πάνε ἄλλο προσενίω, γιατί ποῦ λές, ἀφεντικό, εἶτανε πρᾶμα ζωντανὸ ἡ Μαριὰ . . . ἄς εἶνε. Τὴν γύρεψε ὁ Κωσταντῆς τὸ παπαδόπουλο, γιὸς τοῦ παπᾶ - Λευτέρη, δηλαδὴ. Εἶχε ἀμπέλι, χωράφι καὶ γαῖ-δοῦρι καὶ ὁ καλὸς σου, ὁ πατέρας τῆς Μαριᾶς, αὐτηνῆς ποῦ εἶδαμε, πᾶνει καὶ τοὺς ἀρραβωνιάζει. Ἐκείνη τί νὰ κἀνῃ; Δέν της πέφτει λόγος. Ὁ Στρατῆς σὰν τῶμαθε, καμώθηκε τάχα πῶς δὲν τὸν κόφτει. Φαινότανε χαροῦμενος καὶ γελαστός κι' ἔκανε τὸ φίλο τοῦ Κωσταντῆ καὶ τοῦ πατέρα τῆς Μαριᾶς. Πάει καλὰ . . . Ἦρθε, καμμιὰ φορὰ, νὰ γίνη ὁ γάμος. Τὴν παραμονή, τὸ θυμᾶμαι, σὰ νάναι τώρα δᾶ, καθόμουνα, τὸ πρωῒ, στήν πόρτα τῆς χαμοκέλλας καὶ βλέπω νὰ περνᾶνε ἡ νύφη, ὁ γαμπρός, τὸ συμπεθεριὸ καὶ καμπόσα παλληκάρια. Μπροστὰ ἡ Μαριὰ, ντυμένη τὰ νυφιάτικα. Γυαλιζανε τὰ φλουριά στὸ κοῦτελὸ της καὶ στὰ στήθια της. Ὁ Κωσταντῆς κράταγε τὸ κόκκινο μαντίλι καὶ περπατάε ἀπὸ διπλά συλλογιμένους. Στερνὰ ἐρχόντουσαν τὰ συμπεθεριά, μαναδοπατεράδες τῆς νύφης καὶ τοῦ γαμπροῦ, ἀδερφοῦ-ἀδερφα, μπαρμπάδες, οὔλοι ξαλλαγιμένοι καὶ χαροῦμενοι. Ἀπὸ πίσω πᾶγαιναν τὰ παλληκάρια. Κάποτε κάνουν ἔτσι: τί νὰ ἰδῶ; Ὁ Στρατῆς μέσα στὰ παλληκάρια. Ξουρισμένος καὶ μὲ καινούργια βόδχα. Ἐ, λέω ἀπὸ μέσα μου, αὐτὲς ἡ γυναῖκες, δὲν εἶνε ν' ἀκοῦς, δηλαδὴ, αὐτὰ ποῦ λένε. Τοῦτος ἐδῶ εἶνε, τάχα, ποῦ τάχε ταιριασμένα μὲ τὴ Μαριὰ; Καὶ πάει τώρα, εἶτοι γελαστός νὰ τραδήξῃ τὸ γαμπρὸ μὲ τὸ σκονί; Ἔτσι λέω ἀπὸ μέσα μου. Καθὼς προσπεράσαν, δουλειὰ δὲν εἶχα καὶ λέω πάλς ἀπὸ μέσα μου: Δέν τὸν κι' ἐγὼ νὰ κἀνῃ χάξι, δηλαδὴ; Τοὺς παίρνω τὸ κατόπι καὶ τοὺς φτάνω, καθὼς ἐβαίνανε ἀπ' τὸ χωριό. Περπαταγα κοντὰ 'πὸ τὸ Στρατῆ καὶ τήραγα νὰν τὸν ψαρέψω:

— Ἐ, τί χαμπάρια; τοῦ λέω. Πότε θᾶχουμε καὶ τὰ δικά σου;

— Δέν ἔχετε κορίτσι στὸ χωριὸ νὰ μου ταιριάξῃ, μ' ἀπολογιήθηκε γελῶντας. Θὰ πάω νὰ βρῶ ἔτσι καμμιὰν ἀνεράβια στὸ ποτάμι . . .

* *

— Σὰν ἐφτάσαμε πειὰ ἐκεῖ στῇ ρίζα, ἐξακολούθησε ὁ ἀγωγιάτης, δείχνοντας κατὰ τὸ βράχο, ποῦ ὅσο προχωροῦσαμε ἐπρόβαλε καθαρώτερος στὸν αἰθέρα, τὰ παλληκάρια πήρανε τὴν ἀκρὴ τοῦ σκονιοῦ νὰ δέσουνε τὸ γαμπρὸ.

— Παιδιά, λέει ὁ Κωσταντῆς, τηρᾶτε νὰ με δέσετε καλὰ μὴν τύχῃ καὶ περπατήσῃ, ἀντίς γιὰ τὴ Μαριὰ, ἀπόψε!

Τὸ συμπεθεριό, σὰν τότε δέσανε τὰ παλληκάρια, πέρασε μὲ τὴν ἀράδα καὶ σιγούρεψε τοὺς κόμπους τοῦ σκοινιοῦ. Τὰ παλληκάρια πιάσανε τὴν ἄλλη ἄκρη.

— "Ετοιμος, Κωσταντῆ;

Ὁ Κωσταντῆς ἔβαλε τὸ κόκκινο μαντύλι στὴν τζέπη του, πιάστηκε καλὰ στὸ σκοινὶ μὲ τὰ δυὸ χέρια κι' ἀπολογήθη:

— "Ετοιμος!

— Καλορροϊζικος! Καλορροϊζικος! ἐφώναξαν τὰ παλληκάρια κι' ἀρχέφανε νὰ τραβᾶνε τὸ σκοινί.

— Μὴν τηρᾶς κάτω! Ἀπάνου τήρα!

— Κρατήσου καλὰ!

"Ετσι τοῦ φώναξαν καθὼς ἀνέβαινε σιγὰ-σιγὰ. Ὁ Στρατῆς, μέσ' ἔς τοὺς πρώτους, τράβαγε σὰ λυσσαγμένος. Τὸ σαγόνι του ἔτρεμε, τὰ μαλλιά του εἶχανε κατεβῆ ὡς τὰ μάτια του, ποῦ εἴσαντε ἀγριεμένα. Κάπου, κάπου, ἔστελνε κι' ἀπὸ καμμιὰ ματιά τῆς νύφης, ποῦ καθώτανε μὲ τὰ μάτια καρφωμένα στὴ γῆς, δίπλα στὴ μάννα της.

Ὁ γαμπρός ἔφτασε καμμιὰ φορὰ ψηλά, κοντὰ στὴ ρίζα τῆς ἀγριοσυκιᾶς, 'κεῖ πάνω — ἔξακοιλούθησε δείχνοντας ὁ ἀγωγιάτης, κατὰ τὸ ἐρημοκκληράκι, ποῦ ἀσπρίζε ψηλά, στὴν κουφάλα τοῦ βράχου, σὰν αὐγὸ σὲ ἀστοφωλιά. "Ἦθελε κανένα μέτρο ἀκόμα ν' ἀπλώσῃ τὰ χέρια καὶ ν' ἀδράξῃ τὸν κορμό. Ἀξαφνα γλήγορος σὰν ἀστραπὴ ὁ Στρατῆς βγάξει ἓνα ξουράφι ἀπ' τὸ μανίκι του καὶ κόβει τὸ σκοινί, μὲ μιὰ μοναχὴ. Κανενὸς ὁ νοὺς δὲν πῆγε νὰ κουνηθῇ. "Ὅλοι μείναμε ἄλαλοι καὶ καρφωμένοι στὸν τόπο τηράζοντας τὸ γαμπρὸ, ποῦ ἔπεφτε. Ἐγείρε στὴν ἀρχὴ πρὸς τὰ πίσω, ἀναποδὸγύρισε, ὕστερα πῆρε δυὸ βόλτες, κουνιώντας ἀπελπισμένα τὰ χέρια, σὰ νὰ γύρευε νὰ πιастῇ ἀπὸ τὸν ἀγέρα, κι' ἔσκασε κάτω. Τὸ κεφάλι του ἄνοιξε, τὰ μυαλά του σκόρπισαν καὶ τὸ κορμί του γίνηκε σωρὸς κόκκαλα, κρέατα κι' αἷμα. Ἐπесе ὁ Κωσταντῆς, τσακίστηκε, κι' ἀκόμα νὰ κουνηθῇ κανένας ἀπὸ τὸν τόπο του. Ἀνανογηθήκαμε μονάχα, σὰν ἀκούσαμε τὴ φωνὴ τοῦ Στρατῆ, ἀπὸ μακριά. Καθὼς ἔτρεχε κοντοστάθηκε σὲ κάποιον ὕψωμα καὶ φώναξε τοῦ πατέρα της Μαρίας:

«... σήκωσε τὰ χέρια της, ἔτσι, ἀψηλά, κι' ἄρχεψε νὰ τραγουδά».

— Τὸν ἔκανα μεγάλον ἄρχοντα τὸ γαμπρό σου, γέρο ξεκου-
τιάρη. Εἶνε δικός του τώρα οὐλὸς ὁ κάτω κόσμος! Χαρά 'ς τὸ
κορίτσι σου!

Ἔστερα χάθηκε τρέχοντας πίσω τὰ δέντρα. Τὰ παλληκάρια οὐρ-
λιάσανε καὶ χύθηκαν τὸ κατόπι του· ἡ γυναῖκες πέσανε καὶ μοιρο-
λογοῦσαν. Ἡ Μαριά στεκότανε παράμερα, στὸν τόπο της, σὰν πέ-
τρινη. Ἄξαφνα ἔμπηξε μιὰ φιλή στρίγγλικια φωνή, σήκωσε τὰ
χέρια της, ἔτσι, ἀψηλά, κι' ἄρχεψε νὰ τραγουδάη. Ὁ νοῦς της
χάλασε καὶ τώρα τρέχει σὸ λόγγο, κλαίει, γελάει, τραγουδάει καὶ
προγγάει τὰ ζωντανά... Νά! τέτοια εἶνε, ἀφεντικό, ἡ ἱστορία τῆς
Μαριᾶς, αὐτηνῆς ποῦ εἶδαμε.

ΣΠ. ΜΕΛΑΣ

ΕΡΩΣ — ΥΠΗΡΕΤΗΣ

ΕΧΕΙ δουλάκι της τὸν Ἔρωτα, ἡ μαργιόλα!
Αὐτὸς τῆς τὰ προφταίνει, τῆς τὰ κάνει ὅλα·
αὐτὸς τῆς παραστέκεται νύχτα καὶ ἴμερα,
καὶ τρέχει μέσα, ἔξω, δῶθε, κείθε, πέρα.

Πάντα κοντά της, νὰ τὴν ἱντύνη, νὰ τὴν ἱδύνη...
Τῆς καλτσοδέτες, τὸν κορσέ αὐτὸς τῆς λύνει·
αὐτὸς τὴν ξεκουμπώνει σβέλτα - σβέλτα, τὴν κουμπώνει
αὐτὸς τὸ κρεββατάκι της στρώνει - ξεστρώνει.

Αὐτὸς κραταίει τὸ κερί ἢ τῆς τὸ σβύνει·
αὐτὸς πλερώνει, εἰσπράττει, παίρνει, δίνει...
Καὶ ὅταν πάη κάθε φορὰ γιὰ... τὸ τουρνέ της,
κι' αὐτὸς κοντά: σκλαβάκι, λούστρος, ὑπηρετής!...

ΣΑΤΑΝΑΣ

PIMA TOY ΚΩΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΜΗΛΙΑΣ

(Ἀπὸ παλιὸ χειρόγραφο) *

- Ὁ Κωσταντῖνος ὁ μικρός, ὁ Μικροκωσταντῖνος,
τὸν Μά' μηλιὰν ἐφύτευε, τὸν Μά' γυναικα πῆρε·
τὸν Μά' τοῦ ἤλθε μήνυμα νὰ πάγῃ ὅ τὸ σεφέρι.
Καὶ τὸ σεφέρι ἦταν βαρὺ, κι' ὁ ρειὸς ἦν κουρασμένος·
κι' ἡ κόρη ποῦ τὸν ἀγαπᾷ κι' ὅπου καλὸ τοῦ θέλει,
κερὶ κρατεῖ καὶ φέγγει του, ποτῆρι καὶ κερονᾶ του.
"Ὅσα ποτήρια τὸν κερονᾶ, τόσα λόγια τοῦ λέγει·
«Ἐὸν πηγαίνεις, Κωσταντῆ, κι' ἐμένα ποῦ μ' ἀφίνεις;
— Ἀφίνω σε πρώτα ὅ τὸ Θεὸ καὶ δεύτερο ὅ τοὺς ἄγιους,
τὸ τρίτο τὸ καλύτερο ὅ τῆς γκαρδιακῆς μου μάννας·
Μάννα μου, τὴν γυναικα μου, μάννα μου, τὴν καλὴ μου,
λαγούδια μοῦ τὴν τάγιζε, περὸδία μοῦ τὴν δειπνά».
Μήδ' ἓνα μίλι πάγει ὁ ρειὸς, τὰ δυνὸ δὲν τ' ἀποσώνει,
καὶ ὅ τὸ μπαρμπέρη τὴν ἑ πᾶ καὶ τὰ μαλλιά της κόβει,
τρεῖ ψωμί τῆς ἔδωκε καὶ δεχοχτῶ κορομμύνδια,
καὶ ὅ τὸ βοννὸ τὴν ἔστειλε νὰ πᾶ νὰ βόσκη γίδια,
κι' ἃ δὲ χιλιάσῃ τὸ μαρτοῖ, ὅ τοὺς κάμπους μὴν κατέβῃ.
Μὰ θέλει ὁ Θεὸς κι' ἡ μοῖρα της, τὸ βαριοριζικὸ της,
καὶ χίλιασεν καὶ τὸ μαρτοῖ, ὅ τοὺς κάμπους κατεβαίνει,
βλέπει στρατιώτῃ κι' ἔρχονταν ὅ τὸ μαῦρο καβαλλάρης,
τὰ ξεντονιὰ του τρίζανε καὶ μόσχο τοῦ μυρίζαν
καὶ τὰ ξαθιά του τὰ μαλλιά τὸν ἤλιον ἐθαμπῶναν.
— Ἀνέσπρε, κόρη, νερό νὰ πιῶν τὰ διηρασμένα,
νὰ πιῶ κι' ἐγὼ κι' ὁ μαῦρος μου καὶ τὰ λαγωνικά μου».
Σαράντα σίκλεις ἔσπρε, ὅ τὸ μάτι δὲν τὴν εἶδε,
κι' ἄλλες σαράντα τέσσαρες κι' ἡ κόρ' ἀναστενάζει·
«Τ' ἔχεις, κόρη, καὶ θλίβεσαι, τ' ἔχεις κι' ἀναστενάζεις;»
Λέγ' «Ἄντρα, χω' ὅ τὴν ξενιτεὰ καὶ λείπει τριάντα χρόνια,
νὰ λείπαν τὰ γενάκια σου, ἔλεγα κεῖνος εἶσαι.
— Καλῶς το τ' ἀρμαράκι μου τὸ κατακλειδωμένο,
ὅπου μοῦ τὸ κλειδώσανε σήμερα τριάντα χρόνια».
Τὸ μαῦρο του γονάτισε κι' ἀπάνω τὴν καθίζει,
καὶ τζιμπουκιά τοῦ ἔδωκε, ὅ τὸ σπίτι του τὴν πάγει.

* ΣΗΜ. Ἀνεκρινώθη ἡμῖν ὑπὸ τοῦ κ. Ι. Βλαχογιάννη.

Η ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΦΟΒΟΥ

Ο φόβος, μία τῶν ἐκδηλώσεων τοῦ ἐνστίκτου τῆς αὐτοσυντηρήσεως, εἶνε ἡ πρώτη τῶν συγκινήσεων τοῦ ἀνθρώπου. Σημεῖα φόβου παρετηρήθησαν καὶ εἰς βρέφη ἀκόμη 25-30 ἡμερῶν. Πάντες οἱ ἄνθρωποι, καὶ οἱ ἀνδρεῖότεροι ἐτι, ὡμολόγησαν ὅτι ἐδοκίμασαν τὸ ἐνστικτον τοῦ φόβου. Μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι ὁ μὲν *δειλός*, κατὰ τὸν Ζὰν Πῶλ, αἰσθάνεται τὸν φόβον *πρὸ τοῦ κινδύνου*, ὁ *ἀνανδρος* κατὰ τὴν ὥραν τοῦ κινδύνου, ὁ *γενναῖος* μετὰ τὸν κίνδυνον. Ὁ τελευταῖος οὗτος ἐνεργεῖ ὡς ἀγνοῶν ἐντελῶς τὸν φόβον.

Ποικίλαι εἰσὶν αἱ συνέπειαι καὶ τὰ ἀποτελέσματα τοῦ φόβου. Ὁ Φεουχτερσλέβεν λέγει ὅτι ὑπάρχουν ἄνθρωποι, οἱ ὅποιοι ἀποθνήσκουν ἐκ τοῦ φόβου μὴ ἀποθάνουν. Ὁ Μονταὶν ἀναφέρει ἓνα εὐπατριδὴν, ὅστις παρευρεθεὶς εἰς τινα πολιουρκίαν, τόσον ἐφοβήθη, ὥστε ἔπεσε νεκρὸς χωρὶς νὰ πληγωθῇ.

Εἰς τὸν φόβον ἐπίσης ἀποδίδεται ὁ θάνατος ὁ ἐπερχόμενος πρὸ τῶν σοβαρῶν ἐγγειρησέων. Διὰ τοὺς τοιοῦτους δειλοὺς ὁ μέγας χειρουργὸς Πόρτας, ἔλεγεν : « Ὁ ἄνανδρος ! ἀπέθανεν ἀπὸ φόβον ! »

Ἐπιφέρει ὡσαύτως ὁ φόβος τὸν παγερὸν ἰδρωτὰ, τὴν αἱματηράν ἐξιδρωσιν, τὴν πολυουρίαν, τὸν ἵκτερον, ἐξ οὗ ἔπαθεν ὁ Διδερῶ παρασταθεὶς εἰς τινα θανατικὴν ἐκτέλεσιν. Τοιαῦτα ἀποτελέσματα παρατηροῦνται κατὰ τοὺς πολέμους ἐπὶ τῶν δειλῶν. Ὁ φυσιολόγος Φερεῖ κατέδειξε διὰ χημικῶν ἐξακριβώσεων, ὅτι τὸ αἷμα τῶν ἐκφοβισμένων ζῶων παρουσιάζει ὀλιγωτέραν ἀντίστασιν κατὰ τὴν μικροβίαν καὶ τῶν δηλητηριάσεων ἐν γένει. Οὗτω δὲ ἐξηγοῦνται καὶ αἱ βραδεῖαι σοβαραὶ καὶ ὀλέθραι συνέπειαι τῶν ζωηρῶν συγκινήσεων, πιστοποιεῖται δὲ καὶ ἡ παρὰ τῷ λαῷ παρατηρηθεῖσα ἀλήθεια : « Τοῦ ἐκόπη τὸ αἷμα ».

Ὁ Μονταὶν λέγει, ὅτι ὁ φόβος ἄλλοτε μὲν μᾶς πτερόνει τοὺς

βάδισμα καὶ παραλύει τὰς κινήσεις. Ὁ αὐτοκράτωρ Θεόφιλος, νικηθεὶς εἰς μίαν μάχην κατὰ τῶν Ἀγαρηνῶν, τόσον κατεπλάγη καὶ συνεσχέθη ὑπὸ τοῦ φόβου, ὥστε δὲν ἠδύνατο νὰ φύγῃ. Τὴν τοιαύτην παραλύσιν τοῦ σώματος ἀντικαθιστᾷ, εἰς κατώτερον βαθμὸν, τρόμος τῶν μελῶν, καθ' ὃν τὰ γόνατα συγκρούονται, αἱ κνήμαι κλονίζονται, οἱ ὀδόντες κτυπῶνται, καὶ αἱ ἐκούσιαι κινήσεις ἐξασθενοῦν ἢ δυσχεραίνονται. Ἡ ἐκ τοῦ φόβου παράλυσις παρετηρήθη καὶ εἰς τὰ ζῶα. Συνταράσσει λ. χ. τὰς καρabiδας εἰς τοιοῦτον βαθμὸν, ὥστε νὰ ἴστανται ὄρθιαι ἐπὶ τῆς κεφαλῆς· αἱ ἀράχναι κουβαριάζονται· οἱ ὀξύρρυγχοι χάνουν τὴν χρῆσιν τῶν μελῶν τῶν καὶ αὐτὸς ἀκόμη ὁ ἐλέφας, ὅταν συλληφθῇ εἰς παγίδα. Τοῦτο ἔδωκεν ἀφορμὴν νὰ πιστευθῇ, ὅτι ζῶα τινὰ ὑποκρίνονται τὸν νεκρὸν, ἐνῶ ὁ φόβος μόνον, ἐπιδρωὶν φυσιολογικῶς, τὰ καθιστᾷ ἡμιθανῆ καὶ ὡσὰν ὑπνωτισμένα.

Ἡμέραν τινὰ δύο χελιδόνες διερχόμεναι ὑπεράνω τοίχου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐκτύπησε μετὰ πατάγου τὴν στιγμὴν ἐκείνην μεταλλικὴ στεφάνη, ἔπεσαν κατὰ γῆς ὡς νεκραί· ἔμειναν δ' ἐπὶ τινά ὥραν ἀκίνητοι καὶ ἀδρανεῖς, μεθ' ὃ συνελθοῦσαι ἐκ τῆς συγκινήσεως ἐπέταξαν ἐκ νέου.

Ὁ φόβος δὲν ἔχει πάντοτε ὡς ἀποτέλεσμα τὴν παράλυσιν. Καὶ ἀπόδειξις ὁ πανικός. Ἐὰν ἐνίστε ἡμπορεῖ νὰ ταράξῃ τὸν ἐγκέφαλον, ἄλλοτε ὅμως ἐπιδρᾷ θεραπευτικῶς ἐπὶ τεταραγμένου νευρικοῦ συστήματος.

Καὶ ὁ παραλογισμὸς φαίνεται εἰς τὰς ἔκφρονας πράξεις, τὰς ὁποίας συνεπάγεται ὁ πανικός. Κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τῶν Ἰνδιῶν, μίαν σκοτεινὴν νύκτα, ἐπῆλθε πανικός ἀπονενοημένος εἰς τὸ ἀγγλικὸν στρατόπεδον, ἀναφέρεται δὲ εἰς ἀξιωματικός, ὅστις λαβὼν διὰ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς τὴν μίαν τῶν κνημῶν του, τὴν ἐσπαθοσκοπεῖ νομίζων ὅτι ἦτο κνήμεν ἐχθροῦ!

Ὁ φόβος παραλύει μᾶλλον τὸ λογικὸν ἢ τοὺς μῦς. Ἐν τούτοις ἂν καὶ εἶνε φυσιολογικὸν φαινόμενον δυσκατανίκητον, δύναται οὐχ ἥττον καὶ πρέπει νὰ ὑποτάσσεται εἰς τὸ κράτος τῆς ἰσχυρᾶς βουλήσεως. Τοῦτο ἐπιστοποιήσεν ἡ σχολὴ τῶν ἀρχαίων Στωϊκῶν, διὰ τοὺς ὁποίους τίποτε δὲν ὑπῆρχεν εἰς τὸν κόσμον ἱκανόν, οὔτε αὐτὸς ὁ θάνατος, νὰ διαταράξῃ τὴν ψυχικὴν τῶν γαλήνην. Ὁ Πλάτων δίδωκει ἐκ τῆς πολιτείας αὐτοῦ τοὺς δειλοὺς ὡς μηδαμινὰ ὄντα. Εἶνε ἀναντίρρητον, ὅτι ἡ ψυχὴ δύναται νὰ διοικῇ τὸ σῶμα εἰς μέγαν βαθμὸν, ὅστις ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἡμετέρας θελήσεως, τῆς νοημοσύνης καὶ τῆς ἀνατροφῆς. Τὸ θάρρος, λέγει ὁ Ἐμμερσων, ἀποτελοῦν ἡ νοημοσύνη καὶ ἡ πεῖρα.

Ἀπαιτοῦνται προσέτι καὶ ἠθικὰ προσόντα, ἡ φιλοτιμία λ. χ. ἡ ἀξιοπρέπεια, ἡ φιλοσοφικὴ περιφρόνησις πρὸς τὰς ἐναντιότητας τῆς ζωῆς, τὰ ὁποῖα ἀναπτύσσει ἡ μόρφωσις, ἡ ἀνατροφή, τὸ περιβάλλον καὶ τὸ παράδειγμα. Διότι, ἡ γενναιοῦς καὶ τὸ θάρρος δύναται νὰ διδάσκηται καὶ μεταδοθῇ μεθ' ὁμοίων.

Μολαῖς, ἀποφωτισμένη, γινώσκει, ὅτι εἶνε κληρονομική, ἀναμφι-

βολον ὁμως εἶνε ὅτι ἀποκτᾶται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον διὰ τῆς ἀνατροφῆς καὶ τοῦ παραδείγματος. Ἐν καιρῷ μάχης, στρατιῳτάι, οἱ ὅποιοι ἐθεωροῦντο δειλοὶ καὶ ἀτολμοὶ, συνέβη νὰ ἐπιδειξώσιν θαυμάσιον θάρρος, ῥιπτόμενοι εἰς τὸ ἐχθρικὸν πῦρ, ἔνεκεν τῆς ἀμύλλης, ἣν τοὺς διηγείρε τὸ θάρρος καὶ ἡ ἀφοβία τῶν συμπολεμιστῶν τῶν. Συντελοῦν ἄρα καὶ αἱ ἀσκήσεις, αἱ καθιστώσαι ὀξύτερας τὰς αἰσθήσεις εἰς τὴν ἀντίληψιν, ὡς καὶ αἱ ἐπικίνδυναι παιδιαί, αἱ ἐξοικειοῦσαι τὸ ἠθικὸν τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τοὺς κινδύνους. Δεδομένου δὲ ὅτι τὸ θάρρος καὶ ἡ καρτεροψυχία εἶνε ζήτημα ὑγείας, μακροβιότητος καὶ εὐτυχίας, δέον νὰ ἀποτελῇ τὴν βάσιν τῆς ἀνατροφῆς. Ἡ ἀνανδρία καὶ ὁ φόβος, ἄρα καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν ὀλέθρια ἀποτελέσματα, παρατηροῦνται κατ' ἀναλογίαν περισσότερον συνυπάρχοντα εἰς τοὺς ἀμαθεῖς, τοὺς ἀπαιδεύτους, τοὺς μικρόνοας καὶ τοὺς ἠθικῶς καὶ ψυχικῶς διεστραμμένους. Ἐπὶ τὴν ἀλήθειαν ταύτην ἐξέφρασεν ὁ Βολταίρος διὰ στόματος ἑνὸς πρίγκηπος ἀμαθοῦς καὶ θηλυδρίου, ὅστις, τρέμων ἐπὶ τῇ θείᾳ κομῇ του, εἶπε πρὸς ἀνθρώπους τοῦ λαοῦ, οἵτινες δὲν ἐφοβοῦντο τὸ φυσικὸν φαινόμενον, διότι ἤξευραν τὴν ἐξηγήσιν του : — «Ἐχετε δίκαιον νὰ μὴ φοβεῖσθε σεῖς, διότι δὲν εἰσθε πρίγκηψ ὅπως ἐγώ!...

ΕΛΛΗΝΕΣ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΑΙ
ΕΙΣ ΤΟΝ ΕΞΩ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΝ

Περικλῆς Καλαϊσάκης

ἈΠΟ τοὺς ἐγκρίτους ζωγράφους τῆς Κων/λεως, ὅπου εἶνε ἐγκατεστημένος. Ἐγεννήθη εἰς τὸ Ἡράκλειον Κρήτης, διήνυσε τὰς

γυμνασιακὰς σπουδὰς εἰς Πάτρας καὶ ἐπεδόθη εἰς τὴν ζωγραφικὴν, τελειοποιηθεὶς ἐν Φλωρεντίᾳ ἐπὶ πενταετίαν καὶ τυχὼν διπλώματος. Μαθητὴς ἐτι ὧν εἶχεν ἐπισπάσει τὴν προσοχὴν τῶν καθηγητῶν του, τὸ δὲ καλλιτεχνικὸν περιοδικὸν «Arte» εἶχεν ἀναφέρει εὐφύμῳς περὶ αὐτοῦ διὰ τὰς ἐπιτυχεῖς προσωπογραφίας, εἰς ἃς εἶχεν ἐπιδοθῇ κατ' ἀρχάς. Ἀλλ' ὕστερον ἔκλινεν εἰς τὸ paysage, εἰς τὸ ὁποῖον ἐξακολοθεῖ καὶ μέχρι σήμερον ἐργαζόμενος. Τὸ ἔθνη. Ἡμερολόγιον χαίρει ὅτι συγκαταλέγει μεταξὺ τῶν συνεργατῶν του καὶ ἕνα ἀκόμη καλλιτέχνην τοῦ χρωστήρος, κοσμήσαντα μὲ ἐπιτυχῇ εὐθυμα σκίτσον τὸν ἀνὰ χεῖρας τόμον. Εἰς τὸ εὐφές καὶ χαριτωμένον γυναικί, τοῦ ὁποῦ καὶ ἀνέστη, καὶ αἱ τόσον ἐκφραστικαὶ γελοιογραφίαι τῶν ἐκείναι παρατηρημένων. Ἐλλήνων βουλευτῶν τῆς Τουρκ. Βουλῆς.

ΕΥΘΥΜΟΓΡΑΦΙΚΑΙ ΣΕΛΙΔΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΩΝ/ΙΝ

ΣΚΙΤΣΑ ΚΑΙ ΣΙΛΟΥΕΤΕΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΚΗΣ ΒΟΥΛΗΣ

[ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΠΟΥΣΙΟΣ, βουλευτής Σεργίων και Κοζάνης της Μακεδονίας.— ΠΑΝΤΕΛΑΚΗΣ ΚΟΣΜΙΔΗΣ, Κωνσταντινουπόλεως.— ΜΙΧΑΗΛ ΤΣΕΛΕΠΙΔΗΣ, Χίου.— Γ. ΧΩΝΑΙΟΣ, Θεσσαλονίκης.— ΜΙΧ. ΣΑΛΤΑΣ, Μυτιλήνης.— Π. ΚΑΡΟΛΙΔΗΣ, Σμύρνης].

Γεώργιος Μπούσιος.—Θαρραλέος, δρμητικός, επιθετικώτατος. Τους τὰ κοπανίζει μιὰ χαρά. Δέν χαρίζει κάστανα. Διά τόν Φερδινάνδον τῆς Βουλγαρίας ἐπισκεφθέντα τὴν τουρκικὴν βουλὴν καθ' ἣν ὥραν ἠγόρευε ἀπὸ τοῦ βήματος, ἐφώνηξε: «Ποῦτος εἶνε αὐτός ὁ βασιλεὺς Φερδινάνδος». Διά τὴν Κρήτην, τοὺς συνεβούλευσε νὰ μὴ ἐνοχλοῦνται διὰ ξένον πρᾶγμα. Κοντός, χονδρός, ὀλίγον γυρτός, μὲ τὸν σιαγὸνα ὀξεῖαν, μὲ λαιμόν ἀνύπαρκτον ἐπιτρέποντα τὴν ἀπ' εὐθείας θεμελίωσιν τῆς μεγάλης κεφαλῆς του ἐπὶ τῶν στιβαρῶν του ὤμων, μὲ μάτια μικρά, ὁμοιάζει — φυσικῶς καὶ πολιτικῶς — μὲ ἀγοιόχοιρον, ἔχοντα ἀντὶ χαυλιδόντες τὸν κοπτερόν λόγον. Ἄρα ἀντιπαθητικὸς εἰς τοὺς Μουσουλμάνους, μᾶλλον διότι δέν ἠμποροῦν νὰ τὸν φάγουν. Δέν ἐπιτρέπεται. Ὅμοιάζει λιγάκι καὶ μὲ τὸν Δαντὸν τῆς Γαλλ. Ἐπαναστάσεως, μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι ἡ λαμνητόμος δέν θὰ ἦτο δυνατόν νὰ χαυλιδωνοῦν τὸν λαμνητόμον, λαμνητόμον ὅμως.

Authorized Licensed Use Limited to 72:20:04

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosi
Restrictions apply.

Παντελάκης Κοσμίδης.—Δικηγόρος χωρίς δίπλωμα. Τεσσαρακοντούτης, καὶ ἔγγαμος πρὸ 20 ἐτῶν. Δηλαδὴ ἀνέκαθεν βιαστικός διὰ θράσιν. Ἀρᾷ μὲ κάθε τρόπον: διὰ τῶν χειρῶν, διὰ τῶν ὁδόντων, διὰ τῆς κοιλίας. Φίλος ἐμπιστος τοῦ Κομιτάτου. "Ἄλλοτε ἐτιμᾶτο προσκαλοῦμενος εἰς τὴν ἰωακίμειον πατριαρχικὴν τράπεζαν" τώρα τὴν τιμὰ ὡς βουλευτῆς, μὲ πολλὴν ὄρεξιν. Τουρκικώτατος εἰς τὸ ὁμιλεῖν, εἰς τὸ γράφειν, εἰς τὸ φέσι, εἰς τὸν ναργιλέν, εἰς τὸ πολιτεύεσθαι. "Ὁ μόνος ποῦ ἐμυρίσθη τί σοὶ βροῦκκοκο, δηλ. Τουρκικὸν Σύνταγμα. Πρὶν περάσῃ ἔτος, εὐρέθῃ ἰδιοκτῆτης μιᾶς οἰκίας, μιᾶς ἀμάξης καὶ δύο ἵππων. Εἰς τὴν τρίτην Σύνοδον ἀσφαλῶς θὰ ἔχῃ καὶ αὐτοκίνητον καὶ ἀεροπλάνον. Ἐν τῇ μεταξὺ θὰ γίνῃ καὶ ὁφφικιῶλος τοῦ Πατριαρχείου.

Μιχαὴλ Τσελεπίδης.—Βωδὸν καὶ αὐτὸς πρῶσωπον τῆς κωμῳδίας. Δὲν σκαμπάζει οὔτε τὸ ἄλφα τῆς τουρκικῆς. Ἐφωδιάσθη ὁμως μὲ ἓν ἀλφαβητάριον τουρκικόν, καὶ σιγά-σιγά θὰ μάθῃ νὰ συλλαβίζῃ. Εἰς τὰς συζητήσεις ἐν τούτοις τῆς Βουλῆς φιλοτιμεῖται νὰ μὴ φαίνεται παίζων ρόλον κωφαλάλου, διότι φροντίζει, ὅταν οἱ συνάδελφοι τοῦ ἀγορεύουν, νὰ μειδιᾷ, νὰ μορφάζῃ ἢ νὰ κατανεύῃ εἰς ἔνδειξιν ἐπιδοκιμασίας ἢ ἀντιρρήσεως. "Ἀλλ' ἂν δὲν ὁμιλῇ τουρκικά, γράφει: ὁμως τακτοῖα ἦτοι προτάσεις πρὸς συζήτησιν ὑπὸ τὸν ὄρον τῆς συναινέσεως τῆς Βουλῆς περὶ τοῦ παραδεκτοῦ τῆς συζητήσεως. Ἡ βουλὴ τὰ ἀπορρίπτει, ὁ Τσελεπίδης τὰ ξεφουρνίζει καὶ τὰ ἀρχεῖα πλουτίζουνται. "Ὡς δικηγόρος χιῶτης, σπεύδει βραδέως... κρατῶν σφικτὰ ἀπὸ τὸν γιανκὴν καὶ τὸν πελάτην καὶ τὸν ἀντίδικον. Μία δίκη ἀρκεῖ νὰ τοῦ ἐξασφαλίσῃ συγκινήσεις καὶ θέλγητρα 10 καὶ 20 ἐτῶν. Τώρα περιορίζεται νὰ παίρνῃ ὡς βουλευτικὴν ἀποζημίωσιν 50 λίρας τὸν μῆνα καὶ νὰ ταξιδεύῃ ἀναυλα. Ἐπέτυχε καὶ ἓν ἄλλο ἔρωςφεν: τὴν ἀποπομπὴν τοῦ μητροπολίτου Αἰδου, μὲ τὸν ὅποιον δὲν τὰ ἐπῆ-

Γ. Χωναῖος. — Ἀπὸ τὴν κωμόπολιν Χῶναι τῆς Μικρασίας. Μὲ δίπλωμα τῆς Νομικῆς Σχολῆς τῶν Ἀθηνῶν καὶ ἄδειαν τῆς Νομ. Σχ. Κων/λεως. ἤρ-
χισε τὸ πρῶτον δικηγορῶν ἐν Σμύρνῃ, ἀφανῶς ὅμως δι' ἑλλειψιν πελατῶν. Διὸ ἐφασκέλωσε τοὺς Κώδικας καὶ ἀφωσιώθη εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῶν Ἑλληνικῶν Προξενείων Θεσσαλονίκης καὶ Μοναστηρίου κατὰ τὴν ταραχωδεστέραν ἐποχὴν τοῦ ἑλληνο-βουλγαρικοῦ ἀνταγωνισμοῦ. Μετέσχε τῶν συζητήσεων εἰς ὅλα τὰ ζητήματα τὰ θίγοντα τὰς προνομίας καὶ τὰ ζωτικά ἑθνικά συμφέροντα. Μὲ τὴν ἥρεμον φυσιογνωμίαν καὶ τὴν γλυκεῖαν του φωνὴν ἀκούεται εὐαρέστως καὶ ἀπὸ τοὺς πλέον νευρικοὺς Τούρκους. Ὅμιλεῖ ὀλίγα, στρογγυλὰ καὶ καθαρὰ. Μὲ ἐπιχειρήματα θε-
τικά καὶ σαφήνεια, ἣ ὅποια ὅμως δὲν θὰ τοῦ ἐχρη-
σίμευε εἰς τίποτε, ἐὰν δὲν μετεχειρίζετο λογικὴν ἰδιαιτέρως καταληπτὴν εἰς τοὺς Τούρκους. Δράσας ἐν Μακεδονίᾳ γνωρίζει τὰς ιδέας καὶ τὰ τεχνάσματα τῶν νεοτούρκων, προσωπικῶς δὲ καὶ τοὺς ἐπιφανε-
στέρους ἐξ αὐτῶν τὸν ὑπουργὸν τῶν Ἑσωτερικῶν Ταλαὰτ βέην ἐγνώρισεν ὥς ὑπαλληλίσκον τοῦ ἐν Θεσσαλονίκῃ Τουρκ. Ταχυδρμείου.

Μιχ. Σάλτας. — Ἐσολιτάρισεν εἰς τὴν βουλὴν χωρὶς νὰ ἔξερῃ οὔτε γρῦ τουρκικά. Τὸ pendant τοῦ Τσελεπίδη. Τη-
ρεῖ δηλ. καὶ αὐτὸς κατὰ τὰς συζητήσεις ἐντελῶς . . . ἄψογον σιάσιν ! Εἰς τὰς συνεδριάσεις ἀποτελεῖ σχῆμα ὀξύμω-
ρον. Εἶνε χωρὶς νὰ ἦνε. Παρίσταται . . . ἀπουσιάζων ! Διαβάζει ὅμως τὰς ἐφη-
μερίδας καὶ πληροφορεῖται κἄπως τὰ ἐν τῇ Βουλῇ συμβαίνοντα, χωρὶς νὰ ἀνακοινῇ τίποτε εἰς κανένα, κρατῶν τὸ μυστικὸν διὰ λ μόν του. Τὸ περί-
εργον ἐν τούτοις εἶνε ὅτι εἰς τὴν Βου-
λὴν πηγαίνει πρῶτος καὶ φεύγει τε-
λευταῖος. Διατί ; Μυστήριον. Κάποτε ἄργησε καὶ ὁ φρουρὸς τοῦ ἐμπόδισε τὴν εἰσοδον, διότι ἐστάθη ἀδύνατον νὰ συν-
ενοηθῇ οὔτε ἑλληνιστί, οὔτε γερμανι-
στί, οὔτε γαλλιστί. Ἐνας τυχαῖος δια-
βάτης ἐξήγησεν ὅτι εἶνε μεμπτός, καὶ
ἔτσι τὰ κατὰφερε νὰ εἰσέλθῃ. Ἦτο ἡ
πρῶτη τουρκικὴ λέξις ποῦ ἠναγκάσθη
νὰ μάθῃ. Οἱ νεότουρκοι εἶνε κατενικημένοι ἐν ὅλῳ του. Δὲν ὑπάρ-

Authentic and licensed use only. P18-117220-04.

χει, λέγουν, καλλίτερος ἑλλην βουλευτής. "Αν καὶ δὲν ἄγορεύῃ, κατορθώνει ὁμως νὰ ἦνε πάντοτε ἰδρωμένος.

II. Καρολίδης.—Βουλευτής ἐκ παρεξηγήσεως καὶ Καππαδόκης ὁ ἀνὴρ. Μετέφερε τὴν ἔδραν τοῦ καθηγητοῦ τῆς ἱστορίας ἀπὸ τὸ Πανεπιστήμιον τῶν Ἀθηνῶν εἰς τὴν Τουρκικὴν Βουλὴν, ὅπου ἀγορεύων, περὶ τοῦ προῦπολογισμοῦ ἔξαφνα, ἀνατρέχει εἰς τοὺς Μηδικούς χρόνους καὶ εἰς τὴν Ἀργοναυτικὴν ἐκστρατείαν, διὰ νὰ ἀντλήσῃ ἐπιχειρήματα. Οἱ πονηροὶ Νεότουρκοι γνωρίζουν, χωρὶς νὰ τὸ φωνάζουν, ὅτι οὐδὲν ἀβλαβέστερον καὶ διασκεδαστικώτερον Ἐλληνος δασκάλου αὐτοσχεδιαζομένου εἰς βουλευτὴν. Πράγματι ὁ Καρολίδης,

καὶ βουλευτής, δὲν ἔπαυσεν ὦν διδάσκαλος, καὶ μάλιστα χότζας τουρκοδιδάσκαλος, κινῶν, ὅταν ἀγορεύῃ, τὸν κορμὸν καὶ τὴν κεφαλὴν ἐμπρὸς καὶ ὀπίσω βυθμικώτατα, ὥς ἐκκρεμὲς ὥρολογίου στηθὲν καὶ λειτουργοῦν ἀνάποδα! Κατ' ἀρχὰς ἐξήτει συχνὰ τὸν λόγον διὰ κάθε φύλλου πήδημα. Ἀλλ' ἐβαρύνθη καὶ αὐτὸς καὶ οἱ ἀκροαταὶ του. Διακόψας ὅθεν τὸ μάθημα τῆς ἱστορίας ἐνώπιον τῆς Βουλῆς, ἤρχισε διαλέξεις εἰς τὸν Ἑλλ. Φιλολογ. Σύλλογον περὶ τῆς Μεγάλης Ἰδέας, τὴν ὁποίαν κατάρθρωσε νὰ ἀποδείξῃ... Μικράν! Οἱ ἐκλογεῖς του Σμυρναῖοι τὸν ἀπεκήρυξαν ἐσχάτως. Ἀλλ' αὐτὸς ἀρνεῖται νὰ τοὺς ἀποκηρύξῃ. Ἐννοεῖ νὰ μείνῃ, καὶ θὰ μείνῃ... ἱστορικώτατος!..

Αἰώνιος Ὀδοίπορος

Ἀπὸ τῆ Δόξα πλὴν ψηλά, πλὴν πέρα ἀπὸ τὴ Νίκη
μὲ μιὰν λαμπάδα ἀδυστή διαβαίνεις πάντα ἐμπρός,
μέσ τοῦ θανάτου τῆ χαρὰ, μέσ τῆς ζωῆς τῆ φρίκης
εἶνε κατὰρα ἡ Μοῖρα σου, κ' εἶναι ὁ θεὸς σου ἐχθρός.

Σ' ὅποια κορφή κι' ἂν ἐνωθῇς, σ' ὅποιο βυθὸ καὶ ἂν πέσῃς,
ἀπ' τὸ ποτάμι τοῦ Καίρου νὰ βγῇς δὲν θὰ μπορέσῃς.

(Ἀθήνα, 23 Μαΐου 1910)

ΜΑΡΙΝΟΣ ΣΙΓΟΥΡΟΣ

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4)

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiko Apothetiko Dimosias Istorikis Vivlioth
Restrictions apply.

ΤΑ ΨΙΜΥΘΙΑ ΠΑΡ' ΑΡΧΑΙΟΙΣ

ΜΕΓΙΣΤΗ ἦτο ἡ διάδοσις καὶ χρῆσις τῶν ψιμυθίων παρ' ἀρχαίοις. Ἰδίως ἐν Ρώμῃ ἡ ψιμυθίωσις ἦτο κοινὴ διὰ τε τὰς γυναῖκας καὶ τοὺς ἄνδρας. Ὁ Κικέρων ἔψεγε δριμύτατα τοὺς ἀκολούθους τοῦ Κατιλίνα, ὡς ἀναιδῶς ἐπιδεικνύοντας τὰ δαίγματα τῆς διαφθορᾶς τῶν — τὰ μῦρα καὶ τὰ ψιμύθια, δι' ὧν ἡλείφοντο. Κατ' ἀρχὰς ἦτο ἐν χρήσει τὸ ἐρυθροῦν ψιμύθιον, προελθὸν ἐκ θρησκευτικοῦ ἐθίμου, κατὰ τὸ ὅποιον τὰ ἀγάλματα τῶν θεῶν ἐβάφοντο διὰ μινίου. Ἐντεῦθεν ἐγενικεύθη ἡ πορφυρᾶ βαφὴ ἐν Ἰταλίᾳ. Ὁ Πλίνιος ἀφηγεῖται, ὅτι τόσον ἦτο διαδομένη ἡ χρῆσις αὐτῆς, ὥστε ὁ θριαμβεύων νικητὴς ἔβαφε τὸ πρόσωπον ἐρυθροῦν ὡς ἐκπροσωπῶν τὸν Δία τοῦ Καπιτωλίου. Τὸ αὐτὸ ψιμύθιον ἦτο ἐν χρήσει καὶ παρὰ τοῖς Μήδοις κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Κύρου, ὅστις, κατὰ τὸν Ξενοφῶντα, παῖς ἔτι ὢν καὶ ἰδὼν τὸν Ἀστυάγην μὲ τὸ πρόσωπον ἐψιμυθιωμένον καὶ μὲ φρενάκην εἰς τὴν κεφαλὴν, ἀνέκραξε: «Πόσον ὥραϊος εἶνε ὁ πάππος μου!»

Κατὰ τὸν Πλαῦτον καὶ τὸν Προπέρσιον οἱ Ῥωμαῖοι, ὡς καὶ οἱ Ἕλληνες, μετεχειρίζοντο τὸ ἐρυθρὸν. Ἄλλ' ὕστερον ἡ γυναικεῖα φιλαρέσκεια ἐπεξήτησε τὴν χρῆσιν καὶ λευκοῦ ψιμυθίου καὶ διαφόρους ἄλλους συνδυασμούς. Πρὸς τοῦτο ἐχρησιμοποιεῖτο χῶμα γαλακτώδες, ἐξαγόμενον ἐκ Χίου, ἢ ὀξείδιον τοῦ μολύβδου, οὗ ἐγνώριζον τὴν παρασκευήν.

Ἐπὶ τῶν Καισάρων αἱ γυναῖκες ἔκαμαν ὑπερβολικὴν χρῆσιν τῶν ψιμυθίων. Μετεχειρίζοντο ἐρυθρὰ ἢ λευκὰ διὰ τὰς παρειάς, μελανὰ διὰ τὰς ὀφρῦς ἢ τὰς βλεφαρίδας, κυανὰ διὰ τὰς ἐπὶ τῶν κροτάφων φλέβας, κλπ.

Οἱ Λατῖνοι σατυρικοὶ κατειρωνεύοντο πικρῶς τῶν μεθόδων τούτων τῆς γυναικεῖας φιλαρεσκειᾶς. Ὁ Μαρτιάλης σκώπτει τὴν Φάβουλαν, φοβουμένην νὰ ἐκθέσῃ εἰς τὸν ὄμιλλον τὸ ἐκ κιμωλίας γῆς ἐπικεχρισμένον πρόσωπον, ἐνῶ ἡ Σαβέλλα ἀποκρίπτεται τὸ ἐκ ψιμυθίου στρώμα τοῦ ἰδικοῦ της ἀπὸ τὰς καυστικὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου. Ὁ δὲ Πετρώνιος, λοιδορῶν θηλυδρίαν κοιμηθεῖσαν, οὗ τὸ ἐκ ψιμυθίου ἐπίστρώμα εἶχε παρασυρθῇ ὑπὸ τοῦ ἰδρωτός, παραβάλλει τὴν μορφήν του πρὸς ἀμμοκονίαμα διαλυθὲν ὑπὸ τῆς βροχῆς.

Ὁ Μαρτιάλης ἀκόπτεται καυστικώτατα τὴν γυναικεῖαν φιλα-

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Is.
Restrictions apply.

ρέσκεσαν ἀγωνιζομένην ν' ἀναπληρώσῃ διὰ ψευδῶν χαρίτων τὴν φυσικὴν ἑλλειψιν ἢ ἀσχημίαν, λέγει πρὸς τὴν Γόλλαν: — « Καθ' ἣν ὥραν εὐρίσκεισαι εἰς τὴν οἰκίαν σου, ἡ κόμη σου διευθετεῖται παρὰ τινι κουρεῖ τῆς ὁδοῦ Σουβουράνης, ὅστις καθ' ἐκάστην πρωτὴν σου κομίζει τὰς ὀφρὺς σου, τὸ δὲ ἑσπέρας σου ἐξάγουν τοὺς ὀδόντας σου, ὡς τὴν ἐσθῆτά σου. Τὰ θέλγητρά σου εὐρίσκονται ἐντὸς ἑκατὸν διαφορῶν ἀγγείων, τὸ δὲ πρόσωπόν σου δὲν κοιμᾶται μετὰ σοῦ ».

Διὰ τὴν ἀκόλαστον Μεσσαλίαν ἔλεγε: « Τὰ δύο τρίτα τῆς Μεσσαλίνας εὐρίσκονται κεκλεισμένα ἐντὸς πυξίδων ἢ τράπεζα τοῦ καλλυντηρίου της εἶνε συντεθειμένη ἀπὸ ἑκατὸν ψεύδη, καὶ ὅταν αὐτὴ ζῇ ἐν Ρώμῃ, ἡ κόμη της ἐρυθραίνεται ἐπὶ τῶν ὀχθῶν τοῦ Ρήνου. Οὐδεὶς δύναται νὰ εἴπῃ αὐτῇ ὅτι τὴν ἀγαπᾷ, διότι ὅ,τι ἐν ἐκείνῃ ἀγαπᾷ δὲν εἶνε ἐκείνη, ὅ,τι δὲ εἶνε ἐκείνη, δὲν δύναται τις ν' ἀγαπήσῃ ».

Ὁ δὲ Λουκίλος, εἰς ἓν ἐπίγραμμα τοῦ πρὸς τινὰ τοιαύτην φιλάρεσκον, λέγει: — « Ἠγόρασες κόμην καλῶς κεκομμωμένην, ψιμύθιον, ποιμνάδα, κηρὸν, ὀδόντας... Ἀλλὰ ἐν προσώπῳ σου εὐρίσκονται οὐδὲν ὀλίγωτερον! »

Καὶ ὁ Λουκιανὸς ἐσατύρισε σκληρῶς τὴν κατάχρησιν ταύτην: « Ἐάν, λέγει, ἡδύνατο κανεῖς νὰ ἴδῃ τὰς γυναῖκας αὐτὰς ἐξεγειρομένας τῆς κλίνης των, θὰ ἐνόμιζε ὅτι εὐρίσκετο ἐνώπιον πιθήκων! »

Τὸ δραστηριώτερον ἱατρικὸν

Ἡ ὑπηρετρία (εἰσέρχεται λαχανιασμένη καὶ τρέμουσα εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ κυρίου). — « Ἀχ! ἀφέντη!... Ἐλᾶτε μέσα!... Ἡ κυρία ἀδιαθέτησε ἔξαφνα... Νὰ τρέξω νὰ φωνάξω τὸ γιατρό;... »

Ὁ κύριος (ἀτάραχος καὶ χωρὶς νὰ στραφῇ διόλου). — Ὅχι τὸ γιατρό... Καλλίτερα νὰ τρέξῃς νὰ φωνάξῃς τὴ μοδίστρα της!... »

Η ΠΡΩΤΑΠΡΙΛΙΑ

ΙΝΕ περίεργον πῶς καὶ διατί καθιερώθη τὸ φαιδρὸν ἔθιμον τοῦ ψεύδους τῆς Πρωταπριλιάς ἐν τῇ δημοσιογραφίᾳ. Ἄφου αἱ ἐφημερίδες, ἐν ἐπιγνώσει ἢ ἀσυνειδήτως, καὶ διὰ πλείστους ἐπαγγελματικούς λόγους, εἶνε ἠναγκασμένοι ν' ἀναγράφουν καθημερινῶς ψεῦδη, διατί νὰ υπερθεματίζουν κατὰ προτίμησιν περὶ τὴν ψευδολογίαν τῆς πρώτης Ἀπριλίου; Αἱ!... εἶνε τὸ αὐτὸ ὡς νὰ μ' ἐρωτᾷτε διατί ὁ μὴ νηστεύων καθ' ἅπασαν τὴν Τεσσαρακοστήν νὰ κρεωφαγῇ κατὰ κόσρον τὴν ἡμέραν τοῦ Πάσχα!..

Τὸ ἔθιμον τοῦ ψεύδους τῆς Πρωταπριλιάς δὲν εἶνε καθαυτὸ ἐλληνικόν. Καμμία περὶ αὐτοῦ νύξιν δὲν ὑπάρχει εἰς τὰς παραδόσεις τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ καὶ νομίζω ὅτι ἀκόμη τὸ ἔθιμον παραμένει ἄγνωστον εἰς τὰς λαϊκὰς τάξεις καὶ ἰδίως εἰς τοὺς ἀγροτικούς πληθυσμούς. Ὅτε εἰσῆχθῃ εἰς τὴν χώραν μας μετ' ἄλλων ἡθῶν καὶ ἐθίμων ἐκ τῆς Δύσεως, καθ' οὓς χρόνους αἱ σχέσεις τῆς ἐλληνικῆς κοινωνίας μετὰ τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ ἤρχισαν νὰ γίνωνται στενότεραι, ἡ συνήθεια ἐπεκράτησε κατὰ πρῶτον κυρίως μεταξὺ τῶν ἀνωτέρων κοινωνικῶν τάξεων, ἐβράδυνε δὲ ἐπὶ ἀρκετὸν χρόνον νὰ ἐπεκταθῇ ἐκεῖθεν καὶ εἰς ἄλλα στρώματα. Αἱ παλαιότεραι ἀθηναϊκαὶ ἐφημερίδες δὲν ἐνεστερνίσθησαν ἀμέσως τὸ ἔθιμον τῆς Πρωταπριλιάς, ἴσως διότι σεμνότεραι καὶ αὐστηρότεραι τῶν σημερινῶν οὔσαι ἐθεώρουν αὐτὸ ὡς παιδιὰν ἀνάρμοστον εἰς τὴν σοβαρότητά των· ἀλλὰ καὶ διὰ τὸν ἀκόμη σπουδαιότερον λόγον, ὅτι αἱ ἐφημερίδες ἐξεδίδοντο τῇ καιρῷ ἐκείνῃ συνήθως ἅπαξ τῆς ἐβδομάδος, ἐπομένως δὲ σπανίως συνέπιπτεν ἡ ἡμέρα τῆς ἐκδόσεώς των νὰ εἶνε ἡ 1ῃ Ἀπριλίου. Ἄλλως τε εἶνε ζήτημα ἂν τὸ ἔθιμον τῆς Πρωταπριλιάς ἦτο δυνατόν νὰ γενικευθῇ ἀνωδύνως εἰς παλαιότεραν ἐποχὴν,

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

ὅτε τὰ ἔθνη τοῦ λαοῦ μας ἦσαν ἀρκετὰ μὲν ἀπλοϊκὰ, ἀλλὰ καὶ μὴ ἀρκετὰ ἐξημερωμένα, κίνδυνος δὲ ὑπῆρχεν ἡ ἀθῶα ἀπάτη νὰ προκαλῇ δυσαφύπνιστος συνεπείας εἰς τὸν ἐργάτην αὐτῆς. Ἀνεδίχθησα ἄλλοτε χάριν ἐτέρων μελετῶν μου τὰ φύλλα τῶν ἐν Ἀθῆναις ἐκδομένων ἐφημερίδων ἀπὸ τῆς συστάσεως σχεδὸν τοῦ βασιλείου μέχρι τῆς Ὀκτωβριανῆς μεταπολιτεύσεως καὶ οὐδὲν ἔχνος πρωταπριλιάτικῆς εἰδήσεως ἀνεύρον εἰς αὐτά. Μόνον εἰς ἓν φύλλον τῆς «Ταχυπτέρου Φήμης» τοῦ 1852, νομίζω, ἐφημερίδος ἥτις κατ' ἐξαιρέσιν ἀνέγραψε μετὰ περισσῆς ἀφελείας εἰδήσεις ἀναγομένας εἰς τὴν χρονογραφίαν καὶ τὴν κοινωνικὴν κίνησιν τῆς πόλεως, ἀπῆντησα κατὰ τὸ ὅποιον ἐκ πρώτης ὄψεως ὁμοιάζει μὲ εἰδησίαν τῆς Πρωταπριλιάς, τὸ ἐξῆς: «Αὔριον Κυριακὴν, ὥραν 6 μ. μ. εἰς κύριος — δὲν ἐνθυμοῦμαι τὸ ὄνομά του — καὶ εἰς ἀξιωματικὸς τοῦ μηχανικοῦ θ' ἀνυψώσων ἀπὸ τοῦ κωδωνοστασίου τοῦ ναοῦ τῆς Ἀγίας Εἰρήνης ἓνα μέγαλον χάρτινον ἀετόν». Καὶ ὁμοῦς ἡ εἰδησίς αὕτη, ἥτις ἐξ ἀποστάσεως μιᾶς περιποῦ ἐξηκονταετίας ἀποτελεῖ οἰονεὶ τὸν ἀθωώτατον πρόλογον τῶν σημερινῶν ἀθηναϊκῶν συγκινήσεων διὰ τὴν ἀνύψωσιν τῶν ἀεροπλάνων, φαίνεται ὅτι ἦτο ἀληθὴς, διότι τὸ φύλλον τῆς ἐφημερίδος ἐνθα ἐδημοσιεύθη φέρει χρονολογίαν μιᾶς τῶν ἡμερῶν τοῦ Μαΐου καὶ ὅχι τῆς 1ης Ἀπριλίου. Χαρακτηρίζει δ' ἐν τῇ βραχυτῇ τῆς ἡ εἰδήσεως πιστότερον καὶ ἐντονώτερον πάσης ἐκτενοῦς ἡθογραφίας τὴν παιδικὴν ἀφελείαν τῶν ἡθῶν τῆς τότε ἀθηναϊκῆς κοινωνίας, τῆς τόσον ὀλιγαρχοῦς, ὥστε νὰ συναγείρεται καὶ νὰ θέλγεται μὲ τὴν ἀνύψωσιν χαρτίνων ἀετῶν!

Ἐν τούτοις οἱ μάλλον ἀνεπτυγμένοι, ὡς προεῖπα, ἐτήρουν ἔκτοτε τὸ ἔθιμον τῆς Πρωταπριλιάς καὶ ἡρέσκοντο νὰ θέτουν εἰς κυκλοφορίαν τὰ θεμιτὰ τῆς ψεύδη ἐμπαιζόντες τοὺς εὐπίστους. Πολλοὶ ταισῦται ἀστεϊότητες μνημονεύονται ὑπὸ τῆς παραδόσεως κατὰ τὸ μάλλον καὶ ἥττον εὐφρεῖς. Ἀλλ' ἐξ αὐτῶν θ' ἀναφέρω μίαν καὶ μόνην, λαβοῦσαν χώραν εἰς χρόνους σχετικῶς μάλλον προσφάτους, τῆς ὁποίας τὸ πολὺ τραχὺ καὶ ἄγαν τολμηρὸν μαρτυρεῖ, ὅτι δὲν ἐτήρησε πάντοτε περὶ τὸν ἀστεῖσμόν τὸ μέτρον τοῦ ἀνεκτοῦ καὶ τοῦ πρεπόντου. Ἡ φάρσα ἐγένετο εἰς βάρος περιέρχου ἀθηναϊκοῦ τύπου, τὸν ὅποιον βεβαίως ἐνθυμοῦνται πολλοὶ τῶν ἀναγνώστων μου, τοῦ μακαρίτου Γεωργίου ἢ Ὁμήρου Κλάδου, ἀνδρὸς ἀγαθοῦ, ὅστις ὁμοῦς μεταξὺ τῶν πολλῶν ἄλλων ιδιοτροπιῶν του ἐπαρουστάζει καὶ τὴν ἐξῆς παράδοξον ἀντίθεσιν: ὅτι ἐνθ' ἦτο καθ' ὑπερβολὴν φιλόζωος, ἡρέσκετο νὰ διατρέχη μεταξὺ τῶν νεκρῶν, ζῶν δ' ἔτι κατεσκεύασε τὸ ἴδιον αὐτοῦ μνημεῖον ἐν τῇ νεκροταφείῳ Ἀθηνῶν, ἐνθα ἐμελλε ν' ἀποτεθῇ πρὸς αἰῶνιον ἀνάπαυσιν τὸ σκῆνος του μετὰ θάνατον. Ἀλλὰ κάποιος ἀστεῖος συγγενὴς του ἠθέλησε νὰ τοῦ δώσῃ, ὡς φαίνεται, μίαν προκαταβολικὴν εἰκόνα τοῦ μέλλοντος ταξιδίου του πρὸς τὴν αἰωνιότητα καὶ ἐπενόησε τὴν ἐξῆς μακάθριον ἀληθῶς φάρσαν. Ἐφρόντισεν ἀπὸ τῆς παραμονῆς τῆς Πρωταπριλιάς νὰ τυπώσῃ, νὰ διανεῖμῃ καὶ νὰ τοιχοκολλήσῃ κρυφίως νεκρώσιμα ἀγγέλια, ὅπως τὰ ἐκείνη τὴν ἡμέραν ἔγινον. Κλάδου, ὅτε δὲ τὴν πρωτὴν κατὰ τὴν ἑρι-

ζομένην ἐν τῇ νεκρωσίμῳ ὥραν τῆς ἐκφορᾶς ἤρχισαν νὰ συρρέουν εἰς τὴν κατοικίαν του οἱ φίλοι καὶ οἱ γνώριμοι, ἐξεπλήττοντο μὲν αὐτοὶ καὶ ἠπόρουσαν βλέποντες τὸν νεκρὸν ζῶντα καὶ ὑγιαίνοντα, ἀλλ' ἐξίστατο ἔτι μᾶλλον ἐκεῖνος διὰ τὰς ἀθρόας αὐτὰς πρωϊνὰς ἐπισκέψεις. Ἡ ἐκπληξίς του δὲ μετεβλήθη εἰς μανίαν καὶ ἀπέληξεν εἰς νευρικὴν κρίσιν, ὅτε εἶδε τοὺς λειτουργοὺς τοῦ θανάτου, καταλλήλως καὶ τούτους εἰδοποιηθέντας, νὰ προσέρχονται μὲ τὰ ἐξαπτέρυγα καὶ πᾶσαν τὴν λοιπὴν πένθιμον πομπήν, ἔτοιμοι νὰ τὸν ἀπαγάγουν εἰς τὴν τελευταίαν του κατοικίαν.

Τὸ φύλλον τὸ ἐγκαινίσαν τὴν συνήθειαν τῆς τακτικῆς κατ' ἔτος δημοσιεύσεως πρωταπριλιάτικου ψεύδους ἦτο ἡ ἐν πολλοῖς καινοτομήσασα «Ἐφημερίς» τοῦ Κορομηλά. Τὸ χάριεν καὶ εὐτράπελον πνεῦμα τοῦ Ἰωάννου Καμπούρογλου, ὅστις ὑπῆρξεν ἡ ψυχὴ τοῦ πρώτου τούτου συστηματικῶς ὀργανωμένου ἡμερησίου φύλλου, ἐφεύρισκε κατ' ἔτος διάφορα εὐφυῆ ψεῦδη, εἴτε σχετιζόμενα πρὸς σύγχρονόν τι γεγονός, εἴτε ὀλοτελῶς φαντασιώδη, πάντοτε ὅμως ἀληθοφανῆ καὶ ἱκανὰ νὰ ἐξεγείρουν τὴν περιέργειαν τοῦ πλήθους καὶ νὰ παρακινήσουν τοὺς εὐπίστους νὰ ἐκδράμουν σωρηδὸν εἰς ἀπομεμακρυσμένον τι μέρος πρὸς ἀπόλαυσιν ἀξιοπεριέργου θαύματος ἀνυπάρκτου. Αὐτὸν τὸν χαρακτήρα φέρει συνήθως τὸ πρωταπριλιάτικον ψεῦδος τῶν ἐφημερίδων καὶ αὐτὸ τὸ σύστημα ἠκολούθησεν ἕκτοτε κατ' ἀπομίμησιν τοῦ πρώτου εἰσηγητοῦ πάντα τὰ ἡμερήσια ἀθηναϊκὰ φύλλα. Εἶνε δὲ περιεργότατον ὄντως τὸ φαινόμενον, ὅτι ἐνῷ τὸ ἔθιμον ἐγενικεύθη καὶ κατήντησε πασίγνωστον καὶ πάγκοινον εἰς τὰς ἡμέρας μας, εὕρσκεται πάντοτε κατ' ἔτος μέγας ἀριθμὸς ἀνθρώπων ὑποπιπτόντων εἰς τὴν πλάνην. Ἐννοεῖται ὅμως ὅτι ἡ ἐπιτυχία ἐφαρτάται πάντοτε ἐκ τῆς εὐφυοῦς ἐπινοίας καὶ ἐκ τῆς τέχνης, μεθ' ἧς μαγειρεύεται καὶ παρασκευάζεται καὶ σερβίρεται καταλλήλως ἡ πρωταπριλιάτικη εἰδησις, ὥστε νὰ φέρῃ τὸ προσδοκώμενον ἀποτέλεσμα.

Ἐπιτυχίας τοιαύτας ἐξηκολούθησε νὰ ἔχῃ ἡ «Ἐφημερίς» καὶ μετὰ τὴν ἀποχώρησιν τοῦ Καμπούρογλου, ἰδρύσαντος κατόπιν τὴν ἰδικήν του «Νέαν Ἐφημερίδα». Τὸ ἀναπληρώσαν αὐτὸν ἐν τῇ παλαιᾷ «Ἐφημερίδι» ἐπιτελεῖον τῆς συντάξεως, ἀποτελούμενον ἐκ τοῦ διευθυντοῦ αὐτῆς, τοῦ ἀεμνήστου Δημητρίου Κορομηλά, τοῦ ὑποφαινομένου, τοῦ ἀγαπητοῦ συναδέλφου κ. Ἰω. Δαμβέργη καὶ ἄλλων τινων, ἐχάλλευσεν ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν κατὰ πᾶσαν 1ῃν Ἀπριλίου καὶ εἰδησίην τινα φαντασιώδη, ἐπιτυχῶς παρενευρομένην μεταξὺ τῶν ἄλλων πραγματικῶν καὶ ἀνελλιπῶς ἐπιφέρουσιν τὸ ποθούμενον ἀποτέλεσμα. Τινὲς τῶν εἰδήσεων τούτων ἐκτάκτως ἐπιτυχεῖς ἔμειναν πολύκροτοι, ἐξ αὐτῶν δ' ἐκλέγων θ' ἀναφέρω δύο ἢ τρεῖς.

Ἐν ἔτει 1882 ἡ «Ἐφημερίς» ἀνέγραψε τὴν πρωταπριλιάτικην εἰδησίην, ὅτι ἄγγλος περιηγητής, θελήσας ν' ἀνέλθῃ εἰς τὸ αἶτωμα τοῦ Παρθενῶνος διὰ τῆς γνωστῆς ἐν τῇ τοίχῳ ἐλικοειδοῦς ἀναβάθρας, ἐσφηνώθη εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς ὀπῆς, παρίστατο δὲ ἕνεκα τούτου ἡ ἀνάγκη πρὸς σωτηρίαν τοῦ ἀπερισκέπτου ξένου νὰ κατε-

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istos
Restrictions apply.

δαφισθῇ μέρος τοῦ τοίχου τοῦ ναοῦ. Τὸ ψάρι, τὸ ὅποιον ἡγρεύθη διὰ τῆς εἰδησεως ταύτης, ἦτο ἀπροσδοκῆτως μέγα, ἐπειδὴ ὁ πρῶτος θοὺς πίστιν εἰς αὐτὴν ἤτο ὁ τότε πρωθυπουργός Χαρίλαος Τρικούπης, ὅστις, εἰ καὶ ἀγγλομαθής, δὲν ἐπρόσεξεν εἰς τὸ ἐπίτηδες τελεῖν φανταστικὸν ἔννομα τοῦ ἀνυπάρχοντος ἀγγλου, ὅστις ἐκαλεῖτο δὴθεν Liar — τὸ ὅποιον ἀγγλιστὶ σημαίνει ψεῦστης· ἀνησυχήσας δὲ ὁ πρωθυπουργός περὶ τῆς τύχης τοῦ ξένου, ἀλλ' ἐνταυτῇ καὶ περὶ τῆς ἀκεραιότητος τοῦ σεπτοῦ μνημείου, ἠθέλησεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ νὰ λάβῃ τὰ κατάλληλα μέτρα. Καὶ περὶ ὥραν 11 π. μ. ἡκούσαμεν οἱ ἐν τῇ γραφείῳ μας, κειμένῳ τότε ἐν τῇ ὁδῷ Σταδίου, τὰ βαρέα βήματα τοῦ ἀνερχομένου τὴν κλίμακα διευθυντοῦ τῆς ἀστυνομίας Κοσονάκου, ὅστις ἐσπευσμένως κληθεὶς παρὰ τοῦ πρωθυπουργοῦ καὶ διαταχθεὶς νὰ πληροφορηθῇ, ἤρχετο μὲ κάποιαν δυσπιστίαν νὰ μᾶς ἐρωτῇ πῶθεν ἡρῶσθημεν τὴν εἰδησιν. Ἄλλ' ἐκ τῶν ἡχηρῶν γελῶτων, δι' ὧν ἀπηντήσαμεν εἰς τὴν ἐρώτησίν του, ἐνόησεν ἀμέσως περὶ τίνος ἐπρόκειτο.

Τὸ ἀκόλουθον ἔτος ἡ Πρωταπριλιά μας εἶχεν ἀρχαιολογικὸν χαρακτῆρα. Ἐξημοισύσαμεν τὴν εἰδησιν, ὅτι εἰς χώρον τινὰ ἀνασκαπόμενον ἐγγὺς τοῦ γραφείου μας ἀνευρέθη κεφαλὴ ἀρχαίου ἀγάλματος ἐξαισίας τέχνης, τὴν ὁποίαν παρελάβομεν καὶ ἐφυλάττομεν, διὰ νὰ τὴν παραδώσωμεν ὅπου δεῖ. Ὀλίγον μετὰ τὴν κυκλοφορίαν τοῦ φύλλου μας ἐνεφανίσθη εἰς τὸ γραφεῖόν μας εἰς ἑφορος ἀρχαιοτήτων ζητῶν νὰ παραλάβῃ τὸ εὑρημα. Μετὰ μεγάλῃς δὲ τότε σοβαρότητος οἱ ἐν τῇ γραφείῳ συντάκται, μεταδόντες εἰς τὴν ἀποθήκην ἐκόμισαν ἐν πομπῇ καὶ θριάμβῳ πρὸς τὸν ἑφορον μίαν κεφαλὴν βοός, λείψανον ἴσως παλαιοῦ τροπαίου ἐνρίσκομένου ἀπὸ πολλοῦ εἰς τὸ γραφεῖόν μας, σύμβολον δὲ ὅχι βεβαίως πολὺ εὐχάριστον διὰ τὴν ἀρχινοίαν τοῦ ἀρχαιολόγου, ὅστις ἀπῆλθεν ἀπογοητευμένος.

Ἀστειότερας συνεπειάς εἶχε μία ἄλλη Πρωταπριλιά. Παρεπεδήμει τότε ἐν Ἀθήναις ὁ Γκούλδ, εἰς τῶν διασήμεων ἀμερικανῶν Κροϊων, ἡ δὲ ἐφημερίς μας ἀνέγραψε μετὰ σοβαρότητος καὶ τὴν ἐξῆς δὴθεν ἰδιοτροπίαν του: ὅτι ἀπολέσας σκύλον, τὸν ὅποιον ὑπερηγάπα, ἀνέζητει κατὰ τὰ ταξιδία του νὰ εὑρῇ ἄλλον τινὰ ὅμοιον πρὸς ἐκεῖνον κατὰ τὸ εἶδος, τὸ μέγεθος, τὸ χρῶμα καὶ τὴν μορφήν, διατεθειμένος ὧν νὰ προσφέρῃ κολοσσαῖον ποσὸν πρὸς ἀγοράν τοῦ ζῆντος, τὸ ὅποιον θὰ τοῦ ὑπενθύμει τὸν πιστὸν τοῦ σὺντροφον. Αἱ λεπτομέρειαι ἀφίνοντο ἐπίτηδες ἀόριστοι διὰ νὰ ἐπιτύχῃ καλύτερον τὸ πειγνύειν καὶ τῇ ὄντι κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην τὸ πεδωδρόμιον τοῦ Ξενοδοχείου τῆς Ἀγγλίας, ἔνθα κατῆκει ὁ πολυτάλαντος ξένος, ἐγέμισεν ἀνθρώπους περιάγοντας κύνας καὶ κυνάρια διαφόρου χρώματος καὶ μεγέθους ζητοῦντας δὲ ἐπιμῶνως νὰ εἰσάχθουν παρὰ τῇ ξένῳ, πρὸς μεγάλην ἀγορίαν καὶ δυσφορίαν τῆς ὑπηρεσίας τοῦ ξενοδοχείου, ἥτις πολὺ ἐκοπίασε νὰ πείσῃ τοὺς ἀπολοῦκούς ἐκείνους, ὅτι ὑπῆρξαν θύματα τῆς εὐπιστίας των.

Ἄλλη πρωταπριλιάτικὴ ἀστειότης, ἀρκετὴν προκαλέσασα θυμῆν

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΕΥΤΥΧΙΑ.—[Ὑἱὸν τοῦ Ε. Czech]

σχετικῶς στενὸν κύκλον, ἔλαβε χώραν εἰς τὸ γραφεῖον τῆς ὑπὸ τοῦ ἀειμνήστου Μιχαὴλ Λάμπρου ἐκδοθείσης ἐφημερίδος «Καθημερινῆς» εἰς τὴν συντάξιν τῆς ὁποίας εἶχα τὴν τιμὴν ὡς ἀνήκω. Ἡ ἀστείότης ἐξυφάνθη εἰς βάρος τοῦ ἀγαθοῦ φίλου μας ἀποθανόντος πρὸ ἑτῶν, τοῦ καθηγητοῦ τῆς ἀστρονομίας Δημητρίου Κοκκιῶ, τακτικοῦ ἐπισκόπτου καὶ ἐπιστημονικοῦ συνεργάτου τῆς ἐφημερίδος μας. Ἰδρύσας οὗτος τότε μετεωρολογικοὺς σταθμοὺς εἰς διαφόρους πόλεις τῶν ἐπαρχιῶν, συνέτασεν ἡμερήσιον μετεωρολογικὸν δελτίον περὶ τῆς καταστάσεως ἐν γένει τοῦ καιροῦ καθ' ἅπασαν τὴν Ἑλλάδα ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀποστελλομένων αὐτῷ καθημέραν τηλεγραφημάτων. Τὰ τηλεγραφήματα ταῦτα βραχέως καὶ συμβολικῶς δι' ἀριθμῶν συντεταγμένα, ἀπεστέλλοντο χάριν εὐκολίας ὅχι εἰς τὸ Ἀστεροσκοπεῖον, ἀλλ' εἰς τὸ γραφεῖον τῆς «Καθημερινῆς», ὁπόθεν διερχόμενος ὁ Κοκκιῶς τακτικῶς περὶ τὴν δέλιν τὰ παραλαμβάνει καὶ κατήρτιζε τὸ δελτίον. Συνελάβομεν λοιπὸν οἱ ἐν τῷ γραφείῳ ἐπὶ τῇ προσεγγίσει τῆς Πρωταπριλίας τὸ σχέδιον ὡς ἀντικαταστήσωμεν τ' ἀληθινὰ τηλεγραφήματα δι' ὑποβλημάτων, προμηθευθέντες τ' ἀπαιτούμενα ἐντυπα καὶ τοὺς φακέλλους δεόντως σεσημασμένους διὰ τῆς σφραγίδος ἐκ τοῦ τηλεγραφείου καὶ γράφαντες ἄλλους ἀντ' ἄλλων συμβολικοὺς ἀριθμοὺς. Διὰ τὴν ἐπιτυχὴ περισσότερον ἢ ἀπάρτη, ἐσημειώθη εἰς ἐν ἐκ τῶν τηλεγραφημάτων διὰ λέξεων ἢ φράσεως ὅτι χάρται τινές, οὓς εἶχε πρὸ ἡμερῶν ἀποστείλει ὁ Κοκκιῶς πρὸς τινὰ ἐκ τῶν σταθμῶν, καὶ περὶ τῆς παραλαβῆς τῶν ὁποίων ἀνηρύχει μὴ λαθὼν ἔγκαιρον ἀπάντησιν, ἀπωλέσθωσαν. Ὅτε ἐπέστη ἡ συνήθης ὥρα, ὁ καθηγητὴς ἤλθε βιαστικῶς, κατὰ τὸ εἰωθός, εἰς τὸ γραφεῖον ἔνθα εἶχον συναθροισθῇ πάντες οἱ φίλοι καὶ οἱ γνώριμοι τῆς ἐφημερίδος μας, ἐν γνώσει διατελοῦντες τῆς συνωμοσίας, ὅπως παρασταθῶσιν εἰς τὴν φαιδρὰν κωμωδίαν. Ὁ Κοκκιῶς ἀπήντησε δυσανασχετῶν εἰς μερικοὺς ἀστεϊσμοὺς τοῦ Μίχιου Λάμπρου, καὶ λαθὼν ἤνοιξε τὰ πλαστὰ τηλεγραφήματα διὰ τὴν συντάξιν τῶν δελτίων. Οἱ παρεστώτες παρακολουθοῦντες τὰ κινήματά του, μόλις συνεκράτουν τὴν ἱλαρότητα, βλέποντες τοὺς μορφοσμούς τῆς ἐκπληξέως, ἀλλὰ καὶ τῆς ταραχῆς ἣν ἐπροξέεινε εἰς αὐτόν ἢ ἀνάγνωσις ἐκάστου τῶν τηλεγραφημάτων. Καὶ ἡ ἐκπληξίς του ἦτο δικαιολογημένη διότι ἐνθ' ὁ καιρὸς ἦτο ἐντελὲς εὐδίας καὶ γαλήνης, ἐκ τῶν τηλεγραφημάτων ἐξήγγετο ὅτι καθ' ἅπασαν τὴν Ἑλλάδα εἶχεν ἐνσκήψει κακοκαιρία σημαίνουσα τὴν συντέλειαν τοῦ αἵωνος. Ἀλλοῦ μὲν τὸ πέλαγος ἐκλυδωνίζετο συγκινητικῶς ἀπὸ τῶν ἐγκάτων, ἄλλοῦ ἡ βροχὴ κατέπιπεν ἐκ τῶν οὐρανῶν ραγδαία καὶ ἀδιάκοπος ὅπως εἰς τὰς ἡμέρας τοῦ Νῶε, ἄλλοῦ δ' ἀνεμος ἀπέκτα πρωτοφανῆ ἀγριότητα τυφῶνος καὶ ἄλλοῦ πάλιν ἐπεκράτει θερμοκρασία ὑψηλὴ ὅσον καὶ παρὰ τὸν Ἰσημερινόν. Ὁ δυστυχὴς ἀστρονόμος ἠπόρει διὰ τὴν ἀκατανόητον ταύτην ἀναστάσιμον τῶν στοιχείων τῆς φύσεως ἄλλ' ἢ δυσφορία του ἐπατάθη ἔτι μάλλον ἐκ τῆς εἰδήσεως περὶ τῆς ἀπωλείας τῶν ἀποσταλόντων χαρτῶν. Ἐν τῇ ἀπορίᾳ τοῦ ἡμετέρου ἡμετέρου τῆς ταραχῆς τοῦ ἐμνήσθη ὅτι πρὸ ὀλίγου

κάποιος ἐκ τῶν παρεστώτων τὸν εἶχεν ἐρωτήσει περὶ τοῦ καιροῦ τοῦ ἐπικρατοῦντος εἰς τὸ Ἴόνιον πέλαγος, ἐνδιαφερόμενος, ὥς ἔλεγε, νὰ μάθῃ καθότι ἀνέμενε τὴν πενθεράν του ἐπανερχομένην ἐξ Ἑσπερίας· ἐστράφη δὲ τότε αἰφνίς ὁ Κοικίδης πρὸς τὸν ἐρωτήσαντα, κρατῶν εἰς χεῖρας τὸ ἐκ Ζακύνθου πλαστόν τηλεγράφημα καὶ μὲ μίαν ἐκφρασιν χαιρεκακίας τοῦ εἶπεν :

— Ἀπὸ τὴν Μασσαλίαν εἶπες πῶς ἔρχεται ἡ πενθερά σου ; θὰ καλοπεράσῃ εἰς τὸ ταξεῖδὶ τῆς !

Ἡ ἐκράγεια διὰ μιᾶς κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἡχηρὰ συναυλία τῶν ἀπὸ πολλῆς ὥρας συκρατομένων γελῶτων διέλυσε τὴν ἀπορίαν του καὶ ἐπανεφέρε τὴν γαλήνην εἰς τὴν ψυχὴν του. Ἐνόησε τότε ὅτι ἐπρόκειτο περὶ ἀστείότητος, τὴν ἥποιαν ἀνεγνώρισεν ὡς ἐπιτυχὴ καὶ τὴν ἐσυγχώρησε καλοκάγαθως.

Ὁ φίλος καὶ συνεργάτης, οὗ προηγουμένως ἐμνήσθην, ὁ κ. Δαμ-βέργης εἶχε τὴν ἀδυναμίαν νὰ παρασκευάξῃ πρωταπριλιάτικα πειράγματα εἰς ἑτερον περίφημον καὶ πρὸ καιροῦ ἐκλιπόντα ἀθηναϊκὸν τύπον, τὸν βοῖον ἀγαθόν, ιδιότροπον καὶ ἄγαν ἐλευθερόστομον δικηγόρον Στεφανίδην. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἔτος, κεντήσας ἐπιτηδεῖας τὰ φιλάρχα αἰσθήματα τοῦ ιδιορρύθμου ἐκείνου Ἀθηναίου, τὸν ἔστειλε πρῶτ' - πρῶτ' νὰ ἴδῃ ἕνα καταπεσόντα δῆθεν αἰφνιδίως ἐκ τῶν κιόνων τοῦ ναοῦ τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς, καὶ ἀφ' οὗ τὸν εὗρεν ὄρθον εἰς τὴν θέσιν του, ἐπέστρεψεν εἰς τὴν πόλιν ἀφρίων ἐκ τοῦ θυμοῦ καὶ ἀναθεματίζων μεγαλοφώνως τὰ ψεῦδη τῶν ἐφημερίδων. Ἀλλὰ τὸ ἐπόμενον ἔτος τὸ ἐγγχείρημα ἀπέβαινε χαλεπώτερον, διότι τὸ his in idem σπανίως ἐπιτυγχάνει. Ἐν τούτοις ὁ συνάδελφος ἐπενόησεν εὐφυῶς νὰ δημοσιεύσῃ ὅτι σημαντικὸν δῆθεν χρηματικὸν ποσὸν ἀπεστάλη πρὸς τὸν Στεφανίδην παρὰ πλουσίου συγγενοῦς του ἐξ Αἰγύπτου, ὅπως διανεμηθῇ παρ' αὐτοῦ εἰς τοὺς ἀπόρους τῶν Ἀθηνῶν. Φαντασθῆτε λοιπὸν τὴν ἀπειροπληθῆ στρατιὰν τῶν ἐνδεῶν, ὅσοι κατέκλυσαν ἀπὸ πρῶτας τὸν παρὰ τὴν ὁδὸν Ἑρμοῦ οἶκον τοῦ ἀνυπόπτου δικηγόρου καὶ τὰς ἐντόνους ἐκφράσεις τῆς ἀγανακτήσεως, μεθ' ὧν ὁ ὀξύθυμος ἐκείνος καὶ βωμολόχος τοὺς ἀπέπεμψε !

Κατὰ τινὰ Πρωταπριλιάν ἄλλου ἔτους διεκομψοθήκη παρ' ἡμῶν μὲ ἀρκετὴν πάλιν ἐπιτυχίαν τὸ ἐλσεινὸν ἔθιμον τῆς μονομαχίας, τὸ ὅποιον ἀκόμη δυστυχῶς ἐξακολουθεῖ νὰ ἰσχύῃ παρ' ἡμῖν ἐπὶ ἀνυπολογίστῃ κοινωνικῇ βλάβῃ. Ἐντέχνως παρεσκευάσθη ἀπὸ δύο ἡμερῶν ἢ εἰδησις περὶ σφοδρὰς διενέξεως ἀναφύσεως δῆθεν μεταξὺ δύο λογίων καὶ μελλούσης κατὰ πάντα τὰ φαινόμενα νὰ λυθῇ διὰ τῶν ὀπλων. Ἡ μονομαχία μεταξὺ τῶν λογίων, οἵτινες ὑπετίθετο ὅτι ἦσαν ὁ μακαρίτης ποιητὴς Δημήτριος Κόκκος καὶ ἐγὼ — τῶν ὁποίων ὅμως τὰ ὀνόματα ἐσημειοῦντο μόνον διὰ τῶν ἀρκετικῶν στοιχείων — ἡγγέλωθι ὅτι θὰ ἐγίνετο κατὰ τὴν πρῶταν τῆς 1ης Ἀπριλίου. Τῇ ὧντι δὲ τὸ πρῶτ' ὅσο ἄμαξα ἐξεκίνησαν ἀπὸ τοῦ γραφείου τῆς ἐφημερίδος μας, φέρουσαι εἰς τὸ πεδὶον τῆς τιμῆς τοὺς δύο ἀντιπάλους καὶ τοὺς μάρτυρας των, σὺν αὐτοῖς δὲ ἐπιδεικτικώτατα ὀλόκληρον ὀπλοστάσιον, ἀπὸ ὑπερμεγέθους κουμπούρας μὲ τσακμαχόπετραν,

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istori
Restrictions apply.

χαντζάρια, γαταγαχνία καὶ παντοῖα ἄλλα φονικά ὄργανα. Τὴν τελευταίαν στιγμὴν ἐνθυμήθημεν, ὅτι δὲν εἴχομεν φροντίσει περὶ ἱατροῦ· ἀλλ' ἡ ἔλλαψις ἀνεπληρώθη, παραληφθέντος διὰ τῆς βίας σχεδὸν ἐνός γνωστοῦ τῶν Ἀθηῶν κτηνιάτρου, διερχομένου τυχαίως ἐκεῖθεν. Οἱ διαδασταὶ καθ' ὁδὸν βλέποντες διερχομένην τὴν ἀλλόκοτον ταύτην ἐκστρατεῖαν, ὑπώπτευν τὸ ἀστεῖόν τῆς καὶ ἐμειδίαν. Ἀλλ' ἡ Ἀστυνομία, ἣτις εἶνε συνήθως τὸ πρῶτον θῦμα εἰς τὰς τοιαύτας περιστάσεις, ἠθέλησεν ἐν πάσῃ ἀθωότητι νὰ ἐμποδίσῃ τὴν μοινομαχίαν καὶ ἔλαβε τὰ κατάλληλα πρὸς τοῦτο μέτρα· διό ὅτε ἐφθάσαμεν εἰς τὸν ὁρισθέντα τόπον, ὅστις ἦτο ἡ παλαιότερα τοῦ σημερινοῦ Σταδίου, τὸ ὁποῖον τότε ἀκόμη ἦτο ἀγρὸς κριθῆς, ἐνῷ οἱ μάρτυρες, μετρήσαντες μετὰ σοβαρότητος τὰς ἀποστάσεις, ἐτοποθέτουν τοὺς ἀντιπάλους ἀντικρὺ ἀλλήλων, εἶδομεν κατερχομένους ἀπὸ τοῦ ὑψώματος τοὺς ἐνεβρεύοντας ἐκεῖ ἐρυθροχίτωνας ἀστυνομικοὺς κλητῆρας μεθ' ἐνός τῶν ἀστυνομίων, σπεύσαντας νὰ ἐμποδίσουν τὴν φονικὴν σύγκρουσιν, ἀλλ' ἀνακρούσαντας πρῶμιναν καὶ ἀποχωρήσαντας μετ' ἐντροπῆς ὅτε ἐκ τῶν γελῶτων μας ἐνόησαν τὸ πάθημά των.

Ὡς ἐπίλογος εἰς τὴν πρωταπριλιάτικὴν ταύτην φλυαρίαν μου δύναται νὰ χρησιμεύσῃ καὶ τι, τὸ ὁποῖον δὲν εἶνε μὲν ποσὸς ἀστείότητος καὶ μάλιστα φέρει χαρακτῆρα λυπηρὸν καὶ ἀξιοθρήνητον· ἀλλ' ἐπειδὴ συνέβη μοιραίως κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς 1ης Ἀπριλίου καὶ παρουσιάζει ἐν τῇ ἐξελίξει του κωμικὴν καὶ σχεδὸν φαντασμαγορικὴν χροιάν, δύναται νὰ καταλάβῃ καὶ αὐτὸ θέσιν εἰς τὸ Πάνθεον τῆς Πρωταπριλιάς.

Ἐννοῶ τὸ πρό εἰκοσαετίας περιδῶγον συμβάν τῆς ἀνακαλύψεως τῶν ἐν τῇ Κεντρικῇ Ταμείῳ κεκρυμμένων ἑκατομμυρίων, τοῦ ὁποίου ἥρως καὶ θῦμα ἐνταυτῇ ὑπῆρξεν οὐχὶ ἄτομόν τι ἡ μερὶς τοῦ κοινού, ἡ ἀρχὴ τις μεμονωμένη, ἀλλ' αὐτὸ τοῦτο τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος. Ὁ τότε πρωτοπουργὸς ἀείμνηστος Τρικουπῆς, διευθύνων ἀπὸ τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν τὰ νήματα τῆς μεγαλοπράχμονος αὐτοῦ πολιτικῆς καὶ παρακολουθῶν ἀγρύπνως τὴν πορείαν τῶν δημοσίων ἐσόδων, εὐρέθη ἐν ἀμηχανίᾳ μὴ δυνάμενος νὰ ἐξηγήσῃ κολοσάϊαν διαφορὰν ὑπάρχουσαν μεταξὺ τῶν καθημερινῶν πινάκων τῶν εἰσπράξεων καὶ τοῦ ἐν τῇ ταμείῳ τοῦ Κράτους κατατεθειμένου ποσού. Ἰσποπτευθεὶς ὅτι ἐκτροπὸν τι συνέβαινε, ἀπεφάσισε νὰ ἐξακριβώσῃ τὸ πρᾶγμα καὶ χωρὶς ν' ἀνακινῶσθαι εἰς κανένα, ἐγερθεὶς δ' ἐν ὄρα ὄρθρου βαθῆως, διέταξε τὸν ὑπηρέτην του νὰ προσκαλέσῃ ἀμέσως παρ' αὐτοῦ τὸν ἰδιαιτέρον του γραμματέα. Ἀλλὰ συνέπεσον ἡ πρῶτα ἐκείνη νὰ εἶνε ἡ τῆς πρώτης Ἀπριλίου, ὁ δὲ γραμματεὺς ἀφύπνισθεὶς κατὰ τοιαύτην ἀσυνήθη ὥραν, ἐθεώρησε τὴν πρόσκλησιν ὡς ἀστείότητα καὶ ἀπέπεμψε τὸν ὑπηρέτην. Ἐχρειάσθη δευτέρα καὶ τρίτη ἐντονωτέρα πρόσκλησις διὰ νὰ σπεύσῃ πρὸς τὸν ἀνυπομονοῦντα προϊστάμενόν του καὶ ν' ἀκούσῃ αὐστηρὰν ἐπίκλησιν διὰ τὴν βραδύτητα του. Ὁ γραμματεὺς διετάρχη νὰ ὑπάγῃ εἰς ὄνοματος τοῦ ἑκταύτου ἑξήκοντα ἑξήκοντα ἑξήκοντα καὶ νὰ παραγγεῖλῃ εἰς τρεῖς ἀνωτέ-

ρους οικονομικοὺς ὑπαλλήλους ὅπως μεταβῶσιν ἄνευ χρονοτριβῆς καὶ ἐνεργήσωσιν ἐξέλεγχιν εἰς τὸ Κεντρικόν Ταμεῖον. Ἄλλ' ἡ κωμικὴ σκηνὴ τῆς δυσπιστίας ἐπανελήφθη καὶ πάλιν, καθότι οἱ ἐξεγερθέντες ἐκ τοῦ ὕπνου ὑπάλληλοι ἐνόμιζον καὶ αὐτοὶ ὅτι ἐπρόκειτο περὶ πρωταπριλιάτικης φάρσας καὶ ἐδίσταζον νὰ ἐκτελέσουν τὴν ἐντολήν. Τέλος πάντων ἡ ἐξέλεγχις ἐγένετο, ἀνεκαλύφθη δὲ τῷ ὄντι ὅτι εἰς τὸ Κεντρικόν Ταμεῖον ἀπεκρύπτοντο κρίμασιν οἷς οἶδε Κύριος ἔξ ὅλα ἑκατομμύρια δραχμῶν.

Ἡ εἰδησις διεδόθη ἀστραπηδὸν ἐν τῇ πόλει· ἀλλὰ ποῖος νὰ τὴν πιστεύσῃ ; Καθεὶς ἐμυκτῆριζε τὸν κομιστὴν αὐτῆς ὡς μωρόπιστον ἢ ὡς ἀδέξιον ἐφευρέτην παχυλοῦ ψεύδους. Καὶ εἶχον δίκαιον οἱ ἄνθρωποι, διότι τὸσον τερατώδη καὶ ἀκατανόητα καὶ ἀπίστευτα συμβαίνουν εἰς τὸ πρωτότυπον αὐτὸ ἰδικὸν μας βασιλεῖον, καὶ τὸσον συχνὰ μάλιστα, ὥστε ἡ πρώτη Ἀπριλίου θὰ ἡδύνατο νὰ καθιερωθῇ καὶ ὡς ἐπίσημος ἐορτὴ τοῦ Κράτους !

ΜΠΑΜΠΗΣ ΑΝΝΙΝΟΣ

Οἱ λ/σμοὶ τοῦ Κυρίου καὶ οἱ λ/σμοὶ τῆς Κυρίας

Ἡ ὑπερηρέτρια. — Γιὰ ποιὸν εἶνε αὐτὸς ὁ λογαριασμός, παρακαλῶ ; Διὰ τὴν Κυρίαν ἢ διὰ τὸν Κύριον ;

Ὁ δανειστὴς. — Διὰ τὸν Κύριον . . . Εἶνε ἐδῶ ;

Ἡ ὑπερηρέτρια. — Μάλιστα. Ἀλλὰ πρέπει νὰ ῥοχεσθε Τρίτη, Πέμπτη καὶ Σάββατο. Τῆς ἄλλης μέρες ἐρχονται οἱ δανεισταὶ τῆς Κυρίας . . .

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istora.
Restrictions apply.

ΕΝΕΤΟΙ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ

ΠΟΙΝΑΙ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΒΛΑΣΦΗΜΟΥΝΤΩΝ

ΚΑΙ τοι οἱ κερδαλεόφρονες Ἐνετοὶ εἰς πολιτικὸν δόγμα εἶχον ἀναγάγει τὴν ρῆσιν : *Εἶμεθα πρῶτον Ἐνετοὶ καὶ ἔπειτα Χριστιανοί*, (Siamo Veneziani poi Cristiani), ἐν τούτοις, ὅπου δῆποτε τοῦ πτερωτοῦ λέοντος ἐκυμάντισεν ἡ σημαία, ἐκ τῶν πρώτων μελημάτων θεώρουν δημοσίᾳ νὰ κηρύττωσιν, ὅτι τὸ θεμέλιον πάσης χριστιανικῆς κυβερνήσεως, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐδράζεται ἡ εὐτυχία τῶν ὑπηκόων τῆς, εἶνε ὁ φόβος πρὸς τὸν Θεὸν καὶ ἡ ταπεινὴ ὑπακοή εἰς τὰ διατάγματα καὶ τοὺς νόμους τοῦ Ἡγεμόνος.

Οἱ εἰς τὰς κατακτωμένους χώρας, καὶ ἐπομένως εἰς Ζάκυνθον, κατὰ διετίαν ἀποστελλόμενοι πρὸς διοίκησιν, πολιτικὴν καὶ στρατιωτικὴν, Προβλεπταί, ἅμα τῇ ἀναλήψει τῶν καθηκόντων αὐτῶν, ἐξαπέλυνον προκηρύξεις πρὸς τὸν λαόν, εἰς τὰς ὁποίας διαλαμβάνοντο ἐν ἄρθροις τὰ εἰς τὴν καλὴν διοίκησιν αὐτοῦ ἀφορῶντα. Ἐν ταῖς προκηρύξεσι ταύταις σπουδαίως ἐφιστάτο ἡ προσοχή τῶν ὑπηκόων ἐπὶ τοῦ πρὸς τὰ θεῖα σεβασμοῦ. Πᾶς τις, οἰουζήποτε ἐπαγγέλματος καὶ κοινωνικῆς τάξεως, ὁ τολμῶν νὰ βλασφημήσῃ ἢ καθ'οἶον δῆποτε τρόπον προσβάλῃ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, τῆς Θεοτόκου καὶ τῶν Ἁγίων, ἐπιμωρεῖτο ἀστηρῶς καὶ κατὰ τοὺς περὶ ποινῶν νόμους τοῦ Συμβουλίου τῶν Δέκα ¹.

Πλείστα παραδείγματα ποινῶν κατὰ τῶν βλασφημῶν ἀναγράφονται εἰς τὰ διάφορα παρὰ τοῖς Ἀρχιεπισκοπαικείοις ἐγκληματολόγια ², ἐξ ὧν, χάριν περιεργείας, ἀποσπῶμεν τινά.

Τῇ 5 Μαρτίου 1546 ὁ Προκόπιος Μποζίκης ἐκ Ζακύνθου χωρί-

¹ Leggi Criminali del Smo Dominio Veneto. MDCCCLI—pag. 56—116. Leggi Criminali del Smo Dominio Veneto. 1537—14 Ott. 1563 ecc.

² Αἰτίαι τοῦ ἐν τῇ πόλει τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ Ζακύνθου.

κός κατεδικάσθη εἰς τριετὴ ἑξορίαν, διότι ἐδλασφήμησε τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν ἁγίων Πάντων.

Τῷ 1581 ὁ Ἰωάννης Τουρκὸς κατεδικάσθη εἰς 10ετὴ ἑξορίαν καί, ἔαν παρεδίαζε ταύτην, εἰς ἀποκοπὴν τῆς γλώσσης καὶ πληρωμὴν τῶν ἐξόδων τῆς δίκης, διότι ἐδλασφήμησε τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, διὰ τῆς φράσεως: Γ... τὸ Θεό σου.

Τῷ αὐτῷ ἔτει, ὁ Δῆμος Ραφομανίκης κατεδικάσθη εἰς 18μηνον κωπηλασίαν ἐν κατέργῳ μὲ ἀλύσεις εἰς τοὺς πόδας, ὡς τολμήσας νὰ ἐκστομίσῃ τὴν αὐτὴν βλασφημίαν.

Τῷ αὐτῷ ἔτει, ὁ Γεώργιος Μηλιώτης κατεδικάσθη εἰς τριετὴ ἑξορίαν καί, ἔαν παρεδίαζε ταύτην, εἰς ὀκταετὴ κωπηλασίαν ἐν κατέργῳ μὲ ἀλύσεις εἰς τοὺς πόδας, διότι διὰ λέξεων προσέβαλε τὸν ἀρχιεπίσκοπον.

Τῷ αὐτῷ ἔτει, ὁ Δημήτριος Σοπρακιάνος κατεδικάσθη εἰς τριετὴ ἑξορίαν καί, ἔαν παρεδίαζε ταύτην, εἰς διμήνον κάθειρξιν καὶ εἰτα εἰς ἑξορίαν μέχρι συμπληρώσεως τῆς, ὡς ἄνω, ποινῆς του, διότι ἐν τῷ ναφ τῆς Θεοτόκου εἶχε πληγῶσαι τὸν ἀποσπασματάρχην Μ. Μόρμωρην παρουσιάσαντα εἰς αὐτὸν ἔγγραφον ἀποπομπῆς ἐκ τοῦ ναοῦ τοῦ Πρωτοπαπᾶ Ἰω. Ἀθούρη, διάγοντα φαυλοδῖως καὶ συζῶντα μετὰ παλλακίδος.

Τῇ 1 Μαρτίου 1586 ὁ Μιχ. Κανδιώτος κατεδικάσθη εἰς 18μηνον κωπηλασίαν ἐν κατέργῳ, ἔαν δὲ ἦτο πρὸς τοῦτο ἀνίκανος, εἰς τριετὴ ἐκ Ζακύνθου καὶ Κεφαλληνίας ἑξορίαν, τὴν ὁποίαν, ἔαν παρεδίαζε καὶ συναλαμβάνετο, εἰς τρίμηνον κάθειρξιν καὶ κατόπιν πάλιν εἰς ἑξορίαν, τοῦ συλλαμβάνοντος αὐτὸν ἀμειβομένου διὰ 200 ὑπερπύρων ἐκ τῆς περιουσίας του, καὶ ἔαν δὲν εἶχε, ἀποζημιούμενον δι' 100 ὑπερπύρων ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως, — διὰ βλασφημίαν.

Τῇ 8 Αὐγούστου 1586 οἱ τρεῖς ἄγγλοι Zorzi Trohlofil πτ. Zano, Cleman Illis πτ. Cleman καὶ Rizado Langord κατεδικάσθησαν εἰς πρόστιμον 30 δουκάτων, ἐξ ὧν τὰ μὲν 15 διὰ τὴν ἐπισκευὴν τοῦ ναοῦ τοῦ Ἑσταυρωμένου, τὰ δὲ λοιπὰ διὰ τὴν τοῦ ναοῦ τῆς Παναγίας τῶν Χαριτῶν, ἔαν δὲ μετὰ τὴν λήξιν ὀκταημέρου δὲν ἐπλήρωον τοῖς μετρητοῖς τὰ χρήματα ταῦτα εἰς τὰς ἄνω μονάς, εἰς κωπηλασίαν ἐν κατέργῳ μὲ ἀλύσεις εἰς τοὺς πόδας μέχρις ἀποπληρωμῆς τοῦ αὐτοῦ ποσοῦ, ἀκατάλληλοι δὲ διὰ κωπηλασίαν, εἰς ἑνὸς ἔτους κάθειρξιν καὶ εἰς τὰ ἔξοδα τῆς δίκης, διότι αἰρετικοὶ ὄντες ἔθραυσαν τὰς εἰκόνας τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἑσταυρωμένου.

Τῷ 1587 ἡ Βενέτα Κοντονὴ κατεδικάσθη εἰς 10ετὴ ἑξορίαν, παραδίδουσα δὲ ταύτην, εἰς ἰσόβια θεσμά, διότι ποδοπατήσασα τὴν εἰκόνα τῆς Θεοτόκου ἐφώναζε: Δὲν σε πιστεύω, οὔτε πιστεύω σὸ Θεό. (Non ho fede in te et manco non ho fede in Dio).

Τῷ 1615 ὁ ἑβραῖος Σαββαθάης Inti κατεδικάσθη εἰς τρίμηνον κάθειρξιν καί, ἂν ἐδραπέτευεν, εἰς διετὴ ἑξορίαν, διὰ βλασφημίαν.

Τῷ 1611, ὁ Σταμάτιος Κρητικὸς κατεδικάσθη εἰς 10ετὴ ἑξορίαν ἐκ τῶν νήσων Ζακύνθου, Κεφαλληνίας καὶ Ἰθάκης, καὶ εἰς μεγαλειτέρην ποινὴν ἔαν παρεδίαζε τὴν ἑξορίαν.

Αἱ αὐταὶ ποιναὶ κατὰ τῶν βλασφημούντων καὶ κατὰ παντός τὰ θεῖα προσβάλλοντος ἐξηκολούθησαν ἐπιβαλλόμεναι ὑπὸ τῶν Ἑνετῶν μέχρι τέλους τῆς πτώσεως τῆς Ἑνετοκρατίας (1797). Περαίνοντες δὲ τὸ ἱστορικὸν τοῦτο σημείωμα, ἀξίαν δημοσιεύσεως διὰ τὸ γλωσσικὸν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἰδίωμα κρίνομεν περικοπὴν προκηρύξεως τοῦ τότε προβλεπτοῦ Ζακύνθου Τζάν Φραγκ. Μανολέσσου ἀπὸ 30 Ἀπριλίου 1762, ἔχουσιν ὡς ἑξῆς :

«*Ἡμεῖς Τζάν Φραντζέσκος Μανολέσος διὰ τὴν γαληνότητα ἀριστοκρατία τῶν Ἑνετῶν, Προβλεπτῆς Ζακύνθον.*

Ἡ ἐσπλαγρία καὶ τὸ χρέος τῆς χριστιανοσύνης καὶ ἡ ταπεινότης στὲς προσταγὰς καὶ νόμους τοῦ προέγγιπτε, εἶνε τὸ θεμέλιο τῆς χριστιανικῆς κυβέερνησης, καὶ ἐκεῖνο ὅπου παρακινάει τὴν ἀγάπην, καὶ τέλος πάντων τὴν εὐτυχίαν τῶν σουτίτων. Εἰς αὐτὰ τρέχοντας μὲ προεμῶρα διὰ νὰ σταμπιλιώμε ἀπαρσάλεφτα τὴν ὑποταγὴν, ἐκάμαμε τὰ κάτωθεν προστάγματα, βέβαιοι ὅπως ἀπὸ πάσα ἔνανε θέλει συναπαντηθῇ μὲ ὁμπεδιέντζα ἢ ὑπακοὴν καὶ θέλει νὰ μᾶς δοκιμάσῃ πατέρα ἡγαπημένο εἰς τὴν ἀγάπην, διὰ νὰ μὴ μᾶς προβάσῃ κριτὴ σκληρόντι εἰς τὸ κάστιγο ὅπου προμετάρομε ἀπαρσάλεφτα ὅτινος τοιμήσῃ νὰ παρασάλλῃ.

Πρώτο.

2do Ἡ βλαστήμια εἶνε τὸ πλέον ἑδελμα (;) καταραμένο ὅπου νὰ ἦναι ὅμως νὰ ἡξέβῃ πάσας λογῆς ἄνθρωπος ὅπου νὰ ἦναι ὅπως ἂ τοιμήσῃ νὰ βλαστημήσῃ τὸ ὄνομα τοῦ πατροδύναμον Θεοῦ, τῆς ὑπερευλογημένης Θεοτόκος καὶ πάντων τῶν ἁγίων, θέλει ἐπεγαριστὴ ἀπαρσάλεφτα μὲ μάντο, φυλάξῃ, σκιοινά, κάτεργο καὶ ἄλλες παιδεύσεις ὅπου θέλουν φανοῦν τῆς δικαιοσύνης¹.

1 Παρὰ τῷ Ἀρχιεπισκοπικῷ Κεφαλληνίας.

[Ζάκυνθος, 1910]

ΛΕΩΝ. Χ. ΖΩΗΣ

Φρικαλεότητες γυναικείων καπέλων !

ΠΕΖΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ

[Ἐκ τῶν παλαιῶν συνεργατῶν τοῦ Ἡμερολογίου ὁ κ. Γεράσιμος Βῶκος, ὁ γνωστὸς λόγιος καὶ συγγραφεὺς, ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ πολλὴν καὶ ποιικίλην λογοτεχνικὴν ἐργασίαν. Ὡς δημοσιογράφος νεωτεριστῆς εἰργάσθη ἐπὶ πολλὰ ἔτη εἰς τὴν «Ἀκρόπολιν» καὶ ἄλλα φύλλα. Τῷ 1893 ἐδημοσίευσεν τὸ πρῶτον του μυθιστόρημα «ὁ Κύριος Πρόεδρος», ἡθοιογραφίαν πολιτικοκοινωνικὴν. Ἐξεπόνησε εἰς τὰ ἄλλα, ὥς καὶ μελέτας αἰσθητικὰς καὶ κριτικὰς. Τῷ 1900 ἐξέδωκε τὸ «Περιοδικόν μας» συγκεντρώσαν τούς κορυφαίους τῶν παρ' ἡμῖν λογογράφων. Τῷ 1904 διηύθυνεν τὸ μουσικὸν περιοδικὸν «Ἀπόλλων», μεθ' ὃ ἐνεφανίσθη εἰς τὸ θέατρον (1905) μετὰ τὴν «Κατοχὴν», σημειώσαν μεγίστην ἐπιτυχίαν καὶ διδαχθεῖσαν ἐπὶ 40 συνεχεῖς ἡμέρας. Κατόπιν ἀνεβίβασεν ἐπὶ τῆς σκηνῆς (1906) τὸ «Εἰκοσιένα» καὶ (1907) τὴν «Μεγάλην Ἰδέαν». Τὰ τρία ταῦτα ἔργα ἀποτελοῦν, εἰς τὴν διήκουσαν ἰδέαν των, τριλογίαν. Τῷ 1907 ἔγραψε τὴν κωμῶδιον «Νασδραδὶν Χόντζας» καὶ τὸ ἱστορικὸν δράμα «Κυρὰ - Βασιλική». Ἦδη ἀπὸ τοῦ παρελθόντος Ἀπριλίου ἐκδίδει τὸ περιοδικὸν «Καλλιτέχνης», ἐν τῶν καλλιτεχνικωτέρων καὶ τελειωτέρων τοῦ ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Ἀνατολὴν φιλολογικοῦ περιοδικοῦ τύπου].

ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΕΝΑ ΠΕΥΚΟ

ΠΟΙΟΣ ξέρει πόσον ἐτῶν ζωὴν ἔχει τὸ γέρικο, ἀλλὰ θαλερὸ αὐτὸ πεῦκο. Φαίνεται ὅμως ὅτι ἔχει μακρυνὴν ζωὴν. Ὁ κορμὸς του ἀνατείνει ἀναριθμήτους κλάδους, ἕνα δαιδαλώδες σύμπλεγμα, καὶ αἱ ρίζαι του κάτω φεύγουν μακρὰν εἰς μεγάλην ἀπόστασιν.

Οἱ ἰνώδεις του πράσινοι θύσανοι σχηματίζουν καμπυλώδεις κορυφὰς κινουμένας εἰς ἕνα ἀτέρμονα κυματισμόν. Πυκνὴ σκιά ἀπλώνεται πάντοτε ὑπ' αὐτοῦς, διότι αἱ λεπτὰ ἐκκίνει ἴνες εἶνε τόσον πολλάι, ὥστε ἐπάνω των σκορπιζονται καὶ χάνονται αἱ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου.

Μὲ τοὺς ἀνέμους συνθέτει μουσικὰς ἀρμονίας. Τί ἄρ' αἶ γε νὰ λέγῃ, τί νὰ διηγῇται; Μᾶς συντροφεύει ὑπὸ μουσικῇ, αὐτὸ εἶνε βέβαιον. Ἡμεῖς προσπαθοῦμεν νὰ μαντεύ-

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 05/07/2023 21:03:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istoriou
Restrictions apply.

σωμεν τὰς συμφωνίας, ποῦ ἐμπνέεται ἄνωθεν καὶ γύρω ἀπὸ τὴν ἄρρητον ζωὴν, ἢ ὅποια τὸ περιβάλλει. Καὶ μὲ τὴν προσπάθειάν μας αὐτὴν φθάνομεν πλησιέστερα πρὸς τὰς ὀραιότητας τῆς φύσεως.

Ἀλλὰ ζῇ, ζῇ τὸ πεῦκο αὐτό! . . . Πόσον ἁρμονικά, πόσον θεῖα ὁμιλεῖ μὲ τοὺς ἀνέμους, πῶς ἀτενίζει πρὸς τὰ ὕψη μὲ ὑπερηφάνειαν, πῶς θεᾶται ἐν ρεμβασμῷ τὰ ἀπέναντι βουνά.

Καὶ πόσους ἔρωτας ἀποδίδει μὲ τὰς βαλσαμώδεις, τὰς ἀρωματώδεις του πνοάς, πῶς ἐνδυναμώνει τὴν ζωὴν καὶ τὴν κάμνει ὠραιότεραν!

Ἀγαπᾷ τὰ μικρὰ πουλιὰ ποῦ διεισδύουν εἰς τοὺς κόλπους του, ἀγαπᾷ τοὺς διαβάτας ποῦ καταφεύγουν ὑπὸ τὸ σκιερὸν φύλλωμά του. ὦ! ἡ νάρκη αὐτὴ ἀπὸ τὴν θεῖαν πνοήν του! Κἄτι μέσα μας ἀνανεοῦται, ἀναγεννᾶται, κἄτι ἀναζῇ νέον καὶ ἀπροσδόκητον!

Δῶσε ἀκόμα τὰ ἀρώματά σου δι' ὅλων τῶν πόρων τοῦ σώματός μας, ὦ γηραιόν, ἀλλὰ πάντοτε νέον πεῦκο, καὶ συνδίδου τὸ ἀνεκτίμητον χάρισμά σου μὲ ὅλην τὴν χάριν τῆς ἄλλης σου ζωῆς, μὲ τὰς γραμμὰς τῶν κορυφῶν σου, μὲ τὰς ἀποχρώσεις τοῦ φυλλώματός σου, μὲ τὴν θεῖαν τὴν ὑπερκόσμιον μουσικὴν σου.

Εἴμεθα τυχεῖται γινώριμοί σου καὶ ἔχεις τὴν δύναμιν νὰ μᾶς ὁδηγῇς πρὸς κάποιας νέας ἀπόψεις τῆς ζωῆς. Σὲ λατρεύομεν ἢ συνοδός μου καὶ ἐγώ. Ἔχεις δικαίωμα εἰς τὸν θαυμασμόν μας, εἰς τὴν λατρείαν μας, εἰς τὰ ὄνειρά μας, τὰ ὅποια καὶ ἂν ποτε σῶσουν, σὺ μόνον θὰ ὑπάρχῃς ἀπὸ αὐτὰ . . .

ΓΕΡ. ΒΑΚΟΣ

Εἰς πολὺγλωσσον φλόγαρον κυρίαν

ΠΕΝΤ' ἔξη γλώσσες μᾶς μιλεῖς· κάνεις καλὰ! Λὲς τόσα ποῦ βέβαια δὲν θὰ σοῦφτανε ἡ μητρικὴ σου γλώσσα, κ' ἀφοῦ μονάχα ἑλληνιστὶ νὰ φλυαρῇς εἶν' κρίμα, Σοῦ ἀξίζει νάνε . . . διεθνής ἡ φοβερὴ σου λίμα!

ΣΑΤΑΝΑΣ

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΕΚ ΡΩΣΣΙΑΣ

Η ΓΙΑΛΤΑ

ΤΟ θερινόν έντευκτήριον τών Μοσχοβιτών τής τε Εύρω-
παϊκής και 'Ασιατικής 'Ρωσσίας, ή Νίκαια τής 'Ρωσ-
σίας, ή θροσόλουστος και άνθοστεφής Νύμφη τοῦ Πόν-
του είναι ή Γιάλτα, τό τερπνόν καταφύγιον τής μέσης
και άνωτέρας κοινωνικής τάξεως, μηδ' αὐτάν τών μεγι-
στάνων και τσάρων τών 'Ρωσσιῶν έξαιρουμένων.

Ο έκ Σεβαστουπόλεως μεταβαίνων εἰς Γιάλταν, μετά τοὺς ἀπο-
τόμους βράχους, συσκίους χειμάρρους και ἐρήμους τινάς δρυμούς,
ἄρχεται θαυμάζων ἀπροσδόκητον πλοῦτον φύσεως, βουνά, δάση καλ-
λιεργημένα, χαράδρας, φάραγγας, φυλλοσκεπεῖς ἐπαύλεις, γραφι-
κοὺς πύργους και κομφάς και εὐρύθμους δενδροστοιχίας. Ἡ πόλις
κεῖται εἰς τοὺς πρόποδας βουνοσειρᾶς ἀποκρήννου, ἥς και αὐταὶ αἱ
κορυφαὶ δενδροσκεπεῖς, ἀδυνατεῖ δέ τις νά φαντασθῇ τό ὕψος τών
κυπαρίσσων και ροδοθαφνῶν τής Γιάλτας, τὰ δάση τών αἰωνοβίων
δρυῶν, κέδρων και πευκῶν, αἵτινες σκιάζουσι πᾶν μη ὑπολειπομέ-
νην τῆς ἐν Ἀγγλίᾳ περσοῦ, διό και ἀσθενεῖς πανταχόθεν ἐνταῦθα
προσέχονται ἀπό Νοεμβρίου ἰδίᾳ μέχρι Ἀπριλίου μηνός, ἵνα ἀπο-
λαύσωσι τοῦ ἡλαροῦ και χαρίεντος τῆς φύσεως, ἀντιθέτως πρὸς τό
ἄγριον, δύσθυμον, μελαγχολικόν και σοβαρόν τών βορειῶν κλιμάτων.
Ἡ στενή προκυμαία τῆς Γιάλτας μετά τών τριῶν ἐκ ξύλου (ὡς
εἴθεται παρά 'Ρώσσοις) λουτρῶν συγκεντροῖ τήν ὅλην κοσμικήν
τῆς μέσης κοινωνικῆς τάξεως κίνησιν, διότι ή πρώτη εἶνε ἀόρατος
ἐνταῦθα, ἔχουσα τὰ ἀνάκτορα, τὰς ἐπαύλεις, τὰς λέσχας και ἐντευ-
κτήρια αὐτῆς εἰς τὰ γραφικά περίχωρα. Ἐπὶ τῆς προκυμαίας εὐρί-
σκομεν θέατρα, περιπάτους, λέσχας, καφωδεῖα, πλανοδίους θιάσους
και ὀρχηστῶν ὁμίλους, ναυτικὴν και ἐμπορικὴν κίνησιν, ἀχθοφόρους,
λεμβούχους, πανδοχεῖς και μικροπράτας, οἵτινες πρὸ τῶν ὑπαίθριων
ἐστιατορίων διαρκῶς ἐκθέτουσι τάπητας, ἀνατολικά ὑφάσματα, κεν-
τήματα χρυσοποίκιλτα, κοσμήματα ἐκ Καυκάσου και Ταρταρίας
και ἄλλα ἑξ ὧν εὐρηνται τὰ ὀπω-

ροπωλεία, ἐν οἷς δεσπόζει ἄφθονος τὸν τε ἀριθμὸν καὶ τὸ εἶδος ἢ σταφυλῇ, χωρὶς νὰ σπανίζωσι καὶ ὀπῶραι τῶν θερμῶν κλιμάτων καὶ τῆς κεντρῆας Εὐρώπης μεγάλαι καὶ εὐγεστοί.

Ἐπίσκεψις εἰς τὴν καλλιτεχνικὴν ἀγορὰν Ζιμεθίνσκη ἐπιβάλλεται εἰς τὸν ἐνταῦθα ἐρχόμενον, ἵνα θαυμάσῃ πᾶν ὅ,τι ἐπιζητήτων ἐν τῇ ἐμπορίᾳ τῶν κοσμημάτων καὶ τῇ καθόλου βιομηχανίᾳ, καὶ ἐπεξεργασθῇ τὸ στρατόπεδον πάντων τῶν κλάδων τῆς Καυκασίας φυλῆς, τὴν ποικίλην ἔχουσαν τὴν μορφήν, τὴν φωνὴν καὶ τὴν περιβολὴν ἀναριθμητὸν ἐκείνην προσωπογραφίαν ἐκ Κιρκασίων, Λαπώνων, Κοζάκων καὶ Φιλανδῶν μέχρι τῶν Ἀρμενίων, Βουλγάρων, Βοημῶν, Ἑβραίων, Ἑλλήνων καὶ πασῶν τῶν ἐκ τῶν Ῥωσικῶν κτήσεων τῆς Μέσης καὶ Ἀπὼ Ἀσίας φυλῶν, παρ' αἷς καταλλήλως διαφημίζεται τὸ πολυοῖνον καὶ πολυόδοτρου τῆς χώρας, τὰ λεπιδιωτὰ τῆς θαλάσσης θέρμματα, οἱ ἐκλεκτότατοι καὶ ἡδιστοὶ ἰχθύς, τὰ ὀνομαστότατα καὶ ἄπειρα Ῥωσικὰ λιχνεύματα, τὰ εὐδρεκτα πτηνὰ καὶ τὸ ἐκ τῶν ὀρειοτάτων γυναικείων παρειῶν ἐκχεόμενον ἀνὰ τὴν εὐδενδρον ἐκείνην παραλίαν ρόδινον Σέλας, τὸ εὐκραές τοῦ κλίματος καὶ τὸ εὐάρεστον τῆς ἐν τῇ Νοτίᾳ Κριμαίᾳ διαμονῆς. Τὸ ἐν πᾶσι τέλειον ξενοδοχεῖον « ἡ Ῥωσσία », τὸ ξενίζον πρίγκηπας καὶ πριγκηπίσας, ὧν, ὡς γνωστὸν, ὁ ἀριθμὸς ἀμύλλεται ἐν Ῥωσσίᾳ πρὸς τὸν τῆς ἁμμου τῆς θαλάσσης, εἶνε δαπανηρότατον ἄλλ' ἐν τῇ παραλίᾳ καὶ μαγευτικῇ προστασίᾳ Ἀλούτζα, τῇ ὑπὸ Γερμανῶν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ οἰκουμένῃ, ὑπάρχουσι δύο ξενοδοχεῖα προσιτὰ εἰς πάντα τὰ βαλάντια, ἐν οἷς καταλύει τις διὰ μηνιαίας δαπάνης 65-120 ρουβλίων προπληρωτέων καθ' ἑβδομάδα.

Οἱ ἑρασταὶ τῆς ζωηρότητος, τῆς κινήσεως καὶ τῆς ζωῆς εὐρίσκουσι πᾶν τὸ ἐπιθυμητὸν καὶ πάσης ὀρέξεως ἱκανοποιήσιν ἐν Γιάλτα, διότι εἰς τὸ ἀρκτῶν καὶ ἀπομεμακρυσμένον ἐκεῖνο μέρος, ἔνθα ὁ ἔρως εἶναι ἀνασχόλησις, διασκέδασις, ἰδιοτροπία, ἄγονται τὰ μεγαλύτερα τῆς συγχρόνου Εὐρώπης Διονύσια καὶ Θεσμοφόρια, αἱ ἐταιρίαι ἑορταὶ καὶ διασκέδασεις, ὧν μετέχουσιν αἱ μάλλον περιδύοιτο τῆς ὅλης Εὐρώπης καὶ Ἀμερικῆς Κύπριδες, γυναῖκες ἐν γένει πάντων τῶν κλιμάτων μεθ' ὧν τῶν ἔθνικῶν ἐκάστου ἰδιορυθμῶν καὶ αἱ εὐφάνταστοι ἐκείναι Φρύναι, αἱ διηνεκὸς ὄνειροπολοῦσαι τὴν ἄγρην μεγαλωνύμου τινὸς πρίγκηπος ἢ δουκὸς. Ἡ ἐκ τῆς χώρας τῶν φλογερῶν οἶνων καὶ τοῦ περιφήμου Ῥωσικοῦ καπνοῦ τοῦ ἐνταῦθα παραγομένου Κριμαϊτικῆς ἀντιτάσσει ἀδρόν σώμα καὶ σφριγώντα χεῖλη πρὸς τὴν περιπαθὴ τῆς Μικρᾶς Ῥωσσίας κατοικον, τὴν ἀληθὴ τῆς χάριτος ἐνσάρκωσιν, ἐνθ' ἣ ἐκ τῆς Βορείου Ῥωσσίας διὰ φιλαρέσκων κινήσεων καὶ νοήμονος βλέμματος ὑπερφαιαγγίζει τὰς εὐσταθοὺς χαρακτήρας καὶ ἀποφασιστικὸς σθένους διανυγεῖ καὶ δροσεράς Πολωνίδας. Ἀγέρωχος καὶ ὑπεροπτικὴ ἣ ἐκ Λιθουανίας εὐθυτενοὺς κεφαλῆς καὶ γλαυκῶν ὀφθαλμῶν, παρατάσσει χεῖλη, σιγῇ τὴν θορυφορῶντα εὐγλωττίαν, κατὰ τῶν ἀπεραντῶν αἰσθηματικῶν ἀελλογῶν τῆς Ἀρμενίας, ἥς τὸ ὕλιστικὸν ὀρμέμευτον ἀνταπληρῶνται πρὸς τὴν φυσικὴν εὐρωστίαν καὶ τὴν περὶ εὐχότας

μέριμναν. Μυρωπαὶ Κιρκάσαι, ἐν τῇ ψυχῇ τῶν ὁποίων ὁ ἔρωσ δύνει μετὰ τῆς ζωῆς, διαρκῶς εὐφλεκτον ρίπτουσαι ὕλην εἰς πᾶσαν σπινθηρίζουσαν ἐρωτικὴν φλόγα, κινουσί τὸν φθόνον Κιργησίων, Ἑβραίων, Ῥωμίων καὶ Τουρκομάνων γυναικῶν, ὑπὸ τὰ θέλγητρα τῶν ὁποίων ἐν τούτοις δύνανται νὰ ἐντροπήσωσι πᾶσαι αἱ ἐθνότητες. Ἐνταῦθα συρρέουσι ἐξ ὧλων τῶν κρατῶν Εὐρώπης, Ἀσίας καὶ Ἀμερικής, ἀφροεσιάζουσαι Νύμφαι, ἐρωτύλοι δαίμονες, περίεργα καὶ μυστηριώδη τοῦ γυναικείου κόσμου αἰνίγματα, ὧν καὶ αὐτὸ τὸ βάδισμα καταθέλγει κρατοῦν τὰς αἰσθήσεις ἐπὶ πολὺν χρόνον δεσμίας. Χαρίεσσαί, ἀνθηραὶ καὶ φαίδραὶ γυναῖκες, ὡς ἄλλαι Ἦραι ἐν τῇ ἐν Ἄργῳ πηγῇ λουόμεναι, ἐξέρχονται, μετὰ νηχητικῇ πρὸς θαλεροῦς νεανίας μονομαχίαν, ὡς παρθένοι διαπλανώμεναι καὶ ἀδιακρίτως εἰς πάντα θαυμαστὴν παρέχουσαι μειδιάματα καὶ προκλητικὰ βλέμματα εἰς θωπείας καὶ χαριεντισμούς. Ἀλλὰ τὸ πολυεθνὲς ἐκεῖνο σύμφυρμα τῶν πάσης τάξεως περιηγητῶν καὶ περιηγητριῶν, τὸ κρατοῦν ἀνὰ χεῖρας τὴν κύλικα τῆς ὑπεραφριζούσης τῶν φιλαποδήμων χαρᾶς, καὶ σπινθῆρας διονυσιακῆς ἀγχινοίας ἐν μεταμεσο-νυκτίοις ποτ' ὥραις διασπείρον, τὸ καθ' ὁμάδας περιφερόμενον καὶ διαγκωνιζόμενον ἐπὶ τῆς προκυμαίας τῆς ἐν εἵδει διαζώματος ἡμικυκλοῦσης τὴν πόλιν, ἢ παραπλέον διὰ λέμβων πεπληρωμένων Νη-ρηῶν, ἐπιλαμπρύνει τὸ ἔτι ποικιλοτέρου τῆς φύσεως πανόραμα, ὥστε νὰ φαντάζηται τις, ὅτι καὶ αὐτὴ ἡ φύσις ἑορτάζει συνοργιά-ζουσα τοὺς κατοίκους. Διὰ σειρὰς ἐπαύλεων καὶ προαστείων περι-έστεψαν τὴν πόλιν ὁ πλοῦτος, ἡ εὐμάρεια καὶ ἡ ἀνείσις, διὰ μακρᾶς δὲ ὁδοῦ πεπληρωμένης ἀμαξῶν εἰς ἀτελευτήτους σειρὰς τεταγμένον, διερχόμενοι δάσους καὶ ὥραιστᾶτων κήπων ὑπὸ πολυτελεστάτων ἀνθρώπων, κομφῶν πιθάκων καὶ καλλιμόρφων δένδρων κοσμουμένων, ἄνωγον εἰς τὴν ἱστορικὴν Λεβαθεῖαν, ἐνθα τὸ ὑπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου τοῦ Β'. ἰδρυθὲν καὶ δις τῆς ἐβδομάδος προσιτόν τοις πᾶσι αὐτοκρατορικόν ἄλλος (πάρκον), τὸ περιέχον δύο ἐπαύλεις μᾶλλον ἢ ἀνά-τορτα, ἐν τῇ μικροτέρῃ τῶν ὁποίων ἀπεβίωσε ὁ Τσάρος Ἀλεξάνδρος Γ'. οὗτινος ὁ πατὴρ οὐδαμοῦ ἠρέσκετο ὅσον ἐν τῇ ἐτέρῃ τούτων. Τὸ ἐν λόγῳ ἄλλος, οὗτινος ἡ μὲν βλάστησις σχεδὸν τροπικῇ, ἡ δὲ ὑπὸ τὰς σκιας ὑψικώμων δένδρων χλωρὴς καὶ τὰ ἐκ πολυειδῶν ἀνθῶν δάπεδα πλουσιώτατα, ἤθελεν εἰσθαὶ ἀπαράμιλλον, ἐὰν παρα-πλεύρως δὲν ὑπῆρχε τὸ τοῦ Μεγάλου δυνκὸς Κωνσταντίνου, εἰς ὃ δι' εἰδικῆς ἀδείας εἰσερχόμεθα δυνάμενοι οὕτω νὰ διατρέξωμεν τὸν μέγχι Ἀλουπκας ὥρον τὸν ἐκ τῶν κυριωτέρων αὐτοκρατορικῶν κτημάτων ἀποτελούμενον. Δάση αἰωνοβίων δρυῶν, σκιαὶ μεγάλων κέδρων καὶ πευκῶνες ὑψούμενοι ἄνωθεν πόας ὑπερτέρας πάσης ἄλλης χώρας, μεταποιοῦσι εἰς ἀληθὴ παραδείσον τὴν ἐκεῖσε διατρι-βὴν, ἣν καὶ αὐταὶ αἱ Ὀρειάδες καὶ ὁροδέμνιαι Νύμφαι θὰ ἐξέλεγον ὡς ἐνδιαίτημα τοσοῦτον εὐθύμως ἢ διάνοια εἰς εὐθαλὴ ἀκμὴν ἐνταῦθα ἀναπτύσσειαι. Ἐξ Ἀλουπκας μεταβαίνοντες εἰς ἐν τῶν γραφικωτέρων τῆς ὅλης Κριμαίας μερῶν, τὸ Γιούρσοφ, οὗτινος τὰς νεκροφρουροὺς καὶ τιτανώδεις τὸ ὕψος κυπαρίσους ἐψάλλε ὁ φιλέλλην ποιητὴς

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Ποῦσκιν, καὶ ἐντεῦθεν εἰς τὴν Νικήταν, περιώνυμον διὰ τὸν αὐτοκρατορικὸν ζωολογικὸν κήπον, τὴν ἀμπελοουργικὴν σχολήν, καὶ τὴν ἐν αὐτῇ ἐπιτυχῇ βλάστησιν τῶν καλλιτέρων κλημάτων, ἅτινα ἐκ Γαλλίας, Ἰταλίας, Ἰσπανίας, Πορτογαλίας, Ῥήνου, Μαδέρας καὶ Μάλακα εἰσαγόμενα ἀποφέρουσι καθ' ὅλην τὴν νότιον Κριμαίαν ἐν γένει, καὶ ἐν Νικήτῃ ἰδίᾳ, ἀνθοσμίαις οἶνους μόνις διακρινομένους τῶν ἐν ἐκάστῃ τῶν ρηθέντων μερῶν παραγομένων, καὶ ἐπ' ἐλάχιστον ἐκ τῆς ἀλλαγῆς τοῦ κλίματος ἀλλοιωθέντας, καὶ μῆτε τὴν γεῦσιν μῆτε τὴν ὁσμὴν ὑποδεστέρους τῶν ποικιλιωνύμων ἐπιτοπίων τῶν ἀφθονούντων ἐν Κριμαίᾳ. Οὐδαμῶς ἄλλοθι τῆς Ῥωσικῆς ἐπικρατείας κατασκευάζονται οἶνοι ζωηρότεροι καὶ εὐωδέστεροι ἢ παράγονται καρποὶ εὐγευστότεροι καὶ γλυκύτεροι, οὐδαμῶς ἄλλοθι εὐρίσκει τις ἄλση καὶ κήπους ἀμιλλωμένους πρὸς τοὺς τῶν Ἑσπερίδων ἢ ἀναπολόντας τὰ ἑκατοντάφυλλα ῥόδα τῶν κήπων τοῦ Μίδα. Τὰ Ἀνθεστήρια καὶ τὰ Πυθίγια τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων διαρκῶς τιμῶνται ἐορταζόμενα ἐν Κριμαίᾳ, πανταχοῦ ἤχοσι εὐθυμοὶ παῖδαι, φαῖδροι γέλωτες καὶ περὶ δαίπνων, χορῶν καὶ συναυλιῶν ἐμιλίας, ἐνῷ δὲν ἑλλείπει ἡ ἀκόλαστος εὐθυμία, ἡ πανήμερος καὶ πάννηχος μέθη, ἡ τὴν εὐαλοῇ ἐκείνην παραλίαν μετατρέπουσα εἰς Διονυσιακὸν πέλαγος, ὅπερ συνταράσσει μόνον αἱ ἐκ τῶν ποικίλων οἶνων ἀναθυμιάσεις, αἱ εἰς τὰς κεφαλὰς πολλῶν ἐπιφέρουσαι οἷα ἀποτελέσματα οἱ καπνοὶ τοῦ τρίποδος, ἐφ' οὗ καθημένη ἐνεπνέετο καὶ ἐχρησμολόγει ἡ ἐν Δελφοῖς ἱέρεια τοῦ Πυθίου Ἀπόλλωνος. Ἐνῷ δὲ ὁ περιγηγῆτης μεμαγευμένος καὶ σιγηλὸς ἀναπνέει τὴν προσπνέουσαν ἀφροδίσειον ἢ διονυσιακὴν αὔραν θαυμάζων τὴν φύσιν καὶ ἐπεξεργαζόμενος τὸν εὐδενδρον καὶ πολυπύδακα ἐκείνον χῶρον, τὰ ἐκ τῶν πολυμήχων καὶ πολυγώνων ὀρέων εὐφροσύνης ἀναβλύζοντα ρυάκια, τὰ πετρηρεφῇ τῶν ἄλσεων ἄντρα, τὰ ἐξωθεν μὲν πολυανθεῖς φυλλάδαδας ὡς παραπετάσματα φέροντα, ἐξωθεν δὲ ἔδρας καὶ ἀνάκλιντρα πρὸς εὐμαρῇ ἀνάπανσιν ἐσκευασμένα, φιλοσοφῶν ἀφ' ἑτέρου ταλανίζει τὰς ἐναντιότητας τῆς ζωῆς τὰς συνεταίρουμένης καὶ προσμυγνυμένης ἀλλήλαις.

Ἐν τοῖς ἡδονικοῖς ἐκείνοις ἀσύλοις, ἐν μέσῳ τοῦ τυρβαστικοῦ ἐκείνου πληθους καὶ τῶν ἐν ὑπαίθρῳ μεγαλοπρεπῶν ἐστιασίων, ἐπὶ μακρὸν χρόνον σύγχρονοι Ὀμφάλοι προσκολλῶσι εἰς τὴν ἡλακάτην αὐτῶν καὶ αὐτοὺς τοὺς ἰσχυροὺς τὴν κρίσιν χιονόχρους γέροντας, οἵτινες ὡς κάμποι περιέρπουσι τὸ ἄνθος τῆς νεανικῆς ζωῆς καὶ τῆς ἱλαρᾶς εὐθυμίας, ἐνῷ περικαλλεῖς Νύμφαι, ὡς ἡ Καλυψώ, πολλοὺς Ὀδυσσεῖς κρατοῦσι μακρὰν τῆς ἑαυτῶν πατρίδος διὰ μειδιώσης χάριτος καὶ ἐπαγωγῶν γοητείας, πτεροῦσαι τὸν ταχέως παρερχόμενον χρόνον τῶν ἐν εὐδαίμονι ἀπραξίᾳ βιούντων. Ὑπερπληρὰ γεροντικὰ ἢ τιτλοῦχα βαλάντια, ὧν ὁ ἐκ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου ἤχος ροθεῖ ἡχηρότερον τῶν θαλασσίων κυμάτων, ἐφέλκονται ὑπὸ γυναικῶν ὁμοίων πρὸς μελίσσας, αἵτινες στάγδην μὲν ἐκχεοῦσι τὸ τῆς ἡδονῆς μέλι, ὀξύτερον δὲ δι' αὐτὰ τὸ κέντρον ἔχουσι. Τὸ

ΔΙΕΘΝΗΣ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ. — [Ἐργον H. Zatzka]

Ο ΤΑΧΥΔΡΟΜΟΣ ΤΟΥ ΕΡΑΤΟΣ

καὶ οὐχὶ ἰδεῶδες θέαμα, ἐπιστέφουσι εὖστροφοὶ καὶ αἰθέρια τῶν καλλιτέρων τῆς Εὐρώπης θιάσων ὀρχηστρίδες, δι' εὐκαμπτων στρωφῶν καὶ μεταῶρων ἐλιγμῶν παριστῶσαι καὶ ἔργω ἐρμηνεύουσαι τὴν μουσικὴν ὡς ὀρχησιν τῆς ψυχῆς, καὶ τὴν ὀρχησιν ὡς μουσικὴν τῶν μελῶν τοῦ σώματος. Τὰ δὲ φαειρὰ, εὐέλικτα καὶ ὅμοια πρὸς θαλασσίας Νύμφας γυναικεῖα ἐκείνα ἐξ εὐθαλῶν ὀρχηστρίδων καὶ παντοδραπῶν θιάσων συμπλέγματα, τὰ μαγευτικῶς ἢ μᾶλλον μεθυσιτικῶς διαθέτοντα τοὺς θεωμένους, διώκουσι οὐχὶ Τρίτωνες ἀλλὰ ποικιλόμορφοι καὶ πολὺγλωσσοι Ἰάκινθοι, Ἀντίνοοι καὶ Εὐρύμαχοι, ὑπὸ πιστοτέρων τῆς ἀρχαίας Φυλοῦς θεραπαινίδων ὀδηγοῦμενοι καὶ προσφεύγοντες ὑπὸ τὰ πυκνὰ τῶν δένδρων φυλλώματα, ὧν οἱ κλάδοι συμπλεκόμενοι ἐν εἵδει χλοερῶν ἀψίδων, παχεῖαν ρίπτουσι σκιάν εἰς εὐφρόσυνον ἄγουσαν μέθην τὰς ἐρώσας καρδίας. Ἐκαστος τούτων, καίπερ ἀρκούμενος εἰς τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ Πάριδος τοῦ κατέχειν τὴν ἀρίστην τῶν γυναικῶν, σχεδὸν καθ' ἐκάστην ἀνακαλύπτει ἐν τῇ στερεώματι τῆς Γιάλτας νέον θαυμαστόν τοῦ κάλλους ἀστέρα, ἢ θεότῃτα δι' ἀνθρωπίνου στόματος φθεγγομένην καὶ ἐκ γυναικείου, οὕτως εἰπεῖν, Ὀλύμπου κατελθοῦσαν, ἵνα ἐπαυξήσῃ τὸ θέληγτρον τῆς ἐκείσε διαμονῆς· διότι καὶ ἐνταῦθα, ὡς καθ' ὅλην τὴν Ρωσσίαν, ὁ ἔρωας εἶναι φαειρὸς, εὐθυμος, εἰλικρινής, ἄνευ λυπηρῶν ἐπεισοδίων, ἐξοικεῖον τὸν ἀνθρωπον πρὸς τὴν ζῶν καὶ οὐχὶ πρὸς τὸν θάνατον καὶ ἐπομένους ἄβολος, ἄνευ πλαστῶν καὶ εἰκονικῶν τρόπων, καὶ πάντῃ ἀπηλλαγμένος τῶν προλήψεων τῆς κατὰ συνήθειαν ζωῆς. Οὐδὲν σπῆλαιον Πανός, εἰς ὃ νὰ προστρέχωσι οἱ τὴν καρδίαν τετρωμένοι, ἢ οἱ ὑπὸ τοῦ ἔρωτικοῦ πυρὸς κακαυμένοι πρὸς θεραπείαν, οὐδεμία Δάφνη ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος διωκομένη ἐξαφανίζεται ἐν τοῖς κόλποις τῆς αὐτῆς μητρός, ἵνα μὴ μολύνῃ τὴν παρθενικὴν αὐτῆς ψυχὴν, καὶ οὐδεὶς τέλος φόβος ἢ γλυκεῖα ἐκείνη μέθη, ἣν τὸ ἀπολαυστικὸν συναίσθημα τοῦ ἀνίκητου τὴν μάχην ἔρωτος ἐξεγείρει, ἢ ἡ τῶν ἡδονῶν ἀπόλαυσις νὰ μεταβληθῶσι σὺν τῇ χρόνῳ εἰς Νίσσου χιτῶνα, οὐτινος ἀδύνατον νὰ ἀπαλλαγῇ τις εἰ μὴ μετ' αὐτοῦ ἀποσπάσῃ καὶ τεμάχια τῆς σαρκός. Ἐν ταῖς ὑπερβορείοις ἐκείναις χώραις, ὁ περρωτός υἱὸς τῆς Ἀφροδίτης δὲν εἶναι ὁ σκληρὸς, ἀνάλγητος, δολοπλόκος καὶ τυράννος Θεῶν καὶ Ἀνθρώπων ποτιρρὸς νεανίας, ἀλλ' ὁ χαρίεις καὶ θελκτικός, ὁ ἐξ οὐρανίας λάμπων καλλονῆς, θυνάμενος δὲ καὶ γινώσκων νὰ θεραπεύῃ τὰς πληγὰς, ἃς τὰ ἰοδόλα αὐτοῦ βέλη ἀνοίγουσι ἐν ταῖς καρδίαις τῶν ἡντιῶν, εἶναι περρωτός, ὡς ἐπλάσθη, ἀφιπτάμενος ὡς μέλισσα ἀπὸ τοῦ ἐνός εἰς τὸ ἕτερον ἄνθος καὶ οὐχὶ σπανίως μεταμορφούμενος εἰς φιλίαν σταθεράν καὶ διαρκή, παραμένων δὲ ὡς γλυκὺ πάθος ἢ ὡς εὐσεδῆς ἀνάγκη. Τὸ κιθώτιον τῶν ἐπιτριμμάτων καὶ ψιμυθίων, ὅπερ ἡ Ἐκάτη, κλέψασα παρὰ τῆς μητρός αὐτῆς Ἥρας, ἐδώρησε τῇ Εὐρώπῃ, δὲν θὰ ἔφθασε μέχρι τῆς χώρας τῶν παγετῶν, ἵνα εὕρισκῃ τις τοσαύτην φιλοξενίαν, φιλοκαλίαν καὶ εἰλικρινεῖαν ἀνυπόκριτον, συμπεριφορὰν δὲ καὶ θυμοκρασίαν (humeur) ἐκπληττουσαν, φιλε-

καὶ παρ' αὐτῆς τῆς ἱστορίας ἐπιμαρτυρούμενα. Μέχρι τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν ἡ Ῥωσσία κατέλαβε τὴν Κριμαίαν, οἱ Τάρταροι ἤγον ἐτησίως εἰς τὴν φιλήθρον καὶ σαρκὸς λάτριν Κωνσταντινούπολιν καὶ ἐπώλουν εἰς τὴν ἐκεῖσε δουλαγοράν μετὰ τῶν ἑαυτῶν τέκνων, εἴκοσι χιλιάδας δούλων ἀμφοτέρων τῶν φύλων, τὸ πλεῖστον προωρισμένων διὰ τὸ Σεράγιον. Ἡ υπερβόρειος ἀληθὺς καλλονή, ἡ ἐν πάσῃ τῇ αἰγλῇ αὐτῆς ἀπαστράπτουσα ἐν Γιάλτα, οὐχὶ ἀπαξ συνεισέφερε Μεγιστάναν, Σουλτάνους καὶ τιτλούχους Ὀθωμανούς, οἵτινες εἰς τὸ φλογοειδὲς ξανθὸν τὸ περικλύζον ρόδινα, εὐκαμπτα καὶ ὑγρά παρθενικά σώματα, ἡ εἰς τὸ μελαναυγὲς τῶν ὀφθαλμῶν καὶ τὴν μελανωτέραν κόρακος κόμην, ἀνεύρισκον τὰς Νύμφας καὶ τὰ Οὐρὶ τῶν Ἀνατολικῶν μύθων, ἃς προσλαμβάνοντες περιέβαλλον ὡς ρόδα ἐν τῇ μελαγχολικῇ ἡρεμίᾳ τῆς γυναικωνίτιδος. Ποσάκις ἡ ἀθυμία, τὰ δάκρυα καὶ οἱ στόνοι ἐμετρίασαν τοὺς αὐστηροὺς νόμους τῆς γυναικείας εἰρηκτῆς καὶ τὴν Ἀσιατικὴν ὁρμὴν τῆς τρυφῆς ἀπραξίας! Καὶ μόνῃ ἡ τῆς ἐλευθερίας ἀνάμνησις, ἐν τῇ ὑπὸ τὰ δικτυωτὰ διηνεκεῖ κατηφεία, ἦρκει νὰ φέρῃ τὸν θάνατον εἰς ψυχὰς, ὧν τὸ ἀκόρεστον βλέμμα τέως ἕτερον λόφοι, δάση, ἤλεκτρον καὶ ἀδάμαντες σταφυλῶν, φιλόξενος καλλονὴ κοιλάδων, θρόσος λευκῶν, ἐπὶ πᾶσι δὲ ἡ πανταχοῦ καὶ πάντοτε ὕφισταμένη ἰσότης τῶν δύο φύλων, ἡ ὑπὸ τοῦ νόμου ἀναγνωρίζομένη καὶ ὑποστηρίζομένη, καὶ προκαλοῦσα τὸν θαυμασμόν τοῦ περιηγουμένου τὴν ὁδόδεον αὐτοκρατορίαν. Σημειώσαμεν ὅτι ἡ Ῥωσσία διαχειρίζεται κατὰ βούλησιν τὴν χρηματικὴν ἢ κτηματικὴν αὐτῆς περιουσίαν, καὶ ἐκ ταύτης ἐξήρτηται τὸ νὰ συνεταιρίσῃ ἢ μὴ τὸ οἰκονομικὸν μέρος μετὰ τοῦ ἑαυτῆς συζύγου, ἐν περιπτώσει δὲ συγκρούσεως τὸ χρηματικὸν ζήτημα λύεται σχεδὸν πάντοτε ὑπὲρ αὐτῆς.

Ἰδιοκίττρια, εἴτε ἄγαμος εἴτε χήρα, χαίρει δικαίωμα ψήφου ἐν ταῖς κοινοτικαῖς συνελεύσεσι (Zemstvos), αἵτινες ἐπέχουσι θέσιν τοπικῆς Κυβερνήσεως, καὶ δι' ὧν κανονίζονται τὰ κατὰ τόπους διάφορα καὶ ποικίλα συμφέροντα, κανονικῶς μὲν καὶ συμφώνως πρὸς τὴν κεντρικὴν ἐξουσίαν πλὴν πάντῃ ἀνεξαρτήτως, ἀφοῦ καὶ τὸ ἐκτελεστικὸν τῆς ἀποφάσεως (ouprava) ἀνάγεται εἰς ταύτας, τοῦ κατὰ τόπους διοικητοῦ οὔτε κἂν παρισταμένου εἰς τὰς συνελεύσεις καὶ γραπτῶς μόνον μετὰ τούτων ἐπικοινωνοῦντος. Ἐν δὲ τοῖς χωρίοις, ἐνθα αἱ ἐν λόγῳ συνελεύσεις ἐπιλαμβάνονται ζητημάτων, αἵτινα θίγουσι οἰκονομικῶς τὸ ὅλον χωρίον, ἡ γυνὴ ἀναπληροῖ τὸν θανόντα ἢ ἀπόντα σύζυγον, οἰαδήποτε καὶ ἂν ἡ ἢ τῶν τέκνων ἡλικία. Παρατρέχων τὰ πολλά, χάριν τῶν ἀναγνωσθῶν τοῦ *Ἡμερολογίου* σημειῶ μόνον ὅτι κατὰ τὸ ἐν Λονδίῳ συνέδριον τοῦ 1899, ἡ ἐκ Ῥωσσίας ἀπεσταλμένη Μαρία Bouhnoff, ἀνεκοίνωσε πλεῖστα περίεργα καὶ παράδοξα ἅμα περὶ τῆς ἐν Ῥωσσίᾳ γυναικός, ἀποδείξασα σὺν ἄλλοις, ὅτι τὰ τῆς χειραφετήσεως ἀνεκινήθησαν ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Τσάρων πολλῶν πρότερον ἢ ἐν Γαλλίᾳ καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ. Οὐδόλως ὅθεν ἄπορον, ἂν συνεπεία τὸσαύτης ἐλευθερίας, ἡ Ῥωσσία πλέον πάσης ἄλλης ἐμπειροῦ τῆς τέχνης τοῦ ἀρέσκειν, χειρίζεται τοὺς

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

ἀνδρας ἀνδρικότατα, ἐπιτρέπουσα νὰ ὦσι στωμύλοι ἢ χαλαιοί, νὰ στεναῖζωσι ἢ νὰ ἐρωτιῶσι, ἀλλ' οὐδέποτε νὰ χασμώνται, νὰ ἀνῶσι, ἢ ἰδιοποιούμενοι τὰ ἑαυτῶν δίκαια νὰ χαιρετῶσι καθ' ἑδὼν, συνοδεύοντες ταῦτας, γνωστοὺς καὶ ἀγνώστους, τοῦθ' ὅπερ θεωρεῖται καθ' ἑλὴν τὴν Ῥωσσίαν ἐλαφρότης καὶ κουφόνια.

Ἄλλ' οὐ μόνον τὰ τῆς γυναικὸς καὶ αἱ φυσικαὶ καὶ τεχνηταὶ καλλοναί, ἀλλὰ καὶ ἱστορικαὶ καὶ ἀρχαιολογικαὶ ἀναμνήσεις κινουσί· τὸ ἐνδιαφέρον παντὸς περιηγουμένου τὴν Κριμαίαν, ἰδίᾳ δὲ τοῦ Ἑλλήνος περιηγητοῦ. Τὰ κατὰ τὴν Μαιώτιδα «Ταυρικά ὄρη» ἐδέσποζον τῆς χώρας τῶν Ταύρων, ἥτις πλὴν τῆς Ταυρικῆς χερσονήσου περιελάμβανε καὶ τὸν Ἀχιλλεῖον δρόμον (Κρίμι ἢ Κριμαία). Ὁ Στράβων ἱστορεῖ ὅτι ὁ Ἰσθμὸς ἐκλείετο διὰ τάφρου καὶ τείχους ἀπὸ τοῦ καλουμένου στενοῦ λιμένος μέχρι τοῦ τῶν Συμβόλων (σήμερον Balaklava) ἐνθ' ὁ σοφὸς Χάδλιτζ παραδέχεται, ὅτι ἡ ἀρχαία πόλις Χερσόνησος κατελάμβανε τὴν μεταξὺ Βαλακλάβα καὶ Σεβαστουπόλεως ἑκτασιν, ὁγλή. ἡ πόλις ἐκείνη ἦτο μεγαλητέρα τοῦ σήμερον Λονδίνου καὶ τῶν Παρισίων. Ὅπόσων πόλεων ἔθθεν κακῶθεν τοῦ Κιμμερίου Βοσπόρου οὔτε κἀν ἔχνη διασώζονται! Ἐνταυθαῖ που εὑρίσκετο ἡ νῆσος Βερέζνα, ἥτις εἰς νῶν καθιερωμένον εἰς τὸν Ἀχιλλεῖα, ἐνθ' ἔθεν ἐξηκριβώθη ἔτι ποῦ ἔκειτο ὁ τῆς Ταυρικῆς Ἀρτέμιδος, περὶ οὗ τσαυτὰ ἐγράφησαν. Πολλαὶ ἀποικίαι, ὑπὸ πολλῶν ἱστορικῶν καὶ γεωγράφων μνημονευσόμεναι, τελείως ἐξέλιπον καὶ ἄλλας ἀντικατέστησαν νέαι πόλεις. Τὸ Παντικαίσιον, πρωτεύουσα τοῦ Βοσπόρου ἐπὶ Μιθριδάτου καὶ μητρόπολις πολλῶν παρακειμένων πόλεων, ἀντικατέστησε σήμερον ἡ πολίχνη Κέρτς, ἐνθ' ἀγνωστον ποῦ εὑρίσκοντο ἡ ἐμπορικωτάτη Ἑλλ. ἀποικία Τάναϊς, ἡ Νικονία, ἡ Κυρήνη, τὸ Νυμφαῖον καὶ τόσαι ἄλλαι πόλεις, ὧν ἔκτοτε ἐφημίζοντο τὰ ἀρωματικά φυτὰ, αἱ ἔλατοι, οἱ ὄρυες καὶ αἱ φιλόραι. Καὶ ἐν μεταγενεστέροις χρόνοις τὸ Ἑλληνικὸν ὄνομα δὲν ἔμεινε ξένον πρὸς τὰ ὄντως εἵξενα ἐκεῖνα μέρη. Ἐκ τῶν ἐν Κριμαίᾳ ἀποίκων ὁμοεθνῶν ἡ Μεγάλη Αἰκατερίνα ἐσχηματίσας τὰ Ἑλληνικά τοῦ Βαλακλάβα τάγματα, τὰ εἰς τὴν εἰρήνευσιν τῆς Ταυρικῆς χερσονήσου χρησιμεύσαντα, καὶ τοὺς Ταρτάρους τῆς Κριμαίας ἐντελὼς καθυποτάξαντα. Εἰς Ἑλληνας, ἐν οἷς καὶ ὁ περιβόητος Λάμπρος Κατζώνης, ὀφείλεται ὁ ἐξαίρετος καταρτισμὸς τοῦ πολλῆς θριαμβεύσαντος Ῥωσσικοῦ τῆς Μαύρης Θαλάσσης στόλου, οἱ δὲ Μαγγανάραι, Ρεβελιώται, Παλαιολόγοι, ὁ Μυλωνᾶς, ὁ Κλάδος, ὁ Κουμέλας καὶ ἀμύπολλοι ἄλλοι κατέχουσι πολλὰς ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ στόλου τούτου σελίδας, ὡς συνεργᾶται τῶν εὐκλεῶν ναυάρχων Λαζάρωφ, Γρένιχ, Ναχίμοφ, Ἰστόμην καὶ λοιπῶν. Ἀγνωστον τοῖς πολλοῖς ἴσως παραμένει τὸ ὄνομα τοῦ Παπαχρήστου τοῦ ἐν ἔτει 1829 μετὰ ὑπεράνθρωπον κατὰ τῶν στοιχείων πάλιν σώσαντος τὸ πλοῖον «Τρεῖς Ἱεράρχαι», ἐφ' οὗ ἐπέβαινε αὐτὸς ὁ Αὐτοκράτωρ Νικόλαος δ' Α', ὅστις, ἅμα ἐφθάσε σφῶς εἰς Ὁδησσόν, τὸν ἀνῆρρευσεν ναύαρχον καὶ μέλος τοῦ Ναυαρχείου παραλαβὼν εἰς ἐνδεῖν εὐγνωμοσύνης ἐπὶ ἑαυτοῦ. Ἰστορικὴ πόλις. Γνωστότερον τὸ ὄνομα τοῦ Μαγιόρ

(οὕτω ἐκαλοῦντο οἱ ἀρχηγοὶ τῶν ταγμάτων) Λύκου, "Ἕλληνας ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τοῦ Ῥωσικοῦ στρατοῦ, τοῦ δι' ἡρωϊκοῦ κατορθώματος προλαβόντος ἀνυπολόγιστους καὶ ἀνεπανορθώτους διὰ τὸ Κράτος ζήμιας, καὶ ἀνατρεφάντος τὰ σχέδια τοῦ Σιαμὴλ, ὃν ἡ ἐπιτυχία θὰ ἀπεστέρει τοὺς Ῥώσους τῶν καρπῶν τοῦ τεσσαρακονταετοῦς δεινοῦ πολέμου (1803 - 1844) καὶ θὰ ἐξηνάγκαζε τοὺς εἰς τὴν ἐκ νέου καθυπόταξιν τῶν φυλῶν τοῦ Καυκάσου. Καὶ κατὰ τὸν Κριμαϊκὸν πόλεμον ὁ Μαγιάρ Μάνθος ἐθιράμβευσε δι' 800 ἀνδρῶν ἐπιτεθεὶς κατὰ 6,000 τοῦ Λόρδου Ράγκλαν καὶ ζητήσας νὰ ἀνακόψῃ τὴν πορείαν τοῦ Ἀγγλικοῦ στρατοῦ παρὰ τὴν Βαλακλάβαν. Τὴν ἀνδρείαν τούτου ἐθαύμασαν αὐτοὶ οἱ ἐχθροί, καὶ διεσάλπισε ὁ Ἀγγλικὸς τύπος.

Τὸ ὅλον μεγαλεῖον τοῦ ἀνὰ τὴν Κριμαϊάν Ἑλληνισμοῦ ἀντιπροσωπεύει σήμερον νομοταγεῖς, φιλοπάτριδες καὶ φιλεῖρνοι Ἕλληνοὶ καὶ ἐκ Μικρασιατῶν καὶ Ἑπτανησίων κοινότητες, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εὐαρίθμοι, μικραὶ καὶ πενόμεναι. Ἡ Γιάλτα ἐπὶ παραδείγματι διατηρεῖ σχολεῖον μετὰ ἐξήκοντα μαθητῶν καὶ δύο διδασκάλων. Τοσοῦτον φιλοτιμία καὶ στερεῶς ἔχονται τῶν πατριῶν οἱ ἐκεῖ μικροπράται καὶ ἀξέπαινοι ὁμογενεῖς. Πάντα Ἑλληνα περιηγούμενον τὴν Κριμαϊάν παραμυθεῖ οὐ μόνον ἡ ὑπαρξὶς σχολείων ἐν Σεβαστοπόλει, Κέρτς καὶ ἀλλαχοῦ, ἀλλὰ καὶ πολυαρίθμων χωρίων, ὧν οἱ κάτοικοι ἀπὸ τῆς ἐποχῆς Αἰκατερίνης τῆς Β' ἐκεῖ ἐγκατεστημένοι ἄνευ σχολείων, ἐνιαχοῦ δὲ καὶ ἄνευ ἱερέων, ἐμιλοῦσι καθαρῶτα ἐν Πελοποννησιακῇ, Ποντιακῇ, Ἠπειρωτικῇ ἢ Ἑπτανησιακῇ ἰδιώματι, ἀναλόγως τῆς προελεύσεως αὐτῶν, πλεῖστοι δὲ τούτων φυλάττουσι

« Σὰν τὴ σπῖθα κορυμμένη στὴ σάχη »

τὴν ἐθνικὴν συνειδησιν, ὅπερ πᾶς γνωρίζων τὰ κατὰ τὴν ἱστορίαν τοῦ νεωτέρου Ἑλληνισμοῦ ἐν Ῥωσίᾳ καὶ ἀλλαχοῦ τῆς Εὐρώπης θεωρεῖ εὐλόγως ὡς ἐν τῶν θαυμάτων τοῦ κόσμου.

(Ζαγαζίκ 1910)

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΞΕΝΟΣ

ΛΙΟΠΥΡΙ

ἈΝΤΙΦΕΓΓΙΖΕΙ στὰ νερὰ τὸ καυτερὸ λιοπύρι
ἄχνη δὲ βγάξει τὸ βουνό· τὰ πρόβατα σταλιάζουν
κάτω ἀπὸ μιὰ βελανιδιά· τὰ βώδια ἀναχαράζουν
καὶ ὁ ζευγολάτης ξεμετράει τ' αὐλάκια ποῦ θὰ σπείρῃ.

Κ' ἡ βοσκοπούλα στὴ δροσιὰ πηγαίνει καὶ ξεπλύνει,
χαϊδολογίεται ἀνέμελῃ, κυλιέται στὸ χορτάρι...
Ποῦ νᾶβλεπε τὸν πιστικὸ τ' ἀγένειο παλληκάρι
ποῦ μέσ' ἀπὸ τῆς φυλλωσιᾶς τὴ βλέπει καὶ λιγώνει!..

[Σταμπούλ, 1910]

ΝΙΚΟΣ ΣΑΝΤΟΠΙΝΑΙΟΣ

ΚΑΚΟΣΗΜΑΔΙΕΣ

Καπετάνος ἐτοιμάζεται γιὰ τὸν πόλεμο. Συνάξει τὰ παληκάρια του. Συντάζει τ' ἄρματα του. Τὸ χωριὸ ἔχει πανηγύρι τὴν ἐτοιμασίᾳ τοῦ πολέμου. Σὰ σὲ γιορτῇ, ὅλοι χαρούμενοι στολίζονται καὶ βάνουν τὰ καλά τους.

Μαῦρα σύνεφα περιπολοῦν στὸ νοῦ τοῦ Καπετάνου. Εἶναι ἡ καρδιά του βουρκωμένη. Κάποιας συμφορᾶς τὸ φοβέρισμα κρέμεται ἀπάνωθ' αὐτοῦ. Τοῦ πολέμου πειὰ ἡ σαλαγὴ δὲν τὸν τραβάει. Τῆς νίκης τὸ μάγεμα δὲν τοῦ γελᾷ ἀπὸ μακριὰ. Ἔχασε τὴν πολεμόχαρη ὁρμὴ, τὴν περασμένη. Ἄνεργος, βαρὺς, ὅλο καὶ σπρώχνει τὴν ὥρα τοῦ ξεκινήματός.

Ἀνήσυχη ἡ γυναῖκα του, ἀκολουθεῖ σὰν ἴσκιος κάθε κίνημά του. Φτερουγίζει περίφοβη ἡ ματιά της γύρω του. Ἡ ψυχὴ της λαχταράει γιὰ τὸν ἀγαπημένο της. Αὐτὸν τὸν πόλεμο μ' ἀλόγητη τρομάρα κ' αὐτὴ τὸν περιμένει αὐτὴ ποῦ τόσο ἄλλοι πόλεμοι σκληροὶ δὲν τῆς λίγυσαν τὴν ἀντρίκεια τῆς παληκαριά.

Κακὰ σημάδια δείχτηκαν, ἀπὸ μέρες πρῶτα, στὸ σπίτι τοῦ Καπετάνου. Τ' ἄρνιου ἡ πλάτη εἶχε μαντέψῃ θάνατο. Ἀσχημο ὄνειρο εἶδε κι ὁ Καπετάνος. Θολὸ ποτάμι διάβαινε... Μιά ὀρνιθα λάλησε στὴ θύρα τοῦ σπιτιοῦ σὰν πετεινός. Μάντεμα ἀλάθρευτο γιὰ τίς γυναῖκες! Τὸ σκυλί τοῦ ἀφέντη οὐρλιασε παράξενα. Τὸ στριγλοποῦλι ἔσκουξε τὴ νύχτα στὰ κεραμίδια.

— Μακριὰ ἀπὸ τὴ ζωὴ τοῦ Καπετάνου κάθε κακὸ!

Τέλος ἔφτασε ἡ ὥρα! Παίζουν τὰ λαλούμενα καὶ πέφτουν ντουφεκιές. Τὸ χωριὸ συντροφεύει τὰ παληκάρια ὡς πέρα ἀπὸ τὸν ὄριον. Κι' ἀπὸ τὸν ὄριον πικρόγελοι χαιρετισμοί. Τὰ παληκάρια

θαρρεῖς κινοῦν γιὰ γάμο. Καὶ τραβοῦν μπροστὰ τὰ παληκάρια. Κ' ἡ ἀχολογὴ, ποῦ ἀφίνει πίσω ὁ δρόμος τους, φτάνει στο χωριὸ σὰν ἀντιβούισμα πολέμου, ποῦ ἄρχισε κιόλα.

Μονάχος ὁ Καπετάνος μένει σιωπηλὸς στὴ θύρα τῆς αὐλῆς. Ἀδάκρυτος, μὲ στεγνὰ λόγια ἀφίνει γειὰ στὴ γυναῖκα του, ποῦ σπαράζει ἀπὸ τὸν πόνο. Ἵσως τὸν βλέπει καὶ στερνὴ φορὰ. Κι' ὅμως δὲν τολμάει ν' ἀφήσῃ ἐλεύτερο τὸ κλάμα τῆς.

— Μὴν πᾶς! τοῦ λέει. Ἄν θέλῃς τὸ καλὸ μου. Ἄς περάσῃ αὐτὴν ἡ μέρα χωρὶς νὰ πάθῃς τίποτα. Ὑστερα βόλι δὲν θὰ σ' ἀγγίξῃ! Κάτσε!

Καὶ δὲ βασιτιέται πειά, ἡ λιγόκαρδη γυναῖκα. Θυμῶνει ὁ Καπετάνος. Τὴ βρίζει καὶ τὴ διώχνει. Κάνει καρδιά στὸν ἑαυτό του, γιὰ τὰ κλάματα ἐκείνης τοῦ σφίγγουν τὸ λαιμό. Τοῦ φαίνονται κι' αὐτὰ κακὸ σημάδι.

— Ἀφοῦ μὲ γράφεις πεθαμμένον, κλάψε με ἀπὸ τώρα, τῆς λέει κι' αὐτὸς μέσ' τὸ θυμὸ του. Ἐγὼ σ' ἀφίνω γειά.

* *

Πηδαίει στ' ἄλογο καὶ τρέχει νὰ φτάσῃ τὰ παληκάρια, ποῦ θὰ τὸν περιμένουν, κ' ἴσως γελοῦν μὲ τ' ἀργοκίνημά του. Τί πόλεμος ἦταν ἐκεῖνος! Λιοντάρι δείχτηκε ὁ Καπετάνος. Ἀχόρταστος, σὰ νὰ πολεμοῦσε ὕστερ' ἀπὸ καιροὺς καὶ χρόνια. Μ' ἀπόφαση καινούρια ρίχτηκε στοὺς τούρκους σφάζοντας, σὰ νὰ ζητοῦσε τὸ θάνατο. Καὶ δὲν τὸν ἤυρε!

Περὶφανοι, ἀπὸ λάφυρα γιομάτοι, κάνουν οἱ νικητὲς τὰ πιστροφία τῆς χαρᾶς τους. Φτεροπόδαροι λεβέντες ἀπ' αὐτοὺς ἔτρεξαν νὰ φέρουν τῆς νίκης τ' ἀγγελμα στο χωριό. Καὶ βγαίνει ὅλο τὸ χωριὸ ν' ἀπαντήσῃ τῇ νικητρίᾳ συνοδιά. Κ' ἡ γυναῖκα τοῦ Καπετάνου πρώτη ἀπ' ὅλες τρέχει ν' ἀγκαλιάσῃ τὸν ἀφέντη τῆς, ἀκέρειον, πεῖδ ἀκριβὸν καὶ πειδμορφον, ὅπως δὲν τολμοῦσε νὰ τὸν καρτερῇ.

Ἀπὸ τ' ἀντίπερα βουνὰ φτάνει ἡ ἀχολογὴ τῶν δοξασμένων, ποῦ τραγουδοῦν οἱ ἴδιοι τῆς νίκης τὴ χαρὰ. Ξεχωρίζει ἀπόμακρα τὸ ροβόλημα τῶν παληκαριῶν. Πρῶτος προβαίνει ὁ Καπετάνος. Κι' ἀκολουθοῦν στο μονοπάτι τὸ στρηφογύριστο τὰ παληκάρια. Χαιρετισμοὶ μὲ ντουφέκια καὶ μαντήλια κι' ἀνακράσματα πᾶνε κ' ἔρχονται. Κάτου βουίξει ἡ ρηματιά, κλέφτρα κάθε ἀντίλαλου. Ὁ Καπετάνος περὶφανος διανεύει μὲ τὸ χέρι. Γνωρίζει τὴ γυναῖκα του ἀνάμεσα στὶς ἄλλες. Πεταίει ἡ καρδιά του στο χωριό. Ἄξαφνα τ' ἄλογο τινάζεται πίσω φοβισμένο. Γυρίζει ὁ Καπετάνος ἀπὸ τῆς χαρᾶς του τὸ ξεγέλασμα. Μεγάλο φεῖδι, ἥμερο, γαληνὸ, περνοῦσε ἀπὸ τὸνα πλευρὸ τοῦ δρόμου στ' ἄλλο.

— Ὅχτρος! φωνάζει ὁ Καπετάνος.

Καὶ σέρνει τὴν πιστόλα. Σηκώνει τὸ λυκο καὶ σημαδεύει. Τὸ σερπεντὶνὸν εἶχε κρυμμένο ἐκείνη.

Καπετάνος στο ζουνάρι. Δέν ἄργησε νά λησμονήσῃ αὐτὸ τὸ συναπάντημα. Κακοσημαδιὰ παράκαιρη !

* *

Βρίσκονταν πειὰ ὄχι μακρὰ ἀπὸ τὸ χωριό τους. Ἄγριες ἀγκαλιὲς ἀνοίγονται νά σφίξουν τοὺς ἀγαπημένους τους. Καὶ πρώτη χύνεται ἡ Καπετάνισσα. Κι' ὁ Καπετάνος ὁ περήφανος πηδάει ἀνάλαφρα ἀπὸ τ' ἄλογο. Κ' ἐκεῖ γλιστρáει ἡ πιστόλα ἀπὸ τὴ μέση του. Παίρνει φωτιά, κι' ὁ Καπετάνος πέφτει νεκρὸς στὴν ἀγκαλιά τῆς Καπετάνισσας.

Ι. ΒΛΑΧΟΓΙΑΝΝΗΣ

ΣΚΗΝΑΙ ΚΑΙ ΘΕΑΜΑΤΑ ΤΩΝ ΑΘΗΝΑΪΚΩΝ ΔΡΟΜΩΝ

Ἰ. Βλαχογιάννης. — Ἰατρός. — Ἀνάδυστος ἐξαγωγή ὀδόντων ! ..

ΛΥΡΑ ΚΑΙ... ΛΙΡΑ

ΣΤΗΝ ἐποχὴ ποῦ οἱ θεοὶ γλεντούσανε
στὸν Ὀλυμπο ποῦ εἶχαν τὰ παλάτια τους,
κι' ἔπιναν δηλαδὴ καὶ τραγουδούσανε
καί, σὰν ρωμηοί, ἐβγάζαν καὶ τὰ μάτια τους·

Εἶχανε τὸν Ἀπόλλωνα τὸν χαϊδεμένο
νὰ ψέλνῃ τὰ τραγούδια κάθε ὥραιας,
καὶ τὸν Ἑρμῇ τὸν εἶχανε παραρριμένο,
κι' ἦταν ὁ ταχυδρόμος τῆς παρέας.

Καὶ ὄντας ὁ Ἀπόλλωνας στὸ γλέντι ἀπάνω
ἐπαιξε· λύρα, ποῦ ἦταν ἓνα θᾶμα,
ἔλεγεν ὁ Δίας στὸν Ἑρμῇ:— Βρὲ τσαρλατᾶνο!
πάρε καὶ πήγαινε στὴν Τάδε αὐτὸ τὸ γράμμα.

— Ἄντε, μωρὲ Ἀπόλλωνα, πᾶνάθεμά σε!
σὺ τραγουδᾷς καὶ παίζεις κι' ἐγὼ τρέχω·
μὰ θὰ σὲ κάμω ἐγὼ νὰ μὲ θυμᾶσαι,
ποῦ ἔχεις λύρα ἐσὺ καὶ ἐγὼ δὲν ἔχω!

Τραβᾷ κι' ἐκεῖος ἀμέσως σὲ μιὰ κάμερα,
κρύβεται δέκα μέρες, ἓνα μῆνα,
κι' ἐκεῖ, ποῦ λές, μονάχος καὶ παράμερα,
φτιάχνει μιὰ **λίρα** ποῦ ἦτανε... στερλίνα!

Μιὰ μέρα τὸ λοιπόν, ἐκεῖ στὸ γλέντι,
ποῦ πήγαινε κι' ἐρχότανε τὸ νέκταρ βίρα
τριγύρω ἀπὸ τὸ Δία τὸν ἀφέντη,
καὶ γρατσουνούσε κι' ὁ Ἀπόλλωνας τὴ λύρα·

Πετιέται κι' ὁ Ἑρμῆς μέσα στὴ μέση
καὶ λέει στὸν Ἀπόλλωνα μὲ φούργια:

— Γιὰ κύττα λίρα ποῦχω ἐγὼ, σ' ἀρέσει;
Αὐτὴ τὴν ἀπὸ τὸν Ἑρμῆ, ποὺ τὸν ἔβγαλε ἀπὸ τὸν Ὀλ.

ὦχ! τ' ἦταν κεῖνο τὸ κακὸ ποῦ ἐγίνη,
 πῶς νὰν τὸ πῶ καὶ νὰν τὸ μολογήσω!
 τῇ θέσει του ὁ Ἀπόλλωνας ἀφίνει
 καὶ τρέχει, τρέχει στὸν Ἑρμῇ ἀπὸ πίσω.

Μὰ ποῦ νὰ φτάσῃ τὸ θεριὸ ἐκεῖνο
 ποῦ εἶχε φτερὰ σὲ πόδια καὶ κεφάλι!
 καὶ ἀπὸ τότες τρέχουν ντεκοτίνο,
 κ' ἡ μία λύρα κυνηγάει τὴν ἄλλη!...

Κι' ὅπου σταθοῦν καὶ πιάσουνε κουβέντα
 κι' ὁ ἕνας ἀντικρὺ στὸν ἄλλον ἔβγη,
 κάνει ὁ Ἀπόλλων χίλια κομπλιμέντα,
 μὰ ὁ Ἑρμῆς κομπιώνεται καὶ φεύγει!

Μὰ ὄντας βρεθοῦν σὲ δεῖπνο σὰν ἀδρόφια
 κι' οἱ δυὸ Θεοὶ τὸ ρίξουνε στὰ κέφια,
 ὁ κύρ Ἀπόλλωνας τῇ λύρα παίζει,
 κι' ὁ κύρ Ἑρμῆς... πληρώνει τὸ τραπέζι!...

ΠΟΛ. ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΤΙΓΜΑΙ ΘΥΜΗΔΙΑΣ

Τὰ ἀνωφελεῖς λουτρά

Ἡ μαμά. — Κ' ἐφέτος ἡ κόρη μου πήγε γιὰ μερικὲς ἑβδομάδες στὰ λουτρά. Τῇ στέλνω καθε χρόνο.

Ἡ φίλη της. — Καὶ βλέπει καμμιά ὠφέλεια;

Ἡ μαμά. — Μπᾶ! δὲν βαρύνεσθε! Κάθε χρόνο γυρίζει μονή της!..

Εὐθηνὸς γαμπρὸς

Ἡ δεσποινίς. — Τί νὰ σᾶς πῶ... Δὲν μοῦ φαίνεται πολὺ εὐμορφος αὐτὸς ὁ κύριος... Ἐπερίμενα νὰ μοῦ προμηθεύσετε κανένα τῆς προκοπῆς...

Ἡ μεσίτης γάμων. (ἀγανακτῶν). — Μά, κορίτσι μου, μὲ προῖκα μόνον 5,000 δραχμῶν ποῦ θὰ βρῆτε τὸν καλλίτερον, καὶ μάλιστα... στὴ σημερινὴ ἀκρίβεια!..

Μισὲς δουλειᾶς

Ἡ σύζυγος. — Ἄχ, ἄνδρα μου, κουράσθηκα σήμερα. Εἶμαι μισοπεθαμμένη!..

Ἡ σύζυγος. — Φυσικά! Ὅλα σου τὰ κάνεις μισά!..

Συζυγικὰ κοπλιμέντα

Ἐκεῖνος. — Εἶνε παρατηρημένον: οἱ κουτότεροι ἄνδρες παίρνουν τῆς ἐμμορφότερες γυναῖκες!..

Ἐκείνη. — Ἐλα, ἐλα! θέλεις νὰ μοῦ κάνῃς κοπλιμέντα!..

ΞΕΝΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

ΣΚΗΝΗ ΕΚ ΤΟΥ ΑΡΧΑΙΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΒΙΟΥ

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istoriografias
K. & I. KOKKINIS
Restrictions apply.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ

* Ἡ διὰ **φακοῦ** συγκέντρωσις τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων παράγει μεγίστην θερμότητα. Εἰς τὴν Ἐκθεσιν τῶν Παρισίων τοῦ 1889 ἐξετέθη τοιοῦτος φακὸς τόσον ἰσχυρὸς, ὥστε ἠδυνήθη νὰ ψηθῇ δι' αὐτοῦ ἥμιον χιλιόγραμμα βοείου κρέατος εἰς 22 μόνον δευτερόλεπτα.

* Ὑπελογίσθη ὅτι κατ' ἔτος πίπτουν ἐπὶ τῆς γῆς περὶ τὰ 10,000,000 **μετέωρα**. Ἐλάχιστα ὅμως ἐξ αὐτῶν φθάνουν εἰς στερεὰν κατάστασιν. Τὰ πλείστα, ἔνεκα τῆς θερμοκρασίας, μεταβάλλονται εἰς ἀέρια.

* **Οὐρανοπετεῖς λίθοι** λέγονται μικροὶ ἀστέρες, οἱ ὁποῖοι, κινούμενοι ἐν τῷ οὐρανῷ χώρῳ, καταπίπτουν ἐπὶ τῆς γῆς ὡσάντις εὐρεθοῦν πλησίον αὐτῆς. Σύνκεινται δὲ ἐκ πειρωδῶν οὐσιῶν, ἐκ σιδήρου, ἐκ νικελίου, κλπ.

* Ὁ διὰ τῆς τριβῆς ἠλέκτρον παραγόμενος **ἠλεκτρισμὸς** παρητηρήθη τὸ πρῶτον ἀπὸ τὸν Θαλῆν τὸν Μιλήσιον τῷ 60 π. Χ.

* Τὸ φῶς τοῦ **Σειρίου**, ὅσους εἶνε ἀστῆρ πρῶτον μεγέθους, διανύει τὸ μέχρι τῆς γῆς διάστημα εἰς 4 ἔτη.

* Εἰς ἓν κυβικὸν ἑκατοστόμετρον σκόνῃς τῶν ὁδῶν ἐξηκριβώθη ὅτι ὑπάρχουν **μικρόβια** περὶ τὰ 300 ἑκατομμύρια!

* Τὸ μεγαλύτερον ζῶον ἐκ τοῦ γῆϊνον ζωικοῦ βασιλείου εἶνε ἡ **γροιλανδικὴ φάλαινα**. Φθάει ἐνίοτε εἰς μῆκος 25 μέτρων.

* Ἐκ τῶν **ἀπλανῶν ἀστέρων** ὁ πλησιέστερος ἀπέχει ἡμῶν 224,000 φορὰς περισσότερον τοῦ ἡλίου, ἥτοι 33 τρισεκατομμύρια γαλλ. μέτρα, τὰ ὅποια, διὰ νὰ διανύσῃ συρμὸς σιδηροδρόμου ἀεγνῶς τρέχων μετὰχύτητα 80 χιλιόμετρων καθ' ὥραν, χρειάζεται 17,242,342,000 ἡμέρας! Ὁ δὲ ἀπώτερος ἀπέχει χιλιάδας περισσότερον τοῦ πλησιέστερου!

ΑΠΟ ΤΑ ΒΑΘΗ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΗΣ

ΠΟΤΟΓ' ἡ εὐφυὴς ἐξερευνητικὴ βολὴς τοῦ Ἀμερικανοῦ Maury (1855), τοῦ πλοίου τοῦ Ἀγγλικοῦ Ναυαρχείου Challenger (1872-1876), τῶν Γαλλικῶν Le Travailleur καὶ Le Talisman (1880-83), τῶν πλοίων Gaselle (1874-76) καὶ Tuscarora (1873-78) καὶ τελευταίως τοῦ Πρίγκηπος τοῦ Μονακό¹, διαταράξῃ τὴν ἡρεμίαν τοῦ βυθοῦ τῆς θαλάσσης, ἐπιστεύοντο πολλοὶ εἰς βάρος τῆς ἀνακρίβειαι. Διὰ τὴν περὶ αὐτῆς ἀγνοίαν ἐφημερίσθη καὶ εἰς τὰς ἀπεράντους θαλασσίας χώρας ἡ ἐννοία τοῦ ἀπείρου καὶ τοῦ ἀχανοῦς, ἥτις, ἐβραιωθεῖσα ἔτι μᾶλλον κατόπιν τῆς ἀποτυχίας τῶν ὑπὸ τοῦ Κολόμβου καὶ τοῦ Magellan ἐνεργηθεισῶν πρώτων καταμετρήσεων, παρέδεχτο ὅτι τὰ θαλάσσια βάθη ἦτο ἀδύνατον νὰ ἔχουν τέλος, ἡ δὲ Γενικὴ Γεωγραφία, ἀμελοῦσα τὸ κατ' ἐξοχὴν ἐπικρατέστατον στοιχεῖον τῆς γῆτινς σφαίρας, περιωρίζετο εἰς τὸ στερεότυπον ὅτι « ἡ Γῆ εἶνε στρογγύλη καὶ ἡ θάλασσα καλύπτει τὰ τρία τέταρτα τῆς ἐπιφανείας αὐτῆς ». Τὰ γενόμενα, κατὰ διαφόρους ἐποχάς, πειράματα ἀφ' ἐνός, διὰ τῶν ὁποίων κατεδείχθη ὅτι τὸ φῶς δὲν ἐφθανε πέραν τῶν 400 μ. βάθους, ἀφ' οὗ αἱ βοηζόμεναι διὰ θεξιοτάτου τρόπου φωτογραφικαὶ πλάκες οὐδεμίαν ὑφίσταντο φωτὸς ἐπίδρασιν, καὶ ἡ ἰδέα ἀφ' ἑτέρου, ὅτι εἰς τὰς μεγάλας πύσεις δὲν ἤδύναντο νὰ ἀνθῆξουν ὀργανικὰ ὄντα, ἐπαρουσίαζον εἰς τὴν ἀντίληψιν τοῦ ἐπιστημονικοῦ κόσμου τὰ βάθη τῆς ἐντελῶς ἄγωνα καὶ ἀκατοίκητα. Πράγματι· δεδομένον ὅτι 10 μέτρα ὕδατος ἀντιστοιχοῦν πρὸς πίεσιν μιᾶς ἀτμοσφαίρας, αἱ εἰς βάθη 1000 καὶ 5000 μ. υπερβολικῆς δυναμικῆς ἐντάσεως πίσεις 100 καὶ 500 ἀτμοσφαιρῶν, ἐλέγετο ὅτι ἐξησφάλιζον τὴν ἀπόλυτον ἡρεμίαν. Ἡ ἀτέλεια ὁμῶς τῶν τότε ἐν χρήσει διὰ τὴν καταμέτρησιν τῆς βαθύτητος τῶν Ὠκεανῶν μέσων, ἡ ὁποία

¹ Ἐπιστημονικὰς ἐξαποστολὰς ἐκτὸς τούτων ἐπεχείρησαν καὶ τὰ πλοῖα, Novara (1850-55), Challenger (1872-76), Albatross (1876-77), Thetis (1877-78).

ἐπέδρασε τόσον ἐπαισθητῶς εἰς τὴν μὴ ἀληθῆ γνῶσιν τοῦ μυστηριώδους κόσμου τῆς, δὲν θὰ ἤρκει νὰ δικαιολογήσῃ ἐπαρκῶς τὰς διατυπωθείσας σκοτεινὰς περὶ τοῦ συνόλου αὐτῆς γνῶμας. Ἡ θάλασσα θὰ εἶχεν ἀληθῶς πολλὰ σημαντικώτατα πλεονεκτήματα νὰ ἀριθμήσῃ. Ἀνεξαρτήτως τῆς σημασίας, ἣν κέκτηται διὰ τὴν βιομηχανίαν, εἰς τὴν ὁποίαν προμηθεύει τὸ χλωριονάτριον καὶ τόσα ἄλλα προϊόντα, διὰ τὴν οἰκονομίαν τῆς ἀνθρωπίνης ὑπάρξεως μὲ τὴν ἀνεξάντλητον παραγωγὴν τῆς, ἀσχέτως πρὸς τὴν πολύτιμον καὶ ἀναμφισβήτητον σπουδαιότητα συνεργασίαν, τὴν ὁποίαν ἐχορήγησεν εἰς τὴν ἐκπολιτιστικὴν διὰ μέσου τῶν αἰώνων πρόοδον, εἴνε ἔξ ἄλλων ἢ ἐλευθέρᾳ ὁδῷ μεταξὺ τῶν μᾶλλον ἀπομεμακρυσμένων Ἠπειρώων, τὰ ὕδατα δ' αὐτῆς, ὑποκείμενα ὡς ἐκ τῆς καταστάσεώς των εἰς τὴν ἄμεσον ἐπήρειαν τῆς κεντρικῆς ἑλξεως καὶ τῆς ἀναπτυσσομένης διὰ τῆς περιστροφῆς τῆς γῆς κεντρόφυγος δυνάμεως, ἀποτελοῦσι τὴν γεωμετρικὴν ἐπιφάνειαν αὐτῆς. Ἡ γεωλογικὴ καὶ ἡ μηχανικὴ ἐνέργειά των ἀντεπροσώπευσε, κατὰ τὰ διάφορα στάδια τῆς ἐξελίξεως τοῦ πλανήτου μας, καὶ ἀντιπροσωπεύει ἀκόμη καὶ σήμερον τὸν κυριώτερον παράγοντα καὶ τὸ πλέον τεράστιον ἔργον.

Εἰς τὴν ἀνέλκυσιν τοῦ πρώτου υποβρυχίου τηλεγραφικοῦ καλωδίου ὀφειλόμεν τὴν εὐεργετικὴν διάφυσιν πεπλανημένων πεποιθήσεων τοῦ παρελθόντος. Ὅτε ἀνεβιδάσθη τοῦτο διὰ νὰ ἐπιδιορθωθῇ, ἀφ' οὗ παρέμεινεν δολόκληρα ἔτη εἰς βάθῃ υπερβαίνοντα τὰς 2000 μ., παρετηρήθη ὅτι ἐκαλύπτετο ὑπὸ πληθὺς θαλασσίων ζῶων προσκεκολλημένων ἐπ' αὐτοῦ. Τὰ ζῶα ταῦτα, τελείας ὀργανικῆς διαπλάσεως ἐξωτερικεύοντα ζωηροτάτην ζωϊκὴν ἐκδήλωσιν, ἐπίστουν ὅτι ἡ ζωὴ εἰς τὰ ὠκεανικὰ βάθη δὲν ἦτο ἀδύνατος. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης ἐδόθη τὸ σύνθημα εἰς τὰς μετέπειτα ἀρξαμένας μεγάλας ἐξερευνητικὰς ἐκστρατείας, τῶν ὁποίων διασημότερα ὑπῆρξεν ἡ τοῦ Challenger διαρκέσασα ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἀνὰ πάσας τὰς θαλάσσας τοῦ πλανήτου μας. Ὁ ἀκραϊφνὴς ζῆλος πρὸς τὴν ἐπιστήμην καὶ ἡ εὐσυνείδητος διὰ τὴν διύρθωσιν τῶν λαθῶν τῆς προσπάθεια ἐβούλησαν τοὺς ἐρευνητὰς εἰς τὰς πολυτίμους μελέτας των. Τὰ ἀποτελέσματα τῶν παρατηρήσεων ἦσαν πλέον ἢ ἱκανοποιητικά. Ἐξηκριβώθη δι' αὐτῶν ἡ ἀληθὴς ἐπέκτασις τοῦ βάθους τῆς θαλάσσης· κατεμετρήθη ὁ βυθὸς αὐτῆς καὶ ἡ ζωὴ ἡ προστατευομένη εἰς τοὺς κόλπους τῆς ἐμελετήθη ἐν λεπτομερείᾳ. Τὸ μέγιστον ὠκεανικὸν βάθος εὗρεθῆν παρὰ τὴν Γκουάμ (Guam) ἐκ τῶν Μαριαννῶν νήσων ἔφθασε μέχρι 9636 μέτρων. Ὑπερέβη κατὰ 796 μ. τὴν ὑψηλότεραν κορυφὴν τῆς γῆς, τὸ Γκαουρισανκάρ ἢ Ἐβερεστ τῶν Ἰμαλαίων. Εἰς τὸν αὐτὸν Εἰρηνικὸν Ὠκεανόν, περὶ τὰς νήσους Τόγκα καὶ τὰς νήσους Κερμαδέκ, αἱ βολιδοσκοπήσεις ἐσημείωσαν βάθος ὑπὲρ τὰς 9000 μ., εἰς τρία δὲ γειτονικά σημεῖα, μερίζον τῶν 9100 μ., με ἀνώτατον ὅριον 9427 μ. (9184 μ. παρὰ τὰς Τόγκα καὶ 9427 παρὰ τὰς Κερμαδέκ). Βάθη δὲ 7000 καὶ 8000 μ. αἱ καταμετρήσεις ἐδείξαν πολλοῦ εἰς τὸν Εἰρηνικόν καὶ τὸν Ἀτλαντικόν Ὠκεανόν. Ἐν τῇ Μεσογείᾳ, εἰς τὸν Ἰνδικόν καὶ τὸν Ἀρκτικόν Ὠκεανόν, εἰς 3960 μ. Ἐὰν δὲ ἡ ἐπιφάνεια

της ἐγένετο ταπεινότερα κατὰ 1000 μέτρα, τὸ Ἀδριατικὸν πέλαγος καὶ τὸ Αἰγαῖον θά ἐξηφανίζοντο. Ἡ μέση τῶν Ὤκεανῶν βαθύτης ὑπελογίσθη περίπου εἰς 4000 μ. κατὰ πολὺ ἀνωτέρα τοῦ μέσου ὕψους τῶν Ἠπείρων, ἀνερχομένου εἰς 700 μόλις μέτρα.

Ἡ βαθογραφικὴ καμπύλη ἀπεικάλυψε πολλὰ περίεργα. Θὰ ἐσφαλλέ τις θεωρῶν τὸν πυθμένα τῶν Ὤκεανῶν ὡς λεκάνην πεπλατυσμένην, τῆς ὁποίας τὰ μέγιστα βάθη εὐρίσκονται εἰς τὰ μέσα. Ἀπ' ἐναντίας, ὥσει αἱ βαθεῖαι Ὤκεανικαὶ κοιλότητες νὰ εἶχον σχέσιν μὲ τὰς μεγάλας προεξοχὰς τοῦ ἐδάφους, ἀπαντῶνται κυρίως ἐκεῖ, ὅπου πανύψηλα καὶ ὄρεινὰ παράλια ἐπεκτείνονται. Οὕτω, περὶ τὰς ἀποκρήμινους καὶ ἀνωμάλους ἀκτὰς, ἡ θάλασσα κατέρχεται εἰς βάθη ὑπέρογκα καὶ τὰ μεγάλα 7000 μ. ὕψη κορυφῶν τινῶν τῶν Κορδιλλιέρων τῶν Ἀνδεῶν διαδέχονται ὑπὸ τὰ ὑδάτα βαθύτατα ὠκεανικὰ τάφροι. Οἱ πελώριοι αὐτοὶ ὄγκοι τῶν παρὰ τὴν θάλασσαν πετρωμάτων, ἕνεκεν τῆς ἐξασκουμένης ὑπ' αὐτῶν ἐπὶ τῶν ὑδάτων ἔλξεως συμφῶνως πρὸς τὸν νόμον τῆς βαρύτητος, καθ' ὃν τὰ σώματα ἔλκουνται ἀλλήλα κατ' εὐθὺν λόγον τῶν μαζῶν αὐτῶν (καὶ ὡς γνωστόν ἡ χέρσος εἶνε βαρυτέρα $2\frac{1}{2}$ φορές τοῦ ὑδάτος), ρυθμίζουσι διαφοροτρόπως τὸ ἀκανόνιστον τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης. Οὐχὶ μόνον μεταξὺ δύο ἐλευθέρων ἢ ἀκόμη καὶ συνδεομένων θαλασσῶν τὸ ἀκανόνιστον τοῦτο εἶνε αἰσθητόν, ὅπως συμβαίνει ἐπὶ παραδείγματι μὲ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς Μεσογείου, ἡ ὁποία κεῖται ὀλίγον βαθύτερον τῆς τοῦ Ἀτλαντικοῦ ἀλλὰ ἐντός μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς θαλάσσης λεκάνης, ὡς εἶνε οἱ Ὤκεανοί, παρατηροῦνται οὐσιώδεις διαφοραὶ ὕψους. Ἐὰν ἐξαίρεθοῦν αἱ περιπτώσεις τῶν μακρῶν ὁροσειρῶν τῶν ἐκτεινομένων μέχρι τοῦ πελάγους, αἱ Ἠπειροὶ παρουσιάζουν μίαν ἰδιότητα. Ἡ θάλασσα, πέραν αὐτῶν πρὶν βυθισθῇ εἰς τὰς μεγάλας ὠκεανικὰς ἀβύσσους, ἀφίνει νὰ σχηματισθῇ ἐν ὑπόβαθρον, τὸ Ἠπειρωτικὸν ἐπίπεδον ὅπως καλεῖται, περιλαμβάνον βάθη 0-200 μ. Τὰ ὑποθαλάσσια ταῦτα θεμέλια, ἐπὶ τῶν ὁποίων στηρίζονται ἡ Γαλλία, ἡ Ἰσπανία, ἡ Ἀγγλία, ἡ Ὀλλανδία, τὰ περίξ τῆς Νέας Γῆς, ἐπιτρέπουν νὰ διεσθῶσιν δι' αὐτῶν τὸ ἡλιακὸν φῶς, ἡ δὲ φυτικὴ καὶ ζῳικὴ ὑπαρξὶς εὐρίσκει καταλλήλους διὰ τὴν ἀνάπτυξιν αὐτῆς συνθήκας. Ἐπὶ τοῦ ἐπιπέδου τούτου διενεργεῖται ἡ μεγάλη ἀλγεία, ἥτις ἀποτελεῖ βιομηχανικὸν κεφάλαιον σπουδαῖον.

Εἰδικὰ ἀσφαλῆ θερμόμετρα κατέστησαν ἐπίσης δυνατὴν τὴν μετὰ προσοχῆς ἐξέτασιν τῆς θερμοκρασίας. Τὰ ἀποκαλυφθέντα βάθη, πολὺ ὀλίγον ἀνώμαλα, μὴ διασαλευόμενα παρὰ τοῦ δυναμικοῦ ἔργου τῶν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῆς γῆς ε. π. ἀντιμαχομένων στοιχείων, ἐάν ποτε ἐγένοντο προσιτὰ, πράγμα ἄλλως τε ἀδύνατον ὡς ἐκ τῶν παμμεγίστων πιέσεων, θὰ ἐστεροῦντο γραφικότητος. Ἐντὸς τοῦ βασιλείου τῶν ὑδάτων τὰ ἀνερχόμενα πολλάκις ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας αὐτῶν εἰς ὕψος 18 μ. θαυματουργὰ κύματα, δὲν γίνονται αἰσθητὰ πέραν τῶν 20 μ. βάθους. Αἰτίαι μόνον πολυάριθμοι διδουσι γένεσιν εἰς μεγάλως ἐνδιαφέροντα τὴν Γενικὴν Μετεωρολογίαν ρεύματα, ταχύτητος 1-20 καὶ πλέον χμ. καθ' ὥραν διασχίζοντα τοὺς Ὤκεανούς

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

εἰς ἀκτῖνα βάθους 1000-1500 μ. Δι' αὐτῶν ἐξηγγεῖται ἡ ἐπικρατοῦσα καῖποτε, εἰς τὰ κατώτατα στρώματα, μεγαλητέρα θερμότης, καὶ τῆς ὁποίας παράδειγμα δίδει ὁ Εὐξείνιος. Θερμοκρασία 24.4° Κελσίου ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας του κατῆλθεν εἰς 6.9" εἰς 75 μ., εἰς δὲ τὸ μέγιστον αὐτοῦ βάθος 2200 μ. ἀνῆλθεν εἰς 9.3°. Οἱ ἐπιδάντες τοῦ Challenger τὴν 23 Ὀκτωβρίου τοῦ 1873 ἐν τῷ Νοτίῳ Ἀτλαντικῷ Ὠκεανῷ, πρὸς δυσμὰς τοῦ Ἀκρωτηρίου τῆς Καλῆς Ἑλπίδος, εἰς 35° 59' Νοτ. πλάτους, 1° 34' Ἀνατολ. Μήκους κατέλυσαν εἰς τὰ ἐξῆς ἀποτελέσματα. Εἰς βάθος 2745 μ. εὗρον 2.25° Κελσίου, εἰς 1830 μ. 2.5°, εἰς 915 μ. 3.4° μὲ 13.4° θερμοκρασίαν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης. Οἱ δὲ τοῦ Gaselle τὴν 26 Ἰουνίου 1875 ἐν τῷ Εἰρηνικῷ Ὠκεανῷ ὑπὸ τὸν Ἰσημερινόν εἰς 0° 5' Νοτίου πλάτους, 132° 29' Ἀνατολ. Μήκους μὲ θερμοκρασίαν 29 βαθμῶν Κελσίου εἰς βάθος 0 μ. εὗρον 7.3° Κελσίου εἰς 915 μ., 5.2° εἰς 1830 μ., 2° εἰς 2745 μ., 1.7° εἰς 3660 μ. καὶ 1.6° εἰς 4390 μ. Παρὰ τὰς Φιλιππίνας καὶ τὰ Δυτικὰ παράλια τῶν νήσων Χαβάϊ βάθη 5000 μ. ἐσημείωσαν 1.7° Κελσίου, βάθη δὲ 4000 μ. μεταξὺ τῶν νήσων Παουμότου καὶ Ἀτόλλα (Κοραλιογενῶν νήσων τῆς Πολυνησίας) 1.5° Κελσίου. Αἱ τάφροι τῶν νήσων Τόγκα καὶ Κερμαδέκ ἔδειξαν 1.1° K—1.9°, ὁ δὲ βυθὸς τῆς πλησίον τῆς Χιλῆς καὶ τοῦ Περού λεκάνης εἰς τὴν ἐριώτησιν τῶν ἐξερευνητῶν ἀπῆντησε μὲ διακυμάνσεις 0.6°—1.9° K. κατὰ προτίμησιν 1.8° K. Ἐν γένει, μὴ λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν τῶν γειτνιαζουσῶν μὲ τὰς Πολικὰς χώρας θαλασσῶν, εἰς τὰς ὁποίας τὸ θερμόμετρον μεταξὺ Γροιλανδίας, Νορβηγίας καὶ Σπιτσεβέργης ἔδειξεν 1°—2° K ὑπὸ τὸ μηδέν, ἡ θερμοκρασία εἰς τὰ βάθη κατεβ' χοιμένη ἐνίοτε μέχρι 0.0° K. πολὺ σπανίως ὑπερέβη τοὺς 1.9° K, μεταξὺ δὲ τῶν δύο τούτων ἄκρων σημείων διετηρήθη σταθερά.

"Ο,τι ὁμως θὰ ἤρκει νὰ προσελκύσῃ τὸν θαυμασμόν πρὸς τὸ ὑδάτινον τῆς γῆς περίδληγμα, εἶνε ὁ μυθώδης πλοῦτος τῶν ὀργανικῶν αὐτοῦ ὄντων. Ἀπὸ τοῦ ἀτελειστάτου τύπου μέχρι τῶν τελείων ἐνοργάνων συστημάτων θαλασσίων ζωϊκῶν ὑπάρξεων, μία ἀξιοσημείωτος πλαστικὴ τέχνη ἐχρηάσθη νὰ συνεργασθῇ ἁρμονικῶτατα μὲ τοὺς κανόνας φιλαρέσκου διὰ τὴν τελειοποίησιν τῶν ὀργανισμῶν τούτων τάσεως. Ἐξ ὅλων τῶν ἐξερευνηθέντων βαθμῶν τὰ ἀλιευτικὰ τῆς ἐπιστήμης δίκτυα ἔφερον εἰς φῶς ἀφθονίαν διαφόρων ζῴων, ἡ παρουσία δὲ τινων ἐξ αὐτῶν μεταξὺ τῶν βαθυδίων τοῦ πελάγους κατοίκων ἐπεφύλασεν ἀπροόπτους ἐκπλήξεις διὰ τὴν ἀρχὴν τῆς θεωρίας τοῦ Δαρβίνου. Πολλὰ συμμορφούμενα πρὸς τὰς συνθήκας τῆς ἐντὸς περιβάλλοντος ἐστερημένου φωτός διαμονῆς τῶν ἴσων ἐντελῶς τυφλὰ ἄλλα ὁμως κατεῖχον τελείως ἀνεπτυγμένους ὀφθαλμούς, θαυμάσια ὄργανα, ἐπιδεκτικὰ προβολῆς ἰσχυρῶν φωτιστικῶν ἀκτίνων. Ἀπὸ βάθους περίπου 1500 μ. ἀνελκύσθη ἰχθὺς ὁ halosaurus ἔχων τὸ ἐξωτερικὸν ἐνὸς κοινοῦ ἰχθύος σχήματος τοῦ σκόμ-

δρου ἢ τοῦ γάδου καὶ φέρων ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν μερῶν τοῦ σώματος τοῦ δύο σειρὰς κανονικῶν ὀπῶν, πραγματικῶς φεγγίτας, ἐμπεριέχοντας φωσφορίζουσαν τινα ὕλην. Οἱ ὑπεθρύχοι αὐτοὶ φάροι δὲν ἦσαν μόνον ἱκανοὶ νὰ φωτίσῃ τὸν δρόμον τοῦ, ἠδύνατο τοχούσης περιστάσεως ν' ἀποπλανήσῃ τὰ ἀδιάκριτα βλέμματα ἐνὸς ἐπικυδύνου ἐχθροῦ. Ἡ φύσις, προνοοῦσα βοηθητικῶς, ἐξημιούργησε κατάλληλον μηχανισμόν. Ἐκαστος ἐκ τῶν φάρων τούτων ἔχει ἑμφραγμα, ἐν εἶδος βλεφάρου, τὸ ὁποῖον, δυνάμενον νὰ ἀναδιεσθῇ καὶ καταδιεσθῇ κατὰ τὴν θέλησιν τοῦ ζώου, ἀποκαλύπτει εἴτε ἀποκρύπτει τὰς πηγὰς τοῦ ἀξιοθαυμάστου αὐτοῦ φωτός. Ἡδυνάτο τις ἴσως νὰ ἰσχυρισθῇ ὅτι ὁ *halosauropsis* εἶνε ζῷον ἀνώτερον· ἐν τούτοις, ἐφ' ὅσον κατερχόμεθα εἰς κατωτέρους ζωϊκοὺς ὁργανισμούς, εὐρίσκομεν χαρακτῆρας, τοὺς ὁποίους θὰ ἦτο δύσκολον νὰ ὑποπτευθῇ τις. Ζῶα, ὅπως ἐκ τῶν Κεφαλοπόδων οἱ Ὀκτάποδες, φέρουν μέχρις 1800 φωτιστικῶν συσκευῶν ἐπὶ τοῦ σώματος αὐτῶν διεσπαρμένων καὶ δυνάμενων οὐχὶ μόνον νὰ ἀνάψουν ἢ νὰ σβύσουν τοὺς φάρους τῶν, ἀλλὰ νὰ ἐπιτύχουν καὶ ἀπόδοσιν φωτός ποικίλων χρωματισμῶν: κυανοῦ, ἐρυθροῦ, κιτρίνου, τῇ βοηθείᾳ εἰδικῶν ὀργάνων—τῶν χρωματοφόρων. Ἡ ὑψὲς τῶν ὀργάνων τούτων εἶνε αὕτη καθ' ἑαυτὴν *sui generis*. Ἐχουν κατασκευὴν ὁμοίαν μετὰ τὸν φανὸν ποδηλάτου ἢ φάρον αὐτοκινήτου. Ἡ ἀποδίδουσα τὸ φῶς οὐσία τοποθετεῖται ἐντὸς κοιλότητος, τὴν ὁποίαν καλύπτει κατοπτρῶδης μεμβράνη σχηματίζουσα ἀνταυγαστήρα καὶ φακὸν ἀνάλογον πρὸς τὸν κρυσταλλῶδη φακὸν τοῦ ὀφθαλμοῦ, προορισμὸν δὲ ἔχουσα νὰ ἐκτείνῃ τὰς φωτιστικὰς ἀκτίνας πρὸς τὰ ἐμπρός. Ἀδένες πλήρεις ὑγρῶν ποικίλων χρωμάτων τίθενται εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ ζώου, τὸ ὁποῖον, φέρον τὸ περιεχόμενον αὐτῶν πρὸ τοῦ προβολέως φακοῦ, χρωματίζει τὸ φῶς κατὰ βούλησιν. Ὁργανισμὸς ἀτελοῦς ὑφ' ὅλας τὰς ἐπὶ φάσεως διαπλάσεως, ὁ μεδουσοειδὴς λεπτόδισκος (*leptodiscus medusoides*) ἐκ τῶν Κυστοπλαγγελοειδῶν (*Cystoflagellata*), ἀπλοῦν σκιαδοειδὲς κυτταρον, λαμβανόμενος εἰς τὸ σκότος καὶ φωτίζει ἐνίοτε μετὰ σωρείας ἄλλων αὐτῶν τῆς αὐτῆς ὁμάδος εἰς ἀπόστασιν πολλῶν μιλίων τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης. Μυριάδες θαλασσίων ζῶων κατωτέρων καὶ ἀνωτέρων προικίζονται μετὰ τοιαῦτα ὄργανα φωτός, οὗτοις ἢ φύσις ἄγνωστον ἐπὶ τοῦ παρόντος ἐὰν πρέπει νὰ ἀποδοθῇ εἰς κοινὸν φαινόμενον φωσφορισμοῦ, εἰς ἡλεκτρικὴν αἰτίαν ἢ εἰς τὰ ἐκπληκτικὰ μυστήρια τῆς βιολογικῆς ἐνεργείας.

Ὀλίγα βήματα πρὸς τὰ κάτω ἐπὶ τῆς γενεαλογικῆς κλίμακος προχωροῦντες ἀπαντῶμεν ζῶα μετὰ δηλητηριώδη ὄπλα, οἷα ἡ ἀνιμῶν τῆς θαλάσσης (*actinia*) καὶ ἡ φυσαλλία (*physalia*). Τὴν μορφήν τῶν μικρῶν τούτων ζωοφύτων καθιστῶσι διακριτικὴν ἴνες μακραί, μήκους ἐνίοτε πολλῶν μέτρων, φέρουσαι εἰς τὸ τέρμα αὐτῶν κύστιν προστατεύουσαν εἶδος τι ὀργανικοῦ νήματος συσπειρουμένου ἐλικοειδῶς. Τὸ κυτταρῶδες τοῦτο σπείραμα πλέει ἐντὸς ὑγροῦ δηλητηριώδους, εὐθὺς δ' ὡς διὰ τῆς ἐπαφῆς λεία τις αἰσθή- ποτε τὸ διεγείρει, ἢ ὀδοντωτῇ καὶ ἀκανθῶδης ἵς εἰσχωρεῖ εἰς τὰς

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Ist
Restrictions apply.

σάρκας τοῦ πίπτοντος εἰς τὴν παγίδα θύματος καὶ διὰ τῆς ἐγγύσεως τοῦ δηλητηριώδους ὑγροῦ τὸ παραλύει. Ὁ ἀφοπλιζόμενος κατὰ τόσον τολμηρὸν τρόπον ἀντίπαλος ὑποκύπτει χωρὶς νὰ δύναται οὔτε νὰ διαφύγῃ οὔτε ν' ἀμυνθῇ. Ἐνέσεις ἐνός κυδικοῦ ἑκατοστομέτρου ἐκ παρασκευῆς τοῦ περιχομένου ἐντὸς τῶν νηματοκύστεων

[Πίναξ Α' .] — *Protomyxa Anrantiaca*
Βιολογικὸς αὐτῆς κύκλος

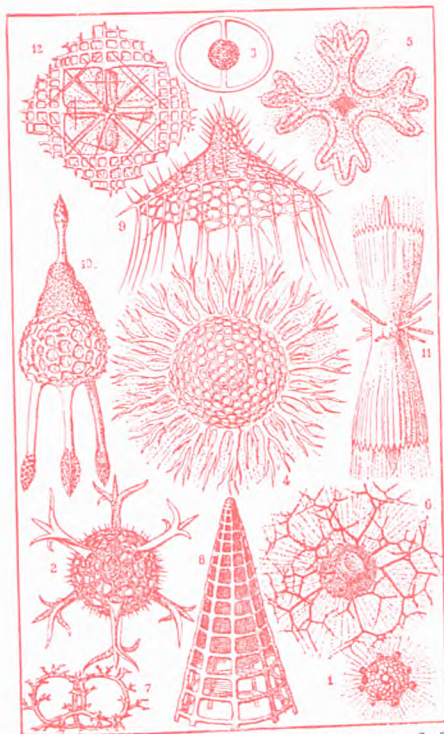
τούτων δηλητηρίου γινόμεναι εἰς περιστερὰς, κονίκλους καὶ κύνας, προὔκλιναν ἐν ἀρχῇ ὀλίγην ἀντίδρασιν, ἀμέσως ὁμῶς κατόπιν τὰ πειραματισθέντα ζῷα ἔγειναν μίαν σφαῖρα, ἔκλεισαν τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ἀπεναρκώθησαν μέχρι τελείας ἀναισθησίας. Ὑπεβλήθησαν εἰς τὰς δριμυτάτας καὶ δραστηκωτάτας ἐρεθίσεις μέχρι τοῦ νὰ κερματισθῇ τὸ κρανίον μιᾶς περιστερᾶς, χωρὶς νὰ δεῖξουν τὸ ἐλάχιστον

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istos
Restrictions apply.

σημείον πόνου. "Όταν ἡ θόσις τῆς ἐνέσεως εἶνε ἐλαχίστη, τὸ ζῶον μετὰ τινος ὥρας ἐπανακτᾷ τὴν εὐαισθησίαν του.

Κατὰ τι ὀλιγώτερον ἐπαγωγὸν θά ἦτο, ἐάν προβαίνοντες περαιτέρω, ἐλαμβάνομεν ὑπ' ὅψιν τὴν πλουσίαν συλλογὴν τῶν κατωτάτων ἐκ τῶν θαλασσίων ζῶων, ἀρκεῖ μόνον ὀλίγα περὶ αὐτῶν νὰ ἀναφέρω-

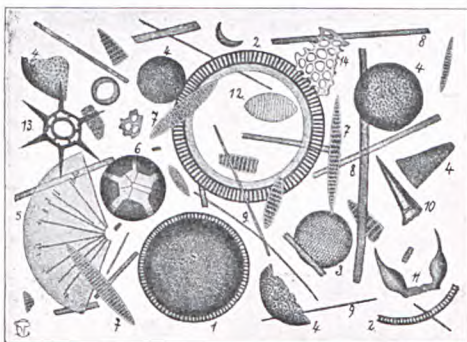
[Πίναξ Γ']. — Ἀκτινοφόρα τοῦ θαλασσίου βυθοῦ
κατὰ τὴν ἐξαποστολὴν τοῦ Challenger

μεν. Ἀκτινοφόρα, θαλαμοφόρα, διάτμητα καὶ αἱ ἔσχατοι μονάδες, τὰ μοιήρη (monera), τίθενται εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν ὑπὸ ἑποψίν ἀριστοτεχνικῆς διαρρυθμίσεως εἰς τὴν διανομὴν καὶ τὴν μορφολογίαν των. Ἀπαντες οἱ ὀργανισμοὶ οὗτοι παρουσιάζουσι διὰ τῆς ἐξωτερικῆς μορφῆς, τῆς βιολογικῆς κυκλοφορίας καὶ τῆς ἐαυτῶν

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

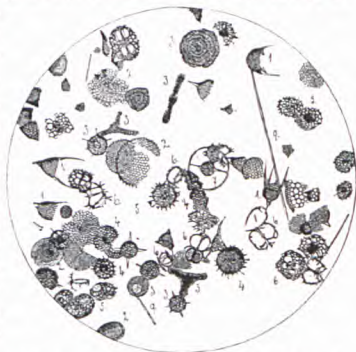
Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Is
Restrictions apply.

ὄψης, μίαν τῶσον μοναδικήν σύγχυσιν φυτικών καὶ ζωϊκῶν ἰδιοτήτων,

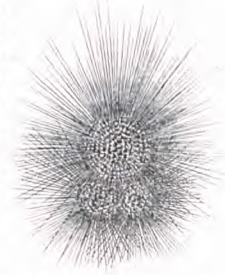
[Πίναξ Β'.] — Διάγραμμα (κατὰ τὸν C. Chun).
Μεγέθυνσις 200/1

ἄκρον ἔθεσε τὰ μονήρη (monera), περίεργα ἄνευ ὀργάνων ζῆα, ἀποτελούμενα εἰς ὅλους τοὺς βαθμοὺς τῆς ἀναπτύξεως τῶν ἀπὸ ἑνα ἐνιαῖον ἄπλοον πρωτοπλασματικὸν θρόμβον, ἐστερημένον τοῦ τῶσον ἀναποσπάστου, διὰ τὰ πραγματικὰ κύτταρα, πυρήνος. Ἡ ἀπόλυτος ὁμογένεια τῆς λευκωματοειδοῦς αὐτῶν οὐσίας καὶ ἡ παντελὴς ἐλλειψίς διακεκριμένων μερῶν, χαρακτηριζόμεναι ἀπὸ δύο θεμελιώδεις ὀργανικὰς λειτουργίας, τὴν θρέψιν καὶ τὴν ἀναπαραγωγὴν, συνηγοροῦν ὑπὲρ τῆς κατατάξεώς τινος εἰς τὴν μεταβατικὴν ἀπὸ τῶν ἀνοργάνων πρὸς τὰ ὀργανικὰ ὄντα βαθμίδα. Ὁ *Bathybius Haeckelii* εἰρήσθεις εἰς μεγάλη βάρη καὶ ἡ *Protomyxa aurantiaca* εἶνε εἰδη. Ἡ τελευταία αὕτη, παρατηρηθεῖσα ὑπὸ τοῦ *Haeckel* τῷ 1867, παρὰ τὴν νῆσον Λανζερὼτην, μίαν ἐκ τῶν Καναρίων, ἐπὶ τῶν κογχυλίων ἐνὸς μικροῦ *Κεφαλόποδος*, τῆς *Spirula Peronii*, μὲ τὸ ὥρατον δὲ καὶ ζῶηρως ἐρυθρὸν αὐτῆς χρομὶν ἐκ πρωτοπλασματος μόνον συγκειμένη, δύναται νὰ χρησι-

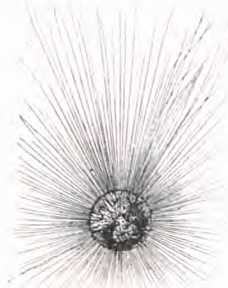
[Σχ. 4.] — Ἀκτινοφόρα τοῦ Ἰνδικοῦ Ὠκεανοῦ (κατὰ τὸν K. Apstein).
Μεγέθυνσις 60/1

μεύση ὡς παράδειγμα τῆς ἀσταθείας εἰς τὴν φυσιολογίαν καὶ τὸ σχῆμα των. Αἱ ὑπ' ἀρ. 11 καὶ 12 εἰκόνες τοῦ σχετικοῦ πίνακος Α'. τὴν παριστάνουν ὑπὸ πολὺ μεγάλην μεγένθυσιν τελείως ἀνεπτυγμένην, ἰδίᾳ ἡ ὑπ' ἀρ. 11, καθ' ἣν σιγμὴν ἀκτινοβολοῦσα ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τῆς μίαν ζώνην διακλαδιζομένων βλενωδῶν ἰνῶν, εἶνε ἐτοιμία νὰ ἐπιτεθῇ πρὸς εὐρεσιν τροφῆς, τὴν ὁποίαν κατόπιν σύρει, διὰ τούτων, πρὸς τὸ κέντρον¹. Ὅταν καταβροχθίζῃ τὴν λείαν τῆς (εἰκὼν 12) αἱ ἱνες ἀναστομοῦνται κατὰ διαφόρους τρόπους, σχηματίζουσαι εὐμετάβλητον πλέγμα συνδετικὸν τῶν διὰ τὴν θρέψιν τοῦ ζῴου προοριζομένων σωματιδίων. Ἀποσύρουσα ἐν ὥρᾳ ἀναπαύσεως τὰς βλενωδεις ἱνας (εἰκὼν 15) καθίσταται σφαιροειδῆς (εἰκ. 16 καὶ 1), εἰς τὴν κατάστασιν δὲ ταύτην ἐκκρίνει ἄμορφόν τινα ἐξωτερικὴν μεμβράνην (εἰκὼν 2) καὶ τμηματίζεται εἰς πολυαρίθμους μικρὰς σφαίρας (εἰκὼν 3). Ὑφισταμένη δὲ μετέπειτα πλείστας μεταμορφώσεις, ὡς αἱ ὑπ' ἀρ. 4, 6, 7, 8, 9, 10, 13 καὶ 14 εἰκόνες δείκνυσουσιν, ἐπανέρχεται εἰς τὸ τέλειον αὐτῆς σχῆμα.

[Σχ. 5.] — Ἀπὸ τὰ «Ἀκτινοφόρα» ἢ Globigerina bullioides. Μεγέθ. 36/1

Τὰ *διάτμητα* (Diatomeae), μορφῶν καλλιτεχνικωτάτων, μικρὰ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, μικροσκοπικὰ κύτταρα, ἄλλοτε μεμονωμένα, ἄλλοτε συσσωρευμένα, ἀπαντῶνται κολυμβῶντα ἢ περιστρεφόμενα ἢ γλυστρῶντα κατὰ ὅλως ἴδιον τρόπον. Χρώματος μᾶλλον κιτρινοφαίου εὗρισκονται πάντοτε ἐντὸς ὀξυπυριτιακοῦ περικαλύμματος, ποικίλων σχηματισμῶν, ἀποτελουμένου ἐκ δύο ἡμίσεων χαλαρῶς ἡνωμένων, ἐν εἶδει κυτίου μὲ ἐπίπωμα. Μία ἢ δύο διάμεσοι σχισμαὶ διευκολύνουσι τὴν ἐξωτερικὴν συγκοινωνίαν τῆς ἐγκλείστου μαλακῆς αὐτῶν οὐσίας, ἢ ὁποία διακρίνεται ἀπὸ τῆς τῶν μονήρων ὡς συνισταμένη οὐχὶ πλέον ἐξ ἀπλοῦ πρωτοπλασματικοῦ μίγματος ἀλλ' ἐκ κυττάρων ἐν ἀναπτύξει [Βλ. Πίνακα Β'.]

[Σχ. 6.] — Ἀκτιν. ἢ Orbulina Universa (κατὰ τὸν W. Thomson). Μεγέθ. 36/1

Ἐκ τῶν Ῥιζοπόδων (Phizopoda) τὰ θαλαμοφόρα καὶ ἀκτινοφόρα ἀπετέλεσαν ἀντικείμενον σπουδαιοτάτων ἐρευνῶν κατὰ τὴν ἐξαποστολὴν τοῦ Challenger [Βλ. Πίν. Γ'.].

Τὰ θαλαμοφόρα (thalamophora) κατοικοῦσιν εἰς τὰ βάθη, ἔρποντα ἐπὶ τῶν βράχων, ἐπὶ θαλασσίων φυτῶν ἢ ἐπὶ τῆς ἄμμου διὰ τῶν ψευδοποδίων των.

¹ Εἰς τὴν ὑπ' ἀρ. 12 εἰκόνα [Πίν. Α'.] πρὸς τὰ ἄνω καὶ δεξιὰ φαίνεται ἐν σῶμα συλληφθὲν καὶ συρόμενον πρὸς τὸ κέντρον.

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Is
Restrictions apply.

Ἀκτύτταρα, συγκείμενα ἐξ ὁμογενοῦς πρωτοπλασματικῆς βλεννώδους ὕλης, ἐκκρίνουσιν ἀσβεστολιθικόν κέλυφος, κομφοστάτων σχημάτων, φέρον εἰς τὰ ἀπλούστερα ἐκ τούτων, τὰ *monothalamia*, μίαν μόνον κωδωνοειδῆ, σωληνοειδῆ ἢ ἐλικοειδῆ κοιλότητα, ἐκ τῆς ὁποίας προβάλλει θέσμη ἰνῶν γλωιδῶν, τὰ κινητήρια καὶ συλληπτήρια αὐτῶν ὄργανα. Εἰς τὰ ἐντελεστεράς ὀργανώσεως, τὰ *poluthalamia* καλούμενα, ἡ ἀσβεστοῦδος κατοικία, διαριουμένη εὐφύεστατα εἰς περισσώτερους θαλάμους, διατίθεται ἄλλοτε μετ' ἀμερίσματα κείμενα τὰ μὲν ὀπισθεν τῶν δὲ κατὰ γραμμικὴν σειράν, ἄλλοτε εἰς συγκεντρικοὺς πέριξ ἐνός σημείου κύκλους, ἄλλοτε κατὰ ἑλίκας ἢ κατὰ πατώματα ὑπερτεθειμένα, συκοινωνοῦντα διὰ διαθρόμου καὶ θυρῶν, καὶ στολιζόμενα ὀπισθεν ὑπὸ πολυπληθῶν παραθύρων. Θά ἦτο ἀδικαιολόγητος παράλειψις, ἐὰν δὲν ἐξηλοῦτο ὅτι, παρὰ τὸν πολύπλοκον καὶ κανονικόν διάκωσμον τῶν θαλασσίων τούτων λαθουρίνων, παρὰ τὴν ἁρμονικὴν τῆς διαίρέσεώς των ποικιλίαν, τὰ τῶσιν μεγαλοειδετιδὸς κατασκευῆς μικροσκοπικὰ μέγαρα εἶνε πρῶτοντα ἐκκρίσεως τελείως ἀμόρφου καὶ ὁμοειδοῦς βλεννώδους μάξης.

Τὰ *ἀκτινοφόρα* (*Radiolaria*) τὰ τελειότερα ἐκ τῶν πρωτοζῶων, ἄριστοι κολυμβηταὶ εἰς ὅλα τὰ βάθη τῆς θαλάσσης, ἔχουσι τὸ κεντρικὸν αὐτῶν μέρος σφαιρικόν κατὰ τὸ μᾶλλον, αποτελούμενον ἐκ πολλῶν κυττάρων περιβαλλομένων ὑπὸ στερεᾶς μεμβράνης [Σχ. 4]. Στρώμα βλεννώδους πλάσματος, τροφοδοτοῦν λεπτοτάτας ἀναστομωμένας καὶ διακλαδιζομένας ἵνας, καλύπτει τὸ κέντρον τοῦτο, ἐντός τοῦ ὁποίου σκροπίζονται πολυάριθμα κύτταρα ἐμπεριέχοντα πυρηνίσκους. Ὁ ὀξυπυριτιακὸς σκελετὸς των, ἐξαίρετικῆς συναρμολογίας καὶ λεπτότητος, σχηματίζει ἄλλοτε ἀπλὴν σφαῖραν διάτρητον, ἄλλοτε ὀλόκληρον σύστημα συναρθρουμένων καὶ συνδεομένων ἁλυστοιῶς σφαῖρων, ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῶν ὁποίων φύονται περικαλλεῖς βελόνας. Ἄλλα διδουσιν εἰς τὸ κέλυφος των σχῆμα ὠραίων πολυθαλάμων κογχυλίων, εἰς ἄλλα δὲ ἢ μαθηματικὴ ἀκρίβεια κοσμεῖ τὸν ἀποκλειστικῶς ἐκ πυριτιακοῦ ἀστέρος συγκείμενον ἐξωτερικὸν αὐτῶν καταρτισμὸν μὲ εἴκοσι τὸν ἀριθμὸν ἀκανθοειδῆ ἄκρα συμπίπτοντα καὶ ἐνούμενα εἰς τὸ κέντρον. Ἡ εὐνοοῦσα τὰς βορείους καὶ τὰς πλείστας Ἰνδοτικὰς θαλάσσας *Globigerina Bulloides* (Σχ. 5) καὶ ἡ *Orbulina universa* (Σχ. 6) δεκνύουσι δύο συνήθεις τύπους τῶν ἀκτινοφόρων. Αἱ αὐτόματοι κινήσεις τῶν ἀντιπροσώπων τῆς ὁμάδος ταύτης καὶ ἡ ζωηρὰ εὐαισθησία των, ἡ κατ' ἐξοχὴν ἐκδηλουμένη εἰς τὴν τάξιν τῶν *βλεφαριδοειδῶν* (*Ciliata*) ἀπλῶν μονοπυρηνοφόρων κυττάρων, μὲ γέμουσαν κινουμένων βλεφαρίδων ἐπιφάνειαν, πολλαπλασιαζομένων διὰ διχασμοῦ ἢ διὰ σπορογονίας, προσδίδουσιν εἰς τὸ ἔργον τῶν μικροσκοπικῶν τούτων ἀρχιτεκτόνων τῆς φύσεως χαρακτηριστὰ ἀπαρμιλλοῦ δημιουργικῆς καλαισθησίας. Σωρεῖται τῶν πολυαρίθμων ἀπολιθωμάτων των, ἐνούμενα· μετὰ λειψάνων ἄλλων ἀνωτέρων ζῶων, σχηματίζουσιν ὀλόκληρα πετρώματα καὶ ὀλοκλήρους νήσους.

καὶ τὴν ἐξέτασιν τῶν ἀπείρων ὀργανικῶν ὄντων τοῦ πελάγους, τί δὲν θὰ εἶχε νὰ εἴπῃ περὶ τῶν θαλασσίων ἐκείνων ἐπιδρομῶν, αἰτι-
νες ἀπὸ ἓνα κρότον ταπεινὸν ἀρχόμεναι, καταλήγουσιν εἰς τὰς φοβε-
ράς, τὰς πεισματιώδεις καὶ ἀχαλινώτους συγκεντρώσεις ὕδατος, τὰς
ἐφορμώσας μὲ τὴν σφοδρότητα, καὶ τὰς ὁποίας καλοῦμεν θύελ-
λαν, ἄμπωτιν, παλίρροϊαν;

Διαφεύγουσι μὲν σήμερον τὰ ὅρια τῆς βιομηχανικῆς ἐκμεταλλεύ-
σεως, δὲν θὰ βραδύνουν ὅμως νὰ ὑποχωρήσουν, ἀποδίδουσαι πρα-
κτικὰ ἀποτελέσματα.

Εἰς τὴν μελέτην τῆς θαλάσσης, μεταξὺ τῶν τιμητικῶν ἄλλων, θὰ
προσετίθετο μία ἀκόμη νέα, θαυροστεφῆς τῆς ἐπιστήμης ἔρευνα.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΒΑΛΛΙΑΝΑΤΟΣ

ΤΑ ΚΟΚΚΙΝΑ ΑΥΓΑ

ΠΕΡΙ τοῦ ἐθίμου τῆς βαφῆς τῶν αὐγῶν τοῦ Πάσχα οὐδὲν εἶνε
ἱστορικῶς ἐξηκριθωμένον. Πότε καὶ πόθεν ἡ συνήθεια αὕτη ἢ
καθιερωθεῖσα παρὰ τοῖς χριστιανοῖς; Μόνον θρύλοι, παραδόσεις καὶ
εἰκασίαι ὑπάρχουν. Τινὲς ἰσχυρίζονται ὅτι τὸ ἔθιμον εἶνε προχρι-
στιανικὸν ἀρχαιότατον, καὶ ὅτι οἱ χριστιανοὶ τὸ παρέλαβον ἀπὸ
τοὺς Ἑβραίους, οὗτοι δὲ ἀπὸ τοὺς Συροχαλδαίους καὶ τοὺς Πέρσας
κατὰ τὴν ἐν Βαβυλῶνι μακρόνιον αἰχμαλωσίαν των, ὅτινες ἔδαφον
κατὰ τὴν πρώτην τοῦ ἔτους τὰ αὐγά πολύχρωμα. Μήπως τὸ ἔθιμον
τοῦ νὰ σφάζωμεν τὸν ἄμνον τοῦ Πάσχα πρὸς εὐωχίαν δὲν παρελή-
φθη ἀπὸ τὸ Ἰουδαϊκὸν Φάσκα; μὲ μόνην τὴν διαφοράν, ὅτι οἱ
Ἑβραῖοι ἤλειφον τὴν θύραν τῆς οἰκίας των μὲ τὸ αἶμα τοῦ σφαγίου,
ἐνῷ οἱ χριστιανοὶ ἔδαφον κόκκινα τὰ αὐγά τοῦ Πάσχα ὡς εἰκονί-
ζοντα τὴν ἀνάστασιν καὶ συμβολίζοντα τὸ ἅγιον αἶμα τοῦ Λυτρωτοῦ
τοῦ κόσμου. Τινὲς ἀνάγουν τὸ ἔθιμον εἰς τὴν Δ' μετὰ Χριστὸν ἑκα-
τονταετηρίδα, ὁπότε, ἀπαγορευθεῖσης τῆς χρήσεως αὐγῶν κατὰ τὴν
Μεγάλην Σαρακοστήν, συνεσπρευόντο μεγάλοι ποσότητες, οὕτω δὲ
ἐπενόησαν ἀπὸ τὴν ἐκείνην ἐποχῆς ἀναπτύξαι τὴν ἐκ τῆς

Λαμπράς και ἐχρησιμοποιοῦντο ὡς δῶρα διὰ τὰ παῖδια. Ἐδάφοντο δὲ μὲ ποικίλα χρώματα καὶ ἐξωγραφίζοντο μὲ γραφὰς καὶ παραστάσεις σχετικὰς μὲ τὴν θρησκείαν. Ἐκτοτε εἰσῆχθη καὶ ἐπεκράτησεν ὡς ἔθιμον ἀναπόσπαστον. Φέρεται ἀκόμη καὶ ἡ ἱστορικὴ παράδοσις ὅτι, ὅταν ἡ Μαγδαληνὴ μετὰ τὴν σταύρωσιν τοῦ Σωτῆρος ἐσπευσεν εἰς Ῥώμην, ὅπως ἐκθέσῃ ἐνώπιον τοῦ Αὐτοκράτορος τὴν πλάνην τοῦ Πιλάτου, διὰ τὰ προσελκύσῃ τὴν προσοχὴν τοῦ ἐν μέσῳ τοῦ πρὸ τῶν ἀνακτόρων συνωστιζομένου πλήθους, ἔφερεν ἐπὶ κεφαλῆς κένιστρον κοκκινοβαφῶν αὐγῶν. Ἐκτοτε οἱ χριστιανοὶ καθιέρωσαν τὸ πρᾶγμα ὡς ἔθιμον πασχαλινόν. Διηγοῦνται ἀκόμη ὅτι, κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου, μία πωλήτρια αὐγῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ, μαθοῦσα τὸ φοβερόν θαῦμα, ἀπέθηκε κατὰ γῆς τὸν κάλαθον καὶ ἐκραύγασε: «Τότε μόνον θὰ πιστεῦσω, ὅταν τὰ αὐγά ἀυτὰ γίνουν κόκκινα». Καὶ ὡς ἐκ θαύματος ἔγιναν!

Ἐννοεῖται ὅτι ὅλα αὐτὰ εἶνε ἀφελεῖς εἰκασίαι, ὡς μόνη δὲ πιθανὴ ἐξηγήσις παραμένει ἡ ἱστορικὴ βεβαιώσις, ὅτι ἡ βαφὴ τῶν αὐγῶν, ἐν ἡμέραις ἑορτῶν χαρμοσύνων, εἶνε πολὺ ἀρχαιοτέρα τοῦ χριστιανισμοῦ, καὶ ὅτι ἐν τῇ προστριβῇ τῶν λαῶν, διὰ τῆς ἐκάστοτε ἀφομοιώσεως τῶν ἑθιμῶν καὶ τῶν ἔξεων τῶν συνοικούντων αὐγῶν, ἡ συνήθεια παρελήφθη παρὰ τῶν Ἰουδαίων, οἵτινες παρέλαβον αὐτὴν ἀπὸ τοῦς Συρίους καὶ Χαλδαίους, οἱτοὶ δὲ πάλιν ἀπὸ τοῦς Φοίνικας Ἰσως καὶ τοῦς Ἰνδοῦς, παρ' οἷς ἦτο πιθανὸν σύμβολον θρησκευτικῶν μυστηρίων.

Θ Ρ Η Ν Ο Σ

ΑΣΠΡΑ φτερά στο πέλαγο ἀπ' τὸ φτερό ἐνὸς γλάρου
 ῥματοβαμμένα σέρνονται ἀπὸ ἄνα κύμα σ' ἄλλο
 ἄσπρα φτεράκι' ἀπ' τὸ φτερό τ' ὀλάσπρο τῆς ψυχῆς μου
 στοῦ κόσμου ῥματοστάλαχτα δέρνονται, ὡἰμέ, τὸ σάλο.

Ὁ γλάρος κάπου κρύφτηκε μονάχος νὰ θρηνήσῃ
 τὸν εἶδε ποιός; ποιός ἄκουσε τὸ κλάμμα του τριγύρα;
 Κἀπου μονάχος κρύβεται ὁ πληγωμένος γλάρος
 καὶ κρούει σ' ὑπέρκосμες φωνῆς τοῦ Πόνου του τὴ λύρα.

ΚΛΕΑΡΕΤΗ ΔΙΠΛΑ

ΣΥΚΑ ΘΕΛΕΙΣ ;

ΞΗ πάλαι ποτέ ἐν Σικελίᾳ μικρὸς ἔμπορος, ἀλλ' ἀγαθὸς καὶ ἐντιμὸς ἄνθρωπος. Μήτε πλούσιος, μήτε πτωχός, δὲν εἶχεν οἰκονομικὰς στενοχωρίας καὶ ἦτο δπωσθήποτε εὐτυχής, ἀρκούμενος εἰς ὅ,τι εἶχεν. Ἡμέραν τινὰ ὁμως παραδόξως ἐδυσφόρησεν ἐπὶ τῇ μετριότητι ταύτῃ καὶ ἐπεθύμησε νὰ γίνῃ πλούσιος. Ἡ ἐπιθυμία του αὐτῇ δὲν ἦτο κοινὸς πόθος καὶ εὐχή, ἀλλὰ διψα χρυσοῦ ἀκατανίκητος καὶ βαθμηδὸν μετεβλήθη εἰς ψύχωσησιν καὶ πάθος. Διὰ τοῦτο, μόλις ἔμαθεν ὅτι ὑπῆρχε σπάνις καὶ ζήτησις σύκων εἰς τὴν Ἡλίδᾳ, ἀπεφάσισε νὰ μεταφέρῃ τοιαῦτα ἐκείσε πάραυτα πρὸς μεταπώλησιν.

Ἐνκύλωσε πλοῖον καὶ ἐφόρτωσεν αὐτὸ ἐκλεκτὰ σῦκα, πρὸς προμήθειαν τῶν ὁποίων διέθεσε τὸ πλεῖστον τῶν κεφαλαίων του. Ἐπέβη δὲ καὶ αὐτός, ὅπως φθάσῃ ταχύτερον εἰς τὸν πρὸς ὄν ὅρον.

Ὁ καιρὸς ἦτο εὖδης. Αἰθρία ἀπέραντος ἐπεκράτει. Ἐλαφρὸς δ' ἔπνεε ζέφυρος, ἐκολποῦντο τὰ ἱστία καὶ τὸ πλοῖον οὐριοδρόμει.

Ὁ καλὸς μας ἔμπορος ἐκάθησεν εἰς τὴν πρύμνην καὶ ἐρρέμβαζε μακαρίως, ὑπολογίζων τὰ ἔκτακτα καὶ πλούσια κέρδη τῆς ἐπιχειρήσεως καὶ ἐνθουσιῶν εἰς τὴν αἰσίαν ἐκθασιν αὐτῆς.

— Ἀ ! ἐσκέπτετο, αὐτὴν τὴν φορὰν ἀφεύκτως ἡ τύχη μου μεταβάλλεται. Ὁ ἀγαθὸς μου θαίμων ἀπεφάσισε νὰ μὲ κἀμὴ τελείως εὐτυχῇ. Αὐτὰ τὰ σῦκα θὰ γίνουν εἰς ἐμὲ πηγὴ ἐκτάκτου πλούτου. Θὰ τὰ πωλήσω εἰς μεγάλην καὶ πλουσίαν ἀγορὰν καὶ θὰ ὠφελῇθω τάλαντα δλόκληρα. Μὲ τὰ τάλαντα αὐτὰ θ' ἀναπτύξω καὶ θὰ ἐπεκτείνω τὸ ἐμπόριόν μου καὶ θὰ μεταφέρω τὸ κέντρον τῶν ἐργασιῶν μου εἰς Κόρινθον ἢ Ἀθήνας ἢ ἄλλην πλουσίαν, πολυάνθρωπον καὶ μεγάλην πόλιν. Θὰ προμηθευθῶ εἰς ποσότητας μεγάλας πᾶν ὅ,τι ὦραϊον καὶ περιζήτητον ἔχει ὁ κόσμος. Θὰ ἐμπορεύωμαι τοὺς ἀρίστους τῶν οἶνων, ἄνθοςμیان, Φλιάσιον, Χίον, Θάσιον, Λέσβιον, Πράμνειον, Νάξιον, Βίβλινον. . . . τυρὸν τῶν Συρακουσῶν, σκόμβρους καὶ ταρίχη τοῦ Ἑλλησπόντου, λιθανωτὸν τῆς Συρίας, ἰσχάδας τῆς Ρόδου, μῆλα τῆς Εὐβοίας, ἀμύγδαλα τῆς Νάξου, λείβητας τοῦ Ἀργεοῦ, τάπητας τῆς Μιλήτου, προσκεφάλαια τῆς Καρχηδόνας καὶ ὅ,τι ἄλλο χρειάζεται ὁ τρυφηλὸς καὶ ἡδυπαθὴς βίος. Θὰ γίνω βαθμηδὸν μυριόπλουτος, θὰ ἔχω τὰς ὠραιότατας τῶν ἐταίρων, περιφήμους ἵππους τῆς Θράκης καὶ ἄρματα πολυτελῆ. Θὰ διαφημισθῶ πανταχοῦ, θ' ἀναδειχθῶ ἐν τιμῇ καὶ δόξῃ καί, μὰ τὸν Ποσειδῶνα, θὰ γίνω αὐτὸν πρῶτον ἑσπεύον, ἡμῶν τε καὶ 172.20.0.4.

Αἰφνης σφοδρός ἡγέρθη ἄνεμος, ὃν ἐπηκολούθησε μανιώδης θύελλα. Ὑπερμεγέθη κύματα ἀνεστάττωσαν τὴν θάλασσαν καὶ τὸ πλοῖον, ὅπερ δὲν εἶχεν ἀπομακρυνθῆ πολὺ τῆς ἀκτῆς, ἐπόδισεν. Ἀλλὰ μεθ' ὅλας τὰς προσπάθειας δὲν ἠδυνήθη νὰ σωθῇ, καταποντισθὲν μεθ' ὅλου τοῦ πληρώματος καὶ τοῦ φορτίου του.

Ἐν τούτοις οἱ ναῦται καὶ ὁ ἔμπορος τῶν σύκων, καλοὶ κολυμβηταί, κατάρθρωσαν νὰ διασωθῶσιν εἰς τὴν ξηράν. Τὰ σῦκα ὅμως ἀπωλέσθησαν ἅπαντα εἰς τὴν λύσσαν τῶν κυμάτων.

Μετά τινα ὥραν ἡ θύελλα ἐκόπασε καὶ ἐπανῆλθε πάλιν ἡ προτέρα εὐδία. Καὶ ἀνέτειλε πάλιν χρυσοῦς ὁ ἥλιος καὶ ὁ οὐρανός ἐγένετο αἴθριος καὶ ἡ θάλασσα ἤρεμος, ὥς ὕπνος βρέφους, καὶ θελκτική.

Ἐν τούτοις τὴν γαλανὴν ἐπιφάνειαν αὐτῆς ἐπλήθρουν τὰ ἐπιπλέοντα σῦκα τοῦ ἀτυχοῦς ναυαγοῦ. Ἐθεᾶτο δὲ αὐτὰ ὁ δῦσμοιρος μετὰ βαθυτάτης θλίψεως καὶ ἀπογοητεύσεως, διότι τὸ ναυάγιον αὐτὸ κατέστρεψεν οὐ μόνον τὰ γλυκύτατα καὶ λαμπρότατα ὄνειρά του, ἀλλὰ καὶ τὴν μικρὰν περιουσίαν του.

Ἐκάθησεν ἐπὶ τινος πέτρας διὰ νὰ στεγνώσουν τὰ ἐνδύματά του εἰς τὸν ἥλιον μονολογῶν καὶ οἰκτείρων τὴν συμφορὰν του. Οἶμοι, πόσον εἶνε φθονερὸν τὸ θεῖον! ἔλεγε στενάζων...

Σιγαλὸς καὶ γλυκύτατος ψιθυρὸς διεκοψεν αὐτὸν καὶ ἐφείλκυσε τὴν προσοχήν του. Ἦτο ὁ φλοῖσθος ἐλαφροῦ κυματίου, ὅπερ ἔπαιζεν εἰς τὴν ἀμμόβῃ ἀκτὴν μετὰ τοὺς χάλικας καὶ τὰ φρύγανα.

Ὁ ναυαγὸς ἠτένισε τὴν γαληνιώσαν θάλασσαν καὶ, ἀκούων τὸν φλοῖσθον τοῦ κυματίου, ἐνόμισεν, ὅτι τὸν καλεῖ καὶ πάλιν εἰς νέον πλοῖον. Ἐπὶ τῇ θλίβερά ὅμως θέα τῶν ἐπιπλεόντων σύκων τοῦ ἐστέναξε βαθύτατα καὶ τῇ εἶπε μελαγχολικώτατα:

— Ἀχ! ἔξυρω, τί θέλεις... Σῦκα πάλιν θέλεις!

(Ἀρεὺς, 1910)

ΔΗΜ. Κ. ΒΑΡΔΟΥΝΙΩΤΗΣ

Γυναικεῖς κουβέντες

Ἡ μία.— Ἀχ, Μαρί μου! Τί ἐλεεινά ὄντα ποῦ εἶνε αὐτοὶ οἱ ἄνδρες!..

Ἡ ἄλλη.— Ἐχεις δίκην. Δὲν ἀξίζουν τίποτε. Μόνον ἐμεῖς ἡ γυναῖκες ἔχουμε μαζὶ τους...

ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΦΕΞΗ

ΟΛΟΚΛΗΡΟΣ ΣΕΙΡΑ τῶν σπουδαιότερων, περιληπτικωτέρων καὶ νεωτέρων φιλοσοφικῶν, κοινωνιολογικῶν καὶ ἐγκυκλοπαιδικῶν ἐπιστημονικῶν ἔργων. **Ἡ τελευταία λέξις** τῆς **ΣΚΕΨΕΩΣ & ΓΝΩΣΕΩΣ**.

ΟΙ ΚΟΥΦΑΙΟΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ μὲ τὰ ἐκλεκτότερα συγγράμματά των ἀποδίδονται εἰς τὴν γλῶσσαν μας. Ὁ Πωανκαρέ, ὁ Σπένσερ, ὁ Κόμτ, ὁ Νίτσε, ὁ Ρενάν, ὁ Ταίν, ὁ Βύχνερ, ὁ Λομπρόζο, ὁ Τολστόη, ὁ Νορδάου, ὁ Δαντέκ, ὁ Φινό, ὁ Σοπενάουερ, ὁ Τζέϊμς, ὁ Καίρδ κτλ. **εὐρίσκονται** εἰς τὴν σειρὰν τῆς Φιλοσοφικῆς καὶ Κοινωνιολογικῆς Βιβλιοθήκης **Φέξης**.

ΑΙ ΣΗΜΑΝΤΙΚΩΤΕΡΑΙ ΘΕΩΡΙΑΙ ὁ Θρησκευτικὸς Θεϊσμός, ὁ Μονθεϊσμός, ὁ Ὑλισμός, ὁ Πανθεϊσμός, ὁ Μονισμός, ὁ Μεταφυσικισμός, ὁ Θετικισμός, ὁ Ἐπιστημονισμός **ἐκτίθενται** εἰς τὰ ἐκδομένα βιβλία καθὼς καὶ αἱ θεωρίαι τῆς Ἐξελίξεως, τῆς Κληρονομικότητος, τῆς Ἀνθρωποσκοπίας, τῆς Φυσιολογικῆς Ψυχολογίας, τῆς Σκοπιμότητος, τῆς Βιολογικῆς Ἠθικολογίας κτλ.

ΟΙ ΚΑΛΗΤΕΡΟΙ ΛΟΓΟΓΡΑΦΟΙ ΜΑΣ ἐφιλοτέχνησαν τὰς μεταφράσεις τῶν ἔργων, ποῦ θ' ἀποτελέσουν ἐν συνόλῳ τὴν νεωτέραν **Ἐγκυκλοπαιδείαν**, ἀνυπολογίστως ὠφέλιμον διὰ κάθε ἐπιστήμονα, διδάσκαλον, πολιτικόν, κληρικόν καὶ ἐν γένει κάθε ἀνεπτυγμένον θεωρητικόν ἢ πρακτικόν ἄνθρωπον.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΦΕΞΗ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ

ΟΛΑ ΤΑ ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑΤΑ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων πεζογράφων καὶ ποιητῶν εἰς τὸ Ἔπος, εἰς τὸ Λυρικόν εἶδος, εἰς τὸ Δράμα, εἰς τὴν Ἱστορίαν, εἰς τὴν Φιλοσοφίαν, εἰς τὴν Ἠθικολογίαν περιέχονται εἰς τὴν σειρὰν τῶν ἐκλεκτῶν μεταφράσεων.

ΟΙ ΑΠΑΡΑΜΙΛΛΟΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ ΜΑΣ ὁ Ὀμηρὸς, ὁ Αἰσχύλος, ὁ Σοφοκλῆς, ὁ Εὐριπίδης, ὁ Θουκυδίδης, ὁ Ἡρόδοτος, ὁ Ξενοφών, ὁ Πλάτων, ὁ Ἀριστοτέλης, ὁ Ἐπίκτητος, ὁ Λουκιανός, ὁ Θεόφραστος κτλ. ἔχουν ἀποδοθῆ εἰς τὴν σημερινήν μας γλῶσσαν καλλιτεχνικῶς καὶ ὁμῶς πιστῶς ἀπὸ τοὺς γνωστοτέρους λογογράφους μας.

Κατάλογος ἀποστέλλεται δωρεάν.

100 δραχμῶν βιβλία μὲ 5 δραχμὰς κατὰ μῆνα.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΝ
ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ, ΓΛΥΠΤΙΚΗΣ
ΚΑΙ
ΤΣΙΓΚΟΓΡΑΦΙΑΣ

ΑΡ. ΛΑΪΟΥ

ἀριστούχου τοῦ Πολυτεχν. Ἀθηνῶν
καὶ ἀριστούχου
τῆς Ἀκαδημ. τοῦ Μονάχου

ΟΔΟΣ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ 55Α

Γωνιαία οἰκία — Πλατεῖα Καλαμιώτου

Ὁ κ. Ἀρ. Λαῖος εἶνε ἀληθινὸς καλλιτέχνης τῆς φωτοτυπο-
τσιγκογραφίας.

Κατέχει δικαίως τὰ σκῆπτρα τῆς ὑπεροχῆς, ὅχι μόνον διότι
τὸ ἐργαστήριόν του κέκτηται μηχανήματα τέλεια, ἀλλὰ καὶ διότι
ὁ ἴδιος εἶνε ἀριστοῦχος δύο καλλιτεχνικῶν σχολῶν.

Δι' αὐτὸ τὰ clichés του, τὰ ὁποῖα ἐργάζεται ὄχι ὡς δουλικὸς
ἀντιγραφεὺς, ἀλλὰ ὡς δημιουργὸς καλλιτέχνης, ὑπερέχουν
διὰ τὴν λεπτότητα καὶ τὴν τεχνικὴν ἀκρίβειαν, διότι γνωρίζει
ὅλα τὰ μυστικὰ τῆς τέχνης.

Οἱ ἐν Κων/πόλει, Σμύρνῃ, Αἰγύπτῳ καὶ τοῖς ἄλλοις κέντροις
τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἐκδόται καὶ συγγραφεῖς, οἱ θέλοντες clichés
εἰκόνων, ὥς ἀποταθῶν μετὰ πεποιθήσεως εἰς τὸν

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΗΝ ΤΣΙΓΚΟΓΡΑΦΟΝ

Κ. ΑΡ. ΛΑΪΟΝ

Θὰ εὗρουν τελείαν ἐκτέλεσιν τῶν παραγγελιῶν τῶν, εὐσυνει-
δήτους τιμὰς καὶ προθυμίαν εὐρωπαίου καταστηματοῦχου.

ΔΡΟΜΟΛΟΓΙΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΤΜΟΠΛΟΪΑΣ

“ΓΟΥΔΗ,,

ΑΝΑΧΩΡΗΣΕΙΣ ΕΚ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΚΥΡΙΑΚΗΝ	»	8 π. μ.	Διὰ Σῦρον, Τήνον καὶ Μύκονον.
ΤΡΙΤΗΝ	»	8 μ. μ.	Διὰ Σῦρον, Τήνον καὶ Μύκονον.
ΤΕΤΑΡΤΗΝ	»	7 π. μ.	Δι' Αἴγιναν, Μέθανα, Πόρον, Ὑδραν, Ἐρμιόνην, Σπέτσας, Χέλιον, Λεωνίδιον, Ἀστρος καὶ Ναύπλιον.
ΤΕΤΑΡΤΗΝ	»	4 π. μ.	Διὰ <i>Χανία, Ρέθυμνον καὶ Ἡράκλειον.</i>
ΤΕΤΑΡΤΗΝ	»	7 μ. μ.	Διὰ Λαύριον, Ἀλιθέριον, Χαλκίδα, Λίμνην, Αἰδηψόν, Ἀταλάντην, Στυλίδα, Ὀρεοῦς, Βόλον καὶ Ἀλμυρόν.
ΤΕΤΑΡΤΗΝ	»	8 μ. μ.	Διὰ Πάτρας, Μεσολόγγιον, Κελλήνην, Ζάκυνθον, Ληξοῦριον καὶ Ἀργοστόλιον.
ΠΕΜΠΤΗΝ	»	8 μ. μ.	Διὰ Καψάλιον, Ἐλγᾶ, Γύθειον, Γερολιμένα, Μέξαπον, Λιμένιον, Σελινίτσαν, Καρδαμύλην, Καλάμας καὶ Νησίον.
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ	»	8 μ. μ.	(Διὰ τοῦ Ἰσθμοῦ), Διὰ Πάτρας, Μεσολόγγιον, Ζάκυνθον, Κατάκωλον, Κυπαρισσίαν, Ἀγ. Κυριακὴν, Μάρathon, Πύλον, Μεθώνην, Κορώνην, Νησίον, Καλάμας, Καρδαμύλην, Σελινίτσαν, Λιμένιον, Μέξαπον, Γερολιμένα, Γύθειον καὶ Ἐλγᾶ.
ΣΑΒΒΑΤΟΝ	»	4 μ. μ.	Διὰ <i>Ἡράκλειον Ρέθυμνον καὶ Χανία.</i>
ΣΑΒΒΑΤΟΝ	»	7 μ. μ.	Διὰ Χαλκίδα, Αἰδηψόν, Βόλον καὶ <i>Θεσσαλονίκην.</i>

ΣΗΜ. Δ. ΕΘΝ. ΗΜ. — Τὰ ἀτμόπλοια Γουδή ἀπὸ ἐτῶν ἤδη διακρίνονται διὰ τὴν ἀκρίβειαν τῶν δρομολογίων των, τὴν καθαριότητα τῶν διαμερισμάτων καὶ τῆς τροφῆς, καὶ τὴν ἀβρὰν συμπεριφορὰν τῶν πλοίαρχων καὶ τοῦ προσωπικοῦ ἐν γένει.

Η ΥΠΟ ΤΗΝ Υ. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΝ ΤΗΣ Α. Μ. ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΥΣ

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ & ΕΜΠΟΡΙΚΗ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ — Πλατεία Κάνιγγος

Περιλαμβάνει τὰς ἐξῆς σχολὰς : Γεωργικὴν, Βιομηχανικὴν, Ἐμπορικὴν, Μηχανουργικὴν, Ἀρχιτεκτονικὴν.

Ἡ **Βιομηχανικὴ καὶ Ἐμπορικὴ Ἀκαδημία** ἀνεδείχθη ὡς τὸ εὐεργετικώτερον καὶ ἐθνωφελέστερον τῶν πρακτικῶν ἰδρυμάτων τοῦ εἶδους τῆς, καὶ ὡς τοιοῦτον τὸ συνιστᾷ ἰδιαίτερος ἡ διεύθυνσις τοῦ Ἡμερολογίου μας.

Χῆλοι καὶ πλεόν ἀπόφοιτοι τῆς Ἀκαδημίας δρῶσιν ἀνὰ τὸν Ἑλληνισμόν παραγωγικῶς

ὡς γεωπόνοι, ὡς οἰνοποιοί, ὡς μηχανουργοί,
ὡς ἔμποροι, ὡς βιομήχανοι, κλπ.

Ὅλοι φωνάζομεν διὰ πρακτικὴν ἐκπαίδευσιν, τὸ Κράτος ἐπαγγέλλεται σχέδια ἐπὶ σχεδίων, καὶ μόνον ἡ **Ἀκαδημία τὰ ἐφαρμόζει.**

Αὕτῃ ἔδωκε καὶ δίδει τὴν πρακτικὴν ὥθησιν εἰς ἐπαγγέλματα **παραγωγικά, πλουτοφόρα, κοινωφελῆ.**

Δὲν περιορίζεται εἰς λόγους μόνον καὶ θεωρίας, αἱ ὁποῖαι ὥπισθοδρομήσαν τὸ ἔθνος, ἀλλὰ εἰς ἐργασίαν, εἰς πράγματα, εἰς ἀριθμούς.

Ἐκδίδει κατάλληλα βοηθητικὰ **εἰδικὰ συγγράμματα**, κέντηται—εἰσαγαγούσα αὐτὴ πρώτη καὶ μόνη—**ἐργαλεῖα καὶ ὄργανα βιομηχανικά καὶ ἐπιστημονικά**, ὅσον γυαυκόμετρα, γαλακτόμετρα, οἰνόμετρα, ὀξύμετρα κτλ. τελειότατα.

Κύριοι Γονεῖς, Πατέρες, Οἰκογενειάρχαι, Πολῖται, Ἕλληνες !

Θέλετε νὰ ἰδῆτε τὸ ἔθνος ἰσχυρόν, τὴν κοινωνίαν εὐημεροῦσαν, τὴν Πατρίδα μεγάλην ; Στείλατε τὰ παιδιὰ σας νὰ σπουδᾶσιν πρακτικῶς, νὰ ἀσφαλίσουν τὸ μέλλον των, νὰ πλουτίσουν τὴν χώραν, νὰ πλουτήσουν καὶ αὐτὰ τὰ ἴδια

δι' ἐργασίας ἐνεργητικῆς καὶ δημιουργικῆς.

Ζητοῦμεν ἀνθρώπων καὶ ἀναγέννησιν ; Ἀλλὰ πῶς ; Μὲ πληθώραν διηγημάτων καὶ δοκησιολόφων καὶ σχολαστικῶν ; Πῶς νὰ τοὺς χωρέσῃ καὶ τί νὰ τοὺς κάμῃ ὁ Τόπος μας ὁ στενός, ὁ ἀσφυκτικός ;

Κάμετε τὰ παιδιὰ σας : ἐμπόρους, βιομηχάνους, γεωπόνους, μηχανουργούς, ἀρχιτέκτονας, οἰνοποιούς, ἀνθρώπους δηλ. χρῆσιμους εἰς τὸν ἑαυτὸν των, εἰς τὴν κοινωνίαν, εἰς τὴν Πατρίδα.

Σὰς τὸ ἐγγυᾶται δι' ἔργων καὶ διὰ λαμπρῶν ἕως τώρα ἀποτελεσμάτων

Η ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

“Αμφοτέρως ἐξηκολούθηται πᾶσι διαβιβάζει ἀγὰρ ἀγὰρ τὸ ἐργαζόμενον...”

«... Τὴν ἀντικρυνὴν θύραν τοῦ διαδρόμου ἤνοιγε μία
σσιά, μία γυναικεία σσιά.....»

ὑπονομεύουν τὰ θεμέλια τοῦ Κράτους καὶ τῆς πίστεως! Ὁ Καλο-
γιάννης θὰ ἦτο βασιλεὺς καλὸς καὶ ἄξιος εἰς τὸν Παράδεισον.
Ἀλλὰ εἰς τὸν σημερινόν μας κόσμον, τὸν γεμάτον ἁμαρτίας, ὁ κα-
λὸς καὶ ἡμέτερος καὶ ἀγαθὸς αὐτὸς νέος εἶναι πολὺ πρόωρος. Ἀμείρο-
σι, καὶ βλέπω σκοτεινὸν τὸ μέλλον τῆς αὐτοκρατορίας...

— Ἄν ἦτο τοῦλάχιστον ἡ Ἄννα ἡ Πορφυρογέννητος, ἐπιθύρισε
δειλὰ-δειλὰ ὁ καλόγηρος.

— Ἄ! εἶπε μ' ἐνθουσιασμόν ὁ Νεῖλος. Ἄν ἦτο ἡ Ἄννα! Τῶν
Κομνηνῶν τὸ αἷμα τὸ θερμὸν βράζει εἰς τὰς φλέδας τῆς καὶ τὸ φῶς
τοῦ πνεύματός των τοῦ μεγάλου τὴν φωτίζει. Ἄν ἦτο ἡ Ἄννα!..
Εἰς τὸ πλευρόν της ὁ Καῖσαρ, Νικηφόρος ὁ Βρυέννιος, ἀνδρεῖος
στρατηγὸς καὶ ἄνθρωπος μὲ νοῦν καὶ μὲ βραχίονα...

Ἐκείνην τὴν στιγμὴν βήματα ἐλαφρὰ ἠκούσθησαν εἰς τὸν διά-
δρομον. Ὁ ἡγούμενος ἐσηκώθη καὶ ἔσπευσε εἰς τὴν θύραν. Τὴν
ἀντικρυνὴν θύραν τοῦ διαδρόμου ἦνοιγε μία σκιά, γυναικαία σκιά,
σκεπασμένη ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν μὲ μαῦρον πέπλον. Ὁ ἡγού-
μενος ἐστάθη περιμένων. Ὅταν ἡ ἄγνωστος ἐπλησίασε, ἀνέσκηκωσε
τὸν πέπλον, καὶ ὁ ἡγούμενος εἶδε πρὸ αὐτοῦ ἐκκληνῆτος τὴν Ἄνναν
τὴν Πορφυρογέννητον.

Ἐκλινεν ὁ ἡγούμενος βαθύτατα καὶ ἐφάνη περιμένων.

— Ἄγε ἡγούμενε, εἶπεν ἡ Ἄννα μὲ φωνὴν τρέμουσαν. Ὁ βασι-
λεὺς ψυχόρραγε εἰς τὰ Ἀνάκτορα. Ἡ δύσπνοια τὸν πνίγει καὶ τὸ
μοιραῖον τέλος ἔρχεται. Γνωρίζω πόσον σέ τιμᾷ καὶ σέ σέβεται.
Σπεῦσε πλησίον του νὰ τοῦ ὑπαγορεύσῃς ὅ,τι νομίζεις ὅτι εἶναι σύμ-
φωνον μὲ τὰ συμφέροντα τοῦ Κράτους. Εἰς τὸ κελλί σου δὲν μὲ
φέρει ἀνόητος φιλοδοξία. Ἀλλὰ τρέμω μήπως τὸ μέγα ἔργον του,
τὸ παραλάβουν χεῖρες ἀδύνατοι...

Ὁ Νεῖλος δὲν ἐπερίμενε περισσότερα. Ἐκαμε νεῦμα εἰς τὸν Ἀμ-
ερόσιον νὰ μείνῃ ἐκεῖ, ὥστε κανεὶς νὰ μὴν ὑποπτεύσῃ τὴν ἀναχώ-
ρησιν, καὶ αὐτός, ὁ ἡγούμενος, ἐξηφανίσθη εἰς τοὺς σκοτεινοὺς δια-
δρόμους ἀκολουθῶν τὴν βασιλοπαιδα.

* *

— Τί ἔγινεν ἀπόψε ὁ μνηστήρ σου, Θέκλα μου; εἶπεν ἡ γραῖα
ἀνήσυχος.

— Θὰ ἔλθῃ, μάννα, μὴν ἀνησυχῇς! ἀπήντησεν ἡ Θέκλα μὲ φωνήν,
ἡ ὁποία ἔδειχεν ὅτι δὲν ἦτο καὶ αὐτὴ ἡσυχος ὅσον ἤθελε νὰ φαίνεται.

Ἡ γραῖα, ἡ τυφλὴ Εὐδοκία, ἐξηκολούθησε σιωπηλῇ νὰ γνέθῃ τὸ
νῆμα τῆς. Ἀπέναντί της ἡ Θέκλα ἐκεντοῦσε ἀργὰ μὲ χρυσάρι μετα-
ξωτῶν πέπλον. Εἰς ὅλην τὴν συνοικίαν τοῦ Ἐδδόμου ἦτο γνωστὴ
καὶ ὅλοι τὴν σέβοντο τὴν γραῖαν Εὐδοκίαν. Ἐπὶ παιδιὰ τῆς παλ-
λῆγκάρια ὀνομαστά, καὶ τὰ ἐπτά τὰ ἐθέρισεν ὁ πόλεμος. Δύο ἔπσαν
εἰς τὴν Ἀσίαν ἄλλοι τόσοι εἰς τὴν Μακεδονίαν ἕνας ἐπὶ γῆν εἰς τὸ
Δυρράχιον ἀξιωματικὸς τοῦ ναυάρχου Μαυροκατακαλοῦ καὶ ἄλλος
εἰς τὸν πόλεμον μὲ τοὺς Βουλγάρους. Ὁ τελευταῖος, ὁ Ἀνδρόνικος,
ἐπὶ τὴν ἡλικίαν καὶ τὴν ἀρετὴν τῆς, ἔπσεν ἀπὸ χέρι Σταυροφό-

« — Τὶ ἐγένεον ἀπὸψε ὁ μνηστήρ σου, Θέξα μου ; εἶπεν ἡ γοῦα ἀνήσυγος ».

ρων. Ἡ γραῖα ἀπὸ τὰ δάκρυα τοῦ δὲν ἐστεῖρευσαν ποτὲ τὰ μάτια της, ἔχασαν ἐπὶ τέλους τὸ φῶς της. Καὶ τώρα μόνη πλέον, μὲ τὴν ἐγγονήν της Θέκλαν, κόρην τοῦ τελευταίου της, τοῦ Ἀνδρονίκου, ἐξοῦσε εἰς τὸ φτωχικὸν σπιτάκι της, εἰς τὴν συνοικίαν τοῦ Ἐδδόμου, ποῦ τῆς ἐχάρισεν ὁ αὐτοκράτωρ εὐγνώμων διὰ τὰς θυσίας τῶν παιδιῶν της.

Ἔως τὸ μικρὸν δωμάτιον, ὅπου μόναι των εἰργάζοντο αἱ δύο γυναῖκες, ἔφθανεν ἡ βοή της ἀνησύχου Πόλεως.

— Εἶναι καὶ τόση ἀνησυχία ἔξω! ἐπανελάβεν ἡ γραῖα μετὰ μακρὰν σιωπὴν. Ὁ θεὸς δὲν θέλει νὰ μακρύνῃ τὰς ἡμέρας τοῦ καλοῦ μας βασιλέως Ἀλεξίου! Ἄς εἶναι εὐλογημένον τὸ ὄνομα τοῦ Ὑψίστου! Ἀλλὰ ὁ μνηστήρ σου βέβαια θὰ εἶναι καὶ αὐτὸς ἀνήσυχος. Αἱ, στρατιῶτης τοῦ Ἀλεξίου καὶ αὐτὸς ὅπως καὶ τὰ παιδιὰ μου...

— Βέβαια, ἐφιθύριsen ἀφηρημένη ἡ Θέκλα.

Ἄλλ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν βήματα ἠκούσθησαν εἰς τὴν αὐλὴν καὶ σχεδὸν ταυτοχρόνως τρεῖς ἐλαφροὶ κύποι εἰς τὴν θύραν. Ἡ Θέκλα ἀνετινάχθη κ' ἔσπευσε ν' ἀνοίξῃ.

— Ὁ Μιχαήλ! εἶπε.

Νέος λεπτὸς, μελαχροινὸς καὶ ὥραίος, εἰσῆλθε. Ἐσφίξε μὲ συγκίνησιν τὸ χέρι τῆς Θέκλας καὶ ἔσπευσε πρὸς τὴν γραῖαν καὶ γονάτισας ἔμπρὸς τῆς ἐπῆρε τὸ χέρι της καὶ τὸ ἐφίλησε.

— Μάννα μου, εἶπε, τὴν εὐχὴ σου. Ἦργησα ἀπόψε καὶ θ' ἀνησυχήσατε...

— Εἰσαι συγχωρημένος ἀπόψε, παιδί μου, εἶπεν ἡ γραῖα ἀφήγουσα τὴν ῥῆσιν της καὶ βυθίζουσα τὰ ξηρά της χέρια εἰς τὰ πλούσια μαλλιά τοῦ νέου. Μὲ αὐτὴν τὴν ἀνησυχίαν τὴν ἀποφυνὴν... τί νέα ἀπὸ τὴν Πόλιν; Τί λέγουν διὰ τὸν βασιλέα;..

— Καμμία ἑλπίς, ἀπήντησεν ὁ νέος. Ὁ ἱατρός του Καλλικλῆς ἐδήλωσε, ὅτι τοῦ ὑπολείπεται ὥρων ζωῆ.

Καὶ ὥς διὰ νὰ στρέψῃ ἄλλοῦ τὴν ὁμιλίαν εἶπε πρὸς τὴν κόρην:

— Πῶς πηγαίνει τὸ κέντημά σου, Θέκλα μου; Δὲν ἐπροχώρησες πολὺ.

Ἡ νέα ἐκίνησε τὸ κεφάλι. Προφανῶς ὅσον τὸν ἐπερίμενε δὲν εἶχε νοῦν νὰ ἐργασθῇ. Ὁ νέος ἐκάθισε κοντὰ της καὶ ἤρχισε νὰ τῆς ὁμιλῇ. Ἐξαφνα ἀπ' ἔξω ἠκούσθη ἄξυ καὶ ἐπίμονον λάλημα κούκκου. Ὁ νέος ἐταράχθη ἀνήσυχος. Ὁ κούκκος ἔχει μόνον ἐπέμενε, ἀλλὰ καὶ ἐπύκνωνε τὸ λάλημά του. Ὁ Μιχαήλ ἀνετινάχθη καὶ ἐγονάτισε πάλιν ἔμπρὸς εἰς τὴν γραῖαν.

— Μάννα μου, εἶπε. Ἐλθσομένησα νὰ σὰς εἰπῶ ὅτι δὲν ἠμπορῶ νὰ μείνω ἀπόψε μαζὶ σας. Ὁ βασιλεὺς ψυχομαχεῖ. Ἡ πόλις ὅλη εἶναι ἀνάτατος. Δόσε μου τὴν εὐχὴν σου.

Ἡ γραῖα ἤλπισε τὰ χέρια της καὶ τοῦ εἶπε:

— Εἰς τὴν εὐχὴν τοῦ θεοῦ. Ἐχεις δίκαιον. Οἱ ἄνδρες δὲν πρέπει ἀπόψε νὰ κλείνεται: εἰς τὸ σπῖτι. Εἰς τὴν εὐχὴν τοῦ θεοῦ!

Ὁ Μιχαήλ ἐστράφη πρὸς τὴν Θέκλαν. Τὴν ἤρπασεν εἰς τὰς ἀγκά-

ποτέ δὲν εἶχε ἀντιληφθῇ ὡς τότε ἡ Θέκλα ἐκ μέρους του. Ἡ νέα, ἀνήσυχος, τὸν προέπεμψε ὡς τὴν θύραν.

— Συμβαίνει τίποτε; τοῦ εἶπε. Εἶσαι ταραγμένος. Δὲν εἶσαι ὅπως ἦσουν ἄλλοτε. Τί συμβαίνει;

— Τίποτε, ἀπήντησεν ὁ νέος, προσπαθῶν νὰ δεῖξῃ ἡρεμίαν καὶ ἀδιαφορίαν. Τίποτε. Αὐριον πάλιν κατὰ τὰ μεσάνυχτα...

Καὶ ἐξηφανίσθη εἰς τὸν στενὸν σκοτεινὸν δρόμον.

Ὀλίγον πέραν τῆς γωνίας τρεῖς ἄνδρες ἐπερίμεναν. Ὁ πρῶτος, ὅταν εἶδε τὸν νέον ἐρχόμενον, ἀπεσπάσθη ἀπὸ τὸν ὄμιλον καὶ τοῦ ἐψιθύρισε:

— Καίσαρ, σέ ζητοῦν εἰς τὰ Ἀνάκτορα. Ὁ βασιλεὺς σέ θέλει. Αἰσθανόμενος τὸ τέλος προσεγγίζον σέ ἐξήτησε. Εἶναι ἀνάστατον τὸ ἱερὸν Παλάτιον διὰ τὴν ἐξαφάνισίν σου. Ὁ υἱὸς τοῦ βασιλέως νὰ μὴν εἶναι εἰς τὴν κλίνην του! Μιᾶς στιγμῆς ἀρρογορία ἡμπορεῖ νὰ σοῦ στοιχίσῃ τὸν θρόνον. Τάχυνε τὸ βῆμα σου...

Ὁ νέος δὲν ἀπήντησε. Ἠκολούθησε τὸν ὄμιλῃσαντα, ἐνῶ ὀλίγον ὀπίσω εἰς εὐλαθεῖ ἀπόστασιν ἤρχοντο οἱ δύο ἄλλοι.

— Ἐχω τὸ προαίσθημα, εἶπεν ἄργά καὶ μὲ πόνον ὁ νέος εἰς τὸν ἄλλον, ἔχω τὸ προαίσθημα ὅτι ἀπόψε ὑπῆρξα διὰ τελευταίαν φορὰν Μιχαήλ, μικρὸς ἀξιωματικός, μνηστήρ τῆς Θέκλας, τῆς ὥραιάς μου φίλης. Αὐριον ἴσως ἡ τύχη θὰ μὲ ἀναγκάσῃ νὰ εἶμαι βασιλεὺς καὶ διαλύεται τὸ ὥραιον, τὸ ὥραιότερον τῆς ζωῆς μου ὄνειρον.

Ὁ ἄλλος ἐμειδίασε.

— Πόσον δίκαιον ἔχει ὁ λαὸς νὰ σέ ὀνομάξῃ Καλογιάννην, Καίσαρ! Γιὸς ἀγαπημένος τοῦ βασιλέως, αἰσθάνεσαι νεανικὸν αἶσθημα πρὸς μίαν πτωχὴν κόρην, ἡ ὁποία σέ νομίζει ἄνημον στρατιώτην τοῦ πατρὸς σου. Καὶ τὴν στιγμὴν, ποῦ ὁ μεγαλείτερος θρόνος τοῦ κόσμου σέ καλεῖ ν' ἀνέβῃς πρὸς αὐτόν, σὺ κλαίεις τὸ νεανικὸν σου αἶσθημα, ποῦ θὰ τὸ σῶσῃ ὁ χρόνος. Τί δίκαιον ποῦ ἔχει ὁ λαὸς νὰ σέ ὀνομάξῃ Καλογιάννην!

Καὶ ἐξηκολούθησαν τὸν δρόμον των μὲ τὸ βῆμα ταχὺ μέσα ἀπὸ τοὺς στενοὺς δρόμους τοῦ Ἐβδόμου.

Εἰς ἓνα θάλαμον τῶν Ἀνακτόρων τῆς Μαγγάνας, ἐπὶ τῆς ὑψηλῆς κλίνης, τῆς ὁποίας τὸν οὐρανὸν ἐσχημάτιζε μὲ τὰς ἀνοικτάς του πτέρυγας ὁ δικέφαλος αὐτοκρατορικός ἀστὴρ, ὁ αὐτοκράτωρ ἐπάλαιε πρὸς τὸν θάνατον. Ὁ ἱατρός Νικόλαος Καλλικλῆς, διὰ νὰ τὸν ἀνακουφίσῃ ἀπὸ τὴν δύσπνοίαν, εἶχε διατάξῃ μίαν τελευταίαν φλεβοτομίαν. Δύο ἄλλοι ἱατροὶ ἐπολέμησαν τὴν γνώμην αὐτήν. Ἀλλὰ παρενέβη ἡ Ἄννα ἡ Κομνηνὴ, ἡ ὁποία ἐτάχθη μὲ τὴν γνώμην τοῦ Καλλικλῆ. Τὸ μέτρον ἔφερε τὸ ἀποτελεσμά του ἔστω καὶ προσωρινῶς. Ὁ αὐτοκράτωρ ἀνέπνεε τώρα εὐκολώτερα. Ἡ βασίλισσα Εἰρήνη Δούκαινα, ἄλλοφρονόσα ἀπὸ τὴν λύπην, τοῦ ἐκράτε: τὰ

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

«... Καὶ ὁ Βρυέννιος ἐσκέπτετο ὅτι τὸ Κράτος θὰ περιήρχετο
εἰς ξένας χεῖρας, ἴσως ὄχι τόσο ἰκανάς...»

« — Δεν εἶνε σκέψεις ἀνδρός αὐταί!... λάβε τὴν ζώνην μου καὶ δώσε μου
τὸν θώρακα καὶ τὸ σπαθί σου!... »

χέρια του. Ἡ κόρη του Μαρία, σύζυγος τοῦ Σεβαστοκράτορος Νικηφόρου Κατακαλῶν, τὸν ἐρράντιζε μὲ βοδόσταγμα.

Ἡ Ἄννα, ὅταν εἶδε ὅτι τὸ μοιραῖον τέλος ἀνεβλήθη τουλάχιστον δι' ὀλίγον, ἐξήλθεν εἰς ἀναζήτησιν τοῦ συζύγου της, τοῦ Καίσαρος Νικηφόρου Βρυεννίου.

Ὁ Βρυέννιος, μόνος, εἰς τὸ τέλος τοῦ διαδρόμου, ὃ ὁποῖος ἔφερε πρὸς τὸν βασιλικὸν θάλαμον, καθισμένος ἐπάνω εἰς ἔδραν διάχρυσον, παρηγῆρι ἔξω τὴν Πόλιν, ἣ ὁποία ὕψωνε πρὸς τὸν οὐρανὸν τὰ κωδωνοστάσια τῶν ἀπείρων ἐκκλησιῶν της. Ὁ γαμβρὸς τοῦ Αὐτοκράτορος ἦτο βυθισμένος εἰς πένθος. Τὸν Ἀλέξιον τὸν ἡγάπα ὁ Νικηφόρος ὡς πατέρα καὶ τὸν ἐθαύμαζε ὡς τὸν γενναῖον στρατάρχην, εἰς τὸ πλευρὸν τοῦ ὁποῖου τὸς αἰὶς ἡγωνίσθη. Τώρα ὁ ἄνθρωπος ὁ ἀγαθός, καὶ ὁ μεγαλεπήβολος βασιλεὺς καὶ ὁ γενναῖος στρατιώτης ἐπάλλαιεν ἀπεγνωσμένον ἄγωνά πρὸς τὸν θάνατον. Καὶ ὁ Βρυέννιος ἐσκέπτετο, ὅτι τὸ Κράτος θὰ περιήρχετο εἰς ἄλλας χεῖρας, ἴσως ὅχι τόσο ἰκανάς, ἐνῷ ἔχθοι τὸ ἔξωθεν πανταχόθεν.

Ἀπὸ τὸν πένθιμόν του βεβασμὸν τὸν ἀπέσπασεν ἡ φωνὴ τῆς Ἄννης, ἀσυνήθως εἰρωνικῇ καὶ τραχεῖα.

— Ὁ βασιλεὺς, εἶπεν ἡ Ἄννα σταθεῖσα προκλητικῶς ἐμπρὸς του, παλαίει μέσα εἰς τὸν θάλαμόν του πρὸς τὸν θάνατον καὶ ὁ γαμβρὸς του, ὁ γενναῖος Καῖσαρ, εἶναι ἔτοιμος νὰ κλαύσῃ ὅπως αἱ ζῶσαι καὶ αἱ θεραπαινίδες τῶν ἀνακτόρων!

Ὁ Βρυέννιος ἐκύτταξεν ἐκπληκτος τὴν σύζυγόν του.

— Πῶς; εἶπε. Δὲν θέλεις νὰ πενήθῃς ἐγὼ τὸν βασιλέα μου καὶ πενήθρὸν μου καὶ πατέρα μου;

— Πενθοῦν, ἀπήντησεν ἐντόνως ἡ Ἄννα, πενθοῦν μόνον τοὺς κοινούς ἀνθρώπους. Εἰς τὴν ἐπιθανάτιον κλίνην τῶν βασιλέων οἱ ἰδιοὶ τῶν δὲν λυποῦνται μόνον πρὸ πάντων σκέπτονται.

— Ἀγαπητὴ μου Ἄννα, εἶπεν ὁ Βρυέννιος μειδιῶν μειδιάμα λύπης· ὅταν ἦλθες ἀκριβῶς αὐτὸ ἔκαμνα. Ἐσκεπτόμην...

— Τί ἐσκέπτετο;

— Ἐσκεπτόμην, ὅτι ὁ θάνατος αὐτὸς εὕρισκε τὸ Κράτος μας εἰς κρίσιμον στιγμὴν καὶ μᾶς στερεῖ προστάτου δύνατοῦ.

— Μόνον αὐτὸ ἐσκέπτετο;

— Τί ἄλλο ἤθελες νὰ σκεφθῶ;

— Δὲν ἐσκέφθης, ὅτι εἶναι καιρὸς τοῦ Κράτους τὰ ἡνία ν' ἀρπάσουν εἰς τὰ χέρια ἐκείνοι, οἱ ὁποῖοι αἰσθάνονται μέσα τῶν τὴν δύναμιν...

— Τί ἐννοεῖς; εἶπεν ὁ Βρυέννιος μὲ ὕψος εἰλικρινοῦς ἀπορίας.

— Ἐννοῶ, ὅτι ὁ Καλογοιάννης δὲν εἶναι ὁ ἄνθρωπος, τὸν ὅποιον ζητοῦν αἱ περιστάσεις.

— Ἐπεῖτα;

— Ἐπεῖτα, ὅτι ὤφειλες σύ, τοῦ βασιλέως ὁ γαμβρὸς, ὁ γενναῖος Βρυέννιος, νὰ διεκδικήσῃς τὰ δικαιώματά σου.

— Ἀλλά, εἶπεν ὁ Βρυέννιος, ὁ Ἰωάννης εἶναι νόμιμος διάδοχος τοῦ θρόνου. Εἶναι ὁ ἀληθὴς σου.

Ἄννα ἡ Κομνηνή.

— Ἐμπρὸς εἰς τὰ συμφέροντα τοῦ Κράτους, ἡ διαδοχὴ ὑποχωρεῖ. Ἄν εἶναι ἐκεῖνος ἀδελφός μου, σὺ εἶσαι σύζυγός μου.

— Ὁ σύζυγός σου, εἶπε ψυχρῶς καὶ ἀποφασιστικῶς ὁ Βρυέννιος, δὲν θὰ γίνῃ ἀρπαξὴ θρόνων ποτέ. Θὰ σεβασθῇ τὴν θέλησιν τοῦ βασιλέως καὶ Κυρίου του.

Τὸ ἀποφασιστικὸν ὕφος, μὲ τὸ ὁποῖον ἐλέχθησαν αἱ λέξεις αὐταί, παρώργισαν τὴν Ἄνναν.

— Δὲν εἶναι σκέψεις ἀνδρός, εἶπεν ἐξηγριωμένη, δὲν εἶναι σκέψεις ἀνδρός αὐταί! Λάβε τὴν ζώνην μου καὶ δόσε μου τὸν θώρακα καὶ τὸ σπαθί σου νὰ κάμω ἐγὼ ὅ,τι ἤτο καθήκον σου νὰ κάμῃς.

Ὁ Βρυέννιος ἔμεινε κατάπληκτος. Ποτέ δὲν εἶχεν ἰδῇ ὀρμητικὴν καὶ ἐξηγριωμένην τὴν ὡραίαν καὶ λεπτὴν σύζυγόν του. Καὶ ἐνῷ προσεπάθει νὰ εἴρῃ λόγους ἀπαντήσεως, βοή ἠκούσθη γύρω εἰς τοὺς διαδρόμους καὶ βήματα ἀνθρώπων βιαστικά. Ἀξιωματικὸς τρέχων ἐκρατήθη ἀπὸ τὸν Βρυέννιον καὶ ἔδωκεν εἰδήσεις.

— Ὁ βασιλεὺς, εἶπε, ἐκάλεσε τὸν Πορφυρογέννητον Ἰωάννην καὶ τοῦ ἔδωκε τὸν βασιλικὸν δακτύλιον. Ὁ Ἰωάννης τρέχει εἰς τὸ Ἱερόν Παλάτιον νὰ στεφθῇ.

Ἡ Ἄννα κατέπεσεν ἐπὶ τινος καθίσματος, ἐνῷ ὁ ἀξιωματικὸς ἐξηφανίζετο.

Ὁ Νικηφόρος, ὠχρός, μὲ τὰ χεῖλη τρέμοντα, ἐπλησίασε, ἐγονάτισε πλησίον της καὶ ἐκράτησε τὰ χεῖρα της μέσα εἰς τὰ ἰδικά του.

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istorias
Restrictions apply.

— "Αννα μου, εἶπε. Αὐτό ἦτο τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, τὸ θέλημα τοῦ νόμου, ὁ ὅποιος εἶναι Θεός, τὸ θέλημα τοῦ πατρός σου, ὁ ὅποιος θὰ εἶναι πλησίον τοῦ Ὑψίστου μετ' ὀλίγον. Τοῦ Κράτους τὰ συμ-
φέροντα πρώτος ὁ Κύριος θὰ προστατεύσῃ. Ἡμεῖς θὰ μείνωμεν
ὅπως καὶ ἄλλοτε, πρόθυμοι εἰς τὰς προσταγὰς τοῦ θρόνου, ἔτοιμοι
νὰ θυσιάσωμεν καὶ τὴν ζωὴν μας εἰς τὴν πατρίδα.

Τῆς Ἀννης ἡ μορφὴ ἀνελάμβανε σιγὰ-σιγὰ τὴν συνήθη της
γλυκύτητα.

— Ἐχομεν, ἐξηκολούθησεν ὁ Νικηφόρος Βρυέννιος, ἔχομεν ἐργα-
σίαν πολλήν. Σὺ θὰ ἐργασθῇς εἰς τὴν «Ἀλεξιάδα» σου, ἡ ὁποία θὰ
διηγῇται εἰς τὰς ἐπερχομένας γενεὰς τὴν ἐνδοξον βασιλείαν τοῦ
Ἀλεξίου Κομνηνοῦ. Ἐγὼ θ' ἀποτελειώσω τὴν ἱστορίαν μου, ἡ ὁποία
φθάνει ἕως τὴν ἀνάρρησιν τοῦ πατρός σου. Βεβαίως σου, καλὴ μου,
ὅτι αὐτὴ δὲν εἶναι ὑπηρεσία ἀσήμαντος πρὸς τὴν πατρίδα.

Ἡ Ἀννα ἠπλώσεν τὴν χεῖρα της καὶ ἐνηγκαλίσθη τρυφερῶς τὸν
σύζυγόν της. Ἡ περαστικὴ ὀργὴ ἔφυγεν ὀρμητικῇ, ὅπως εἶχεν ἔλθει.
Οἱ δύο σύζυγοι ἔσπευσαν εἰς τὴν κλινὴν τοῦ πατρός. Ὁ Ἀλέξιος,
ἤνοιξε πρὸς στιγμήν τὰ μάτια του, εἶδε ἀπέναντί του τὸ ζεῖγος
βυθισμένον εἰς εὐλικρινὴ λύπην, καὶ τὰ ἔκλεισε διὰ τελευταίαν φοράν
μὲ καταφανὴ εὐχαρίστησιν.

* *

Εἰς τὸν ἐξώστην τοῦ Ἱεροῦ Παλατίου ὁ αὐτοκράτωρ Ἰωάννης
ἐπροσφῶρει βραδέως, φέρων τὴν αὐτοκρατορικὴν στολήν διὰ νὰ
ἐμφανισθῇ κάτω εἰς τὰ πλήθη. Ὁ λαός, μόλις εἶδε τὸν Βασιλέα
προκύψαντα, ἔξερράγη εἰς μυριοστόμους κραυγὰς :

— Τοῦ βασιλέως Ἰωάννου, πολλὰ τὰ ἔτη!

Ταυτοχρόνως ὁμοῦ μία σπαρακτικὴ γυναικεία κραυγὴ ἠκούσθη
ἀπὸ τοῦ πλήθους : — Ὁ Μιχαήλ!

Ἡ Θέκλα — αὐτὴ ἦτο ποῦ ἐφώνησε — ἔπεσε λιπόθυμος· εἰς τὰς
ἀγκάλας τῶν γυναικῶν γύρω της.

Γ. Β. ΤΣΟΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ἡ λογία δεσποινὶς

Κάποια νόστιμη μαυροῦκα
λύσσαξε νὰ πάρῃ Λοῦκα,
καὶ ἔτρεχε λαχανιασμένη
στὴς Εὐρώπες ἄνω-κάτω,
μὰ στὸ τέλος ἡ καὶμένη
γύρισε χωρὶς δονικᾶτο.

Ὅσοφ πάει καὶ ζαρώνει...
καρῖμα! πέταξαν οἱ χρόνοι
καὶ τῆς ἄφησαν ὑγεία...
Τώρα κάθεται στὸ ῥάφι
καὶ ἔγινε καὶ αὐτὴ λογία,
καὶ εἰς ἐπίμετρον... συγγράφει

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΟΥΡΗΣ

ΤΑΞΕΙΔΙΩΤΙΚΑΙ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

ΕΙΣ ΤΑΣ ΠΗΓΑΣ ΤΟΥ ΜΩΨΕΩΣ

ΤΟ ἡ τελευταία Κυριακή τοῦ Ὀκτωβρίου, ἡμέρα ἡλιόλουστος καὶ σχεδόν θερμή. Εὐρισκόμην ἀπὸ δύο ἡδὴ ἡμερῶν εἰς Σουέξ, παρὰ τὰς ἀκτὰς τῆς Ἐρυθρᾶς Θαλάσσης, ἐλθὼν ἐκεῖ ἐκ Καΐρου ὅπως συνοδεύσω καὶ κατευοδῶσω τὸν Σεβασμιώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Σιναίου Κον Πορφύριον Β', ἕνα τῶν διαπρεπεστέρων καὶ πολυμαθεστέρων Ἱεραρχῶν τῆς Ἑλληνικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, καὶ τὸν ἀγαπητὸν φίλον καὶ συνταξιδιώτην κ. Κωνστ. Ν. Παπαμιχαλόπουλον, ἀπερχομένους εἰς τὴν Μονὴν τοῦ Ἁγίου καὶ Θεοδαδίστου Ὁρους Σινᾶ πρὸς εὐλαβῇ προσκύνησιν τῶν θείων καὶ ἱερῶν τόπων, ἐν τοῖς ὅποιοις ἐνεφανίσθη ὁ Σαβὰὼθ εἰς τὸν Μωϋσῆν καὶ ἔδωκεν αὐτῷ τὰς πλάκας τοῦ Νόμου.

Ἀφ' ἐσπέρας κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ γεύματος, ὅπερ παρέθηκεν ἡμῖν ὁ συμπαθὴς Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος κ. Γεώρ. Πλατανίσης, ἀπεφασίσθη νὰ ἐκδράμωμεν τὴν πρωΐαν τῆς ἐπιούσης εἰς τὴν ἀπέναντι Ἀσιατικὴν ὄχθην τῆς Πेत्रαίας Ἀραβίας πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν περιγῆμων Πηγῶν τοῦ Μωϋσέως.

Ἀλλὰ, πρὶν ἢ ἀφῆγγθῶ τὰ τῆς ὥραιας καὶ πολυποικίλλου ταύτης ἐκδρομῆς, θὰ ἀναφέρω τινὰ ἐν περιλήψει καὶ ἄκρᾳ συντομίᾳ περὶ τοῦ Σουέξ καὶ τῆς περιωνύμου αὐτοῦ διώρυγος, τοῦ γιγαντιαίου τούτου ἔργου τοῦ 19^{ου} αἰῶνος. Τὸ Σουέξ, τὸ ἀρχαῖον Κλύσμα τῶν Ἑλλήνων καὶ τὸ Κολζίμ τῶν Ἀράβων, πρὸ τῆς τομῆς τοῦ Ἰσθμοῦ, δὲν ἦτο εἰμὴ μικρὰ κωμόπολις, κατοικοιμένη ὑπὸ δισχιλίῳ περίπου κατοίκων τὸ πλεῖστον ἰθαγενῶν ἀλλιῶν. Ἦδη, εἰ καὶ δὲν προώδευσεν, ὅσον τὸ Πόρτ-Σάϊδ, ἢ ἐπὶ τῆς ἐκ τῆς Μεσογείου Θαλάσσης εἰσόδου ἀντίζηλός του αὕτη, ἐν τούτοις εἶναι πόλις ἀρκούντως εὐπόροσπος ἔχουσα ὑπὲρ τὰς 20.000 κατοίκων καὶ ἀξιον

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

λόγου διαμετακομιστικόν ἐμπόριον καὶ πρὸς τοῦτοις δύο ἀσφαλεστάτους λιμένας, δυναμένους νὰ περιλάβωσιν ἀνέτως ὑπὲρ τὰ 500 πλοῖα ἐκ τῶν ἐχόντων χωρητικότητα ἄνω τῶν χιλίων τόννων. Στενὸς λαμῆς γῆς σχηματισθεὶς ἐκ τῆς ἐκχωματώσεως τῆς διώρυγος ἐνοὶ τὸ Σουέξ μὲ τὸ Πόρτ-Τεφίκ, τὸ κομφότατον καὶ εὐρωπαϊκώτατον τοῦτο παρά τὴν διώρυγα προσάγειν τοῦ Σουέξ, κατοικουμένων ὑπὸ διςχιλίων κατοίκων πάντων σχεδὸν Εὐρωπαίων, καὶ εἰς τὸ ὅποιον εὐρίσκονται ἐγκατεστημένα ἐντὸς λαμπρῶν οἰκημάτων τὰ γραφεῖα καὶ τὰ καταστήματα τῆς Διεθνούς Ἑταιρείας τῆς διώρυγος τοῦ Σουέξ καὶ τὰ πλείεστα Προξενεῖα. Ὅπως καὶ εἰς τὰς ἄλλας σημαίνουσας πόλεις τῆς Αἰγύπτου, οὕτω καὶ ἐν Σουέξ, ἡ ἐλληνικὴ παροικία εὐήμεροί καὶ ὁσημέραι προάγεται καὶ μέγα μέρος τῆς καθόλου ἐμπορικῆς κινήσεως εὐρίσκεται εἰς χεῖρας τῶν Ἑλλήνων. Ναὸς εὐπρόσωπος ἐκτίσθη πρό πολλοῦ, ἐν τῇ ὁποίᾳ εἰς τὴν ἐλληνίδα γλῶσσαν ὑμνολογεῖται ὁ Θεός, καὶ σχολεῖν διευθυνόμενον ὑπὸ ἐνὸς τελειοφοίτου τῆς φιλοσοφικῆς σχολῆς τοῦ Ἑθν. Πανεπιστημίου λειτουργεῖ καλῶς, καὶ εἰς τὸ ὅποιον 50 μαθηταὶ καὶ 40 μαθήτριάς διδάσκονται τὰ ἐλληνικά γράμματα ὑπὸ τοῦ ἄνω διευθυντοῦ καὶ δύο διδασκαλιστῶν, μιᾶς πτυχιούχου τοῦ Ἀρσακείου καὶ ἐτέρας βοηθοῦ.

Τὶ δὲ νὰ εἴπῃ τις περὶ τῆς διώρυγος τοῦ Σουέξ, ἥτις ἐχώρισε τὰς δύο μεγάλας ἡπείρους καὶ ἦνωσε τὰ ὕδατα καὶ τὸν πολιτισμὸν τοῦ ἀρχαίου καὶ τοῦ νεωτέρου κόσμου! Εἶναι ὁμολογουμένως κολοσσαιοῦ καὶ θαυμασιώτατον τὸ μέγα τοῦτο ἔργον, ὅπερ ἔφεραν εἰς αἴσιον πέρας ἡ ἀκατάβλητος δραστηριότης καὶ ἐπιμονὴ τοῦ Φερδινάνδου δὲ Λεσέψ, τοῦ «Μεγάλου Γάλλου», ὡς δικαίως καὶ ἐπαξίως ἀπεκλήθη ὁ μεγαλεπήβολος ἀνὴρ, τοῦ ὁποίου ὁ ὑπερμεγέθης (τετρακίς μείζων τοῦ φυσικοῦ) χαλκοῦς ἀνδριάς κοσμεῖ ἐν Πόρτ-Σάϊδ τὴν εἰσοδὸν τῆς διώρυγος, στηθεὶς ἐκεῖ μετὰ πάσης ἐπισιμότητος τῇ 17 Νοεμβρίου 1899 ἐπὶ τῇ συμπληρώσει τῆς τριακοστῆς ἀμφοτεριδὸς ἀπὸ τῆς τελείας ἀποπερατώσεως τοῦ μεγίστου τούτου ἔργου. Ὁ θαυμασιὸς οὗτος ἀνδριάς φέρει ἐγκαταραγμένην τὴν ἐξῆς εὐστοχωτάτην ἐπιγραφὴν: «Aperire terram gentibus» (ἀνοίγειν τὴν γῆν τοῖς ἔθνεσι).

Ἀπὸ τοῦ ΙΔ' π. Χ. αἰῶνος ἐπὶ Σέτι Ι καὶ Ραμσή ΙΙ (Σεσάγγριος καθ' Ἑλληνας) εἶχον γίνῃ ἀπόπειρα κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἐπιτυχεῖς τομῆς τοῦ ἰσθμοῦ, ἐπαναληφθεῖσαι εἰτα ἐπὶ Νεκῷ υἱοῦ τοῦ Ψαμματίχου Β' καὶ Δαρείου τοῦ Ὑστάσπου καὶ Πτολεμαίου τοῦ Φιλαδέλφου καὶ τοῦ αὐτοκράτορος Τραϊανοῦ καὶ τοῦ Καλίου Ἀρμού-Τζαφάρ καὶ ἄλλων κατὰ καιροῦς ἀρξάντων τῆς χώρας τῶν Φαρακῶ ἄλλ' εἰς τὸν μέγαν τῆς Γαλλίας πολίτην ἐπεφυλάσσετο ἡ ὑψίστη τιμὴ καὶ ἡ δόξα τῆς πλήρους καὶ τελείας καὶ τεχνικωτάτης κατασκευῆς τῆς διώρυγος τοῦ Σουέξ. Ἡ ἱστορικὴ καὶ ἐπιστημονικὴ ἀφήγησις πάντων τούτων ἀπαιτεῖ συγγράμματα πολυτομα, καὶ ἐνταῦθα μόνον παροδικῇ γίνεταί μνεῖα περὶ τοῦ θαυμα-

Ἐπανέρχομαι λοιπόν σπεύδων εἰς τὰ τῆς ἐκδρομῆς μας τὴν πρῶταν τῆς Κυριακῆς περὶ τὴν 8ην, τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Συναίου παραμείναντος ἐνεκεν ὑποθέσεων ἐν Σουέξ, ὁ κ. Παπαμιχαλόπουλος, ὁ κ. Πλατανίσης καὶ ἐγὼ διὰ τοῦ σιδηροδρόμου τοῦ ἐνοῦντος τὸ Σουέξ μετὰ τοῦ Πόρτ-Τεφίκ, ὅστις εἶναι καὶ ὁ μικρότερος τοῦ κόσμου, διαρκείας πέντε μόνον λεπτῶν, μετέβημεν εἰς τὴν Terre-Pleine, ὡς καλεῖται, καὶ διελθόντες τὴν ὡραίαν καὶ θαλαρὰν δενδροστοιχίαν ἐφθάσαμεν εἰς τὴν ἀποβάθραν, ὅπου ὑπεδέχθη ἡμᾶς ὁ ἐνθουσιώδης πατριώτης καὶ ἀλλιστος φίλος κ. Γεώργιος Μαῦρος,

Παρὰ τὰς «Πηγὰς τοῦ Μωϋσέως».

ἀπὸ ἐτῶν ἐγκατεστημένους ἐκεῖ καὶ κατέχων ἀνωτέραν θέσιν ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τῆς Διεθνοῦς Ἑταιρείας.

Μετά τινος προπαρασκευᾶς ἐπέβημεν τῆς κομφῆς καὶ ταχείας ἀτμακίου «Cladys» καὶ καταλιπόντες τὰ ἥρεμα τῆς διώρυγος ὕδατα, εἰσῆλθομεν εἰς τὴν Ἐρυθρὰν, τὴν ἀπὸ τῆς ἀπωτάτης ἀρχαιότητος ὀνομαστήν ταύτην θάλασσαν, ἣτις ἀρχομένη ἀπὸ τοῦ Σουέξ καταλήγει εἰς τὸ Ἄδεν ἐκβάλλουσα εἰς τὸν Ἰνδικὸν Ὠκεανὸν καὶ ἐκτετατομένη εἰς μῆκος 1200 ναυτικῶν μιλίων. Τὸ χρῶμα τῆς εἶναι βαθύ σμαράγδιον, ἀλλ' ὅταν διατελῇ ἐν ἡρεμίᾳ καὶ ἀντανανκλῶνται ἐπ' αὐτῆς τὰ ἐκατέρωθεν ὄρη, ἐξ ἐνὸς μὲν τὰ τῆς Ἀσίας τὰ καλούμενα Ἄτακα, εἰς τὰ ὅποια ὑπάρχουσιν ἀξιόλογα λατομεῖα λίθου καὶ κρυσταλλίτου, ἐξ ἑτέρου δὲ ἡ Σιναϊτικὴ ὄροσειρά Ἐλ-Τίχ, τότε λαμβάνει χρῶμα ἐλαφρῶς ῥοδόχρουν, ἐκ τούτου δέ, ὡς λέγε-

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

ται, ἔλαβε καὶ τὴν προσωνομίαν τῆς Ἑρυθρᾶς, κατ' ἄλλους δὲ ἐκ τῆς πληθῆος καὶ τοῦ μεγέθους τῶν θαυμασίων ἀληθῶς ἐρυθρῶν ὀστράκων, τὰ ὅποια πληροῦσι τὸν βαθὺν αὐτῆς πυθμένα.

Ἐν τοῦτοις ἡ ἀτμάκατος, διασχίζουσα ταχέως τὰ ἕρπεια τῆς Ἑρυθρᾶς ὕδατα, προχωρεῖ πρὸς τὸ ἐπὶ τῆς Ἀσιατικῆς παραλίας ὑγειο-νομεῖον, ἐνθα συνήθως γίνεται ἡ ἀποδίδοσις· ἀλλὰ σημειωθέντος κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν ὑπόπτου κρούσματος πανώλους, ἀπηγο-ρεῦθη ἡ προσέγγισις καὶ οὕτω ἀναγκασόμεθα νὰ λοξοδρομήσωμεν καὶ νὰ σταματήσωμεν εἰς ἱκανὴν ἀπόστασιν ἀπὸ τῆς ξηρᾶς, καθόσον τὰ ὕδατα εἶναι ἀβαθῆ. Ρίπτεται ἡ λέμβος εἰς τὴν θάλασσαν καὶ δι' αὐτῆς προχωροῦμεν ἐπὶ τι διάστημα, ἀλλὰ καὶ πάλιν σταματῶ-μεν καὶ οἱ συνοδεύοντες ἡμᾶς εὐσταλεῖς βερβερίνοι ναῦται πηδῶσιν εἰς τὸ ὕδωρ καὶ ἡμεῖς ἀναρριχώμεθα ἐπὶ τῶν ὤμων των, οὕτω δὲ ἱππεύοντες ἐπ' ἀνθρώπων ἐξερχόμεθα εἰς τὴν ξηρὰν καὶ πατρίωμεν τὸ ἔδαφος ἀδρόχοις ποσίν, ὥς ὁ Μωϋσῆς, ὅστις μετὰ τὴν θείαν συνάρσει αἰσίαν δίοδον τῆς Ἑρυθρᾶς καὶ τὸν καταποντισμὸν τοῦ Φαραῶ καὶ τοῦ στρατοῦ του, ἔστη ἐκεῖ κατὰ τὴν παράδοσιν καὶ ἀνεπαύθη μετὰ τῶν Ἑβραίων, τοῦ περιουσίου λαοῦ τοῦ Κυρίου.

Λόφοι ἄμμου ὑποκιτρίνου ἀποτελοῦσι τὴν ἑκτασιν τῆς παραλίας καὶ ὀλίγον μακρύτερα ἀνακαλύπτομεν τὸ πράσινον χρῶμα τῆς ὁά-σεως, ἐνθα εὐρίσκονται αἱ περιώνυμοι πηγαί. Προχωροῦμεν κοπιω-δῶς, καθόσον οἱ πόδες μας εἰσχωροῦσι βαθέως ἐντός τῆς ὑγρᾶς ἐκ τῆς κατ' ἐξάωρον παλιρροίας ἄμμου, καὶ μετὰ πορείαν ἐνός τετάρ-του τῆς ὥρας φθάνομεν εἰς τὸ τέρμα τῆς ἐκδρομῆς μας. Αἱ πηγαὶ τοῦ Μωϋσέως (Ajün Mûsâ, ὡς ἀποκαλοῦνται ὑπὸ τῶν Ἀράβων, τοῦθ' ὅπερ σημαίνει· κατὰ λέξιν «ὀφθαλμός ὕδατος Μωϋσέως»), ἀπο-τελοῦσιν ὅσας ἐκτάσεως ἐνός περίπου χιλιομέτρου μετὰ πλουσίας βλαστήσεως· ὕψιστέλεχοι φοίνικες, πλήρεις καρπῶν, καὶ ἄλλοι ἐν ἀγρίᾳ ἔτι καταστάσει, οὐπω ἐξελεθόντες τῆς θαμνοειδοῦς αὐτῶν μορ-φῆς, μυρίαι καὶ ἀκακίαι, φύονται ἐκεῖ ἐν ἀφθονίᾳ καὶ δίδουσι τὸ πράσινον τῆς ἐλπίδος χρῶμα εἰς τὴν ἔρημον ἐκείνην ἑκτασιν.

Οἱ Ἀραβες, ὀλίγοι μόνον οἰκογένηται, ἔχουσι κατασκευάσει καλα-μίνας οἰκίσκου καὶ καλλιεργοῦσι τοὺς κήπους ἐκείνου, οἵτινες ἀνήκουσιν εἰς τὸν ἑλληνα τὸ γένος πρόξενον τῆς Ρωσσίας ἐν Σουῆξ κ. Κώσταν, καθὼς καὶ εἰς τὸν εὐπορον ὁμογενῆ κ. Ἀθανασίου μετὰ τῆς ἐκεῖ ἐκτιομένης εὐπροσώπου οἰκίας. Μεταξὺ τῶν κήπων τούτων κείνται αἱ περίφημοι αὐταὶ πηγαί, ὧν ἡ θερμοκρασία ποικίλλει ἀπὸ 21^ο μέχρι 29^ο Κελσίου, τὸ δὲ ὕδωρ αὐτῶν εἶναι, ἄλλων μὲν ἐλα-φρῶς ὑφάλμυρον καὶ υποφερτόν εἰς πόσιν, ἄλλων δὲ ὑπόπικρον καὶ ἀηδὲς τὴν γαστρίν ἢ μεγίστη ἐξ αὐτῶν, εἶδος μεγάλης δεξαμενῆς στοργγύλης, λέγεται ὅτι εἶναι ἡ πικρὰ πηγὴ τῆς ἐρήμου, ἡ ὑπὸ τοῦ Μωϋσέως μεταβληθεῖσα εἰς γλυκεῖαν διὰ τῆς εἰς αὐτὴν ἐμβαπτίσεως κλάδων τινῶν. Ὀλίγον ὑψηλότερα τῶν κήπων καὶ τῶν πηγῶν, τῶν ὁποίων χάριν περιεργείας ἐγεύθημεν τὸ ὕδωρ, εἰς ἀπόστασιν 10 λε-πτῶν τῆς ὥρας πρὸς νοτιανατολικὴν διεύθυνσιν, ὑφύεται ὑπὲρ τὴν ἀπὸ τῆς ἐρήμου πόδας ὀλίγον μέτρον ὕψους, ἐκ τοῦ μέσου τοῦ

ΟΡΘΟΠΕΔΙΚΗ - ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ ΚΑΙ ΤΩΝ ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΩΝ ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩ 1901

ΤΟΥ ΙΑΤΡΟΥ **I. Γ. ΧΡΥΣΟΣΠΑΘΗ**

Υφηγητοῦ τῆς Ὁρθοπεδικῆς καὶ Χειρουργικῆς τῶν Παιδῶν ἐν τῷ Ἐθν.
Πανεπιστημίῳ, Μέλους τῆς ἐν Βερολίνῳ «Ὁρθωτικῆς
Χειρουργικῆς καὶ Ἀκτινολογικῆς Ἑταιρίας», Συνεκδότου τοῦ Centralblatt
für chir. und mech. Orthopaedie τῶν Hoffa und Vulpius,
Συνεκδότου τοῦ Centralblatt für Röntgenstrahlen von Stein-Bergmann.
Ἰππότου τοῦ Ἀργυροῦ Σταυροῦ τοῦ Σωτήρος κλ. κλ.

Ὁ κ. Χρυσospάθης, ἐκ τῶν κρατίστων νεωτέρων ἐπιστημόνων,
γνωστὸς καὶ εἰς τοὺς ἱατρικοὺς κύκλους τῆς Εὐρώπης διὰ τῶν σοφῶν
του πραγματειῶν, ἐσπούδασεν ἐπὶ 12ετίαν ὅλην ἐν Εὐρώπῃ, κέκμη-
ται δὲ καὶ τὴν πρακτικὴν ἄδειαν παρὰ τῆς Γερμανικῆς Κυβερνήσεως,
διατελέσας ἐπὶ ὀκταετίας βοηθὸς τῶν ἐπιφανῶν καθηγητῶν τῆς Ὁρθο-
πεδικῆς Hoffa καὶ Lorenz, κλ.

Ἡ «**ΚΛΙΝΙΚΗ ΧΡΥΣΟΣΠΑΘΗ**», μοναδικὴ ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν
Ἀνατολήν, ἀμιλλᾶται πρὸς τὰς καλλιτέρας τῶν Εὐρωπαϊκῶν κέντρων.

Ἔχει τέλειον **Χειρουργεῖον** μὲ ὅλα τὰ τελειότερα ἐργαλεῖα καὶ
τὰς νεωτέρας ἀσθητικὰς καὶ ἀντισηπτικὰς μεθόδους.

Ἐργαστήριον Ἀκτίνων **Ραϊντγκεν**, συστήματος «Ideal» στιγ-
μιαίου καὶ μοναδικοῦ ἐν Ἑλλάδι, **Ἠλεκτρισμῶν**, **Μαλάξεων**, **Θερ-**
μοαερολούτρων, τῆς **Μεθόδου Bier**.

Τμήμα Θεραπείας Καταγμάτων καὶ Ἐξαρθρωμάτων διὰ τῆς
νέας καὶ ταχείας μεθόδου τοῦ γερμανοῦ **Bardenheuer**.

Ἐπίσης **Γυμναστήριον Ὁρθοπεδικόν** τέλειον κατὰ τῶν Στρε-
βλώσεων, Σκολιώσεων καὶ πρὸς **Πρόληψιν** τῶν τοιοούτων.

Περιλαμβάνει **Δωμάτια** ἐσωτερικῶν ἀσθενῶν εὐήλια καὶ εὐάερα
ὕπὸ τὴν περίθαλψιν **Ἀδελφῆς τοῦ Ἑλέους, Εὐρωπαίας**.

Ἐργαστάσιον Ὁρθοπεδικῶν Μηχανημάτων, Κορσέδων Τε-
χνητῶν Ποδῶν, Χειρῶν, κλπ. δι' **Εὐρωπαϊῶν ἀρχιμηχανουργῶν**.

Ἡ «**ΚΛΙΝΙΚΗ ΧΡΥΣΟΣΠΑΘΗ**», ἔχουσα νὰ παρουσιάσῃ πλείστας
ὁσας καὶ συνεχεῖς ἐπιτυχίας, θεραπεύει τὴν Χωλότητα, **Ραχιτιδα**,
Φυματίωσιν Ὀστέων, Παραλύσεις, Στρεβλώσεις, Ἐξαρθρώματα Κατάγ-
ματα, Ἀρθρίτιδας, Ρευματισμούς, κλπ. Ὁρθοπεδικὰ ὅλων τῶν ἡλι-
κίων ὥς καὶ Χειρουργικὰς παθήσεις τῶν Παιδῶν, ἥτοι Κήλας, Σκω-
ληκοειδίτιδα, Περιτονίτιδας, Λίθους κύστεως, Πυώδεις Πλευρίτιδας,
Χοιράδας, Πολύποδας, Ὄγκους, Λαγόχειλος κλπ.

Ἡ Διεύθυνσις τοῦ «**Ἐθνικοῦ Ἡμερολογίου**» ἰδιαίτερως καὶ
ἐν πεποιθῆσι συνιστᾷ τὴν ἀληθῶς μοναδικὴν καὶ τελείαν εἰς τὸ
ὀρθοπεδικόν εἶδος τῆς **ΚΛΙΝΙΚΗΣ** τοῦ κ. **Χρυσospάθη**.

Ἐν Ἀθήναις, Ὀδὸς Πανεπιστημίου καὶ Θεμιστοκλέους 1,
παρὰ τὴν πλατείαν Ὀμονοίας, (Χαυτεῖα).

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΙΔΡΥΣΙΣ ΑΥΤΗΣ ΔΙΑ ΤΟΥ ΑΠΟ 38 ΜΑΡΤΙΟΥ 1841 ΝΟΜΟΥ

ΜΕΤΟΧΙΚΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΑΤΑΤΕΘΕΙΜΕΝΟΝ ΔΡ. 20,000,000

ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟΝ ΤΑΚΤΙΚΟΝ ΚΑΙ ΕΚΤΑΚΤΟΝ ΔΡ. 18,500,000

ΜΕΤΟΧΑΙ 20,000 ΠΡΟΣ ΔΡ. 1000 ΕΚΑΣΤΗ

ΕΔΡΑ ΑΙ ΑΘΗΝΑΙ

ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΑΥΤΗΣ. Διοικητής (ἀναπληρούμενος ὑπὸ δύο Ὑποδιοικητῶν) προεδρεύων δωδεκ μελοῦς Συμβουλίου, ὅπερ συνεδριάζει ἐπὶ παρουσίᾳ Βασιλικοῦ Ἐπιτρόπου.

ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ: ΣΤ. ΣΤΡΕΪΤ

ΥΠΟΔΙΟΙΚΗΤΑΙ: ΙΩ. ΒΑΛΑΩΡΙΤΗΣ ΚΑΙ ΙΩ. ΕΥΤΑΞΙΑΣ

ΕΡΓΑΣΙΑΙ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ

Προνόμιον ἐκδόσεως τραπεζικῶν γραμματίων.— Προξοφλήσεις ἐμπορικῶν γραμματίων.— Δάνεια ἐπὶ ὑποθήκῃ.— Χορηγήσεις ἐπὶ ἐνεχύρῳ ἐμπορευμάτων.— Δάνεια ἐπὶ ἐνεχύρῳ τίτλων.— Πιστώσεις δι' ἀνοικτοῦ λογαριασμοῦ, ἐπὶ ὑποθήκῃ καὶ ἐνεχύρῳ.— Καταθέσεις ἀτοκοί.— Καταθέσεις ἐντοκοί ὑπὸ προθεσμίαν κατὰ κλίμακα τούτων.— Ἐκδοσις δανείων δι' ὁμολογιῶν.— Παρακαταθῆκαι.— Ἀγορὰ καὶ πώλησις συναλλαγμάτων Ἐξωτερικῶν.— Συμμετοχὴ εἰς ἐγχωρίους Ἑταιρείας.— Χορηγήσεις εἰς γεωργοὺς καὶ κτηματίας.— Δάνεια εἰς Δήμους, εἰς τὴν Κυβέρνησιν καὶ ἄλλα νομικὰ πρόσωπα.— Ὑπηρεσία δημοσίων καὶ ἄλλων δανείων.— Κίνησις κεφαλαίων δι' ἐπιταγῶν ἐν τῇ Ἑσωτερικῇ.— Ταμεῖον τίτλων πρὸς φύλαξιν.— Ταμειευτήριον (caisse d'épargne).

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ

Εἰς Ἀργίριον, Αἴγιον, Ἀμφισσαν, Ἀσταν, Ἀταλάντην, Βόλον, Γύθειον, Δημητσάναν, Θήβας, Θήραν, Καλάβρυτα, Καλάμας, Καρδίτσαν, Κόρινθον, Κυπαρισσίαν, Λαμίαν, Λαρίσσαν, Λεβαδείαν, Λευκάδα, Μεγαλόπολιν, Μεσολόγγιον, Ναύπαιτον, Ναύπλιον, Πάτρας, Πειραιᾶ, Πόρον, Πύλον, Σκόπελον, Σπάρτην, Σῦρον, Τρίκαλα, Τρίπολιν, Χαλκίδα.

ΚΥΚΛΑΔΙΚΗ ΑΤΜΟΠΛΟΪΑ

ΑΝΑΧΩΡΗΣΕΙΣ ΕΚ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΗΜΕΡΑΙ	ΩΡΑΙ	ΛΙΜΕΝΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΩΣ
Κυριακή	7 π.μ.	Αἴγινα, Πόρον, Ὑδραν, Σπέτσαι, Χέλιον, Λεωνίδιον, Ἄστρος, Ναύπλιον. (Τὸ θέρος Μέθανα).
Δευτέρα	Κατὰ 14ῃ-μερον μεσημβρία	Δαρδανέλλια, Κ/πολιν, Πύργον, Βάρναν.
Δευτέρα	7 μ.μ.	Πάτρας, Μεσολόγγιον, Κυλλήνην, Ζάκυνθον, Ἀργοστόλιον, Ληξούριον, Κέρκυραν. (Τὸ θέρος Λουτράκιον).
Δευτέρα	9 μ.μ.	Σύρον, Πάρον, Νάξον, Ἴον, Θήραν, Οἶαν.
Δευτέρα	9 μ.μ.	Σέριφον, Σίφνον, Κίμωλον, Μῆλον.
Τρίτη	7 μ.μ.	Κόρινθον, Ἰτέαν, Αἴγιον, Πάτρας, Ἰθάκην, Δευκάδα, Πρέβεζαν, Σαλαῶραν, Κόπραιναν, Καρβασσαρᾶν, Ἀστακόν.
Τετάρτη	Κατὰ 14ῃ-μερον	Σύρον, Μύκονον, Τήνον.
Τετάρτη	9 μ. μ.	Νάουσαν, Νάξον, Ἀμοργόν, Ἴον, Σίκινον, Φολέανδρον, Θήραν, Ἀνάφην.
Πέμπτη	Μεσημβρ.	Δαρδανέλλια, Κ/πολιν, Πύργον, Βάρναν.
Παρασχ.	Κατὰ 14ῃ-μερον	Ἡράκλειον, Ρέθυμνον, Χανία.
Παρασχ.	1 μ. μ.	
Παρασχ.	9 μ.μ.	Σύρον, Ἀνδρον, Κόρθιον. (Τὸ θέρος Τήνον).
Σάββατ.	9 μ.μ.	Σύρον. Τήνον, Μύκονον.

ΠΡΑΚΤΟΡΕΣ

ΜΟΛΟΧΑΔΗΣ & ΣΟΥΚΑΣ

ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΑ

Ἐν Ἀθήναις : Ὀδὸς Σταδίου 64. Τηλέφωνον 252.
Ἐν Πειραιῇ : Ἀποβάθρα Τζελέπη. Τηλέφωνον 80.

Συνιστῶμεν ἰδιαίτερος τὰ ἀτμόπλοια τῆς «Κυκλαδικῆς». Εἶνε ταχύπλοα, εὐρύχωρα, ἀναπαυτικά καὶ διακρίνονται διὰ τὴν τάξιν, τὴν καθαριότητα, τὸ ἐκλεκτὸν τῆς τροφῆς καὶ τὴν ἄκραν περιποίησιν.

Β. ΤΣΙΜΩΝΙΔΟΥ & Δ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΟΥ ΜΕΓΑ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ ΟΜΒΡΕΛΛΩΝ

Τὸ ἀρχαιότερον καὶ τελειότερον ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ Ἀνατολὴν

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΟΜΒΡΕΛΛΟΠΟΙΪΑΣ

ἱδρυθὲν τῇ 1877, μοναδικὸν εἰς τὸ εἶδος του, φημιζόμενον διὰ τὴν ἐντέλειαν τῆς ἐργασίας, τὴν λαμπρὰν ποιότητα τῶν ὑλικῶν καὶ τὴν εὐσυνειδησίαν εἰς τὰς τιμὰς καὶ τὰς συναλλαγὰς του ἐν γένει.

Τὸ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΤΣΙΜΩΝΙΔΟΥ & ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΟΥ, κατέχον τὰ σκήπτρα τῆς ὑπεροχῆς, ἀμιλλώμενον καὶ ὑπερέχον ἀκόμη πρὸς τὰ κράτιστα τῶν εὐρωπαϊκῶν τιμῶν ἀληθῶς τὴν νεοελλην. βιομηχανίαν.

Εἶνε ὁ γενικὸς προμηθευτὴς τῆς Ἑλλάδος, τῆς Ἀνατολῆς καὶ τοῦ ἔξω Ἑλληνισμοῦ.

Ἐβδομήκοντα καὶ πλέον ἐργάται καὶ ἐργάτριαι ἀπασχολοῦνται καθ' ἑκάστην εἰς τὸ προοδευτικὸν ὄντως κατὰστημα.

Παρακολουθοῦν βῆμα πρὸς βῆμα τοὺς νεωτερισμοὺς καὶ τὰς τελειοποιήσεις τοῦ εἵδους του, προμηθευόμενον ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τὰς πρώτας πηγὰς τὰ ἄριστα τῶν ὑλικῶν, διακρινόμενον διὰ τε τὴν στερεότητα καὶ τὴν κομψότητα τῶν προϊόντων του, κατέστη δικαίως ὁ ἀποκλειστικὸς προμηθευτὴς

λιανικῆς καὶ χονδρικῆς πωλήσεως
ὅλων τῶν ἐμπορικῶν κέντρων Ἑλλάδος, Κρήτης, Αἰγύπτου
καὶ Ἀνατολῆς.

ἑποίου ἀναθάλλει εἰς καὶ μόνος πανύψηλος καὶ γιγάντειος φοῖνιξ, ὥσει ἀπόλυτος κυρίαρχος τοῦ μέρους ἐκείνου. Ἀπὸ τοῦ λόφου τούτου ἡ θεὰ εἶναι ὡραιότατη, ἔνθεν μὲν πρὸς τὸ Σουεῒ καὶ τὴν μεγαλοπρεπῆ διώρυγα καὶ τὴν θαυμασίαν Ἀφρικανικὴν ὄροσειράν Ἀτακα, ἔνθεν δέ, κατὰ τὴν Ἀσιατικὴν Ἡπειρον, πρὸς τὴν ἀχανῆ ἔρημον καὶ τὰ ἀπότομα βουνὰ τοῦ Ἑλ-Τίχ.

Εἰς τοὺς κήπους, ὑπὸ τὴν σκιάν τῶν φοινίκων, διεμείναμεν ἐπ' ὀλίγον πρὸς ἀνάπαυσιν περιστοιχιζόμενοι ὑπὸ τῶν οἰκογενειῶν τῶν

Βεδουίνων, οἵτινες μᾶς προσέφερον καφέ καὶ καρπούς. Μετὰ ταῦτα ἐπιβάντες μεγαλοπρεπῶν καμήλων, ἐξεκινήσαμεν βαίνοντες πρὸς τὴν παραλίαν καὶ συνοδευόμενοι ἐν ἀλλαγμοῖς καὶ ἐπευφημίαις ὑπὸ τῶν ἡμιγύμων Ἀραβοπαίδων, πρὸς οὓς ἐδίδομεν μικρὰ νομίσματα. Ἡ συνοδεία ἐδάδισε πρὸς τὴν θάλασσαν, αἱ δὲ κάμηλοι, δυστροπήσασαι κατ' ἄρχάς, εἰσῆλθον ἐν τούτοις εἰς τὰ ὕδατα καὶ ὀδηγούμεναι ὑπὸ τῶν βεδουίνων, ὡραιότατων ἀλλθῶς τύπων ἀνδρικῆς καλλονῆς, ἐφθάσαν αἰσίως μέχρι τῆς λέμβου, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐπιβιασθέντες μετέβημεν ταχεῖς εἰς τὴν ἀναμένουσαν ἡμᾶς ἀτμάκατον, ἥτις ὀλοταχῶς ἐξεκίνησε διευθυνομένη εἰς τὸ στόμιον τῆς διώρυγος. Ἡ θάλασσα ἐρρυτιδοῦτο ὑπὸ ἑλαφρῶν τινῶν ἀνέμων ἐρχομένων ἐκ τῆς Ἀφρικανικῆς Ἡπείρου, σείρα δὲ παμμεγίστων ἀτμοπλοίων πάσης ἐθνικότητος διήρχοντο ἀπαύστως τὴν μεγάλην καὶ παγκόσμιον θαλασσίαν ὁδόν, τὴν ἀνοίχθεισαν εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν συγκοινωνίαν τῆς οἰκουμένης.

Ἡ οἰκία τοῦ ἐν Πόρτ-Τεφίκ ὁμογενοῦς κ. Γεωργ. Μαύρου.

* *

Ὅτε αἰσίως ἐφθάσαμεν εἰς τὴν ἀποβάθραν, εἶχεν ἤδη παρέλθῃ ἡ μεσημβρία, καὶ τῇ εὐγενεῖ προσκλήσει τοῦ ὑποχρεωτικοῦ συνοδοῦ μας κ. Γ. Μαύρου, ἀνήλθομεν εἰς τὸν ἐγγὺς κείμενον φιλόξενον αὐτοῦ οἶκον, ἔνθα μᾶς ὑπεδέχθησαν φιλοφρονέστατα ἡ ἀξιότιμος σύζυγος καὶ αἱ χαριέσταται δεσποινίδες θυγατέρες του, ὁρεκτικὰ δὲ καὶ πλούσιον πρόγευμα παρετέθη μετ' ὀλίγον, ὅπερ προσηκόντως ἐτιμήσαμεν. Μετὰ τὸ πρῶτον γεῖμα ἡμετέρας ἀνέβη ὁ κανὼν τῆς ἀπὸ τοῦ

ἐξώστω θαυμασίας θέας τῆς διώρυγος καὶ τῆς Ἐρυθρᾶς, ἣν συνε-
τάρασεν ὁ σφοδρὸς ἥδη πνέων ἄνεμος, ἀπεχαίρετήσαμεν τοὺς εὐγε-
νεῖς οἰκοδοσώτας, καὶ δι' ἀμάξης ἐπεστρέψαμεν εἰς Σουεῖς, τηροῦν-
τες πάντοτε ἀνεξαλείπτους τὰς ἐκ τῆς ὥραιας καὶ ἀλγισμονήτου
καὶ πολυποικίλου ταύτης ἐκδρομῆς ἐντυπώσεις.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΗΣ ΚΑΡΑΒΙΑΣ

ΜΙΣΕΜΟΣ

ΜΙΣΕΥΕΙΣ γιὰ τὴν ξενητείαν καὶ μένω μοναχὴ μου·
οὔρε, παιδί μου, σὶὸ καλὸ καὶ οὔρε στήν εὐχή μου!
Τριανταφυλλένια ἢ στοράτα σου, κρινόσπαρμέν' οἱ δρόμοι,
γιὰ χάρι σου ν' ἀνθοβολοῦν καὶ τὰ λιθάρια ἀκόμη·
τὰ δάκρυά μου νὰ γενοῦν διαμάντια ᾗς ὅ,τι ἀγγίξης,
καὶ τὸ ποτήρι τῆς χαρᾶς ποτὲ νὰ μὴ στοραγγίσῃς,
νὰ πίνῃς καὶ νὰ ξεδιψᾷς καὶ νᾶνε αὐτὸ γεμάτο
οὖν νᾶν' ἢ βροῦοι ἀπὸ ψηλὰ κι' αὐτὸ νᾶν' ἀπὸ κάτω.

Ἐκεῖ, παιδί μου, ποῦ θὰ πᾶς σὶὰ μακρονὰ τὰ ξένα,
δίχτινα πολλὰ κι' ὀξόβεργες θὰ στήσουνε γιὰ σένα·
ἢ ἐλπίδα μὲ τοὺς πόθους τῆς, τὸ βιὸς μὲ τὰ παλάτια
κ' ἢ ξεγελάστρα ἢ ὁμορφιά μὲ τὰ γλυκὰ τὰ μάτια.
Ἡ ἐλπίδα ἢ ἀχαλίνωτη ξεχνᾷ τὰ περασμένα,
καὶ θὰ ξεχάσῃς κάποτε μαζὶ μ' αὐτὰ κ' ἐμένα·
τὸ βιὸς μέσ' σὶὰ παλάτια τοῦ τὴν περηφάνεια κοῦβει
καὶ θὰ ντροπῆς γιὰ τὸ φτωχὸ τὸ πατρικὸ καλύβι·
κ' ἢ ξεγελάστρα ἢ ὁμορφιά μ' ἔνα φίλι σὶὸ σόμα
κάνει τὸ ρεῖο ν' ἀπαρηθῇ καὶ τὴν πατρίδα ἀκόμα.

Παιδί μου, ἂν τὴ μητέρα σου πάρῃς νὰ τὴν θυμᾶσαι,
μὲ δίχως βαρυνκόμῃσι συχωρεμένους νᾶσαι·
κι' ἂν τὸ φτωχὸ καλύβι μας ντροπῇ σοῦ φέρῃ ὡς τόσο,
καὶ πάλι θᾶμαι πρόθυμη συχώρεσι νὰ δώσω·
μ' ἂν τὴν πατρίδα ἀπαρηθῇς ποῦ τὴ λατρεύοι' ὅλοι,
νᾶν' ἢ ζωὴ σου, ὅπου κι' ἂν πᾶς, ἀγκάθια καὶ τριβόλοι.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΟΛΕΜΗΣ

ΤΟ ΚΑΤΟΡΘΩΜΑ ΤΟΥ ΑΣΤΥΦΥΛΑΚΟΣ

Ἡ Μιστόκλης ὁ Φιάκας, μὲ τ' ὄνομα, ἀρχαῖος ἀστυφύλακας, ἀπὸ τοὺς τετραπερασμένους, ἐμάζευε κάθε σαββατόβραδο τὴ φαμίλια του γύρω στὸ τραπέζι, τὴ γυναῖκα του — μιὰ τετράδιπλη πρῆην παραμάννα — τὰ τρία του κορίτσα πὺ ξενοδούλευαν στὸ μοδιστρά-δικο καὶ τὰ τρία του ἀγόρια, βαλμένα κι' αὐτὰ στὴ δουλειά. Ἦταν, βλέπετε, ἡμέρα πληρωμῆς. Τοῦ πῆγαιναν τὰ μεροδούλια τους. Κ' ἔτσι ὁ γέρω - Φιάκας, κάθε σάββατο βράδυ, τῶστρωνε στὸ γλέντι γιὰ καλὰ. Ἔτσουζε πέντ' ἔξη παραπάνω, τῶδαζε στὸ κέφι καὶ ἀρχίζε νὰ τοὺς διηγῆται διάφορες ἱστορίες καὶ κατορθώματα τῆς ἀστυνομικῆς του ζωῆς.

«Ἀπόψε θὰ σᾶς πῶ μιὰ ἱστορία πὺ θὰ ξεραθῆτε στὰ γέλια».

— Ἀπόψε, μωρές παιδιὰ μου, θὰ σᾶς πῶ μιὰ ἱστορία, πὺ θὰ ξεραθῆτε στὰ γέλια. Ἄκου, μπρὲ γυναῖκα, τέντισε, τ' ἀτιὰ σου, νὰ θαυμάσῃς τί σου σκάρωνε μιὰ φορὰ κ' ἕνα καιρὸ ὁ Φιάκας σου.

Καὶ ἐκάρφωσαν ὅλοι τὰ μάτια τους ἐπάνω του.

— Ἐκεῖνὴ τὴν ἐποχὴ, πὺ λέτε, εἴμαστε τῆς ὑπηρεσίας ἐγὼ καὶ ὁ Νώντας ὁ Πανούκλας, πὺνε τώρα στὸ Παλαμήδι γιὰ κάποιο φόνο, καλὴ του ὦρα! Πάει καλὰ. Οἱ λωποδῖτες ἦταν στῆς δόξες τους. Εἶχαν πλημμυρῆσει τὴν Ἀθῆνα. Πολὺ καλὰ. Ἐγὼ κι' ὁ Νώντας, ἕνα κοντόβραδο, ἐκεῖ κατὰ τοῦ Ψυρῆ, φράπ! γραπώνουμε δυὸ ἀπὸ αὐτούς, τὴ στιγμή πὺ γύρευαν νὰ βουτήσουν τὸ 'ρολόι' ἐνοῦ

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

κουτοδάσκαλου με τὰ γαλιά. Πάει καλὰ. Τοὺς δένουμε πισθάγκωνα, τοὺς περνοῦμε στὰ χέρια τῇ κλειδιωνιά, καὶ με κάμπουσες βουρδουλιές, ἐμπρός, μάρς! γιὰ τὸ τμήμα. Πάει καλὰ. Στὸ δρόμο βρίσκουμε καὶ τὸν ὑπαστυνόμο. «Μπράβο, παιδιά! μᾶς λέει. Κλείστε τοὺς στό μπουθροῦμι. Καὶ τὰ μάτια σας τέσσερα μὴ σᾶς ξεφύγουν!» Νὰ μᾶς ξεφύγουν, λέει; Ἄμῃ δέν! Φεῖδι ποῦ θὰ τοὺς ἔτρωγε! Μὰ ἔλα, ποῦ ἐκεῖνος ὁ θεοπάλαθος ὁ Νώντας, ἐκεῖ ποῦ περνούσαμε ἀπὸ μιὰ ταβέρνα, τοῦ κατέβηκε, καλὰ καὶ σώνει, νὰ μπούμε νὰ σφίξουμε ἓνα ποτηράκι. «Ἄμ' αὐτοὺς ἐδῶ;» τοῦ λέω. «Κάμε δουλειά σου», μοῦ λέει. Ἐρῶ γῶ. Πάει καλὰ, κάνω δουλειά μου. Πάνει, ποῦ λέτε μωρές παιδιὰ μου, καὶ τοὺς δένει με τὴν ἀκρὴ τοῦ σχοινοῦ στο κορμὸ ἐνοῦ τήντρον

«Μπράβο! τὸ νοῦ σας μὴ
σᾶς ξεφύγουν...»

ποῦταν ἀπ' ὄξου. Μπαίνουμε μέσα καὶ τραβοῦμε δυό-τρία κατόσταράκια. Μωρὲ τί βετασινάτο ἦταν ἐκεῖνο! Διαμάντι πρᾶμα! Πάει καλὰ. Σὲ λιγάκι βγαίνουμε καὶ τί νὰ ἰδοῦμε! Ὡ, συφορέλια μας! Φευγάτοι κ' οἱ δυὸ λωποδύτες! Μπρὲ τοὺς ἀφιλότιμους! Κυττάζω τὸν Νώντα, μὲ κυττάζει κι' αὐτός. Κόκκαλο κ' οἱ δυὸ μας!

— Καὶ τώρα; τί χαμπάρια; μοῦ λέει. Μὲ τί μούτρα θὰ παρουνιστοῦμε στὸν ὑπαστυνόμο;

— Πρέπει, τοῦ λέω, νὰ συλλήψουμε δυὸ ἄλλους στὴ θέσι τους.

— Καὶ ποῦ θὰ τοὺς βροῦμε;

— Μωρ' θὰ τοὺς βροῦμε καὶ θὰ σκούξῃ ὁ διάλογος. Θὰ πιάσουμε δυὸ ἄλλους στὴν τύχη, ὅποιοι νάνε... τίποτε κουφαῖδονια...

«... σφίγγουμε δυό-τρία
ποτηράκια...»

ποῦ λίγο ἔλειψε νὰ σκάσω τὴ σοβαρότη μου. Ἄ, ἄ, ἄ!... ἔλα κι' ἔλα! Σὲ τέτοιες δουλειές, ἢ πῶς καὶ ἀξιοπρέπεια! ἄλλοιως βάλ' της

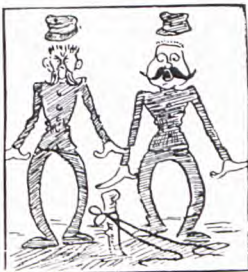
έβγαλαν! Πάει καλά. Βάνουν τής φωνές οι κακόμοιροι. Μά έμεϊς τούς είχαμε περάσει τό χαλκά στά χέρια.

— Έμπρός, άγιογδύτες! πού κάνετε τόν άνήξερο! τούς λέω.

— Λάθος έχεις, χριστιανέ μου! μάς λένε.

— Λάθος, ξελάθος, τραβάτε στό Τμήμα, κ' έκει θά 'ξηγηθοϋμε! τούς λέω γώ άγριεύοντας.

Τί νά κάνουν οι φουκαράδες; Μήτε τό διάολο νά βρής, κατά πού λέει κ' ή παροιμία, μήτε τό σταυρό σου νά κάνης. Πολύ καλά. Μά τί τά θές, μπρέ γυναίκα, 'κείνη τή νύχτα πού νά κλείσω μάτι! 'Ημουνα γιά νά με κλαίς. Μήδε ύπνος μ' έπιανε, μήδ' άφιόνι! Πάει καλά. Τέλος πάντων έδωσ' ό Θεός και 'ξημέρωσε. Μπαίνομε μέσα στοϋ άστυνόμου νά δώσομ' άναφορά γιά τούς δυό φυλακισμένους. 'Ητανε κι' ό Νώντας. Κίτρινος σάν θειαφοκέρι. Σάν τή βρεμμένη γάτα. Πολύ καλά. Μά κ' έμένα σάν νά τρέμανε λιγάκι τά γόνατά μου. «Οχι γι' άλλο τίποτις, μά έπειδή της τό κακό ήταν πού είχαν μαζωχθή πολλοί 'δικοί και γειτόνοι γιά νά μαρτυρήσουν πώς οι άνθρώποι εϊνε γνωστοί και τίμιοι νοικοκυραίοι. Μπα! νά πάρη ή όργή! Τέτοια κακοτυχία! Πάει καλά. Μά γώ δέν τά σάστισα. Παίρνω θάρρος και άρχινάω μ' ένα τρόπο τόσο σοβαρό, πού στή πίστι μου, έτσι νά σάς χαρώ βρέ παιδιά μου, πίστεψα γιά μιá στιγμή κι' ό ίδιος πώς έλεγα τήν αλήθεια. — «Εύσε-δάστωξ άναφέρνω, κύρ άστυνόμω — τοϋ λέω — πώς έλόγου τους, τούς έσυλλήψαμε έπ' αϋτοφώρως νά κλέβουνε ένα γέρο δάσκαλο μέ τά γυαλιά...»

«Κόκκαλο κ' οι δυό μας! Οί λωποδύτες φευγάτοι!...»

— «Ψέματα λές! φωνάζει ό ένας από τούς δυό, ό πλιό θαρρεντός.

— «Σούτ! τόν αποπαίρνει ό άστυνόμος. Θάρθη κ' ή σειρά σας. Πού εϊνε ό παθός, ό δάσκαλος; Νάρθη γλήγορα έδω νά βεβαιώση τήν ταυτότη...»

«Ω, τρομάρα μας! 'Εδω εϊνε πού τά 'μπλέξαμε! Τό νοϋ σου, Μιστόκλη! είπα μέσα μου. Πάει καλά. Σέ λίγη ώρα νά σου τον και τόν δάσκαλο σά φάντη μπαστούνι.

— «Αϋτοί έδω εϊνε πού σ' έκλεψαν;» τόν 'ρωτάει ό άστυνόμος.

— «Χμ!... δέ βλέπω και καλά... μά σάμπως νά μήν εϊνε αϋτοί...»

— «Γιά κύτταξέ τους καλλίτερα! διατάζει ό άστυνόμος. Θά τούς γνωρίσης! δέ 'μπορεί νάνε άλλοι...»

'Εδω, είπα μέσα μου. κρέμουνται οι νόμοι και οι προφήτες.

Τούς ξανακυττάζει ό δάσκαλος, κοντοστεκxαι, ξεροθήχει:

— «Μά... δέ μοϋ φαίνεται νάνε αϋτοί... δέ τούς παίρνω στό λαμόνι μου»

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istorias
Restrictions apply.

Νὰ σὰς πῶ, βρέ παιδιά μου, ἄρχισα νὰ τὰ χρειάζομαι. Μὰ ἡ ἀπελπισιά μου ὕψωσε θάρρος καὶ τοῦ φωνάζω :

— Βρέ χριστιανέ μου, δὲν εἶνε ἐλόγου τους ποῦ τοὺς πιάσαμε

στό Ψυρῇ τὴν ὥρα...;

— Ψέματα λές ! φωνάζει πάλι ὁ ἔνας ἀπ' τοὺς δυό. Δὲν μᾶς πιάσατε στό Ψυρῇ. Τί δουλειὰ εἶχαμ' ἐμεῖς ἐκεῖ ; Μᾶς πιάσατε στό Μοναστηράκι...

Καὶ μοῦρριξε μιὰ τέτοια φωτερὴ ματιά, ποῦ νὰ μὴ σὲ θάψω βρέ γυναῖκα, μὲ κάρφωσε σὰν μαχαίρι. Κι' ἀρχίζει νὰ ἀπολογιέται. Μὲ τέτοια γλυκάδα στὴ φωνή του καὶ μὲ τέτοιο τρόπο, ποῦ ὁ ἀστυνόμος ἑφάνηκε σὰν νὰ κλονίσθηκε. Πάει καλὰ. Μὰ ἔλα ποῦ ὁ ἄλλος ὁ κατηγοροῦμενος, ζαρωμένος, τρομαγμένος, μὲ τὸ κεφάλι κάτω, δίχως μιλιὰ, φαινότανε σὰν ἀληθινὰ ἔνοχος !

«... Ἐκείνη τὴ στιγμή νὰ σου δυό πολίτες ξενιοαστοί...»

Μέσα σ' ἐκείνη τὴν ἄγωνία, τί νὰ σὰς πῶ, βρέ παιδιά μου, ὁ Θεὸς μ' ἐλυπήθηκε κ' ἔβαλε τὸ χέρι του. Ἀπάνου στὴν ὥρα παρουσιάζεται κι' ὁ ὑπαστυνόμος.

— «Αὐτοὶ εἶνε, αὐτοὶ ! Λέει στὸν ἀστυνόμο. Τοὺς εἶδα ἐγώ !.. μὲ τὰ μάτια μου !.. Αὐτοὶ εἶνε ποῦ τοὺς ἔπιασαν στό Ψυρῇ οἱ δυό ἀστυφυλάκοι...»

«ὦ ! ν' ἀγιάσουν τὰ κόκκαλα τῶν ἀποθαμμένων σου, εἶπα ἀπὸ μέσα μου.

— «Βρέ τοὺς κατεργαρέους ! ὦφναξε ὁ ἀστυνόμος, φουρκισμένος καὶ κόκκινος ἀπ' τὸ θυμὸ του. Βάλτε τοὺς μέσα !... στό φρέσκο !...»

«Σὰν νὰ μὴν εἰν' αὐτοὶ οἱ ἴδιοι» λέει ὁ δάσκαλος.

Σὲ λίγες μέρες πέρασαν ἀπ' τὸ πλημμελειοδικεῖο, καὶ καταδικαστήκανε, νὰ σὰς χαρῶ, ἓνα μῆνα φυλάκα ! Χὰ, χὰ, χὰ ! Ἀμ' τί θάρρεψαν, πῶς ἔτσι εὐκολοθὰ γλύτωναν ἀπ' τὸ Φιάκα ! Καὶ πάλι καλὰ, νὰ σὰς πῶ. Σταθῆκανε τυχεροί. Ἦταν ποῦ τοὺς ἔσωσε ἡ προηγούμενη καλὴ τους διαγωγή, κατὰ πῶς μαρτυρήσανε οἱ μαρτύροι τῆς ὑπεράσπισε ! Εἶδ' ἄλλοιως, βλαστήμα τα ! Θῆμπαιναν ἔξη μῆνας τὸ ἐλάχιστο. Ἀμ' τί θαρρεῖτε, βρέ παιδιά μου, πῶς χωρατεύει ὁ νόμος ;...

Καὶ ὁ ἔντιμος πρῶην ἀστυφύλαξ, ἀφοῦ ἐτελείωσε τὴν ὥραιαν καὶ διδακτικὴν του διήγησιν, ἐστρῆψε ἀρετμανῶς τὸν μύστακα, περιέφερε γύρω βλέμμα θριάμβου καὶ ἐγέμισε τὰ παιδιῶν νὰ πιοῦν στὴν ὕψειά του !

— Ἐβίβα, πατέρα! νὰ μᾶς ζήσης! ἐφώναξαν ἐν ἀλαλαγμῷ τὰ παιδιὰ του, συγκεκινημένα καὶ ὑπερήφανα διὰ τὸ πατρικὸν κατόρθωμα!...

[Ἐλευθέρα μίμης]

ΣΑΤΑΝΑΣ

ΣΥΝΤΟΜΑ ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

* Ὁ **κινηματογράφος** δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ἀπολύτως ὡς νέα ἐφεύρεσις. Ὁ περιήγημος Δαίδαλος τῶν ἀρχαίων εἶχεν ἀνακαλύψει τὸ ζοροτρόπιόν του, τὸ ἀποκλήθην «Δαιδάλειον παράδοξον», εἶδος κοσμίον φέροντος εἰς τὴν περιφέρειάν του πολλὰς θυρίδας, ἐσωτερικῶς δὲ ταινίαν, ἐφ' ἧς ὑπῆρχον εἰκόνες σκηνῆς τιнос, ὡς λ. χ. αἱ διάφοροι θέσεις ἱππέως. Διὰ τῆς περιστροφῆς τοῦ κοσκίνου περὶ κατακόρυφον ἄξονα, ὁ θεατὴς ἐβλεπε διὰ τῶν θυρίδων τὴν ἐναλλαγὴν κινήσεων καὶ σκηνῶν ὡς ἐν πραγματικότητι.

* Ἡ **ναυτικὴ πνξίς** λέγεται ὅτι εἶνε ἐφεύρεσις τῶν Κινέζων. Εἰς τὰ Σινικὰ Χρονικὰ ἀπαντᾷται ἡ περιγραφὴ ὁργάνου ὁμοιάζοντος κατὰ πολὺ τὴν πνξίδα.

* Τὸ ἐπὶ τὸ ὄνομα **ἀγιοποῦλι** γνωστὸν πιηρόν, λίαν δ' ἐνεργητικὸν εἰς τοὺς ἐν Ἑλλάδι καὶ τῇ Ἀνατολῇ γεωργοὺς, καθὼ ἀκριδοφάγον, ἦτο ἐπίσης γνωστὸν ὡς ἀμειλίχτος διώκτης τοῦ καταιστροεπικοῦ ἐντόμου καὶ παρ' ἀρχαίοις, οἵτινες τὸ ὠνόμαζαν **Σελενκίδα**, διότι ἀπηντάτο ἐν μεγάλῃ πληθύνει περὶ τὴν Σελενκειαν τῆς Συρίας.

* Ὁ **μαγνητισμὸς** ἔλαβε τὸ ὄνομα τοῦτο ἐκ τῆς ἐν Μικρασίᾳ πόλεως Μαγνησίας, διότι ἐν αὐτῇ ἀνεκαλύφθησαν οἱ πρῶτοι γήρινοι μαγνήται.

* Ὁ **ἀστρόλαβος** ἦτο ἀστρονομικὸν ὄργανον ἐν χοίρει παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ναυτικοῖς ὁμοιάζον μετὰ τὸν σημερινὸν **θεοδόλιχον**. Τοιοῦτος τις ἀστρόλαβος ἀνεσείσθη ἐκ τοῦ βυθοῦ τῆς παρὰ τὰ Ἀντικίθηρα θαλάσσης, ἀνήκων προφανῶς εἰς τὴν ἐκεῖ ναυαγῆσασαν ἀρχαίαν ναῦν.

* Τὰ **ἀρτεσιανὰ φρέατα** ὠνομάσθησαν οὕτω, διότι κατὰ πρῶτην φοράν ὠρύχθησαν εἰς τὸ Ἀρτέα τῆς Γαλλίας.

* Ἡ **φασματοσκοπία**, δι' ἧς ἐνέσθη ἡ σόστασις πολλῶν ἀπλῶν ἀστέρων, εἶνε ἀνακάλυψις τοῦ Νεύτωνος.

* Ὁ **φακός**, ὁ συγκεντροποιὸς τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων, παράγει τοσαύτην θερμότητα, ὥστε κατὰ τὴν Ἐκθεσιν τῶν Παρισίων τοῦ 1889 δι' ἐνὸς τοιοῦτου τελείου φακοῦ ἠδυνήθη νὰ ψηθῇ ἡμῖν χιλιόγραμμον βοείου κρέατος εἰς 22 μόνον δευτερόλεπτα.

Ο ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ

Ο Γιαννάκης Ζούκωφ, παιδί έννέα έτων, τὸ ὁποῖον πρὸ τριῶν μηνῶν εἶχε παραδοθῇ εἰς τὸν ὑποδηματοποιὸν Ἀλιάχιν νά μάθῃ τέχνην, τὴν νύκτα τῆς παραμονῆς τῶν Χριστουγέννων δὲν ἐπλάγιασε νά κοιμηθῇ. Ἐπερίμενε. Καὶ ὅταν τὰ ἀφεντικά του μὲ τοὺς μαστόρους ἐπῆγαν εἰς τὸν ὄρθρον, ἐπῆρε ἀπὸ τὸ ντουλάπι τοῦ ἀφεντικοῦ μιὰ φούσκα μὲ μελάνην, ἓνα κονδυλοφόρον μὲ σκουριασμένην πένναν, ἄπλωσε ἐμπρὸς του ἓνα τσαλακωμένον φύλλον χαρτί καὶ ἄρχισε νά γράφῃ. Πρὶν ὁμῶς χαράξῃ τὸ πρῶτον γράμμα, περιέφερε ἐπανεπιλημένως φοβισμένα τὰ μάτια του εἰς τὴν πόρτα καὶ τὰ παράθυρα, ἐκύτταξε λοξὰ τὸ μαυρισμένον εἰκόνισμα, τὸ ὁποῖον ἦτο περιτριγυρισμένον ἀπὸ ῥάφια μὲ καλαπόδια, καὶ ἀνέπνευσε διακεκομμένα. Γονατισμένος ἐμπρὸς εἰς τὸ σκαμνί, ἐπὶ τοῦ ὁποῖου ἦτο ἄπλωμένον τὸ χαρτί ἔγραφε:

« Ἀγαπημένε μου παπποῦ Κωνσταντῇ Μακάριτζ !

Σοῦ γράφω γράμμα καὶ σοῦ εὔχομαι τὰ Χριστούγεννα καὶ νά σοῦ δίνῃ ὁ Ἅγιος Θεὸς ὅ,τι θέλεις. Ἐγὼ δὲν ἔχω πατέρα, οὔτε μητερίτσα· ἐσὺ μονάχα μοῦ ἔμεινες . . . »

Ὁ Γιαννάκης ἔστρεψε τὰ μάτια του στοῦ σκοτεινοῦ παράθυρον, εἰς τὸ ὁποῖον ἀντανάκλουσε τὸ φῶς τοῦ κεριοῦ του, καὶ ἡ φαντασία του ζωηρῶς ἀναπαρέστησε τὸν παπποῦν του Κωνσταντῖνον Μακάριτζ, νυκτοφύλακα τῶν κυρίων Ζιβάρωφ, ἓνα κοντό, ξερακιανό, ἀλλὰ πολὺ ζωηρὸ καὶ εὐκίνητο γεροντάκι 65 ἔτων, μὲ γελαστό πάντοτε πρόσωπον καὶ μεθυσμένα μάτια. Τὴν ἡμέραν κοιμᾶται στὴν κουζίνα τῆς ὑπηρεσίας ἢ φλυαρεῖ μὲ τὰς ὑπηρετίας, καὶ τὴν νύκτα, τυλιγμένος σὲ μιὰ πλατεῖα προβατόγωνα, περπατεῖ γύρω στὴν ἔπαυλιν, γυρίζει τὴν ῥοκάναν του καὶ τὸν ἀκολουθοῦν μὲ σκυμμένα κεφάλια τὰ σκυλιά του, ὁ γερω Καστανὸς καὶ ἡ μαύρη Νυφίτσα, τὴν ὁποίαν ὠνόμασαν ἔτσι διότι τὸ σῶμα τῆς ἦτο σὰν τοῦ αἰλούρου. Αὕτῃ ἡ Νυφίτσα, πολὺ περαιοτηγὴ καὶ καὶ ἀδευτική, ἐγλυκοκύνταζε ὅλους, οἰκεῖους καὶ

ξένους, ἀλλὰ δὲν ἔχαιρε καμμίαν ἐμπιστοσύνην, διότι κάτω ἀπὸ τὰ χαῖδια καὶ τὰς περιποιήσεις ἔκρυπτε τὴν πλεον ἰησουητικὴν μοχθηρίαν. Ἦτο μοναδική, δὲν εἶχε ταῖρι νὰ χώνεται κρυφὰ καὶ νὰ ἀρπάξῃ ἀπὸ τὸ πόδι, νὰ σαρκωφάλῃ στὰ κελλάρια ἢ νὰ κλέπτῃ κότες ἀπὸ τοὺς χωρικοὺς. Πολλάκις τῆς εἶχαν σπάσει τὰ πισινὰ πόδια, δύο φορὰς τὴν ἐκρέμασαν, κάθε ἐβδομάδα τὴν μισοσκότωναν στὸ ξύλο· καὶ ὁμως πάντοτε ζωντάνευε.

Καὶ τώρα, βέβαια, ὁ παπποὺς στέκεται στὴν ἐξώπορτα μὲ κρεμασμένην τὴν ῥοκάναν τοῦ στήν ζώνην· κυττάζει τὰ κατακόκκινα παράθυρα τῆς ἐκκλησίας τοῦ χωριοῦ· κτυπᾷ τὰ μάλλινα ποδήματά του καὶ φλυαρεῖ μὲ τὰς ὑπηρετρίας. Συνάπτει τὰ χέρια του, ζαρώνει ἀπὸ τὸ κρύο, καὶ μὲ ἓνα γεροντικὸ γέλιο τοιμπᾶ πότε τὴν καμαριέρα καὶ πότε τὴν μαγεύρισσαν.

— Δὲν πρεζάρετε λιγάκι; λέγει πρὸς τὰς γυναῖκας προτείνων τὴν ταμπάκεραν του.

Αἱ γυναῖκες πρεζάρουν καὶ φταρνίζονται, καὶ ὁ παπποὺς κατενθουσιασμένος ξεκαρδίζεται στὰ γέλια. Δίδουν καὶ εἰς τοὺς σκύλους νὰ μυρίσουν. Ὁ Καστανὸς φταρνίζεται, γρυίζει τὴν μούρη του καὶ παραπονεμένος ἀπομακρύνεται, ἐνῶ ἡ Νυφίτσα ἐκ σεβασμοῦ δὲν φταρνίζεται, ἀλλὰ κινεῖ τὴν οὐρὰν της. Ὁ καιρὸς εἶνε λαμπρότατος, ἡ ἀτμοσφαῖρα ἥσυχη, δροσερά καὶ διαφανής. Ἡ νύκτα εἶνε σκοτεινὴ, ἀλλὰ γύρω φαίνεται ὅλο τὸ χωριὸ μὲ τὰς ἄσπρας στέγας του καὶ τὰς τολύπας τοῦ καπνοῦ ποὺ βγαίνουν ἀπὸ τὰς καπνοδόχους, τὰ δένδρα ἀργυρωμένα ἀπὸ τὴν ἀχρὴν καὶ αἱ χιονοστοιβάδες. Ὅλος ὁ οὐρανὸς εἶνε πασπαλημένος μὲ ἄστρα ποὺ τρεμοσβύνουν εὐθυμια καὶ ὁ γαλαξίας διαγράφεται τόσον καθαρὸς, ὥς νὰ τὸν εἶχαν πλύνει καὶ σφουγγαρίσει μὲ χιόνι διὰ τὰς ἑορτάς...

Ὁ Γιαννάκης ἀνεστέναξε καὶ ἐξηκολούθησε νὰ γράφῃ:

«Ἐχθὲς εἶχα βάσανα. Τὸ ἀφεντικὸ μ' ἔσυρε ἀπὸ τὰ μαλλιά στὴν αὐλή καὶ μ' ἔδειρε ἀλύπητα μὲ τὸ λουρί, γιατί ἐκεῖ ποὺ κουνούσα τὸ μωρὸ τοὺς στήν κούνια, χωρὶς νὰ θέλω μὲ πῆρε ὁ ὕπνος. Τὴν περασμένην ἐβδομάδα πάλιν ἡ νοικοκυρὰ μοῦ εἶπε νὰ παστρέψω μιὰ ῥέγγα καὶ γιατί ἄρχισα ἀπὸ τὴν οὐρά, ἐπῆρε τὴ ῥέγγα καὶ μὲ τὸ κεφάλι της κεντοῦσε τὰ μοῦτρα μου. Οἱ καλφάδες μὲ περιπαίζον, μὲ στέλνουν στὸ κατηλεῖο νὰ τοὺς ἀγοράζω βότκα καὶ μὲ παραγγέλνουν νὰ κλέβω ἀπὸ τὰ ἀφεντικά ἀγγουράκια τουρσί γιὰ μεζέ, καὶ γι' αὐτὸ τὸ ἀφεντικὸ μὲ δέρνει μὲ ὅ,τι τύχει. Ὅσο γιὰ τροφὴ μὴν τὰ ῥωτᾷς. Τὸ πρωὶ μοῦ δίνουν ξερὸ ψωμί, τὸ μεσημέρι μπλιγούρι καὶ τὸ βράδυ πάλι ψωμί· τὸ τσάι καὶ τὴ λαχανόσουπα καταβροχθίζουν τὰ ἀφεντικά. Μὲ βάζουν νὰ κοιμῶμαι στὸ ἔμβασμα· μὰ ὅταν τὸ μωρὸ τοὺς κλαίει, δὲν κοιμᾶμαι καθόλου γιατί κουνῶ τὴν κούνια. Ἀγαπημένε με παπποῦ, κάμε ἔλεος, πάρε με ἀπ' ἐδῶ στὸ χωριό, γιατί δὲν μπορῶ νὰ βαστάξω... Τὰ πόδια σου θὰ φιλήσω καὶ πάντα θὰ δέομαι στὸ Θεὸ γιὰ σένα, πάρε με ἀπ' ἐδῶ, γιατί ἄλλοιως θὰ πεθάνω...»

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istos
Restrictions apply.

Ὁ Γιαννάκης ἐστράβωσε τὸ στόμα του, ἐσφόγγισε τὰ μάτια μὲ τὸν ναυρισμένον γρόνθον του καὶ ἔκλαιε μὲ ἀναφυλλητό.

«Θά σοῦ τριῶν ταμπάκο, — ἐξηκολούθησε, — θά παρακαλῶ τὸν Θεό, καὶ ἂν δὲν τὸ κάμω δεῖρε με ὅπως τῇ κατοίκα τοῦ Σιδερέη. Μὰ ἂν θαρρῆς πὼς θάμαι χωρὶς δουλειά, θά ζητήσω γιὰ ἐλεημοσύνη ἀπὸ τὸν ὑπάλληλο νὰ παστρεύω παπούτσια, εἴτε ἀντὶ τῆς Θέτζας καὶ τὰ πηγαῖω νὰ βόσκω τὰ ζῶα. Ἀγαπημένε με παπποῦ, δὲν μπορῶ νὰ βαστάξω πιά, καλλίτερα νὰ πεθάνω. Θά ἐρχόμουνα στὸ χωριὸ πεζός, μὰ δὲν ἔχω παπούτσια καὶ φοβοῦμαι τὰ πάγη. Καὶ ὅταν μεγαλώσω, θά σέ τρέφω καὶ δὲν θ' ἀφίσω νὰ σέ πειράξῃ κανένας· καὶ σὺν πεθάνῃς θά παρακαλῶ ν' ἀναπαύσῃ ὁ Θεὸς τὴν ψυχὴ σου, τὸ ἴδιο ὅπως κάμνω καὶ γιὰ τὴ μάνα μου».

«Ἄν ῥωτᾷς γιὰ τὴ Μόσχα, εἶνε πολὺ μεγάλη πόλις. Ὅλα τὰ σπιτία εἶνε ἀρχοντικὰ καὶ ἔχει πολλὰ ἄλογα, μὰ πρόβατα δὲν ἔχει, καὶ τὰ σκυλιὰ δὲν εἶνε δαγκανιάρικα. Ἐδὼ δὲν γυρίζουν τὰ παιδιὰ νὰ λένε τὰ κάλαντα, οὔτε ἀφίνουν κανένα νὰ ἀναβαίνειν στὸ στασίδι νὰ ψάλλῃ· μὰ εἶδα μιὰ φορὰ στὸ παράθυρο ἐνὸς μαγαζιοῦ νὰ πωλοῦν ἀγκίστρια ἑτοιμα γιὰ κάθε εἶδος ψάρι, πολὺ ἀκριβὰ, μάλιστα εἶχε ἓνα ἀγκίστρι ποῦ μπορεῖ νὰ σηκώσῃ ψάρι δεκαπέντε ὀκάδων. Εἶδα καὶ μαγαζιά τετοια ποῦ ἔχουν κάθε εἶδος τουφέκια, σὺν ἐκεῖνα ποῦ ἔχουν οἱ ἀρχοντες· μὰ αὐτὰ χωρὶς ἄλλο θά ἔχουν ἑκατὸ ρούβλια τὸ καθένα... Στὰ κρεοπωλεῖα ἔχουν καὶ ξυλόκοττες καὶ φασιανούς καὶ λαγούς, μὰ ποῦ τοὺς σκοτοῦνουν δὲν τὸ λένε».

«Ἀγαπημένε μου παπποῦ, ὅταν οἱ κύριοι κάμουν τὸ Χριστουγεννιάτικον δένδρον μὲ διάφορα πράγματα, πάρε γιὰ μένα ἓνα χρυσομένο καρυδι καὶ κρύψε το στὸ πράσινο σεντονάκι. Παρακάλεσε τὴν δεσποινίδα Ὁλγα, εἰπέ της πὼς εἶνε γιὰ τὸν Γιαννάκη».

Ὁ Γιαννάκης ἀνέπνευσε σπασμωδικῶς καὶ προοήλωσε πάλιν τὰ μάτια του εἰς τὸ παράθυρον. Ἐνθυμήθη ὅτι διὰ τὸ δένδρον ἐπήγγαινε πάντοτε εἰς τὸ δάσος ὁ παπποῦς καὶ τὸν ἔπαιρνε μαζί του. Τί καλὰ ποῦ ἦταν τότε! Ὁ παπποῦς, πρὶν κόψῃ τὴν ἐλάτην, ἄναβε τὴν πίπα του, πρεζάριζε ταμπάκο μὲ τὴν ἡσυχίαν του καὶ περιπατεῖ τὸν Γιαννάκη ποῦ ξεπάγαζε... Αἱ μικραὶ ἐλάται, σκεπασμέναι μὲ πάχνην, ἦσαν ἀκίνητοι καὶ περιέμεναν ποῖα ἀπὸ αὐτάς θά πεθάνῃ. Ἐξαφνα ἀπὸ κάπου προβάλλει ἕνας λαγὸς καὶ τρέχει σὺν ἀστραπῇ στὰ χιόνια... Ὁ παπποῦς βάζει τῆς φωνῆς: — Πιάσ' τον, πιάσ' τον... πιάσ' τον! ἄχ, διαβολάκι!

Ὁ παπποῦς κουβαλεῖ τὴν κοιμένην ἐλάτην στοὺς κυρίους καὶ ἐκεῖ τὴν ἐτοιμάζουν... Περισσότερον ἀπ' ὅλους φροντίζει ἡ δεσποινὶς Ὁλγα, ἡ ἀγαπημένη τοῦ Γιαννάκη. Ὅταν ἀκόμη ζοῦσε ἡ Πελαγία, ἡ μητέρα τοῦ Γιαννάκη καὶ ἦτο καμαριέρα, ἡ Ὁλγα ἔδιδε ζαχαρωτὰ εἰς τὸν Γιαννάκη καὶ γιὰ νὰ περνᾷ τὴν ὥραν τῆς τὸν ἔμαθε νὰ διαβάξῃ, νὰ γράφῃ καὶ νὰ μετροῖ ἕως τὰ ἑκα-

Ο ΦΥΛΑΚΙΣΜΕΝΟΣ

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istori
Restrictions apply.

νατον ὅμως τῆς Πελαγίας, ἔστειλαν τὸν ὀρφανὸν Γιαννάκην εἰς τὴν κουζίαν τῆς ὑπηρεσίας, στὸν παπποῦ του, καὶ ἀπὸ ἐκεῖ εἰς τὴν Μόσχαν, εἰς τὸν ὑποδηματοποιὸν Ἀλιάχιν...

«Ἐλα, ἀγαπητέ μου παπποῦ,— ἐξηκολούθει ὁ Γιαννάκης,— στὸ παρακαλῶ σάν Χριστό, ἔλα νὰ μὲ πάρῃς ἀπ' ἐδῶ. Λυπήσου με τὸ δυστυχισμένο ὀρφανό, γιατί ὅλοι μὲ δέρνουν καὶ πεινώ τρομάρα! τέτοια στενοχώρια ἔχω, ποῦ δὲν μπορῶ νὰ στήν' πῶ, ἀκατάπαυστα κλαίω. Τῆς προάλλες τὸ ἀφεντικὸ μὲ κύττησε μὲ τὸ καλαπόδι στὸ κεφάλι ἐτσι δυνατά, ποῦ ἔπεσα γάμου καὶ δὲν μπορούσα νὰ ἔλθω στὸν ἐαυτό μου. Ἡ ζωὴ μου εἶνε χειρότερη ἀπὸ τὴ ζωὴ κάθε σκύλου... Χαιρετίσματα στὴν Ἐλενώ, στὸν Στραβογεώργη καὶ στὸν ἁμαξᾶ, καὶ κύτταξε νὰ μὴ δώσης σὲ κανένα τὴν φουσαρμόνικά μου. Ταῦτα καὶ μὲν ὁ ἑγγονός σου Γιάννης Ζούκοφ, ἀγαπημένε μου παπποῦ ἔλα».

Ὁ Γιαννάκης ἐδίπλωσε τὸ γράμμα του εἰς τέσσαρα καὶ τὸ ἔβαλε εἰς φάκελλον, τὸν ὁποῖον εἶχεν ἀγοράσει τὴν προηγουμένη ἀντὶ καπυζίου... Ἐπειτα σκεφθεὶς ὀλίγον, ἐπῆρε τὴν πέννα καὶ ἔγραψε τὴν διεύθυνσιν:

Στὸ Χωριό. Γιά τὸν παπποῦ μου.

Κατόπιν ἔξυσε τὸ κεφάλι του, ἐσκέφθη καὶ ἐπρόσθεσε: «Κωνσταντῖνον Μακάριτζ». Εὐχαριστημένος ὅτι κανεὶς δὲν τὸν ἐμπόδιζε νὰ γράψῃ, ἐφόρεσε τὸ κασκέτο του καὶ χωρὶς νὰ φορέσῃ τὴν γουνίτσα του, μὲ τὸ ὑποκάμισον ἐξηλθεν εἰς τὸν δρόμον...

Οἱ ὑπάλληλοι τοῦ κρεοπωλείου, τοὺς ὁποίους εἶχε ἐρωτήσῃ τὴν προτεραίαν, τοῦ εἶπον ὅτι τὰ γράμματα τὰ ῥίπτουν εἰς τὰ ταχυδρομικὰ κιβώτια καὶ ἀπὸ ἐκεῖ τὰ μεταφέρουν εἰς ὅλον τὸν κόσμον μὲ ταχυδρομικὰ ἁμάξια ποῦ ἔχουν ἡχηρὰ κουδούνια καὶ μεθυσμένους ὁδηγούς. Ὁ Γιαννάκης ἔτρεξεν εἰς τὸ πρῶτον ταχυδρομικὸν κιβώτιον καὶ ἔρριψε τὸ γράμμα...

Μετά μιάν ὥραν βανκαλιζόμενος μὲ γλυκείας ἐλπίδας ἐκοιμᾶτο βαθύτατα καὶ ὄνειρεύετο τὴν θερμάστραν, ἐπάνω εἰς τὴν ὁποίαν ἐκάθητο ὁ παπποῦς μὲ κρεμασμένα τὰ γυνὰ πόδια του καὶ ἐδιάβαζε εἰς τὰς ὑπηρετίας τὸ γράμμα... Πλησίον τῆς θερμάστρας περπατεῖ καὶ ἡ Νυφίτσα καὶ κουνεῖ τὴν οὐρὰν τῆς...

(Ἐκ τῶν τοῦ Ἀντ. Τσέχωφ).

ΚΩΝΣΤ. Σ. ΚΟΚΟΛΗΣ

Εἰς κάποιον κακόγλωσσον

Φοῦ σταθῆς κι' ὅπου βρεθῆς μιᾶς κακὰ γιὰ μένα,
κι' ὅπου βρεθῶ κι' ὅπου σταθῶ ἐπαίνους λέω γιὰ σένα.
Τοῦ κακοῦ ὅμως! Καὶ τῶν δυὸ τὰ λόγια πᾶν' χαμένα·
ὁ κόσμος οὔτε σέβανε πιστεύει, οὔτ' ἐμένα!...

ΣΑΤΑΝΑΣ

Η ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΝ ΤΗ ΝΕΑΙ

ΕΜΜΕΤΡΟΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ ΑΡΧΑΙΩΝ ΣΤΙΧΩΝ *

Ἦ ὁ καθηγητὴς καὶ γνωστὸς λόγιος κ. Παναγ. Ι. Φέρμπος. Παλαίμαχος ἀγωνιστὴς τῶν ἑλλην. γραμμάτων καὶ ἐκ τῶν πρώτων συνεργατῶν

τοῦ Ἑθνικοῦ Ἡμερολογίου. Ἐξέπληθυνε πλείστα ὅσα ἔργα πρωτότυπα καὶ μεταφράσεις παντοίας βλῆς φιλολογικῆς, ἐγκυκλοπαιδικῆς καὶ σχολικῆς διδακτικῆς. Ἀλλ' ἡ μάλιστα χαρακτηριστικὴ ἐργασία του εἶνε οἱ ἑμμετροὶ Μῦθοι του, οἵτινες μτεφράσθησαν καὶ εἰς τὴν γερμανικὴν ὑπὸ τοῦ Aug. Boltz καὶ εἰς τὴν ἰταλικὴν ὑπὸ A. Frabasile, διακρίνονται δὲ διὰ τὴν εὐρεσίαν τοῦ θέματος καὶ διὰ τὴν χάριν τῆς ἐκτελέσεως. Ὑπῆρξεν ἐκ τῶν ἰδρυτῶν τοῦ φιλόλογ. Συλλόγου «Παρνασσός», καὶ διετέλεσε συνεργάτης ὧλων σχεδὸν τῶν ὑπὸ 40ετίας ἐγκρίτων περιοδικῶν Πανδώρας, Ἑθν. Βιβλιοθήκης, Παρθενώ-
νος, Ἰλισσοῦ, Παρνασσοῦ, Ἑστίας, Μπαλάσεως κλπ. Ἦδη, καθηγη-
τὴς τοῦ ἐν Βόλῳ γυμνασίου, διαθέτει τὰς ὥρας τῆς σχολῆς του γράφων. Ἐσχάτως ἐφιλοτέχνησε μεταφράσιν ἀρχαίων στίχων εἰς τὴν καθομιλουμένην. Ἐκ τῆς ἀνεκδότου συλλογῆς ταύτης παραστέτο-
μεν τὰ κάτωθι ἀποσπάσματα, ἐξ ὧν δεικνύεται κατὰ πόσον ἡ χάρις τοῦ ἀρχαίου κειμένου δύναται νὰ ἀποδοθῇ ἐν τῇ νεωτέρᾳ ἑλλη-
νικῇ γλώσσῃ].

ΕΚ ΤΩΝ ΤΟΥ ΠΟΙΗΤΟΥ ΘΕΟΓΝΙΔΟΣ

...

α'

«Μὴ μ' ἔπessin μὲν στέργε, νόον δ' ἔχε καὶ φρένας ἄλλας,
εἴ με φίλεις καὶ σοὶ πιστὸς ἔνεστι νόος·
ἀλλὰ φίλει καθαρὸν θέμενος νόον, ἢ μ' ἀποειπὼν
ἔχθαιρ' ἀμφαδίην νεῖκος ἀειράμενος». [Στίχ. 87—90].

Μὴ μὲ τοὺς λόγους μ' ἀγαπῆς καὶ ἄλλα μὲ τὸν ροῦν φροεῖς,
ἢ πρὸς ἐμὲ ἀγάπῃ σου ἂν ὄντως εἶν' εἰλικρινής·
ἀγάπα με μὲ καθαρὰν καρδίαν· εἰ δὲ μὴ
ἀπόδειξε τὴν ἔχθραν σου ἀναφανδόν, αὐτοστιγμεί.

* ΣΗΜ. Αἱ παραπομπαὶ γίνονται εἰς τὴν λυρικὴν Ἀνθολογίαν τοῦ

Bergk, Anthologia Lyrica, Ed. 8, Lipsiae 1880.

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istos
Restrictions apply.

β'

«Οὐδὲ λέων αἰεὶ κρέα δαίνυται, ἀλλὰ μιν ἔμπης,
καὶ κρατερὸν περ ἔόντ' ἄργεϊ ἀμηχανίη». [Στίχ. 293—94].

Οὐδὲ ὁ λέων πάντοτε γένεται κρέας, καὶ αὐτὸς
ἀμηχανεῖ ἐνίοτε, ἅς εἶνε τόσον δυνατός.

γ'

«Ἄ δειλὴ πενίη, τί μένεις προλιποῦσα παρ' ἄλλον
ἄνδρ' ἰέναι; μὴ λήν οὐκ ἐθέλοντα φίλει·
ἀλλ' ἴθι καὶ δόμον ἄλλον ἐποίχεο, μηδὲ μεθ' ἡμέων
αἰεὶ δυστήνου τοῦδε βίου μέτεχε». [Στίχ. 351—54].

Ἄ! κακομοίρα φτώχεια, ὥς πότε ἐπιμένεις
κ' εἰς ἄλλον δὲν πηγαίνεις;
χωρὶς ἐγὼ νὰ θέλω, μὴ τόσον μ' ἀγαπᾷς·
τί βοίσκεις τῆς ζωῆς μου, ζωῆς βασανισμένης;
ἐχάθησαν τὰ σπύια; τί κάθεσαι; δὲν πᾶς;

δ'

«Οἶνος πινόμενος πούλῃς κακόν· ἦν δέ τις αὐτὸν
πίνη ἐπισταμένως, οὐ κακὸν ἀλλ' ἀγαθόν». [Στίχ. 509—10].

Οἶνος πινόμενος πολὺν βλάπτει πάρα πολὺ·
εἰξεύρει νὰ τον πίνῃ τις; δὲν βλάπτει, ὠφελεῖ.

ε'

«Οὐ ποτε δουλείῃ κεφαλὴ ἰθεὶα πέφυκεν,
ἀλλ' αἰεὶ σκολιή, καθχένα λοξὸν ἔχει». [Στίχ. 535—36].

Ὅρθην δὲν ἔχει κεφαλήν ἀνθρώπου δούλου γέννα,
πάντοτε εἶνε κούτσουρα κ' ἔχει λοξὸν αὐχένα.

ς'

«Χρὴ τολμᾶν χαλεποῖσιν ἐν ἄλγεσι κείμενον ἄνδρα,
πρὸς τε Θεῶν αἰτεῖν ἐκλυσιν ἀθανάτων». [Στίχ. 555—56].

Τοὺς περισπασμοὺς τοῦ βίου νὰτενίξῃς μετὰ θάραυρος,
παρὰ τοῦ Θεοῦ ἐλπίζων ἀνακούφισιν τοῦ βάρους.

ζ'

«Οὐ τοι κ' εἰδείης οὐτ' εὖνουν οὔτε τὸν ἐχθρόν,
εἰ μὴ σπουδαῖον πρήγματος ἀντιτύχοις». [Στίχ. 641—42].

Ἀδύνατον τοὺς φίλους σου καὶ τοὺς ἐχθροὺς νὰ μάθῃς,
εἰ μὴ σπουδαῖον πρήγματος ἀντιτύχοις.

η'

«Πίν' όπόταν πίνωσιν· όταν δέ τι θυμόν άσηθής,
μηδείς άνθρώπων γνῶ σε βαρυνόμενον». [Στίχ. 989—90].

Πίνε όπόταν πίνωσιν· άλλ' όταν παραπίνης,
νά μή σε ίδη τις ποτέ τήν κεφαλήν νά κλίνης.

θ'

«Οὐκ έραμαι πλουτείν οὐδ' εὐχομαι, άλλα μοι εἴη·
ζήν άπό τῶν όλίγων, μηδέν έχοντι κακόν». [Στίχ. 1155—56]

Δέν θέλω οὐδὲ εὐχομαι νά έχω πλούτον, μόρον
νά ζῶ όλιγαρκῶς, άλλα άνευ κακῶν καί πόνων.

ι'

«... Θεούς αἰδοῦ καί δείδιδι· τοῦτο γάρ άνδρα
είργει μήθ' έρδειν μήτε λέγειν άσεβῆ». [Στίχ. 1179—80].

Σέβας καί φόβος τοῦ Θεοῦ τόν άνθρώπον φιλάτι,
μήτε νά λέγη άσεβῆ, μήτ' άσεβῆ νά πράττη.

ια'

«Πολλάκι τοι παρ' έμοί κατὰ σοῦ λέξουσιν μάταια
καί παρὰ σοί κατ' έμοῦ· τῶν δέ σύ μή ξύνιε». [Στίχ. 1239—40].

Κ' εγώ πολλάκις κατὰ σοῦ μωρὰς θάκούσω λέξεις
καί σύ θάκούσης κατ' έμοῦ· σύ όμως μή προσέξης.

Α ν α ν ί ο υ

ιβ'

«Εἴ τις καθείρξει χρυσόν έν δόμοις πολλόν
καί σῦκα βαιά καί δύ' ή τρεῖς άνθρώπους,
γνόνή χ' ὅσφ τὰ σῦκα τοῦ χρυσοῦ κρέσσω». [Σελ. 210].

Ἄν κλείσῃ τις χρυσόν πολὺν εἰς οἶκον,
ποσόν όλίγων σῦκων
καί δύο τρεῖς άνθρώπους, αἶ,
θά μάθῃ τί άξίζονσι τὰ σῦκα,
καί τί άξίζεις σύ, χρυσέ.

Εὐ ή ν ο υ

ιγ'

«Ηγοῦμαι σοφίας εἶναι μέρος οὐκ έλάχιστον
ὀρθῶς γινώσκειν οἶος έκαστος άνήρ». [Σελ. 102].

Εγώ νομίζω ὅτ' εἶνε μέρος οὐχί έλάχιστον τῆς σοφίας
τὸ νά γινώσκεις τὸν χαρακτήρα ενός έκαστου μετ' ακριβείας
Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istora
Restrictions apply.

Κράτητος

ιδ'

«Ἐρωτα παύει λιμός, εἰ δὲ μὴ χρόνος·
ἐὰν δὲ μηδὲ ταῦτα τὴν φλόγα σβέσῃ,
θεραπεία σοι τὸ λοιπὸν ἡρτήσθω βρόχος». [Σελ. 129].

Τὸν ἔρωτα ἡ πείνα καταπαίνει·
εἰ δὲ καὶ μὴ, ὁ χρόνος τὸν σαρόνγει·
ἂν δ' ἔξακολουθῇ ἡ γλῶξ νανάβη,
αἶ, τότε θεραπεία ἡ ἀγχόνη.

Πλάτωνος

ιε'

«Ἐννέα τὰς Μούσας φασὶν τινες· ὡς ὀλιγώρως·
ἡνίκε καὶ Σαπφῶ Λεσβόθεν ἡ δεκάτη». [Σελ. 110].

Ἐννέα λέγουσί τινες τὰς Μοῦσας· ὦ ἀπάτη·
ἀλλὰ ἰδοὺ καὶ ἡ Σαπφῶ ἐκ Λέσβου ἡ δεκάτη.

Σιμωνίδου

ις'

«Υγιαίνειν μὲν ἄριστον ἀνδρὶ θνατῷ,
δεύτερον δὲ φῦνάν καλὸν γενέσθαι,
τὸ τρίτον δὲ πλουτεῖν ἀδόλως,
καὶ τὸ τέταρτον ἡβᾶν μετὰ τῶν φίλων». [Σελ. 527].

Εἰς τὸν θνητὸν εἶν' ἄριστον ἐν πρώτοις ἡ ὑγεία·
δεύτερον δὲ ἡ καλλογὴ τοῦ σώματος τελεία·
τρίτον γὰρ εἶνε εὖ-πορος, ἀδόλως γὰρ πλουτήσῃ·
καὶ τέταρτον μετὰ παιδῶν οἰκείων γὰρ συνήσῃ.

Σόλωνος

ις'

«Πολλάκι ἐξ ὀλίγης ὁδύνης μέγα γίγνεται ἄλγος,
κοῦν ἂν τις λύσαιτ' ἥπια φάρμακα δούς·
τὸν δὲ κακαῖς νοῦσοισι κυκώμενον ἀργαλέαις τε
ἀψάμενος χειροῖν αἶψα τίτησ' ὕγιη». [Σελ. 17].

Πολλάκις πόνος ἐλαφρὸς γίνεται πάθος σοβαρόν,
καθ' οὗ οὐδὲν ἰσχύουσι τὰ φάρμακα τῶν ἰατρῶν·
καὶ ἐπὶ νόσων σοβαρῶν πολλάκις πάσχοντες οἰκτρῶς
παύονται ὡς ἐβουλόμην χεῖράς του ὁ ἰατρός.

ΡΙΧ. ΛΙΒΑΘΗΝΟΠΟΥΛΟΥ

Ἐπιμελητοῦ τῆς Χειρουργικῆς Κλινικῆς τοῦ Ἑθν. Πανεπιστημίου

ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗ — ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΙΚΗ

& ΟΡΘΟΠΕΔΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ

17^Α ΟΔΟΣ ΑΧΑΡΝΩΝ 17^Α

[Πλατεία Μαυροκορδάτου — Τράμ Ὀμονοίας — Ἀχαρνῶν]

Ἡ Κλινικὴ Λιβαθηνοπούλου, ἡ πρό δεκαετίας ἱδρυθεῖσα ὑπὸ τοῦ κ. Φωκά, ἐξακολουθεῖ πάντοτε τὸ σωτήριο ἐργὸν τῆς μετὰ τῆς αὐτῆς καὶ μεΐζονος ἐτι ἐπιτυχίας, ἀνταξία τῆς φήμης καὶ τοῦ ὀνόματός τῆς. Ἡ ἐπιστημονικὴ μόρφωσις, ἡ πολυετής ἀσκήσις καὶ ἡ πεφωτισμένη πεῖρα τοῦ κ. Λιβαθηνοπούλου, ὅστις, ἄλλως τε, ἀπὸ τῆς ἱδρύσεώς τῆς καὶ ἐντεῦθεν, ὑπῆρξε πάντοτε ἡ δεξιὰ χεὶρ καὶ ἡ ψυχὴ τῆς Κλινικῆς, συμπράξας καὶ ἐν πολλοῖς ἐνεργήσας ἐπὶ τετρακισχίλιων περίπου ἐπιτυχῶν ἐγχειρήσεων, ὡς μαρτυροῦν αἱ ἐπίσημοι στατιστικαὶ τῆς Κλινικῆς· ἡ τελεία αὐτῆς ὁργάνωσις κατὰ τὰ κράτιστα πρότυπα τῶν εὐρωπαϊκῶν μητροπόλεων· ὁ πλοῦτος καὶ ἡ ἐντέλεια τοῦ Χειρουργείου· ἡ ἀρτία καὶ εἰδικὴ μόρφωσις τῶν νοσοκόμων ὑπὸ τὴν ἀγρυπνον καὶ φιλόστοργον διεύθυνσιν τῆς θίδος Μαρίας Πάλλης· ἡ οἰκονομικὴ καὶ διαιτητικὴ ἐπιμελητεία ὑπὸ Γερμανίδος Κυρίας ἐπίτηδες ἐκ Γερμανίας μετακληθείσης· ἐν γένει δὲ ἡ πολυτέλεια καὶ τὸ εὐάρεστον τοῦ κυρίου, ἡ λάμπουσα ἐν αὐτῇ τάξις καὶ καθαριότης, καθιστῶσι τὴν **Κλινικὴν** ἀξίαν πάντοτε τῆς ἐμπιστοσύνης, μεθ' ἧς τὴν περιβάλλει ἡ ἑλληνικὴ κοινωνία, καὶ διὰ τὴν ὅποιαν δικαιοῦται νὰ υπερηφανεύεται ἡ νεωτέρα παρ' ἡμῖν ἐπιστήμη καὶ ὁ ἑλληνισμός.

Ἡ **Κλινικὴ** περιλαμβάνει: 1) **Πρόχειρον Ἰατρεῖον** διὰ τὴν ἐξέτασιν τῶν ἐξωτερικῶν ἀρρώστων, μὲ εἰδικούς ἀποστειρωτικούς κλιδάνους καὶ ὅλα τὰ εἶδη τῆς ἀσηψίας καὶ ἀντισηψίας.

2) **Παθολογοϊστολογικὸν Ἐργαστήριον** μὲ μικροσκοπία τέλεια, εἰδικὰς συσκευάς, κλιδάνους, μηχανήματα, ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ βιολόγου ἱατροῦ κ. Δενδρινοῦ.

3) **Χειρουργεῖον** τέλειον καθ' ὅλας τὰς νεωτέρας ἀπαιτήσεις καὶ προόδους τῆς ἐπιστήμης, μὲ πλήρη συλλογὴν ἐργαλείων καὶ συσκευῶν δι' ὅλας τὰς ὀρθοπεδικὰς παθήσεις, κλπ.

4) **Αἰθουσα Θεραπείας κατὰ τὴν μέθοδον Bier**, τὴν ὅποιαν ἐπίτηδες μετέβη καὶ ἐσπούδασεν εἰδικῶς ὁ Διευθυντὴς κ. Ρίχ. Λιβαθηνόπουλος ἐν Γερμανίᾳ παρὰ τῇ ἰδίᾳ καθηγητῇ Bier. Διὰ τῆς σωστικῆς ταύτης **Μεθόδου Bier** θεραπεύονται ἀνευ ἐγχειρήσεως χρόνιοι ῥευματισμοί, λευκοὶ ὄγκοι, παθήσεις τῶν ὀστέων, νευραλγίαι, ὁσθηῖνες, ἀποστήματα, ὀρθοπεδικαὶ παθήσεις, κλπ.

Ἡ **γενικὴ ἐπιμελητεία τῆς Κλινικῆς** εἶνε ἀνατεθειμένη εἰς τὸν μετὰ ζήλου ἀκαταπόνητον καὶ ἀφωσιωμένης δραστηριότητος συμπράττοντα ἱατροὺ κ. Λοβέρδον.

Cailler's

Chocolat au lait Suisse

la plus grande vente du monde

ΕΛΒΕΤΙΚΗ
ΣΟΚΟΛΑΤΑ ΓΑΛΑΚΤΟΣ
F. L. GAILLER

Ἡ Σοκολάτα Cailler's παρασκευάζεται εἰς τὰ ἐπὶ τῶν Ἀλπεων ἀπέραντα ἐργοστάσια τῆς Ἑταιρείας Cailler's, ἅτινα ἀπασχολοῦσι πρὸς τοῦτο 2,500 ἐργάτας καὶ ἐξαποστέλλεται ἀνὰ τὴν ὑφήλιον, προτιμωμένη γενικῶς πάσης ἄλλης μάρκας λόγῳ τῆς ἐξαιρετικῆς ποιότητός της· κατασκευάζεται δὲ ἀπὸ πρώτης ποιότητος **κακάον** καὶ ἀπὸ τὸ ἐξαιρετικὸν **γάλα** τῶν ἐπὶ τῶν ὑψηλῶν ὄρεων τῆς Ἑλβετίας διαττωμένων ἀγελάδων.

Εὐρίσκεται καὶ πωλεῖται εἰς τὰ πρώτης τάξεως ἐδωδιμοπωλεῖα Ἀθηνῶν, Πειραιῶς καὶ Πατρῶν.

ΓΕΝΙΚΟΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ :

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΚΟΛΛΑΣ

ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ — (Στοὰ Ριζάρη)

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2023 21:01:05 UTC from Penn State University Libraries
Restrictions apply.

PIPPERMINT VERT

Liqueur de table, extra fine, tonique, digestive et anticholérique.

Étendu d'eau, le meilleur et le plus hygiénique des rafraîchissements.

Propriété de

**GET FRÈRES, INVENTEURS
REVEL (HAUTE-GARONNE)**

BOUTEILLE ET MARQUES DÉPOSÉES
*Se méfier des similitudes denoms
et de marques*

Toutes les décisions judiciaires intervenues et notamment l'arrêt de la Cour d'Appel de Paris, du 24 Mars 1887, ont reconnu à **GET Frères**, le droit exclusif d'appliquer à une liqueur, la dénomination **PIPPERMINT** qu'ils ont créée.

Agent Général pour la Grèce :

GEORGE A. KOLAS, LE PIRÉE

ΤΕΙΑ ΚΥΑΝΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ BLUE CROSS TEA

Είναι τὰ ἄριστα τῶν Τείων, συσκευάζονται εἰς πακέτα καὶ κυτία ἐν Λονδίῳ ὑπὸ τὴν

ἄμεσον ἐπίβλεψιν ἀνωτέρων ὑπαλλήλων τῆς Ἀγγλικ. Κυβερνήσεως. Ζητεῖται ἐπὶ ἐκάστου πακέτου ἢ κυτίου τὸν ΚΥΑΝΟΥΝ ΣΤΑΥΡΟΝ.

ΠΩΛΟΥΝΤΑΙ εἰς τὰ πρῶτης τάξεως Ἐδωδιμοπωλεῖα Ἀθηνῶν, Πειραιῶς, Βόλου, Πατρῶν, Σύρου, Ἀργοστολίου, Λαμίας καὶ λοιπῶν πόλεων τῆς Ἑλλάδος ὡς καὶ ἐν Κρήτῃ.

Γενικὸς Ἀντιπρόσωπος διὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ Κρήτην :

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΚΟΛΛΑΣ

ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ — (Στοὰ Ριζάρη)

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istos
Restrictions apply.

ΤΟ ΕΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ,
“ΠΡΟΤΥΠΟΝ ΠΑΡΘΕΝΑΓΩΓΕΙΟΝ,,

ἰδρυθὲν ὑπὸ τοῦ Γεν. Διευθυντοῦ τοῦ αὐτόθι «Μαροσλείου Λυκείου»

Κ. ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΝΟΥΚΑ

Ἐν Θεσσαλονίκῃ — Boulevard Hamidië

Τὸ «*Πρότυπον Παρθέναγωγεῖον*» τοῦτο δικαίως φημίζεται καὶ εἶνε ἀναμφισβητήτως ἓν τῶν τελειοτέρων καὶ προοδευτικωτέρων τοῦ ἀνά τὴν Ἀνατολήν Ἑλληνισμοῦ, ἐξαιρετικῶς δὲ πολύτιμον ἀπόκτημα, ἀληθὲς φυτῶριον καὶ ἐστία ἐλληνοπρεποῦς καὶ ἐξανθρωπιστικῆς μορφώσεως διὰ τὸ ἐν Μακεδονίᾳ γυναικεῖον φῶλον.

Περιλαμβάνει :

- 1ον) *ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟΝ* πλήρες κατὰ τὰς ἐπιστημονικωτέρας παιδαγωγικὰς μεθόδους
- 2ον) *ΕΞ ΑΣΤΙΚΑΣ ΤΑΞΕΙΣ*, καὶ
- 3ον) *ΤΡΕΙΣ ΓΥΜΝΑΣΙΑΚΑΣ*

Συντηρεῖται ὑπὸ τῶν γονέων τῶν ἐν αὐτῷ μαθητευομένων καὶ διέπεται ὑπὸ ἐξαμελοῦς Ἐφορίας, προεδρεύοντος τοῦ ἐγκρίτου αὐτόθι ὁμογενοῦς κ. Μ. Σιμωνίδου, τοῦ Διευθυντοῦ τῆς Τραπεζῆς Μυτιλήνης.

Διδάσκουσιν ἐν αὐτῷ δεδοκιμασμένης ἀξίας καὶ ἱκανότητος διδάσκαλισσαι καὶ καθηγηταί.

Πλὴν τῆς ἑλληνικῆς καὶ γαλλικῆς, εἰς ἃς ἐκπαιδεύονται ὡς ἄριστα αἱ μαθήτριαι, τὸ «*Πρότυπον Παρθέναγωγεῖον*» ἀξιοὶ νὰ μορφώσῃ τὸ πνεῦμα, τὴν ψυχὴν, τὸν ἥθος, τὸν χαρακτῆρα, προσέτι δὲ καὶ νὰ ὀπλίσῃ τὰς μαθητρίδας δι' ὅλων ἐκείνων τῶν πρακτικῶν καὶ ἀπαραιτήτων γνώσεων, δι' ὧν αἱ ἑλληνίδες μητέρες δύνανται καὶ ὀφείλουσι νὰ παρασκευάζουν καὶ κραταιώωνται τὴν εὐημερίαν

τῆς οἰκογενείας, τῆς κοινωνίας, τῆς Φυλῆς, τῆς Πατρίδος.

Χίλωνος

ιη'

«Ἐν λιθίναις ἀκόναις ὁ χρυσὸς ἐξετάζεται
 διδοὺς βάσανον φανεράν·
 ἐν δὲ χρυσῷ
 ἀνδρῶν ἀγαθῶν τε κακῶν τε νοῦς ἔδωκ' ἔλεγχον». [Σελ. 388].

Διὰ τῆς λνδίας λίθου ἐξετάζεται ὁ χρυσὸς
 καὶ ἐν τῇ βασάνῳ ταύτῃ ἡ ἀξία του ὁρίζεται.
 Διὰ τοῦ χρυσοῦ δὲ πάλιν ἐξελέγχεται σαφῶς
 καὶ ὁ νοῦς παντὸς ἀνθρώπου κ' ἡ ἀξία του γνωρίζεται.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Ι. ΦΕΡΜΠΟΣ

Πῶς διασκεδάζουν οἱ Ἄγγλοι ἔς τὸ Παρίσι.

ΑΓΑΠΗΣ ΦΩΛΙΑ

Morte ebbe invidia . . .
e feglisi all' incontra
a mezza via, come nemico armato.
Πετρόαρχης

ΕΙΤΑΝΕ τῆς Ἀγάπης ἡ φωλιὰ
τὸ ἔρημικὸ λευκὸ σπιτάκι,
ποῦ ὁλόγυρα λὲς καὶ τὸ χαΐδευε
ἐν' ἀνθηρὸ περιβολάκι.

Καὶ ζοῦσαν μιὰ γλυκειὰ ζωή,
μὲ ἀγάπη καὶ μὲ καλοσύνη,
ὁ νιὸς κ' ἡ κόρη ἡ ὥμορφη,
στῆς ἔρημιᾶς τοὺς τὴν γαλήνη.

Πάντα τραγούδια καὶ χαρὲς
στῆς ἡδονῆς τὸ ἔρωτικὸ μεθῦσι,
δὲν ἐπερίμεναν ποτὲς
πὼς τῆς Ἀγάπης ἡ χαρὰ θὰ σβύσῃ.

Μιὰ αὐγὴν ὁ Χάρος σιγαλὰ
ἀπ' τῆ μικρῇ τοὺς πόρτα ἐμπῆκε,
ὁ νιὸς καὶ ἡ κόρη δὲν τὸν εἶδανε
καὶ ἀγανακτήσαντες τοὺς εὐοῖχε.

Ἦσκυψε, τοὺς ἐφίλησε
 στὸ στόμα καὶ τοὺς δυὸ ἀγάλι,
 κ' ὕστερα ἀλαφροπέταξε κ' ἐχάθηκε
 στοῦ ἀπείρου τὴν ἀγκάλη.

Ἦτσι ἔρχεται ὁ θάνατος σιγὰ
 κρυφὰ τὴν ὥρα ποῦ δὲν τὸν προσμένεις,
 καὶ μπαίνει ἀθώρητος ὁ μαῦρος χαλαστής
 κάθε ζωῆς γλυκειᾶς καὶ ἀγαπημένης.

Πᾶν τὰ τραγούδια, ἐσβύσανε,
 δὲν ἀντηχοῦνε γύρα,
 τώρα ποῦ ὁ μαῦρος θάνατος
 ἔκλεισε τῆς ζωῆς τὴ θύρα.

Τὸ κάτασπρο σπιτάκι τώρα
 μιὰ θλίψη λὲς καὶ τὸ ἀγκαλιάζει,
 ἔχει κλεισμένα τὰ παράθυρα
 καὶ τοῦ θανάτου ὁ ἴσκιος τὸ σκεπάζει.

(Ζάκυνθος 1904)

ΜΑΡΙΝΟΣ ΣΙΓΟΥΡΟΣ

ΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΓΝΩΜΑΙ

Η ἀνάμνησις παρατείνει ἐν ἡμῖν ὅ,τι ὥραϊον μᾶς ἀρπάζει ὁ χρόνος.

Οἱ φιλάργυροι γίνονται πλούσιοι ὑποκρινόμενοι τὸν πτωχόν· οἱ ἄσωτοι γίνονται πτωχοὶ ὑποκρινόμενοι τὸν πλούσιον.

Ὁ πλουσιώτερος τῶν ἀνθρώπων εἶνε ὁ οἰκονόμος· ὁ πτωχότερος δὲ εἶνε ὁ φιλάργυρος.

Οἱ ὀφθαλμοὶ ὁμοιάζουν συνήθως τὰ ὀπτικά ἐργαλεῖα· διὰ μέσον αὐτοῦ ἡ στοργὴ μεγεθύνει τὰ προτερήματα καὶ σμικρύνει τὰ ἐλαττώματα.

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias-Istori
 Restrictions apply.

ΗΘΟΓΡΑΦΙΚΑΙ ΣΕΛΙΔΕΣ

ΤΟ ΓΑΡΔΕΛΙ

ΤΟ ἀτμόπλοιον *Πόλαρος*, ἐν τῶν ταχυτέρων καὶ καθαρωτέρων τῆς ἑλληνικῆς ἀκτοπλοίας, ἐπρόκειτο ν' ἀπάρῃ τοῦ λιμένος Πειραιῶς περὶ τὴν 10ην πρωϊνὴν ὥραν τῆς Παρασκευῆς διὰ Πάτρας — Κεφαλληνίαν.

Ἐπιβάται πολλοί, γυναῖκες καὶ ἄνδρες, ἦσαν πρὸ πολλοῦ ἐγκατεστημένοι ἐπὶ τοῦ καταστρώματος τῆς Ἀγῆς θέσεως, οἱ μὲν ἀναγινώσκοντες τὰς πρωϊνὰς ἐφημερίδας ἢ ἐξηπλωμένοι ἐπὶ τῶν διαφόρων καθισμάτων καὶ ρεμβάζοντες, ἄλλοι δὲ συνωμίλουν ἢ περιεφέροντο ἀσκόπως ἐπὶ τοῦ καταστρώματος περιεργαζόμενοι τὸ ἀτμόπλοιον, ὥσει πρώτην φοράν νὰ ἐθεῶντο τὸ θαλάσσιον τοῦτο μέσον τῆς συγκοινωνίας.

Πωληταὶ σιγαρέττων, σπέρτων, ἐφημερίδων, σοκολάτας, μέντας καὶ λοιπῶν μικρῶν εἰδῶν περιέφερον τὸ ἐμπόρευμά των τῇδε ἀνέσεις, μικροὶ δὲ λουστροὶ ἐξήτουν πελάτας διὰ νὰ γυαλίσουν ὑποδήματα.

Εἰς Ζακυθινός, φέρων καινουργῆς κλωθίδιον μὲ μίαν καρδερὶναν ἐντός, ἐξήτει ἀγοραστήν, ἔτυχε δὲ νὰ πλησιάσῃ κἀποιον Ληξουριώτην, πρὸς ὃν ἐπιμόνως προσεπάθει νὰ πωλήσῃ ἀμφοτέρω.

— Πάρ' το, ἀφέντη, κλουβὶ καὶ γαρδέλι μαζί γιὰ δεκαεπτὰ δραχμῆς! Εἶναι ἀρσενικό.

— Ἄε καληὰ σου, πατριώτη μου, ἄσε με ἀναπαμένονε! ἀπαντᾷ ὁ ἄλλος.

— Πάρ' το, ἀφέντη, καὶ θὰ μὲ συχωρᾷς· θὰ σπάσῃ τὸ τύμπανο πρὸς τὴν ἀνέστησαν 172204. κελάδισμα του.

L. Crosio

ΣΚΗΝΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istori
Restrictions apply.

— Ἀπὸ τὴν πόζα σου, μαθὲς ἀπ' τὴν κουδέντα σου. Πάρ' το, φρέντη, δεκαπέντε δραχμὲς καὶ θὰ σοῦ κάνη τὴ ζωὴ ζάχαρι.

— Όχι, ἀφέντη, θέλω σὺ νὰ τὸ πάρης.

— Γιατί φαίνεσαι πῶς κουρλαίνεσαι γιὰ τὰ πουλιά. Πάρ' το γιὰ
καὶ δραχμές.

Ἡ Ὁ Αἰγυπτιακὴ ἐστράφη, ἔκαμε τρία-τέσσαρα βήματα, ἔχασεν ὁ ἄνθρωπος καὶ ἀπενίξωεν ἄλλοι τὸ βλέμμα, ἐπακούεθ' ὡς νωχελῶς ἐπὶ τοῦ διαζώματος τοῦ ἀτμοπλοίου. Ὁ Ζακυνθινὸς ὅμως, ἀκούρας τοῦ ἀνυπόμονου, τὸν ἐπλησίασε καὶ ὕψων τὸ κλωβίον μέχρι τοῦ προσώπου τοῦ Αἰγυπτιακοῦ :

— Κόττα το, αφέντη, σ'ὰν νὰ σὲ γνωρίζη, σ'ὰν νὰ σὲ θέλῃ παρέα του. Πάρ' το ἐννὴά δραχμές, πάρ' το ὀκτώ!..

Ἡ Ὁδηγοῦσα ἄνθρωπος ἐστρεφεῖ σιωπηρῶς τὸ βλέμμα γύρω του, παρατηρῶν ὅποιαν ἐντύπωσιν θὰ ἔκριναν εἰς τοὺς ἄλλους συνταξιδιώτας του ἡ ἐπιμονὴ αὐτῆς ἐξορδοῦ τοῦ Ζακυνθίου. Ἐφαίνεται ὅς νὰ ἐφοβείτο μήπως θεωρηθῇ γελοῖος ὑφιστάμενος τὴν ἐπιμονὸν φλυαρίαν του πωλητὸν καὶ μικρὸν ἐρύθημα ὀργῆς ἤρχισεν νὰ χρωματίζῃ τὸ πρόσωπόν του.

— Γιατί, μωρέ, μου κόλλησες πουνρό-πουνρό σ'αυ σφίγγα; Ὁ Ἄσος
με παρατηγμένονε σου εἶπα, στὸ Χριστὸ σου — τοῦ λέγει: ταπεινῶ
τῇ φωνῇ.

— Πάρ' το, αφέντηγ, γαρδέλι και κλουβί για ἑξή δραχμές. Νά!
μὰ τὸν Ἀη-Διονύση θά σ' τ' ἀφήσω για πέντε δραχμές· ἔτσι για
καπρίτσιο· τ' ἀποφάσισα!

Χωρίς δὲ ν' ἀναμείνη καν τὴν ἀπάντησιν τοῦ ἀνθρώπου, πλησιάζει τὸν κλωθὸν καὶ ἐγχειρίζει αὐτὸν βραίως εἰς τὸν Ληξουριώτην, τριβὼν τὰς κενὰς παλάμας του διὰ τὴν θυσίαν, ἣν χάριν του δέθην ὑφίστατο, προσθέτων συγχρόνως :

— "Ε! Ἐτέλειωσε! ἀφοῦ τόσο τὸ 'ποθυμᾷς, μὲ γυιὰ σου, μὲ χαρά σου!

Ἡ Ὁ Αἰχουρωτική ἐστάθη ἐπὶ τινὰ δευτερόλεπτα ἀναυδός, ὥσάν τι ἐσοκίπειτο τί ναί πράξει. Ἐπειτα λαμβάνων αἰφνυδίαν ἀπόφασιν, ἀφίνε: κατὰ γῆς τὸν κλωθὸν καὶ ἐρεύων τὰ θυλακίδια τοῦ διαλέγει: μεταξὺ τῶν νομισμάτων, ὅτινα ἀνέσυρεν ἐπὶ τῇ παλάμῃ του, ἐν ἀργυροῦν τάλληρον, θίδε: αὐτὸ τὸν πωλητήν, καί :

— Πάρ' το, τοῦ λέγει, καὶ ἄμε καλλιὰ σου.

Ἦτο δ' ὡς καὶ καιρός, διότι ἡ «Πύλαρος» συρρίκνωσε τρεῖς ἔτη· μάζετο ν' ἀπαρξη. Ὁ Ζακυνθινὸς κατέβητε σπυῖδων τοῦ ἀτμοπλοίου ἀκριβῶς τὴν στιγμήν, καθ' ἣν τὸ ἀτμόπλοιο βραδέως χωροῦν ἀπέμαχρόντε, τοῦ-καρπιδιψήματος.

7/2025 21:03:05 UTC from Psifiko Apothetirio Dimosias Istorikis V

στρέφεται πρὸς τὰ ἄνω καὶ ἀτενίζων τὸν Ληξουριώτην κραυγάζει
χαιρεκάκως πρὸς αὐτόν, ἐνῷ τὸ ἀτιμόπλοιον ἀπεμακρύνετο :

— Ἀφεντικό, ἔ, ἀφεντικό!.. τὸ γαρδέλι εἶναι θηλυκό!

Ὁ Ληξουριώτης τότε, χωρὶς νὰ παραξενευθῇ καθόλου ἐκ τῆς
αἰφνιδίας ἐξομολογήσεως τοῦ Ζακυθινοῦ, ὅτι τὸν ἠπάτησε τόσο
ἀναιδῶς πωλήσας αὐτῷ θηλυκὴν καρδερίναν ἀντὶ ἀρσενικῆς, τοῦ
ἀπαντᾷ μετὰ στεντορείου φωνῆς :

— Σῦρε, μωρὲ σγαρίλιο, ὅστην ἀγορά!.. σῦρε, γυιὰ σου!.. ν' ἀλ-
λάξης τὸ τάλληρο... πούνε κάλπικο ο ο!..

Πράγματι τὸ γαρδέλι ἦτον θηλυκό καὶ τὸ τάλληρο κάλπικο.

Ὁ Ζακυθινὸς ἐνίκηθη κατὰ κράτος ἀπὸ τὸν ἀθάνατο Ληξουριώτη.

N. Γ. ΜΑΝΤΖΑΒΙΝΟΣ

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΒΟΣΚΟΥ

ΧΑΙ, χαι... καὶ σαλάγασε τὰ γαλάρια του

ὁ γιώμορφος βοσκὸς μέσ' στὸ λειβάδι...

Χαι, χαι... μὲ τὴν ἀγκλίτσα τὰ προβόδαγε

κάθε πουργὸ καὶ κάθε βράδυ-βράδυ...

Χαι, χαι... τὰ λάγια μὲ τ' ἀσημοκούδουνα...

Μὰ ἐχτές, ἐχτές τί θρηῆνος μέσ' στὰ δάσα;

Ἕνας παπᾶς μπροστά, καὶ πίσω ἐφέρνανε,

μιὰ φτωχικὴ κι' ἀσπροντυμένη κάσα!

Κι' ἀργά, δίχως ψαλμοὺς τὴν ἀνεβάσανε

στὸ ἐρημοκκλησι, ἀπάν' στὰ κορφοβούνια·

κ' ἔρμα ἐβελάζαν θλιβερά τὰ πρόβατα

καὶ θλιβερά ἀντιλάλααν τὰ κουδούνια...

ΡΩΜΟΣ ΦΙΛΥΡΑΣ

Ο ΑΝΑΠΟΔΙΑΣΜΕΝΟΣ*

(ΝΗΣΙΩΤΙΚΟΝ ΔΙΗΓΗΜΑ)

ΗΝ κοινήν περιέργειαν εἶχε διεγείρει ἡ γρηῃ Σπύραινα τὴν παραμονὴν τῶν Χριστουγέννων. Βεβαίως κατὰ τὰς ἀκριβεστέρας παρατηρήσεις ἄλλων τῆς γειτονιάς γραΐδιων—καὶ εἶνε τὰ παρατηρητικώτερα τῶν ζώων τὰ ὄντα ταῦτα πανταχοῦ—θωδεκάκις ἀπὸ τῆς αὐγῆς μέχρι τῆς δεκάτης ὥρας τῆς πρωῒας εἶχεν ἐμφανισθῇ ἐπὶ τοῦ βράχου, τῆς ὑψηλοτέρας θέσεως τῆς νησιωτικῆς κωμοπόλεως Σ... ἀπὸ τῆς ὁποίας ἐφαίνετο δολόκληρος ὁ διπλοῦς λιμὴν τῆς νήσου καὶ τὸ ἀπώτερον πέλαγος.

—Τί ἐπαθε θὰ ᾤω αὐτηγιδά; ἐπανελάμβανον αἱ γραταὶ, βλέπουσαι τὴν γρηῃ Σπύραινα νὰ πηγαινοέρχεται ἀσθμαίνουσα—κατόκει ἔξω πρὸς τὰ Ἀλώνια,—εἰς τὰς ἐσχατίας τῆς κωμοπόλεως.

Ἐνίοτε προσέκοπτεν ἐπὶ ἐργάτου, ὅστις, φορτωμένος τὴν φοβερὰν ἐκείνην κλίμακα, ἀφοῦ ἐπεράτωσε τὴν ἐπισκευὴν στέγης τινός, μετεδάινεν εἰς ἄλλην οἰκίαν πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν. Τὰ μερεμέτια αὐτὰ εἶνε συνηθέστατα εἰς τὰ χωρία τῶρα τὸν χειμῶνα, ὅτε ὅτεοι καὶ οἱ ἄνεμοι καὶ τὸ παχὺ στρώμα τῆς χιόνος πρὸ πάντων, μετατοπίζουν συνεχῶς τὰς κεράμους, μεταβάλλοντες τὰς πτωχὰς στέγας εἰς κόσκινα.

Ἄλλοτε πάλιν ἡ γρηῃ Σπύραινα ἐκ τῆς πολλῆς τῆς ἀφαιρέσεως ἐπάται μέσα εἰς τὸ κατάλευκον κατώφλιον οἰκίας τινός, τὸ ὅποιον μόλις πρὸ μικροῦ εἶχε λευκανθῇ διὰ τῆς ἀσθέτου, ἐπισύρουσα κατὰ τῆς κεφαλῆς τῆς καὶ τῶν ποδῶν τῆς, ἡ πτωχή, χιλιάς δύο βλα-

* ΣΗΜ.—Τὸ διήγημα τοῦτο, ἐν τῶν ὡραιότερων τοῦ διαπρεποῦς διηγηματογράφου καὶ ἀγαπτοῦ συνεργάτου ἡμῶν κ. Ἀλεξ. Μωραϊτίδου, δημοσιευθὲν πρὸ ἑτῶν πολλῶν διὰ τινος τῶν ἀθηναϊκῶν φύλλων, εἶνε ἐλάχιστα γνωστὸν καὶ διὰ τὴν νεωτέραν γενεάν. Μὲ τὴν πεποιθισμένην, οὕτως ἢ ἄλλως, θὰ ἀναγνωσθῇ ἀπλήτως ὑπὸ πάντων ἀνεξαιρέτως, ἐκέφθημεν νὰ τὸ ἀποδησαρισόμεν ἐν ταῦθα χάριν τῶν ἀπειροπλήθων ἀνὰ τὸ πανελλήνιον ἀναγνωστῶν τοῦ Ἡμερολογίου ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ μάλιστα τῶν παροπλισμένων σχετικῶν εἰκόνων, τὰς ὁποίας ἐπιτέθηκε πρὸς τοῦτο ἐκδοτικὴν τὴν ἀποστολὴν ἡ ἑσπερία κυρία Θάλεια Φλωγά Καβαρία.

σφημίας, αἵτινες εἰς τοιαύτας περιστάσεις ὡς βρωμεραὶ μυταὶ περιπ-
πτανται περὶ τὴν πολίχνην.

Ἄλλ' ἡ γραῖα οὐδὲ ἤκουεν. Ἔβλεπε μόνον. Naί, ἔβλεπεν ἡ πτωχὴ
τὸ πέλαγος ἱσταμένη ἐπὶ τῆς σκοπιάς, ἐπὶ τοῦ ἀνεμομύλου ἐκείνου,
ἐφ' οὗ αὐθαδῶς προσέκρουον ὄλοι· οἱ ἄνεμοι.

— «Οὐτε καρδιά ἔς τὸ γιᾶλό, οὔτε πουλιά ἔς τὸν κάμπο!» ἐμουρ-

«...» Ἔβλεπεν ἡ πτωχὴ τὸ πέλαγος....»

μούριζεν ἡ γραῖα καὶ ὑπέστρεφε περίλυπος, ἐνῷ ὁ βορρᾶς ἔπνεε μετ'
ἀκαθέκτου μανίας, μεταβάλλων εἰς νέφη τῆς θαλάσσης τὰ κύματα.

Ἡ ἡμέρα ἐπροχώρει καὶ ὁ βορρᾶς ἐξηγγριούτο φοβερώτερος.

Ἐπνεεν ἤδη ἐπὶ μίαν ἐβδομάδα. «Παλάθωσε», κατὰ τὴν ἐκφρασιν

τῆς γρηᾶς Σπύρεινας. Εἰς τὰ βουνὰ ἔστιλβον αἱ χιόνες, καὶ ὁ βορ-

ρᾶς ἐμαίνετο εἰς τὸ πέλαγος, ὅπερ παρίστα εἰκόνα ὀρχουμένων κυ-

μάτων, τὰ ὅποια κατὰ διαστήματα συγκρούμενα, ἰδίως κατὰ τὰς

δεινὰς τοῦ ἀνέμου περιτροπὰς, ἐξηρεῦγοντο ἀφρώδη βροχὴν, ἐξαν-

μουμένην εἰς συριγγὸν ὀξύτατον, ὅφ' οὗ ἀντήχουν αἱ σπηλαιώδεις

ἀκταί. Οὐδὲν ἴστιον εἰς τὸν ἔρημον πόντον. Τὰ πλοῖα, μικρὰ καὶ

μεγάλαι, ἔμενον ἀποκεκλεισμένα, ἀποφεύγοντα τὸ δαιμόνιον ὄρχημα,

ὅπερ ἀρέσκεται νὰ ἔχῃ συντρόφους τοὺς στυγνοὺς καὶ κατηφεῖς

μόνον βράχους. Καὶ αὐτοὶ οἱ ἄλιεις, ἀπελπισθέντες πλέον, ἔθεσαν

ἐντὸς σάκκων τὰ δίκτυα, ἔσυραν ὑψηλὰ εἰς τὴν ἀκτὴν τὰς ἀλιάδας,

καὶ καθήμενοι εἰς τὰ παράλια καφενεῖα ἐπαίξαν σκαμπίλι τραβοῦν-

τες ἡδυπαθῶς τὸν ναργιλέ των.

Ἦτο πλέον δειλινόν. Ἐν τῇ ἀγορᾷ συνηθροίσθησαν ἱκανοὶ νησιῶ-
ται, ἀπὸ τῶν ἐκείνων ἀκτῶν, καὶ ἐπὶ τῇ ἀγορᾷ, ἧς ὁ ἦχος

ἐξήρχετο ὡς τυλιγμένος ἐντός τῶν σκληρῶν γρυλλισμῶν τοῦ σφαζομένου χοίρου. Ὁ κρεοπώλης οὗτος, ὑπηρετήσας ὡς σάλπιγκτῆς εἰς τὸν στρατόν, ἐφύλαξε τὴν σάλπιγγα, ἀνάμνησιν εὐάρεστον τοῦ πολυπαθοῦς στρατιωτικοῦ βίου, καὶ συνείχεε κατὰ τὰς ἐπισήμους ἡμέρας τοῦ κρεοπωλείου του «νά βαρῇ αὐτή», ὡς ἔλεγε, καλῶν τοῦς ἀγοραστάς. Ἐννοεῖται ὅτι ἡ παραμονὴ τῶν Χριστουγέννων ἦτο μία τῶν ἐπισημοτάτων ἡμερῶν τοῦ κρεοπωλείου, ἐρχομένη μετὰ τεσσαρακονθήμερον νηστείας, καθ' ἣν οἱ κρεοπῶλαι τῶν χωρίων μεταβάλλονται εἰς γεωργούς. Καὶ ἀντήχει λοιπὸν τὴν ὥραν ἐκείνην ἡ σάλπιγξ ὡς τεθραυσμένη λάγηνος, καὶ ἐγρύλλιζον οἱ σφαζόμενοι χοῖροι γοεῶς, καὶ εἰς ὅλην αὐτὴν τὴν κρεοπωλικὴν ταραχὴν ἐκυριάρχει βιαία πάντοτε ἡ θαλασσοταραχή.

— Οὔτε πούλι πατάμενο! Ἠκούσθη καὶ πάλιν μονολογούσα ἡ γρηῃ Σπύραινα ἐπὶ τοῦ βράχου.

— Παλάθωσεν ὁ παλαδοβοργιάς!

Κ' ἔβλεπε πρὸς τὸ μυκώμενον πέλαγος, περισυνάγουσα τὸ μαῦρον ἱμάτιον διὰ τῶν χειρῶν της καὶ τὴν κατάμαυρον μανθίλαν της, ἥς αἱ ἀκραὶ ἐπιμόνως περιηρπάζοντο. Ἐστρέφετο δὲ νὰ ἀπέλθῃ, ὅτε ἐσταμάτησε αὐτὴν νεαρός ναύτης, κατερχόμενος εἰς τὴν ἀγοράν, κατὰκλειστος εἰς τὴν γούναν του, τὸν ῥωσικὸν κούκον του καὶ τὰ βαρύτατα ὡς σιδηροπέδας ὑποδήματά του.

— Τ' εἶνε, θεῖα Σπύραινα; ἐχαιρέτησεν ὁ ναύτης.

— Τί νᾶνε, παιδί μου!

«Ἐτόνεσαν τὰ μάτια μου
τῇ θάλασσᾳ νὰ βλέπω
τοὺς γιομτζήδες νὰ ῥοιτῶ
καὶ ἔσενά ν' ἀπαντέχω».

Ἠγάπα ἡ καλὴ γράϊα ν' ἀπαντᾷ μὲ δίστιχα, δι' ὧν συνεχῶς ἡγορεύει τὴν κατὰ τὴν ἀνάμνησιν τοῦ ἀπόν-

— Τὸν Γεωργάκη περιμένεις, θειά Σπύραινα;
Καὶ ἡ γρηᾷ Σπύραινα ἀπήντησε μὲ ἄλλο δίστιχο:

*Ἀνάθεμα τοὺς μαραγκοὺς
ποῦ φτειάνουν τὰ καρᾶβια,
καὶ πᾶν καὶ ξηνητεύονται
τ' ὄμορφα παλληκάρια.*

Καὶ ἀφηρέθη θεωροῦσα τὰ φοβερά κύματα, τὰ ὅποια κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν ἐθραύοντο τοσοῦτον ὀργίλως ἐπὶ τῆς ἐν μέσῳ τοῦ λιμέ-
νος ξηρᾶς νησίδος, ὥς νὰ ᾔθελον νὰ ἐκριζώσωσιν αὐτήν.

— Δὲν μοῦ λές, θειά Σπύραινα, ἡρώτησεν ὁ αὐτῆς, μὲ ποῖο εἶνε ὁ Γεωργάκης;

— Μὲ τὸν καπετὰν Κωνσταντῇ πλειό! τὸν περιμένουμε ἀπ' τῇ Σαλονίκῃ! Πῆγαν ἀλάτι ἀπ' τῆς Φώκαις.

— Μὲ τὸν καπετὰν Κωνσταντῇ; ἤρξατε γελῶν ὁ ναύτης. Μὲ τὸν ἀναποδιασμένο; Καὶ κάθεσαι καὶ τὸν καρτερεῖς, θειά Σπύραινα! Θὰ τὸν θύμωσαν οἱ ναῦτες, θὰ τὸν πείραξε ὁ Γεωργάκης 'σάν χορα-
τατζῆς ποῦ εἶνε, καὶ θὰ τὴν ἔσπασε τὴν παλγο- καϊάσσα. Ξέρεις τί ἀναποδιασμένος ποῦ εἶνε;

— Καλὰ Χριστοῦγεννα! προσέθηκεν ὁ ναύτης καὶ κατῆλθε πρὸς τὴν ἀγοράν ἀφήσας τὴν γραῖαν ἀναυδον, προσπαθοῦσαν νὰ ἐμπο-
δίσῃ δυὸ μεγάλα δάκρυα, τὰ ὅποια ἔλαμψαν 'ς τὰ μάτια τῆς 'ς ἀν διαμάντια.

Καὶ ἤξευρεν ἡ γραῖα, καὶ εἶχεν ἀκούσει περὶ τοῦ καπετὰν Κων-
σταντῇ καὶ ἤρχισαν εἰς τὴν μητρικὴν τῆς καρδίαν, μέσα βαθεῖά, ν' ἀναπηδοῦν φόβοι τινὲς ἀόριστοι, ἀλλὰ πάντοτε ὑποπτοὶ καὶ πιθα-
νοί. Κ' ἐνῷ προηγουμένως εἶχεν ἀποφασίσει, διερχομένη ἐκ τοῦ κρεπωλίου, νὰ προμηθευθῇ καὶ ὀλίγον χοιρινόν, ἤδη τόσο ἐλυ-
πήθη, ὥστε ἐπανῆλθε εἰς τὴν οἰκίαν μὲ κενὰς τὰς χεῖρας καὶ μόνον κατεγίνετο νὰ κομίσῃ εἰς τὸν φοῦρνον τὸ χριστουγεννιάτικο ψωμί, ὅπερ εὔρε γινομένο καὶ τὴν «κοκκίωνα» — τὸ ἐξ ἄρτου δηλαδὴ μὲ
τὸ λευκὸν ὠν ἀνθρωπάριον, θῶρον τῶν Χριστουγέννων πρὸς τὸν ἀναμενόμενον υἱὸν τῆς.

Καὶ ἦσαν ἐκεῖ παραφυλάττοντα καὶ δυὸ μικρὰ ἐγγονάκια τῆς, τρέμοντα ἐκ τοῦ φόβου, καὶ κρεμῶντα ἀγκυλωτάς τὰς δύο χεῖρας τῶν, μελανιασμένας ἀπὸ τὸ κρύο, μὲ τοὺς δακτύλους ἐσχηματισμέ-
νους ὡς πράγκες, ὡς τὸ ἀλειτουργικὸν ἐκεῖνο ὄργανον, δι' οὗ συλλαμ-
βάνουν τοὺς ἐχίνους.

Ἦσαν τέκνα ἄρρενα καὶ τὰ δύο τῆς θυγατρὸς τῆς, ὀρφανὰ πα-
τρός τὰ δυστυχῇ, κοιμώμενα καὶ ἐγειρόμενα εἰς τὸν ἔρημον τῆς
ματρὸς οἶκον, τὸν ὅποιον ἐπλήρουν ἄλλοτε μὲ τὰς φλυαρίας τῶν
καὶ ἄλλοτε μὲ τὰ κλαύματά τῶν. Ἡ μήτηρ τῶν ἐπήγαγε εἰς τοὺς
ἀγροὺς «μεροκάματο» διὰ νὰ ζῇ.

— Ἐν ἡθ' ὁ μπαμπας, μανού; ἡρώτησαν καὶ τὰ δύο συγχρόνως
περὶ τοῦ ἀναμενόμενου θείου, ὅστις ὁσάκις ἤρχετο ἐκὸ μύζην αὐτοῖς
καὶ αὐτοὶ καὶ ἐκείνη ἀπάντησαν ὅτι οὐκ ἔστιν ἐκεῖ.

Ἡ γραῖα δὲν ἀπήντησεν ἀρχίσασα νὰ κατασκευάζῃ καὶ ἄλλας δύο κοκκῶνες διὰ τοὺς μικροὺς τῆς ἐγγόνους.

— Τῶνε αὖτις, μανοῦ; ἡρώτα ὁ εἰς τῶν μικρῶν ἱστάμενος ἔνθεν τοῦ σοφρᾶ, ἐφ' οὗ ἡ γραῖα ἐπλαθε τὴν «κοκκῶνα».

— Τοῦφι! τοῦ τυί, μανοῦ, ἡ κουσούνα; ἔλεγεν ὁ ἕτερος ἱστάμενος ἐκ τοῦ ἄλλου μέρους καὶ ὑπονοῶν τὴν ἀστείαν παράδοσιν, ὅτε μετὰ

«Ἡ γραῖα δὲν ἀπήντησεν, ἀρχίσασα νὰ κατασκευάζῃ κοκκῶνες διὰ τοὺς μικροὺς τῆς ἐγγόνους...»

τὰς ἀπόκρεω ἡ κορώνη ἀφαιρεῖ τὸν τυρόν ἀπὸ τῆς οἰκίας καθ' ὅλην τὴν τεσσαρακοστὴν καὶ φέρει τοῦτον πάλιν κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ Πάσχα. Ταῦτα διηγείτο πολλάκις ἡ γραῖα, ἀνατρέφουσα τοὺς μικροὺς τῆς ἐγγόνους. Ἀλλ' ἤδη ἡ θεῖα Σπύραϊνα δὲν ὠμίλει. Ἡ ὑπόνοια, τὴν ὁποίαν πρὸ μικροῦ τῆς ἔρριψαν διὰ τὸν καπετὰν Κωνσταντῆν, εἶχεν ἀναστατώσει τὴν καρδίαν τῆς.

— Ποῦ εἶν' ὁ καϊκάτζαρος, μανοῦ; ἡρώτησε πάλιν ὁ ἕτερος τῶν μικρῶν.

— Τοῦ βᾶδ' ἰγὼ θὰ πῶ τοῦ ταγοῦδ', σὰ 'θῆ οὐ μπάμπας Γιουγά-

ἡ γραῖα οὐδὲν ἀπήντα. Μόνον διελογίζετο πάντοτε κ' ἐνίοτε οἱ διαλογισμοὶ τῆς ἐξεστομίζοντο θρηνητικῶς :

— Ἀκούς νά πάῃ μέ τόν ἀναποδιασμένο ! Δέν εἶνε παράξενο ἐπάνω 'ς τὸ γενάτι του νά τὴν ἔσπασε τὴν παλῆγοσακολέδα του.

* *

Ὁ καπετάν Κωνσταντῆς, τὸν ὁποῖον οἱ νησιῶται οἱ ἄστειοι καὶ παιγνιώδεις πάντοτε, καὶ εἰρωνες πολλάκις, ἀπεκάλουν ἀναποδιασμένοι, ξηρὸς καὶ αὐστηρὸς πλοίαρχος, ἐξήντα πέντε ἐτῶν, διεκρίθη κατὰ τὴν νεότητά του διὰ τὴν φιλεργίαν του καὶ τὴν ναυτικὴν του ἱκανότητα, καὶ διὰ τὴν «ἐξυπνάδα» του ὡς ἔλεγον εἰς τὸ νησί. Ἀρχίσας ἀπὸ τῆς ἀκτοπλοῖας καὶ ἐπεκτείνων κατ' ἀρχάς τὰς ναυτικὰς του γνώσεις μέχρι Πτελεοῦ καὶ Στυλίδος, ἐτόλμησε πρῶτος αὐτὸς νά ἐπιδείξῃ βρίκιον τῆς πατρίδος του, τὴν «Εὐαγγελίστριαν», ἐκατὸν πέντε τόννων, εἰς τοὺς λιμένας τῆς Μαύρης Θαλάσσης καὶ τοῦ Ποταμοῦ, καὶ τὸ ἀρχαῖκόν φέσι του εἰς τὴν Μασσαλίαν, ὅπου — εἰρήσθω ἐν παρόδῳ — τὸν ὑπεχρέωσαν οἱ λιμενικοὶ φύλακες, ὅταν ἐξῆλθε νά «πρατιγάρῃ», νά ἐπανέλθῃ εἰς τὸ πλοῖον του μετὰ τὴν λέμβον, τρία μίλλια μακρὰν, διὰ νά καλλωπισθῇ ἐνδύόμενος εὐπρεπέστερον. Καὶ ἐν τούτοις ὁ καπετάν Κωνσταντῆς ἐξῆλθε πάλιν ὡς ἦτο — ἴδιος καὶ ἀπαράλλακτος — μετὰ τὴν διαφορὰν ὅτι ἐγύρισε μόνον τὸ προσφιλὲς φέσι του ἀνάποδα καὶ τὸ ἐφόρεσεν ἄνω τῶν ὠτων ὀλίγον. Εἰς τὸ ἐπεισόδιον τοῦτο ἀπέδιδε καὶ τὸ ἀπονεμηθὲν εἰς αὐτὸν ἐπιθετον, προσπαθῶν τάχα νά λησμονῇ τὴν αἰτίαν τὴν ἄλλην, δι' ἣν τῇ ἀπεδόθη ὑπὸ τῶν εὐφυῶν νησιωτῶν.

Καὶ πῶς ἠρέσκετο νά διηγῇται μετὰ ταῦτα ὁ ἴδιος τὸ ἐπεισόδιον τοῦτο !

— « Ἄμα ἐφθάσαμε 'ς τὸ Λιμεναρχεῖο — ξεπλυναστήκαμε 'ς τὰ κουπιά — μᾶς ἐρωτᾷ ὁ φύλακας :

— « Ποιὸς εἶν' ὁ καπετάνιος ; »

— « Νά ! ἐγὼ εἰμαι ! σηκώνομαι καὶ τοὺς λέγω. Τί ; δὲν με γνωρίζετε ; Καὶ ἐστάθηκα ντοῦρος. Ἐσήκωσα καὶ τὸ φέσι μου κομμάτι παραπάνω ! — » ἐσυνεβίβεν ὁ Κωνσταντῆς νά τὸ φορῇ πάντοτε μὲχρι τῶν ὠτων καὶ τῶν ὀφθαλμῶν.

— « Νά σοῦ 'πῶ, καπετάνιο μου, ἀπαντᾷ ὁ φύλακας. Γιά σένα εἶνε καλὸ τὸ φέσι σου, μὰ γιὰ τὸ λιμεναρχεῖο δὲν εἶνε διόλου καλὸ. Ἐκτὸς ἂν θέλῃς νά παρουσιασθῇς γιὰ καρδουνιάρης ».

Καὶ ἐξεκαρδίζετο ἀπὸ τὰ γέλια διηγούμενος τὸ ἐπεισόδιον τοῦτο ὁ καπετάν Κωνσταντῆς. Ἄλλως εἰς τὸ χωριὸν του ἦτον γνωστός. Ἐδαρύνετο τὰ πολλὰ λούσα. Τὸ βρακί του, ἄλλοτε βαθὺ κυανοῦν-ῶρατο γεράνιο, εἶχεν ἀπολευκανθῇ ἐκ τῆς πολυκαιρίας. Γερνοῦν, βλέπετε, καὶ τὰ ροῦχα. Καὶ δὲν προσελήθη μόνον ἀπὸ τὰ γηρατεῖα, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῆς θαλασσοφορτοῦνης, διότι ἡ ἄλμη ἐπικολλήσασα, ὡς ἐπὶ τῶν ἀλιέων, ἐσχημάτισεν ἀναμέσον τῶν ἀραιῶν πτυχῶν στίγματα ὑπόφαια ὡς θαμπὰ ἀστρα. Οὕτω καὶ οἱ ναῦται ἡλικιωμένοι ἐπὶ τῶν πλοίων τοῦ Κωνσταντῆς καὶ ὑπὸ τῶν ἐτῶν καὶ

ὕπὸ τῆς θαλάσσης. Τὰ χρόνια κυρτώνουν τὴν ράχιν των καὶ ἡ ἄλμη ἀσπρίζει τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς των. Τὸ σαλονικιὸ πάλιν καποτάκι του ἐκ κιτρινωποῦ σκουτίου, ἤρχισε νὰ μαυρίζῃ οἰκτρῶς, ἐνῶ τὸ φέσι του, ἀπολέσαν τὸ λαμπρὸν χρῶμα του καὶ τὴν ἐπὶ τῆς κορυφῆς γαλανὴν φούνταν, ἡ ὁποία εἶχε τελευταῖον καταντήσῃ ὥσαν ἀκαλήφῃ, διεκρίνετο μόνον διὰ τὴν μαύρην γύρω πλατεῖαν γραμμὴν, σχηματισθεῖσαν μετὰ τριακονταετῇ θαλασσοβεγμένον βίον.

«— Νά! ἐγὼ εἰμαι! σηκώνουμαι καὶ τοὺς λέω... »

Καὶ τὸ ἡγάπα τὸ φέσι του ἐκεῖνο δ' ἐλλογημένος. Τὸ ἐλάτρευε σχεδόν.

— Νά, βρέ! ἔλεγε πρὸς τοὺς πειράζοντας αὐτὸν νεανίας' μ' αὐτὸ τὸ φέσι ἐπ' ἡγῶ μέσ' 'ς τὴ Μαρσίλια! 'Αειντῆτε καὶ σεις, ντέ! Νά!

Καὶ κάμπτων τὸν ἀγκῶνα, προσέθετεν ἐπιδεικτικῶς:

— Κοτσάνι!

Καὶ τῶντι, μόνος του, μὲ τὴν εὐφυῖαν του ἐσχηματίσθη εἰς πλοῖ-
αρχον. Ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς ὀγκώδους βάρκας, διὰ τῆς ὁποίας ἐκό-
μιζε ἀπὸ τὸ Ἅγιον Ὅρος κομβολόγια καὶ σφραγίδας καὶ φλάσκας,
ἐμελέτησε τόσον σοφῶς τὰ τῶν ἀνέμων καὶ καιρῶν καὶ ἀστέρων,
ὥστε προσγνώριζε ὅλας τὰς μεταβολὰς τοῦ καιροῦ. Ὅσον ἀφορᾷ
τὴν μελέτην τῆς πυξίδος, εἶχεν «ἄλλα σημάδια», ὥς ἔλεγε, πολὺ
ἀσφαλέστερα, πού μόνος αὐτὸς ἐγνώριζε. Εἰς ἄκρον δὲ οἰκονόμος

ἦν καὶ ἀποφαινοῦν τὴν ἀνταρξίαν εἰς τὴν πρόσοδον καὶ ἐπιζητῶν νὰ ὑπερβῇ

καὶ ὑπερπηθὼν τοὺς ἄλλους συγκολυμθῆτάς του, ἕνα μόνον εἶχε σκοπὸν: νὰ ναυπηγήσῃ βρίκιον. Καὶ τὸ κατῴρῳσε.

Ὅποια χαρὰ ὡς μαρτυρῆτικος ἥλιος τὸν περιέλουεν, ὅταν πρώτην φορὰν καταπλεύσας εἰς τὴν νῆσον μετὰ τὸ καινουργέες βρίκιον ἐκ τοῦ Δουνάβεως, ἀπειδιβάετο διὰ τῆς λέμβου εἰς τὸ Λιμεναρχεῖον, κωπηλατούντων τῶν ναυτῶν, ἐνῷ αὐτὸς ἐκαμάρωνε ἔξαν γύφτικο σκαπάρνι. Ἕξω εἰς τὴν πρύμνην, στίλβων ὅλος ἀπὸ τὰς ἐρυθρὰς λάμψεις τοῦ φεσίου του — τότε τὸ εἶχε ἀγοράσει — μετὰ τὴν γαλανὴν φούνταν, ἀνεμιζομένην ἐλαφρῶς, φέρουσαν ἀκόμῃ τὸ λευκὸν χαρτίον, δι' οὗ οἱ τεχνῖται προφυλάττουσι τὰς μεταξωτάς αὐτῆς κλωστάς, ἵνα μὴ συμπλεκόμεναι ἀποξαίνωνται.

Ἄλλ' εἶχε μίαν μεγάλην ιδιοτροπίαν ὁ καπετὰν Κωνσταντῆς, προσελθοῦσαν ἐκ τῆς πολλῆς πεποιθήσεως πρὸς τὰς ναυτικάς του γνώσεις.

Δὲν ἤνειχετο ὁδηγίαι καὶ παρατηρήσεις ἐκ μέρους τῶν ναυτῶν, εἴτε κατὰ τὸν χειρισμὸν τῶν ἱστιῶν, εἴτε κατὰ τὴν ἐν γένει διεύθυνσιν τοῦ πλοίου. Ὅσάκις δὲ ναῦται ἀγνοοῦντες τὴν ιδιοτροπίαν του ταύτην, ἤθελον νὰ ὁδηγήσωσι τάχα τὸν καπετὰν Κωνσταντῆν, οὗτος ἐπραττε ὅπως τὸ ἐναντίον, ἔστω καὶ μετὰ βλάβην πολλάκις τοῦ πλοίου του.

Τρεῖς εἶχε προσαρξέει τὴν «Εὐαγγελίστριαν» ἐπὶ βράχου, διότι κατὰ τὸν πλοῦν τῇ ὑπεδείχθη παρὰ τοῦ ναύτου νὰ προσέξῃ, ἐπειδὴ ἐκεῖ που ἦτο ὕψαλος, ἀγνωστος τάχα εἰς αὐτόν. Καὶ ὁ καπετὰν Κωνσταντῆς τὴν ἐγνώριζεν. Ἡξευρεν ὅλες τῆς ξέρες, ὡς ἔλεγε, νὰ περάσῃ μετὰ κλειστά «μάτια» ἀλλὰ «τοῦ ἤρχετο ἄσχημα νὰ τὸν διακαλεύουν τὰ παιδιὰ του!»

Ὅταν τῇ ὑπεδείχθη ποτὲ γνωστὴ εἰς αὐτόν ὕψαλος:

— Σὺ θὰ με μᾶθῃς, βρὲ ἀγράμματα; εἶπεν ὁ Κωνσταντῆς θυμωμένος, ἐνῷ ἦτο ἔτοιμος μετὰ δεξιωτάτην κίνησιν νὰ στρέψῃ τὴν πρῶταν καὶ νὰ παρακάμψῃ τὴν ὕψαλον. Ἄλλ' ἐπειδὴ τοῦ ἐγίνε παρατήρησις, «δασκάλεμα» ὡς ἔλεγεν, διὰ νὰ μὴ φανῇ ὅτι ὁδηγεῖται, αὐτὸς, «ποῦ εἶχε φάγει τὴ θάλασσα μετὰ τὴ χούφτα», ἐξηκολούθησε νὰ πλέῃ κατ' εὐθείαν καὶ ἰδοὺ!

— Κράαφφ! ἔτριξεν ἡ «Εὐαγγελίστρια» ἐπὶ τῆς ὕψαλου, ἐνῷ ὁ καπετὰν Κωνσταντῆς, θυμωμένος ἀκόμῃ, προσέθετεν:

— Ὅσα ξέρει αὐτὸ τὸ φέσι, δὲν τὸ ξέρει τὸ ξερὸ σας.

Εὐτυχῶς καὶ τὰς τρεῖς φορές οὐδὲν ἐπαθε τὸ ξύλινον σῶμα, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐξεθύμαινε πάντοτε ἡ παράδοξος ιδιοτροπία τοῦ καπετὰν Κωνσταντῆ.

Καὶ ἐν ὥραιοις μὲν γαλήνῃς καὶ εὐδίας, ὅτε τὸ πλοῖον καὶ ἡ θάλασσα «πῆζουσιν», οἱ δὲ ναῦται δὲν γνωρίζουν πῶς νὰ διασκεδάσουν τὴν ἀφόρητον ἀνίαν τῆς ἀπλοίας, ἢ ὅταν οὐριον πνεῦμα εὐαρέστως ὀθῇ τὸ πλοῖον πρὸς τὰ ἐμπρὸς καὶ μαλακά-μαλακά, ὡς τολύπη βάρβακος, προσπίπτουν ἐπὶ τῶν πλευρῶν τὰ κύματα γλυκὰ μινυρίζοντα καὶ δρόσος ἀπολαυστικὴ κατέρχεται ἀπὸ τῶν ἱστιῶν, ἥτις τόσον

ἄσµα, ἐν ταῖς τοιαύταις γλυκαῖς ὥραις, δὲν εἶνε παράδοξον ἂν ἐνίοτε οἱ ναῦται ἔπαιζον μὲ τὴν ἐπικίνδυνον αὐτὴν ἰδιωτροπίαν τοῦ καπετάν Κωνσταντῆ. Τὸ κάτω-κάτω τῆς γραφῆς, θὰ ἐξεθύµαιναν ἐπὶ τῶν μαύρων πλευρῶν τῆς «Βυᾶγγελιστρίας» ἢ ἐπὶ τοῦ φεσίου τοῦ πλοιάρχου τῆς. Ἄλλ' ἐν ὥρᾳ ἀνεµώδῃ καὶ κελαινῇ τρικυµία, μετὰ δέους οἱ ναῦται περιέσταντο ἀναυδοὶ καὶ εὐπειθεῖς, θεилоί, μὴ τυχὸν λέξις τις αὐτῶν ἄκαιρος προσκρούσῃ εἰς τοῦ καπετάν Κωνσταντῆ τὸ κτηνῶδες ἐνστικτον, ὅπερ διόλου δὲν ἦτο παράδοξον νὰ τοῦς πνίξῃ καµιάν ἡμέραν «ἔτσι, στὰ χορατά!»

* *

Ἡ γρηᾷ Σπύρινα, θέλεις ἀπὸ τὸν γεννηθέντα ἐν αὐτῇ φόβον, θέλεις ἀπὸ τὴν υπερβολικὴν ἐλπίδα, ἀπέκαµε περὶ τὴν ὥραν τοῦ ἑσπερινοῦ καὶ δὲν ἐφάνη πλέον εἰς τὸν βράχον. Ἦτο καὶ τόσον θρῆνυ τὸ ψῦχος! Οὐχ ἦττον ἀκρωμένῃ τὰς πνοὰς τοῦ ἀπαύστως βοῶντος ἀνέμου, συχνὰ ἐπανελάµβανε:

— Οὐτε πούλι πετάμενο!..

Ἐλθσµόνῃσε καὶ τὰ προσφιλῇ τῆς δίστιχα.

Καὶ πάλιν διελογίζετο παρὰ τὴν ἐστίαν καθηµένη:

— Τίποτε παρᾶξενο, παιδί μου, νὰ τὸν κοντραστάρισαν τὸν Ἀναποδιασµένον καὶ νὰ πήγαν ὅλοι σύψυχοι!

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἠκούσθησαν τὰ δύο μικρὰ ἐγγονάκια τῆς, ἀπὸ τὸν φοῦρνον μὲ τῆς «κοκκῶνες» εἰς τὴν ἀγκαλιὰ ζεστὲς-ζεστὲς ἀκόµα:

— Ὁ μπάμπας, µανοῦ, ὁ μπάμπας!

Καὶ μόλις ἠδύναντο νὰ ἀναπνεύσουν ἐκ τῆς χαρᾶς, ἢ ὅποια τὰ ἐπνιγε.

Ἡ γραιά, ὥς νὰ ἀφυπνίσθη ἐκ τοῦ ληθάργου, ἐπετάχθη ἐκ τῆς ἐστίας ὅπου ἐκάθητο καὶ ἦλθεν εἰς τὴν θύραν, ὅτε βλέπει τὴν γειτόνισσάν τῆς:

— Τὰ συχαρίκια! Ἡλθ' ὁ Γεωργάκης!

— Ἡλθε, παιδί μου;

Τοῦτο μόνον µισοµπερθευµένον ἀπήντησε κ' ἐξῆλθε πρὸς τὴν παραλίαν τρέχουσα, ἐνθ' ἠκολούθησαν μέχρι τῶνος οἱ δύο μικροὶ μὲ τῆς «κοκκῶνες» στὴν ἀγκαλιὰ θερµαίνοντο.

Ὁ καπετάν Κωνσταντῆς συνεβίβηζε πάντοτε τὰ Χριστούγεννα νὰ τὰ κάμνῃ εἰς τὴν πατρίδα του. Εἵρισκε τρόπον πάντοτε νὰ διέρχεται δι' αὐτῆς κατὰ τὰς ἀγίας αὐτὰς ἑορτάς. Ποιμὴν τις, ἀπὸ πρωτὰς ἰδὼν πλοῖον κατερχόμενον ἀπὸ τοῦ θερµαϊκοῦ, ἀνῆγγελε τοῦτο εἰς τὴν γραῖαν, ἦτις, ὥς εἶδοµεν, ἀπὸ τὸ πρῶτ' παρετήρει τὸ πέλαιος.

Καὶ ἀληθῶς περὶ τὴν ἑσπέραν ἐφάνη πλησίον πλοῖον, κάµπτον τὴν πρὸ τοῦ λιµένος ξηρὰν νησιδα καὶ στρέφον νὰ εἰσέλθῃ διὰ λοξοδροµίῳ εἰς αὐτόν, διότι τὴν ὥραν ἐκείνην ἔπνευ οἱ ὄψις τοῦ βορρηναντολικοῦ. Ἐπειδὴ κατὰ τὴν στροφὴν εἶχε τὸν ἀνεµον ἐναντίον, τὰ ἱερά ἀναστρέψαν αἰφνὴς κινδυνεύοντα νὰ διαρραγῶσι.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ὑπὸ τὸν τίτλον

ΤΟ ΗΡΩΟΝ ΤΟΥ ΑΓΩΝΟΣ

ἐκδίδομεν καλλιτεχνικὸν Δεύκωμα πρώτης γραμμῆς
περιέχον

40 ΘΑΥΜΑΣΙΑΣ ΤΕΤΡΑΧΡΩΜΙΑΣ

κατ' ἀντιγραφὴν τῶν ἐν Μονάχῳ εἰκόνων τοῦ γερμανοῦ
ζωγράφου ΦΟΝ ΕΣ

Εἰς μέγα σχῆμα 34×46 ἑκατοστομ. παριστανούσας τὰς κυριω-
τέρας σκηνὰς τοῦ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνος.

Μετὰ προλόγον ὑπὸ Σπ. Π. Λάμπρου.

Ὅροι Ἐκδόσεως

Τὸ Ἡρώον τοῦ Ἀγῶνος θὰ ἐκδοθῇ εἰς δέκα μηνιαῖα τεύχη, ὧν
ἑκαστον θὰ περιλαμβάνῃ τέσσαρας εἰκόνας μετ' ἐπεξηγηματικοῦ
κειμένου. Ἐκαστον τεύχος τιμᾶται ἐν Ἑλλάδι δρ. 3,50 καὶ ἐν τῇ
Ἐξωτερικῇ φρ. 4.—Οἱ προπληρώνοντες δλόκληρον τὴν ἀξίαν τῶν
δέκα τευχῶν τοῦ ἔργου δικαιοῦνται νὰ λάβωσι μετὰ τοῦ τελευταίου
τεύχους τὸ ἐπὶ τούτῳ κατασκευασθὲν

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΠΕΡΙΚΑΛΥΜΜΑ

πρὸς φύλαξιν ἀπασῶν τῶν εἰκόνων μετὰ τοῦ κειμένου.

Ἡ ἐγγραφή εἰς τὸ ἔργον ὑποχρεώνει τοὺς Κ. Κ. συνδρομητὰς εἰς
ἀγορὰν δλοκλήρου τῆς σειρᾶς τῶν δέκα τευχῶν.

Μέχρι τοῦδε ἐξεδόθησαν τέσσαρα τεύχη, τὸ δὲ ὅλον ἔργον θὰ
εἶναι ἑτοιμον τὸν Ἰούνιον τοῦ 1911.

Ἐν Ἀθήναις, Δεκέμβριος τοῦ 1910.

Ἐκ τῆς Γενικῆς Διευθύνσεως

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ—LIVRES D'OCCASION ΛΟΥΚΑ Γ. ΧΑΤΖΗΛΟΥΚΑ

ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΩ 1889

ΑΘΗΝΑΙ—Ὁδὸς Σταδίου 34

Μόνον εἰς τὸ Βιβλιοπωλεῖον *Λ. Χατζηλουκά* ἡμπορεῖτε νὰ εὕρετε
τὰς μεγαλειτέρας Συλλογὰς
καὶ σειρὰς βιβλίων εὐκαιρίας

Ἐπίσης εὗρίσκετε καὶ **ΟΛΑ ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ** καὶ πλείστα
τῶν ξένων γλώσσων, παντοίας φύσεως καὶ ὕλης, ἥτοι :

Ἑπιστημονικά, Ἐκπαιδευτικά, Ἱατρικά, Νομικά, Φιλολογικά,
Ἑγκυκλοπαιδικά, Ἱστορικά, Διδακτικά, Λεξικά διάφορα κλπ. κλπ.

Εἰς τὸ Βιβλιοπωλεῖον *Λ. Χατζηλουκά* ἀγοράζονται **ΒΙΒΛΙΑ** καὶ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΑΙ οἰασθήσονται γλώσσης εἰς συμφερούσας τιμὰς.

Τὸ Βιβλιοπωλεῖον *Χατζηλουκά* ἐνεργεῖ ἐπὶ μικρᾷ προμηθειᾷ
πᾶσαν παραγγελίαν

ΕΚ ΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

ἐπὶ προαποστολῇ τοῦ ἰσοτίμου.

Ζητεῖτε κατάλογον Βιβλίων—Ἀποστέλλεται δωρεάν.

Μόνον εἰς τὸ **ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΧΑΤΖΗΛΟΥΚΑ** θύνασθε νὰ εὗ-
ρετε πᾶν βιβλίον ἐξηγτημένης καὶ δυσσευρέτου ἐκδόσεως.

Τὸ Βιβλιοπωλεῖον *Χατζηλουκά* φημιζεται διὰ τὴν εὐσυνειδησίαν
τῶν τιμῶν καὶ τὴν ταχείαν ἐκτέλεσιν τῶν παραγγελιῶν.

LIVRES D'OCCASION

Carapanou C. <i>Dodone et ses Ruines.</i> Σχ. 4ον, Τόμοι 1-2. Paris 1878	Ἀντί ἑρ. 60 μόνον 25
Σεμετιέλου Δ.— Σοφοκλέους Ἀντιγόνη Διόρ- θωσις καὶ ἐξηγήσεις (Ζωγράφεως Βιβλιο- θήκη) Σχ. 8ον, σελ. 714	» 14 » 4
Σεμετιέλου Δ.— Μητρικὴ ἑλληνικὴ Σχ. 8ον, σελ. 584	» 10 » 4
Πανταζίδου Ι.— Κύρου Ἀνάβασις : διόρθω- θωσις καὶ ἐρμηνεία (Ζωγράφεως Βιβλιο- θήκη). Σχ. 8ον, σελ. 648	» 12 » 3,50
Πολυζωΐδου-Κρέμου.— Γενικὴ Ἱστορία ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι σήμερον. Τόμοι 1-5, σελ. 3720	» 35 » 6

**Χάριν τῶν συνδρομητῶν καὶ ἀνταποκριτῶν τοῦ «Ἐθνικοῦ Ἡμερο-
λογίου» ἡ Διεύθυνσις αὐτοῦ ἀναλαμβάνει τὴν ἐκτέλεσιν καὶ ἀποστο-
λὴν εἰς πάντα ἐμβάλλοντα αὐτὴν τὸ ἀντίτιμον.**

ΠΥΡΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ "Η ΕΝΩΣΙΣ,,

L'UNION COMPAGNIE D'ASSURANCES CONTRE L'INCENDIE
ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΕΝ ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ ΤΩ 1828

Κεφάλαιον μετοχικόν, αποθεματικόν και ασφάλιστρα ἐν χαρ-
τοφυλάκιω φρ. 142 ἑκατομμύρια.

Ζημίαι πληρωθεῖσαι ἀπὸ τῆς συστάσεως τῆς Ἑταιρίας φρ. 318
ἑκατομμύρια.

Ἀσφαλισθὲν ποσὸν κατὰ τὸ ἔτος 1909 Φρ. 25,655,564,481.—

Ἀσφάλιστρα εἰσπραχθέντα » » 29,940,518.—

Ζημίαι πληρωθεῖσαι » » 14,214,408.—

Ἡ Πυρασφαλιστικὴ Ἑταιρία ἢ «Ἐνωσις», ἐγκεκριμένη διὰ
τοῦ ἀπὸ 4 Ἰουνίου 1887 Β. Διατάγματος καὶ συνεχίζουσα τὰς ἐν
Ἑλλάδι ἐργασίας τῆς, ἀσφαλίζει κατὰ τοῦ πυρός: Οἰκοδομὰς,
ἐπιτλα, ἐμπορεύματα, ἐνοίκια, θέατρα καὶ ἐργοστάσια παντὸς εἶδ.

Αἱ ζημίαι κανονίζονται μετὰ ταχύτητος καὶ εὐθύτητος.

Διὰ πάσαν πληροφορίαν ἀπευθυντέον πρὸς τοὺς Γενικοὺς
Πράκτορας δι' ὅλην τὴν Ἑλλάδα, κ. κ. Πάνζαρον καὶ Κοντόν.
Ὁδὸς Σανταροῦζα 1α.

ΤΟ ΑΡΙΣΤΟΝ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ
ΕΠΙΠΛΩΝ ΚΑΙ ΤΑΠΕΤΣΑΡΙΑΣ
ΜΩΡΑΪΤΟΥ & ΔΕΞΙΠΠΗ
Πανεπιστημίου 4 καὶ Πεντέλης 9 ΑΘΗΝΑΙ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΜΠΟΡΙΚΗΝ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΝ
ΑΚΑΔΗΜΙΑΝ

[*Ἐν Ἀθήναις, Πλατεία Κάνιγγος*]

γίνονται δεκταὶ καὶ μαθήτρια

[Βλέπε σχετικὴν ἀγγελίαν ἐν σελίδι 113 τοῦ παρόντος Ἡμερολογίου]

ΜΙΚΡΟΒΙΟΛΟΓΙΚΟΝ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΝ
ΝΙΚΟΛΑΟΥ Α. ΜΙΧΑΗΛΙΔΟΥ

ΙΑΤΡΟΥ-ΜΙΚΡΟΒΙΟΛΟΓΟΥ

³Επιμελητοῦ ἐν τῇ Ἀστυκλινικῇ τοῦ Ἑθν. Πανεπιστημίου.
Σπουδάσαντος ἐπὶ τετραετίαν ἐν τῷ Institut Pasteur τῶν Παρισίων
καὶ Institut Behring τῆς Γερμανίας ὡς βοηθοῦ.

ΕΚΤΕΛΟΥΝΤΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΣ ΑΝΑΛΥΣΕΙΣ

Αἵματος — Πτυέλων — Οὐρων — Ἐκκριμάτων — Ἐξιδρωμάτων — Γάλακτος — Ὑδατος — Γαστρικοῦ χυμοῦ.
Ὁρροδιαγνωστικαί: Τύφον. — Μελιταίου. — Φυματιώσεως.

Διάγνωσης τελεία τῶν δερματικῶν νοσημάτων διὰ τῆς ὁρροδιαγνωστικῆς μεθόδου τοῦ καθηγητοῦ Wassermann. — Διάγνωσης τῆς φυματιώσεως διὰ τῆς ἀσφαλούς καὶ ἀκινδύνου μεθόδου v. Pirquet. — Θεραπεία τῆς φυματιώσεως διὰ τοῦ ὁρροῦ von Behring.

³Ἀντιπρόσωπος τοῦ Institut Behring δι' ὅλους τοὺς ὁρροῦς.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

³Ὁδὸς Πραξιτέλους 28. (Ὁπισθεν Ὑπουργ. Ναυτικῶν).

Δι' ἐσπερίδας, ἐπισήμους παρουσιάσεις, γάμους, θέατρα: πάντα τὰ ἀνδρικὰ εἶδη, ἥτοι καπέλλα *Smoking* (*Chapeau Opera*), χειρόκτια παντὸς εἶδους, λαιμοδέτας, ὑποκάμισα *plissé*, κομβία, κτλ. κτλ.

ἀφίχθη νέα πλουσία προμήθεια

Εἰς τὸ ἀπέναντι τῶν Βασ. Σταύλων Κατάστημα

ΙΩΑΝΝΟΥ ΚΑΣΔΟΝΗ

ρας, όλον δὲ τὸ σκάφος ἐκλυδωνίζετο ὡς ἐν καταποντισμῷ. Ἐνόμιζες ὅτι τοῦ θαλασσίου δαίμονος αἱ χαλύβδινοι χεῖρες ἐρράπιζον τὰς μαύρας τῆς πρῆρας παρειάς. Ἀλλ' ἦτο καλῶς διατηρημένον τὸ πλοῖον καὶ ἀντείχε κατὰ τοῦ θειοῦ ἐκείνου σάλου, ὅτε τὸ ἀπαλὸν καὶ παιγνιώδες κύμα μεταβάλλεται εἰς σκληροτέραν τοῦ σιδήρου ὕλην.

Ὁ καπετάν Κωνσταντῆς, ὅσον «παρατημέ-
νον» καὶ ἂν εἶχε τὸν
ἑαυτὸν του, τὴν «Εὐαγ-
γελίστριαν» ὅμως συνε-
τήρει ἐν πολλῇ κομφό-
τητι. Ἡγάπα ἐξ ἰδιο-
συγκρασίας τὸ μαῦρον
χρῶμα. Ἔστιλθε λοι-
πὸν κατάμαυρη ἡ «Εὐ-
αγγελίστρα». Εἶχε τὰ
ἱστία πάντοτε κατὰ-
λευκα, καινουργῇ. Ὅσον
εὐχαριστεῖτο εἰς τὸ ἰδι-
κόν του ἐμβαλόμενον
βρακίον, τόσον ἐμίσει
τὰ ἐμβαλώματα τῶν
ἱστίων. Πρὸς τοῦτους,
εἶχε συνειθίσει, ὅταν εἰς-
πλέῃ εἰς τὴν πατρίδα
του—ἦτο δὲ λίαν φιλό-
πατρις καὶ υπερήφανος,
κατὰ τὴν πανήγυριν
τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν ῥί-
πτων ἐν τάλληρον εἰς
τὸν δίσκον—εἶχε συ-
νειθίσει νὰ ὑψώσῃ πλὴν
τῆς σημαίας, ἣν εἶχε με-
γάλην μὲ ὠραία γλυκὰ
χρώματα, καὶ ὅλα τὰ ποικιλόχρωμα ἐκεῖνα σήματα, τὰ «σενιάλα»
λεγόμενα, τὰ χρησιμεύοντα διὰ τὴν ἐν τῇ πελάγει συνεννόησιν, τὰ
ὅποια ὁ καπετάν Κωνσταντῆς εἶχε προορίσει μόνον πρὸς στολισμὸν
τοῦ βρικίου του.

—Θέλω νὰ μὲ καταλαβαίνουν ὅαν ἐρχομαι, βρέ! ἔλεγε.

Ἐννοεῖται ὅτι εὐκόλως ἀνεγνωρίσθη ὑπὸ τῶν κατοίκων ἡ «Εὐαγ-
γελίστρια», αἵτινες, πολλοὶ ἤδη συνηθροισμένοι εἰς τὴν ἀγορὰν περὶ
τοὺς σφαζομένους χοίρους, εὖρον εὐχάριστον θέαμα νὰ βλέπουν τὸ
μικρὸν ἑλκυστὸν ὅπου ἐπὶ τῇ πρύμνῃ αὐτοῦ ἀψήφου τὴν

«... Ὅλοι εἶχαν ἐστραμμένα πρὸς αὐτὸν τὰ βλέμματα...»

μανίαν τῶν κυμάτων. Ὁ καπετὰν Κωνσταντῆς ἦτο ἀγαπητός εἰς τὴν πολίχνην καὶ δσάκις ἐβλεπον οἱ νησιῶται τὸ πλοῖον τοῦ εἰσπλέον εἰς τὸν λιμένα, ἐν πλήθει πάντοτε καὶ ὄχλῳ συνηθροίζοντο εἰς τὴν παραλίαν θεώμενοι. Ἀλλ' ἀνέμενον πάντοτε καὶ καμμίαν ἀναποδιάν τοῦ διὰ τὰ γελᾶσουν. Τώρα δὲ χάριν τῆς ἐορτῆς πανηγυρικώτερος ἐγένετο ὁ εἰσπλους αὐτοῦ. Καὶ αὐτὸς ὁ κρεοπώλης, παραιτήσας τὴν ἐργασίαν του, ἤρχισε νὰ βαρῇ τὴν σάλπιγγα ἐν μέσῳ εὐφυσολογιῶν καὶ γελώτων τῶν παρισταμένων.

— "Ορτζα, καπετὰν Κωνσταντῆ! ἐκραύγασε κάποιος ἐκ τῆς ξηρᾶς.

— Μή, μωρέ, καὶ κάμη καμμιά ἀναποδιά, καὶ εἶνε τρικυμία, ἀπὴντησεν ἄλλος.

Ὁ καιρὸς ἐξηκολούθει ὁ αὐτός, ἐναντίος διὰ τοὺς εἰσπλέοντας εἰς τὸν λιμένα· πλὴν ἡ «Εὐαγγελίστρια» κατῶρθωσεν ἦδη νὰ ἐμφανισθῇ εἰς τὴν εἴσοδον αὐτοῦ ἐγγὺς τῆς πόλεως καὶ ἔπρεπε μετὰ μίαν βόλταν νὰ ἀράξῃ ἐπιτηδεύτατα.

"Ολοι εἶχον πρὸς αὐτὴν ἐστραμμένα τὰ βλέμματα· ὅτε μετὰ φόβου εἶδον αἰφνης τὸ κομψὸν βρίκιον νὰ προσεγγίξῃ εἰς τὸ Μπούρτσι περισσότερον τοῦ πρέποντος, ὥστε νὰ «μὴ ἴμπορῇ νὰ τὰ πάρῃ πλέον».

— Νά! νά! ἀκούονται φωναὶ ἐκ τοῦ πλήθους.

Καὶ τινες ἐν ταραχῇ σπεύδουν πρὸς τὴν ξηρόνησον συνεχομένην διὰ γεφύρας μετὰ τῆς πόλεως ἀδιαφοροῦντες πρὸς τὴν μεγάλην πλημμύραν, ἥτις ἐνεκα τοῦ βορειανατολικοῦ ἀνέμου εἶχε κατακαλύψει τὴν γεφύρωσιν.

— Τὴν ἔκαμε πάλι τὴν ἀναποδιά! ἐφώνηξε κάποιος ἐκ τοῦ πλήθους.

Καὶ τριγμὸς ἀπαίσιος ἰδοῦ ἀκούεται, ὡς θραυομένων ξηρῶν ὀστέων πελωρίου σκελετοῦ.

Ὁ κρεοπώλης ἔρριψε τὴν σάλπιγγά του.

Οἱ περισυναχθέντες νησιῶται ἤθελαν μὲν νὰ γελᾶσουν μὲ τὴν ἰδιοτροπίαν τοῦ ἀναποδιασμένου, ἀλλ' ὄχι καὶ μέχρι τοσούτου, ὥστε νὰ ἐπακολουθήσῃ δυστύχημα, θλιβερόν πάντοτε.

Ἀλλὰ τὸ δυστύχημα ἐπῆλθε πλέον.

Ἡ «Εὐαγγελίστρια» εἶχε προσαράξει πλαγίως ἐπὶ τῆς βραχώδους ξηρονήσου.

Τρόμος κατέλαβε τοὺς νησιώτας, οἵτινες εἶχον πεποιθήσιν ὅτι ἐκ τῆς γνωστῆς ἰδιοτροπίας τοῦ πλοιάρχου ἐπῆλθε τὸ κακόν. Καὶ δὲν εἶχον ἄδικον.

Διότι ἠκούετο ἀκόμη ἡ βραχνὴ φωνὴ τοῦ καπετὰν Κωνσταντῆ ἐξηκολουθοῦσα συγχρόνως μὲ τὴν προσάραξιν:

— "Ὅσα ξέρει αὐτὸ τὸ φέσι, δὲν τὰ ξέρει τὸ ξερό σας.

* * *

Ἴδου πῶς συνέβη τὸ κακόν.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν ὁ Γεωργάκης, ἐκ τῆς πολλῆς χα-

ὄραν ἀρχήτερα, βλέπων ὅτι ὁ πλοίαρχος «δὲν τὰ ἐγύριζε», ἐλησμόνησεν ἐξ ἀφαιρέσεως μὲ ποῖον εἶχε νὰ κάμῃ καὶ ἐφώναξε :

— Τί κάνεις, καπετάν Κωνσταντῆ;

Καὶ ὁ καπετάν Κωνσταντῆς, τὴν στιγμήν ἐκείνην ἡτοιμάζετο ἀληθῶς νὰ διατάξῃ «νὰ τὰ γυρίσουν». Πλὴν, ὑπείκων εἰς τὴν ἀνεξήγητον ἰδιοτροπίαν του, ἐθεώρησε καλλίτερον νὰ θραύσῃ τὸ βρικόλιόν του, ἀφοῦ τοῦ ἐγίνε παρατήρησις, παρὰ νὰ φανῇ ὅτι δὲν γνωρίζει τὴν ναυτικήν.

Περὶ τῆς σωτηρίας τοῦ πλοίου οὐδεμία ὑπῆρχεν ἐλπίς, ἀλλ' ὅσον καὶ νὰ μὴ ἦτο φόδος τις περὶ τοῦ πληρώματος, συγκειμένου ἐκ

«... Ἔβγα ὄξου, ἀρέ! ἔβγα ὄξου!...»

πέντε ἀτόμων ἐκτὸς τοῦ πλοίαρχου, ὅμως ἀλαλαγμὸς ἐπηκολοῦθησεν ἐν τῇ ἀγορᾷ, ὅλων σπευδόντων πρὸς τὴν ξηρόνησον. Καὶ ἐν μέσῳ τοῦ ἀλαλαγμοῦ διεκρίνετο ὁ ὀλοολυγμὸς τῆς γρηᾶς Σπύραινας, ἣτις βρεγμένην ἔχουσα τὸν γυῖρον τοῦ φουστανιοῦ της ἕως δύο σπιθαμῆς εἶχε διεισδύσει εἰς τὴν ξηρόνησον συνεχῶς ἐπιλέγουσα :

— Ἀκοῦς νὰ πάῃ μὲ τὸν Ἀναποδιασμένον! Ἀκοῦς νὰ πάῃ μὲ τὸν Ἀναποδιασμένον!

Καὶ ἄλλοτε πάλιν, φωνάζουσα πρὸς τὸν υἱὸν τῆς :

— Ἔβγα ὄξου, ἀρέ! ἔβγα ὄξου!

Ἄλλ' οἱ ναῦται ἔμενον ἀκόμη ἐντὸς τοῦ σκάφους, νομίζοντες ὅτι καὶ μὲ τὴν συνδρομὴν τῶν κατοίκων θὰ ἠδύναντο νὰ τὸ σώσουν.

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Ist
Restrictions apply.

Ὁ καπετὰν Κωνσταντῆς, ὡς νὰ μὴ συνέδῃ τίποτε, καὶ ὡς νὰ μὴ ἦτο αὐτὸς αἰτία τῆς καταστροφῆς του, κατεγίνετο καὶ αὐτὸς μεταβαίνων ἀπὸ τῆς πρύμνης εἰς τὴν πρῶραν καὶ ἐκφωνοῦν ἀσυναρτήτους φράσεις.

Ἄλλ' ὅλα εἰς μάτην. Ὁ σφοδρὸς βορειοανατολικὸς, κραταιὸς πλαταγίζων ἐπὶ τῶν πλευρῶν τοῦ πλοίου καὶ ὥθων αὐτὸ πάντοτε κατὰ τῶν βράχων, διέρρηξε τέλος αὐτό, ὅπερ διασπάρῃ ἐν τῇ τεταραγμένῃ λιμένι εἰς ἱστούς, ἱστία, σχοινία, ξύλα, καὶ τὰ διάφορα ἄλλα ἐπιπλά τοῦ πλοίου, ἅτινα ὅλα ἀναμίξ, οἰκτρὰ ναυάγια, πληγ-

« Ἀτάραχος καὶ γαληνιαία καθημένη παρὰ τὴν ἐστίαν . . . »

σόμενα ἀσπλάγχχνως ὑπὸ τῶν κυμάτων, συγκρούμενα, ρυθιζόμενα καὶ πάλιν ἐμφανιζόμενα ἐν μέσῳ τῶν ἀφρῶν καὶ προσκρούοντα κατὰ τῶν βράχων ἐπιμόνως, ἀπετέλουν ἀπερίγραπτον καὶ φοβερὰν εἰκόνα ναυαγίου. Ἄλλ' ἦτο καὶ τριάκοντα ἑτῶν βρίκιον. Οἱ δὲ ναῦται, μόλις ἐπρόφθασαν καὶ περιέσωσαν τὰς κασέλας τῶν. Ἐπὶ ἡλθεν ἡ νύξ, κελαινὴ καὶ ἀνάστερος. Νέφη μελανόφαια κατεπλάκωσαν τὸ στερέωμα καὶ νυχάδες χιόνος πυκναὶ ὑπελευκάζον τὰς στέγας καὶ τὰς ὁδοὺς. Οἱ νησιῶται τεθλιμμένοι βεβαίως διελύθησαν. Ἐκαστος μετέβη εἰς τὸν οἶκον του διὰ νὰ ἐγερθῇ μετὰ τὰ μεσάνυχτα εἰς τὴν χρυσόσυγον ἀκολουθίαν τῶν Χριστουγέννων. Ὅτε

χους, διότι τὰ παιδιά, ἅτινα συνήθως ἐν ὁμίλοις περιέρχονται τὰς οἰκίας, δὲν ἐτόλμων νὰ ἐξέλθωσι. Καὶ μόνον οἱ παιγνιδιᾶτορες, δύο μόνον ἡλικιωμένοι ἄνδρες, ὁ εἰς μὲ τὸ βιολίον, ὁ ἄλλος μὲ τὸ λαγούτον, κατῴρθωσαν νὰ περιέλθουν οἰκίας τινὰς «γιά τὴν καλὴν χρονιά».

Μετ' ὀλίγον ἐσθυσαν καὶ τὰ φῶτα τῶν ὀλίγων οἰκιῶν, ἐν αἷς φαίνεται ὅτι περισσότερον ἠγγρύπνησαν. Ἦσαν οἰκία: νεονύμφων, οἷτινες ἡτοίμαζον ἅψ' ἐσπέρας τὰ χρυσὰ στολίδια, τὰ ὅποια θὰ ἐφόρουν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἀπαστράπτουσαι.

Πλὴν ἔξω, εἰς τὰ Ἀλώνια, οἰκίσκος τις μονόροφος διετῆρει τὸ φῶς του ἀκόμη, ὑποφαίνομενον ἐκ τῶν χασμάδων τοῦ παραθύρου. Ἦτο ὁ οἰκίσκος τῆς γρηᾶς Σπύρκαινας, ἥτις, καινουργῆς σάλι φέρουσα ἐπὶ τῶν ὤμων, ἀτάραχος καὶ γαληνιαία καθημένη παρὰ τὴν ἐστίαν, ὑπὸ τὸ ἀσθενὲς φῶς ἐλαιολυχναρίου, ἐγυάλιζε μετὰ μητρικῆς ἀγαλλιᾶσεως τὰ ὑποδήματα τοῦ υἱοῦ τῆς, ὅστις, πλησίον τῆς πυρᾶς, ἀνεπαύετο τεταραγμένον ὕπνον ἀκόμη, διότι ἀνελογίζετο ἴσως καθ' ὕπνου ὅτι ἐγένετο αἷτιος τόσης φθορᾶς. Παρέκει ἐκοιμῶντο ὁμοῦ ἐπὶ ἑνὸς κιλιμίου τὰ δύο μικρὰ ἐγγονάκια τῆς γραιᾶς, μὲ τῆς «κοκκῶνες» στὴν ἀγκαλιά, ἐνῶ ἔνθεν καὶ ἔνθεν τῶν παιδιῶν ἔκειντο δύο ζεύγη ὑποδημάτων ἐκ πρασίνου αἰγὸς δέρματος, καινουργῆ, συνδεδεμένα διὰ τοῦ σχοινίου ἀκόμα, δῶρον τοῦ νεοελθόντος ναύτου.

«Ὅσα ξέρει αὐτὸ τὸ φέσι, δὲν τὸ ξέρει
τὸ ξερὸ σας...»

Τὴν ὥραν ἐκείνην ἀκόμα, γέρων τις διήρχετο τὴν ἀγορὰν ἀσκεπῆς, διάβροχος καὶ χιονισμένος, μετὰ τριγμοῦ ἐλαφροῦ σχηματίζων τὰ βαρέα τῶν ὑποδημάτων του ἵχνη ἐπὶ τοῦ λεπτοῦ τῆς χιόνος στρώματος. Ἐπροχώρει ἀργά-ἀργά ὡς κεκυφὼς καὶ ἀποστραγγίζων ἅπαντα τὰ ὀπίσθια τοῦ σώματος αὐτοῦ.

τὸ ὄπλιον εἶχε χάσει, τὴν ὥραν τοῦ θλιβεροῦ ναυαγίου καὶ τὸ τελευταῖον λείψανον τῆς ψούντας.

Ἦτο ὁ Ἀναποδιασμένος μουρμουρίζων ἀκόμα, ὥς νὰ μὴ ἔπαθε τίποτε καὶ ὥς νὰ μὴ εἶχε ποτὲ βρίκιον:

— Ὅσα ξέρει αὐτὸ τὸ φέσι, δὲν τὰ ξέρει· τὸ ξερὸ σας!

ΑΛΕΞ. ΜΟΡΑΪΤΙΔΗΣ

ΙΣΤΟΡΙΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΙ

“ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΙΣ,,

Ο ΝΟΜΑΣΘΗ Ἀναγέννησις ἡ χρονικὴ περίοδος ἀπὸ τοῦ 1453 ἔτους τῆς ὑπὸ τῶν Τούρκων Ἀλώσεως τῆς Κων/πόλεως μέχρι τοῦ 1610, ὅτε ἀπέθανεν Ἑρρίκος ὁ Δ', διότι κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο, τὰ Γράμματα, αἱ Ἐπιστῆμαι καὶ αἱ Τέχναι, εἰς βαθὺν ὑπνώτουςαι ἐπὶ αἰῶνας πολλοὺς λήθαργον καὶ εἰς ἐντελῇ εὐρισκομέναι παρακμὴν καθ' ὅλον τὸν ἄγονον καὶ ὀπισθοδρομικὸν Μεσαίωνα, ἀνέλαβον τότε νέαν ζωὴν, νέον δὲ πνεῦμα καὶ νέα ὄθησις παραγωγῆς καὶ τελειοποιήσεως ἐδόθη εἰς ὅλους τοὺς κλάδους τῆς πνευματικῆς δράσεως κατὰ τὴν 1500^{ου} ταύτην ἐποχὴν, ἣτις ἔχει νὰ ἐπιδειξῇ καὶ τὰς κλειστάς τῶν ἀνθρωπίνων ἐφευρέσεων. Τὸ Πνεῦμα, λυτρωθὲν καὶ χειραφετηθὲν ἀπὸ τῶν προλήψεων καὶ τῶν δεισιδαιμονίων, ἰδίως δὲ ἀπὸ τῶν ἱεροκρατικῶν δογμάτων τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας, εἰσῆλθεν εἰς νέους δρόμους πολιτισμοῦ καὶ ἐρευνῆς. Τότε τὰ ἀρχαῖα γράμματα καὶ ἡ ἀρχαία τέχνη ἐγένοντο ἀντικείμενον λατρείας, ἀνεξητήθησαν, ἐμελετήθησαν, διεφωτίσθησαν μνημεῖα τῆς ἀρχαιότητος καὶ ἀφύπνισαν τὰ κοιμώμενα πνεύματα τοῦ μέσου αἰῶνος. Οὕτως, εἰς τὴν ἀρχιτεκτονικὴν, ἐκλήθη «ῥυθμὸς Ἀναγεννήσεως» ὁ οἰκοδομικὸς τύπος τοῦ 14^{ου} καὶ 15^{ου} αἰῶνος χαρακτηριζόμενος ἐκ τῆς ὑποστροφῆς τῆς Τέχνης εἰς τοὺς ἀρχαίους ῥυθμούς Ἑλλήνων καὶ Ῥωμαίων. Τότε κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς Ἀναγεννήσεως, ἦτις δικαιούται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἡ λαμπροτάτη περίοδος τοῦ βίου τῆς ἀνθρωπότητος, ἀνεφάνησαν οἱ μεγάλοι περιηγηταὶ καὶ θαλασσοπόροι, πρῶτης τῆς Ἰταλίας δούσης τὸ μέγα παράδειγμα, οἵτινες, ἐλευθεροὶ τὴν σκέψιν καὶ τὴν συνείδησιν, ἐξηρεύνησαν τὴν γῆν, ἀνεκάλυψαν νέους κόσμους, καὶ διέχρυσαν τὸ φῶς τοῦ πολιτισμοῦ εἰς ὀρίζοντας πάντη ἀγνώστους καὶ ἀνεξερευνήτους.

“ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΙΣ,,

Κυρίως λέγεται «Ἀναμόρφωσις θεολογικὴ» ἡ κατὰ τὸν 17^{ον} αἰῶνα γενομένη ἀπόσπασις μεγάλου μέρους τῆς Εὐρώπης ἀπὸ τῆς ἀποστολῆς τοῦ 16^{ου} αἰῶνος, ἀπὸ τῆς ὁποίας πρῶτοι πάντων ἀπέστησαν οἱ Ἰησουῖται καὶ οἱ Γαλιανοὶ ὁ Οὐγκλερ τῆς Ἀγγλίας καὶ ὁ Γκ. Χρὸς.

τῆς Βοημίας, εἶτα δὲ δραστικώτερον ὁ Ζβίγγλιος, ὁ Λούθηρος, ὁ Καλδίνος, ὁ Κνός καὶ Ἑρρίων ὁ Η'. Τὴν Ἀναμόρφωσιν ἐνεκολπώθησαν καὶ τὰ σκανδιναυικὰ Κράτη, τόσον διὰ θρησκευτικούς ὅσον καὶ διὰ πολιτικούς λόγους. Αἱ οὕτως ἰδρυθεῖσαι θρησκείαι, μὲ τοὺς διαφόρους αὐτῶν κλάδους, εἰσί: οἱ Ζβίγγλιοι, Λουθηρανοί, Καλδινισταί, Προτεστάντες, Ἀγγλικανοί, Αἰθιοπικοὶ ἢ Παλαιστινικοὶ, Κουάκεροι, Μεθοδισταί, κλπ.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

[Φυσιογνωμίαι ποιητῶν καὶ λογογράφων]

ΟΡΦΑΝΙΔΗΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ. — Ὁ διαπρεπέστατος βοτανικὸς τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος ἀσχοληθεὶς καὶ εἰς τὴν ποίησιν καὶ εἰς φιλολογικὰς μελέτας. Ἐγεννήθη τῷ 1817 ἐν Σμύρνῃ. Καθηγητὴς τῆς βοτανικῆς τοῦ ἐν Ἀθήναις Πανεπιστημίου ἀπὸ τοῦ 1849, ὑπῆρξεν ὁ ἀκάματος ἐξερευνητὴς τῆς ἐλληνικῆς χλωρίδος περιηγηθεὶς πρὸς τοῦτο πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα, μέγα μέρος τῆς Θεσσαλίας καὶ Μακεδονίας, τὴν Χίον καὶ ἄλλας ἐλληνικὰς χώρας, ἀνακαλύψας δὲ 54 ὅλα εἴδη φυτῶν, νέα διὰ τὴν ἐπιστήμην, καὶ 20 παραλλαγὰς τοιοῦτων ἀγνώστους τέως τοῖς βοτανικοῖς. Πολλὰ τῶν ὑπ' αὐτοῦ ἀνακαλυφθέντων φέρουν ἐπὶ τὸ ὄνομά του ἐν τῇ διεθνεί βοτανολογίᾳ. Ἑλληνομαθὴς καὶ ἔχων ὑπ' ὅψιν τὰ ἀρχαῖα σχετικὰ κείμενα ἔθηκε τὰς βάσεις τῆς ἐλληνικῆς βοτανικῆς ὀνοματολογίας. Συνέγραψε καὶ ἐξέδωκεν ἐν περιοδικῇ ἐκδόσει τὰ «Γεωπονικά» του (1872-1876). Διέπρεψεν ἐκ παραλλήλου καὶ ὡς ποιητὴς ἐπικός καὶ σατυρικός, συγγράψας εἰς ἡρωϊκοὺς ἑξαμέτρους τὰ ἐπικολυρικά ποιήματα «Χίος Δούλη» — «Ὁ πύργος τῆς Πέτρας» — καὶ «ὁ Ἅγιος Μηνᾶς», εἰς δεκαπεντασυσλλάβους δὲ ὁμοιοκαταληκτοὺς τὰ σατυρικά «Τίρι-Λίρι» καὶ «ὁ Ἰώτας». Ἀπέθανεν ἐν Ἀθήναις τὴν 5ῃ Αὐγούστου 1886.

ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ. — Γιὸς τοῦ κλεινοῦ ἱστορικοῦ Κωνσταντίνου Παπαρρηγοπούλου. Νομικός, δικηγόρος καὶ ποιητής. Ἐγεννήθη ἐν Ἀθήναις τῷ 1843. Ἐγράψε πλείστα ἔργα περὶ καὶ ἑμμετρα: τὴν λυρικὴν συλλογὴν *Στόνος* (1866) βραβευθεῖσαν ἐν τῇ ποιητικῇ διαγωνισμῷ τὰς *Ποιήσεις* (1867), τὴν πολιτικὴν κωμῳδίαν «Συζύγου Ἐκλογὴ» (1868), τὰ ἐπικολυρικά ποιήματα «Ὀρφεὺς» (1868) καὶ «Πυγμαλίων» (1869), τοὺς «Χαρακτῆρας» (1870) ἤτοι φιλοσοφικοὺς διαλόγους περὶ καὶ ἑμμέτρους, τὴν κωμῳδίαν «Ἀγορά» (1871), καὶ πλείστα ἄλλα λυρικά, κοινωνικά, φιλοσοφικά, καὶ ἱστορικά εἰς διαφόρους ἐφημερίδας καὶ περιοδικὰ, ἐν οἷς

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istoriografias
Restrictions apply.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

ΕΙΚΟΝΕΣ ΚΑΙ ΣΚΙΑΓΡΑΦΙΑΙ

τῶν πρὸ 30ετίας καὶ ἐκείθεν διαπορευομένων
ποιητῶν καὶ λογογράφων
τῆς ἀναγεννηθείσης πνευματικῆς Ἑλλάδος.

[Μετὰ τὴν μοναδικὴν ἐπιτυχίαν τοῦ ἐν τῷ περυσινῷ πανηγυρικῷ τόμῳ τοῦ 1910 Ἰνστιτούτου Λευκώματος, ἡ Διεύθυνσις τοῦ «Ἑθνικοῦ Ἡμερολογίου», ἀνταποκρινομένη εἰς κοινὴν ἐπιθυμίαν καὶ εὐλογον ἀπαίτησιν τοῦ ἑλληνικοῦ δημοσίου, θέλει προσπαθῆσαι ἀπὸ τοῦ παρόντος τόμου καὶ ἐφεξῆς, διὰ παντὸς κόπου καὶ ἀντιπάσης θυσίας, νὰ καταρτίσῃ ὅσον τὸ δυνατόν πλήρη τὴν Φιλολογικὴν Πινακοθήκην, διὰ τῆς παραθέσεως καὶ τῶν εἰκόνων τῶν προγενεστέρων ποιητῶν καὶ λογογράφων ἀπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως καὶ ἐντεῦθεν, ὅσοι ἐξάραξαν καὶ ἀντεπροσώπευσαν τὰς πρώτας φιλολογικὰς περιόδους τῆς ἀναγεννηθείσης πνευματικῆς Ἑλλάδος. Μὲ τὴν πεποίθησιν, ὅτι συνεισφέρει οὕτω μοναδικὴν καὶ πολῦτιμον συμβολὴν εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν νεοελληνικῶν γραμμάτων].

Θεόδ. Ὀρφανίδης

Α. Παπαρηγόπουλος

Ι. Ρίζος Ραγκαβής

Έμμ. Στρατουδάκης

Ἡλίας Τανταλίδης

Ἀθ. Χριστόπουλος

τά «Ἀπόκρυφα Εὐαγγέλια», ὁ «Διογένης ὁ Κυνικός» κλπ. Μετὰ τὸν θάνατόν του ἐξεδόθησαν (1895) τὰ «Ἀνέκδοτα», συλλογὴ διαφόρων ἁλλων ἔργων του. Ἀπέθανεν ἐν Ἀθήναις τὴν 21 Μαρτίου 1873.

ΡΑΓΚΑΒΗΣ ΡΙΖΟΣ ΙΑΚΩΒΟΣ. — Πατὴρ τοῦ Ἀλεξάνδρου Ῥαγκαβῆ. Ἐγεννήθη τῇ 1770 ἐν Κων/λει. Διατρίψας ἐπὶ πολὺ ἐν Βλαχίᾳ παρὰ τῇ θείᾳ του Ἡγεμόνι Ἀλεξ. Σούτσου, ἀδελφῇ τῆς μητρός του, εἰργάσθη ἐν Βουκουρεστίῳ μετὰ ζήσεως διὰ τὰ Ἑλληνικὰ Γράμματα καὶ τὸ Ἑθνικὸν θέατρον, ἐγένετο δὲ καὶ ἐκ τῶν ἐνεργῶν μελῶν τῆς Φιλικῆς Ἑταιρίας. Μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου κατελθὼν εἰς Ἀθήνας, ἐξηκολούθησε τὰς φιλολογικὰς του μελέτας. Μετέφρασεν εἰς ἐξαμέτρους τὸν *Ληϊάδα* τοῦ Βιργιλίου, ἐκδοθεῖσαν μετὰ τὸν θάνατόν του, ὡς καὶ τὴν *Ἀνδρομάχην* τοῦ Ῥακίνα, ἐξεπόνθησε δὲ καὶ ἴδια δραματικὰ ἔργα. Ἐξέδωκε (1854) καὶ τὴν τρίτομον συγγραφὴν του «Ἑλληνικά», ἅτινα περιελάμβανον τὴν γεωγραφικὴν καὶ ἱστορικὴν περιγραφὴν — ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων μέχρι τῶν νεωτέρων χρόνων — πασῶν τῶν χωρῶν, ἃς ἐνόμιζεν ὡς μελλούσας νάποτελέσουν τὸ νέον Ἑλλην. Κράτος. Ἀπέθανεν ἐν Ἀθήναις τῇ 1855.

ΣΤΡΑΤΟΥΔΑΚΗΣ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ. — Κατήγετο ἐκ Κρήτης καὶ ἐγεννήθη τῇ 1854. Ἐγραψε τρεῖς συλλογὰς λυρικῶν ποιημάτων, ἐξ ὧν ἡ πρώτη ὑπὸ τὸν τίτλον «Παλμοὶ καὶ Στόνοι» ἐψηφίσθη εἰς τὸν ποιητικὸν διαγωνισμόν τοῦ 1873. Τὰ πλείστα τῶν ποιημάτων του ἐμπνευσιν εἶχον τὴν Μεγάλην Πατρίδα καὶ ἰδιαίτερώς τὴν ἀγαπητὴν του Κρήτην, ὑπὲρ ἧς καὶ ἐπολέμησε παρὰ τὸ πλευρόν τοῦ ἀρχηγοῦ Σελίνου Γεωργίου Κορκίδου κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1877, τῆς ὁποίας ὑπῆρξεν εἰς τῶν πρώτων ὑποκινητῶν, ὀνομασθεὶς καὶ ὑπαρχηγός διὰ τὴν ἀνδρείαν καὶ τὴν τόλμην του. Διατρίψας ἐπὶ δεκάμηνον ἐν τῇ μαχομένῃ Κρήτῃ ἔστειλλε ζωντὰς ἐκθέσεις τῶν πολεμικῶν πραγμάτων τῆς νήσου εἰς τὴν ἐν Ἀθήναις «Ἐφημερίδα τῶν Συζητήσεων», κατὰ τὰ διαλείμματα δὲ τῶν μαχῶν συνέγραψε τὴν τελευταίαν πατριωτικὴν του Συλλογὴν: «Κρητικαὶ Ἐμπνεύσεις». Ἀπέθανεν ἐν Ἀθήναις τὸν Μάιον τοῦ 1883, καταλιπὼν καὶ πλείστα ἄλλα ἀνέκδοτα μὴ ἰδόντα ἄχρις ὥρας τὸ φῶς.

ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ ΗΛΙΑΣ. — Ἐγεννήθη τῇ 1818 ἐν Φαναρίῳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἐξεπαιδεύθη ἐν τῇ Πατριαρχικῇ Σχολῇ, εἰτα ἐν τῇ τῆς Ὑποκρήνης καὶ κατόπιν ἐν τῇ Εὐαγγελικῇ τῆς Σμύρνης, ἔνθα τῇ 1836 ἐν ἡλικίᾳ 16 ἐτῶν ἐδημοσίευσεν τὸ πρῶτον του ποίημα «Γῆμος εἰς τὸν Μάιον». Τῇ 1839 ἐξέδωκε τὰ «Παίγνια». Μεθ' οὗ μεταβάς εἰς Ἀθήνας διήκουσεν ἐπὶ τετραετίαν φιλοσοφικὰ καὶ φιλολογικὰ μαθήματα ἐν τῇ Ἑθν. Πανεπιστημίῳ. Ἐπανελθὼν εἰς Κωνσταντινουπόλιν κατεγίνετο εἰς τὴν ἐκδοσιν ἐκκλησιαστικοῦ περιοδικοῦ, ὅτε αἰφνιδίως ἐπαθε τῇ 1845 παντελῆ ἀμαύρωσιν τῶν ὀφθαλμῶν. Πολυμαθέστατος ὡς ἦτο καὶ κάτοχος σπανίας μνήμης διωρίσθη ἐν τούτοις (1846) καθηγητὴς τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων ἐν τῇ Θεολογικῇ σχολῇ Χάλκης, ἐν ᾗ ἐδίδασκε ἐπὶ 30 ἐτῶν ὅλην καταπληροῦς ἐκπαίδευσιν καὶ τῶν σοφῶν του γνώσεων, ἀναδείξας

δὲ οὐκ ὀλίγους ἀξίους ἑαυτοῦ μαθητάς. Κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο ἔγραψε, διὰ ξένης χειρός, πλείστας φιλολογικὰς διατριβάς καὶ ποιήματα, ἐκδοὺς καὶ τοὺς «Παπικοὺς Ἑλέγχους» (1850), διωρίσθη δὲ καὶ Μέγας ῥήτωρ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας. Τῇ 1860 ἐξέδωκε τὰ «Ἰδιωτικά Στιχουργήματα», τῇ δὲ 1876 εὗρισκόμενος ἐν Ἀθήναις ἐξετύπωσε τὰ «Ἀσματὰ του», ἅτινα εἶχε μελοποιήσει ὁ ἴδιος εἰς εὐρωπαϊκὸν μέλος καθὼ ἐγκρατὴς τῆς μουσικῆς. Μετὰ μικρὸν ἔπαυελθὼν εἰς Κων/λιν ἀπέθανε τῇ 31 Ἰουλίου 1876.

ΧΡΗΣΤΟΠΟΥΛΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ. — Ἐγεννήθη ἐν Καστορίᾳ τῆς Μακεδονίας τῇ 1772. Ἐξεπαιδεύθη εἰς τὰ ἑλληνικὰ γράμματα ἐν Βουκουρεστίῳ, συνεπλήρωσε δὲ εἴτα τὰς φιλολογικὰς του σπουδὰς εἰς Βουδαπέστην, Βενετίαν καὶ Παταύιον, ὅπου ἐπεδόθη καὶ εἰς ἱατρικὰς καὶ νομικὰς μελέτας. Ἐπαυελθὼν εἰς Βουκουρεστίον κατέλαβεν ὑψηλὰς θέσεις πλησίον τῶν ἡγεμόνων Βλαχίας καὶ Μολδαβίας. Ἐγράψε ποιήματα κατὰ τὸ πλεῖστον Βακχικὰ καὶ Λυρικά, θεωρεῖται δὲ ὡς ὁ Ἀνακρέων τῆς νέας Ἑλλάδος. Ἐγράψε προσέτι τὸ δράμα «Ἀχιλλεύς», «Γραμματικὴν αἰολοδωρικὴν» καὶ «Πολιτικὰ παράλληλα». Ἀπέθανε τῇ 1847. Μετὰ τὸν θάνατόν του ἐξεδόθησαν σειραὶ μελετῶν του ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἑλληνικὰ ἀρχαιολογήματα».

ΥΓΙΕΙΝΑΙ ΣΥΜΒΟΥΛΑΙ

Η Ρ Ι Σ

Η οἷς εἶνε ἐκ τῶν μᾶλλον ὑποκειμένον εἰς τὰ ἐξανθήματα τῆς ἀκμῆς ἢ τοῦ ἐκξέματος, εἰς τὰς συμφρονητικὰς ἐνθουσιότητας, εἰς τὰ χεῖμετα κλπ.

Λεπτὴ καὶ ψυχρὰ ἢ οἷς δηλοῖ τὴν χλόωσιν καὶ τὴν γοῖσιν ἐνθουθῶν δὲ καὶ εἴσαρκος καὶ θερμὴ εἶνε συχνάκις δεῖγμα πληθώρας καὶ ἀρθροειτισμοῦ.

Ἐνθουθῶν καὶ ὑποκράνος ἐκ τοῦ ψύχους εἶνε πολλάκις ἔνδειξις ἐσωτερικῶν ριζῶν τοῦ ὁργάνου, κατὰ τῶν ὁποίων συνιστᾶται ὁ ἡλεκτρισμός.

Εἰς τινὰ λεμφατικὰ ἄτομα, εἰς τὰς δυσκοιλίους καὶ ἀτάκτους τὴν ἔμμητον κἀπαροῖν γυναικας, ἢ οἷς ὑπόκειται κατὰ διαλείμματα εἰς ἐξογκώσεις ἐπωδύνους, λίαν ὀχλήρας, αἵτινες ἀναφαίνονται εἰς πᾶσαν διατηρητικὴν παρεκτροπὴν.

Ἡ οἷς εἶνε ἄλλως τε ἔδορα ἐξανθήματος ἐιδικοῦ, τῆς οὐνικῆς ἀκμῆς, ἣτις ἀποτελεῖται ἐκ μικρῶν μελῶν στιγμάτων, αἵτινα ἀναφαίνονται εἰς τὰ περὶ γυναικας αὐτῆς καὶ αἵτινα σχηματίζονται ἐκ τοῦ ἐρεθισμοῦ τῶν σμηγματογόνων θυλακίων.

Συνιστῶμεν νὰ μὴ συμπιέξῃ τις διὰ τῶν δακτύλων τὰ ἐξανθήματα ταῦτα, διότι ἢ πείσῃ τὰ ἐξερεθίζει, οὕτω δὲ συντηρεῖται ἢ πάθῃσι αὐτῇ. Ποῖται νὰ πλένῃται μόνον τὰ μελᾶνὰ στίγματα διὰ πυκνῆς διαλύσεως διωκυθαζικοῦ νατρίου ἐν θερμῇ ὕδατι, μέχρις οὗ παντελῶς ἐξαλειφθῶσι. Κατόπιν ἐπαλείφονται διὰ καθαροῦ οἰνοπνεύματος.

ΚΩΔΗΣ ΤΗΣ "ΟΚΤΑΤΕΥΧΟΥ,,

ΕΝ τῇ περιοδικῇ «Ειδήσεις τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ῥωσικοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Ἰνστιτούτου» ἐν τεύχει δωδεκάτῳ, ἐδημοσιεύθη πρό τινας ἐμβριθεστάτης ἐπιστημονικῆς περιγραφῆς τοῦ νεωστὶ ἀνακαλυφθέντος βασιλικοῦ κώδικος τῆς Ὀκτατεύχου ὑπὸ τοῦ ἀθροῦδως μὲν, ἀλλ' ἐπιτυχῶς καὶ μετ' ἀκαμάτου περτωτισμένου ζήλου καταγινομένου περὶ τὴν εὐλαδῆ, συστηματικὴν καὶ ἐσκεμμένην μελέτην βυζαντινῶν μνημείων, ἅμα δὲ καὶ περισυλλογὴν καὶ ἐκδοσιν αὐτῶν, Διευθυντοῦ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ῥωσ. Ἀρχαιολ. Ἰνστιτούτου ἀκαδημαϊκοῦ Θεοδώρου Οὐσπένσκη.

Τοῦ μεγίστης σπουδαιότητος ἀρτιφανοῦς τούτου ἔργου σκιαγραφίαν τινὰ καὶ ἀνάλυσιν τῶν δύο πρώτων κεφαλαίων ἐδημοσιεύσαμεν διὰ τῆς «Ἐκκλ. Ἀληθείας», ἐπισήμου ἐφημερίδος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.

Ἦδη χάριν τῶν ἀναγνωστῶν τοῦ ἀνὰ χεῖρας περισπουδάζου Ἑθν. «Ἡμερολογίου», ποιούμεθα ἀνάλυσιν τοῦ Ι'. Κεφαλαίου τοῦ ἐν λόγῳ τούτου ἔργου, ὅπερ περιγράφει τὰς ἐκ κινναθάρεως ζωγραφίας τοῦ Κώδικος τοῦ Σεραῖου καὶ συγκρίνει τὰς ἱστορίας ταύτας πρὸς ἄλλας εἰκονογραφημένας Ὀκτατεύχους.

Ὁ Θ. Οὐσπένσκης μετὰ τῆς διακρινούσης αὐτὸν πειστικότητος ἀποφαινεται, ὅτι τὸ ὕλικόν τῶν ἐκ κινναθάρεως ζωγραφικῶν τῶν περπατεύων καὶ ὀκτατεύχων, δὲν δύναται ἵνα θεωρηθῇ ὡς ὕλικόν, ὅπερ ἀρκοῦντως ἐμελετήθη ὑπὸ τῆς ἐπιστήμης· ὅτι ἄγνωστα ἡμῖν τυγχάνουσι τὰ πρωτότυπα τῶν ἐκ κινναθάρεως ζωγραφικῶν, ἐξ ὧν ἠρύσθησαν τὰς ἱστορίας ταύτας οἱ μεταγενέστεροι· ὅτι δὲν καθωρίσθη εἰσέτι ἡ ἐξάρτησις καὶ ἡ ἀλληλογεγνὴ τῶν περισωθέντων ὀκτατεύχων τῶν ἐστολισμένων διὰ ζωγραφικῶν· καὶ ὅτι ἐπὶ τέλους δὲν ἐθίγη εἰσέτι τὸ ζήτημα τὸ ἀφορῶν τὴν ἐπίβρασιν τῶν ἐν ταῖς βίβλοις ἱστοριῶν τῶν ἐν γράσει· εἰς διατελουσῶν πρὸς τὴν περαιτέρω ἐξέλιξιν τῶν κωδικοποιήσεων.

Ὁ συγγραφεὺς εἰκάζει, καὶ δικαίως, ὅτι τὰ ζητήματα τὰ κατὰ μέγα μέρος ἐπασχολοῦνται ἰδίως τοὺς ἱστορικοὺς τῆς καλλιτεχνίας τῶν μέσων χρόνων, διευκρινίζονται βαθμὴδὸν διὰ τῆς ἐπισταμένης μελέτης τῆς ἱστορίας τῶν κωδίκων τούτων, τῆς ἱστοριοφιλολογικῆς ἐρεῦνης ἕως τοῦ κειμένου καὶ τῶν ἐρμηνειῶν αὐτῶν, ἐπάγεται δὲ ὅτι ἐν ὅσῳ ἡ ἐπὶ τῶν εἰκονογραφημένων Κωδίκων οὐ πρό πολλοῦ ἀρξαμένη μελέτη δὲν περατώσῃ τὸ ἔργον αὐτῆς, ὁ καλλιτέχνης Ἱστορικός δὲν δύναται ἵνα ἐναποθέσῃ τὴν σφραγίδα αὐτοῦ ἐπὶ τῶν πρωτοτύπων ζωγραφικῶν τῶν ἐν λόγῳ Κωδίκων.

Ὡς πάντες ἀνομολογοῦσιν, οὕτω καὶ ὁ Οὐσπένσκις εὗρίσκει, ὅτι ὡς εἰδικὴ ἐργασία περὶ τῶν Βυζαντινῶν ἐκ κινναβάρεως ζωγραφικῶν, πρέπει ἵνα θεωρηθῇ ἡ τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ Νικοδήμου Κονδανῶφ καὶ ὡς πρώτη συστηματικὴ ἀπόπειρα τῆς περιγραφῆς εἰκονογραφικῶν τινῶν τῶν Ὀκτατεύχων ἐν τῷ περισπουδάστῳ αὐτοῦ ἔργῳ τῆς ἱστορίας τῆς Βυζαντινῆς Καλλιτεχνίας, ἔτι δὲ ὡς τοιαύτη θέον ἵνα θεωρηθῇ καὶ ἡ τοῦ Beissel ἐν τῷ ἔργῳ αὐτοῦ «Vaticanische Miniaturen» 1893 § 20, 29, 40. Τοῖς συγγραφεῦσι τοῦτοις ἦσαν γνωστοὶ δύο τοῦ Βατικανοῦ Κώδικες εἰκονογραφημένης βίβλου, ὁ Ἑλληνικὸς καὶ ὁ Λατινικὸς, ὡς ἐπίσης καὶ οἱ Κώδικες τῆς Βιέννης καὶ τοῦ Βατοπεδίου, οὗτινος περιγραφὴν ἀπαντῶμεν καὶ παρὰ τῷ Brockhaus «Die Kunst in den Athos-Klostern, § 212».

Νέαν ἀπόπειραν πρὸς σπουδὴν τῶν ἐν ταῖς βίβλοις ἱστορικῶν ἐποιήσατο ὁ καθηγητὴς I. Στρεζιγόδσκις, ἡ ἐργασία τοῦ ὁποίου παρουσιάζει ἀπόπειραν πρὸς λύσιν τοῦ σπουδαίου προβλήματος τοῦ ἀφορῶντος τὸ ζήτημα τῆς ὑφισταμένης διαφορᾶς τῶν τύπων τῶν ἐκ κινναβάρεως ζωγραφικῶν κατὰ τὸν Μεσαίωνα παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς, ὡς καὶ τῆς ἀρχικῆς αὐτῶν συνθέσεως ἐν τῷ ἔργῳ αὐτοῦ τῷ ἐπιγραφόμενῳ «Der Bilderkreis des Griechischen Phisilogus des Kosmas Indikopleustes und Oktateuch» ἐν τῷ Byzantinisches Archiv. 1889 Heft. 2, S 114.

Ἐκ τῶν προρρηθεισῶν Ὀκτατεύχων ὁ Στρεζιγόδσκις ἐνεφάνισε πρὸς ἐξέτασιν καὶ ἕτερον χειρόγραφον κώδικα, ἥτοι τὸν περιώνυμον καὶ τιμαλφῇ κατὰ πάντα Κώδικα τῆς Εὐαγγελικῆς Σχολῆς Σμύρνης, ἐφ' οὗ ὁ περὶ οὗ εἰρήται συγγραφεὺς ποιεῖται τὰς ἐπιστημονικὰς παρατηρήσεις αὐτοῦ καὶ εὗρίσκει, ὅτι ὁ ἐν λόγῳ πολῦτιμος Σμυρναϊκὸς Κώδιξ τυγχάνει τὸ τέταρτον καὶ πλῆρες ἀντίτυπον τοῦ κύκλου πασῶν ἐκείνων τῶν ἱστοριῶν, οἵτινες στολίζουσι τὰ ὀκτὼ πρῶτα τεύχη τῆς ἱερᾶς βίβλου, καὶ τοιοῦτοτρόπως ὁ νέος Κώδιξ τοῦ Σεραίου, ὁ νῦν τὸ πρῶτον παρουσιαζόμενος ἡμῖν ὑπὸ τοῦ σοφοῦ μεσαιωνοδύφου Θ. Οὐσπένσκι, θέον ἵνα καταλάβῃ τὴν πέμπτην θέσιν μεταξὺ τῶν εἰκονογραφημένων Ὀκτατεύχων.

Ὁ κώδιξ οὗτος κατὰ τὸν Οὐσπένσκιον κέκτηται τὸ πλεονέκτημα, ὅτι ἀνήκει εἰς τὴν τάξιν τῶν ἐτι πληρεστέρων χειρογράφων, τοῦθ' ὅπερ τεκμηριοῦται ἐκ τοῦ ὅτι ἐν αὐτῷ διεσώθη τὸ πρῶτον φύλλον.

Φιλοκράτην¹, ἣν εἰσαγωγῇν, ὡς ἔοικε, περιελάμβανον καὶ οἱ ἕτεροι ὁμοειδεῖς ἐν χειρογράφῳ Κώδῃκας, προσέτι ὁ πέμπτος οὗτος Κώδῃξ δύναιται μέχρι τινός σημείου ἵνα συντείνῃ εἰς τὴν περαιτέρω ἐξέλιξιν τῆς ἐξερευνήσεως τῶν λεπτεπιλέπτων ἐκείνων ζητημάτων τῶν σχεσίων ἔχοντων πρὸς τὸ ἀντικείμενον τῶν ἱστοριῶν τῶν βιβλίων.

Ἀλλὰ διὰ τῆς εὐρέσεως τοῦ Κώδῃκος τούτου δὲν ἐξαντλεῖται, λέγει ὁ συγγραφεὺς, καὶ ἡ ἐλπίς ὅτι δὲν εἶναι δυνατόν καὶ ἐν τῷ μέλλοντι ἵνα εὐρεθῶσι καὶ ἕτεροι τοιοῦτοι Κώδῃκες ὀκτατεύχων. Εἰς τοὺς ἀνωτέρω Κώδῃκας δυνάμεθα ἤδη ἵνα προσθέσωμεν τὸν Κώδῃκα τῆς Ὀκτατεύχου τοῦ ΙΑ'. αἰῶνος ἐπὶ περγαμνῆς, τοῦ σωζομένου ἐν τῇ Λαυρεντιανῇ βιβλιοθήκῃ τῶν Μαδρίκων ἐν Φλωρεντίᾳ, τὸν ὅποιον περιέγραψεν ὁ Bandini ἐν τῷ συγγράμματι αὐτοῦ «Catalogus cod. manuscript bibliothecae Medicae Laurentianae, I. Plut. V. cod. XXXVIII». Ὡς ἐπίσης καὶ ὁ Millet «Hes - Études C. 267».

Ἐκ τῆς περιγραφῆς τῶν Ἱστοριῶν τῶν Κώδῃκων τῆς Ὀκτατεύχου καὶ τῆς ἀντιπαράβολῆς τῶν ἐν λόγῳ ἱστοριῶν πρὸς ἀλλήλας ὑπὸ τοῦ Bandini καὶ τοῦ Οὔσπενσκη, καταφαίνεται σαφῶς ὅτι τὰ θέματα τῶν Ἱστοριῶν μεταξὺ αὐτῶν οὐδαμῶς διέφερον, καὶ ὅτι, εἰς τὴν ἰσότηρσιν τῶν παραστάσεων τῶν εἰκόνων, παρατηρεῖται ἀπαράβατος καὶ αὐθεντικὸς τύπος ὑποδειγμένος ὑπὸ τῆς Ἑκκλησίας. Ἡ μᾶλλον βάσιμος ἐκδοσις ἢ διαπραγματευομένη περὶ τῶν ἐκ κινναβάρεως ζωγραφίων τῶν ἱερῶν βιβλίων, καὶ ἡ ὡς σπουδαῖον βοήθημα χρησιμεύουσα πρὸς ἐκμάθησιν τῆς ἐξελίξεως τοῦ τεχνικοῦ μέρους τῶν ζωγραφίων τούτων, εἶναι ἀναμφηρίστως ἡ τοῦ Ritter v. Hartel und Wickhoff «Die Wiener Genesis» Wien 1895. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐκμάθησιν τῆς ἱστορίας τῶν ἐκ κινναβάρεως ζωγραφίων, δεόν ἵνα ἀναφέρωμεν ἐνταῦθα τὴν Πεντάτευχον τοῦ λόρδου Ἀσμπέρνγεμ (Ashburnham - Pentateuch). Τὴν καλλιτεχνικὴν ἀξίαν τοῦ μνημείου τούτου ἐν σχέσει πρὸς τὰς γνωστὰς εἰκονογραφίας τῆς ἱερᾶς βίβλου, ἐξετίμησεν ἤδη θεόντως ὁ Springer ἐν τῷ ἔργῳ αὐτοῦ τῷ ἐπιγραφομένῳ: Die Genesisbilder in der Kunst des frühen Mittelalters mit besonderer Rücksicht auf den Ashburnham Pentateuch Abhandl. d. phil.-hist. Classe d. kön. Sächs. Gesellsch. der Wissensch. Bd. IX. Leipzig 1884. Καθότι τὸ χειρόγραφον τοῦτο ἀναφερόμενον εἰς τὸν VII αἰῶνα, κέκτηται βαρυσήμαντον σπουδαιότητα διὰ τὰς ἐν αὐτῷ περιωθεισὰς εἰκονογραφίας, ἀναφορικῶς τοῦ ζητήματος τῆς δημιουργίας καὶ ἐξελίξεως τῶν ἐκ κινναβάρεως ζωγραφίων τῆς Ἀγίας Γραφῆς.

Πρὸς συγκριτικὴν ἐκμάθησιν τῶν ἐκ κινναβάρεως ζωγραφίων τῶν προμειναιμένων χρόνων, δηλονότι τῶν πρὸ τοῦ δεκάτου αἰῶνος,

¹ Τὸ προόμιον τοῦ Κώδῃκος φέρει τὴν ἐπιγραφὴν: «Τὸ τῆς Παλαιᾶς προόμιον, ὅπερ ὁ Ἀριστέας πρὸς τὸν Φιλοκράτην ἐκτέθεικεν μακροχρόνιον καὶ ἀσφαλὲς ὅ, δὲ Ποσειδωνογέννητος καὶ Ἰσαάκιος καὶ υἱὸς τοῦ πεπαισμένου βασιλέως καὶ Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ εἰς συντοιμίαν μετετέθη-

ὁ Springer ἐν τῇ ἰδίῳ ἔργῳ αὐτοῦ (Die Genesisbilder S. 669. 672), ἀναφέρει τὸν περίφημον κώδικα τῆς Βιέννης τοῦ ΣΤ'. αἰῶνος, τὸν Κώδικα Cottonianus, τὴν βίβλον Βιδιανοῦ Θ'. αἰῶνος, τὴν βίβλον τοῦ ἀγίου Καλλίστου ἐν τῇ Μονῇ τοῦ ἀγίου Παύλου ἐν Ῥώμῃ, τὴν Caedmon Metrical Paraphrase I'. αἰῶνος ἐν τῇ Βολ-δεϊανῇ βιβλιοθήκῃ, δύο χειρόγραφα διασωζόμενα ἐν τῇ Βατικανῇ, ἐπὶ τέλους ὡς βοήθημα τὴν Capella Palatina καὶ τὴν ἐκκλησίαν ἐν Mont-Pezay.

Περὶ τῆς ἐν γένει φιλολογίας τῶν ἐκ κινναδάρεως ζωγραφιῶν, εὐρίσκομεν ἀξίαν λόγου πραγματείαν ἐν τῇ Realencyklopädie für Protestantische Theologie, B. III. S. 211 (Bilderbibel).

Εἰς τὴν σειρὰν τῶν προμνημονευθέντων ἐπιστημονικῶν ἔργων, κατατάσσομεν κατὰ δίκαιον λόγον καὶ τὴν ἐπιστημονικωτάτην ἐκθεσιν ἐπὶ τοῦ χαρακτηρισμοῦ τοῦ τεχνικοῦ μέρους, τῶν ἐκ κινναδάρεως ζωγραφιῶν τοῦ Κώδικος τοῦ Σεραίου τοῦ δοκίμου καλλιτέχνου τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ῥωσικοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Ἰνστιτούτου Ν. Κ. Κλούγε, ὅστις κατ' ἐντολὴν τοῦ περὶ οὗ τοῦ λόγος Ἀρχαιολογικοῦ Ἰνστιτούτου, ἐσπούδασε καὶ ἐφωτογράφησε τὸν διαληφθέντα Κώδικα τοῦ Σεραίου.

Μετά τὴν ἀντιπαράβολὴν τῶν ἐκ κινναδάρεως ζωγραφιῶν τῆς Ὀκτατεύχου τοῦ Σεραίου, ἐν ὅλῳ τριακοσίων πέντε τὸν ἀριθμόν, πρὸς τὰς τοιαύτας τῆς Ὀκτατεύχου τῆς Σμύρνης καὶ τοῦ Βατοπεδίου καὶ ἐν γένει πρὸς τὰς τῶν Κωδίκων τῆς Βατικανῆς βιβλιοθήκης, ὁ Οὐσπένσκις κατήλθεν εἰς τὸ ἀκόλουθον συμπέρασμα: α') Ὁ ἀρχικὸς ἀριθμὸς τοῦ ποσοῦ τῶν εἰκονογραφιῶν ἐν πᾶσι τοῖς Κώδικῃν ὑποτίθεται ὁ αὐτός. β') Διαφοραὶ τινες ἀνομοιότητος ἐν ταῖς εἰκόσι, δέον ἵνα ἀποδοθῶσιν ἀποκλειστικῶς εἰς ἰδιαιτέρας ὁλως συνθήκας, μὴ ἐξαρτωμένας ποσῶς ἐκ τῶν τεχνικῶν σχεδιαγραφημάτων τῶν ζωγράφων καὶ γ') ἐν ταῖς ζωγραφίαις δὲν εὕρσκει τις δημιουργικότητα καὶ πρωτοτυπίαν, διότι ὁ καλλιτέχνης ἦν ἡναγκα-σμένος ἵνα περιορισθῇ εἰς τὴν ἀκριβῆ μετὰδοσιν τοῦ πρωτοτύπου· ὁ ἰδιάζων δὲ χαρακτήρ τῶν ζωγραφιῶν καὶ ἡ ὑποκειμενικότης τοῦ καλλιτέχνου ἐν αὐταῖς ἐμφαίνεται εἰς τὰ τοιαῦτα, ἐν τῇ συγχρόνῳ ἡμῶν, ἐν ταῖς ἀρχιτεκτονικαῖς λεπτομερεῖαις καὶ ταῖς βιωτικαῖς περιπετείαις.

Καθ' ἡμᾶς μεγίστη τυγχάνει ἡ σπουδαιότης τῆς εἰς φῶς ἐμφανίσεως τῶν εἰκονογραφιῶν τῶν Ὀκτατεύχων τοῦ Σεραίου τῆς Σμύρνης, τοῦ Βατοπεδίου καὶ ἄλλων, αἵτινες ὑπὸ καθαρῶς τεχνικὴν ἔποψιν, καίτοι ὑπολείπονται ἐν πολλοῖς τῶν πρωτοτύπων τοιούτων ἐνεκα τῆς κατὰ τὸν δέκατον ἡδὴ αἰῶνα καταπτώσεως τῆς καλλιτεχνίας ἐν Βυζαντίῳ, δέον ὅμως ἵνα θεωρῶνται πολῦτιμοι ὡς διαφωτίζουσαι πλεῖστα σκοτεινὰ σημεῖα ἐν τῇ καθόλου ἱστορίᾳ τῶν κατὰ τόπους ἀμφιέσεων καὶ τῶν ἠθῶν καὶ ἐθίμων τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν αἱ ἀντιγραφαὶ αὗται ἐγένοντο, ὡς ἐπίσης καὶ τῆς καταγωγῆς τῶν ἰδίων Κωδίκων.

Οὐλομένην τὴν ἐκδοσὶν ἐκδόσεως ἀριθμὸς 172220.

τελευταίως απόπειραν αντιπαραβολῆς τῶν διαφόρων Ὀκτατεύχων ἐν τῇ προαναφερθέντι αὐτοῦ ἔργῳ « Der Bilderkreis des Griechisch-Physiol. des Kosmas Indikopl. und Octateuch » καὶ νῦν τὸ δευτέρον δ' Ἀκαδημαϊκὸς Θ. Οὐσπένσκις, ὅστις διὰ τῆς ἐπιστημονικωτάτης αὐτοῦ περιγραφῆς τῶν ἀμφιέσεων καὶ τῶν παραστάσεων, συνεπλήρωσεν ἐν πολλοῖς τὸν καθηγητὴν Στρίζιγόβσκι, ὥστε ἐλπίζεται ὅτι διὰ τῶν ἀκαταβλήτων προσπαθειῶν τῶν ἐπιστημόνων τούτων ἀνδρῶν ὥς καὶ ἄλλων, ἐπιτελεσθήσεται ὁσονούπω ἡ ἐπιθυμητὴ συγκριτικὴ διαρρύθμισις τῶν ἀμφιέσεων ἐν ὅλοις τοῖς Κώδικεσι τῶν Ὀκτατεύχων.

Ἐν Σμύρνῃ τῇ 12 Μαρτίου 1910.

ΓΕΩΡ. Π. ΒΕΓΛΕΡΗΣ

Τὸ φῶς τῶν ματιῶν καὶ τὸ φῶς τῆς λάμπας...

Ἡ κόρη. — Μά, καλή μου μαμά, ἀδίκως τὸν ὑποτιτέεσθε τὸν Ἀλέκο. Ἔχει ἀθώους οὐλοῦνς μαζί μου. Μοῦ δοκίμειται πῶς δὲν ἔμπορεῖ νὰ ζήσει χωρὶς ἐμένα καὶ πῶς ἐγὼ εἶμαι τὸ φῶς τῶν ματιῶν του...

Ἡ μαμά. — Ἄ, ἔτσι λοιπόν; Γι' αὐτὸ κατεβάζει τὸ φῶς τῆς λάμπας ὅταν εἴθῃ μαζί στὴ σάλα;

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiko Apothetirio Dimosias Istorikis Vivlioths Restrictions apply.

ΣΜΥΡΝΑΪΚΑΙ ΗΘΟΓΡΑΦΙΑΙ

ΤΟ ΓΑΪΔΟΥΡΙ

ΣΤΟ Κουκλουτζά — τὸ μικρὸ χαριτωμένο καὶ ἀνοιχτό-καρδὸ χωριὸ τῆς Σμύρνης, μιάμιση ὥρα ἀπὸ τὴν πόλιν, ποῦ εἶνε σκαρφαλωμένο στὴ κορυφῇ τοῦ βουνοῦ — ἔλοι τὸν ἤξεραν καὶ τὸν συμπαθοῦσαν τὸν κύρ Μανώλη τὸν Τσουπρά. Ἔτσι τὸν ἔλεγαν, Τσουπρά, γιὰτ' εἶχε τὴν ἀτυχία ὁ καὶμένος ν' ἀποχτήσῃ ἐννὴά κόρες στὴ γραμμῇ!

Εἶνε ἀλήθεια πῶς ὅταν ἡ γυναῖκα του ἡ Παναγιώτα τοῦκαμε τὸ πρῶτο κορίτσι, ἡ κερά Λοξάντρα, ἡ μαμμὴ, τὴν παρηγόρησε μὲ τὸν καλὸ της λόγο: «Τῆς καλομοίρας τὸ παιδί τὸ πρῶτο 'ναὶ κορίτσι». Μὰ ἡ γειτόνισσες, σὰν ἔβλεπαν πῶς ἔκανε ὅλο κόρες, δὲν εἶχαν τὴν ἴδια γνώμη. Κακομοῖρα τὴ βάζανε, κακομοῖρα τὴ βγάζανε.

Σὰν τὴν κύτταζαν φουσκωμένη κάθε φορὰ νὰ παίρνῃ τὸν κατή-φορο γιὰ τὴν ἐκκλησιά, ἄρχιζαν τὸ σούσουρο καὶ τὸ κουσέλι:

— Πάλι γκαστρωμένη ἡ λεγάμενη! τσούπρα μᾶς ἐτοιμάζει.

— Καλέ, δὲν κυττᾷς τί κακό! Γαμπρός δὲ θὰ μείνῃ στο χωριό.

— Ἄμ' δὲ κάνει καὶ κανένα ἀγόρι ἡ εὐλογημένη!

— Πῶ! πῶ! τὴν ἄμοιρη, καὶ ποῦ προικιά!

Μὰ καὶ οἱ φίλοι τοῦ κύρ Μανώλη δὲν πήγαιναν πίσω. Ἔλεγαν καὶ αὐτοὶ τὸ λογάκι τους:

— Αἱ, κύρ Μανώλη, ν' ἀνοίξῃς βαφτάδικο...

— Μπᾶ! κάλλιο ν' ἀνοίξῃς Παρθεναγωγεῖο...

— Ἐγὼ λέω κῆνα Μοναστήρι...

Τὴν ἡμέρα ποῦ περίμενε γέννα, ἔστελνε τὴ μαμμὴ καὶ τὴ πεθερά του νὰ τῆς παρασταθοῦν καὶ αὐτὸς ξεκινοῦσε στ' ἀμπέλι, μὲ τὴν κρυφὴ ἐλπίδα πῶς τὸ βράδυ — βράδυ, ποῦ θὰ γύριζε, θαῦρισκε πλειά, τὴ φορὰ αὐτή, ἀρσενικό.

Μὰ τὸ πρῶτο γειτονόπουλο ποῦ τὸν ξάνοιγε νᾶρχεται συλλογισμένος, ἔτρεχε νὰ τοῦ φέρῃ τὰ συχαρίκια:

— Ἀποφασισμένη, ἡ κοίτη σου, καὶ τὸ γάλα σου, καὶ τὴν χαίρεσαι!

Περνούσε βιαστικός, σκυφτός και άμίλητος. Στην αύλη του σπιτιού, μερικές γειτόνισσες πούθραζαν γύρω στη φωτιά γλυκάνισο για τὸ μωρό, έπαιναν τὴ φλυαρία και τὸν καλωσώριζαν :

— Καλορροϊζικη! Νά τὴ χαιρέσαι...

— Νά σοῦ ζήση τὸ νέο κορίτσι. Τί νά γίνη! Κάθε παιδί μετὴ τὴ τύχη του...

— Ὑπομονή. "Ας εἶνε γερὰ και σιδεροκέφαλα.

— Μὴ βαρυγκωμᾶς, κύρ Μανώλη. "Ετσι θέλει: ὁ θεός. Θάλθουν σιγά-σιγά και τ' ἀγόρια.

Κ' ἔτσι, ὁ κύρ Μανώλης, ὁ Δαναός αὐτός του Κουκλουτζᾶ, τὰ

κατάφερε ν' ἀποχτήση ἑννῆά κόρες, μετὴ συμπάθειο, ἀπανωτὰ τὴ μιὰ στὴν ἄλλη, ποῦ καλὰ-καλὰ δὲν κατῴρθων οὔτε τὰ ὀνόματά τους νὰ θυμηθῇ. Πολλές φορές πήγαινε νὰ κρᾶξη τὴ Μαριγώ, κ' ἐφώναζε τὴ Δεσινώ ἤθελε τὴ Σοφὴ κι' ὠνομάτιζε τὴ Γεωργούλα. Καὶ καμμιά φορὰ ἔλεγε ὅλα τὰ ὀνόματα στὴ σειρά ἀνακατωμένα για ναῦρη κείνη ποῦθελε.

* *

«... Σὰν τὴν κύτταζαν φουσκωμένη κάθε φορὰ νὰ παίρνη τὸν κατήφορο γιατὴ τὴν ἐκκλησιά...»

Τὰ χρόνια περνούσαν, τὰ κορίτσια μεγάλωναν και ὁ Μανώλης, γιατὴ νὰ τ' ἀναστήση, δούλευε ἀπ' τὸ πρωτὸ ὡς τὸ βράδυ. Συντροφιά πάντα μετὴ τὸ Σταχτερό, τὸ γαϊδαρό του, κατέβαινε στὴ

Σμύρνη και πουλοῦσε τὸ καλοκαίρι σταφύλια και σῦκα, και τὸ χειμῶνα γάλα και ὅ,τι ἄλλο.

Τὰ χειμωνιάτικα βράδια, σὰν ἐγύριζε στὸ σπίτι κουρασμένος ἀπ' τὸ δρόμο κι' ἀπ' τὴ δουλειά, ἐκάθηντο κοντὰ στὸ τζάκι, ποῦ σπιθοβολοῦσε κατακόκκινη ἡ φωτιά και μύριζε κουμαριά και σχοῖνο, ἔβλεπε τριγύρω στὴν καλὴ του γυναικοῦλα ἑννῆά χαριτωμένα κεφαλάκια, ἑννῆά δροσερὰ τριανταφυλλένια προσωπάκια, ἑννῆά ξευγάρια ἔξυπνα ματάκια νὰ τὸν περιμένουν μετὴ χαρὰ, και ἑννῆά μελωδικὰς φωνές — περισσότερες ἀπὸ τὴ σκάλα τῆς μουσικῆς — νὰ τὸν φωνάζουν γλυκὰς και πρόσχαρες. Ἄλλες τὸν φιλοῦσαν, ἄλλες τὸν ἀγκαλιάζον, τὸν χαϊδεῦαν, ἡ μικρότερες ἀνέβαιναν μετὴ φαεινὰ ξεφωγητὰ στὰ γόνατά του. Ἡ μιὰ ἔτρεχε νὰ ποτίση τὸ Σταχτερό, ἄλλη νὰ καθαρίση τοὺς τενεκέδες και τὰ καλάθια, ἄλλη νὰ τοῦ βράση κᾶνα φωσκόμηλο γιατὴ φλυσκοῦνι.

— Πῶς τὰ πέρασες, μπαμπᾶ;

— Πῶς τὰ πέρασα, μπαμπᾶ, ἐξαιρετημένος;

— Πῶ! πῶ! τί σκόνη! στάσου, καλὲ μπαμπᾶ, νὰ σὲ βουρτσίσω.
Κι' ὁ Μανώλης, τρισευτυχισμένος μέσα σ' ἐκεῖνα τὰ χάδια τῶν
ἀγαπημένων του, ξεχνοῦσε τὰ πειράγματα τῶν ἀγαθῶν γειτόνων,
ποῦ τοῦκιναν τῆς προάλλαις, ἀνήμερα τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων, τὴν
γιορτὴ τοῦ χωριοῦ, τὴν
ῶρα ποῦ δγαῖνε ἀπ' τὴν
Ἐκκλησιᾶ μὲ τὴ φαμίλ-
λια του :

— Νά, αἱ ἐννέα Μοῦ-
σαι! Εἶχε πῆ ὁ Παυλῆς
ὁ Κότσικας, ὁ δάσκαλος
τοῦ χωριοῦ.

— Αἱ ἐννέα Παρθένοι!
ἐπρόσθεσεν ὁ παπα-Παρ-
θένης, ποῦ ἀπὸ ἐπτὰ τὰς
ἔκανε ἐννὴὰ γιὰ νὰ ᾽πῆ
τὸ ἄστετο του.

— Αἱ ἐννέα πληγαὶ τοῦ
Φαραώ! ἀντίσκοψε καὶ ὁ
Ρουμπῆς ὁ γιατρός, γιὰ
νὰ ᾽πῆ κι' αὐτὸς τὸ δικό
του — (ἡ δεκάτη θάταν
ὁ ἴδιος βέβαια, ποῦ εἶχε
ξεκάμει μὲ τὴν γιατρικὴν του κᾶμπουσους συχωριανοὺς γιὰ τὸν
ἄλλο κόσμο).

Μὰ τώρα ὁ Μανώλης τὰ ξεχνοῦσε ὅλα. Ἦταν εὐχαριστημένος
κι' ἀποροῦσε κι' αὐτὸς, πῶς τόσα χρόνια μπόρεσε νὰ ζήσει στὸ πα-
τρογονικό του σπίτι, ὅπου ἔπειτα ἀπ' τὸ θάνατο τῆς μάνας του, τὸ
μόνο θηλυκὸ ἐκεῖ μέσα ἦταν μιὰ... γρηᾷ γαϊδούρα, ἡ γιαγιά τοῦ
Σταχτεροῦ!

Μονάχα καμμιά φορά, τὸ γλυκοχάραμμα, ποῦ ξεκίνοῦσε γιὰ τὴν
Σμύρνη, μιὰ σκέψη σκοτεινὴ τοῦ συνέφιαζε τὴν χαρὰ του: πῶς
αὔριο-μεθαύριο, ποῦ θὰ τὸν πλάκωναν τὰ χρόνια καὶ τὰ γηρατειά,
δὲν θὰ μπορούσε νὰ τρέχῃ στὰ λιοπύρια καὶ στῆς παγωνιῆς γιὰ νὰ
κερδίζει τὸ ψωμί τῶν παιδιῶν του. Ἀχ! γιατί νὰ μὴν ἔχῃ ἓνα ἀγόρι
τοῦλάχιστον, νὰ τὸν ξεκουράσῃ, νὰ τὸν βάλῃ στὴ θέσι του, στὴ-
ριγμα καὶ ἐλπίδα!

Τὸ ἐσυλλογίζετο καὶ τραβοῦσε τὸ δρόμο μὲ βουρκωμένα μάτια.

Τὰ χρόνια περνοῦσαν, καὶ τὰ ρόυχα τῆς πιὸ μεγάλης περνού-
σανε σιγά-σιγά στὸ κορμί τῆς πιὸ μικρῆς. Τώρα βοηθοῦσαν κι' αὐ-
τὲς τὸ σπίτι. Ἀλλες δούλευαν στὸ τρῆγο, ἄλλες στὸ θερισμό, ἄλλες
στὸ καπνὸ καὶ ἄλλες στὸ νοικοκυριὸ τοῦ σπιτιοῦ.

Ἐνα πρωὶ πρόβαλε ἡ Πλουμοῦ ἡ Καραμούρδαινα. Ἦταν φημι-
σμένη στὸ χωριὸ γιὰ τὰ γιατροσόφια τῆς καὶ τῆς προξενιῆς τῆς.

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istito
Restrictions apply.

Ποιανὸν ν' ἀρρωστήσῃ τὸ ζῶ' καὶ νὰ μὴ τῇ φωνάξῃ νὰ τὸ ξορκίσῃ ἀπ' τὸ κακὸ μάτι; Στὸ ξόρκι, στὸ μάτιασμα, στὰ γητέματα δὲν εἶχε τὸ ταῖρι της. Αὐτὴ ἦταν κι' ὄχι ἄλλη. Ἦξερε νὰ γητεύῃ τῆς μερομηκιᾶς μετ' ἄλᾳτι κοντὰ στὴ βρύση τοῦ χωριοῦ κάθε χασοπέφτο. Περνοῦσε τὸν ἥλιο — ἔτσι λέν' ἐκεῖ τὸ ποнокέφαλο — μ' ἕνα ποτήρι νερό τὴν ὥρα ποῦ χτυποῦσαν ἡ καμπάνες τὸ μεσημέρι. Γῆτευε τὸν ἔκτερο, τὸ σαοῖκι δηλαδὴ, μετ' αἰτρίνο μεταξί καὶ μέλι. Γιάτρευε τὸ κύλικα χύνοντας νερό στῆς ροδακινιᾶς τῇ ρίζᾳ· περνοῦσε τ' ἀμπέλι, τὴ κοκκινίλα τοῦ μωροῦ καὶ τ' ἀνεμοπύρωμα. Ὁνειροξεδιαλύτρεα πρώτη. Ὅλες, μικρὲς-μεγάλες, 'ς αὐτὴν τρέχανε νὰ τοὺς τὰ ξηγῇ. Μὰ ἐκεῖνο ὅμως ποῦ τὴν ἔκανε νὰ τὴν ἀγαποῦν ἡ μαννάδες καὶ νὰ θένε τὴ φιλία της, ἦταν ἡ προξενειὲς της. Ποιὰ προξενειὰ ἔπρε ἀπάνω της καὶ δὲν τὴν ἐβγανε πέρα; Τὸ σπῖτι της δὲ ἦταν γεμάτο πάντα ἀπὸ τὰ χαρίσματα τῶν παντρεμμένων ποῦ τῆς εἶχε βολέψει. Τί τραχανάδες! τί κρασιά! τί γιαούρτια! τί πουλερικά! Δὲ σοῦ λέω: ἦταν καὶ μερικὲς ἀχάριστες — μὰ! ποῦ στὰ μάτια τους νὰ κάτση ὅ,τι τοὺς ἔκανε — ποῦ δὲ γύριζαν νὰ τὴν 'δοῦν ἅμα τέλειωνε ὁ γάμος.

— Καλὴ σου μέρα, Παναγιώτα μου, τῆς εἶπε ἡ Πλουμοῦ γελαστή, γελαστή. Μὲ τὸ δεξιὸ μου ποδάρι μπαίνω στὴ πόρτα σου κ' ἡ Μεγαλόχαρη νὰ τὰ φέρῃ δεξιᾷ ὅ,τι θὰ ποῦμε...

— Ἀρτὴν, νὰ δώσῃ ἡ χάρι Τῆς. Κόπιασε, κόπιασε.

Καὶ ἡ Πλουμοῦ σιγά-σιγά, σκύδοντας στ' αὐτὴ της, ἄρχισε:

— Ἦθαλα δυὸ λογιῶ κάλτσες γιὰ νὰ πιᾶσῃ ὁ λόγος μου, ἕνα κομμάτι ψωμί στὸ κόρφο μου γιὰ τὴ κυδέρνησι τοῦ σπιτιοῦ σου κ' ἕνα βῶλο ξάχαρι νάνε γλυκὰ ὅσα θὰ σοῦ 'πῶ.

Καὶ ἀφοῦ τῆς ἐξήγησε τὰ καθέκαστα, μετ' ὅ ν' αἶμα μετ' αἶμα:

— Ἔτσι, ποῦ λές, Παναγιώτα μου. Τὸ παιδί εἶνε μάλαμμα. Δουλεύτης, καλόγνωμος, νοικοκύρης! Χαρὰ 'ς ἐκεῖνην ποῦ θὰ τὸν πάρῃ. Συλλογίσου πῶς θὰ κάνῃς ἀρχὴ καὶ θὰ σοῦ μείνουν ὀχτώ... Ἀκοῦς; Ὀχτὼ ὦ ὦ... Δὲ τὸ βλέπουμε δὲ πῶς ὁ πατέρας τοῦς ὁ καὶ μὲν κάνει: τὰ μαλλιά του φοροκαλιά, γιὰ νὰ φέρῃ τὴ μὴν ἄκρηα μετ' ἄλλῃ! Ἐπειτα, ἔχουμε καὶ γεράματα, ἀρρώστειες, κοκκῶνα μου... Αἰῖο-μεθαῖο-ὁ θεὸς νὰ μὴ τὸ δώσῃ! — παθαίνει, ποῦ λέει ὁ λόγος, τίποτα — φτοῦ! φτοῦ! ἄς μετατοπίσω ἀπ' τὴ θέσι μου, ξορκισμένο μακρυὰ ἀπὸ 'δῶ τὸ κακὸ — μὰ... ἀνθρώποι πάλι εἴμαστε... κι' ἂν τύχῃ κ' ἔλθῃ, ποῖός θὰ γυρίσῃ νὰ σὰς 'δῇ; Βιὸς δὲ θὰ σὰς ἀφήσῃ. Τὰ ξέρεις καὶ τὰ ξέρουμε. Θεὸς καὶ γείτονας δὲ λαθεύονται, Παναγιώτα μου... Νὰ κάνῃς τὸ σταυρό σου καὶ νὰ πῇς τὸ ναί. Ἐγὼ ἡ κακομοῖρα θὰ σταθῶ σπαθί, κοντάρι... Ἐννοια σου!...

Ἡ Παναγιώτα τὴν εὐχαρίστησε 'ς ὅσα ἔκοβε κ' ἔρραβε ἡ Πλουμοῦ. Τῆς εἶπε πῶς θὰ τὸ κάνῃ λόγῳ στὸν ἄνδρα της.

Τὸ βράδυ τῶμαθε καὶ ὁ Μανώλης. Κι' ἄρχισαν καὶ οἱ δυὸ νὰ συλλογιούνται τὸ τί καὶ πῶς θὰ κάνουν. Ἀπὸ τὴν ἡμέρα ἐκεῖνη τοῦ

φέρτα τῆς προξενήτρας δὲν εἶχαν τελειωμό. Ἀπ' τῇ μιᾷ συμπεθέρα στὴν ἄλλῃ.

Μὰ ὅταν ἕνας γονιὸς ἔχῃ ἑλίγα χρήματα καὶ πολλὰ κορίτσια, δὲ πολυσυλλογιέται. Ἔτσι ὁ κύρ Μανώλης τ' ἀποφάσισε κ' ἔδωκε τὸ λόγο του.

— Μονάχα, σὰν ἔλθῃ σήμερα ἡ Πλουμοῦ, φώναξέ με νὰ τῆς μιλήσω, εἶπε στὴ γυναῖκα του.

Μὰ ἡ προξενήτρα φύλαξε νᾶρθῃ τὴν ὥρα ποῦ ἔλειπε ὁ Μανώλης.

Ἦταν σὰν μουδιασμένη.

Τὴ φορά αὐτὴ τὰ ξερομασσοῦσε. Ὅλο καὶ μὲ μισόλογα. Στὸ τέλος τῆς λέει:

— Ἐρχομαι ἀπ' τῇ συμπεθέρα. Γιὰ πέ μου, Παναγιωτίτσα μου, ἀπὸ πόσα τάχει τὰ βόδια τὸ κορίτσι; Μὴ σοῦ κακοφανῇ. Μιλημένα πράγματα....

— Μὰ, κερά Πλουμοῦ, σὺ τὸ ξέρεις τὸ συνήθειο τοῦ χωριοῦ μας. Ἀπὸ δώδεκα χρονῶ τῆς τοιμάζουμε τῆς πρώτης τὰ προικιά. Ἦφαγα τὰ νειάτα μου στὴ κρεββατὴ νὰ φάνω... Ἀπὸ ἔξῃ τῆς τάχω. Φτωχικά, μὰ νοικοκυρεμένα...

Ἡ Πλουμοῦ ξερόδῃξε καὶ ξεροκατάπιε... Ἐπειτα τῆς ἔῃγησε πῶς ἡ συμπεθέρα τὰ θέλει, καλὰ καὶ σώνει, ἀπὸ δώδεκα. Κι' ὁ γιὸς δὲ μπορεῖ, βλέπεις, νὰ χαλάσῃ τῆς μάννας του τὸ χατήρι.

— Ἔτσι τὰδῶκε, λέει, κ' ἐκείνη στής δυὸ τῆς κόρες. Μὴ συγκλετίκεσαι ὁμῶς, Παναγιώτα μου. Νὰ γίνῃ τρόπος νὰ τὰ οἰκονομήσουμε. Δὲν εἶνε δὰ καὶ τίποτε μεγάλο πράγμα! Ἐσὺ ποῦσαι μάννα, νὰ μιλήσῃς τοῦ Μανώλη, νὰ κάνῃς τὰ πικρά-γλυκά, νὰ τελειώσῃ αὐτὸς ὁ γάμος... νὰ μπῇ ἡ χαρὰ στὸ σπίτι σου.

— Ναί, μὰ ποῦ οἱ παράδες, κερά Πλουμοῦ μου;

— Οὐφ, καὶ σὺ καὶ μὲν! Μὴ μοῦ φέρνῃς ἀπὸ ἑκατὸ βρύσες νερό... Πουλήστε καὶ κᾶτι τὴ ἀπ' τὸ σπίτι. Ἀ! ναί... πουλήστε τὸ Σταχτερό. Κάτι θὰ πιάσετε. Ἐγὼ πάλι: γιὰ τὸ δικό σας τὸ καλὸ τὸ λέω.

Τὸ βράδυ, σὰν γύρισε σπίτι ὁ Τσουπρὰς κ' ἔμαθε τὰ νέα, ἔμεινε συλλογισμένος. Νὰ πουλήσῃ, λέει, τὸ Σταχτερό, τὸν καλὸ του φίλο, τὸ σύντροφο τὸν ἀχώριστο στὴ δουλειά του; Ἦταν τὸ ἴδιο σὰν νὰ τοῦ ᾤκοθαν τὰ χέρια καὶ τὸ ψωμί τῶν παιδιῶν του. Κ' ἦταν σωστὸ τὰχα αὐτὰ ποὺ τὸν γύρισε. Νὰ πουλήσῃ τὸν γάμο, γιὰ νὰ πάρῃ

« — Ἔτσι, ποῦ λές, Παναγιώτα μου.
Τὸ παιδί εἶνε μάλαμμα... Νὰ κάνῃς τὸ
σταυρό σου καὶ νὰ πῇς τὸ ναί... »

ένα γαμπρό; Μά ἔλα πάλι ποῦ δὲν ἤθελε καὶ νὰ διώξῃ τὴ τύχη τοῦ κοριττοῦ του. Μ' αὐτὴ τὴν ἔννοια πλάγιασε νὰ κοιμηθῇ. Μά ποῦ ὕπνος καὶ ἡσυχία;

Τὰ χαράγματα τὸν ξύπνησαν τὰ ὀγκανίσματα τοῦ Σταχτεροῦ. Σηκώθηκε παραγμένος σὰν ἀπὸ κακὸ ὄνειρο. Κατέθηκε στὸ ντάμι. Ὁ Σταχτερός τοῦ φάνηκε σὰν νὰ τὸν κυττάζε ἀλλοιωτικά τὴ

φορὰ αὐτῇ. Σὰ νὰ διάβασε κάποιον πικρὸ παράπονο μέσ' σ' τὰ μεγάλα ξυπνά του μάτια.

Τὸν χάϊδεψε στὸ λαιμὸ καὶ κυττάζοντας τὸ ἀγαπητὸ ζῶο κατὰμματα:

— Ἐννοια σου, τοῦ λέει: Μὴ σε μέλλῃ! Θὰ κάνω ὅ,τι πρέπει... Πάμε τώρα στὴ δουλειά μας.

Ἐφόρτωσε τοὺς τενεκέδες μέσα στὰ καλάθια καὶ βγήκε στὴν αὐλή. Εἶχε ξημερώσει πλιά. Τὴν ὥρα ἐκεῖνη εἶχε σηκωθῇ καὶ ἡ γυναῖκα του νὰ ρίξῃ κριθάρι στὴς κόττες.

— « Ἐννοια σου, μὴ σε μέλλῃ! Θὰ κάνω ὅ,τι πρέπει... Πάμε τώρα στὴ δουλειά μας... »

— Λοιπόν, Μανώλη, τί θὰ ποῦμε στὴ Πλουμοῦ, σὰν ἔρθῃ;

— Νὰ τῆς πῆς, Παναγιώτα μου, πῶς πλιὸ καλὰ ἢχω τὸ δικό μου τὸ γαῖδοῦρι, ποῦ γέρασε στὰ χέρια μου, παρὰ κείνο ποῦ θέλει νὰ δώσῃ στὴ κόρη μου. Καλὸ βράδυ.

Μάζεψε τὸ σαλδάρι του, πήδησε ἐπάνω στὸ σαμάρι τοῦ Σταχτεροῦ, πήρε τὸν κατήφορο καὶ σὲ λίγο χάθηκε στὸ βάθος τοῦ μεγάλου δρόμου.

[Σμύρνη, 1910]

ἈΝΔΡ. Χ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΝΗΣΙΩΤΙΚΕΣ ΡΙΜΕΣ

ΤΟ ΓΕΡΟΝΤΟΚΟΡΙΤΣΟ

ΜΙΑ γοργὰ μαγείρευε — πρῶσα μὲ τὸ βούτιργο καὶ τῆς ἤλθε μιὰ βονλή — γιὰ νὰ πάῃ νὰ παντρευτῇ. Δίνει μιὰ τοῦ τσουνταλιού — κι' ἄλλῃ μιὰ τοῦ καλακιού πᾶνε τὰ φαγιὰ - ν - ἄλλοῦ: — φᾶτε, σκύλοι, τὰ φαγιὰ καὶ σεῖς, γάτες, τὰ ζουμιὰ — κ' ἐγὼ πάω νὰ παντρευτῶ, πάω ναῖρω ὠμοσφονεῖο — καὶ νὰ νοικοκυρεθῶ.

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Ist
Restrictions apply.

ΠΡΟΤΥΠΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΟΝ

ΜΕΤ' ΟΙΚΟΤΡΟΦΕΙΟΥ

ΗΛΙΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ

Καθηγητοῦ τῆς ἀγγλικῆς. Τέως τῆς σχολῆς ξένων γλωσσῶν
τοῦ Ἑθν. Πανεπιστημίου καὶ τῆς Σχολῆς τῶν Λογίων

14 — ΛΕΩΦΟΡΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΣ — 14

(Ὁπισθεν Πανελλ. Γυμναστηρίου)

ΔΗΜΟΤΙΚΟΝ ΣΧΟΛΕΙΟΝ — ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ — ΓΥΜΝΑΣΙΟΝ

ΤΑΞΙΣ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ — ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΣΧΟΛΗ — ΣΧΟΛΗ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Α'. Βίος σχολικός κατὰ φύσιν, ἐν ὑγιεινῷ ἰδρύματι, συνδεδεμένος μετ' ἀσκήσεων καὶ παιδιῶν ἐν ὑπαίθρῳ καὶ ἐκδρομῶν, παρασκευάζων καρτερικὰ καὶ ρωμαλέα σώματα.

Β'. Σκόπιμος προπαρασκευὴ διὰ τὸν ἀγῶνα τοῦ βίου· πᾶν περιττόν, ἐκ παλαιῶν προλήψεων κληροδοτηθὲν εἰς τὴν διδασκαλίαν, ἀποδεδειγμένως ἐπιβλαβὲς ἢ ἀχρηστον ἀπορρίπτεται· ὁ δὲ πολῦτιμος χρόνος χρησιμοποιεῖται πρὸς παροχὴν ἐκείνων τῶν γνώσεων, ἠθικῶν καὶ κοινωνικῶν, πραγματικῶν καὶ γλωσσικῶν, τῶν ὁποίων ἡ ἑλλειψις θὰ ἐξερριπτε τὸν ἀνθρώπον ἀπὸ τὸν εἰς τὸν δεινὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς.

Γ'. Καταδίκη παντὸς μηχανισμοῦ ἐν τῇ διδασκαλίᾳ, ἐνίσχυσις τῶν πνευματικῶν δυνάμεων διὰ μεθοδικῆς ἀσκήσεως· καταπολέμησις τῆς πωρότητας τῆς σκέψεως, καλλιέργια τῆς αὐτενεργοῦ διανοήσεως.

Δ'. Μόρφωσις ἰσχυρῶν ἠθικῶν χαρακτήρων ἱκανῶν πρὸς ἐνέργειαν καὶ δράσιν καὶ μεγαλουργὸν κοινωνικὴν ἢ ἐπαγγελματικὴν ἐπιχειρηματικότητα συμφώνως πρὸς τὴν ἰδιοφυίαν τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς.

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istori
Restrictions apply.

ΟΙ ΚΩΔΩΝΕΣ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΝΑΟΥΣ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΩΝ

Vivos voco.
Mortuos plango.
Fulgura frango.
(Schiller.)

ΟΙ κώδωνες, τῶν ὁποίων οἱ βόμβοι τσαυτὰ διεγείρουσιν ἐν ἡμῖν συναισθήματα χαρᾶς ἢ λύπης κατὰ τὰς ποικίλας τοῦ βίου ἡμῶν περιπετειάς· οἱ κώδωνες, οἵτινες ὑποδέχονται τὸν ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον, οἵτινες χαιρετίζουσι τὴν βάπτισιν ἡμῶν καὶ τὸν γάμον καὶ παρακολουθοῦσιν ἡμᾶς μέχρι τοῦ τάφου, ἀγγέλλοντες διὰ πενθίμων ἤχων τὴν μετástασιν ἡμῶν εἰς τὴν αἰωνιότητα· οἱ κώδωνες, οἵτινες κατὰ τὰς θυελλώδεις τοῦ χειμῶνος νύκτας, ὅταν ὁ οὐρανὸς εἶναι ζοφώδης καὶ ἡ γῆ χιονοσκεπής, ἤχουσι μακρόθεν ὅπως ἐπαυαγάγωσι τὸν πλάνητα ὁδοπόρον εἰς τὴν εὐθείαν ὁδόν· οἵτινες ἐν ἡμέραις ἐμπρησμοῦ ἢ καταποντισμοῦ συγκεντροῦσι πανταχόθεν τὰς γενναίας καρδίας πρὸς σωτηρίαν τῆς πυρπολουμένης ἢ κατακλυζομένης οἰκίας· οἱ κώδωνες, ὧν ἡ σιγὴ ἐπὶ τέσσαρας περίπου ἑκατονταετηρίδας ἀπέδῃ εἰς τοὺς προπάτορας ἡμῶν τοσοῦτον αἰσθητὴ καὶ ὀδυνηρὰ κατὰ τὰς ζοφεράς τῆς δουλείας τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐθνους ἡμέρας· οἱ κώδωνες οὗτοι δὲν εἶναι ἀπλὰ ὄργανα, ὕλικά καὶ ἄδρανῃ, ἀλλ' ἔχουσι ψυχὴν καὶ συναίσθησιν· συμμερίζονται κατὰ πάσας τὰς περιστάσεις τοῦ βίου τῶν Χριστιανικῶν κοινοτήτων, εἰς ἃς ἀποκλειστικῶς ἀνήκουσι, τὰς εὐφροσύνας καὶ τὰς θλίψεις, συγχαίρουσιν ἡμῖν καὶ συνθλίβονται, ψάλλουσιν ἐν ταῖς εὐτυχίαις ἡμῶν καὶ ὀδύρονται ἐπὶ ταῖς συμφοραῖς. Οἱ κώδωνες, οἱ ἥδη τοσοῦτον ἀρρήκτως συνδεόμενοι μετὰ τῶν πανηγύρεων καὶ θρησκευτικῶν ἡμῶν ἑορτῶν, εἰς τοὺς Ναοὺς τῶν Χριστιανῶν δὲν εἰσῆχθησαν ἀπὸ τῶν πρώτων χρόνων τῆς ἐπικρατήσεως τῆς θρησκείας, ἣν ἐδίδαξεν ὁ Θεάνθρωπος Χριστός. Ἡ χρῆσις τῶν κωδῶνων εἰς τὰς Χριστιανικὰς Ἐκκλησίας δὲν εἶναι ἀπωτέρα τῆς Εἰς μ. Χ. ἑκατονταετηρίδος, ἐμφανισθεῖσα τὸ πρῶτον εἰς τὴν Ἰταλικὴν Ἐπαρχίαν Καμπανίαν (Campania), ἐξ ἧς ἐτυμολογεῖται καὶ ἡ κοινὴ αὐτῶν ὀνομασία, *Kampana*.

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istor
Restrictions apply.

Οἱ ἀρχαῖοι Ἰουδαῖοι τὰς σάλπιγγας μετεχειρίζοντο κατὰ τὰς θρησκευτικὰς αὐτῶν ἑορτὰς καὶ πανηγύρεις, εἰς ἀνάμνησιν τοῦ ἤχου τῶν σαλπείγων, δι' ὧν ὁ Μωϋσῆς συνήγειρε καὶ ὠδήγει τοὺς προπάτορας αὐτῶν ἐκ τῆς ἀξένου χώρας τοῦ Φαραῶ εἰς τὴν γῆν τῆς Ἑπαγγελίας κατὰ τὴν μακρὰν ἐν τῷ μέσῳ τῆς Ἑρήμου πορείαν καὶ ὅταν βραδύτερον ἐνεκαινίζετο ὁ Ναὸς τοῦ Σολομῶντος παρήσαν καὶ ἱεροεῖς ἑκατὸν εἴκοσι σαλπίζοντες ταῖς σάλπιξιν. (Παραλειπ. Β'. ε'. 12). Σάλπιγγες ἐπίσης ἀνήγγελλον ἐν ἀπάσῃ τῇ Ἰουδαίᾳ κατὰ πάσαν περιτροπὴν ἐπτὰ ἐβδομάδων ἐνιαυτῶν (49 ἐτῶν) τὴν ἐναρξίν τοῦ πεντηκοστοῦ ἔτους, τοῦ ἐκ τῶν σαλπείγων τούτων, Ἑβραϊστὶ καλουμένων Ἰωβέλ, ἐπικληθέντος Ἰωβιλαίου (Jubilaum). Κατὰ τὸ ἱερὸν τοῦτο ἔτος οἱ δοῦλοι οἰκείᾳ βουλήσει ἀπηλευθεροῦντο, τὰ χρέη καταργοῦντο, ἡ γῆ ἐπανήρχετο εἰς τὴν κυριότητα τῶν ἀρχαίων αὐτῆς κτητόρων, αἱ ἐχθραὶ καὶ τὰ μίσῃ διελύοντο καὶ πληρῆς ἀγάπῃ καὶ ὁμόνοια ἀποκαθίστατο καθ' ἅπασαν τὴν Χώραν τῶν Ἰουδαίων. Πλὴν καὶ τὰ κύμβαλα καὶ αἱ κιθάραι καὶ αἱ σαμβούκαι, σαβεκά, δὲν ἦσαν ξένα κατὰ τὰς πανηγύρεις τοῦ περιουσίου τούτου λαοῦ τοῦ Ἰσραὴλ.

Τὰ κύμβαλα ἀποτελούμενα ἐκ δύο μεταλλίνων, συνηθέστερον χαλκίνων, ἡμισφαίριων, ἐχρησίμευον κυρίως παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἡμῶν προγόνοις κατὰ τὴν λατρείαν τῆς Κυβέλης καὶ τοῦ Βάκχου ὑπὸ γυναικῶν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐρρυθμῶς συγχρονούμενα, ὡς ἐπιμαρτυρεῖ καὶ ὁ ἐπισημότερος τῆς Νέας Κωμωδίας ποιητῆς Μένανδρος ἐν τοῖς ἐπομένοις στίχοις :

«ἐθέομεν δὲ πεντάκις τῆς ἡμέρας,
ἐκνυβάλλον δὲ ἐπὶ θεράπυνται
καὶ κωλύοντες»

Ὁ Μένανδρος ἐν ἐτέρῳ περισωθέντι ἀποσπάσματι τῶν ἀτυχῶς ἀπολεσθεισῶν πολλῶν αὐτοῦ Κωμωδιῶν, κατεριωνεύμενος τῆς χρήσεως τῶν κυμβάλων πρὸς ἐξίλασμόν τῆς θεότητος, λέγει· που ἀπευθυνόμενος πρὸς τὴν φίλην αὐτοῦ Ῥόδην :

«Οὐδέεις δι' ἀνθρώπον θεὸς σώζει, γύναι,
ἐτέρου τὸν ἑτερόν· εἰ γὰρ ἔλκοι τὸν θεόν
τοῖς κνυβάλοις ἀνθρώπος, εἰς ὃ βούλεται,
ὅ ταῦτα ποίῳν ἐστὶ μείζων τοῦ θεοῦ.
Ἄλλ' ἔστι τόλμης καὶ βίον ταῦτα δοῦναι,
ἐβροχμεν' ἀνθρώποις ἀναΐδει, Ῥόδη,
εἰς καταγέλωτα τῷ βίῳ πεπλάσμενα».

Ἡ χρῆσις τῶν κωδῶνων κατὰ τὰς θρησκευτικὰς τελετὰς ἦν παλαιάτα κοινὴ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἀσσυρίοις καὶ Αἰγυπτίοις κατὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ Ὀσίριδος κυρίως· οἱ Σῖναι διὰ τῶν ἤχων τῶν κωδῶνων ἡγγέλλον τὰς διακρίσεις τῆς ἡμέρας. Ὁ Ἀαράν ἐν ταῖς ἐπισήμοις τελεταῖς ἔφερε πορφυροῦν χιτῶνα, ὑπερραμμένους ἔχοντα χρυσοῦς κωδωνίσκους, ἰσαριθμούς πρὸς τὰς ἡμέρας τοῦ ἐνιαυτοῦ καὶ οἱ ὕπατοι τῶν Ἰουδαίων Ἀρχιερεῖς βραδύτερον κατ' ἀπομίμησιν

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

τούτου προσέρραπτον ἐπὶ τῶν ἱερῶν αὐτῶν μανδυῶν χρυσοῦς κωδωνίσκους, ἡχοῦντας καθ' ὅσον ἐδάδιζον. Τὸ ἔθος τοῦτο ἐπεκράτησε καὶ καθ' ἡμᾶς παρὰ τοῖς ἀνωτάτοις Λειτουργοῖς τοῦ Ὑψίστου. Τοιοῦτους περίπου κώδωνας ἔφερον ἐπὶ τῶν ἱματίων αὐτῶν καὶ οἱ Ἱερεῖς τῆς Κυβέλης. Ὁ Τυδεὺς ἔφερε κωδωνίσκους εἰς τὴν λαβὴν τῆς ἀψίδος αὐτοῦ· ὁ δὲ σύμμαχος τοῦ Πριάμου Βασιλεὺς τῶν Θρακῶν Ῥήσος εἶχεν ἐστολισμένους διὰ χρυσῶν κωδωνίσκων τοὺς καταλεύκους αὐτοῦ ἵππους, οὓς εἰς τὰ πεδία τῆς Τρωάδος ἐσκύλευσεν ὁ Ὀδυσσεύς, ὅτε ἐκεῖνος ἐφονεύθη ὑπὸ τοῦ Διομήδους. Ἐν Φρυγίᾳ τὸ ἄρμα τῆς Μητρὸς τοῦ Διὸς Ῥέας προσέπετο πομπῶδώς μετ' ἄλλων ἡχηρῶν ὀργάνων καὶ διὰ κωδῶνων. Τῶν κωδῶνων ἐπίσης ἐποιοῦντο χρῆσιν καὶ οἱ Ἕλληνες μετὰ τῶν αὐλῶν, κεράτων, κυμβάλων κλπ. κατὰ τὰς ἑορτὰς τῶν Κορυθάντων, τῶν Καθεύρων καὶ τοῦ Βάνχου, οὗ τὴν πομπὴν ἡκολούθουν Βακχίδες, φέρουσαι ἐπὶ τῶν ἱματίων αὐτῶν κωδωνίσκους ἡχοῦντας κατὰ τὴν ὄρχησιν. Οἱ Ῥωμαῖοι μετεχειρίζοντο τοὺς κώδωνας κατὰ τὰς δημοσίας αὐτῶν συναθροίσεις ἐν τῇ ἀγορᾷ, ἐν τοῖς δημοσίοις βαλανείοις καὶ κατὰ τὰς ἐπικηδεῖους πομπάς· ὁ δὲ Αὐγουστος πρῶτος ἀνήρτησε μέγαν κώδωνα πρὸ τοῦ ἐν Ῥώμῃ Ναοῦ τοῦ Διὸς. Ἀντὶ κωδῶνων οἱ Λακεδαιμόνιοι, κατὰ τὴν ἀνάρρησιν τῶν Βασιλέων αὐτῶν, ἔκρουον ἡχηρῶς τοὺς λέβητας πρὸς ἀποτροπὴν τῶν δαιμόνων· τοῦθ' ὅπερ ἑπράττον βραδυτέρον καὶ οἱ Μωαμεθανοὶ κατὰ τὰς ἐκλείψεις τοῦ ἡλίου καὶ τῆς σελήνης πρὸς ἐκφόβισιν τῶν ἀπειλούντων νὰ καταφάγωσι τὰ οὐράνια ταῦτα σώματα δρακόντων, καὶ ὅπως ἀποσπάσωσι ὑπὲρ αὐτῶν τὴν ἀντίληψιν τοῦ Προφῆτην αὐτῶν Μωάμεθ.

Οἱ κώδωνες, παρεμφερεῖς σχεδὸν τοὺς ἡδὴ ἐν χρήσει κατὰ τὸ σχῆμα καὶ τὴν κατασκευὴν, ἐχρησιμοποιοῦντο ἔτι παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἡμῶν προγόνους πρὸς συνεννόησιν ἐν τοῖς περιτετειχισμένοις στρατοπέδοις καὶ ὄχυραῖς πόλεσιν εἴτε κρουόμενοι ὑπὸ τῶν στρατιωτικῶν περιπόλων, εἰς τοὺς ὁποίους ὤφειλον νὰ ἀπαντήσωσι πρὸς ἐνδείξιν ἐγρηγόρευσε οἱ κατὰ τὰς διαφόρους θέσεις τεταγμένοι φρουροί, εἴτε καὶ παραδιδόμενοι ἀπὸ χειρὸς εἰς χεῖρα ὑφ' ἑκάστου φύλακος, διατρέχοντος τὴν ἐπιτετραμμένην αὐτῷ πρὸς φρούρησιν ἑκτασιν εἰς τὸν γείτονα, ὡς ἡ ἀρχαία ἐκφρασίς· « τοῦ κώδωνος παρενεχθέντος », ἀντιστοιχοῦσα πρὸς τὴν ἐν παλαιότεροις χρόνοις παρ' ἡμῖν « διὰν ἐπέσασε τὸ κόλι » ἥτοι ἡ περίπολος· τοῦτο μαρτυρεῖ καὶ ὁ Θουκυδίδης (Δ'. 135.1) ἀφηγούμενος ὡς ἐξῆς τὴν ἀποτυχοῦσαν ἀπόπειραν τῆς ἀλώσεως τῆς Ποτιδαίας ὑπὸ τοῦ Βρασιδα· « Ἀπεπείρασε δὲ τοῦ αὐτοῦ χειμῶνος καὶ ὁ Βρασιδᾶς τελευτῶντος » καὶ πρὸς ἕαρ ἡδὴ Ποτιδαίας· προσελθὼν γὰρ νυκτὸς καὶ κλίμακα » προσθεῖς, μέχρι μὲν τούτου ἔλαθε· τοῦ γὰρ κώδωνος παρενεχθέντος » οἷτος ἐς τὸ διάκειναι, πρὶν ἐπαγελεῖν τὸν παραδιδόντα αὐτόν, ἡ » πρόσθεσις ἐγένετο· ἔπειτα μέντοι εὐθὺς αἰσθημένων, πρὶν προβῆναι, » ἀπήγαγε πάλιν κατὰ τάχος τὴν στρατιάν καὶ οὐκ ἀνέμενεν ἡμέραν γενέσθαι ».

ΠΡΟΣΩΠΟΓΡΑΦΙΑ ΕΚ ΤΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ. — (Έργον Εὐαγγέλου Ἰωαννίδου)

τῶν κωδῶνων δὲν εἶναι ἀρχαιοτέρα τῆς Ε' μ. Χ. ἐκατονταετηρίδος· πρῶτος δ' Ἄγγλος Μοναχὸς καὶ σοφὸς Ἱστορικός τοῦ Ζ'—Η' αἰῶνος (693-735) Bède — le Vénéérable μνεῖαν ποιεῖται τῆς χρήσεως τῶν κωδῶνων εἰς τοὺς χριστιανικοὺς Ναοὺς τῆς Ἑσπερίας. Ἡ κατὰ τὰς διαφόρους Ἱεροτελεστίας ἐν τοῖς χριστιανικοῖς Ναοῖς εἰσαγωγή τῆς κωδωνοκρουσίας πρὸς συναγερμένον τῶν πιστῶν, ἀντὶ τῆς τέως ἐθιζομένης συγκρούσεως δύο ἀπλῶν σιδηρῶν ἐλασμάτων, τῶν καλουμένων *σημάντρων*, ὀφείλεται κατὰ τὰ κοινῶς δεδεγμένα εἰς τὴν ἐπίνοιαν τοῦ Ἁγίου Παυλίνου ἀρχιερατεύσαντος κατὰ τὸν Ε' αἰῶνα (409-431) τῆς Ἐπισκοπῆς Νόλας ἐν τῇ Ἱταλικῇ Καμπανίᾳ, ἐξ ἧς, ὡς εἴρηται, καθιερώθη καὶ τὸ κοινὸν ὄνομα *Καμπάνα*, εἴτε διότι τὸ πρῶτον ἐν Καμπανίᾳ ἐχρησιμοποιήθη εἰς τοὺς Ναοὺς, εἴτε διότι κατεσκευάζετο ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἐξορυσσομένου ἐξαίρετου χαλκοῦ. Ἐν Ἀγγλίᾳ ἡ χρῆσις τῶν κωδῶνων εἰσῆχθη ἀπὸ τοῦ ἐπομένου αἰῶνος κατὰ τὰς κηδεῖας τῶν νεκρῶν τὸ πρῶτον· μόνον δὲ ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ Ζ' αἰῶνος ἐχρησιμοποιήθησαν εἰς τὰς Ἱεροτελεστίας ἐν γένει· καθ' ἅπασαν τὴν Δύσιν οἱ κώδωνες ἀναρτηθέντες καὶ εἰς τοὺς Ναοὺς. Διὰ τῆς κρούσεως τῶν κωδῶνων τοῦ Ναοῦ τοῦ ἁγίου Στεφάνου ὁ Ἐπίσκοπος Αὐρηλίας Λούπος ἐν ἔτει 610 ἀπήλλαξε τὴν Ἀγενδίκην τῆς πολιορκίας τοῦ Βασιλέως τῆς Γαλλίας Κλοταρίου Βου ἐμπνεύσας τὸν πανικὸν εἰς τοὺς πολιορκητάς.

Τὸ ἔθιμον τῆς εὐλογίας ἡ μᾶλλον εἰπεῖν τοῦ βαπτίσματος τῶν κωδῶνων ἅμα τῇ κατασκευῇ καὶ πρὸ τῆς ἀναρτήσεως αὐτῶν ἐπὶ τῶν κωδωνοστασίων, τὸ ἔτι καὶ νῦν κρατοῦν παρὰ τοῖς Καθολικοῖς, καθιερώθη παρ' αὐτοῖς βραδύτερον ἐπὶ τοῦ Πάππα Ἰωάννου ΙΓ'. ἐτελεῖτο δὲ κατὰ τὸν ἐπόμενον τρόπον. Ὁ ἐπίσκοπος, ἀφ' οὗ πρότερον ἠύλογε· ἄλλας καὶ ὕδωρ, ἔπλυνεν ἐκ τῆς ἐνώσεως αὐτῶν διὰ βαντιστηρίου τὰ ἔσω καὶ τὰ ἔξω τοῦ κώδωνος καὶ εἰτα ἔχρει τὰ μὲν ἔξω ἐπτάκις δι' ἡγιασμένου ἐλαίου εἰς τὸ σχῆμα τοῦ Σταυροῦ, τὰ δὲ ἔσωθεν τετράκις ἐπίσης διὰ τοῦ Ἁγίου Μύρου· μετὰ τοῦτο ὑψηλῇ τῇ φωνῇ ἐπεκαλεῖτο τὴν ἐξ ὕψους ἀντίληψιν τοῦ Ἁγίου, εἰς τὸν φερώνυμον Ναὸν τοῦ ὁποίου προώριστο νὰ ἀναρτηθῇ ὁ βαπτιζόμενος κώδων. Τέλος βαντίζων τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ Ναοῦ διὰ τοῦ υπολοίπου ἀλατίνου ὕδατος καὶ ἀναγινώσκων τὸ Ἱερὸν Εὐαγγέλιον ἐπεράτου τὴν Ἱεροτελεστείαν, ἀφ' οὗ ἐχώρασε τὸν τύπον τοῦ Τιμίου Σταυροῦ ἐπὶ τοῦ κώδωνος, ὅστις οὕτως ἠύλογημένος ἀνηρτᾶτο ἐπὶ τοῦ κωδωνοστασίου.

Εἰς τὴν Ἀνατολὴν τοὺς κώδωνας εἰσῆγαγον οἱ Ἐνετοὶ βραδύτερον, μόλις κατὰ τὴν λήξιν τοῦ Θ' αἰῶνος, ἐν ἔτει 874. Καὶ τὸ πρῶτον μὲν ἐγένετο χρῆσις αὐτῶν εἰς τὰς Μονὰς τοῦ Ἁγίου Ὁρους· βραδύτερον δὲ μόλις περὶ τὸ ἔτος 1040, ἐπὶ τῆς Αὐτοκρατορίας Κωνσταντίνου τοῦ Μονομάχου, ἡ χρῆσις τῶν κωδῶνων εἰς τοὺς Ναοὺς εἰσῆχθη καὶ εἰς αὐτὴν τὴν Βασιλεύουσαν πόλιν.

Τῆς χρήσεως τῶν κωδῶνων εἰς τὰς Ὁρθόδοξους Ἐκκλησίας ποιοῦσι μνεῖαν οἱ Βυζαντινοὶ Χρονογράφοι τοῦ ΙΓ' καὶ ΙΔ' αἰῶνος. Παλαιότερος Νεοελληνιστὴς Παντοφύλαξ τοῦ 1772 καὶ πρὶς τούτων κατὰ τὸν

ΙΒον αἰῶνα ὁ Μιχαὴλ Ψελλὸς ἔγραψέ που : « ἐξεγερεῖ γάρ σε μέσης
 » νυκτός ὁ κώδων ὁ ἱερός καὶ τοῖς θεοῖς ἐνστηλωθείσῃ ἐδάφειν » .
 Ὁ δὲ κατὰ τὸ πρῶτον ἦμισυ τῆς αὐτῆς ἑκατονταετηρίδος ἀκμάσας
 πολὺς Θεόδωρος Βαλσαμών, ὁ καὶ Πατριάρχης Ἀντιοχείας ἀναρ-
 ρηθεὶς, παράδοξον ποιεῖται ἐξήγησιν τῆς χρήσεως τῶν κωδῶνων
 ἐν τοῖς χριστιανικοῖς Ναοῖς : « Ἐνὶ γὰρ κέχρηται σημαντηρίῳ, τῇ
 » καμπάνῃ, φημί, ἣτις ἐκ τοῦ κάμπου μετονομάζεται ὡς γὰρ ὁ
 » κάμπος, φασί, βουλομένοις εἰς ὁδοποιρίαν ἀνεμπόδιστος πρόκειται,
 » οὕτω καὶ τοῦ χαλκοστόμου κώδωνος ἡ μετέωρος διαλαλιά τοῖς
 » πᾶσιν εὐπρόσωπος ἡπλωται ». Ἀλλὰ καὶ ὁ μεταγενέστερος πολυπα-
 θῆς Κρῆς βραψφδὸς Στέφανος ὁ Σαχλύκης ἐπὶ τῇ χρήσει τῶν κωδῶ-
 νων εἰς τὰς νεκρωσίμους ἀκολουθίας τοιαῦτά τινα προσεπιφέρει :

« *Κι' ἀφοῦ προήσεις ἀνγος*
 » *κι' ἀφ' ὧν ἐξεψυχήσεις,*
 » *κοροῦν ἢ καμπάναις δυνατά,*
 » *μαζόνουντ' οἱ πατάδες*
 » *καὶ ψάλλοντ' ὡς τὸν οὐρανόν*
 » »

Ἐπὶ πολὺν χρόνον ἡ χρῆσις τῶν κωδῶνων παρὰ τοῖς Ὁρθοδό-
 ξοις δὲν καθήρσε παντελῶς καὶ τὰ ἀρχήθεν ἐπιζόμενα σιδηρὰ σήμαν-
 τρα, ἅτινα ἐξηκολούθουν συγκρουόμενα ἐν τοῖς χριστιανικοῖς Ναοῖς
 ἑρρυθμῶς μετὰ τῶν κωδῶνων ὡς τοῦτο μαρτυρεῖ καὶ ὁ ἐπὶ τῇ
 ἀλώσει τῆς Κωνσταντινουπόλεως δημῳδὸς Θερνός, κατὰ τὸν ὅποιον
 οἱ Τοῦρκοι μετὰ τῆς Κωνσταντινουπόλεως :

« *πῆραν καὶ τὴν Ἀγίαν Σοφίαν*
 » *τὸ μέγα Μοναστήρι,*
 » *μὲ τετρακόσια σήματα*
 » *κ' ἐξήντα δυνάμεις καμπάναις.*
 » *Κάθε καμπάνα καὶ Πατᾶς,*
 » *κάθε Πατᾶς καὶ Δούκος.* »

Καὶ ὅτε κατὰ τοὺς ζοφεροὺς τῆς δουλείας χρόνους οἱ κώδωνες
 καθηρέθησαν ὑπὸ τῶν κρατούντων Ὁθωμανῶν, ἐπανήλθεν ἡ χρῆσις
 τῶν σιδηρῶν ἢ καὶ ξυλίνων σημάτων, δι' ὧν συνηγείρετο τὸ Χρι-
 στεπώνυμον πλήρωμα εἰς τοὺς Ναοὺς πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου.
 Ἐν ταῖς μεγάλαις πόλεσι καὶ δὴ ἐν Κωνσταντινουπόλει διὰ τῆς
 ἑναρμονίου κρούσεως τῶν σημάτων καὶ τῆς ἀναφωνήσεως « *δοξί-*
 » *σατε πιστοὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν* » ὁ κανδυλανάπτης ἐκάστου Ναοῦ
 ἐκάλει τοὺς ἐνορίτας εἰς τὴν Λειτουργίαν.

Οἱ κώδωνες κατασκευάζονται συνήθως ἐκ μεταλλικοῦ κράματος
 ἀποτελουμένου ἐξ 78 μερῶν χαλκοῦ καὶ 22 μερῶν κασσιτέρου, τὸ
 δὲ βόπτρον αὐτῶν ἐκ καθαροῦ σιδήρου. Ἡ δὴθεν ἀνάμιξις καὶ ἀργύ-
 ρου κατὰ τὴν κατασκευὴν τῶν κωδῶνων, ὅπως καθιστῶνται ἡχη-
 ρότεροι, εἶναι προφανῆς καλογηρικὴ ἀγυρτεία πρὸς παραπλάνησιν
 τῶν εὐπιστοτέρων καὶ ὑφαρπαγὴν τῶν ἀργυρῶν αὐτῶν σκευῶν
 καὶ ἀπορρίψιν.

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiriako Apothetirio Dimosias Is
 Restrictions apply.

Ὁ μεγαλειότερος κώδων τοῦ Κόσμου εἶναι ὁ τοῦ Κρεμλίνου ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Πρωτεύουσῃ τῆς Ῥωσσίας Μόσχᾳ, ζυγίζων 66 περίπου τόννους· οὗτος καταστραφεῖς ἐκ τῆς πυρκαϊᾶς ἐν ἔτει 1737, ἀνεκωνεύθη βραδύτερον καὶ ἀνηρτήθη ἐπὶ τοῦ Πύργου τοῦ Ἰβάν Βελίκου, ἐν ἔτει 1836, παρ' ἐτέρῃ μικροτέρῃ κώδωνι βάρους 50 τόννων. Μετὰ τοὺτους, πολὺ κατώτεροι κατὰ τὸ βάρος, ἐπονται οἱ κώδωνες τῶν Ἐκκλησιῶν τοῦ Ἀγίου Στεφάνου ἐν Βιέννῃ, τῆς Παναγίας τῶν Παρισίων, τοῦ Ἀγίου Πέτρου τῆς Ῥώμης, τοῦ Ἀγίου Ἰακώβου τοῦ Compostelle ἐν Ἰσπανίᾳ, τοῦ Γεωργίου d'Amproise εἰς τὸν Ναὸν τῆς Παναγίας τοῦ Rouen, ζυγίζων 18 τόννους· ὁ τελευταῖος οὗτος, ἀναλυθεὶς εἰς χάλκινα νομίσματα κατὰ τὴν Γαλλικὴν Ἐπανάστασιν μετὰ τὴν κατατόμησιν τῶν Βασιλέων, ἀποκατέστη βραδύτερον κατὰ τὴν παλινρθώσιν τῶν Βουρβόνων παρὰ τῶν εὐλαβῶν Καθολικῶν τοῦ Rouen ὑπὸ τὰς ἱαχάς: «à mort les fondeurs de cloches, les assassins des Rois». «Εἰς θάνατον οἱ καταστροφεῖς τῶν κωδώνων, οἱ φονεῖς τῶν Βασιλέων».

Διὰ τοῦ ἐπομένου λατινικοῦ διστίχου λίαν ἐπιτυχῶς συνοψίζονται αἱ πολλαπλαῖ ὑπηρεσίαι, ἃς παρέχει εἰς τοὺς Χριστιανοὺς ὁ Κώδων τῶν Ἐκκλησιῶν.

«Laudo Deum verum, pleben voco, congreco clerum,

Defunctos ploro, fugo fulmina, festa decoro».

«Αἰνῶ τὸν ἀληθῆ Θεόν, τὸν λαὸν καλῶ, συναγείρω τὸν Κλήρον,

Τοὺς νεκροὺς θρηνῶ, ἀπελαίνω τοὺς κεραυνούς, τὰς εορτὰς κοσμῶ».

Καθ' ὅσον τὴν ἐπιρροὴν τῶν ἐπὶ τῶν Κωδωνοστασιῶν ὕφουμένων ἀλεξικεραυνῶν πρὸς ἀποτροπὴν τῶν ἐκ τῶν κεραυνῶν καταστροφῶν ἀπέδιδον οἱ λαοὶ τῆς Δύσεως ἐκ θεισθαμιονίας εἰς τὴν ἐνέργειαν τῶν κωδώνων.

Παραμφερὲς τῇ λατινικῇ τούτῃ διστίχῳ εἶναι καὶ ἡ ἐν τῷ μετώπῳ τῆς παρούσης διατριβῆς παρατεθεῖσα ἐπιγραφή: «Vivos »voco, mortuos plango, fulgura franco», ἥτοι «τοὺς ζῶντας »καλῶ, τοὺς νεκροὺς θρηνῶ, τοὺς κεραυνούς θραίνω», ἣν προέταξεν ὁ διάσημος Γερμανὸς ποιητὴς von Schiller εἰς ἓν τῶν καλλιτέρων αὐτοῦ ποιημάτων, τὸ ἐπιγραφόμενον «Κώδωνα».

ΜΙΧ. Γ. ΛΑΜΠΡΥΝΙΔΗΣ

Εἰς κυρίαν ἐπισκευαζομένην . . .

Τᾶ ὄρατα ξανθὰ μαλλάρια σου ποῦ στέλνεις στὸν μπαρμπέρη,
τὰ ῥόδα τοῦ προσώπου σου ποῦ ὁ ἔμπορος σοῦ φέρει,
τὰ σμάλτινα δοντάκια σου ποῦ πρὶν πλαγιάσης βγάξεις—
χρώματα, χάρες, ἔμμορφιές, φρεσκάδες ποῦ ἀγοράξεις—
σὰν πόσο, πόσο ἀκριβὰ νὰ σοῦ στοιχίζουν τάχα;
πιὸ λίγο θὰ σοῦ κόστιζε . . . μιὰ προσωπίς μονάχα!

ΣΑΤΑΝΑΣ

ΕΥΛΑΒΗ ΜΝΗΜΟΣΥΝΑ

† ΑΝΤΙΓΟΝΗ Π. ΛΟΥΚΑ

Ὁ θάνατος, τὸ λυσίπονον ἄλλως καὶ ποθητὸν ἐνίστε τοῦτο
τέρμα τῶν ἀνθρωπίνων βασάνων καὶ θλίψεων, δὲν θά ἦτο
ἴσως τόσον ὀδυνηρὸς καὶ ἀπαίσιος, ἐὰν ἐν τῷ προσώπῳ τῶν ἐκ-
λεκτῶν καὶ εὐγενικῶν πλασμάτων, τὰ ὅποια ἀδιακρίτως συντρί-
βει, δὲν συνέτριβε συγχρόνως καὶ τὴν εὐτυχίαν, τὴν χαρὰν καὶ
τὴν ὡραιότητα τῆς Ζωῆς δι' ἐκείνους, μεθ' ὧν συνεδέοντο δι' ἀρ-
ρήκτων δεσμῶν ἀγάπης, ἐκτιμήσεως καὶ ἀφοσιώσεως. Διὰ τοῦτο
καὶ ὁ θάνατος τῆς ἑως χθὲς ἔτι θαλερᾶς καὶ εὐτυχισμένης καὶ
λατρευτῆς δεσποίνης Ἀντιγόνης Π. Λουκᾶ δικαίως ἐθρηνήθη
ὡς κοινὴ συμφορὰ καὶ ἐβύθισεν εἰς εἰλικρινὲς πένθος δύο ἑλλη-
νικωτάτας κοινωρίας — τῆς Μυτιλήνης καὶ Σμύρνης, ὅπου ἀλη-

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

θῶς ἐλατρεῦετο διὰ τὰ ἐξαιρετικά της χαρίσματα. Γόνος ἀντάξιος τοῦ ἐν Μυτιλήνῃ ἐγκριτοῦ καὶ τετιμημένου οἴκου τοῦ Κούμπα, κληρονομήσασα τὰς ἀρετὰς τῆς πατριαρχικῆς τῆς οἰκογενείας, μετ' σπανίους θησαυροὺς ψυχῆς, ἡθους καὶ χαρακτήρος, συνδεθεῖσα διὰ τῶν δεσμῶν τοῦ Ὑμεναίου μετὰ τοῦ ἐναμίλλου εἰς εὐγένειαν καὶ καλωσύνην συμπολίτου αὐτῆς κ. Περικλ. Λουκά, διεκθύνθη τῆς ἐν Σμύρῃ Τραπεζῆς τῆς Ἀνατολῆς, ἀπετέλει οὐ μόνον ὑπόδειγμα ἀφωσιωμένης συζύγου, ἐστίας οἴκου εὐδαίμονος, ἀλλὰ καὶ τὸ σέμνωμα τοῦ ὠραίου φύλου τῆς συμφραϊκῆς κοινωνίας, ἐμπνευμένη καὶ ζῶσα ἐν τῇ ἀτιμοσφαίρᾳ τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τῆς εὐποιᾶς, ἀντιλήπτω φιλόστοργος τῶν δυστυχῶν καὶ ἀρωγὸς πρόθυμος τῶν αὐτόθι εὐαγῶν ἰδρυμάτων. Ἀτυχῶς εἶνε τόσον ἀσπιδὶς καὶ διαβατικῆς ἢ εὐτυχία εἰς τὸν κόσμον τοῦτον τῶν στεναγμῶν καὶ τῆς δοκιμασίας. Ἡ τόσον ζηλευτὴ καὶ ὀλβία δέσποινα, ἡ τέως ἀκμαία τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν, κατόπιν μαρτυρικῆς νόσου, καθ' ἧς οὔτε ἡ ἐπιστήμη οὔτε ἡ ἀγάπη καὶ αἱ εὐχαὶ οἰκείου καὶ φίλων ἰσχυσαν, παρέδωκε τῇ 25 παρελθόντος Μαρτίου λευκὴν καὶ ὠραίαν τὴν ψυχὴν τῆς εἰς τὸν Πλάστην, καταλιποῦσα εἰς πάντας, ὅσοι τὴν ἐγνώρισαν, ἄσβεστον τὸν πόνον τοῦ θανάτου τῆς. Τὸ γενικὸν πένθος διετρανώθη κατὰ τὴν πάνδημον καὶ ἐπιβλητικὴν κηδεῖαν τῆς, ἣν ἠκολούθησε βαθύτατα συγκεκνημένη σύμπασα ἡ οἰκογενὴς καὶ διεθνὴς αὐτόθι κοινωνία μετὰ τοῦ ὀρθοδόξου κλήρου καὶ τῶν ἐν τέλει, ἐν μέσῳ τριακοσίων στεφάνων, οὓς κατέθηκεν ἡ εὐγνωμοσύνη καὶ ὁ πόνος ἐπὶ τοῦ νεκρικοῦ τῆς φερέτρον. Ἡ σορὸς τῆς πολυκλαύστου νεκρᾶς, διαπερασθεῖς δι' ἐπὶ τούτῳ ἀμπολοῖον εἰς τὴν γενέθλιον τῆς, τὴν Μυτιλήνῃν, κατετέθη εἰς τὸν οἰκογενειακὸν τάφον, ἀποχαίρετισθεῖς κατὰ τὴν στιγμὴν τοῦ ἀποχωρισμοῦ διὰ τῶν ἐξῆς συγκλητικῶν στροφῶν τοῦ αὐτόθι λογιου κ. Στίλπωνος Πιττακῆ:

Ἄνοιξε, γλῶσσε, τὰ γτερά καὶ σὰν ἀνεμοζάλη
 γέρε τὸ μαῦρο μῆνυμα σὴ δόλια τῆς πατρίδα,
 ῥὰ ἐτοιμασθῇ καὶ τὴν δεχθῇ σὴ στοργικὴ ἀγκάλη,
 ὅπου ἐνανορίστηκε κ' εἶδε τὴν πρώτην ἀχτίδα.

Θάλασσα, γίνου μάμοραρο, ἥσυχ' ῥὰ περᾷ
 τοῦ Χάρου ἢ βάρα, ποῦ βαστᾷ τὸ κουρασμένο σῶμα.
 Τὶ εὐτυχία ἀφάνταστη! Πᾶσι ῥὰ ἡσυχάσῃ,
 ῥὰ εὔρῃ τὴν ἀνάτασι 'ς ἀγαπημένο χῶμα!...

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΜΝΗΜΟΣΥΝΑ

Γ'Ο Κλεάνθης Ν. Τριαντάφυλλος, ὁ γνωστός ὑπὸ τὴν παρωνυμίαν *Ραμπαγᾶς* ὡς ἰδρυτῆς καὶ συντάκτης τοῦ πρὸ 30ετίας ὁμωνύμου

σατυρικοῦ φύλλου, ὑπῆρξεν ἐνδιαφέρουσα φυσιογνωμία ἐν τῇ νεοελληνικῇ λογοτεχνίᾳ. Λόγιος, ποιητής, ἐδιδμογράφος καὶ δημοσιογράφος, ἔδρασε κατ' ἀρχὰς ἐν Κων/λεῖ, ὡς συνεργάτης τοῦ «Νεολόγου», τοῦ «Διογένους», τῆς «Σάλπιγγος», τοῦ «Κουδουνάτου» καὶ ἄλλων φύλλων, εἰς τὰ ὁποῖα μὲ τὸ σπινθηροβολοῦν πνεῦμα του, τὴν τόλμην τῶν ἰδεῶν του καὶ τὸ γοητευτικὸν παιγνιδὲς ὕφος τοῦ λόγου του, ἀπετέλεσεν ὥραιαν ἐκπλήξιν καὶ ἀντίθεσιν ἐν μέσῳ τῆς τότε σχολαστικῆς ἀρθρογραφίας τοῦ βυζαντινοῦ τύπου. Ἐκ Κων/λεως, καταδιωχθεὶς ὑπὸ τῆς τουρκικῆς λογοκρισίας, ἐγκατέστη τῷ 1878 ἐν Ἀθήναις, ἐνθα ἰδρύσας τὸ τόσον λαοφιλὲς ἐνέομενον φύλλον «Ὁ Ραμπαγᾶς», κατ' ἀρχὰς μετὰ τοῦ Βλ. Γαβριηλίδου, ὅστις ὅμως ἀποχωρήσας μετὰ μικρὸν ἐξέδωκε τὸ «Μὴ χάνεσαι» καὶ εἶτα τὴν «Ἀκρόπολιν». Οὕτως ὁ *Ραμπαγᾶς* μετὰ τοῦ *Μὴ χάνεσαι* καὶ τοῦ συγχρόνου τότε *Ἀστροδαῖον* τοῦ Θ. Ἀννίνου ἐγένοντο ἡ πρωτοπορεία τῆς νέας φιλολογικῆς καὶ δημοσιογραφικῆς περιόδου, ἥτις, ἀντὶ τῆς τέως χονδροκομμένης σατύρας, εἶχεν εἰσαγάγει τὴν λεπτὴν παρισινήν χάριν καὶ ἀβρότητα. Ὁ Τριαντάφυλλος, βαθὺς γνώστης τῆς γαλλικῆς γλώσσης καὶ φιλολογίας, πλὴν τῶν πρωτοτύπων ποιημάτων του, μετέφρασεν εἰς λαξευτοὺς στίχους καὶ οὐκ ὀλίγα ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ Παρνασσοῦ, ἐν οἷς καὶ πολλὰ τοῦ Βερανζέρου. Ἐν ἐξ αὐτῶν παραθέτομεν κατωτέρω. Μετὰ ἐνδεκαετὴ δημοσιογραφικὸν βίον πλήρη θριάμβων ἐναλλάξ καὶ διωγμῶν καὶ φυλακίσεων διὰ τὸ ἀκρατοῦν τῶν δημοκρατικῶν του ἀρχῶν, παθὼν διανοητικὴν ὑπερκόπωσιν ἐγένετο αὐτόχειρ τὸν Μάϊον τοῦ 1889. Κατήγετο δὲ καὶ ἐνενητήη ἐν Σίφῳ].

Ο ΘΕΟΥΛΗΣ ΜΑΣ

(Ἐκ τῶν τοῦ Βερανζέρου).

ΜΙΑ μέρα ὁ Θεούλης μας, ἀπὸ εὐγένειά του,
ἀνοίγει τὰ οὐράνια φηλὰ παράθυρά του,
μπροβαίνει μὰ τὴ μύτη του καὶ κατὰ δῶθε σκύδει.
Αὐτοῦ τοῦ Θεούλης τοῦ 17220.041 τρία τριβεῖ.
Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istos
Restrictions apply.

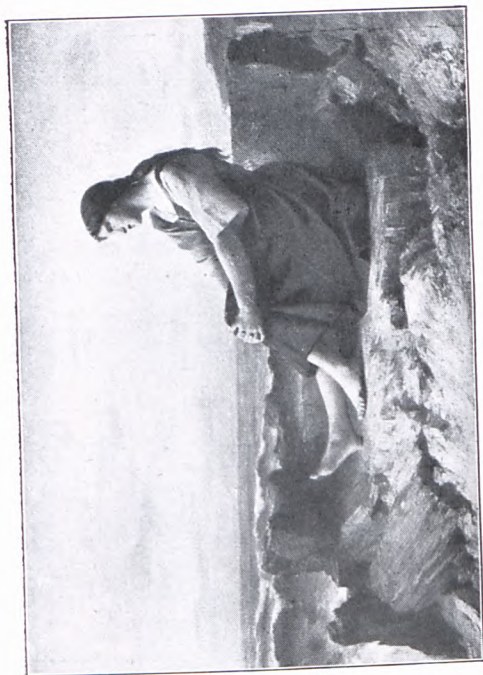
καὶ λέει: «νὰ μὴ χάθηκεν ἐκεῖν' ἡ σθοῦρα γῆ τους;»
 Μὰ σὲ μιὰν ἄκρη τοῦρανοῦ τῇ βλέπει νὰ μπαλάρῃ
 καὶ λέει τότε: «Ἄλλοι τους!
 Στὸν κόσμον τους τί γίνεται ἂν παίρνω 'γὼ χαμπάρι,
 στὴν πίστι μου, μωρὲ παιδιά, ὁ διάολος νὰ με πάρῃ,
 ὁ διάολος νὰ με πάρῃ!»

«Ἄσπροι ἢ μαῦροι, παρδαλοί, ψημένοι, παγωμένοι,
 θνητοί, ποῦ εἶστ' ἀπὸ ταμὲ τόσο μικροὶ πλασμένοι
 φωνάζει, σὺν τὸν δάσκαλον ποῦ τὰ παιδιὰ παιδεύουν —
 λέν, πῶς ἐγὼ σὰς κυθερνῶ!.. βρὲ σεῖς, σὰς κοροῖδεύουν!
 Βλέπετε δόξα κι' ὁ Θεός! καὶ ὑπουργοὺς ἀκόμα
 ἔχω μ' ἀνίσως ἐνα-δυὸ δὲν διώξ' ἀπ' τὸ κελλάρι
 νὰ φέρω ἄλλο κόμμα,
 νὰ παίρνῃ, ἀπὸ κάθε τι ποῦ γίνεται, χαμπάρι,
 στὴν πίστι μου, μωρὲ παιδιά, ὁ διάολος νὰ με πάρῃ,
 ὁ διάολος νὰ με πάρῃ!»

«Μὰ δὲν σὰς ἔδωκ' ἀγαθὰ νὰ ζῆτε ἐν εἰρήνῃ,
 κοπέλλες ἑμμορφες, κρασί καθένας σας νὰ πίνῃ;
 Πῶς! κάτω ἀπ' τὴ μύτη μου, μιὰς σπιθαμῆς ντζουτζέδες,
 μοῦ βγαίνετε συχνὰ - πυχνὰ γιὰ πόλεμον ἱραντέδες,
 καὶ με βαφτίζετε Θεὸ τῆς μάχης, τοῦ πολέμου,
 Θεό, ποῦ λές καὶ γιὰ καυγὰ κρεμάει τὸ ζουνάρι;
 Ἄν πάλεψα ποτὲ μου,
 ἂν ἔχω ἀπὸ πόλεμον, μωρὲ παιδιά, χαμπάρι,
 σὰς λέω, μὰ τῇ πίστι μου, ὁ διάολος νὰ με πάρῃ,
 ὁ διάολος νὰ με πάρῃ!»

«Αὐτοὶ οἱ νάνοι πῶχετε, οἱ χρυσοστολισμένοι,
 ποὺν' σὲ θρονιά περήφανα καὶ μαλακὰ χωσμένοι,
 αὐτοὶ ποῦ βασιλεύουνε στὴ μυρμηγκότροπιά σας,
 ποῦ στρέβουν τὸ μουστάκι τους καὶ τρῶνε τὸν παρὰ σας,
 τί κάνουν; Λένε πῶς ἐγὼ τοὺς κάνω βασιλειάδες
 μὰ ἂν ἔτσι νὰ σὰς τυραννοῦν ἐγὼ 'καμα τῇ χάρι
 σὲ τέτοιους μασκαράδες,
 πῶς βασιλεύουν ἂν ἐγὼ πῆρα ποτὲ χαμπάρι,
 στὴν πίστι μου, μωρὲ παιδιά, ὁ διάολος νὰ με πάρῃ,
 ὁ διάολος νὰ με πάρῃ!»

«Καὶ κἄτι νάνοι σας αὐτοῦ, κορακοφορεμένοι,
 ποῦ μῶχουν στὰ λιθάνια τους τῇ μύτῃ καπνισμένη,
 ἀπὸ τὸν καπνὸν τῆς καπνιστῆς σας κάνουν τῇ ζωῇ σας,

Ἀπὸ τὴν ἔσθηρ καλλιτεχνίαν. Ὁ ὁεμβασμός. (Ἐργον Α. Ρομέσ)

κι' ὅπου σὰς ἀφορίζουνε μὲ γλῶσσα σάν παπούτσι,
 ἂν ἀπ' αὐτὰ ποὺ ψάλλουνε πῆρα ποτὲ χαμπάρι,
 ἂν ἐννοίωσα κουκούτσι,
 καὶ ἂν πιστεύω αὐτουνῶν ποτὲ τὸ συναξάρι,
 στήν πίστι μου, μωρὲ παιδιά, ὁ διάβολος νά με πάρη,
 ὁ διάβολος νά με πάρη!»

«Ἔτσι ποὺ λέτε, βρὲ παιδιά, μὴ τᾶχετε μαζί μου
 ὅσοι ἔχουνε καλὴ καρδιά θὲ νᾶνε οἱ διαλεχτοὶ μου.
 Καὶ μὴ φοβάσθε! ῥίχτε το, παιδιά μου, ὅξω κι' ὅξω,
 κανένα ἀπ' τὸν παράδεισο, κανένα δὲν θὰ διώξω!
 Γλεντάτε! Μά, ἄδδιο σας! Μὲ θέλουνε στὸ σπίτι...
 Ἔπειτ', ἀδέρφια, μυρουδιά φοβάμαι μὴ μὲ πάρη
 Εἰσαγγελέα μύτη!
 Μ' ἀνίσως 'εἰς τὸν παράδεισο 'μπῇ τέτοιο σαλιγκάρι,
 μὰ τὸ Θεό, μωρὲ παιδιά, ὁ διάβολος νά με πάρη,
 ὁ διάβολος νά με πάρη!»

† Κλ. Ν. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΣ

Ὁ μετ' ὀλίγον... ἐξάδελφος.

Ἡ κυρία. — Ἀκουσε, Μαρούλα! Θέλω νά μοῦ εἰπῇς καθαρά ὅλη τὴν
 ἀλήθεια! Αὐτὸς ὁ πυροσβέστης, ποὺ μιλοῦσες τώρα στὴν αὐλὴ
 θύρα, εἶνε ἐξαδελφός σου;

Ὁ γάμος. — Ναι, ἀκόμα, κυρία...

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiko Apothetirio Dimosias Istorikis Vivlioth
 Restrictions apply.

SCRIVANO PUBBLICO

Ὁς τύπος, ὡς ἐπάγγελμα, ὡς θέαμα — ἀπὸ τὰ πλέον παράξενα. Ὡς βιοπαλαιστής τοῦ ὑπαίθρου, ἀληθινὴ τραγωδία. Ἄλλοτε ἦσαν πολλοί. Τοὺς ἐβλέπετε ἐγκαθιδρυμένους εἰς τὰ τρίστρατα τῆς ἀγορᾶς, ἀπ' ἔξω εἰς τὸ ταχυδρομεῖον, εἰς τὴν παραλίαν, παρὰ τὸ θέατρον, εἰς τὰς πολυόχλους συνοικίας, ὅπου συγκέντρωσις καὶ πληθυσμός. Τώρα ἡ σιλουέτες των ἐκλείπουν ὅλονέν. Τοὺς σαρώνει ὁ πολιτισμός, ὅπως τὰ σκουπίδια καὶ τὰ ἄχρηστα πολυκαιρισμένα πράγματα.

Εἰπῆτε τον ὅπως θέλετε: δημόσιον γραφέα, ἐπιστολογράφον, ἀναφορογράφον, μεταφραστήν! Εἶνε λίγο ἀπ' ὅλα. Ἐνα εἶδος πειναλέου Πτωχοπροδρόμου τῶν γραμμάτων. Κυρίως ὁμως ἓνα ἐλεεινὸν κοινωνικὸν ναυάγιον, ἓνα κουρέλι τῆς ζωῆς. Ἐνα κουρέλι τυλιγμένον μέσα σὲ ἄλλα κουρέλια ἐπίσης ἀξιοθρήνητα. Τὸ 'ψηλὸ του τὸ καπέλλο — τὸ ἀπαιτεῖ, βλέπετε, ἡ ἀξιοπρέπεια (!) τοῦ ἐπαγγέλματος — τσαλακωμένο, ξεγδαρμένον ὡς ἀπὸ ψωρίασιν. Τύφλα νᾶχουν τὰ 'ψηλὰ τῶν ἀθηναίων ἀμαξάδων καὶ ἐκεῖνα τῶν μόρτηδων

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istoriografias
Restrictions apply.

νεκροπομπῶν. Τὸ ἐπανωφόρι του, ξεθωριασμένον, πνέον τὰ λοιδοῖα, εἰς κατάστασιν ἀποσυνθέσεως. Ὁ λαίμοδετης του, πάλαι ποτέ μαῦρος, λαμποκοπῶν . . . ἀπὸ λίγδαν. Τὸ πανταλόνι του, μισοπεθαμμένον καὶ αὐτὸ, χιλιομπαλωμένον, παλαίει τὸν ἔσχατον περὶ ὑπάρξεως ἀγῶνα. Ἡ τρύπεζ τῶν παπουτσιῶν του, ὡς τόσα ἀνοικτὰ στόματα, ἐκπέμπουν, θαρρεῖς, γαστράς κραυγὰς σπαραγμοῦ καὶ ἀπελπισίας.

Αὐτὴ εἶνε ἡ ἐξωτερικὴ σιλουέτα των. Κοινὴ εἰς ὅλους σχεδόν τοὺς ἐπαγγελματίας τοῦ εἵδους. Διότι, ἂν παραλλάσσουν αἱ φυσιογνωμίαι, ὁ τύπος εἶνε ὁ αὐτὸς. Ὁ ἕνας ἀντιγραφὴ τοῦ ἄλλου. Χυμένοι ὅλοι στὸ ἴδιο, νομίζεις, καλοῦπι. "Αἶμα περιεργασθῆς ἕνα, ἔχεις τὴν εἰκόνα καὶ τὸ μαρτυρολόγιον ὅλων τῶν ἄλλων.

Φαντασθῆτε τῶρα ἕνα γεροντάκι, ποῦ τὸ ἐκύρτωσαν τὰ χρόνια καὶ τὰ βάρη, ρικνόν, σκελετωδές, ξεδοντιασμένον, μὲ σουφρωμένα τὰ μάγουλα, πετσί καὶ κόκκαλο. Ἡ ὄψις του σὰν ἀπὸ ὄχτρα ξεδαμμένη. Στραπατασαρισμένον ἀπὸ τὰ νύχια, θαρρεῖς, τῆς δυστυχίας. Πίσω ἀπὸ ἕνα τραπεζάκι ἐτοιμόρροπον, τοποθετημένον εἰς κάποιαν εὐσπλαχνικὴν γωνίαν τοῦ δρόμου, σκεπασμένον τάχα ἀπὸ ἕνα κάλυμμα ποντικοφαγῶν, μ' ἕνα καλάμαρι τρισάθλιον ἐπάνω καὶ δυὸ-τρεῖς κονδυλοφόρους σκουριασμένους — κάθεται εἰς τὸ ἀρθρικόν καὶ τρικλίζον κάθισμά του, σιωπηλός, ἀκίνητος, σκυμμένος εἰς τὰς σκέψεις καὶ τὸν πόνον του, ξένος καὶ ἀδιάφορος πρὸς τὴν βοήν τοῦ διερχομένου πλήθους. Τὸν χειμῶνα τὸν δέρνει τὸ παγοβόρι, ἡ βροχὴ, ἡ ὑγρασία. Τὸ καλοκαίρι τὸν λιώνει ἡ ἔσση. Ἄλλ' αὐτός, ἀπὸ πρωτὶ-πρωτὶ, ἔως τὸ βράδυ, μένει ἐκεῖ, καρφωμένος εἰς τὴν θέσιν του. Καὶ περιμένει νὰ τοῦ φέρῃ ἡ τύχη τοὺς πελάτας καὶ τὸ ψωμί τῆς ἡμέρας.

Εἰς αὐτὸν θὰ καταφύγῃ ἡ μοδιτρούλα τῆς γειτονιάς νὰ τοῦ γράψῃ τὸ ραβασάκι εἰς τὸν καλὸν τῆς. Ἐκεῖ θὰ τρέξῃ τὸ χασαπό-πουλο νὰ τοῦ ὑπαγορεύσῃ τὸ ἄχ-βᾶχ τῆς φωτιάς, ποῦ τὸν ἔκαψε ἡ ἀντικρυνὴ κουζίνα μὲ τὰ φλογερά τῆς μάτια. Αὐτὸς θὰ δεχθῇ τὴν πτωχὴν γρηούλα, ποῦ ἔρχεται μὲ ραγισμένη καρδίαν καὶ βουρκωμένα μάτια νὰ στείλῃ τὴν εὐχὴ καὶ τὴ λαχτάραν τῆς στὸ ξενιτεν-μένο παιδί τῆς. Αὐτὸς θὰ διερμηνεύσῃ ἐπὶ τὸ μελοδραματικώτερον τὰ τρυφερά παράπονα τῆς ἀπλοϊκῆς κόρης εἰς τὸν σκληρὸν καρδον ἀρραδωνιστικόν τῆς, ποῦ τὴν ἐξέχασε τόσες ἡμέρες. Αὐτὸν θὰ ἐπιφορτίσῃ ἡ πλύστρα νὰ τοῦ καταστρώσῃ τὴν σημειώσιν τῆς μπου-γάδας ποῦ θὰ στείλῃ εἰς τὸ γειτονικὸ ἀρχοντόσπιτο. Αὐτὸς θὰ φιλο-τεχνήσῃ τὴν συγκινητικὴν ἐπιστολὴν τὸν νεαροῦ σπουδαστοῦ, ποῦ θὰ ζητήσῃ εὐχὰς καὶ . . . χαρτζιλίκι ἀπὸ τὸν πατέρα του στὸ χωριό.

Ὅλοι οἱ καϊμοὶ, τὰ βάρη, αἱ ἐκχειλίσσεις τῆς χαρὰς καὶ τοῦ πόνου, εὐχαί, ἐλπίδες, ἀγωνία, τρυφερότητες, ἀντιζηλῖαι, δάκρυα, ἱεσάια, μυστικά, ἀνοησία, ἄρμει ἐγγενεῖς καὶ πόθοι χυδαῖοι, ὅλοι αἱ συγκινήσεις τοῦ πτωχοῦ ἀγραμμάτου λαοῦ θὰ περάσουν καὶ θ' ἀπο-κρυσταλλωθοῦν ἀπὸ τὴν ἄκρην τῆς πέννας του. Καὶ αὐτός, σοβαρὸς, συνωφρυνμένος, μὲ ὅρας ἐπίσημον, ἀφ' ἄκροσθῃ μὲ ἱερὰν προ-σέγγισιν, ἀποστρέφεται τὰ κουρασμένα μάτια πρὸς τὰ θαμπὰ

καὶ σκονισμένα ἡματογυῖα του — θὰ καταστρώσῃ εἰς τὸ χαρτί κάθε λύπην ἢ χαράν, κάθε σκέψιν γελαστήν ἢ πένθιμον, κάθε χονδροκοπιάν ἢ ἀνοησίαν, θὰ τὰ κτενίσῃ, θὰ βερνικώσῃ τὰς λέξεις, θὰ τορνεύσῃ τὰς φράσεις, θὰ τὰ φορμάρῃ εἰς τὸ καλαπόδι τῆς γραμματικῆς καὶ τοῦ συντακτικοῦ. Ἐπειτα θὰ τὰ διαβάσῃ εἰς ἐπήκοον τοῦ χάσκοντος πελάτου, ὃ ὅποῖος συχνὰ δὲν ἐννοεῖ τίποτε ἀπὸ τὴν στρυφνὴν δασκαλικὴν φρασσεολογίαν. Ἀλλ' ἐκεῖνος φροντίζει νὰ τοῦ μεταφράξῃ τὰς σχολιάς περιόδους εἰς τὸ χυδαῖον ἰδίωμα. Καὶ ὁ πελάτης, εὐχαριστημένος, παίρνει τὸ γράμμα καὶ τοῦ ἀφήνει μερικὰ σολδία, μᾶλλον ὥς ἐλεημοσύνην παρά ὥς πληρωμὴν. Ἐνίοτε ὅμως περνᾷ ἡ ἡμέρα ὅλη, χωρὶς νὰ ἐμφανίζεσθαι κανεὶς. Καὶ αὐτὸς περιμένει, νηστικὸς πολλάκις, τουρτουρίζων ἀπὸ τὸ κρῦο, φηγόμενος ὑπὸ τὸ θερινὸν καῦμα, λιγωμένος ἀπὸ τὴν πείναν. Καὶ δοκιμάζει τὸ μαρτύριον τοῦ Ταντάλου, ἂν τύχῃ νὰ τὸν εἰρωνευθῇ ἡ κνίσσα τοῦ ἀντικρυνοῦ μαγευρίου.

Ὅταν βραδυάσῃ, τοποθετεῖ τὸ αὐτοσχέδιον γραφεῖον του εἰς κάποιον πλησίον ἐκεῖ παράμερον ὑπόστροφον ἢ εἰς κανέν γειτονικὸν μπακάλικο, καὶ φεύγει, σιωπηλός, σκυφτός, βυθισμένος εἰς τὰς σκέψεις του, διὰ νὰ ξεκουρασθῇ εἰς τὸ βάθος τίς οἶδε ποίας τρώγλης σκοτεινῆς καὶ ρυπαρᾶς μέσα εἰς τὰ λαβυρινθώδη στενολόκα κακα τῆς ἰταλικῆς μεγαλουπόλεως.

Κάποτε, ἐξαφανίζεται ἐπὶ δύο, ἐπὶ τρεῖς, ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας. Εἶνε ἄρρωστος τάχα; Τὸν ἐτοσάκισεν ἡ πείνα ἴσως; Μήπως τὰ εἰτίναξε ἀπὸ τὸ νυκτερινὸν ξεπάγιασμα; Ποιὸς ἐσύρει. Κανεὶς δὲν ἐρωτᾷ οὔτε φροντίζει διὰ τὰ ἐμφυχα αὐτὰ φρόκαλα τῆς ζωῆς. Φεύγουν ὅπως ἤλθαν. Ἀπὸ τὸ χάος εἰς τὸ ἄγνωστον.

Εἰς τὴν θέσιν του ὅμως, ἡ ὁποία θὰ μένῃ ἀδέσποτος — *res nullius*, θὰ παρουσιασθῇ ἓνα πρῶτ' ἄλλος δυστυχημένος συνάδελφος μὲ τὸ δικαίωμα τοῦ *primo occupandi*. Θὰ ἐνθρονισθῇ εἰς τὸ ἴδιον κᾶθισμα, σοβαρός, ἀμίλητος, συννεφιασμένος τὴν ἐκφρασιν, μὲ τὰ αὐτὰ ταλακώματα τῆς συμφορᾶς εἰς τὴν μορφήν καὶ τὸ ἔνδυμα, διὰ νὰ συνεχίσῃ τὸ μαρτύριον καὶ τὴν ἀθλιότητα τοῦ ἀχαρίστου ἐπαγγέλματος τοῦ δημοσίου γραφέως.

Νεάπολις, Ἀπρίλιος τοῦ 1906

ΣΑΤΑΝΑΣ

Στοιχειωμένο καρᾶβι

ΜΑΤΑΙΑ μὲ κρᾶζουν ἢ ἀκτὲς κ' οἱ τόποι μὲ καλοῦνε,
στὴς πολιτεῖες μάταια μὲ σπρώχνουν πρῶτα ἢ αὔρες.
Τραβῶ ἀνοιχτά. Τὰ μάτια μου λιμάνι δὲν θὰ ἰδοῦνε,
μαῦρα ἔχω βάφει τὰ πανιά καὶ τῆς ἀντένης μαῦρες.

ΠΑΥΛΟΣ ΝΙΡΒΑΝΑΣ

ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΔΙΚΟΝ ΚΑΙ ΣΚΛΗΡΟΝ ΘΑΝΑΤΟΝ
ΤΗΣ ΜΙΚΡΑΣ ΧΑΡΙΤΩΜΕΝΗΣ ΚΟΡΗΣ
ΑΣΠΑΣΙΑΣ Ν. ΑΝΑΣΤΑΣΟΠΟΥΛΟΥ*

ΑΛΗΘΕΙΑ τάχα νᾶτανε ἡ ψέμματα ἡ ζωὴ σου ;
Πές μας τὸ ὥρατο μυστικὸ ποῦ ἔφτυγε μαζί σου :
ἀπὸ ποιά χῶρα μακρονὴ ἀπ' τὰ οὐράνια πέρα
μας ἦλθες ὥσάν ὄραμα δολόεντο μιὰ μέρα ;
Τί ἦσαν ; πλάσμα ἢ ὄνειρο καὶ φῶς τοῦ παραδείσου,
καὶ σπλάγχνο τους σὲ πίστεψαν οἱ ἄμωροι γονιοί σου ;

* Κόρη ἐγκρίτου οἰκογενείας, τοῦ ἐν Καρδίτῃ Διευθυντοῦ τοῦ Ὑποκα/ματος τῆς Ἑθνικῆς Τραπέζης κ. Ν. Ἀναστασοπούλου, προικισμένη μὲ σπάνια ψυχικά καὶ ἠθικά χαρίσματα, ὅσα φύσει ἀγαθὴ καὶ μέριμνα φιλόστοργος ἦτο δυνατόν νὰ συγκεντρώσῃ εἰς τὸ ἄβρον καὶ ἐκλεκτόν ἐκεῖνο πλάσμα, τὸ θέλον καὶ γοητεῖον μὲ τὸ σπινθηροβολοῦν πνεῦμα του καὶ τὸ ἦθος τὸ ἐράσιμον, ἐπέπρωτο νὰ ἀποθάνῃ εἰς τὸ ἔαρ ἀκόμη τῆς ζωῆς, ἐν ἡλικίᾳ 13 μόλις ἐτῶν. Καὶ οἷα συμπτώσεις καὶ σκληρὰ τῆς Μοίρας εἰρωονεία ! Ὁ θάνατος, ὥσει ἐξ ἐνέδρας, τὴν ἀνήγαγε τὴν ἰδίαν ἀκριβῶς ἡμέραν καὶ ὥραν τῶν γενεθλίων τῆς, ὥς διὰ νὰ πληγώσῃ ὀδυνηρότερον, τὰ σπλάγχνα τῶν ἀγαπημένων τῆς. Ἐγεννήθη τὴν 23 Μαρτίου 1897 καὶ ἀπέθανε τὴν 17 Μαΐου 1910.

Authorized licensed use limited to: 172.229.0.4.

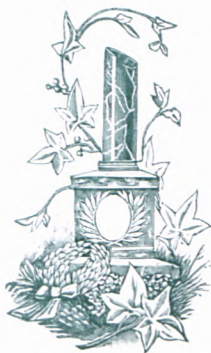
Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiko Apothetirio Dimosias Istorikis Vivlioth
Restrictions apply.

Μὴ ἀγκάλιαζε ἡ λαχτάρα τους σιὰ στήθεια — ὦ, ἄλλοι τους ! —
 ἔν' ἀγγελουῶδι ἄλλης ζωῆς ποῦ τῷπαιοναν παιδί τους ;
 ποῦρθε γιὰ λίγο τῇ Χαρὰ ἐδῶ νὰ κελαϊδήσῃ,
 καὶ σ' ἐντυχία ψεύτικη νὰ τοὺς γλυκοκοιμήσῃ ;
 Ἄχ, ναί ! τραγοῦδι κι' ὄρειο σβυστήκαν ἓνα βράδυ
 κ' ἔρμου ξυπνήσαν' ἀπ' τὸ γῶς μέσ' στὸ βαθὺ σκοτιάδι

Τώρα, 'ς τὸν γκρέμιο τὸ βωμὸ χλωμή, βονβή — ὠϊμένα ! —
 ἡ Λύπη παραστέκει
 σοῦ καίει κανδήλι ἀκοίμητο, μοιρολογάει, σοῦ πλέκει
 τοῦ πόνου νεκρολούλουδα σιὰ δάκρυα ποτισμένα.
 Ἄχ ! ὅλα τὰ ὠραῖα πλάσματα ποῦ τῇ Ζωῇ ὁμορφαίνουν,
 ἔτσι ἔρχονται ἀχνόφεγγα, κι' ἀχνόφεγγα διαβαίνουν.

(23ῃ Μαΐου 1910).

Κ. Φ. ΣΚΟΚΟΣ

ΠΑΙΔΙΚΗ ΑΝΑΜΝΗΣΙΣ

Η ΤΣΙΠΤΑΝΑ

ΜΕΣΑ από τό τυφλό φτερούγισμα τῶν ἀναμνήσεων ποῦ κοιμοῦνται στριμωγμένες στό κοιμητήρι τῆς μνήμης μου, μία σπαράζει καί ἀναζῇ ἐντονώτερη.

Ἦμουν ὡς δεκατεσσάρων χρόνων παιδί. Συχνά τὰ ἀπογεύματα, ὅταν ἔφευγα ἀπό τό σχολεῖο, ἔστρεφα τὰ βήματά μου πρὸς τό κοιμητήρι. Ἡ στοργή στήν μνήμη τοῦ πατέρα μου μέ ὠδηγοῦσε πρὸς τό μνημεῖο του. Ἡ ἀνήσυχη ψυχὴ μου, ἡ αἰῶνια σκιάδα ἐνός Ἰδανικοῦ, πνιγμένη μέσ' στή σιγαλὴ θλίψη, εἰ-
ρισκεν ἐκεῖ μία γλυκειὰν ἀνακούφιση, γιατί μέσα εἰς τὸν νοῦν μου ἐγκρινοῦσα τὴν ὁδύνην τῆς δημιουργίας νὰ μέ ἀνυψῶνῃ πλέον ψηλὰ ἀπὸ κάθε πρόσκαιρον πόνον.

Μέ εἶχε συνειθίσει ὁ πατέρας μου, ἕνα δυὸ χρόνια πρὶν πεθάνῃ, νὰ μέ παίρῃ περίπατο εἰς τὸν γύρον τοῦ Νεκροταφείου. Ἐκινούσα-
μεν ἀπὸ τό ἕνα μέρος τῆς πόλεως καί ἐθαίναμεν εἰς τό ἄλλο.

Ὅταν ἐφθάναμεν ἐμπρὸς εἰς τὴ σιδερόφραχτη θύρα τοῦ κοιμητη-
ρίου, ἐστέκετο ὁ πατέρας μου, καί μέ τό ταυτόχρονο συνειθισμένο του κίνημα, ἔθαζε κάτω ἀπὸ τὴ μασχάλη τό μπαστοῦνι του, ἔσιαζε τὰ ματογυῶλιά του, καί μέ τό εὐγενικό καί μεγαλόπρεπο κίνημα τοῦ ἀσπρόμαλλου κεφαλιοῦ του, μοῦ ἔλεγε μέ τὴ γλυκειὰ φωνή του:

— Πάμε μέσα, παιδί μου:

Ἐγὼ τοῦ ἔσφιγγα τό χέρι του ποῦ ἐκρατοῦσα.

— Πάμε, ναι, πάμε.

Σὰν καί νὰ προησθάνετο, καί τοῦ ἄρρεσε νὰ κάνῃ συχνὰ ἕνα γύρο μέσα στό νεκροταφεῖο, κάτω ἀπὸ τὰ κυπαρίσσια.

Ὁ φωτισμένος νοῦς του, ἡ αἰσθαντικὴ ψυχὴ του ἐσύρετο εἰς τὰ μνήματα ποῦ ἐσκέπαζαν γνωστά του πρόσωπα, καί ἐστεκόμην ἐμπρὸς εἰς τὸν τάφο τῆς μητέρας του.

Ὁ πατέρας μου, αὐτὴ ἡ ἀνάμνησις ἔφερνε συχνὰ

τὰ βήματά μου, μέ τῇ συνειθισμένη μιμητικῇ τάσῃ τῶν παιδιῶν, πρὸς τὸ νεκροταφεῖο.

Καί ἐκεῖνη τὴν ἡμέραν ἐθάδιζα πρὸς τὸν τάφο τοῦ πατέρα μου.

Ἐξω ἀπὸ τοὺς τοίχους τοῦ νεκροταφείου μερικοὶ ἀσιγγανοὶ εἶχαν στήσει τὰς σκηναὺς των.

Εἰς τὸ ἀνοιξιατικὸν τοπεῖον ἔδυνεν ὁ ἥλιος καὶ ἔρριχνεν τῆς τελευταῖας λάμπεις του ἐπάνω στὰ ταπεινὰ σκηνώματα τῶν γύφτων, ποὺ ἐφαίνοντο σὰν τρόπαια τῆς περιπλανωμένης φυλῆς.

Αἱ σκηναὶ ἐκεῖναι, πρόχειρα ῥυπαρὰ καταφύγια, ἐσκέπαζαν τοὺς αἰώνιους ταξιδιωτὰς τῆς ζωῆς, ποὺ χωρὶς νὰ ἔχουν ἰδέαν πατρίδος, γυρίζουν ἄστεγοι εἰς ὅλον τὸν κόσμον, καὶ ζοῦν ξέγνοιαστοι χωρὶς νὰ τοὺς δελεάζῃ ποτὲ ἡ ἰδέα τοῦ πλούτου καὶ τῆς δόξας.

Οἱ γύφτοι, σκύβαλα τῆς ζωῆς, δείχνουν πρὸς τὴν ζωὴν μίαν τέτοιαν περίφρονησι ποὺ δὲν ἔδειξε ποτὲ κανεὶς φιλόσοφος.

Ἦσυχτοι, ἐλευθῆροι, περιφρονημένοι, ζοῦν ὅπου θέλουν.

Κατεγίνοντο ἀδιάφοροι εἰς τὰ ἔργα των καὶ μιλοῦσαν μίαν γλῶσσαν πολυσύνθετην, συρτήν, συριστικὴν, κακὴν ἤχον.

Ὅπως ἐκύτταζα πρὸς τὰ ἐκεῖ, μία γρηῃα τοιγγάνα μοῦ ἐφώνησε καὶ μοῦ ἔκαμε νόημα νὰ πλησιάσω.

— Ἀρχοντόπουλο, ἔλα ὁῶ, νὰ σοῦ πῶ τὴν τύχη σου.

Ἦτο μία ἰσχνὴ γρηῃά, μέ πολύχρωμο μανδύλι γύρω ἀπὸ τὸ ἀκάθαρτο, ρυτιδωμένο πρόσωπό της.

Ἐπλησίασα μέ τὴν περιέργειαν καὶ μέ τὸ συνειθισμένον ἀλόγιστον θάρρος τῶν παιδιῶν.

— Ἀπλῶς τὸ χέρι σου, νὰ ἰδῶ τὴ μοῖρα σου.

Καὶ μοῦ ἄνοιξε τὴν παλάμην μέ τὰ λερωμένα της δάχτυλα.

Ἐκύτταξε μέ προσοχὴν τὰς γραμμὰς καὶ τὰς διακλαδώσεις.

Ὑστερα ἐσήκωσε τὸ κεφάλι της καὶ εἶπε :

— Πολλοὶ σ' ἀγαπᾶνε καὶ πολλοὶ σ' ὀχτρεύονται, ἀρχοντόπουλο. Καὶ κακὸ γιὰ σένα, μαῦρο κακὸ, μεγάλον κακὸ, ἐπέρασεν ἀπὸ τὸ δρόμον ποὺ ἔκαμες.

Ἐννοοῦσε τοῦ πατέρα μου τὸν θάνατον. Ἡ μαντεία της δὲν ἦτο δύσκολη, διότι εἶχεν ἀντιληφθῇ καὶ τὰ πένθημα φορέματά μου καὶ ἐτὶ ἐθάδιζα πρὸς τὸ νεκροταφεῖον.

Ἐπροσῆλωσε τὸ βλέμμα της εἰς τὰ μάτια μου καὶ ἐπροσπάθησε νὰ μαντεύσῃ τὸν χαρακτήρα μου.

— Καλὸ παιδί εἶσαι, καλὸς ἄνθρωπος θὰ γένῃς, ἀγάπη θὰ δώσῃς, ἀγάπη θὰ γνωρίσῃς· πόνον δὲν θὰ δώσῃς, πόνον θὰ λάβῃς.

Ὑστερα ἐσώπασε.

Ἐγὼ εἶχα ἀφαιρεθῇ. Ἐκύτταζα, ἐπάνω ἀπὸ τὸν τοίχον, ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ κυπαρίσσια, εἰς τὸ βάθος τοῦ κοιμητηρίου τὸν τάφον τοῦ πατέρα μου.

Ἀπὸ μακριὰ ἐφθανε σὰν πένθημος ὁ ἡχος τῶν κουδουνιῶν τῶν προβάτων ποὺ ἔδοσκαν εἰς τὸν ἐξοχικὸν κάμπον.

Παραπέρα, δύο τρία μικρὰ τοιγγανόπαιδα, ἄπλυτα, μελαψά, ἀκάθαρτα ἐπαιζαν κοντὰ σ' ἓνα μνημα.

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiko Apothetirio Dimosias I
Restrictions apply.

Ἡ φύση λῆς καὶ ζητοῦσε μέσ' ἑτὴν πράσινη βλάστηση τῆς χλόης
νὰ πνίξῃ ὅλο τὸν πόνο τῶν νεκρῶν ποῦ ἐκοιμῶντο ἐκεῖ τὸν αἰῶνιον
ὕπνο, ἀνίδεοι ἀπὸ τὸν θόρυβο τῆς ζωῆς.

Καὶ ὁ ἥλιος ὅπου ἔσθυνεν εἰς ἓνα χρυσογάλανον οὐρανό, καὶ
ἔστελνε τὸ τελευταῖο φῶς του ἐπάνω ἀπὸ τὰ κυπαρίσσια καὶ τοὺς

Ἀθήγανοι πωληταὶ ὕδατος.

τάφους, ἐφαίνετο σάν νὰ ἀδελφῶνῃ ἀμέριμνα τὴν χαρὰν τῆς ζωῆς
μέ τὸν θάνατον.

Αὐτὴ ἡ θλιβερὴ ἀντίθεσις ἔφερεν εἰς τὴν σκέψῃ μου τὴν εἰκόνα
τοῦ στροβίλου τῆς χαρᾶς καὶ τῆς λύπης, ὅπου σφιχταγκλεισμένεσ
στηρφογυρίζουν, δεχόνοντας σὲ κάθε γύρισμα πότε ἡ λύπη τὴν
ὠχράν καὶ θακρὺδρεχτή μορφὴ τῆς, καὶ πότε ἡ χαρὰ τὸ ἱλαρὸ καὶ
ἀνθοστεφάνωτο μέτωπό τῆς.

Ἡ εἰκόνα ἡ 722904 ἐψιθύρισε μὲ ἀπότομον, συριστικὴν φωνήν

— Νὰ στὸ πῶ ;...

Τὴν ἐκύτταξα. Ἐδειχνε συνωφρυνμένον τὸ πρόσωπον καὶ ἔκαμνε μὲ τὸ χέρι κάποια μυστηριώδη σχήματα.

— Τί νὰ μοῦ πῆς ;

— Τὴν τύχη σου, ἀρχοντόπουλο, τὴν μοῖρα ποῦ σοῦ εἶναι γραμμένη.

Τῆς ἔνευσα μὲ τὸ κεφάλι.

Ἡ Τσιγγάνα ἐξηκολούθησε :

— Ἡ Μοῖρα σου γράφει πῶς ἀπὸ θάνατον ἄδικο θὰ πεθάνῃς.

Ἐρρίγησα. Μιὰ βαθειὰ ἀνατριχίλα ἐσπάραξε ὅλο μου τὸ σῶμα.

Ἡ τσιγγάνισ

Ἡ ἀπότομη ἰδέα τοῦ θανάτου ἐξερρίχωσε μὲ ἄγριον χέρι ὅλον μου τὸ θάρρος. Ἐγρίκησα μίαν υπερήφανη λύπην, καὶ δὲν ἠθέλησα νὰ δεῖξω στὴν γύφτισσα πῶς ἡ προφητεία της μ' ἐτρόμαξε.

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἀπὸ τὸ βάθος τῆς σκηνῆς ἐφάνη τὸ νεαρὸ προσωπάκι ὡραίας τσιγγανοπούλας, μὲ τὰ χεῖλη κόκκινα σὰν διψασμένα γιὰ φίλημα ἀπὸ ἐπιθυμίαν ἀνέκφραστη.

Μοῦ ἐχαμογέλασε μ' ἓνα γλυκὸ μειδίαμα ποῦ ἄφησε νὰ φανοῦν τὰ δολόλευκα δόντια της, καὶ ὕστερα καὶ εἶπε πρὸς τὴν γρηῃά τσιγγάνα, ἡ ὁποία θὰ ἦτο μάννα της.

Ἐνὰ γύφτο ποῦ εἶχε ἄλλο ἄνδρα, χαρτὶ καὶ ὀσάκι, χαρτὶ σκίσω,

καὶ ἄλλο ποῦ εἶχε ἄλλο ἄνδρα, χαρτὶ καὶ ὀσάκι, χαρτὶ σκίσω,

Downloaded from Psifiko Apothetirio Dimosias Is

Restrictions apply.

Ἐβγαλα τὸ μικρὸ πορτοφόλι μου. Εἶχα μέσα δύο-τρεῖς δραχμές. Ἔδωσα τὴν μίαν πρὸς τὴν τσιγγάνα, τὴν ἐπῆρε, τὴν ἐμάσησε, τὴν ἔσχισε, καὶ γυρίζοντας πρὸς τὸν τοῖχο τοῦ νεκροταφείου ἐπέταξε τὰ χάρτινα κομμάτια ἐπάνω ἀπὸ ἓνα μνήμα, ἐνῷ ἔκανε εἰς τὸ κενὸ μὲ τὸ χέρι τῆς κάποια παράξενα κινήματα, καὶ ἐφιθύριζεν ἀκατανόγητα λόγια.

— Τώρα κακὸ ἔφυγεν ἀπὸ ἀπάνω σου, μοῦ εἶπεν ὡς εἰς ἀποχαιρετισμόν.

Ἐστράφην νὰ φύγῃ.

Ὅπως ἐγύριζα, ἔπασσε τὸ βλέμμα μου διὰ τελευταίαν φορὰν εἰς τὴν θύραν τῆς σκηνῆς ὅπου ἐστέκετο ἡ ὠραία κόρη τῆς γύφτισσας. Εἰς τὸ ἀντίκρουσμα ἐκεῖνο σὰν νὰ μετᾶλαβαν ἡ ψυχές μας ἀπὸ τὰ μάτια μας.

Εἰς τὰ μάτια τῆς ἐσελάγιζε κάποιο ἐξωτικὸ φεγγαρόλογημα σὰν τὴν λάμψη τῶν μυστικῶν ἀστερισμῶν.

Ὅλη ἡ ἐρωτικὴ ψυχὴ τῆς ἦτο ζωγραφισμένη στὰ μάτια τῆς, ποῦ μοῦ ἔδειχναν τὴν εἰμαρμένην τῆς ζωῆς μου.

Τὰ δάχτυλά τῆς ἦταν σφιγμένα ἐπάνω στὸ στήθος τῆς, σὰν νὰ ἐξωγονοῦσε τὰ σπλάγχνα τῆς ὁ νικητῆριος πόθος τῆς ἡδονῆς, σὰν νὰ ἐσυντρίβετο ὅλη εἰς ἓνα ἀθώρητον ἀναγκαλισμόν.

Ὁ ἥλιος εἶχε δύσει.

Μέσα εἰς τὴν σιγὴν ἔφθανεν εἰς τ' αὐτιά μου μόνον ὁ ἑλαφρὸς φύθυρος τῶν δένδρων καὶ ὁ συγκεχυμένος θόρυβος ποῦ ἤρχετο ἀπὸ τὴν πόλιν.

Τὰ ψηλά κυπαρίσσια, ποῦ ἐστόλιζαν τὴν ἡρεμὴν καὶ μυστικὴν γαλήνην τῶν τάφων, ἔγερναν σιωπηλὰ τὴν κορυφὴν τους εἰς τὸ μᾶκρος τοῦ δρόμου ποῦ ἀκολουθοῦσα.

Μιὰ σιγαλὴν τρικυμία ἐτάραξε τὴν ψυχὴν μου, ὥσάν εἰς τὰς στιγμὰς ἐκεῖνας νὰ εἶχαν συγκεντρωθῇ χρόνια δολόκληρα θλίψεις.

Μέσα εἰς τὴν ζωὴν τῶν ὀλίγων μου χρόνων καὶ τῶν πολλῶν μου ἑλπίδων μοῦ ἐφαίνετο παράδοξόν ὅτι ἔπρεπε καὶ ἐγὼ νὰ πεθάνω...

Ἡ προσφειτὴ τῆς γύφτισσας μὲ ἔρριχνε κάτω ἀπὸ τὸ μαλακὸ προσκέφαλο τῆς ἀπάτης, ὅπου εἶχα κυλισθῇ ὡς τότε.

Εἰς τὸν πυρετὸν τῆς παιδικῆς φαντασίας μου ἐπόθουν τὴν ἀτασιστατικὴν ἐπιθυμίαν ὅλων τῶν ἀνθρώπων ποῦ βαδίζουν πρὸς ἓνα τέλος καὶ πρὸς ἓνα θάνατον, ἐνῷ αἰσθάνονται ὅλην τὴν δρμὴν τῆς ζωῆς. Ἦθελα νὰ μὴ πνιγῶ γλήγωρα εἰς τὸν ποταμὸν τοῦ Χρόνου...

Δὲν ἤξερα τότε ἀκόμη τὸν νόμον τῆς αἰωνίας ἀλλαγῆς, τὴν ἀδυναμίαν τῶν κυττάρων ποῦ μᾶς προπαρασκευάζουν ἓνα γλήγωρον θάνατον. Ἡ ζωὴ μοῦ ἐφαίνετο σὰν ἓνα κτῆμα ποῦ ἐκληρονόμησα. Καὶ ὅπως δὲν ἤθελα νὰ μοῦ κλέψῃ τὸ κτῆμα μου κανεὶς γείτων τοκογλύφος, ἔτσι δὲν ἤθελα νὰ μοῦ ἀφαιρέσῃ κανεὶς καὶ τὴν ζωὴν μου...

Ἡ φωνὴ τοῦ νοῦ μου μὲ ἔσυρε, μὲ μίαν διαβολικὴν δακτυλὴν εἰς μαλὰς σκέψεις καὶ μὲ ἔκοβε σιγὰρὰ τὰ στερὰ τῶν ἐλπίδων μου.

Ἡ φαντασία μου παρίστανε τὸ μέλλον ὥσάν μίαν τρομεράν ἄγνωστον ἄβυσσον, κατοικημένην ἀπὸ σκιές, καὶ τὸ ἀπαίσιον φᾶσμα τοῦ θανάτου νὰ ἐνδρεύῃ εἰς τὴν πρώτην γωνίαν τοῦ δρόμου τῆς ζωῆς μου.

Αἱ σκιαὶ τῆς νύκτας εἶχαν ἀρχίσει νὰ σκεπάζουν τὴν ἐξοχὴν. Καὶ ἐγὼ, ὅπως ἐπροχωροῦσα πρὸς τὴν πόλιν ἀφηρημένος, ἐνόμιζα ὅτι βλέπω ἀκόμη τὸ ὥραιον πρόσωπον τῆς γυφτοπούλας νὰ μοῦ χαμογελᾷ καὶ νὰ μὲ παρηγορῇ μέσα ἀπὸ ἓνα μακρυνὸν ὄραμα.

Γιατί μέσα στὸ τυφλὸ φτερούγισμα τῶν ἀναμνήσεων, ποῦ κοιμούνται στριμωγμένες στὸ κοιμητήρι τῆς μνήμης μου, αὐτὴ σπαράζει καὶ ἀναζῇ ἐντονώτερη;

Μήπως τάχα εἶναι ἓνα μοιραῖο σύμβολο τῆς ζωῆς μου!

(Ζάκυνθος 1/IX. 1907).

ΜΑΡΙΝΟΣ ΣΙΓΟΥΡΟΣ

ΠΡΑΚΤΙΚΑΙ ΟΔΗΓΙΑΙ

Κατὰ τῶν κωνώπων. Διὰ τὰ φρυγαδεύετε τοὺς ὀχλήρους καὶ συχνὰ ἐπικινδύνους κώνωπας, δὲν ἔχετε παρὰ τὰ μεταχειρισθῆτε τὸ ἐξῆς ἀπλούστατον. Τοποθετήσατε εἰς τὸ μέσον τοῦ δωματίου, ὅπου κοιμᾶσθε, ἓνα πιάτο μὲ κρομμύδια λεπτοκομμένα. Τὰ κουνούπια, μὴ ἀντέχοντα εἰς τὴν ὁσμὴν των, τρέπονται εἰς φυγὴν.

Καθαρισμὸς βερνικωμάτων. Διὰ τὰ καθαρίζετε βερνικωμένας θύρας ἢ ἐπιπλα, τὰ πλέετε συχνὰ μὲ παρὶ βρεγμένον καὶ ἔπειτα τὰ σπογγίζετε ἐλαφρὰ μὲ μαλακὸν ὕφασμα. Διὰ τὰ διατηροῦν δὲ τὴν στιλπνότητά των, πρέπει ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν νὰ τρίβωνται μὲ φανέλλαν ἐμβροχημένην ἐντὸς διαλύσεως ἴσων μερῶν οἶνοπνεύματος καὶ ἐλαίου.

Κατὰ τῶν μυρμηκῶν. Διὰ τὰ ἀπαλλάξετε τὸ φαγητόν σας ἢ τὰ τρόφιμα ἀπὸ τὴν ἐπιδρομὴν τῶν μυρμηκῶν, χαράξατε γύρω ἀπὸ τὰ μέρη, ὅπου τὰ ἔχετε τοποθετήσει, μίαν γραμμὴν ἀδιάσπαστον ἀπὸ κιμωλίαν (τεμπέσιρι). Τὸ φάρμακον εἶνε ἀπολύτως ἀλάνθαστον. Οἱ μικροὶ μύρμηκες δὲν ἠμποροῦν νὰ τὴν διαδοῦν, διότι ἀποπνίγονται ἀπὸ τὴν λεπτὴν κόκκιν τῆς κιμωλίας, ὑποχωροῦν δὲ ἐξ ἐνστίκτου.

Ἐξάλειψις τῶν ἐκ τοῦ οἴνου κηλίδων. Ἄν χρῶν ἔπὶ λινοῦ ὑφάσματος οἶνος, ἐπιθέτετε ἐπὶ τῶν κηλίδων, ἐφ' ὅσον αὔται εἶνε νεώπαι, ἀποῦν ἄλας. Ἐὰν εἶνε παλαιά, θέτετε τὸ κηλιδωθὲν μέρος ἐντὸς βράζοντος γάλακτος ἐπὶ τῆς πυρᾶς, καὶ τὰς ἐξαιλέτετε ἀσφαλῶς.

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Is
Restrictions apply.

ΝΗΣΙΩΤΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

“ΙΔΟΥ Ο ΝΥΜΦΙΟΣ ΕΡΧΕΤΑΙ,,...”

ΕΙΧΕ περάσει τὰ ἐξήντα ἡ Ταρσίτσα καὶ ὑπερίμενε ἀκόμα τὸ γαμπρό. Τὸν περιμένε ὥρα τὴν ὥρα, τὰ σουρουπώματα καὶ τὸ μεσημέρι καὶ τὸ δειλινὸ καὶ τὴ νύχτ' ἀκόμα, στὰ βαθειὰ μεσάνυχτα. Μήπως δὲ λείπει τὸ τροπάρι: «Ἴδου ὁ νυμφίος ἔρχεται ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτός;» Ὁ ξάδερφός της ὁ παπᾶς, στήν Ἀθήνα, τῆς τὸ εἶχε ἔξηγγήσει. Νυμφίος εἶνε ὁ γαμπρός. Ὁ νυμφίος τῆς Ἐκκλησίας εἶνε ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός. Τὸ τροπάρι θέλει νὰ πῇ πῶς κάθε ὥρα καὶ στιγμή πρέπει νὰ τὸν περιμένουμε, γιατί ἐκεῖ ποῦ δὲν τὼλπιζομε, μέσα στὰ βαθειὰ μεσάνυχτα ἔμπορεῖ νὰ φανερωθῇ. Ἔτσι ἔξηγουσε ὁ παπᾶς τὸ τροπάρι. Οἱ παπάδες ὅμως ὅλα τὰ ἔξηγᾶνε παπαδίστικα. Ἡ Ταρσίτσα — Θεέ μου, συχωρεσέ την! — τᾶπαιρνε ὡς τόσο ἀλλοιώτικα τὰ λόγια τοῦ τροπαριοῦ. Δὲν εἶνε μονάχα ἡ Ἐκκλησίᾳ — ἔλεγε ἀπὸ μέσα της — ποῦ περιμένει τὸν «νυμφίον» τῆς. Κάθε τίμια γυναῖκα πρέπει νὰ τὸν περιμένῃ καὶ νὰ τὸν ἀπαντήσῃ μέρα καὶ νύχτα, γιὰ νὰ γίνῃ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. «Ἴδου ὁ νυμφίος ἔρχεται ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτός». Τὰ λόγια ἦτανε ὠραία καὶ τὴ μεθοῦσανε. Ἀνοίγανε μπροστά της ἓνα μακρινὸ δρόμο, καὶ στ' ἀπὸμακρα τοῦ δρόμου, σὰν κατάσπρη φαντασία μέσα στὸ σκοτάδι, ἐρχόντανε ὡς φηλὸς καὶ λυγιστὸς καὶ λεθέντης ὁ νυμφίος. Ὅλο ἐρχόντανε καὶ ὅλο ἔκοντοζύγωνε. Τὰ μάτια του ἦτανε καρφωμένα ἀπάνω στὸ ὕψιλό παραθυράκι, ποῦ τὸν περιμένε ἡ Ταρσίτσα χρόνια καὶ χρόνια. «Ἴδου ὁ νυμφίος ἔρχεται!...»

ἀπονύχτερου διαβάτη. Μὰ ἡ Ταρσίτσα δὲν ἀπόκανε νὰ περιμένη. Ὁ γαμπρός δὲν ἦτανε ἀγέννητος, δὲν ἦτανε ὄνειροφαντασιὰ καὶ ψέμα. Στὸ δρόμο βρίσκεται καὶ περπατεῖ κ' ἔρχεται ὁλοένα. Ἀπ' Ἀνατολὴ ἢ ἀπὸ Δύσι, ἀπὸ κάπου θὰ φανῇ. Ἀπ' τὴν Ἀθήνα ἢ ἀπ' τὴν Ἀμέρικα. Εἶνε τόποι μακρυνοί, ποῦ τοὺς χωρίζουνε βουνὰ καὶ θάλασσες. Καὶ εἶνε ἐμπόδια καὶ ἀντισκόματα στὸ δρόμο. Φουρτοῦνες, ἀνέμοι, νεροποντιές, θηρία, ἀρρώστειες. Μῆνες καὶ χρόνια μπορεῖ νὰ ταξειδεύῃ ὁ ἄνθρωπος. Ὅμως θὰ φτάσῃ μιὰ μέρα ἐκεῖ, ποῦ τοὺς τῶταξε ἡ Μοῖρα. Καὶ ἐκεῖνοι ποῦ τὸν ἀπαντέχουν δὲν πρέπει νὰ πελπίζωνται, δὲν πρέπει νὰ τὸν λησιμονᾶνε, μόνο μέρα καὶ νύχτα νὰ ζοῦνε μὲ τὴν ἐλπίδα του καὶ τὴν ἀπαντοχὴ του. Ἔτσι τὸ θέλει ὁ Θεός. Τὸ τροπάρι εἶχε καὶ ἄλλα λόγια παρακάτω. «Καὶ μακάριος ὁ δοῦλος, ὃν εὐρήσει γρηγοροῦντα, ἀνάξιος δὲ πάλιν ὃν εὐρήσει ῥαθυμοῦντα». Ὁ παπᾶς τὰ εἶχε ἔξηγῇ καὶ τὰ λόγια τοῦτα. Χαρά σ' ἐκείνονε — ἀντρα ἡ γυναῖκα — ποῦ θ' ἀγρυπνᾷ καὶ θὰ περιμένῃ καὶ πάλι, ντροπὴ σ' ἐκείνονε, ποῦ θὰ τὸν πάρῃ ὁ ὕπνος καὶ θὰ κοιμηθῇ στὴ μεγάλη τὴν ὥρα. Καὶ ἡ Ταρσίτσα ἀγρυπνοῦσε μῆνες καὶ χρόνια, γιατί τῆς εἶχε καρφωθῇ ἡ ιδέα πῶς ὁ «νυμφίος» θάρχότανε νύχτα, ὅπως τὸ λέει τὸ τροπάρι. Καὶ ἂν ἔρχότανε κ' εὗρισκε τὴν πόρτα σφαλιστὴ καὶ τὸ λυχνάρι σβυσμένο καὶ τὴν καλὴ του παραδομένη στὸν ὕπνο κ' ἔστεκε κουρασμένος στὴν ὁδὸ πορτα, χτυπώντας σὰν τὸ ξένο καὶ τὸν ἔρημο, τί θάλεγε ἀπὸ μέσα του; «Ἐμένα μὲ φάγανε οἱ δρόμοι καὶ τὰ κύματα, ἐγὼ μῆνες καὶ χρόνια ταξειδεύω κ' ἔρχομαι καὶ μιὰ ψυχὴ δὲ βρίσκεται νὰ μὲ προσμένῃ». Θὰ βαρηγχομοῦσε ὁ ταξειδιάρης καὶ θάπαιρνε ξανά τὸν δρόμο καὶ θὰ τραβοῦσε κατὰ τὰ μάτια του.

Ἡ ἔννοια αὐτῇ τὴν ἔτρωγε τὴν Ταρσίτσα καὶ τῆς ἔκοβε τὸν ὕπνο καὶ τὴν ἀνάπαψη.

* *

Δὲν ἦτανε τρελὴ ἡ Ταρσίτσα. Τὸν πόνο τῆς δὲν τὸν ἔλεγε στὸν κόσμο, σὰν τοὺς ἄλλους τοὺς τρελοὺς. Καὶ μέσα στὸ σπίτι ἀκόμα, λίγοι ξέρανε τὸ μυστικὸ τῆς. «Αὐτὴ τὴν πετριά ἔχει ἡ κακομοῖρα», ἔλεγε ἡ ψυχοκόρη τῆς ἡ Ἀννίτσα. «Σ' ὅλα τὰ ἄλλα καλὴ καὶ ἄξια, μάλαμα γυναῖκα». Γι' αὐτὸ κ' ἡ Ἀννίτσα τὴ συμπονοῦσε καὶ πηγαίνει μὲ τὰ νερά τῆς.

Ἐνα πρωτὶ, πρώτη τοῦ Μαρτιοῦ, ἡ Ταρσίτσα σηκώθηκε χαρούμενη, σὰν νὰ εἶχε ἰδεῖ καλὸ ὄνειρο. Κάτι σιγοτραγουδῆσε ἀπὸ μέσα τῆς, ὅστανε πῆρε κόκκινη κλωνὰ κ' ἔπλεξε τὸ «Μάρτη». Ἐνα γιὰ τὴν Ἀννίτσα, ἕνα γιὰ τὸν ἑαυτὸ τῆς.

Ὅπως κὼρη ἀκριβὴ
τοῦ Μάρτη ὁ ἥλιος μὴν τὴ δῇ.

Μουρμούρισε τυλίγοντας τὴν κλωνὰ στὸ δάχτυλό τῆς καὶ στὸ δάχτυλο τῆς Ἀννίτσας.

— Ἀκούτε, Ἀννίτσα, τῆς εἶπε σὲ λίγο, ἔμαστε γιὰ ταξειδί. Τὸ

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

14

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiko Apothetirio Dimosias

Restrictions apply.

ἀποφάσισα. Θὰ πᾶμε στήν Ἀθήνα. Ὁ παπᾶς ἑκατό φορὲς μοῦ τῶχει γραμμμένο: «Τὶ κάθῃσαι, χριστιανή, ἐρημὴ καὶ παντέρρημη στό νησί; Τὰ γονικά σου ἀναπαντήσανε, τὰ δέρφια σου ξενητευτήσαν, παιδί-σκυλί δὲν ἔχεις σιμά σου. Τὸ ψωροχτήμα ποῦ σ' ἀπόμεινε, μεγαλείτερη ἢ λάτρα του καὶ τὸ ἔξοδο ἀπ' τὸ καλὸ του. Φασκέλωσέ το κ' ἔλα νὰ φᾶμε μαζί ἓνα κομμάτι ψωμί ποῦ μᾶς ἔδωκε ὁ Θεός. Τὰ παιδιά μεγαλώσανε. Ὁ Λεωνίδας ἔγινε παλληκάρι, ἓνα σκανδαλιάρικο, ποῦ πέτρα δὲν ἀφήνει ἀπάνω στὴ πέτρα. Θὰ περνᾷς

«... Τὸν ἐπερίμενε ὥρα τὴν ὥρα.

τὴν ὥρα σου μαζί τους, θὰ σ' ἔχη καὶ συντροφιά ἢ πα-
πιδιά». Τέτοια μοῦ γράφει,
ποῦ λές, καὶ μοῦ ξαναγράφει
ὁ παπᾶς. Καὶ νὰ σοῦ 'πῶ,
θαρρῶ, πῶς ἔχει δίκιο. Νὰ
μαζέψουμε τὰ σκουτιά μας
καὶ νὰ τραβᾶμε πρώτα ὁ
Θεός. Τί καλὸ εἶδαμε σὲ τοῦ-
τον τὸν τόπο;

Ἡ ἀλήθεια εἶνε πῶς ὁ πα-
πᾶς ἔγραφε καὶ ξανάγραφε
στὴν ἐκδέρφισσά του καὶ τὴν
παραινέσους ἐλοένα νᾶρθῃ
μ' αὐτὰ τὰ λόγια καὶ μὲ
ἄλλα. Ὁ παπᾶς ὅμως εἶχε
τὸ λογαριασμό του. Ἡ πα-
πιδιά δὲν τὰ κατάφερνε στὴ
λάτρα τοῦ σπιτιοῦ εἶχε γε-
ράσει καὶ τὸ σπίτι πὲρ πῶς

ἔμεινε χωρὶς νοικοκυρά. Νὰ πάρῃ ψυχοπαῖδα ὁ παπᾶς δὲν τὸ ἀπο-
φάτιζε. Πρῶτα οἱ δουλειές εἶχαν λιγιστέψει· οἱ ἀνθρωποὶ μέρα μὲ
τὴ μέρα μακρύνανε ἀπ' τὸ δρόμο τοῦ Θεοῦ, δὲν ἦτανε εὐλαθεῖτι-
κοὶ σὰν πρῶτα. Οἱ λειτουργιές, οἱ ἀγιασμοὶ, τὰ πρόσφορα, ὅλα «τὰ
ἐλέη τοῦ Θεοῦ» εἶχανε λιγιστέψει. Ποῦ καὶ ποῦ ἓνας γάμος, τίποτε
βαπτίσια, κἄνα λείψανο· καὶ αὐτὰ στὴ χάρι καὶ στὴ φέξι. Ἄν ἦτανε
στό χέρι τοῦ χριστιανοῦ — ἔλεγε κάποτε ὁ παπᾶς βαρηγγοκώδωντας —
θᾶχανε τὸ κουράγιο νὰ παντρεύονταν καὶ νὰ πεθαίνουν χωρὶς παπᾶ!
Ποῦ νὰ βγοῦνε λοιπόν τὰ ἔξοδα τῆς ψυχοπαίδας; Ὑστερα καὶ τὸ
κάτω-κάτω τῆς Γραφῆς, τάγορια εἶχανε μεγαλώσει. Γιατί νὰ βάλῃ
τὸν πειρασμό μέσ' ἐστὶ σπίτι του. «Ὅθαι τῷ δι' οὗ τὸ σκάνδαλον ἐρ-
χεται». Αὐτὰ καὶ αὐτὰ τὸν κἄνανε τὸν παπᾶ ν' ἀποζητάῃ τὴν Ταρ-
σίτσα. Ἐνα χέρι πάντα καλὸ θὰ ἦτανε γιὰ τὴ λάτρα τῶν παιδιῶν,
γιὰ βοήθεια τῆς παπαδιάς, γιὰ συντροφιά στό σπίτι. Ὑστερα, κοντά
στ' ἄλλα, ἡ Ταρσίτσα εἶχε καὶ τὸ κομπόδεμά της, ἔξη-ἔφτά χιλιά-
δουλες. Καμμιά μέρα μπορούσε νὰ κλείσῃ τὰ μάτια καὶ τὰ λεφτά
ἔρχονταν γιὰ τὸν παπᾶ. Σὺν ἔρχονταν κοντά, τὸ πρᾶμα ἀλλάζε-
το ἀνὰ τὴν ἡμέραν. Ὅτι τὰ πονοῦσε καὶ κατὰ ὑπερβολὴν ἀπὸ τοῦ

Ἡ Ἀντίπατρα ἐξαφνίστηκε στὴν ἀρχή. Πολλές φορές τῆς εἶχε πῆ ἡ ψυχομάννα τῆς γι' αὐτὸ τὸ ταξίδι, μὰ πρώτη φορά τῆς μιλοῦσε τόσο ἀποφασιστικά.

— Οὐτε ὠμορφιά, οὐτε νειάτα! εἶπε ἡ Ἀννίτσα.

Τὰ λόγια αὐτὰ μῆλканε στὴν καρδιά τῆς Ἀννίτσας. Ἡ Ἀθὴνα φάνταζε μπροστά της σὰν ἕνας Παράδεισος, γεμᾶτος ἀγγέλους, ποὺ πέφτουνε στὰ πόδια τῶν κοριτσιῶν καὶ τὰ προσκυνᾶνε. Δὲν ἔβλεπε τώρα τὴν ὥρα πότε νὰ φύγουνε.

— Καὶ πότε μὲ τὸ καλὸ θὰ φύγωμε, ψυχομάννα;

— Τὸ γρηγορώτερο, παιδί μου. Τὴν Κυριακὴν περνάει τὸ βαπόρι. ἔχομε τρεῖς μέρες ἀκόμῃ. Πιάσε νὰ συμμαζέψωμε σιγὰ-σιγὰ τὰ σκουτιά μας, νὰ βολέψωμε τῆς δουλιές μας καὶ νὰ ρίξωμε πέτρα πάνω μας. Σὺρε καὶ τὴ μεγάλη κασσέλα ἀπὸ κάτω ἀπ' τὸ κρεββάτι νὰ ρίξω μιὰ ματιά στὰ βόρρα, νὰ τὰ ντιάξωμε πρὶν φύγωμε, ν' ἀλλάξωμε καὶ τῆς σεβάντης γιὰ τὸν σπόρο...

Ἡ μεγάλη κασσέλα εἶχε μέσα τὰ προικιά της Ταροίτσας, πλούσια προικιά, μεταξωτά καὶ ναντελλές καὶ κεντήματα, ξακουστά ἐν ὅλο τὸ νησί, σαράντα χρόνια τώρα.

Τρεῖς μῆνες εἶχε πιά ἡ Ταρσίτσα στὸ σπίτι τοῦ παπᾶ στὴν Ἀθήνα.

Ελεγε στην ψυ-

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias
Restrictions apply.

Κι' ἀλήθεια εἶχε ἀλλάξει· ἡ Ἀθήνα. Κανένας δὲ γύριζε νὰ κυττάξῃ τὴν Ταρσίτσα, οὔτε στὸ σπίτι, ἀπ' τοὺς φίλους ποὺ ἐρχόντουσαν στὶς χρονιὰρες μέρες νὰ χαιρετήσουνε τὸν παπᾶ, οὔτε στὸ παρὰθυρο, οὔτε στὸ δρόμο. Ὅπου καμμιά παραλίγ', ὅπου καμμιά ξεμυαλισμένη, ὅπου καμμιά φτιασιδού, ἐκεῖ πέφτανε τὰ μάτια τῶν ἀνδρῶν. Κανένας δὲ γύριζε νὰ κυττάξῃ τῆς τιμιές κοπέλλες. Ἡ φρονιμάδα κι' ἡ νοικοκυροσύνη δὲν εἶχανε πιά πέρασι, ὅπως στέν παλιὸ καϊ.

A black and white illustration of two men sitting at a table, engaged in conversation. The man on the left has a long beard and is wearing a dark robe. The man on the right is wearing a dark suit. A lamp is on the table between them, and a window with curtains is in the background.

Ποτές δὲν κούνησε τὸ χερί· του. Εἶναι· ἄλλοι ποῦ σκοτώνονται
ν' ἀποκαταστήσουν τῆς ἀνηψάδες τους, τῆς κουνιάδες τους, τῆς
ξαδέρριφές τους, τῆς πὺ μακρινῆς τους συγγενίδιαις. Αὐτοῖς, μ' ὅλες
τοὺς τῆς γνωριμίες, μ' ὅλην τὴν πόλιν, ποῦ εἶχε σὺν ἐνορία, μὲ
δὲν τὰ μέσα του τίποτε δὲν ἔκαναν.

— "Αν ἤθελες ἐσύ, παπᾶ, θὰ ἤμουν αἰλλοιωτικά σήμερα. Θὰ ἤμουν κ' ἐγὼ στὸ σπίτι μου.

Ὁ παπᾶς ρούφηξε τὴν τσιγάρα του, μιὰ τσιγάρα χοντρή σὰν τὸ μεγάλο του δάχτυλο, ἔπαυξε τὸ κομπολόγι του μιὰ καὶ δυὸ φορές ἀγγιζοῦντας τὸν ἀνὰ δὴς εἶπε χαμογελῶντας :

Authorized licensed use limited to: IP 192.200.0.47, ελεγκτής: Χαμογελωώντας:
Downloaded on 03/07/2025 21:05:05 UTC from Psimako Apothetrio Dimosias Istorikis Vivlioth
Restrictions apply.

μυαλό σου; Ἀκόμη τὴ συλλογίζεσαι τὴν παντρειά; Μπᾶ! ποῦ νᾶχης τὴν εὐχὴ τοῦ Θεοῦ.

Ἡ Ταρσίτσα πειράχθηκε ὡς τὰ κατὰβαθα τῆς καρδιάς της.

— Καί γιατί νά τήνε βγάλω, παπᾶ; Εἶναι καμμιά ἁμαρτία μαθές; Τό χρέος κάθε τίμιας γυναίκας εἶναι νάρθῃ στὸν κόσμο, νά κάνῃ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, νάναστήσῃ παιδιὰ στὴ χριστιανοσύνη μὲ τὴ δόξα τοῦ Κυρίου.

— Καλὰ καὶ ἅγια εἶναι ὅλ' αὐτά, Ταρσίτσα μου, εἶπε πάλι ὁ παπᾶς· μὰ κάθε πρᾶμα στὸν καιρὸ του κι' ὁ κολιὸς τὸν Αὐγουστο, ποῦ λέει κι' ἡ παροιμία. Γεράσαμε, ξαδέρφισσα, δὲν τὸ κατάλαβες;

— Αὐτὰ εἶναι λόγια, παπᾶ μου, εἶπε κουνώντας τὸ κεφάλι της ἡ Ταρσίτσα. «Προφάσεις ἐν ἁμαρτίαις», ποῦ λέει τὸ χαρτί. Ἐγὼ δὲν εἶπα μαθές πὼς εἶμαι καμμιά κοπέλλα, δὲν εἶπα νά πάρω κἀνένα τζοβινότο. Ὅμως εἶναι κι' ἄνθρωποι μισοκαιρίτες, ποῦ γυρεύουν νά βροῦνε μιὰ νοικοκυρά, μὲ μεστωμένα μυαλά, μιὰ τίμια κι' ἄξια γυναίκα, νᾶχουνε σίγουρο τὸ κεφάλι τους. Ἐδῶ κᾶν καὶ κᾶν παντρευτήκανε. Μὰ εἶχανε κι' ἓναν προστάτη, θὰ πῆς. Σᾶν δὲν ἔχῃ ἓνα προστάτη στὸν κόσμο ἢ γυναίκα, τὸ ἀδύνατο τὸ μέρος, βλέπει — καλὴ ὥρα! — τὰ καλὰ ποῦ εἶδε κι' ἡ Ταρσίτσα!

Τὰ χεῖλια της στάζανε φαρμάκι. Εἶχε γίνῃ χλωμὴ σὰ θειαφοκέρι ἀπ' τὸ κακὸ της. Ὁ παπᾶς ἄρχισε νά τὴ βαρύνεται καὶ χασμουρήθηκε δυνατὰ, κἀνοντας τὸ σημεῖο τοῦ σταυροῦ μὲ τὸ ἓνα δάχτυλο μπροστὰ στὰ δύο - τρία δόντια ποῦ τοῦχανε ἀπομείνει.

— Καὶ τί καλὸ εἶδανε, εὐλογημένη, κι' αὐτές ποῦ παντρευτήκανε; Πίκρες καὶ βάσανα. Τὸ κάτω - κάτω τῆς Γραφῆς ποῦ νά τὸν βροῦμε τὸν γαμπρό. Νά ξύσουμε τὸν τοῖχο νά τὸν φκιάξουμε; Ἐδῶ εἶναι κοπέλλες σᾶν τὸ κρὺο νερό, ποῦ δὲ γυρίζει κανένας νά τῆς γυρέψῃ. Οἱ γαμπροὶ σήμερα θέλουνε χιλιάδες, πολλές χιλιάδες.

— Τάξει ὁ κόσμος, παπᾶ μου.

— Καὶ σᾶν τάξουμε, ποῦ θὰ βροῦμε ὕστερα νά τῆς μετρήσουμε;

Ἡ Ταρσίτσα ζύγωσε τὴν καρέκλα της στὸν παπᾶ. Τῆς φάνηκε πὼς ἦτανε πιὸ ἥμερος τώρα, πὼς ἐρχότανε στὸ κολαῖ.

— Σᾶν ἔμπῃ ὁ γαμπρός στὸ σπίτι, εἶπε, σᾶν τὸν πονέσῃ ἡ καρδιά του, ὅλα διορθώνονται. Δὲν κυττάει πιά τῆς χιλιάδες!

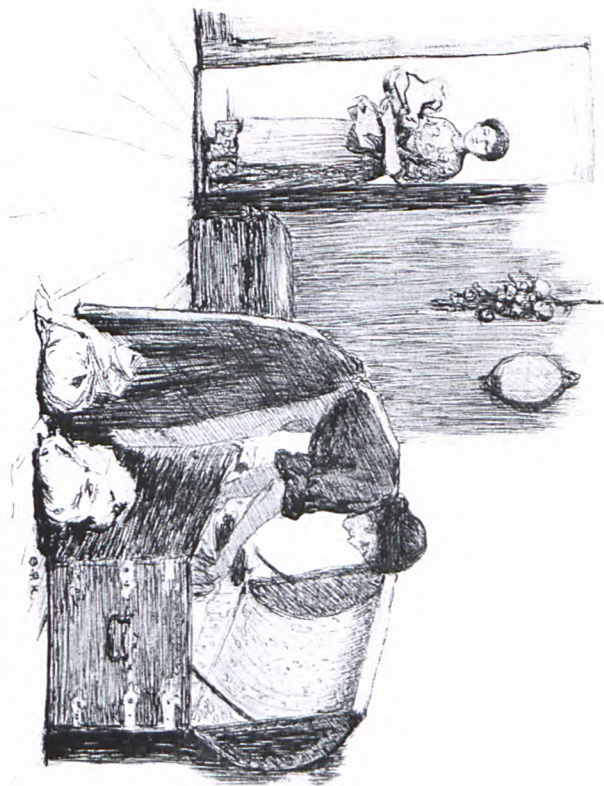
Ὁ παπᾶς ἔμπηξε τὰ γέλια, χαϊδεύοντας ἑστὸν ἴδιο καιρὸ τὴν Ταρσίτσα στῆς πλάτες.

— Γελᾷς, παπᾶ μου;

— Ἀμ' τί νά κᾶνω, εὐλογημένη; Γελάω. Εἶναι νά μὴ γελάσω; Κᾶλλια ποῦ γελάω ἐγὼ, πάρα νά γελᾶνε οἱ ξένοι. Καληνύχτα. Ἐχῶ καὶ λειτουργία τὸ πρωὶ καὶ παρακαθίσαι με τῆς κουδέντες. Καληνύχτα, ξαδέρφισσα, κι' ὁ Θεὸς νά σὲ φωτίσῃ νάρθῃς στὰ λογικά σου. Σηκώθηκε βιαστικά ὁ παπᾶς, ξεδουάλυνε τὰ γένεια μὲ τὰ δάχτυλά του καὶ τράδηξε κατὰ τὴν ἀντικρινὴ πόρτα.

Ἡ Ταρσίτσα ἔμεινε στὸν τόπο σᾶν νεκρωμένη. Ποτὲ δὲν τῆς εἶχε μιλήσῃ ἔτσι ὁ παπᾶς. Ἐκεῖνο τὸ γέλιο του, ἐκεῖνα τὰ λόγια του τὸ ἔπεισαν ὅτι ἡ καρδιά του ἦτανε ἡμερὶς ἡμερῶν.

... Η μεγάλη καρδιά είχε μέση τὰ πονηρὰ τῆς Ἀντιόχης ... *

Ένας κουδάρ κρύο νερό, πού της άδειάσανε στο κεφάλι. Για μιὰ στιγμή συλλογίσθηκε πώς ο παπᾶς εἶχε δίκιο, πώς τὰ λόγια του ἦτανε σωστά, πώς ἔπρεπε νὰ βγάλῃ ἀπ' τὸ νοῦ της τὴ παντρειά. "Όλη ἡ ζωὴ της πέρασε τότε γιὰ μιὰ στιγμή μπροστὰ της, καθὼς καθότανε μοναχὴ της, κάτω ἀπὸ τὴ μισοσβυσμένη λάμπα, ἀκουμπισμένη μὲ τοὺς δύο της τοὺς ἀγκῶνας ἀπάνω στοῦ τραπέζι. Θυμήθηκε μιὰ Λαμπρὴ πού ἦταν κοπέλλα δεκάξῃ χρονῶν στοῦ νησι, κι' ο πατέρας της τσουγκρίζοντας τ' αὐγὸ μὲ τὸν κουμπάρο του τὸν καπετάν Θανάση τὸν Ἀπίκραντο — μακαρίτες κι' οἱ δύο — καὶ γνέφανε ὁ ἕνας στὸν ἄλλον πού τὸ εἶχε μισοκαταλάβει ἡ Ταρσίτσα κι' ἔγινε πιὸ κόκκινη ἀπ' τ' αὐγὸ. Κάποιο γαμπρὸ μελετούσανε οἱ δύο γερόντοι. Ὑστερα θυμῆθηκε μιὰ μέρα τοῦ Μαρτιοῦ, πού ῥίξανε τὸ καινούργιο καράβι τοῦ πατέρα της στὴ θάλασσα. Τὸ καράβι εἶχε τὸν ὄνομά της: «Ταρσίτσα» κι' αὐτό. Ποιὸς ξέρει πού νὰ βρίσκωνται τώρα τὰ μυθῆριά του καὶ τὰ στραβόξυλά του, χρόνια ναυαγισμένο στὴ Μαύρῃ θάλασσα! Ἐφτά χρονῶν ἦτανε τότες ἡ Ταρσίτσα, μὰ τὸ θυμᾶται σὰν καὶ σήμερα. Θυμᾶται ἀκόμα καὶ κάποια λόγια πού λέγανε στοῦ σπιτί. «Αὐτὸ τὸ καράβι θὰ φέρῃ τὰ προικιά της Ταρσίτσας». Δὲ καταλάβαινε τότε τί θὰ πῇ προικιά, μὰ της ἔφτανε πὼς καὶ θὰ της ἔφερνε τὸ καράβι καὶ τὰ γαποῦσε καὶ τὸ καμάρωνε.

Ἔτσι ἀνάκατα καὶ χωρὶς τάξη, τὰ πρῶτα ὑστερνὰ καὶ τὰ ὑστερνὰ πρῶτα, περνούσανε μπροστὰ στὰ μάτια της Ταρσίτσας οἱ μέρες τῆς ζωῆς της. Ὑστερα θυμῆθηκε μιὰ μέρα, ἀνήμερα τῶν Ταξιαρχῶν — στὴν Ἀθήνα. Ὁ παπᾶς γιόρταζε καὶ εἶχανε τραπέζι τὸ βράδυ. Δὲν ἦτανε πιά κοπέλλα, οὔτε νέα καλὰ-καλὰ. Εἶχε πατήσει τὰ τριάντα. Ἀφοῦ φάγανε καὶ ἤπιανε, ἀρχίσανε τὴν ψαλτικὴ, τὰ τροπάρια. Ἄλλο τραγοῦδι δὲν ἤθελε ὁ παπᾶς στοῦ σπιτί του... Πότε περᾶσανε τριάντα χρόνια! Θάρρει πὼς εἶναι τοῦτη ἡ ὥρα πού τσουγκρίζανε τὰ ποτήρια. «Στὴς χαρές σου» τῆς εἶχε πῇ ὁ παπᾶς. «Εὐχαριστῶ, παπᾶ μου, νὰ ζήσῃ ἡ παπαδιά» τοῦ εἶχε πῇ ἐκεῖνη. Τώρα ὁμως θυμᾶται πὼς ὁ παπᾶς τὴν εἶχε εὐχχθῇ μὲ μισὴ φωνή, χαμογελώντας κάτω ἀπὸ τὰ δασά του τὰ μουστάκια.

Αὐτὴ ἦτανε ἡ τελευταία μέρα πού θυμῆθηκε. Ὑστερα ὅλες οἱ μέρες — τριάντα χρόνια στὴν ἀράδα, περᾶσανε μπροστὰ της ἀνακατωμένες, ὁμοῖες, σὰ μιὰ μέρα μεγάλη, δίχως τέλος. Ἐνα πρᾶμα μονάχα καταλάβαινε: Πὼς ἡ ζωὴ της εἶχε σταματήσει ἐκεῖ, δὲν εἶχε κάνει ἕνα βῆμα μπροστὰ. "Όλος ὁ περασμένος καιρὸς ἦτανε γι' αὐτὴν σὰ μιὰ ξένῃ ζωῇ. Γι' αὐτό, ὅταν ὁ παπᾶς τῆς εἶπε: Γερά-σαι, Ταρσίτσα, δὲν τὸ κατάλαβε; ἐξαφνίστηκε σὰν νὰ μάθαινε πρῶτῃ φορᾶ ἕνα πρᾶμα πού δὲν τῷχε βάλει ὁ νοῦς της. Εἶχε γεράσει τὸ λοιπὸν ἡ Ταρσίτσα; Ἀπὸ πότε ὡς πότε; Ἡ καρδιά της, ἡ ψυχὴ της, τὸ εἶναι της ὅλο δὲν εἶχαν ἀλλάξει σὲ τίποτε. Οὔτε ἄντρα εἶδε στοῦ πλευροῦ της, οὔτε σπιτικό ἐννοίωσε, οὔτε παιδιὰ ἀνάστησε γύρω της, νὰ τῆς θυμίσουν πὼς πέρασαν τὰ χρόνια. Τὸ κάτω-κάτω τῆς Γραφῆς ποτὲ δὲν λογάριαζε τὰ χρόνια της. Κι' ἂν ἔκανε καμμιὰ φορά νὰ λογαριασθῇ, νὰ λογαριασθῇ, νὰ λογαριασθῇ τὸν λογαριασμό

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

αὐτὸ καὶ τότε ξέχανε. Δὲν εἶχε χειμωνιάσει ἡ ψυχὴ τῆς ἀκόμα, ἔλεγε κάποτες ὁ παπᾶς. "Ένας "Ηλιος καλοκαιρινός ἔφεγγε μέσα τῆς καὶ τήνε ζέσταινε. Μὰ τώρα ἐκεῖνο τὸ γέλιο τοῦ παπᾶ ἦτανε σὰν νὰ τὴ ξύπνισε ἀπὸ ἓνα ὄνειρο. Καθὼς καθότανε σκυμμένη στὸ τραπέζι, τὰ χέρια τῆς, πρώτη φορά, τῆς φανήκανε ζαρωμένα, ματισ-
διασμένα. "Έκλεισε τὰ μάτια τῆς νὰ μὴν τὰ βλέπη. Καθὼς ἔκλεινε τὰ μάτια τῆς, λίγες τρίχες ἀπ' τὰ μαλλιά τῆς, ποῦχανε ξεφύγει στὰ

«... Τὴν εἶδε πούπλεκε τὰ μαλλιά τῆς μπροστὰ σ' ἓνα μικρὸ
στρογγυλὸ καθρεφτάκι.»

μελίγγια τῆς, γυαλίσανε παράξενα στὸ φῶς τῆς λάμπας. "Ήτανε
κάτασπρες σὰν τὸ ἀσῆμι. "Έσφιξε τὰ μάτια τῆς περισσότερο. Μὰ
καὶ στὸ σκοτάδι τῶν ματιῶν τῆς δυὸ ἄσπρες κλωνές σαλέθανε
ἀκόμα λυπητερά. Σηκώθηκε καὶ πῆγε νὰ κοιμηθῇ. Πρῶτη φορά
ἐννοιοθε πῶς τὰ πόδια τῆς δὲν τὴ βαστούσανε καλὰ.

*
* *

Πηγαίνοντας στὴν κάμαρή τῆς νὰ κοιμηθῇ, εἶδε φῶς στὸ μικρὸ
καθρεφτάκι. Τὴν εἶδε γιὰ τὴν πρώτη φορά. "Ήτανε ἡ "Αννίτσα.

— 'Ακόμα, ψυχομάννα, είπε ἡ 'Αννίτσα μὲ μουδιασμένη φωνή.

Ἡ Ταρσίτσα ἔσκυψε στὸ τῆξι τοῦ παραθυριοῦ, ποῦ ἄνοιγε στὸ στενὸ πέρασμα. Τὴν εἶδε ποῦπλεκε τὰ μαλλιά της μπροστά σ' ἓνα μικρὸ στρογγυλὸ καθρεφτάκι, ἀκουμπησμένο ἀπάνω στὸ καντηλιέρι.

— Χτενίζεσαι τέτοια ὥρα; τὴν ἀρώτησε.

— Λούστηκα ἀποδραῦς καὶ συμμαζεύω τὰ μαλλιά μου, εἶπε πάλι μὲ μουδιασμένη φωνή ἡ 'Αννίτσα.

Ἡ ψυχομάννα της τὴν καλονύχτησε καὶ πῆγε νὰ κοιμηθῇ. Θαρροῦσε πὼς ἀκουγε ἀκόμα μέσα στ' αὐτιά της τὸ γέλιο τοῦ παπᾶ.

«'Ακόμα δὲν τὴν ἔβγαλες, εὐλογημένη, αὐτὴ τὴν ἰδέα ἀπὸ τὸ μυαλό σου;» 'Αλήθεια. Ἦτανε καιρὸς πιά νὰ τὴ βγάλῃ. Καὶ τράδηξε κατὰ τὴν κάμαρή της, σὰν ἄνθρωπος ποῦ πῆρε μιὰ μεγάλη, μὰ πικρὴ ἀπόφασι.

* * *

Τὴν ἄλλη μέρα τὸ σπίτι τοῦ παπᾶ ἦτανε ἄνω-κάτω. Ἡ 'Αννίτσα εἶχε χαθῇ ἀπὸ τὸ σπίτι. Ἀργότερα τοὺς φέρανε τὰ μαντάτα πὼς τὴν εἶχε κλέψει ὁ ἀγαπητικός της, ἓνα ὁμορφὸ ξανθὸ παλληκάρι ποῦ δούλευε στὸ ἀντικρινὸ γιαπί. Ζωγράφισε τὰ νταβάνια καὶ ζωγραφίζοντας στὴ ψηλὴ τὴ σκαλωσιὰ σφύριξε καὶ τραγουδοῦσε τοὺς καὶμούς της ἀγάπης. Καὶ τραγουδώντας πῆρε τὴν καρδιά της 'Αννίτσας. Ἡ 'Αννίτσα πάλι κεντοῦσε κάθ' ἑκατοντὸν τοῦ παραθύρου καὶ κεντώντας καὶ βελονιάζοντας πῆρε τὴν καρδιά τοῦ 'Αλέκου μὲ τὰ χαμηλωμένα μάτια της. Ἀπὸ βραδὺς λούστηκε καὶ κτενίστηκε. Καὶ νύχτα, βαθειὰ μεσάνυχτα, μπῆκε κρυφὰ στὸ σπίτι ὁ καλὸς της καὶ τὴν ἄρπαξε.

Ὁ παπᾶς δὲν πολυσκοτίσθηκε καὶ τόσο. «Νέοι εἶνε κι' ἄς παντρεύονται» εἶπε. Ἡ παπαδιά, ναὶ μὲν τῆς κακοφάνηκε ποῦγινε ἡ ντροπὴ στὸ σπίτι της, μὰ πάλι δὲν ἔκανε καὶ μεγάλο κακό. «Τυχρὰ πράματα» εἶπε.

Ἡ Ταρσίτσα δὲν μίλησε ὅλην τὴν ἡμέρα. Μιλιά δὲν τῆς βγῆκε ἀπ' τὸ στόμα. Σὰν ἐσοῦρπωσε κι' ἔπεσε ἡ μέρα, τὴν πῆρε τὸ παράπονο. Νὰ ὀφθῇ, παπᾶ, ποῦ μ' ἀποκοίμισες. Νύχτα, βαθειὰ-μεσάνυχτα, ἦλθ' ὁ ταξειδιάρης νὰ μὲ πάρῃ. Κ' ἐγὼ ποῦ τὸν περίμενα χρόνια καὶ χρόνια, μὲ πλάκωσε ὁ βραχνᾶς στὴν ὥρα τὴ γραμμένη καὶ δὲν τὸν ἀπέικασα. Χαρά 'ς τινε ποῦ ἀγαποῦσε καὶ περίμενε. Τὴν πῆρε κι' ἔφυγε!

Ἀναστéναξε βαθειὰ καὶ σταύρωσε τὰ χέρια της μέσ' στὴν ποδιά της.

— Τώρα καιρὸς εἶνε νὰ σοῦ σηκώσω τὸ βάρος, παπᾶ μου. Θὰ γυρίσω στὸ νησί! εἶπε.

— Τί νὰ κάνῃς στὸ νησί; τὴ ρώτησε φλομωμένος ὁ παπᾶς.

— Αὐτὸ τὸ ξέρω ἐγὼ καὶ ἡ Μοῖρα μου! εἶπε ἡ Ταρσίτσα κατὰ πίνοντας τὰ δάκρυά της. Εἶνε κι' ἄλλες ἀπελπισμένες, μὲ τὴ μαύρη τὴ μανθίλα, στὴν Ὑπαπαντή.

Σηκώθηκε καὶ τράδηξε στὴν κάμαρή της, κρατώντας τὸν τοῖχο νὰ μὴν πέσῃ.

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiko Apothetirio Dimosias Ist
Restrictions apply.

Ὁ μικρὸς ὁ Λεωνίδας, ποῦχε ἀκούσει τὰ μισὰ τῆς λόγια, γύρισε καὶ κύτταξε τὸν πατέρα του.

— Δὲν μοῦ λές, πατέρα, τρελάθηκε ἡ θειά ἡ Τάρσιτσα;

Ὁ παπᾶς κούνησε τὸ κεφάλι του;

— Ἡ τῶρα τρελάθηκε, παιδί μου, ἡ τῶρα βρῆκε τὰ λογικά της.
« Ἀθῆλα καὶ κρύφια » τὰ μέσα τοῦ ἀνθρώπου.

ΠΑΥΛΟΣ ΝΙΡΒΑΝΑΣ

ΔΙΑ ΝΑ ΑΠΟΦΕΥΓΕΤΕ ΤΟΝ ΚΕΡΑΥΝΟΝ

Πρέπει νὰ τηρῆτε τὸν ἀκόλουθον δωδεκάλογον :

- 1.—Νὰ μὴ καταφεύγετε ὑπὸ ἕψηλὰ δένδρα.
- 2.—Μὴ προσυλάττεσθε ὑπὸ οἰκοδομὰς ἕψηλās, αἱ ὅποια ἔχουν κεραυνωγούς. Μὴ μένετε ὑπὸ ἀνοικτὴν θύραν ἢ ὑπὸ προστέγασμα.
- 3.—Μὴ πλησιάζετε τὰ τηλεγραφικὰ σύρματα, καὶ τὰ σύρματα δι' ὧν κοροῦνται οἱ κώδωνες τῶν οἰκιῶν.
- 4.—Ν' ἀφύγετε παρθευὺς ἀπὸ τὰς χεῖρας σας πᾶν ὄργανον μεταλλινόν καὶ νὰ ἀπομακρύνεσθε αὐτοῦ.
- 5.—Νὰ ἀπομακρύνεσθε ἐπίσης ἀπὸ τὰς ἀμάξας.
- 6.—Ἐὰν τὰ θνελλώδη νέφη εἴνε πολλὰ χαμηλὰ καὶ ἐπεράνω τοῦ μέρους, ὅπου εὑρίσκεσθε, πρέπει νὰ πίπτετε ἀμέσως κατὰ γῆς, ὅταν δὲν ὑπάρχουν δένδρα ἢ ἄλλα ἀντικείμενα ἐκεῖ πλησίον.
- 7.—Ἐὰν εὑρεθῆτε εἰς δρόμον ἔχοντα ἑκατέσωθεν δένδρα ἰσοῦψη, ἂν δὲν ἔχετε καιρὸν νὰ ἀπομακρυνθῆτε, βαδίζετε εἰς τὸ μέσον.
- 8.—Εὔρισκόμενοι εἰς πεδιάδα, ἀπομακρυνθῆτε τάχιστα ἀπὸ πᾶν ἑξέχον ἀντικείμενον, ὅσον μύλον, τηλεγραφικοὺς στύλους κλπ.
- 9.—Ἐπιπτοι ἢ ἐποχοίμενοι, πρέπει νὰ καταβαίνετε ἀμέσως καὶ νὰ ἀπομακρύνεσθε τοῦ ἔππου καὶ τῆς ἀμάξης.
- 10.—Ἐντὸς τῶν οἰκιῶν, ἀποφεύγετε τοὺς σωλήνας τῶν θερμοαστρῶν, τὰ σιδηρᾶς κλίνας, τὰ μεταλλίνα σκεύη, τὰς ἐπιγραφὰς εἰκόνας καὶ τὰς βιβλιοθήκας τὰς περικυρῶσας βιβλία δεμένα.
- 11.—Κλείετε τὰ παράθυρα καὶ μὴ μένετε πλησίον των, μεταβαίνετε δὲ πρὸς τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰν τῆς οἰκίας, ὅταν ἡ θύελλα ἔρχεται ἐκ τοῦ ἀντιθέτου μέρους.
- 12.—Ἐὰν εὑρεθῆτε ἐπὶ πλοίου, ἀπομακρυνθῆτε τοῦ ἰστοῦ καὶ τῆς ἀντομηχανῆς.

ΣΟΝΑΤΑ—ΝΥΧΤΑ

Η ΝΥΧΤΑ εἶνε βαθειὰ καὶ μαυρισμένη.
Μιά ἀπέραντη μαύρη ζωγραφιά.
"Ένας πελώριος πίνακας ἑνὸς μεγάλου ζωγράφου, ποῦ ἔμπηξε τὸ χρωστήρα του μέσα στὸ σκότος τοῦ σεισμοῦ καὶ στοῦ "Αἰδοῦ τὴν πίσσα.

Μιά θλίψι ἄπειρη, ὥσάν χλαμύδα ἀτέλειωτη ὑφασμένη μὲ δάκρυα καὶ πένθη, ἀπλώνεται στὸν ἀπέραντο οὐρανό.

Μοιάζει μαῦρο φέρετρο ἀνοιχτὸ γιὰ τὴ ζωὴ τὴ χθεσινή, τὴ σημερινή, τὴν αὐριανή! μοιάζει πένθιμο ὄργανο, ποῦ ἀντιλαλεῖ τὸ βογγητὸ τοῦ ἀνέμου γιὰ τῆς ὑπέροχες καταστροφές ποῦ ποτίζουν αἰώνια μὲ αἶμα τὰ χώματα τῆς Γῆς.

Στῆς Νύχτας τὸ σιγανὸ θρῆνο ἀργά, βουδὰ διαβαίνουν μέσα στὰ βάθη τῆς ψυχῆς μου ἡ πένθιμες κηδεῖες μιᾶς ψεύτικης ζωῆς. Παληές χαρές καὶ λύπες.

Στῆς Νύχτας τὴ θλιθερὴ γαλήνη ἀντιλαλεῖ στὰ στήθη μου ὁ ἀχὸς τοῦ νικημένου, ὁ ἀχὸς τοῦ παλαιστῆ ποῦ ἐβύζαξε τὴ θλίψι γιὰ δεύτερη μητέρα, ὁ ἀχὸς τοῦ Νικητῆ

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Is
Restrictions apply.

ποῦ ἀπάνου στὰ χαλάσματα μὲ τῆς ψυχῆς τὸ σδύσιμο τὴν ἄσθυστη ἀνάθει λαμπάδα τοῦ Φωτός.

Στῆς Νύχτας τῇ θλιδερῇ μαυρίλα μὲς' ἀπὸ τὰ ἐρείπια τὰ δοξασμένα ἀντιλαλοῦν θυμάτων στεναγμοὶ καὶ ὑφαίνουν τὴν ἄφθαρτη Ζωὴ μὲς' στοῦ Θανάτου τὸν ἀπαίσιον ζόφον.

Στῆς Νύχτας τὸ ἀπαίσιο σκοτάδι ἀχνὲς σκιὲς παληοῦ καιροῦ καὶ χρόνου περασμένου, ὡσὰν ἀναλαμπὲς Φωτὸς στὸ χάος τῆς ἀδύσου, χορεύουν τὸν αἰῶνιον χορὸ τῆς χαραυγῆς.

Καὶ μὲς' ἀπὸ τὰ θέμελα τὰ μαυρισμένα μιὰ ὄχρα κάπου φαίνεται κι' ὀρόιστα φωτίζει τὸ μαῦρο τῆς Ζωῆς Ὡκεανό.

Λὲς τὸ βαθὺ σκοτάδι νὰ γέννησε τὸ φῶς ποῦ χύνεται στὰ πλάτη. . . .

Στῆς Νύχτας τῇ μαυρίλα χρυσοντυμένα τώρα τοῦ Μαρτυρίου φαντάσματα μὲ δλόφωτα φτερά γεμίζουν τὰ βάθη τῆς ἀδύσου κι' ἀπλώνουν χέρι ἀδελφικό, ἐκεῖ ἔπου τὰ κύματα δέρνονται καὶ ξεσποῦνε σὰν θεϊκὴ ὀργή, ὅπου ἡ ἄγρια Δύναμη ζητεῖ νὰ υποδουλώσῃ εἰς τὴν Καταστροφὴ — τὸν ἄνθρωπο, τὸν ἥρωα νὰ πνίξῃ.

*
* *

Στὸ ῥημασμένο δρόμο σέρνει τὰ βήματα βαρεῖα ἡ Νέα — Ἡρώς τῆς μυστικῆς θρησκείας ἀδάμαστη ἱέρεια. Βαρὺς ἀγκαθωτὸς σταυρὸς τῆς πλήγωσε τὸν ὦμο, τ' ἀγκάθια τὰ φαρμακερὰ τῆς ξέσχισαν τὰ πόδια καὶ τ' ἀγριεμένα κύματα τῆς δέρνουν τὸ κορμί.

Τρεῖς Μοῖρες γύρω της πετοῦν καὶ στὰ αἰθέρια ὕψη τῆς δείχνουν τὸ στεφάνι τοῦ πόνου τὸ ἐκλεχτό.

Ἡ Μοῖρα τῆς Λαχτάρας, τῶν στεναγμῶν ἡ Μοῖρα, καὶ ἡ τρίτη τοῦ Ὀδυρμοῦ! στὸ φοβερὸ ταξεῖδι τὰ βήματα τῆς σπρώχνουν κι' ὅλο ψηλὰ τραβοῦν. . . .

Στὸ χάος τῆς ἀδύσου μὲ σχήματα οὐράνια ἀγνώστου πόνου σύμβολα χαράσσουν καὶ ἀφραστη ἀγωνία κι' ἀπελ-

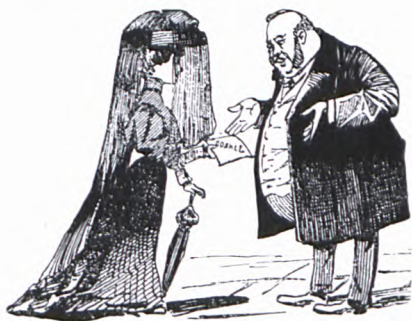
Μὲ θολωμένα μάτια τὸ θῦμα ἀντικρύζει τὴ φρίκη καὶ
τ' ἄφραστα μυστήρια ποῦ κρύβουν οἱ οὐρανοὶ καὶ βλέπει
τοῦ παλαιοῦ καιροῦ καὶ νέου τῆς ἀλήθειες, τῆς φοβε-
ρῆς ἀλήθειες Ἰδέας Μαρτυρικῆς.

*
*
*

Χρυσοντυμένα φάσματα τὸ θῦμα τριγυρίζουν καὶ στῆς
χρυσῆς φτεροῦγες τους λιπόθυμο, ὠχρό, ἀνάλαφρα τὸ
φέρνουν στὸ θρόνο τὸν δλόχρυσο, τὸν ὑπερκόσμιο θρόνο,
ὅπου τὸ Πνεῦμα ἄσθυστα θά λάμπῃ τῶν αἰώνων!

(Ἀλεξάνδρεια, Μάρτιος 1910).

ἈΓΓΕΛΙΚΗ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΤΟΥ

Ἡ ἀσφαλισμένη χήρα.

Εἰς τὸ γραφεῖον Ἀσφαλιστικῆς Ἑταιρίας.

Ὁ Διευθυντής. — Μπα! Ἦλθατε νὰ πάρετε τὴν ἀποζημίωσιν καὶ γιὰ τὸν
τρίτον σας ἄνδρα! Μὰ πῶς τὸ κατωρθώσατε, κυρία μου, νὰ τὸν
θάψετε κι' αὐτόν;

Ἡ χήρα. — Τί θέλετε νὰ κάμω, κύριε; Οἱ ἄνδρες, βλέπετε, δὲν ἀντέχουν
καὶ πολὺ-πολὺ τὴν σήμερον. Γι' αὐτὸ κ' ἐγὼ τοὺς ἀσφαλίζω....

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias
Restrictions apply.

ΕΙΚΟΝΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΖΩΗΝ

Ο ΣΚΥΛΟΣ ΚΙ' Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ

ΜΕΣΑ στο πλήθος που ξμάνιαζε κι' εσάλεψε, κι' έβο-
ούσε κι' έγέμιζε τὸ μεγάλο δρόμο, ἔξω στὴν Ἀλυσ-
σίδα, ἕνα βράδυ Κοριακάτικο, τὸ ἄσπρο τράμι ἐπρό-
βαλε, μισοβυθισμένο μέσ' στὸν ὄχλο, σάν καράβι
σὲ φουρτοῦνα. Χίλια, δυὸ χιλιάδες σώματα ἐσπρώ-
χοντο, ὅλα μαζί, γύρω στὸ τράμι γυρεύοντας νὰ σαροφαλώσουν.
Κεφάλια ἐστηφογούριζαν ἀνταριασμένα· χέρια ἐτεντώνοντο ν' ἀρ-
παχθοῦν ἀπὸ τὸ σίδερο· ἔπεφταν κατέλλα· ἄνδρες πού ἐπρό-
φθασαν ν' ἀνέβουν ἐτραβοῦσαν ἀπὸ πάνου τὴν γυναικες· μητέ-
ρες ἐφάναζαν τὰ παιδιά πού εἶχαν χάσει μέσ' στὸ στρήμωγμα·
σκυλιά πού τὰ πατοῦσαν, οὐρλιάζαν· παιδάκια ἔμπηγαν φωνές
ἀκούοντα ξεφωνητὰ καὶ βλέποντα τὴν ἀντάραν πού ἐγίνετο,
χωρὶς νὰ νοιώθουν τί συνέβαινε.

Ἀπάνου στὴν ὀχλοβοή κτυπᾷ τρεῖς φορὲς μὲ θυμὸ τὸ κουν-
δοῦνι ὁ εἰσπράκτωρ, τεντώνων τὸ κεφάλι καὶ τὸ χέρι του ἀπὸ
τοὺς ὤμους πού τὸν στρήμωχαν· καὶ τὸ τράμι ξεκινᾷ σιγά-σιγά
ἀνοίγοντας μὲ δυσκολία δρόμο, μὲ κάτι κύτους τῆς καμπάνας
τοῦ ὁδηγοῦ, πού ἐξεκούφαιναν.

Γιὰ κάμπωση ὥρα, τὸ τράμι ἐπήγαιν' ἔτσι ἀργά, ἀνάμεσα σὲ
πλήθος πού δὲν ἔβλεπε καὶ δὲν ἀκούγε, καὶ στεκότανε ἀπάνου
στὴ γραμμὴ κυττάζοντας νὰ βρῇ θέσι σὲ ἄλλα τράμι πού ἤρχοντο
μὲ τὰ κόκκινα φῶτα, τὸ ἕνα πίσω ἀπὸ τὸ ἄλλο, ἀπὸ μέσα ἀπὸ
τὴν πόλιν.

Ὑστερα τὸ πλήθος ἀραιώσε, ἡ γραμμὴ ἦταν ἐλεύθερη καὶ τὸ
τράμι ἐπῆρε δρόμο.

Τότε ἀπὸ πίσω ἀπὸ τὸ τράμι, ἕνα σκυλι ἄρχισε νὰ τρέχῃ·
ἦτανε μέσα ὁ ἀφέντης του καὶ τὸν ἀκολοιθοῦσε. Πού βοήθησε;
Ποῦ δὲν τοῦ χάσει μέσα ἔς ἐκεῖνο τὸ λεφοῦσι; Πῶς εἶχε

στό τράμι καὶ πῶς, χωρὶς νὰ ξεκοιλιασθῇ ἀπὸ κανένα πόδι βιαστικό, εὗρηκε τρόπο κι' ἐξετρυπώσε ἀπὸ τὸ πλῆθος κι' ἀκολούθησε τὸ τράμι; Ψάξτε στὸ μυστήριο ποῦ σκεπάζει τὰ αἰσθήματα τῶν ζῶων, γιὰ νὰ βρῆτε αὐτὸ τὸ θαῦμα τῆς ἀφοσιώσεως.

"Ἐτρεχε τὸ τράμι, ἔτρεχε κι' ὁ σκύλος· ἕνας μεγάλος, ἀσπρόμαυρος σκύλος, ἥμερος, μὲ μακρὸν μαλλὶ καὶ μὲ μεγάλα, μαλακὰ αὐτιά, ποῦ καθὼς ἔτρεχεν, ἀνεβοκατέβαιναν σὰν δυὸ φτεροῦγες. "Ἐτρεχε κι' ἐκούτσαინε· κάποιο πόδι ἀπρόσεκτο, ἀνθρωπινό, τὸ εἶχε πατήσῃ μέσα στὴν ἀντάρα, καὶ δικό του θὰ ἦταν· ἓνα οὐρλιασμα ποῦ ἀκούσθηκε στὸ σάλαγο ἀπάνου.

Στρημωγμένος ἔξω στὸν ὀπίσθιον ἐξώστην, ἔβλεπα τὸ ζῶον· ἔτρεχε ἀπὸ πίσω, μὲ τὸ κεφάλι προσηλωμένον πρὸς ἐμᾶς, μὲ τὴ γλῶσσα κρεμασμένη, μὲ τ' αὐτιά ἀνεμοδεγνόμενα. Κάμποσο διάστημα, ὡς ἔτο Ἀντισιατρεῖο, ἐκρατοῦσε τὴν ἀπόστασι μὲ τακτικὸ τρέξιμο. "Ἐτρεχε τὸ τράμι ὀλοταχῶς· ἔτρεχε κι' ἐκεῖνο μ' ὅλην τὴ δύναμι. Καὶ τὸ πρόφταινε· ἦτανε ἴσα μὲ δέκα μέτρα μακρυνά μας. "Ἀπὸ κεῖ καὶ πέρα ἐκουράσθηκε· ψυχὴ ἦταν αὐτὴ, δὲν ἦταν μηχανή. Καὶ ἡ ἀπόστασι, ποῦ τὸ χώριζε ἀπὸ τὸ τράμι, μεγάλωνε. "Ἀρχίζα νὰ μὴν τὸ διακρίνω. Κάπου-κάπου, περνώντας ἀπὸ κᾶνα φανάρι, ξεχώριζα ἓνα μαῦρο προῖμα νὰ σαλεύῃ καὶ πάλι τῶχανα. Ποῦ νὰ μᾶς φτάσῃ πειῖ! Τέσσερα κοκκαλένια ποδαράκια, ποῦ νὰ παραβγοῦν μὲ τὸ θηρίο!

Στοῦ Λεβίδου, τὸ τράμι, μ' ἓνα μουγγρητὸ φοβέρας καὶ θυμοῦ, ποῦ τὸ ἐμπόδιζαν νὰ προχωρήσῃ, ἐσταμάτησε καὶ ἄρχισε ν' ἀδειάζῃ· ὁ ὁδηγὸς ἀνυπόμονος χτυποῦσε τὴν καμπάνα· ἀλλὰ τὸ κουδοῦνι δὲν χτυποῦσε· κατέβαιναν κι' ἄλλοι ἐπιβάται.

"Ἐξαφνα, νὰ τὸ πάλι, τὸ σκυλί, κοντά μας. "Ἐφτασε, λαχανιασμένο, παραζαλισμένο, καὶ καθὼς εἶδε ἀνθρώπους ποῦ κατέβαιναν, ἦρθε κι' ἐστάθηκε στὴν ἔξοδο, καὶ μὲ τεντωμένο λαιμό, μὲ κρεμασμένη γλῶσσα, ἐκύτταζε μὲ ἀγωνία ἓναν-ἓναν ποῦ κατέβαινε, τὸν ἐμύριζε στὰ πόδια γρήγορα, μὲ τὴν οὐρὰ κατεβασμένη, ἔβλεπε πῶς δὲν εἶνε ὁ δικὸς του καὶ πήγαινε σὲ ἄλλον. "Ἀτελπισμένο, ἔκανε ν' ἀναβῇ κι' αὐτὸ στὸ τράμι, ἀλλὰ τὴ στιγμή ἐκείνῃ τὸ τράμι ξεκινᾷ πάλι καὶ φεύγει ὀλοταχῶς.

Τὸ σκυλί, κουτσαίνοντας τώρα πειὸ πολὺ, ἀρχίζει πάλι νὰ τρέχῃ· πότε ἐρχότανε ἀπὸ τὸ ἓνα πλάϊ, πότε ἀπὸ τὸ ἄλλο· πότε ἀπὸ πίσω καὶ πότε πάλι ἔμενε μακρυνά· δὲ μᾶς ἐπρόφταινε. "Ἀλλὰ σκυλιά πηγαινέσανε κοντά του, τὸ κυνηγοῦσαν, τὸ ἐγαύγιζαν· αὐτὸ κατέβαζε τὴν οὐρὰ του κι' ἔτρεχε πειὸ δυνατά· δὲν ἐπρόσεχε σὲ τίποτε· ἔτρεχε μονάχα, ἐνόσφ ἔτρεχε τὸ τράμι καὶ μόλις ἐνοιώθε πῶς αὐτὸ ἔκοβε τὸ δρόμο του ἢ ἐτοιμαζότανε νὰ σταματήσῃ, ἐγύριζε καὶ κύτταζε μὲ ἀγωνία. Καὶ σὲ κάθε στάσι ἐπλησίαζε, ἐμύριζετο, ἀτελιζέτο, καὶ ξανάτρεχε μαζί μας.

Πολλὲς φορὲς ἐκύτταξα νὰ καταλάβω ποίος ἀπὸ τοὺς ἐπιβάτας νὰ ἦταν ἄρα γε ὁ κύριός του· ἀλλὰ δὲν εἶδα κανένα κεφάλι νὰ γυροῖται πρὸς τὸ σκυλί μαζὶ του.

τέτοιο ὠμορφόσχυλο καὶ τέτοια ἀφοσίωσι δὲν ἦτον δυνατόν νά μὴν εἶχαν κύριο ποῦ νά τ' ἀγαποῦσε καὶ νά τὸ νοιαζότανε. Ἐννόησα, ὅτι χωρὶς ἄλλο τὸ σκυλί θὰ εἶχε κάνει λάθος, καὶ θὰ νόμιζε πῶς ὁ ἀφεντικός του εἶχε μπῆ μέσα στὸ τράμ· θὰ εἶχε πάρει κάποιον ἄλλο γι' ἀφεντικό του, καὶ τὸν εἶχε ἀκολοθυήσει· ἔκεινὴ τὴν ἀνθρωποπλημμύρα ποῦ εἶχε πελαγώσει, κάποια μυρωδιά θάμοιαζε μὲ τὴ μυρωδιά τοῦ ἀφεντικοῦ του καὶ θὰ τὸ εἶχε ξεγελάσει.

Κοντὰ στὰ Χαντεῖα, δὲν τὸ εἶδα πειὰ τὸ σκυλί· ἢ ἄμαξες, ὁ κόσμος, τὰ φῶτα θὰ τὸ παραζάλισαν καὶ θὰ τὸ εἶχαν ἀπελπίσει.

Στὴν Ὀμόνοια, καθὼς κατέβαινα ἀπὸ τὸ τράμ, τὸ βλέπω πάλι δίπλα μου, στὴν ἐξοδο, νά κυττάζῃ, λαχανιασμένο, ἐναγώνιο, τοὺς ἐπιβάτας.

Ἐξαφνα, σὰν νά μουρλάθηκε, βγάξει κατὶ ξεφωνητά, σὰν γέ-
λια, σέρονται, πηδάει ἴσα μὲ τὸ λαϊμὸ ἐνὸς ἀπὸ τοὺς ἐπιβάτας.
Αὐτὸς ἦταν ὁ ἀφεντικός του.

Ὁ ἀνθρωπος ἐγύρισε, τὸ κύτταξε, σήκωσε τὸ μπαστοῦνι του καὶ μὲ θυμὸ :

— Βρέ! Ἄει στὸ διάολο! Οὐστ! φωνάζει τοῦ σκυλιοῦ καὶ τοῦ δίνει μιὰ μπαστουνιά στὸ κεφάλι.

Καὶ τραβᾷ τὸ δρόμο του.

Τὸ ζῶο οὐρλιασε, ἐξάρωσε στὰ πόδια τοῦ κυρίου του, κατέ-
βασε τὴν οὐρά του... καὶ τὸν ἀκολούθησε.

Ε. ΕΥΣΤΡΑΤΙΑΔΗΣ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΘΝΙΚΗΝ ΜΟΥΣΑΝ

Ο ΤΡΑΓΟΥΔΙΣΤΗΣ ΚΑΙ Ο ΔΡΑΚΟΝΤΑΣ

ΕΥΕΣ ἀογὰ ψυχάλιζε καὶ ὁ Γιάννης ἐτραγοῦδα,
Τόσο τραγοῦδας γλῆκα καὶ νόστιμα κελιάδει,
Τοῦ πῆρ' ἀέρας τὴ φωνή, τοῦ Δράκοντα τὴν πάγει
Προβαίν' ὁ Δράκος καὶ εἶπε τον· «Γιάννη θε νὰ σὲ φάω»·
«Δράκο μου, καὶ τί σοῦκαμα γὰ νὰ μὲ φᾶς τὸ δόλιο;»
«Γιατὶ διαβαίνεις πάρορα καὶ τραγοῦδᾳς πανόρωα,
Πῶχω τὸν ἔγγο ἀγοραστὸ καὶ βαροποληρωμένο;
Ξεπνᾷς τ' ἀηδόνια στῆς φωλιαῖς, κοράζεις πονλιὰ τοῦ κάμπου,
Ξεπνᾷς καὶ ἐμὲ τὸ δράκοντα μὲ τὴ δρακόντισσά μου»·
«Ἄσε με, Δράκο, νὰ διαβῶ, ἄσε με νὰ περάσω,
Τὶ κάνει γάμο ὁ βασιλιάς καὶ μ' ἔχει καλεσμένο
Γιὰ νοῦνο, γὰ παράνοονο, ξεφαντωτὴ τοῦ τάβλας»·
«Σύρε στὸ γάμο στὴ χαρὰ καὶ ἄνε γνώσης πίσω,
Φέρε μου γὰ τὴν ἔσγορά μαντύλι ξομπλιασμένο»·

ΛΟΓΙΟΙ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΕΣ ΕΝ ΤΗ ΔΟΥΛΗ, ΕΛΛΑΔΙ

Ὁ ἐν Κοζάνῃ τῆς Μακεδονίας νεαρὸς λόγιος καὶ δικηγόρος κ. Κωνστ. Τσιτσελίκης εἶνε λίαν γνωστὸς εἰς τοὺς φιλαναγνωστικοὺς κύκλους Θεσσαλονίκης καὶ Κων/λεως ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον Ἀλκέτας καὶ Τημενίδης, ὑπὸ τὸ ὁποῖον καὶ πέρουσιν ἐνεφανίσθη εἰς τὰς σελίδας τοῦ

Ἐθνικοῦ Ἡμερολογίου δι' ἐνὸς ἀξιολόγου εὐθυμογραφήματος. Ἐσπούδασε τὰ νομικὰ εἰς τὰς Σχολὰς Ἀθηνῶν καὶ Κων/λεως. Ἐγράφε καὶ γράφει εἰς διάφορα ἡμερησία καὶ περιοδικὰ Θεσσαλονίκης καὶ Κων/λεως ἄρθρα ἐπιστημονικά, πολιτειακά, χρονογραφήματα, κτλ. Κάτοχος καὶ γνώστης τῆς Τουρκικῆς, ἣν ὁμιλεῖ καὶ γράφει ἀπταιστως, δημοσιεύει συχνὰ καὶ εἰς τουρκικά φύλλα, ἐπεξηγῶν καὶ διαφωτίζων περὶ πολλῶν ἐνδιαφερόντων τὸ ἑλλην.

στοιχείων πραγμάτων. Ἀπὸ τριετίας ἐξασκεῖ ἐν Κοζάνῃ τὸ δικηγορικὸν ἐπάγγελμα, ἀφιερῶν ἅμα τὰς ὥρας τῆς σχολῆς καὶ εἰς λογοτεχνικὰς ἀσχολίας, ἐργάτης καὶ παράγων τῆς αὐτόθι πνευματικῆς καὶ φιλολογικῆς κινήσεως].

Ο ΚΟΜΗΤΗΣ

(Ἐπιστολὴ πρὸς φίλον)

Ἐν Κοζάνῃ, 20 Μαΐου 1910

Φίλιππε Νίκο,

ΠΟΡΕΙΣ πῶς δὲν σοὺ γράφω καὶ πῶς σέ ἀφῆκα τόσον καιρὸν χωρὶς εἰδήσεις μου. Φαίνεται ὅτι θὰ εἶσαι ὁ μόνος ἴσως κάτοικος τῆς ὕδρογειοῦ πού δὲν ἐπῆρες εἰδήσιν, ὅτι αὐτὰς τὰς ἡμέρας ἐπρόκειτο νὰ μᾶς σαρώσῃ εἰς τὸ χάος, ὅλους πέρα-πέρα, ὁ ἀλιτῆριος ἐκεῖνος κομήτης τοῦ Χάλεϋ! Ἐκ τῶν ὑστέρων ἀπεδείχθη βέβαια ὅτι ὁ ἀλήτης αὐτὸς τυχοδιώκτης τῶν οὐρανῶν δὲν εἶχε τόσον ἀγρίας διαθέσεις, καὶ ὅτι ἐπέρασε μακράν ἀπὸ τὴν γῆν καὶ ἀπὸ τῆς τηλεσκοπίας τῶν σοφῶν ἀστρονόμων, ἀθέατος σχεδὸν καὶ ἀθῶος πάσης συκοφαντίας. Ἀλλὰ τί σημαίνει; Ἄν δὲν ἐχάλασε τὴν γῆν μας, ὁ ἀναθεματισμένος αὐτὸς Χάλεϋ, ἐπρόφθασεν ὅμως νὰ χαλάσῃ τὰ κεφάλια τοῦ κόσμου καὶ τὴν ἰδικήν μου ἡσυχίαν.

Ἀκουσε λοιπὸν τί μοῦ συνέβη.

Πρέπει νὰ γένηται ἡμεῖς 172, 200 ἡμέρας τοῦ γενικοῦ

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istori

Restrictions apply.

φόβου οἱ ἄνθρωποι γύρω μου, οἱ ἀπλοῖκοι μάλιστα, δὲν ἦσαν στὰ σωστά των. Τὰ ἔχουν σὰν χαμένα. Εἰς τὰ κυτρινισμένα των πρόσωπα θὰ διέκρινεν ἕνας φρενολόγος ποικίλα συμπτώματα ἀνισορροπίας. Πολλοὶ εἶχαν ἀφήσει σύβυλα τῆς δουλείας των καὶ ἐπερίμεναν μὲ τρομάρα τὸ τέλος τοῦ κόσμου. Ἄλλοι ἐσταυροκοποῦντο καὶ ὕψωναν τὰ μάτια ἀνήσυχα εἰς τὸν οὐρανόν. Ἡ γυναικοὺς εἶχαν ἀφιερωθῇ στὰ ἅγια. Τὰ γρατ-
δια ἔτρεχαν εἰς τὸν πνευματικόν νὰ ξεφορτωθοῦν τῆς ἁμαρτίας των. Ἡ νέες ἀναθάν κεριά εἰς τὴν Παναγία νὰ τῆς εὐσπλα-
χισθῇ. Οἱ παπᾶδες, φθηνά-φθηνά, μὲ ἕνα δύο γροσάκια ἔδιναν εὐχὲς καὶ συχώρια. Μερικοὶ πάλιν, οἱ φρονιμώτεροι, τὸ εἶχαν ρίξει στὸ γλέντι. Ἀφοῦ θὰ πᾶμε, σοῦ λένε, ὅλοι ἀναυα στὸν ἄλλο κόσ-
μο, ἂς πᾶμε τοῦλάχιστον χαρούμενοι. Τέλος πάντων ὅλοι ἐφαίνοντο σὰν νὰ ἐτοιμάζαν τὰ μπαγάγια των διὰ τὸ μεγάλο ταξίδι τῆς αἰωνιότητος.

Ὁ κ. Ἀστρονομίδης, ἐξηγῶν τὰ τοῦ κομήτου.

Τὸ προηγούμενο βράδυ, ποὺ ἐπερίμενετο, ἀλλοί-
μονό μας! ἡ δεῦτερη παρουσία, νὰ σου καὶ μπαίνει στὸ γραφεῖο μου βιαστικός ἕνας πελάτης. Ἦλθε νὰ τοῦ συντάξω κατασχετήριον ἐναντίον ἐνὸς ὀφειλέτου ποῦ ἦταν ὑποπτος φυγῆς. Τοῦ παρατήρησα ὅτι ὁ κόπος καὶ τὰ ἐξοδα θὰ πήγαιναν χαμένα, ἀφοῦ ὅλοι μας ἀνεξαίρετως εἴμεθα ὑποπτοι φυγῆς διὰ τὸν ἄλλον κόσμον.

— Μὰ ἴσα-ἴσα, μοῦ λέει πονηρῶς, γι' αὐτὸ κ' ἐγὼ θέλω νὰ τακτοποιήσω ἀπὸ πρὶν τῆς δουλείας μου, πρὶν τὸ ξεκινήσωμε.

Ἐκατάλαβα χωρὶς πολλὰ λόγια.

Ἀναψα τὴν λάμπαν, καὶ ἐφώνησα ἕνα μικρὸν Γαβριᾶν, ἐκτελοῦντα χρῆνι προχείρου ὑπαλλήλου μου, νὰ μᾶς παραγγεῖλῃ καφέδες εἰς τὸ γειτονικὸν καφενεῖον.

Ἐξω τοῦ γραφείου μου, τὸ ὅποιον εἶνε ἰσόγειον, εἰς τὴν ἀρχὴν ἐνὸς ἡσυχίου καὶ ἀσυχνάστου δρόμου, ἐπεκράτει ἀσυνήθης καὶ θορυβώδης κίνησις. Ὁμιλοὶ χαμινίων καὶ χασομέρητων ἐαχηματίζοντο κατ' ἀρχάς σιγά-σιγά, κατόπιν καὶ ἄλλων περιέργων, οἱ ὅποιοι συνεζήτουν, ἐφώνησαν καὶ ἠλάλαζαν.

— Νά!... νά!... τώρα θά ξεμυτίσῃ κ' ἡ οὐρά!... ἀλαλάζει ἄλλο χαμίνιον χοροπηδῶν καὶ κτυπῶν τῆς παλάμης.

Τὸ πλῆθος δλονὲν αὐξάνει. Ὁ θόρυβος ἐπιτείνεται. Αἱ συζητήσεις διασταυροῦνται. Προβαίνουмен καὶ ἡμεῖς ἀπὸ τὴν θύραν νά ἰδοῦμε τί τρέχει. Ἀκούω τὴν φωνὴν γνωστοῦ μου φίλου ἱατροῦ ζητοῦντος ἐξηγήσεις ἀπὸ τὸν κ. Ἀστρονομίδην, καθηγητὴν τοῦ γυμνασίου:

— Φωτίσατέ μας, κύριε καθηγητά: θά βγῇ ἀπόψε; θά μᾶς σαρώσῃ;

Ὁ κ. Ἀστρονομίδης λαμβάνει ὕψος σοβαρόν.

Ἀπὸ αὐτὸν τώρα ἐξαρτᾶται τὸ πᾶν: ἡ ζωὴ ἢ ὁ θάνατος. Διευθετεῖ τὸ σάλι του, τακτοποιεῖ τὰ γυαλιά του, ξεροθήχει λιγάκι, ἐν εἵδει προσιμίου, καὶ ἀρχίζει με πόζαν θουκυδίδειον:

— Ἐξοχώτατε ἱατρε, καθάπερ τυγχάνει καὶ ὑμῖν γνωστόν, ὁ κομήτης τοῦ Ἀλλεῦ προηγγέλθη ὡς ἐμφανισθησόμενος ὁσονούπω· οὐχ ἤτον οὐδὲν ἐτι βέβαιον· καὶ γὰρ ὁ φλαμμαριῶν ἐτέραν ἀπεφίγηνατο γνώμην, μήπω ἐξακριβωθέντος ἂν ὁ δολιχοδρομῶν ἀνὰ τὸ ἄπειρον κομήτης ἐστὶν ὄντως τοῦ Ἀλλεῦ ἢ τοῦ Ἐνκεν ἢ τοῦ D'Arreste, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τοῦ Viella...

Οἱ ἀκροαταὶ ἀλληλοκυττάζονται ἐκθαμβοί. Τὰ χαμίνια μουγκρίζουν ὑποκόφως.

— Κολοκύθια μετ' ῥήγανη! Νά τος! διακόπτει ἓνα χαμίνι.

— Πές μας, δάσκαλε, ἀπὸ ποῦ θά βγῇ ἡ οὐρά!... φωνάζει ἓνας ἄλλος ξυπόλυτος μορτάκος.

— Νά τος!... Νά τος!... Ἀ α α α!... Ζήτω ω ω ω!...

Φωναί, ἀλαλαγμοί, συνωστισμοί, πανθαυμάσιον. Μερικὲς γυναῖκες λιποθυμοῦν.

— Παναγία, βόηθα! τ' εἶνε τοῦτα τὰ σημεῖα ποῦ μᾶς στέλνει ὁ θεός! Μὴν τύχη καὶ μᾶς πεθάνῃ ὁ καὶ μένος ὁ δεσπότης!...

Ὁ διπλανός μου γείτων, ἓνας ἀξιολύβαστος κοιλαρᾶς, τοκογλύφος, προβάλλει ἀπὸ τὴν θύραν τοῦ γραφείου του ἐξηγριωμένος.

— Ἀεῖντε στὸ διάολο, νὰ χαθῆτε, παληόπαιδα! Θά μοῦ σπάσετε τὰ τζάμια!

— Ὅλοι μας θά πᾶμε κατὰ κεῖθε, παπποῦ! Μὴ βιάζεσαι! τοῦ αὐθαδιάζει ἓνας ἄλλος ἀνταρκακτοφύλαξ.

Authorized licensed use limited to: Penn State University.

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istorikiastore
Restrictions apply.

Τὰ ἄλλα χαρίνια γελοῦν καὶ ἀλαλάζουν. Ὁ κύριος θυμώνει. Τρέχει νὰ συλλάβῃ ἀπὸ τὸ αὐτὶ τὸν μικρὸν αὐθάδη. Αὐτὸς ξεγλιστρᾷ πίσω καὶ πέφτει ἐπάνω εἰς τὸν ἰδικὸν μου Γαβριᾶν, ὅστις τὴν στιγμὴν ἐκείνην μᾶς ἔφερεν τὸν δίσκον μὲ τοῦς καφέδες. Ὁ δίσκος τινάζεται κάτω καὶ γίνεται γῆς Μαδιὰμ. Ὁ Γαβριᾶς καὶ ὁ μόρτης συμ-

« Καὶ γίνονται ὅλα θάλασσα . . . »

χέρια μου καίονται καὶ τὰ μαλλιά μου τσουρουφλίζονται. Ἄπ' ἐξω τὰ χαρίνια οὐρλιάζουν στὰ γέλια.

Μέσα σ' ἐκεῖνο τὸ ἀλαλητό, νά σου καὶ ὁ Ἀστυνόμος. Μὲ τὸ κόκκινον φεσάκι, μὲ τ' ἄσπρα γάντια, μὲ τὴ βίτσα στὸ χέρι.

Τώρα τὰ προκόψαμε!

— Τί τρέχει; ἐδῶ; ἐρωτᾷ τουρκιστὶ μὴ γνωρίζων οὔτε λέξι ῥωμεῖκη. Συλλαλητήριο κάνετε χωρὶς τὴν ἄδεια τῆς Κυβερνήσεως;

— Ἐνας μορτάκος ἀναλαμβάνει νὰ τοῦ ἐξηγήσῃ;

— Νᾶ, πολὺς - ἐφένδη (κύριε ἀστυνόμε) ὁ κομήτης . . .

— Νέ; κομίτα - μι; (τί; ἀντάρτης;) φωνάζει ὁ ἀστυνόμος. Γιουνάν κομίτα - μι; (ἑλλην ἀντάρτης;) Νέρεντε; . . . (ποῦ εἶνε;)

Τὰ χαρίνια τοῦ δείχνουν τὸν οὐρανόν. Αὐτὸς, μῦμφ, θὲν βλέπει οὔτε κομήτην, ἀλλ' οὔτε καὶ τὴν μύτην του. Διεσθύνεται ὁ καλὸς σου εἰς ἓνα παριστάμενον καπελλοφόρον, τὸν ὁποῖον ἐκλαμβάνει ὡς τὸν ὑποδεχθέντα . . . ἑλληνα κομιτατζήν! Ὁ ἄνθρωπος τοὺς ἐξηγεῖται ἑλληνιστί. Ὁ ἀστυνόμος ἀγριεῖει . . . τουρκιστὶ. Τὸν ἀρπάζει ἀπὸ τὸν γικαὴν καὶ σφυρίζει ζητῶν ἐνίσχυσιν. Σὲ λίγο ἐνσκήπτουν ἀρκετοὶ χωροφύλακες. Ὁ ἄνθρωπος διαμαρτυρεῖται ἐν ὀνόματι τοῦ ἀρχαίου χωροφύλακος. Ὁ ἀστυνόμος ἀντιτάσσεται. Ὁ ἀνθρώπος λέγει: « Ἄλλ' ἐκεῖνο τοῦ ἀπαντοῦν μὲ

πιτόχορτο. "Οπου φύγη - φύγη. Καί ὁ ἐκ παρεξηγήσεως τρομερός Γιουνάν κομίτα - μι (!!) βρίσκεται σφηνωμένος σέ εἰκοσι χέρια, πού ζητοῦν νά τόν πάρουν στή φυλακή.

Μοῦ ἀναψε τό αἷμα στό κεφάλι γιά τό ἄδικο. Ξεχνῶ τὰ ὀδικά μου τὰ βάσανα, καί ὅπως ἤμουν νευριασμένος, βγαίνω ἔξω γιά νά ξεγλήσω τουρκιστί εἰς τόν ἔξυπνον ἀστυνόμον τὰ διατρέξαντα.

"Εκεῖνος ἀφοῦ μέ κατεμέτρησε μέ ἕνα βλέμμα ὑποπτον ἀπό κεφαλῆς μέχρι ποδῶν :

— "Α! καί σὺ εἶσαι κομιτατζής!.. Κόπιασε μέσα! μοῦ λέγει καί νεύει εἰς τοὺς χωροφύλακας.

Μᾶς ἀδράχνουν, πού λέξ, φίλε μου, καί τοὺς δύο χωρίς ἄλλην διαδικασίαν καί μᾶς ἀπάγουν ἐν θριάμβῳ στό φρέσκο. "Εννοεῖς ὅτι, ἔπειτα ἀπὸ μίαν ἐβδομάδα, καί μετὰ πολλὰς ἀνακρίσεις, διαδούλια, τρεχάματα, ξεθεώματα, μᾶς ἀπέλυσαν, διότι ἔγινε... *γιαγνίς ὀλντοῦ!*

"Αλλά διὰ νά μὴ πᾶνε τόσο ἀστυνομικοὶ κόποι στό βρόντο, μᾶς ἐκάθισαν μιὰ καταγγελία... ἐπὶ ἀντιστάσει κατὰ τῆς ἐξουσίας!...

Τώρα, ὁ θεὸς νά βάλῃ τό χέρι του νά τὰ ξεμπερδέψωμε.

Αὐτὰ εἶνε τὰ χάλια μου μέ τόν κακοῦργον Χάλεϋ, πού νά ὀφεται.

Σὲ φιλῶ, ἰδικὸς Σου

• Ονούφριος Παχωμίον

Διὰ τὴν ἀντιγραφὴν

Κ. ΤΣΙΤΣΕΛΙΚΗΣ

Εἰς ὁδοπάρειον κυρίαν

ἐπιστελλουσάν μοι "πολλοὺς ἀσπασμοὺς"

Μον στέλνεις «ἀσπασμοὺς» μέσα στό γράμμα

πού χάνουν τὴν φρεσκάδα τους στό δρόμο...

θαρρῶ πῶς πάει ἄδικο ὁ κόπος...

Παράγγελνέ μου κ' ἔρχομ' ἐν τῷ ἅμα,

μὴ δίνης βάρος στό φτωχὸ τὸ ταχυδρόμο·

ἔρχομαι καί τοὺς παίρνω αὐτοπροσώπως!..

ΕΩΣΦΟΡΟΣ

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Is
Restrictions apply.

Τ Ε Τ Τ Ι Γ Ε Σ

Τὸ ἓνα φιλικὸν ὄμιλον, ἐν τινι κήπῳ τῆς Κηφισοειδῆς, ἐτέθη τὸ ζήτημα, εἰς τὸ λάλημα τοῦ τέττιγος εἶνε ἢ δὲν εἶνε ἄσμα. Ἀφορμὴν ἔδωκε ὁ ἀδιάκοπος, ἡμέραν καὶ νύκτα, θόρυβος τῶν ἐντόμων αὐτῶν. Ἐκαστος ἔλεγε καὶ ἀνὰ μίαν γνώμην αὐτοσχέδιον, καὶ ἐκεῖνοι ἀκόμη, οἱ ὅποιοι δὲν ἔλαβον ποτὲ τὴν περιεργίαν νὰ ἴδουν ἐκ τοῦ πλησίον τί πρᾶγμα εἶνε ὁ τέττιξ, ὁ ἀκούραστος αὐτὸς φωνακλᾶς τοῦ θέρους. Τοῦτο ἄλλως δὲν εἶνε καὶ εὐκόλον, διότι τὸ χρώμα τοῦ τέττιγος συγγέεται πρὸς τὸ χρώμα τοῦ φλοιοῦ τῶν δένδρων, ὅπου κάθεται. Ἐπεκράτησεν ἡ λαϊκὴ ἰδέα, ὅτι τὸ λάλημα τοῦ τέττιγος εἶνε κραυγὴ ἀγωνίας ἕνεκα τοῦ καύσωνος. Κάποιοι μάλιστα, εὐθυμολογῶν, ἀπεφάνθη ὅτι δὲν εἶνε οὔτε ἄσμα, οὔτε θρήνος, οὔτε ἀγωνία, ἀλλὰ... *καστανιέτες*, κρόταλα τῆς φύσεως!

Ἐγὼ νομίζω ὅτι ὁ τέττιξ, ὅστις εἶνε τὸ μόνον ὠδικὸν πτηνόν, τὸ ὅποιον ἀφήξαν οἱ κυνηγοὶ εἰς τοὺς κήπους καὶ τὰ δάση τῆς Ἀττικῆς, ἀξίζει εὐμενεστέραν καὶ δικαιοτέραν ἐκτίμησιν.

Σὰς ὁμολογῶ δὲ ὅτι τὸ ἄσμα του, ἀντὶ νὰ μοῦ φαίνεται ἀναρρόν, τοῦναντίον μὲ τέρεπει. Εἶνε μονότονον, δὲν τὸ ἀρνεῖται· ἀλλὰ καὶ τῆς πηγῆς τὸ κελάρυσμα εἶνε μονότονον· μονότονος εἶνε καὶ ὁ φλοῖστος, μὲ τὸν ὅποιον ξεφυγᾷ εἰς τὴν ἀπαλὴν ἀμμουδιὰν τὸ κῆμα. Εἰς τὸν θόρυβον τῶν τεττίγων, μάλιστα εἰς τὴν ἀπειρόφωνον συναυλίαν τῶν πολλῶν θερμῶν ἡμερῶν τοῦ θέρους, εὐρίσχω τὴν ποίησιν, τὴν ὁποίαν εὐρίσχω εἰς τὸν θόρυβον τῆς βροχῆς. Ἡ συναυλία τῶν τεττίγων εἶνε δι' ἐμὲ βροχὴ ἤχων, βροχὴ παλμῶν. Ἀλλ' εἶνε δύσκολον διὰ λέξεων νὰ ἐκφράσω τὴν ἐντύπωσίν μου ἀπὸ τὴν μουσικὴν τῶν τεττίγων.

Καὶ δὲν ἐντρέπομαι νὰ ὁμολογῶ τὴν τέρψιν, τὴν ὁποίαν μοῦ προσενεῖ ἡ μουσικὴ αὕτη, ὅταν ἔχω συμφῶνους τόσους ἀρχαίους ποιητὰς καὶ αὐτὸν τὸν Πλάτωνα, ὅστις εἰς τὸν «*Φαίδωνα*» διηγείται μῦθον, κατὰ τὸν ὅποιον οἱ τέττιγες ἦσαν ἄνθρωποι, τόσον φιλόμουσοι, ὥστε ἀκούοντες τὰς Μούσας ἐλησμονήσαν τὴν ὑλικὴν τροφήν καὶ ἀπέθαναν ἐξ ἀσιτίας. Αἱ δὲ Μούσαι λυθηθεῖσαι αὐτούς, τοὺς μετεμόρφωσαν εἰς τέττιγας.

Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Αἰλιανός, ἀναφέρων ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι ἐτρῶν

θεύη ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι ἔτρωγον τοὺς τέττιγας, ὅπως οἱ Ἀραβες καὶ ἄλλοι λαοὶ ἔτρωγον καὶ τρώγουν τὰς ἀκρίδας, εἶνε ἀκόμη βεβαιότερον, ὅτι τοὺς καθήδυνε τὸ ἄσμα τῶν τεττίγων· καὶ δὲν εἶνε ἀτομικὸς ὁ θαυμασμός τῆς ἀνακρεοντείου ᾠδῆς πρὸς τὸν «φίλυμνον τέττιγα, ὃν γῆρας οὐ τείρει, τὸν σχεδὸν θεοῖς ὅμοιον». Ὁ χρυσοὺς τέττιξ ἦτο κοινὸν καὶ προσφιλές κόσμημα τῆς κόμης τῶν πλουσίων Ἀθηναίων.

Ἀλλὰ δὲν σὰς φαίνεται ἀληθῶς ὅτι ἡ συμφωνία τῶν τεττίγων ἔχει μίαν μεγαλοπρέπειαν ὕμνου ἀρχαίου; Ἐγὼ εἰς τὸν δελφικὸν ὕμνον τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ εἰς αὐτὰς ἀκόμη τὰς ἐμπνεύσεις τῶν μουσουργῶν, οἵτινες ἐμελοποίησαν χορικά ἀρχαίων δραμάτων, εὗρισκω μίαν ἀπήχησιν τῆς φυσικῆς ταύτης μουσικῆς.

Καὶ εἶνε ἄσμα τὸ λάλημα τοῦ τέττιγος. Ἡ ἔρουνά μου ἐνίσχυσε τὴν ιδεάν, τὴν ὅποιαν εἶχα πάντοτε περὶ τούτου. Εἶνε ἄσμα, καίτοι δὲν γίνεται μετὰ τὸν λάρυγγα καὶ τὸ στόμα, ἀλλὰ διὰ συσκευῆς ἰδιαιτέρας, εἶδος τυμπάνου, τὸ ὁποῖον τὸ ἄρσενικὸν ἔντομον ἔχει εἰς τὸ κάτω μέρος τοῦ ὑπογαστρίου. Ἡ θήλεια εἶνε ἄφρων, διὸ καὶ ὁ ἀρχαῖος Ξεναρχος ἐμακάριζε τοὺς τέττιγας, οἵτινες ἔχουν συζύγους ἀλάλους. Ἡ φωνὴ τοῦ ἄρρενος εἶνε κλίσις ἐρωτικὴ καὶ συγχρόνως ἐκδήλωσις τῆς χαρᾶς τοῦ ζῆν, ὥς εἶνε τὸ ἄσμα ὄλων τῶν ὄντων, πλὴν τῶν ἀνθρώπων, οἵτινες τραγουδοῦν πολλάκις καὶ διὰ τὰ συλλέγουν πεντάρες.

Ἡ ζωὴ των διαρκεῖ ἀπὸ τῆς ἀνοιξέως μέχρι τοῦ φθινοπώρου. Ἀμα παύσονται τ' ἀηδόνια, ἀρχίζουσιν αὐτοί. Ἀρχίζουσιν ἄδοντες καὶ τελειώνουσιν ἄδοντες. Ὁ Αἰσωπος τοὺς ἠδίκησεν, ὅπως ἠδίκησε καὶ ἄλλα ζῶα μετὰ τὴν ματαίαν ἐλπίδα νὰ σωφρονίσῃ τοὺς ἀνθρώπους. Τοὺς παρέστησεν ἐπαιτοῦντας εἰς τὰς θύρας τῶν μυρμηκῶν. Ἀλλὰ τί νὰ ἐπαιτήσονται ἀπὸ τοὺς χαμαιζήλους καὶ χυδαίους μύρμηκας αὐτοὶ οἱ μὴ ἔχοντες καμμίαν ὑλικὴν ἀνάγκην, οἱ τρεφόμενοι μετὰ τὴν δρόσον τοῦ οὐρανοῦ, ὅπως οἱ θεοὶ ἐτρέφοντο μετὰ ἀβροσίαν; Ἡ ζωὴ των εἶνε ὅλη ἔρως καὶ μέθη χαρᾶς. Καὶ ὅπως οἱ θεοὶ, δὲν γνωρίζουσιν καὶ αὐτοὶ τὴν ἐξασθένεισιν καὶ τὴν κατῆφρειαν τοῦ γήρατος. Ὁ θάνατός των προλαμβάνει τοὺς ἐξευτελισμούς καὶ τὰς θλίψεις τοῦ γήρατος. Ἀμα παύσονται νὰ τραγουδοῦν, ἀποθνήσκουσιν. Ἐρχονται εἰς τὸν κόσμον μόνον διὰ νὰ χαροῦν.

ΙΩ. ΚΟΝΔΥΛΑΚΗΣ

ΠΙΚΡΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Κάθε μικρὸ πουλάκι στὸ κλαδί	Κάθε ψυχὴ ποῦ μέσ' στὸν κόσμο ζῇ
ἓνα τραγοῦδι ξεχωρὸς τονίζει·	ἔχει βαθεῖα τὸν πόθο τὸν κρυφὸ τῆς·
τὸ κάθε λουλουδάκι στὸ βουνὸ	κάθε καρδιά ποῦ ἀδιάκοπα χτυπᾷ
μιὰ μυρουδιά ξεχωριστὴ σκορπίζει.	ἔχει κι' αὐτὴ τὸν πόνο τὸν δικό τῆς.

ΕΛΕΝΗ Σ. ΣΒΟΡΩΝΟΥ

ΚΟΥΑΡΤΕΤΟ

(Κατὰ τὸν Κριλὼφ

ΓΑΪΔΟΥΡΑΚΙ ἓνα καιρὸ
καὶ ἀρκοῦδι πλαδαρό,
τράγος μὲ μουσάκι
κι' ἓνα μαϊμονδάκι
συμφωνοῦν σολίσται
νὰ γενοῦν καὶ μύσται
μουσικῆς
κλασικῆς.

12

« Σ ἔσέ, κυρὰ μαριόλα, »
— λέγ' ἡ τρελὴ μαϊμού —
« ταιριάξ' ἡ μπασαβιόλα
σὴ χάρι τοῦ κορμιού.
Εὐν',^α κύρὸ γαῖδαρέλλο,
ποῦ ἔχεις φυνισκά
ταῦτιά σου μουσικά,
πάρε τὸ βιολοντζέλλο.
Εἶνε γιὰ δεύτερο βιολί
ὁ τράγος ἐξοχος πολί,
κι' ἐγὼ μὲ τὸ ἀρκέτο
στό ξακουστό κοναρτέτο
κρατῶ τὸ χρόνο
καὶ θὰ λυγόνω
μ' οὐράνιες δοξαριές
καὶ πέτρινες καρδιές ».

Καθένας τὸργανό του
καὶ σιᾶναλόγιό του
τῇ πάριτε του, κι' ἐμπρός
μὴ χάνετ' ὁ καιρός.

«Πώ! πώ!! ἀπελπισία!
φρικτὴ παραφωνία!
συμφορὰ μου τ' εἶνε τοῦτα
δὲν μοῦ κάνετε μπατοῦτα!»
διακόπτει ὁ νευρικός
πρώτης ἀρχιμουσικός
καὶ χτυπάει μὲ τὰρκετο σοδάρα
τὸ σκαμνὶ του θυμωμένος στὰ γερά.
«Γιὰ σταθῆτε, τ' εἶν' αὐτά;
δὲν καθήσαμε σωστά,
ᾧς βαλθοῦμε ὅπως ὅλα
τὰ κοναριέτα. Ἔ μαριόλα,
βιζαβὶ στὸ βιολοντζέλλο,
τᾶλλο τὸ βιολὶ ἐκεῖ
νὰ τὸ βλέπω θέλω,

καὶ θὰ ᾄδητε μουσικῇ
ποῦ θὰ κάνῃ καὶ βουνὰ
καὶ τὰ δένδρα νὰ πηδοῦν».

—
Καταπιάνονται ξανά,
μὰ τοῦ κάκου, ποῦ νὰ βγοῦν
νότες, ποῦ ἀρμονία!

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istori
Restrictions apply.

«Ἦδρα ᾧ τὸ μυσικὸ»
 — τὸ ὑπομονητικὸ
 λέγει με κακία —
 «Κύρ μαέστρο, σὴ γραμμὴ
 πρέπει νὰ σταθοῦμε
 καὶ ἀνάστημα, εἰ δὲ μὴ
 ἄκρη δὲν θὰ βροῦμε».
 Τὸ ἀκοῦνε καὶ καθεὶς
 ἑ- ἄλλη θέσι παρενθὺς
 τὸ σκαμνὶ του στήνει
 καὶ ἂν τοὺς περιχύνει
 ἄφθορος ἰδρώς, αἱ δὲ...!

τέλος καὶ ἀρχὴ ποῦ νὰ βρεθῇ!
 τώρα λόγια καὶ φωναὶ
 ποιὸς ἀπ' ὅλους προῶτος νὰ σταθῇ.

Ἄκουσε τὸν σαματᾶ
 ἐν ἀηδόνι ποῦ περνᾶ
 καὶ περιέρχοι σταματᾶ
 γιὰ ν' ἀκούσῃ τὸν κανγᾶ.
 «Ἀπὸ τῶν Μουσῶν τὸ δῶμα,
 — λέγουν ὅλοι μ' ἓνα στόμα, —
 φαίνεσαι σταλμένο
 ποντὶ ζηλεμένο.
 Καλῶς ἦλθες, γλύτωσέ μας
 καὶ τὴ γνώμη σου εἰπέ μας.
 Πῶς συμβαίνει
 καὶ δὲν βγαίνει
 ἀρμονία,
 μὰ ἓνα γάλι
 καὶ μεγάλη
 ἀηδία;

Μάγκας ἔχουμε στρουμέντα
 καὶ λαμπρὰ τεμπεραμέντα,

κι' ἄν ῥωτᾷς γιὰ μουσική,
 ἅπ' τὴν πλέον κλασική.
 Μόνον ἔν, νὰ σὲ χαροῦμε :
 βρῆς μας τρόπο νὰ σταθοῦμε».

«Φίλοι μου,» — λέει τὸ πουλί —
 «γιὰ νὰ κάμετε κοναριέτο
 γνώσεις θέλετε κι' αὐτί,
 εἰ δὲ μὴ, ἀκούσατέ το,
 μὲ τὰς γνώσεις τὰς δικὰς σας
 καὶ τὰ τρυφερὰ ταῦτιά σας
 ὅποια θεοὶ κι' ἄν σταθῇτε
 μουσικοὶ δὲν θὰ γερῇτε».

[Παρίσιοι, 1910]

Σ. Π.

ΤΟ ΕΞΩΚΚΛΗΣΙ

Εμπήκαμε ἓ ἓνα μικρὸ ἑκκλησίον πρὸς τὸ βράδυ
 ποῦ τῆς εἰκόνες σκέπαζε τὸ θαμπερὸ σκοτάδι.
 Πρὸς στήν Παρθένα ἐσκόρπιζε μισόσβυτη καντήλα
 σὰν μυστικῆς ἀναλαμπῆς ἀχνὴν ἀνατριχίλα.

Οὔτε λιβάνι, οὔτε κερί. Μόνο τὰ δύο τῆς μάτια,
 ποῦ σὰν τῆς νύχτας μοιάζουσε τ' ἀστέρινα παλάτια,
 σὰ σκοτεινὰ εἰκονίσματα κ' ἐμπρὸς στήν Παναγία
 κάπου καὶ κάπου σκόρπιζαν μὰ φωτεινὴ μαγεία.

Ξάφνου τὰ σκότη ἐπύκνωσαν. Ἐξω ἀψηλὰ τ' ἀστέρια
 ἄρηά καὶ ποῦ ξεφύτρωναν σὰν θεϊκὰ ἁγιοκέρια,
 καὶ σὰν ματάκια ἀγγελικὰ μέσ' ἅπ' τὰ οὐράνια θάμνη
 τὸ καντυλάκι ἐκύτταζαν κρυφὰ ποῦ τρεμολάμπει.

Οὔτε λιβάνι, οὔτε κερί. Κι' ἀφῆκε τὸ ἔωκκλήσι
 μὲ λύπη ποῦ δὲν μπόρεσε μὲ φῶς νὰ προσκυνήσῃ.
 Κι' ὁμῶς σκορποῦσε γύρω τῆς σὰν διάβαινε τὴ θύρα
 τῆς ὁμορφίᾳς ἀναλαμπῆς, τῆς καλωσύνης μῦρα.

ΓΕΩΡΓ. Κ. ΣΤΡΑΤΗΓΗΣ

ΤΩΝ ΜΥΣΤΗΡΙΩΝ ΧΡΗΣΜΟΙ

ΠΑΓΕΝ ἡ δυνατὴ βροχὴ καὶ ἡκούετο μονότονα ἡ ροὴ τοῦ νεροῦ μέσα εἰς τ' αὐλάκια τῶν χωραφῶν καὶ εἰς τὴν κεραμιδένια στέγη. Τὰ ξύλα εἰς τὴ γωνιά μισοσβυμένα ἐπάνω σὲ θαμπὴ στάκτη, ἔβγαναν ἐρυθρὲς ἀνλαμπές, πλούσιες εἰς χρώματα χρυσαφένια, γαλάζια καὶ μαβιά, ἰσκιάζοντας φανταστικά τὰς ὄψεις τῶν ἀνθρώπων γύρω στὴ φωτιά καὶ τῶν καρπῶν, ποὺ ἐκρέμεντο εἰς τὰ δοκάρια τῆς στέγης....

Τότε, συνδουλίζοντας τὴν φωτιά, διηγήθηκεν ὁ Τρισκέπιος :
— Σὰν πως — λέγει — νὰ ἦτο κάμπος δίπλα σὲ βουνό. Καὶ τὸ βουνὸ νὰ ἦτο γυμνὸ — ἕνας τεράστιος σωρὸς μαυροπράσινες πέτρες — καὶ ὁ κάμπος ξερὸς — μιὰ στενόμακρη γῆ σκεπασμένη ἀπὸ κίτρινα θεριμένα ἀγκάθια.

Καὶ εἰς τὴν ἄκρη τοῦ κάμπου ἦτο — λέγει — ἕνα παράξενο χάλασμα, σὰν ἀρχαῖος ναός, σὰν παλιὸ παλάτι καὶ σὰν ἐρείπιο κάστρο· μὲ τοίχους μαρμαροπελεκητοὺς καὶ μὲ στῆλες πολύχρωμες καὶ μὲ θύρες ἀνοιγμένες εἰς τὰ δυὸ ἀγκωνάρια, σὰν ν' ἀφηφοῦσε τὸ κτίριον, ὅταν ἔξοῦσε, κάθε κανόνα ρυθμοῦ καὶ κάθε προφύλαξι στερεότητος. Καὶ (πραῖγμα ἀντίθετον εἰς τὴν γυμνότητα τῆς γῆς) ἔβγαιναν ἀπὸ δυὸ χαρμαῖδες τοῦ ἐμπροσθίνου τοίχου δυὸ ἀγριοσκιῆς πλοκαμωτές καὶ στριφτοκλάδες, σὰν νὰ ἦσαν φεΐδια, ποὺ τ' ἀρπαξε καὶ τὰ ἐρριζώσεν ἡ γῆ ἐκεῖ στὴν ἀγκαλιά της καὶ τ' ἀποδένδρωσε. Κι' ἀπὸ τὸν ἀγῶνα, ποὺ ἔκαναν ἐκεῖνα νὰ ἐλευθερωθοῦν, εἶχαν μετασπεύσει τὰ τετράγωνα μεγάλα μάρμαρα κι' ἀνεσηκόνοντο ἔτσι ἡ πέτρες, ὥστε ν' ἀφήνουν μελαψὲς χαρμαῖδες, κάνοντας γραμμὴ στασμένη ὅμοια μὲ τοῦ ἀστροπελεκίου τὸ δρόμο.

Καὶ μέσα — λέγει — στὸ ρημαδιακὸ ἐφύτρωνε βρωμιόχορτον, ὁ βδελυρὸς ἀζούρας — ποὺ εἶχε τρανέψη ὥσάν δενδρὶ κι' ἔχουσοκοκκίνιζαν φουντωμένα τὰ βλαστάρια του, προβάλλοντας ἀπὸ τὰ στενόμακρα παράθυρα τοῦ ρημαδιακοῦ, ὥσάν ζωγραφιὲς ἀπόκοτες μὲ μαρομένιες κορνίζες.

Καὶ κατὰ τὴν ἀνατολὴν — λέγει — τὸ κτίριο δὲν εἶχε τοῖχο, ὥστε ποὺ ἀκουμποῦσαν οἱ δύο ἄλλοι τοῖχοι ἐπάνω εἰς τὴν ἀπόκρημνὴν καὶ λαξευμένην ράχι τοῦ βουνοῦ, ποὺ ἐσχίζετο παρὰ ξένα καὶ μιὰ σπηλιά ἐφαινότου ἐκεῖ κατασκοπεύειν στὸ ἔμβω της.

Ἐγὼ ἐμβῆκα — λέγει — στὸ χάλασμα, ἐπέρασα τὴν ὑγρὴν δυσωδία, ποὺ ἄφηνε τὸ βρωμώχορτο στὸ παραμέρισμά του, κι' ἐφθασα στὴ σπηλιά.

Θὰ ἦτον ἀργὰ καὶ ὁ ἥλιος θὰ εἶχε γεῖρη, γιατί πλειότερο φῶς ἦταν ἀπὲξω παρὰ μέσα στὸ ξέσκεπο χάλασμα. Κι' ὅταν ἐσταμάτησα ἐμπρὸς στὴ σπηλιά, καίτι σὰν νὰ ἤκούσθην, ποὺ ψιθυρολογούσε «Σιγά· ἡ σιγὴ μὴ σὲ σατίσῃ». Καὶ σὰν κάποια σκιά νὰ ἐγλυστρουῖεν ἀγνάντια, εἰς τῆς πέτρες τοῦ βουνοῦ. Κ' εἶπα στὸ νοῦ μου:

— Νὰ ἦναι τάχα τὸ συσύρισμα τῶν σαυρῶν, ποὺ τρυπῶνουν τώρα; καὶ τὸ βόῦσμα τοῦ βρωμώχορτου, ποὺ μετατόπισα στὸ διάβα μου;

Ἀλλὰ ξανακούσθην — λέγει — τὸ σούσουρο, κομματιασμένο σὰν ὁ ἦχος χαλικοῦ, ποὺ κατακυλᾷ σὲ πέτρινο κατήφορο καὶ ξαναειπώθηκαν αἱ λέξεις σὰν νὰ ἔβγαιναν κι' ὅλα ἀπὸ τὰ βάθη τῆς σπηλιάς. Τόσο ξεκάθαρα, ποὺ ἐστοχάσθην πὼς θὰ ἐστοίχειωσε τὸ βουνὸ καὶ φοβισμένος ἐτρύπωσα — λέγει — στὴ σπηλιά.

Καὶ ἦτο στὴν ἀρχή, ἓνα ἦσυχον καὶ ὑγρὸ σκοτάδι, ποὺ σ' ἔκαμνε νὰ μὴν ἀποζητήσῃς τίποτε ἀπὸ γύρω σου καὶ νὰ εὐρίσκης κάθε φῶς μέσα στὸν ἑαυτὸ σου. Καὶ ἦτον ἓνα νεκρὸ καὶ ἀκίνητον κρῦον, ποὺ σ' ἔκανε ν' ἀνακουφίζεσαι στοῦ κορμιοῦ σου τὴ ξέστη.

Ὡς ποὺ προχωρῶντας — λέγει — ἐφθασα νὰ ξεκρίνω καίτι ἀκίνητοις ἀκτίνες, ποὺ ἀπὸ κάποια χαρμαμάδα ἐγλυστρουῖεν μέσα στὸ ὑγρὸ σκοτάδι. Ἐπειτα ὅμως, ὅσο πῆγαινα πειὸ βαθεῖα, ζωντανώτερες ἀπλώνοντο ἡ ἀκτίνες κ' ἐγλυστρουῖεν ἀνάμεσόν τους τὸ σκοτάδι, σὰν ὀκνὸ χταπόδι.

Εἶδα τότε ἐπάνωθ' ἐμὲ ἓνα θόλο, ποὺ ἐκρέμετο ἀπ' αὐτὸν ξερόκλαδα κρυσταλλένια σὰν διαμαντένιοι δράκοντες καὶ σὰν γοργόνες ζαφειρόνιες καὶ σὰν ἄλλα στολίδια δυσκολονόητα, ποὺ τὸ ἀστραφτερὸ λαμπτοκόρημά των ἐλαφροτυλίγετο εἰς τὸ ἀχνὸ σάβανο τοῦ σκοταδιοῦ. Καὶ γύρω ἦταν ἓνα φράξιμον τοῦ τόπου ἐκείνου, σὰν τοῖχος ἀπὸ ἀνώμαλες πέτρες ἀπανωτές, ποὺ ἰδρῶνε θαρρεῖς γιὰ νὰ βασιεῖ τὸν μυριοστόλιστον θόλον κ' ἔβγαιναν ἀπὸ μέσα του ὁ ἰδρὼς τόσο ἀργά, ὥστ' ἐκρῦωνε κ' ἐπάγωνεν ὡς ποὺ νὰ φθάσῃ ἔξω. Καὶ εἰς τὸν τέτοιον τοῖχον ἦσαν ὁλοῦθε πλατεῖες χαρμαμάδες, σὰν δρόμοι στενοὶ, ποὺ ὠδηγοῦσαν πειὸ βαθεῖα στὸ βουνό.

Κάπου, ἀντίστοιχα μὲ τὴν κορυφὴν τοῦ θόλου, ἀπλώνετο χάμιον ἓνα νερὸ μελανιασμένο, ποὺ ἐσάλευνε κ' ἐζητοῦσα — λέγει — στὸ νοῦ μου πὼς ἐγίνετο τὸ ἀργοσάλευμα τοῦ νεροῦ στὸ λάκκο. Κι' ὁ λάκκος δὲν ἀπλώνετο περισσότερον ἀπὸ ἓν ἀνάστημα ἀνθρώπου.

Ὡς ποὺ εἶδα πὼς ἔφευγαν ἀπὸ πάνω σταλαγματιεῖς τόσες μόνον, ὥστε νὰ μὴ ξεραίνωκεν ὁ λάκκος.

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Is

Restrictions apply.

Ὅμως ἀπλώνετο ἐπάνω στὸ σαλευμένο νερὸ μιὰ σκιά ὥσάν γυναικας καθισμένης ἄβολα ἐπάνω σὲ τρίποδα — μιᾶς γυναικας, πού πὸτ' ἐμάκρυνε καὶ πὸτ' ἐπλάταινε ἡ μορφὴ τῆς καὶ πού ἀργοκινεῖτο τὸ κορμί τῆς ἀπὸ μιὰν ἀγωνία θλιβερὴ καὶ ἀπάνθρωπη.

Τότε ἐσέφθηκα — λέγει — ἐγώ : — Θὰ ἦναι κάποια Πυθία τοῦ παλαιοῦ καιροῦ, πού φεύγοντας τὸν κατατρεγμὸ τῶν νέων Μαινάδων θὰ ἐκρύφθηκεν εἰς τὰ νερά. Γι' αὐτὸ κ' ἡ ψυχὴ μου ἀπὸ καιρὸν ἀποζητᾷ τοὺς νέους χρησμούς — τὰ λόγια πού μάταια οἱ γνωστικοὶ θὰ ἐξητοῦσαν νὰ καταλάβουν· ὄχι νὰ δικαιολογήσουν.

Τότε, ὥσάν ἀπὸ τὸ ψιθύρισμα, πού ἔκανε τὸ σάλεμα τοῦ νεροῦ ἢ ὥσάν εἰς τοὺς ἴσκιους τοῦ ὕγρου καθρέπτη, ἐγώ — λέγει — ἢ θὰ διάβασα ἢ θάκουσα κάποιους χρησμοὺς τῶν μυστηρίων. Ὁ νοῦς μου τοὺς λογίζει σκοτεινά, ἀλλὰ καθαρώτερα τοὺς αἰσθάνεται ἢ ἐσωτερικῇ μου σκέψει καὶ παρακολουθεῖ τὰς διακλαδώσεις αὐτῶν μέσα εἰς τὸν ζωντανὸ κόσμον, ὅμοια μὲ τὴν φαντασία, πού σὰν προβάλλη κόμπος μιᾶς ρίζας, φαντάζεται ὅλους τοὺς δρόμους, πού βαθειὰ στὴ γῇ τραβᾷ τὰ πλοκάμια τῆς ρίζας.

Καὶ ἦταν — λέγει — ἀραδιασμένοι παράξενα οἱ χρησμοί, ὅσους ἐκρυφόλεγεν ὁ ἴσκιος τῆς Πυθίας· ὥστε δὲν ξέρω βολετὰ νὰ τοὺς θυμηθῶ :

Ἔλεγεν ὁ ἕνας :

§ Θέλεις νᾶχῃς κάποιαν ἐπιτυχία εἰς τὴ δική σου τὴ ζωή; Μὴ σκέπτεσαι γιὰ τοὺς ρυθμοὺς τοῦ κόσμου. Χάλαε τους.

Ἔπειτα ἔλεγεν ἄλλος :

§ Εἰς τὸ πρῶτον ἀγκάλιασμα τῆς ἀγάτης ἀφοκράσον καὶ θ' ἀκούσης βοῦτό ἀπ' ἐξω, ἀπὸ τὸν ἄλλο κόσμον. Ἄν ἦναι ἄγριο τὸ βοῦτό, σπρῶξε ἀπάνθρωπα τὴν ἀγάτη σου καὶ φεύγοντας ρίξε μαύρη πέτρα πίσω σου.

Ἄλλοι χρησμοὶ ἔλεγαν :

§ Χά! χά! γελᾷς γιὰ τὴ χαρὰ σου. Μὴ γελᾷς, γιατί θ' ἀκούση ἡ Τύχη. Τὸν πόνο θὰ σοῦ στεῖλῃ στὴν καρδιά σου νὰ μπήξῃ τὸ φαρμακερὸ του νύχι.

§ Μάτια γλαρὰ φέρονται κακὰ γιὰτὶ τὸ θέλουν. Μάτια δυνατὰ τὴ δυστυχία προετοιμάζουν χωρὶς νὰ θέλουν.

§ Ἀγωνίζονται νὰ θοριέγουν μέσα σου ἡ ζωὴς ἡ περασμένες κ' ἡ φαντασία τῆς ζεσταίνει. Πρόφθασε νὰ τῆς πνίξῃς πρὶν σὲ πνίξουν.

§ Ἀνώφελα ταφροκοπιὴ ὁ δονλευτῆς ὁ νόμος γύρω στὸ χωράφι του τῆς ἠθικῆς. Νεροποντῆς παθῶν τοῦ συνεπαίρονται τὰ σκαφιμάτα. Γιατ' εἶναι τάχα ὁ δονλευτῆς; Γιατ' εἶναι κ' ἡ νεροποντῆς;

§ Κακὴ εἶναι ἡ μέρα ἡ Τρίτη. Κάποτε ἡ δυστυχία τὴν ἐφαρμάκεψε καὶ ὁ κόσμος βαρυνώθηκε. Φυλάξον τὴν.

§ Τὴν ξένη δυστυχία θεωρεῖς τὴν ἡ καλὴ σου. Κι' ἀπὸ τὴν καλὴ σου μιὰν ἡμέρα μέθης ἐγεννήθηκεν ἡ δυστυχία.

§ Ἀγάπα τὸ 3 καὶ τὸ 7. Φεῦγε τὸ 13 καὶ κάθε ἄλλον ἀσύμμετρον ἀριθμὸν καὶ πρῶτον.

§ Ἄγιος ἰσχυρὸς κι' ἅγιος ἀθάνατος εἶναι κάθε πόθος ἡδονῆς. Ἀγία δὲν εἶναι ὅμως ἡ ἡδονή πὺν ἔλεεῖ, οὔτε κ' ἰσχυρὰ οὔτε κι' ἀθάνατη.

§ Κυτάει ὁ σκύλος τοῦ φεγγαριοῦ τὴ νέκρα κι' ἀλνχιτᾶ με θοῆνω. Κάποιοι θά πεθάνη τὸ οὐρλιασμα καὶ χίτπα τοι.

§ Πάρε τὸ πέταλο τοῦ δρόμου. Τύχη σου φέρουν ξένων κόπων τὰ σπαρμένα βάσανα.

§ Τάχα νὰ ὀκνεύης σύ, πὺν σκέπτεσαι; Τάχα νὰ σκέπτεσαι σύ, πὺν ὀκνεύεις;

§ Τέτοιοι εἶναι ὁ κρυφὸς μας νόμος: Γέννημα τῆς ἀρετῆς νὰ γίνε-
ται πάντα θρόμμα τῆς κακίας.

§ Ἐλθης μὴν ἔλθης, πάντα θά ἔλθης στὸν κόσμο. Πράξης δὲν πρά-
ξης, πάντα θά συμβοῦν αἱ πράξεις σου. Ξέγνωιστα ταξείδευε.

§ Σκυλάκι ὁ πόρος εἶναι. Μάθε τοι νὰ βγαίῃ στὸ κυνήγι τῆς χαρᾶς.

Τέτοια σὰν πῶς νὰ ἔλεγεν ἡ σκιά τῆς Πυθίας τὴν ὥρα, πὺν ἀργοταράζετο στὸ μελανιασμένο νερὸ τοῦ λάκκου.

Ὀλονένα ὅμως ἐθέριε τὸ σκοτάδι κι' ἀποκάρωνε με τὴν πονή του τὸ φῶς τῆς σπηλιᾶς. Ἀφανίσθηκε βαθεῖα στὸ νερὸ ἡ Πυθία κ' ἐγὼ θωροῦσα — λέγει — χωρὶς νὰ τὴν βλέπω πῶς ἀκίνητη ξαπλώθηκεν εἰς τὸ βυθὸ τοῦ λάκκου, πὺν εἶχε χώρον ἴσα με ἀνάστημα ἐνὸς ἀνθρώπου. Καὶ τ' ἀστραφτερὰ στολίδια, πὺν ἐθυμόμουν νὰ εὐρίσκωνται ἀπὸ πάνω μου, ἐφάνταζαν στὸ νοῦ μου τώρα σὰν κιτρινόμαυρο πουρὶ σὲ δόντια σκελετοῦ. Κ' ἡ σαῦρες πὺν ἄκουα νὰ σουσουρίζουν γύρω, μοῦ θύμιζαν τῆς παλῆς μαγικῆς σαλαμανδρῆς, σκιάχτρα τῶν φόβων. Καὶ κάθε κουφὸς ἦχος σταλαγματίας, πὺν ἔπεφτε στὸ λάκκο, ἠκουετο σὰν ὁ ὑστερος στεναγμὸς κάποιας ζωῆς.

Ἐκαμα — λέγει — τότε νὰ βγῶ ἀπ' ἐκεῖ καὶ σφαλερὰ προχω-
ρώντας ἐμβῆκα σὲ μιὰ σχισμάδα ἀπὸ ἐκείνες, πὺν ἀνοίγοντο στὰ πλάγια τῆς σπηλιᾶς. Κ' ἐπροχωροῦσα στενόχωρα κι' ἀπελπι-
σμένα, γιατί μοῦ ἦτον ἀδύνατο νὰ στρέψω πίσω. Τόσον ἦτο στενὸς ὁ θεοσκοτεινὸς δρόμος, ἀνηφοριασμένος κι' ἀκατάστατος σὰν τῆς ζωῆς μας ὁ δρόμος.

Ὡς πὺν φθάνοντα στὸ ἔβγα τοῦ ἀπροσδόκητα, κατακύλησα στὴν κατηφόρα ἐνὸς βουνοῦ. Τότ' εὐρέθηκα — λέγει — ἑξαφνα σὲ τόπο χλοερὸ καὶ τόπο σκιερὸ, πὺν ἀπάνωθ' ἐτοῦ χνουδωτοῦ ἀπλώ-
νεν' ὁ οὐρανός, πυκνοστολισμένος με ἄστρα. Καὶ τ' ἄστρα ἐλαμπύ-
ριζαν σὰν βλέμματα εἰρωνικὰ ματιῶν, πὺν δὲν ἔχουν βάθος καὶ πὺν δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ βυθίσῃ σ' αὐτὰ τὸ δικό του τὸ βλέμμα. Γύρω μου δένδρα ὑψώνοντο, ἱτιῆς καὶ κυπαρίσσια, πὺν ἐκινού-
σαν ἀπειλητικὰ τῆς κορυφῆς των καὶ κάποτε ἔσμιγαν σὰν νὰ κρυφομιλοῦσαν.

Κ' εἶπα — λέγει — ἐγὼ με τὸ νοῦ μου:

— Δὲν βαρύνεσαι! Τί μπορεῖ τάχα νὰ εἰποῦνε;

Καὶ ἄρρωστα ἐξογκώματα τῆς γῆς καὶ κατὶ πέτρες σκόρπιες
ἄτακτα, σὰν ἀπορριπτόμενα.

Authorized licensed use only: For personal use only. 72.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Ist

Restrictions apply.

“Όλα μὴν ὀπτασία ὀλιγόστιγμη τοῦ νοῦ, πρὶν νὰ τὸν ἀποκα-
ρῶσουν ὁ πόνος, ἡ κούρασι κ’ ἡ νύχτα.

Ἔπειτα στὸν ὕπνο μου — λέγει — σὰν ν’ ἄκουσα ἀντίθετα λό-
για, πού ἦσαν τῶν χρησμῶν μυστήρια.

Τέτοια ἐπέρασεν ἡ νύχτα.

Κ’ εἰς τὸ ξημέρωμα ξυπνῶντας εὐρέθηκα νὰ ἦμαι σὲ κῆπο
νεκρικό. Ἡ ζωὴ γύρω μου ἐσπαρταροῦσε κ’ ἐγὼ μάταια ζητοῦσα
νὰ ξεδιαλύνω ἂν προτοῦ νὰ κοιμηθῶ ἐδιάβηκα τὸ χάλασμα καὶ
τὴ σπηλιά κι’ ἂν πάλι ἄκουσα στὸν ὕπνο μου τῶν μυστηρίων
χρησμούς.

Τίποτε δὲν ἐξεκαθάριζεν ἡ σκέψις.

Μόνον ὅταν ἐξεκίνησα νὰ φύγω, κάποιος σπουργίτης, πού ἐκε-
λαδοῦσεν ἄτακτα, μοῦ ἐθύμισε παλὸ τραγοῦδι μου, πού ἔμοια-
ζεν ἀρχαῖο ψαλμὸ κ’ ἐμολογοῦσε — λέγει — τὸ τραγοῦδι μου :

«Ἐτοι στοῦ κάστρου τὴν αἰλὴ μέρα καὶ νύχτα
Ἄκουα ἐγὼ θρήγους ψυχῶν, βόγγους σωμάτων,
Κ’ ἡ σκεψι, ἀνύπνωτο σκυλί, σὴν πόρτ’ ἀλύχτα
Τῆς ζωῆς φύλακας πιστὸς καὶ τῶν θανάτων.

I. ΖΕΡΒΟΣ ΑΡΕΤΑΣ

Γαμβρὸς βραδύγλωσσος

Ἡ προσηνήτρια. — Ἐγὼ καὶ γιὰ σένα, κόρη μου, ἓνα καλοῦ-
ταικο γαμπρό... Μὰ εἶνε πολὺ βραδύγλωσσος... Οὔτε μὴ λέξι δὲν
καταφέρει νὰ τὴν ξεκαθαρίσῃ καλὰ - καλὰ...

Ἡ γεροντοκόρη. — Μὰ τοῦλάχιστον τὸ ναι δὲν θὰ μπορέσῃ
τάχα νὰ τὸ προσέῃ;...

Τὸ «Ἑθν. Ἡμερολόγιον» συγκαταριθμεῖ ἀπὸ τοῦ περυσينوῦ ἤδη τόμου μεταξὺ τῶν συνεργατῶν αὐτοῦ καὶ ἓνα ἐπὶ πλεον καλὸν

ἐργάτην καὶ ἀντιπρόσωπον τῆς ἀνὰ τὴν Μικρασίαν νεοελληνικῆς λογοτεχνίας: τὸν ἐν Περγάμῳ κ. Κ. Ι. Φυλίσγγον. Γεννηθεὶς ἐν Κονκλουτζᾷ τῆς Σμύρνης, ἐξεπαιδεύθη ἐν τῇ αὐτῇ Εὐαγγελ. Σχολῇ καὶ εἶτα ἐν τῇ Θεολογικῇ τῆς Χάλκης. Ἐκεῖ, εἰς τὸ ποιητικὸν νησάκι τῆς Προποντίδος, δπου ὁ ψίθυρος τοῦ δάσους καὶ ὁ φλοῖσβος τοῦ αἰγιαλοῦ ἀπηχοῦν ἀκόμη ἐκ παραδόσεως τοὺς μελωδικοὺς στίχους τοῦ Τανταλίδου καὶ τοῦ Βιζυνοῦ, πλὴν τῶν εἰδικῶν του μελετῶν, κατεγίνετο καὶ περὶ τὴν ποίησιν καὶ τὴν λογογραφίαν δημοσιεύων τὰ πρωτόλεια αὐτοῦ εἰς διάφορα Σμύρνης καὶ Κων. λεως. Ἀπὸ πέντε περίπου ἐργαζέται ἐν Περγάμῳ καταγινόμενος ἅμα μετ' ἀφοσιώσεως καὶ εἰς τὴν φιλολογίαν. Ἐξέδωκε διαφόρους πραγματείας, ὡς λ. χ. περὶ τῆς «Χριστιανικῆς Τέχνης», περὶ «Εἰκονομαχίας», περὶ τοῦ «Πνεύματος τῆς νηστείας», περὶ τοῦ «Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου ὡς ποιητοῦ» κλπ. Ἐδημοσίευσεν τὴν ποιητικὴν συλλογὴν «Τὰ τραγούδια τῆς σκιάς», ἔχει δὲ ἀνεκδότον καὶ τρίπρακτον δράμα «Ἀγνή». Τελευταῖον ἔφερεν εἰς φῶς καὶ τὰ «Λαϊκὰ Μαθήματα». Ὡς μικρὸν ἀπόγευμα τῆς ποιητικῆς του ἰδιοφυΐας καταχωρίζομεν ὧδε τινὰ ἐκ τῶν ἀνεκδότων λυρικῶν του].

ΟΣΟ ΠΗΓΑΙΝΩ...

Κι' ὅσο πηγαίνω, δὲ θωρῶ μορφοστά μου φῶς κανένα,
καὶ συλλογέμαι ἀθέλητα τὰ μαύρα περασμένα
καὶ κῆποια ἀναγαλλιάσματα 'ς ἐκεῖνα ἂν βοῶ, θνητῶμαι
μὲ τί χαρὲς ἀρχίσαιμε, μὲ τί ἐλπίδες πάμε.
Κ' ἔτσι, σὲ γέλια ἀνάμεσα καὶ σὲ φαρμάκια γέροντο,
στ' ἐγκάθια τῶνα χέρι μου, καὶ σιάνθια τᾶλλο φέροντο.

ΣΤΟ ΠΟΤΑΜΙ ΤΟΥ ΚΑΣΤΡΟΥ

Κύλα, γκροινιάρη, ποταμέ, κάτω ἀπ' τὰρχαῖα κάστρα
καὶ μέσ' στὰ θεία σου νερά, ποῦ ἀντιφεγγίζουν τ' ἄστρα
καὶ σμίγουνε στὴς δάφνες σου πονιὰ καὶ πεταλοῦδες,
κράτα τὰ λόγια τοῦ ἄκουσες καὶ τὰ κρησάκια ποῦδες,

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

ὅταν τὸ κάστρο ἀφήνανε κόρες γεμάτες νειῶτα
καὶ στὰ νερά σου παίζανε· τὰ μουσικά τους κοράτα,
καὶ ῥίξ' τα στοῦ γυαλοῦ ποῦ πᾶς τὰ μυρωμένα βάβη,
μαρμαριτάκια νὰ γενοῦν, κανεῖς νὰ μὴ τὰ μάβῃ.

ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ

Κιτρίνισαν καὶ γύρωσε τὰ στάχνα πέρα ὡς πέρα,
καὶ στὸ λιοπύρι ἀναφην ὁ κάμπος ὁ πλατὺς·
κουδοῦνι δὲν ἀκούγεται γιὰ πιστικοῦ γλογέσα,
γιὰ τὸ βαθὺ ὄνυχάλισμα ποῦ κάνει ὁ θεοσιπής.

Καὶ λιώνουν τὰ βωδόμεαζα στοῦ κάμπου τοῦ λιοπύρι
καὶ μέσ' στ' αἰλάκι ξεδιურᾶ ὁ σκύλος τοῦ ξευγᾶ,
κ' ἡ βοσκμπούλα στὸ παχνὶ πλατάνι πάει νὰ γύρῃ
καὶ στὸ γλυκό της ὄνειρο τ' ἀρνιά της σαλαγᾷ.

ΤΟ ΛΕΙΨΑΝΟ

Τὴν πέρασαν τὴν κόρη τὴν πεντάμορφη
τοῦ γάμου της ντυμένη τὰ στολίδια·
κι' ὁ χάρος μιὰ γραμμὴν ἀπὸ τὰ κάλλη της
δὲν ἄλλαξε, τὴν ἄφησε τὴν ἴδια.

Καὶ στήλωσε, θαρρεῖς, ματιὰ περήφανη
στὰ ὄνειρα ποῦ ἀνοίχθηκαν μπροστά της·
πολλὲς πλιὸ πεθαμμένες στέκουν γύρω της
καὶ κλαῖνε τὴν ἀθάνατη ἐμμορφιά της.

ΗΛΙΘΒΑΣΙΛΕΜΜΑ

Ὁ Βασίληας ξεψύχησε κ' ἡ γῆ τὸν σαβανώνει·
κι' ἀπλώνεται ὀλοκόκκινο στὸν οὐρανὸ σεπτόνι,
πανώρηο νεκροσέντονο στὰ νέφη καρφωμένο
καὶ θάβει ὡς τὰ κύματα σιμὰ στὸν πεθαμμένο.

Καὶ τὸ φεγγάρι σιωπηλὸ τώρα σταλάζει δάκρυ
καὶ βάζει μαῦρο φόρεμα ἡ γῆ ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη,
καὶ τὰ στροὰ, πολνέλαιοι, ἀνάβουν στὴ θαρὴ του
καὶ θεὰ δόξουν μοναχὰ στὴ νεκρανάστασί του.

Κ. Ι. ΦΡΙΛΙΓΓΟΣ

Σκέψεις καὶ γινῶμαι

Ἡ εὐτυχία δὲν ἡμπορεῖ νὰ ἦνε χυμένη στὸ ἴδιο καλοῦπι γιὰ ὅλους·
Πρέπει νὰ ταιριάζῃ στὸν καθένα χωριστά. Ὁμοιάζει σὰν τὸ ὑπόδημα.
Διὰ νὰ ἐφαρμόζεται καὶ νὰ μᾶς πηγαίγῃ καλά, πρέπει νὰ ἦνε κατεσκευα-
σμένον διὰ τὸ ἰδικόν μας πόδι καὶ ὄχι διὰ τὰ πόδια τῶν ἄλλων. Ὅλιγον
πλατύτερον ἢ ὀλίγον στενότερον τὸ ὑπόδημα τῶν ἄλλων, πάντοτε μᾶς
εἶνε ἄχρηστον καὶ ἐνοχλητικόν.

ΔΥΟ ΦΙΛΙΕΣ

ΕΝΑΣ Ἕλληνας κι' ἓνας Ἀρβανίτης στὴν Ἠπειρο, κατὰ πολὺν παράξενον τρόπον, εἶχαν τόση φιλία συναμεταξύ τους, ὥστε γίνηκαν καὶ βλάμηδες—ἀδερφοποιοί. Ἐσχισαν ὁ καθένας τους τὸ μῆλο τοῦ ἀριστεροῦ ἀντίχειρα μὲ τὸ ξυράφι, κι' ὕστερα ἀντάκι' ὠρκίστηκαν αἰώνια φιλία.

Ἀγαπιῶνταν σὰν ἀδέρφια καὶ πλειότερο ἀκόμα· καὶ γιὰ νὰ εἶναι πάντα μαζί, συντρόφευαν καὶ πότε ἐνοίκιαζαν δέκατα, πότε ἀγόραζαν τραγιά, βώδια καὶ τὰ πηγαιναν στὴν Κέρκυρα καὶ τὰ πουλοῦσαν· κι' ἂν δὲν κέρδαιναν πολλά, εἶχαν τὴν εὐτυχία νὰ εἶναι πάντα μαζί, αὐτὸ ποῦ ἐπιθυμοῦσαν ἀπὸ κάθε ἄλλο πλειότερο.

Μέσα ὅμως στὴν μεγάλη ἀγάπη, ποῦ εἶχαν, πάντα παραπονίωνταν: ὁ Ἀρβανίτης, ὅτι δὲν τὸν ἀγαποῦσε πολὺ ὁ Ἕλληνας· κι' ὁ Ἕλληνας, ὅτι δὲν τὸν ἀγαποῦσε πολὺ ὁ Ἀρβανίτης.

Μιά μέρα εἶπε ὁ Ἕλληνας τοῦ Ἀρβανίτη:

—Οἱ Ἕλληνες, ἀγαπημένε μου, εἶναι δυνατώτεροι στὴν φιλία καὶ σταθερώτεροι ἀπὸ τοὺς Ἀρβανίτες, γι' αὐτὸ κι' ἡ ἀγάπη ἡ δική μου εἶναι ἀνώτερη ἀπὸ τὴν δική σου.

—Οἱ Ἀρβανίτες, τοῦ ἀπάντησε ὁ Ἀρβανίτης, εἶναι δυνατώτεροι καὶ σταθερώτεροι στὴν φιλία ἀπὸ τοὺς Ἕλληνες, γι' αὐτὸ κι' ἡ δική μου ἡ ἀγάπη εἶναι ἀνώτερη ἀπὸ τὴ δική σου.

—Οἱ Ἀρβανίτες δυνατώτεροι ἀπὸ τοὺς Ἕλληνες στὴν φιλία; Σὰν μεγάλο λάθος ἔχεις, ὡρὲ βλάμη! τοῦ ἀποκρίθηκε ὁ Ἕλληνας.

—Λάθος ἔχεις ἐσὺ, βλάμη μου, τοῦ ἀπήντησε πάλε ὁ Ἀρβανίτης. Οἱ Ἀρβανίτες διαβαίνουν τοὺς Ἕλληνες στὴν φιλία.

Τότε ὁ Ἕλληνας τοῦ εἶπε:

—Λέγοντας ἐγώ, ὅτι οἱ Ἕλληνες διαβαίνουν τοὺς Ἀρβανίτες στὴν φιλία κι' ἐσὺ ὅτι οἱ Ἀρβανίτες διαβαίνουν τοὺς Ἕλληνες, δὲν τελειώνομε ποτέ, κι' ἂν δὲν εἴμαστε βλάμηδες μπορούσε καὶ

νά μαλώσωμε. Τὸ καλύτερο νά τὸ ξεδιαλέξωμε μιὰ γιὰ πάντα αὐτὸ τὸ ζήτημα.

— Μὲ ποιὸν τρόπο; τὸν ἐρώτησε ὁ Ἀρβανίτης.

— Μὲ ποιὸν τρόπο; τοῦ εἶπε ὁ Ἕλληνας. Νά! Ἐσὺ νὰ φέρης ἓνα παράδειγμα ἀρβανίτικης φιλίας κι' ἐγὼ ἓνα ἐλληνικῆς· κι' ἂν τὸ δικό σου εἶναι ἀνώτερο ἀπὸ τὸ δικό μου, τότε θὰ παραδεχθῶ ὅτι οἱ Ἀρβανίτες εἶναι ἀνώτεροι ἀπὸ μᾶς τοὺς Ἕλληνες στὴν φιλία· ἂν ὅμως εἶναι τὸ δικό μου, τότε θὰ παραδεχθῆς ὅτι οἱ Ἕλληνες εἶναι ἀνώτεροι. Δέχεσαι;

— Δέχομαι, ἀπάντησε ὁ Ἀρβανίτης.

— Ἐμπρὸς λοιπόν, τοῦ εἶπε ὁ Ἕλληνας, πέ μου ἓνα παράδειγμα ἀρβανίτικης φιλίας.

Ὁ Ἀρβανίτης συλλογίστηκε, συλλογίστηκε, ἔξυσε τὸ κεφάλι του, προσπαθῶντας νὰ θυμηθῇ κανένα, ξερόβηξε λίγο, κι' ἄρχισε τὸ ἀκόλουθο διήγημα:

Ἡ φιλία τοῦ Ἀρβανίτη.

— «Στὸ Προγονάτι τῆς Λιαπουριάς εἶταν δυὸ φίλοι: ὁ Μοῦρτος κι' ὁ Χόντος κι' ἀγαπιῶνταν σὰν καληώρα ἐμεῖς οἱ δυὸ. Εἶταν κι' οἱ δυὸ παντρεμένοι κι' εἶχαν καὶ παιδιά. Ἀξάφνα, στὰ καλά καθούμενα, ἡ Τουρκιά χάριν τῆς Φραγκιάς κίνησε τὸν πόλεμο ἐναντίο τῆς Ρωσσίας, κι' εἶχε ἀνάγκη ἀπὸ πολλὸν στρατό.

«Ὁ Μοῦρτος εἶχε καὶ πατέρα κι' ἄλλα ἀδέρφια καὶ τὸν ἐπῆρε ἡ ἐφεδρεία· ὁ Χόντος ὅμως εἶταν μοναχογιός, μὲ μάννα χήρα κι' ἀδερφὲς ἀνύπαντρες καὶ δὲν τὸν ἐπῆρε.

«Μιά Παρασκευὴ ὅλα τὰ παιδιά τοῦ Προγονατιοῦ καὶ τῆς ἄλλης Λιαπουριάς ξεκίνησαν τραγουδῶντας γιὰ τὰ Γιάννινα μὲ μιὰ κόκκινη σημαία, γιὰ νὰ φύγουν ἀπ' ἐκεῖ μ' ἄλλους πλειότερους γιὰ τὴν Πόλη καὶ γιὰ τὴν Σεβαστούπολη τῆς Κριμαίας.

«Ὁ Χόντος ἐκείνη τὴν ἡμέρα ἔρρηξε ἀπὸ τὸ κλάμα γιὰ τὸν χωρισμὸ τοῦ ἀγαπημένου του τοῦ Μοῦρτου, καὶ βλέποντας, ὅτι δὲν μπορούσε νὰ ζήσει χωρὶς αὐτόν, ἐρροῦπιψε κι' αὐτὸς τὴν ἄλλη μέρα. Ἐκεῖ ρίχτηκε στὴν ἀγκαλιά τοῦ Μοῦρτου καὶ τοῦ φάνηκε ἀπὸ τὴν χαρὰ του πὼς ἄνοιξαν τὰ οὐράνια καὶ μῆθε μέσα, καί, γιὰ νὰ μὴ χωρισθῇ ἀπὸ τὸν φίλο του, γράφτηκε κι' αὐτὸς στρατιώτης — ἐθελοντής καὶ πῆγαν μαζὶ στὸν πόλεμο.

«Δυὸ χρόνια βάσταξε ἐκεῖνος ὁ ἔρημος ὁ πόλεμος, ποῦ ἔφαγε τόσα παιδιά τῆς Ἀρβανιτιάς καὶ τὴν ἔκανε νὰ φορῶσσι μαῦρα.

Μιά μέρα, ἐκεῖ ποῦ πολεμοῦσαν στὸν Πύργο Μαλακῶφ κι' ἔπεφταν ἀπάνω του οἱ Γάλλοι σὰν στραβοὶ καὶ τοὺς θέριζε ὁ Χάρος κοπαδιαστά, μιὰ μαύρη ρούσσιξη κανονιά λαβώνει στὰ στήθια τὸν Μοῦρτο. Ὁ Μοῦρτος γονατίζει ὠχρὸς κι' ἀπελπιμένος. Χονχλάζουν τὰ αἱμάτα του καὶ τρέχουν ποτάμι. Πέφτει καταγῆς

κίτρινος σὰν τὸ φλωρί. Ὁ Χόντος, ποῦ εἶταν σιὸ πλάγι του, τὸν ἀρπάζει στὴν ἀγκάλιά του μ' ὅση δύναμη εἶχε, γιὰ νὰ τὸν πάγη στοὺς γιατροὺς στὸ νοσοκομεῖο· μὰ μιὰ ἄλλη ρούσση κανονιά λαβώνει καὶ τὸν Χόντο καὶ τὸν ρίχνει κι' αὐτὸν καταγής. Οἱ Ρωῦσσοι τσάκισαν ἐκεῖνη τὴν ὥρα καὶ Φράγκους καὶ Τούρκους· κι' ὅσους ἠῦραν λαβωμένους, τοὺς ἔμασαν καὶ τοὺς ἔστειλαν στὰ νοσοκομεῖά τους· ἀλλὰ τὴν ἴδια τὴν ἡμέρα ὁ Μούρτος — θεὸς χωρὲς τὸν — πέθανε, κι' ὁ Χόντος ἔχασε τὸ ἓνα του χέρι — τοῦ τῶκοψαν οἱ γιατροὶ — κι' ὅταν ἔστειλαν τὸν πεθαμένο Μούρτο νὰ τὸν θάψουν, ὁ Χόντος σύρθηκε λαβωμένος καὶ κλαίοντας ἕως τὸν τάφο τοῦ φίλου του, κι' ἔβαλε ψηλά ἐκεῖ ἓνα σημάδι καὶ γύρισε στὸ νοσοκομεῖο ἀπαρηγόρητος.

«Ἔτσι ὁ καημένος ὁ Χόντος ἔμεινε μοναχός, αἰχμάλωτος καὶ μ' ἓνα χέρι σ' ἔκείνον τὸν ξένον κόσμον καὶ σ' ἔκείνον τὸν ξένον τόπο, ποῦ τοῦ τὸν ἔκανε πάρα-πολὺ ἀγαπητὸν ὁ τάφος τοῦ φίλου του τοῦ Μούρτου, ποῦ ἔκλαιε καὶ μυρολογοῦσε νυχταμέρα. Κι' ἂν εἶταν κι' ἄλλοι αἰχμάλωτοι Τούρκοι ἐκεῖ, γιὰ τὸν Χόντο εἶταν σὰν νὰ μὴν εἶταν, γιατί δὲν μπορούσε νὰ τοὺς εἰπῇ τὸν πόνο του, ὡς μὴ γνωρίζοντας τούρκικα, παρὰ μόνον ἀρβανίτικα κι' ἑλληνικά, ποῦ δὲν γνώριζε κανένας αἰχμάλωτος. Κι' ἔκλαιγε ὁ καημένος ὁ Χόντος κι' ἔκλαιγε τὸν τραγικὸ χαμὸ τοῦ φίλου του καὶ παρηγοριά δὲν εἶχε, κι' οὔτε βρίσκονταν καν ἓνα στόμα νὰ τοῦ εἰπῇ ἓνα γλυκὸ λόγο.

«Υστερὰ ἀπὸ δυὸ χρόνια πόλεμο καὶ φοβερὸν σκοτωμὸ, γίνθηκε εἰρήνη, κι' ἔπαψε ὁ πόλεμος.

«Γύρισαν στὸν τόπο τους τὰ στρατεύματα κι' ἀνταλλάχτηκαν οἱ αἰχμάλωτοι, κι' ὅποιος δὲν σκοτώθηκε, γύρισε στὸ σπίτι του ἢ γερός, ἢ κουτσός, ἢ κουτσοχέρης.

«Οἱ δυὸ φίλοι δὲν γύρισαν. Τοὺς περίμεναν — τοὺς περίμεναν οἱ δικοὶ τους καὶ πούθενά δὲν φαίνονταν. Τοὺς ἔκλαψαν, τοὺς ἐμυρολόγησαν καὶ τοὺς ξέγραψαν ἀπὸ τοὺς ζωντανούς.

«Ἀλλὰ τ' εἶχε γίνει ὁ Χόντος ὁ πιστὸς φίλος τοῦ Μούρτου;

«Ὅταν ἀπόλυσαν τοὺς αἰχμάλωτους οἱ Ρωῦσσοι, ὁ Χόντος, ἀντὶ νὰ μπῇ σ' ἓνα καράβι ἀπὸ τὴν Σεβαστούπολη νὰ γυρίσῃ στὴν Πόλη, κι' ἀπὸ τὴν Πόλη στὰ Γιάννινα καὶ στὴν Διανουριά, ἔμεινε στὴν Σεβαστούπολη, κι' ἐκεῖ ἔφκιασε κοντὰ στὸ μνημεῖον τοῦ Μούρτου ἓνα καλυβάκι, καὶ λησιμονῶντας παιδιὰ, γυναῖκα, πατρίδα, ἔξουσε μέσα ἐκεῖ, διακονεύοντας τὸ ψωμὶ του ἀπὸ τοὺς πολλοὺς τοὺς Ἕλληνας, ποῦ βρίσκονταν σ' αὐτὴν τὴν πολιτείᾳ. Οἱ Ἕλληνες, μαθόντας τὸν πόνο, ποῦ τὸν κρατοῦσε ἐκεῖ, τὸν συμπάθησαν πολὺ, καὶ τοῦ ἔδιναν τροφή, φορέματα καὶ χορηγία καὶ πολλὰς φορές ἀποσάσαν γιὰ τοῦ μᾶσουν μιὰ γερὴ βαμβάκινα νὰ τὸν σπῇ, καὶ τὸν κερκίζον καὶ ἀπ' ἐκεῖ

νά ριχτῇ στὴν πατρίδα του ποῦ εἶναι κοντά· ἀλλ' αὐτὸς δὲν ἤθελε νὰ ξεχωριστῇ ἀπὸ τὸ μνήμα τοῦ φίλου του τοῦ Μούρτου, θέλοντας νὰ μείνῃ ἐκεῖ γιὰ πάντα, γιὰ νὰ κλαίῃ κάθε μέρα ἀπάνω στοῦ χώμα του, καὶ παρακαλοῦσε τοὺς Ἑλλήνες ποὺ τὸν ἔλεοςαν, ὅταν θὰ πέθαινε νὰ τὸν θάψουν μέσα στὸν τάφο τοῦ Μούρτου. Πολὺ προσπάθησαν οἱ Ἕλληνες νὰ τὸν πείσουν ν' ἀφήσῃ κατὰ μέρος τὴν ἀγάπῃ του πρὸς ἓνα μνήμα ἀναίσθητο καὶ νὰ γυρίσῃ στοῦ σπιτί του καὶ στὴν οἰκογένειά του· ἀλλ' αὐτὸς τοὺς ἔλεγε μὲ δυνατὸν πόνο καὶ δακρυσμένα μάτια:

— «Πῶς νὰ γυρίσω στοῦ χωριό μου χωρὶς τὸν Μούρτο μου; Ὡς κι' οἱ πέτρες καὶ τὰ δέντρα θὰ μοῦ τὸν ζητοῦν καὶ θὰ μοῦ λέν: — «*Ποῦν' ὁ Μούρτος; Ποῦ ἀφησες τὸν Μούρτο μοναχόν στὴν ξερητιά;*»

«Ἐτσι λοιπὸν εἶχε ἀποφασίσει νὰ μείνῃ στὴν Σεβαστοῦπολη καὶ νὰ θαφτῇ στοῦ μνήμα τοῦ Μούρτου μιὰ μέρα, ἀφίροντας τὴν γυναῖκα του καὶ τὰ παιδιὰ του νὰ τὸν θεωροῦν σκοτωμένον στὸν πόλεμο. Ἀλλ' εἶταν γραφτὸ νὰ μὴν γίνῃ κι' αὐτὸς ὁ πόθος του, διότι μιὰ μέρα ἡ Δημαρχία ἐποῦλῃσε τὸ μέρος, ὅπου εἶταν θαμμένος ὁ Μούρτος κι' οἱ ἄλλοι αἰχμάλωτοι, κι' ὁ νέος ἰδιοκτήτης ἔβαλε ἐργάτες νὰ ξεθάψουν τὰ κόκκαλα τῶν σκοτωμένων καὶ νὰ τὰ θάψουν σὲ παράμερο μέρος.

«Βλέποντας ὁ Χόντος ὅτι θὰ ἔχανε πλεὶς τὸν ἀγαπημένο του τάφο καθὼς καὶ τὰ κόκκαλα τοῦ Μούρτου του, παρακαλοῦσε τοὺς ἐργάτες νὰ τοῦ τὰ δώσουν καὶ τοῦ τὰ ἔδωκαν.

«Ἄμα τὰ πήρε, τάβαλε σ' ἓνα σακκοῦλι καὶ γύρισε στὴν πατρίδα. «Μπαίνοντας στοῦ χωριό του, τράβηξε πρῶτα στοῦ σπιτί τοῦ Μούρτου, ἔδωκε τὰ ἀγαπημένα κόκκαλα στοὺς γονεὺς του καὶ στὴν γυναῖκά του κι' ὕστερα πήγε στοῦ δικό του τὸ σπίτι! Εἶχε ἀλλάξει τόσο πολὺ ἀπὸ τὴν λύπη του, ὥστε δὲν τὸν γνῶριζε κανένας ὅτι εἶταν ὁ Χόντος.

«Ἀλλὰ δὲν ἔμεινε ἔως αὐτοῦ ἡ φιλία τοῦ πιστοῦ Χόντου. Βλέποντας ὅτι ἡ χήρα τοῦ Μούρτου καὶ τὰ ὄρφανὰ παιδιὰ του δὲν εἶχαν τὰ μέσα νὰ ζήσουν καλά, πήρε κι' αὐτὴ κι' αὐτὰ στοῦ σπιτί του κι' ἔγινε ἀδερφὸς τῆς γυναικὸς τοῦ φίλου του καὶ πατέρας τῶν ὀρφανῶν παιδιῶν του.

**

«Εἶναι λίγα χρόνια ποῦ πέθανε ὁ Χόντος, περασμένοι πολὺ στὴν ἡλικία· ἀλλὰ πέθανε εὐχαριστημένος γιατί ἔμφορεσε νὰ ἰδῇ παντρεμένα τὰ παιδιὰ του μὲ τὰ παιδιὰ τοῦ φίλου του τοῦ Μούρτου: Ὁ γυιὸς του εἶχε πάρει τὴν θυγατέρα τοῦ Μούρτου, κι' ὁ γυιὸς τοῦ Μούρτου τὴν θυγατέρα του· κι' ἔτσι τὰ δυὸ σπῆ-
 τια, ποὺ τὰ εἶχε ἐνώσει τόσο σφιχτά ἡ ἀγάπῃ κι' ἡ φιλία τοῦ Μούρτου καὶ τοῦ Χόντου, τὰ ἔνωσε κι' ὁ διπλὸς γάμος!»

ΑΠΟ ΤΗΝ ΞΕΝΗΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑΝ

ΜΗΤΡΙΚΟΣ ΠΟΝΟΣ

[Έργο του L. Grosio]

τὴν ἑλληνικὴν φιλίαν, εἶναι ἀνώτερη καὶ πιστεύω νὰ τὸ ἠμολογήσῃς καὶ μόνος σου.

— Εἶμαι πολὺ περιέργως νὰ τὴν ἀκούσω, τοῦ εἶπε ὁ Ἀρβανίτης. Κι' ὁ Ἑλληνας ἀρχισε νὰ διηγείται:

Ἡ φιλία τοῦ Ἑλλήνα.

— « Ἕνας χωριανός μου — ἄς τὸν ποῦμε Χρήστο, — κι' ἕνας Ἀρβανίτης, ἀπὸ τὴν Τσιαμουριά — ἄς τὸν ποῦμε Μεμέτη — εἶταν στενοὶ φίλοι, σὰν καλὴ ὥρα ἐμεῖς οἱ δυὸ, κι' ἔξω ἀπὸ τὴν πίστη, εἶταν σὰν ἀδέρφια. Κάθε μέρα εἶταν μαζί κι' ὁ ἕνας ὥμονε στ' ὄνομα τοῦ ἄλλου. Ἐκεῖ ποῦ οἱ δυὸ φίλοι χαίρονταν τὴν φιλίαν τους, νὰ σου κι' ἀνταρτεῦει ὁ Ἀλῆ - πασιὰς ἐναντίον τοῦ Σουλτάνου κι' ὁ Σουλτάνος ἔστειλε στρατεύματα νὰ τὸν πολεμήσῃ. Ὁ τρομερὸς Πασιὰς ἔκραξε ὅλους τοὺς μπιστεμένους φίλους του νὰ τὸν βοηθήσουν, κι' ἕνας ἀπ' αὐτοὺς εἶταν καὶ τοῦ Μεμέτη ὁ πατέρας, ποῦ πῆρε τ' ἀδερφοξάδερφά του, τὰ παιδιὰ του μαζί με τὸν Μεμέτη, καὶ τ' ἀνεψίδια του καὶ πῆγε στὰ Γιάννινα καὶ κλείστηκε με τὸν Πασιὰ.

« Ὁ Χρήστος, ἀφοῦ ἔμεινε μονάχος του, μὴν μπορῶντας, ὡς Ἑλληνας, νὰ βοηθήσῃ τὸν Ἀλῆ πασιὰ, σὰν τὸν φίλον του τὸν Μεμέτη, ἔλαβε πρόσκληση, ὡς φημισμένο παλληκάρι, νὰ πάη στοὺς Σουλτῶτες.

« Ὑστερα ἀπὸ λίγα χρόνια, ἀφοῦ νικήθηκε καὶ σκοτώθηκε ὁ Ἀλῆ πασιὰς ἀπὸ τὴν ἀπιστίαν τῶν Ἀρβανιτῶν, κι' ἐπαναστάτησε ἡ Ἑλλάδα, ὁ Χρήστος βρίσκονταν με τοὺς ἐπαναστάτες στὸ Μεσολόγγι, ὁ δὲ φίλος του Μεμέτης με τὸν Ἀχμέτ - Ντίνο, τὸν ἀρχηγὸν τῶν Τσιάμηδων ἔξω ἀπὸ τὸ Μεσολόγγι, ποῦ τὸ πολιορκοῦσαν στεριάς οἱ Ἀρβανίτες κι' ὁ Κιουταχῆς, καὶ πελάγου ὁ Ἱμπραχίμ - πασιὰς.

« Οἱ δυὸ φίλοι δὲν γνώριζαν ὅτι βρίσκονταν σὲ δυὸ ἐνάντια στρατόπεδα καὶ μιὰ μέρα ὁ Μεμέτης πιάστηκε αἰχμάλωτος ἀπὸ τοὺς Σουλτῶτες ὡς κατάσκοπος, κι' ὁ Χρήστος διατάχθηκε νὰ τὸν φυλάγῃ στὴ φυλακὴ, ὡς τὴν ὥρα ποῦ θὰ τὸν δικάζαν καὶ θὰ τὸν ἐντουφεκίζαν.

« Μόλις κυττάχτηκαν ὁ ἕνας με τὸν ἄλλον κι' ἀναγνωρίστηκαν, κι' ἔπασαν ὁ ἕνας στὴν ἀγκαλιά τοῦ ἄλλου. Λησμονοῦντας ὅτι ὁ ἕνας εἶταν αἰχμάλωτος κι' ἔνοχος κατασκοπείας καὶ τὸν περίμενε βέβαιος θάνατος, κι' ὁ ἄλλος ὅτι εἶταν φρουρός του, ἀρχισαν νὰ διηγιοῦνται ὁ ἕνας στὸν ἄλλο πῶς βρέθηκαν ἐκεῖ.

— « Τὸ χρέος σου ἔκανες, ὡς Τοῦρκος, κι' ἦρθες ἐδῶ νὰ πολεμήσῃς, τοῦ εἶπε ὁ Χρήστος.

— « Κι' ἐστὶν τὸ χρέος σου ἔκανες ὡς Ἑλληνας, κι' ἦρθες ἐδῶ στὸ Μεσολόγγι νὰ πολεμήσῃς, τοῦ εἶπε κι' ὁ Μεμέτης.

« Κι' ἔτσι διώγοντας τὴν ἔχτρα, ποῦ βασίλευε στὸ στήθος τοῦ ἑνὸς καὶ τοῦ ἄλλου, καὶ τοῦ ἄλλου γιὰ τοὺς Ἑλλήνες,

ἦρθαν στὸ παλιὸ σημεῖο τῆς ἀγάπης τους καὶ τῆς φιλίας τους, ποῦ βρίσκονταν πρὶν ξεχωριστοῦν καὶ πάρουν ἀντίθετο δρόμο.

«Ὁ Χρῆστος περιποιήθηκε τὸν Μεμέτη μὲ τὸ παραπάνω, τοῦ ἔδωκε νὰ φάῃ καὶ νὰ πιῇ, σὰν νὰ μὴν εἶταν αἰχμάλωτος κατασκοπείας κι' ἄξιος ντουφεκισμοῦ.

«Ἐκεῖ, ποῦ μιλοῦσαν, εἶπε μελαγχολικά ὁ Μεμέτης τοῦ Χρήστου :

— «Καλὰ μιλοῦμε τώρα, ἀλλ' αὐριο ἐσὺ θὰ χαίρεσαι τὸν ἥλιο κι' ἐγὼ θὰ βρίσκωμαι στὸ μνημα

«Τσακίστηκε ἡ καρδιά τοῦ Χρήστου καὶ τὸν πῆραν τὰ κλάματα.

— «Μὴν χολιάζης, ἀδερφέ μου Μεμέτη τοῦ εἶπε, κι' ἐγὼ δὲν θ' ἀφήσω νὰ ντουφεκιστῇς

— «Ἄν εἶναι γιὰ νὰ πάθῃς ἐσὺ τὸ παραμικρό, τοῦ ἀπάντησε ὁ Μεμέτης, ν' ἀφήσης νὰ μὲ ντουφεκίσουν, καὶ θὰ πεθάνω εὐχαριστημένος, ποῦ ἀξιώθηκα νὰ σὲ ἰδῶ πρὶν τοῦ θανάτου μου.

— «Ήσυχασε, τοῦ εἶπε ὁ Χρῆστος, κι' ὅ,τι θὰ κάνω ἐγὼ θά'ναι καλὸ

«Καὶ λέγοντας αὐτὰ τὰ λόγια, βγῆκε ἔξω, ἀφίνοντας τὴν θύρα τῆς φυλακῆς ἀνοιχτή.

«Ὁ Μεμέτης μορφοῦσε νὰ φύγῃ ἀπὸ τὴν φυλακὴ καὶ νὰ ριχτῇ ἀπὸ κάνένα μέρος τοῦ κάστρου στὸ τούρκικο στρατόπεδο, καὶ νὰ γλυτώσῃ· ἀλλὰ προτιμοῦσε τὸν θάνατο, παρὰ νὰ πάθῃ ὁ φίλος του τίποτε ἐξ αἰτίας του.

* *

«Σὲ λίγῃ ὥρα ἦρθε ὁ Χρῆστος κι' εἶπε μὲ χαρὰ στὸν Μεμέτη, ὅτι παρακάλεσε τὸν ἀρχηγὸ τῶν Σουλιωτῶν Νότη Μπότσιαρη νὰ τοῦ χαρίσῃ τὴν ζωὴ τοῦ κατασκόπου καὶ τοῦ τὴν χάρισε, καὶ λέγοντας αὐτὰ πῆρε τὸν κατάσκοπο καὶ τὸν ἔφερε στὴν θύρα τοῦ κάστρου κι' εἶπε στὴν φρουρά :

— «Διαταγὴ τοῦ καπετὰν Νότη ν' ἀφήσετε αὐτὸν νὰ φύγῃ !

«Ἡ φρουρά, γνωρίζοντας τὸν Χρῆστο πὼς εἶταν ἀπὸ τὰ καλύτερα παλληκάρια καὶ τοὺς καλύτερους ἀγωνιστάδες τῆς Ἐλευθερίας, καὶ πὼς εἶταν πολὺ ἐμπιστος τοῦ ἀρχηγοῦ, ἀνοίξε τὴν θύρα μὲ τὴν ἀπαιτούμενη προσοχὴ κι' ἔφυγε ὁ Μεμέτης.

«Ὁ Χρῆστος καλονύχτησε τὴν φρουρά καὶ γύρισε στὴν φυλακὴ, ὅπου ἔμεινε ὡς τὸ πρωῒ.

«Ὁ ἀρχηγὸς τῶν πολιορκημένων Ἑλλήνων Νότης Μπότσιαρης, προσκάλεσε τὸ Στρατοδικεῖο κι' ἔστειλε διαταγὴ στὸν Χρῆστο νὰ παρουσιάσῃ τὸν αἰχμάλωτο νὰ δικαστῇ, κι' ὁ Χρῆστος πῆρε τ' ἄρματα του στὸ χέρι, σὰν ξένα, καὶ παρουσιάστηκε στὸν ἀρχηγό.

— «Τί τρέχει, ὦρὲ Χρῆστο, τοῦ εἶπε ὁ ἀρχηγός, κι' εἶσαι ἔτσι ;

Γιατὶ κρατᾷς τ' ἄρματα στὰ χέρια ;

«Κι' ὁ Χρῆστος τοῦ ἀπάντησε :

— «Ἀρχηγέ μου ἔξανα ἔνα ποῖμα ποτὶ κακό Ὁ κατὰ

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Is

Restrictions apply.

σοκοπος, ποῦ μοῦ παράδωκες νὰ φυλάξω, ὥς ποῦ ν' ἀποφασίσῃ τὸ Στρατοδικεῖο τὸν τουφεκισμό του....

— «Ἐ! Ἐ!... διάκοψε ὁ Ἀρχηγός.

— «.... εἶναι φίλος μου!...

— «Ἐ! Ἐ! πάλε διάκοψε ὁ Ἀρχηγός, καταλαβαίνω.... Ζητῆς χάρη γι' αὐτόν.... Καταλαβαίνω.... Δὲν μπορεῖ νὰ γένῃ αὐτό, παιδί μου, γιατί θὰ πάρουν θάρρος οἱ κατάσκοποι καὶ θὰ μᾶς ἀφανίσουν.... Ἐπειτα ἔχομε καὶ τοὺς ἀρχηγούς τοῦ τόπου, ποῦ ἅμα τὸ ἀκούσουν—ἀφορμὴ θέλουν— νὰ μᾶς κατηγορήσουν, πῶς τῶχομε ἓνα μὲ τοὺς Ἀρβανίτες....

— «Τότε, πάρε, ἀρχηγέ μου, τ' ἄρματά μου, τοῦ ἀπάντησε ὁ Χρήστος, γιατί τὴν χάρη, ποῦ νομίζεις πῶς ἦρθα νὰ σοῦ ζητήσω, τὴν ἔδωκα μόνος μου!

«Καὶ λέγοντας αὐτὰ τὰ λόγια, ἔρριξε καταγῆς τὰ πιστόλια του, τὰ χαριμπιά του, τὲς παλάσκες του, τὸ γιαταγάνι του καὶ τὸ ντουφέκι του.

«Ὁ Ἀρχηγός ἔμεινε μὲ τὸ στόμα ἀνοιχτό....

— «Τί θὰ γένῃς τώρα, κακόμοιρε Χρήστο! τοῦ εἶπε λυπημένος κατάκαρδα.

— «Τί θὰ γένω; ἀπολογήθηκε ὁ Χρήστος μὲ θάρρος, ὅ,τι θὰ γόνονταν ὁ φίλος μου, ἂν δὲν τὸν ἄφινα νὰ φύγῃ! Ντουφεκίστε με, Ἀρχηγέ! Δὲν θὰ αἰστανθῶ καμμιά λύπη, ἂν ντουφεκιστῶ χάριν τοῦ φίλου μου!...

«Ὁ Νότης Μπότσιαρης ἔκανε τὸν σταυρό του, λέγοντας:

— «Ὑπαγε ὀπίσω μου, Σατανά! μ' αὐτὰ ποῦ ἀκούω!

«Ὑστερα χτύπησε τὲς παλάμες: «χράπ! χράπ!» καὶ μῆξε μέσα ὁ ἀνεπιός του ὁ Τούσιαις.

— «Διάταξε!... εἶπε ὁ Τούσιαις, χαιρετῶντας στρατιωτικά, καὶ βλέποντας μ' ἀπορία τὸν Χρήστο καὶ τ' ἄρματά του καταγῆς.

— «Μάσε αὐτὰ τ' ἄρματα καὶ βάλ' τα κᾶπου, καὶ παράλαβε τὸν Χρήστο, τὸ παινεμένο μας τὸ παλληκάρι, ποῦ τόσες φορὲς τὰ δόξασε γιὰ τὴν Πατρίδα, καὶ κλεῖσ' τον στὴν φυλακή.

«Κι' ἐνῶ ὁ Τούσιαις μάζευε ἀπὸ καταγῆς τ' ἄρματα, ὁ Χρήστος στέκοιταν σὰν ἀγάμμα, κι' ὁ Νότης τὸν μάλλωνε:

— «Παληόπαιδο, τί πῆγες νὰ κάνῃς! Νὰ βάλῃς μόνος σου τὸ κεφάλι σου στὴν κρεμάλα γιὰ ἓναν.... Τί, γιὰ ἓνα Τούρκο! Γιὰ ἓναν ἐχθρὸ τῆς Πατρίδος μας.

«Ὁ Τούσιαις πῆρε τὸν Χρήστο καὶ βγῆκε νὰ τὸν πᾶῃ στὴν φυλακή, ἐνῶ τοῦ Ἀρχηγοῦ τῶν Σουλιωτῶν τὰ μάτια γέμισαν δάκρυα.

— «Ἀχ! καὶ νὰ μπορούσα νὰ τὸν γλυτώσω! εἶπε ὁ Νότης; ἀλλὰ πῶς; Θὰ μᾶς βάλουν στὸν ντουφέκι οἱ Μεσολογγίτες καὶ τὸ κακὸ θὰ ξεσπάσῃ στὸ κεφάλι τῆς καημένης τῆς Πατρίδας! Κοντὰ στοὺς πολλούς, ἂς πᾶῃ κι' ὁ Χρήστος! Ἡ Πατρίδα νᾶναι καλά! Ἡ Πατρίδα νὰ ζήσῃ!

Ἡ Πατρίδα, ὅτι ὁ Χρήστος ἀπόλυσε τὸν κατάσκοπο τὸν Ἀρβα-

νίτη, ποῦ περίμενε ὁ λαὸς νὰ ἰδῇ νὰ ντουφεκίζεται, σὰν ἀστραπὴ διαδόθηκε σ' ὅλο τὸ Μεσολόγγι, κι' ὅλος ὁ κόσμος καὶ πρὸ πάντων ἡ φρουρὰ ἔφρουζαν ἐναντίον τοῦ Χρήστου, κι' ἂν δὲν τὸν ὑπερασπίζονταν οἱ Σουλιῶτες, ἡ σιδερένια θύρα τῆς φυλακῆς καὶ τὰ σιδερένια παράθυρά της, θὰ ρίχνονταν μέσα νὰ τὸν καταξεσχίσουν.

« Ἀμέσως τὴν ἄλλη μέρα πρωτὶ συνάχτηκε τὸ Στρατοδικεῖο, κι' ὁ Χρήστος καταδικάστηκε ὄχι ὡς προδότης τῆς Πατρίδας — αὐτὸ τὸ ἐμπόδιζε ὁ ἀρχηγὸς Νότης Μπότσιαρης, ἀλλ' ὡς παρήκοος τῶν διαταγῶν της.

« Τὴν ἴδια μέρα ὁ Χρήστος ἐντουφεκίστηκε ἐκεῖ κοντὰ στὸ μνημεῖο τοῦ Μάρκου Μπότσιαρη. Δέχτηκε τὸν θάνατο μὲ μεγάλη ἀπάθεια κι' οἱ ὑστερνὲς του λέξεις εἶταν:

— « Πατρίδα μου καὶ φίλε μου ».

Ὁ Ἀρβανίτης ἐδάκρυσε μὲ τὴν ἱστορία τῆς ἐλληνικῆς φιλίας, κι' ἀναγνώρισε ὅτι ἡ φιλία τοῦ Ἑλλήνα Χρήστου εἶταν μεγαλύτερη ἀπὸ τοῦ Ἀρβανίτη Χόντου καὶ πῶς κ' οἱ Ἕλληνες εἶναι δυνατώτεροι καὶ σταθερώτεροι στὴν φιλία ἀπὸ τοὺς Ἀρβανίτες.

X. ΧΡΗΣΤΟΒΑΣΙΛΗΣ

Ὁ ἐκχριστιανισμὸς τῶν ἀγρίων.

Ὁ Ἱεραπόστολος [μὲ σοβαρὸν ὕψος]. — Σᾶς εἶπα ὅτι ὁ Θεὸς μισεῖ τὴν ἀνθρωποφαγίαν, καὶ θέλει ν' ἀγαπᾶτε ἀλλήλους, νὰ προσεύχεσθε, νὰ νηστεύετε . . .

Ὁ ἄγριος [διακόπτων]. — Μὰ κ' ἐμεῖς, Τετάρτη καὶ Παρασκευή, νηστεύουμε τὸ ἀνθρωπινὸ κρέας . . .

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Is
Restrictions apply.

Ο ΚΑΜΑΡΟΤΟΣ

ΜΟΛΙΣ πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἔλαβε χώραν τὸ μικρὸν αὐτὸ ἔρωτικόν μου ἐπεισόδιον, τὸ ὁποῖον, διὰ τοῦ νόμου τοῦ συνειρμοῦ, μοῦ ἐπαναφέρει πάντοτε καὶ ζωηρότατα εἰς τὴν μνήμην ἓνα καμαρότιον ἀτμοπλοίου. Συμπαθέστατον κατὰ τὰ ἄλλα, περιττόν ὅμως εἰς τὰς παρομοίας φύσεως τοῦ βίου μου περιπτώσεις.

Ἐπεδιδάσθη ἐν Πάτραις τοῦ ἀτμοπλοίου «Ἐρμούπολις», διὰ νὰ ὑπάγω εἰς Κεφαλληνίαν, περὶ τὴν 6ην πρωϊνὴν μιᾶς ἡμέρας τοῦ μηνὸς Ἰουλίου, καὶ μὲ καιρὸν ἐξαιρετικόν. Ἄμα παρέδωσα τὰς ἀποσκευάς μου εἰς τὸν καμαρότον, καὶ διὰ τοῦ ἀναποφεύκτου πονημποῦ ἀξέλεξα τὴν καμπίνα μου, ἐσπευσα νὰ ἀνέλθω εἰς τὸ κατάστρωμα ὅπως ἴδω τοὺς συνταξειδιώτας μου. Ἐκινήθη ὁ θηλαδὴ καὶ ἐγὼ ὑπὸ τῆς αὐτῆς ἐπιθυμίας, ἥτις γεννᾶται εἰς ἕκαστον ταξειδεύοντα, ἀμέσως ἄμα πατήσῃ τὸ κινούμενον ἔδαφος τοῦ ἀτμοπλοίου. Ἰδίως ὅταν ἡ θάλασσα εἴνε καλοκάγαθος — αἰσθημα, εὐτυχῶς δι' ἐμέ, ἀδιάφορον.

Ἐστρεψα τριγύρω τὸ βλέμμα καὶ εἶδα ὅτι ἦσαν ἐλάχιστα. Ὅλοι ἄνδρες, μετὰ τῶν ὁποίων καὶ ἓνας πατᾶς. Ἐκαμα τὴν σκέψιν ἀμέσως, κατὰ τὴν γνωστὴν προκατάληψιν, ὅτι κατὰ δυσάρεστον θὰ μᾶς συμβῇ· ἀλλ' ὥς ἐκ τοῦ βαθμοῦ του καὶ τῆς ἐλκεσινῆς του περιβολῆς, τὸ δυσάρεστον θὰ ἦτο μικρόν. Ἐνας Δεσπότης θὰ ἔφερε βεβαίως μεγαλειτέραν συμφοράν. Πατριάρχης δέ... τὸν ἀφῆνω εἰς τοὺς πολὺ τυχερούς.

Ἐκάθησα εἰς ἓνα σκαμνάκι καὶ ἐπερίμενα τὴν ἀναχώρησιν τοῦ ἀτμοπλοίου, ἓνα καφέ, τὸν ὁποῖον παρήγγειλα, καὶ ὅ,τι ἦτο γραμμένο νὰ μοῦ συμβῇ.

Δὲν ἄργησεν ἡ ἀλυσίδα τῆς ἀγκύρας νὰ ρουφηχθῇ ὁλόκληρος· οὔτε ἡ σφουρίκτρα διὰ τὴν τρίτην φοράν νὰ ἀποδοκιμάσῃ τὰς λαμπαράς καὶ τὰς ἀγκύρας κατὰ τὸν πλοῦν ἐκεῖνον. Δὲν ἄργησεν ὅμως νὰ ἀναχωρήσῃ τὸ πλοῖον ἀπὸ τὴν ἀγκυράν. Δὲν ἄργησεν ὅμως νὰ ἀναχωρήσῃ τὸ πλοῖον ἀπὸ τὴν ἀγκυράν. Δὲν ἄργησεν ὅμως νὰ ἀναχωρήσῃ τὸ πλοῖον ἀπὸ τὴν ἀγκυράν.

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4
Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifirako Apothefirio Dimosias Istos
Restrictions apply.

ἐπίσης ὁ ἔλιξ — ὁ ἰδικός μας ἦτο γένους ἀρσενικοῦ — νὰ κτυπήσῃ τὴν θάλασσαν ἐκλαθὼν αὐτὴν διὰ κρόκους αὐγῶν. Καὶ ἡ σκάλα τοῦ πλοίου νὰ θεθῇ ἀσφαλῶς. Ἐσπευσαν δὲ ὅλοι σχεδὸν οἱ ἐπιβάται νὰ ποιήσωσι τὸ σημεῖον τοῦ Σταυροῦ. Καὶ μόνον δὲν ἔσπευδε ὁ καφές μου, ὁ τὴν στιγμὴν ἐκείνην περισσότερον ἢ ἀναγκαῖος, ἀφοῦ ἦτο καὶ ὁ πρῶτος.

Ἄλλ' ἡ ὑπομονὴ εἶνε ἡ κυριωτέρα ἀποσκευὴ ἐκάστου ἐπιβάτου. Διότι, ἄνευ αὐτῆς, καὶ τὰ μίλια διπλασιάζονται, καὶ τὸ μέρος πρὸς ὃ κατευθύνεται κανεὶς οὐδέποτε ἀναφαίνεται εἰς τὸν ἐρίζοντα, καὶ οἱ καφέδες δὲν ἔρχονται. Περὶ αὐτῶν καὶ περὶ αὐτῆς πολλὰ ἐφιλοσόφουν, ὅτε ἐνώπιόν μου, πλησίόν μου, μπροστά στὰ μάτια μου, πρὶν προφθάσω νὰ ἀντιληφθῶ κἂν πόθεν ἤρχετο, παρουσιάζεται μία κόρη ἐξόχου καλλονῆς. Εἶχεν ἀναπηδήσει ἡ ἀπὸ τὴν θάλασσαν, ἡ ἀπὸ τὴν καμπύνα της. Δὲν ἐκατάλαβα, ὁμολογῶ. Ἄλλ' ὠρισμένως ἦτο μία ὑπαρξὶς ἀνθρωπίνῃ — γυναικειᾷ — ἀπὸ ὅσα καὶ σάρκα. Τελεία εἰς κατασκευὴν, με πρόσωπον κλασικῆς τέχνης καὶ με σῶμα ὑψηλόν, συμμετρικόν, ἀρμονικόν, τὸ ὅποιον ἔφερε μιὰν μόνον ντισονάντζα: τὸ στήθος. Ἀφῆρημένη ἡ Φύσις, φαίνεται, τὸ ἔπλασε πολὺ μεγαλειότερον ἄφ' ὅ,τι ἤρμοζεν εἰς τὴν ἡλικίαν της. Ἦτο, οὔτε πολὺ οὔτε ὀλίγον: Ἀρσакеи́ς. Τὸ ἀπλοῦν καὶ γνωστὸν τοῦλάχιστον ἐνδυμὰ της τὸ ἐδείκνυνεν. Ἀρσакеи́ς εἰς τὴν ἡλικίαν, ὅχι εἰς τὸ σῶμα. Ἀρσакеи́ς εἰς τὰ γράμματα. Ἀρσакеи́ς εἰς τὸ ἦθος. Καὶ κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, Ἀρσакеи́ς εἰς τὸν ἔρωτα. Τῆς τελευταίας ἰδιότητος ἡ σκέψις με ἀπασχόλησεν ἀμέσως. Ἰδοὺ ὁ μορφασμός τῶν ἀναγνωστῶν μου ὁ ἐρωτικός! Ὁ περιφρονητικός! Τὸ οὐφ αὐτό, τὸ γεμάτο ἀγῶν ἀπὸ τὰ στοματάκια τῶν ἀναγνωστριῶν!

Κάποιος εἶπε, καὶ ἂν δὲν τό εἶπε, τὸ λέγω ἐγώ: «Ὁ ἔρως εἶνε μέλισσα, ἡ ὁποία κάθεται εἰς ὅλα τὰ ἀνθη. Ἐκεῖ ποῦ θὰ εὕρῃ τὴν ἐκλεκτοτέραν τροφήν της, μένει μέχρις ὅτου εὕρῃ καὶ τὸν θάνατον». Φαντασθῆτε τώρα, ἓνα ταξεῖδι ὁλόκληρον, με καιρὸν ἐξαιρετικόν, με συνταξειδιώτας ὅλους ἀνδρας, με ἓνα παπᾶ, τί ἄνθος ἦτο ἐκεῖνο, τὸ ὅποιον παρουσιάζετο ἐμπρὸς μου! Ποιὰ μέλισσα ἡδύνατο νὰ ἀντιστῇ εἰς τὸν πειρασμόν! Ἡ ἐμφάνισίς του καὶ μόνῃ, ἔθεσεν ἔλαιον εἰς τὴν αἰσθηματικὴν μου μηχανικὴν — τὴν ὅποιαν θὰ ἐξήλευεν ἐκείνη τοῦ ἀτμοπλοίου — καὶ τὸ ταξεῖδι τῶν ὄνείρων ἤρχισεν ὁλοταχῶς. Με τοιαύτην ταχύτητα, ὥστε νὰ διατρέξῃ ἡ καρδιὰ κάθε κίνδυνον συγκρούσεως καὶ καταποντισμοῦ.

Κατακρίνουν ἐκείνους, οἱ ὅποιοι ἐρωτεύονται πολλάκις καὶ ἀμέσως. Ἐχουν ἄδικον. Ἐρωτεύονται πολλάκις, διὰ νὰ εὕρουν ὅ,τι ζητοῦν. Ἀμέσως, διότι πιθανῶς νὰ χάσουν τὴν εὐκαιρίαν. Τὴν ὅποιαν ἀφελύτως θὰ ἔχανα καὶ ἐγώ, ἐάν ἠκολούθουν τὸ ἀντίθετον σύστημα.

Ἡ ἀρσакеи́ς, ἀφοῦ ἐκύτταξε τριγύρω της, δὲν διεγράφη δὲ τίποτε ἐπὶ τοῦ προσώπου της ἀπὸ τὰς ἐντυπώσεις ποῦ παρέλαβε, διηρθύνθη πρὸς ἓνα συμπαθητικὸν γέροντα, πλησίον τοῦ ὁποίου καὶ

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias I.

Restrictions apply.

ἐκάθησε. Ὁ γέρον, ἀμέσως ἠγνόησα, ὅτι ἦτο πατήρ της. Ἐάν δὲν ἦτο πατήρ της, ἦτο βεβαίως πατήρ τοῦ πατρός της. Ἰσως καὶ θεῖος της, ἴσως κάποιος συγγενὴς οἰοσθήποτε. Πιθανῶς καὶ φίλος. Ἀφεύκτως ὁμως ἦτο... τὸ μεγαλειότερον ἐμπόδιον εἰς τὰ σχέδιά μου. Τὰ ὅποια, ὡς ἐν παρόδῳ, κατεστρώθησαν αὐτοστιγμιαί. Ποῖα ὅπλα θὰ προτάξω, ποῖον θὰ εἶνε τὸ κύριον σῶμα, ἡ ὀπισθοφυλακή. Πότε θὰ ἐγένετο ἡ ἐπίθεσις, ἡ κατάληψις. Καὶ πότε ἡ ἀρπαγὴ τῆς... χυλόπηττας, τὴν ὅποιαν, διὰ κάθε ἐνδεχόμενον, ἐπίσης περιέλαβον εἰς τὸ σχέδιον.

* *

Ἐάν ἡ ὑπομονὴ εἶνε ἡ κυριωτέρα ἀποσκευὴ τοῦ ἐπιδάτου, «ἡ φρόνησις εἶνε τὸ κυριώτερον ὄπλον τοῦ κατακτητοῦ». Αὐτό, μοῦ τὸ ἔλεγε κάποιος φίλος μου. Μὲ μίαν παρατήρησιν. Ἡ ὑπομονὴ μὲ ἔκαμε νὰ λησμονήσω τὸν καφέ. Μήπως ἡ φρόνησις θὰ μοῦ ἔφερε καὶ τὸ ἴδιον ἀποτέλεσμα διὰ τὴν Ἀρσακειάδα; Ὁχι. Τούναντιον. Ἡ φρόνησις τοῦ νοῦ ἔφερε παραφροσύνην τῶν ποδῶν. Διότι, ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης, ἤρχισα βόλτες μικρές, κοντές — κοντόβολοις — ἀτελείωτες. Εὐρισκόμην κυριολεκτικῶς ἐπὶ τοῦ καταστρώματος. Καὶ θὰ ἐξηκολούθουν μέχρι καὶ τοῦ πέρατος τοῦ ταξειδίου ἴσως, ἐάν δὲν ἐξηγντοῦντο οἱ πόδες μου, οἱ ὅποιοι μετὰ πολλῆς εὐγνωμοσύνης, καὶ ἀντὶ πεπρωμένου, μὲ ἔφερον ἐπὶ τέλους πλησίον της. Οἱ πόδες, λέγουν, ὅτι σώζουν ὅταν ἀντέχουν. Φαίνεται ὁμως ὅτι κάποτε σώζουν καὶ ὅταν δὲν ἀντέχουν.

Κρίνω ἐντελῶς περιττόν νὰ μεταφέρω ἐδῶ αὐτολεξεῖ τὴν ἀρχὴν καὶ τὰς λεπτομερείας τῆς συνδιαλέξεως, καὶ πῶς ἐκ ταύτης ἐγένετο μὴ καλὴ γνωριμία. Ὅσοι ἐταξείδευσαν, εἰξεύρουν ὅτι ἐν εἰσιτήριον — καὶ πρό παντός Αἰῆς θέσεως — δίδει δικαιώματα εἰς μετάδασιν ἀπὸ ἐνὸς μέρους εἰς ἕτερον καὶ εἰς σύναψιν σχέσεων ἀδιακρίτως· ἀδιακρίτως, θὰ ἦτο καλλίτερον νὰ ἔλεγα, ἀφοῦ μερικοὶ φθάνουν καὶ μέχρι τοῦ σημείου νὰ σὰς ἐρωτήσουν διὰ ποῖον σκοπὸν ταξειδεύετε, πῶς πηγαίνουν τὰ οἰκογενειακά σας, καὶ πόσα χρήματα φέρετε ἐπάνω σας. Ἐγώ, ἠρκέσθην μόνον νὰ μάθω, ὅτι ἦτο ἐκ Κερκύρας, ὅτι συνωδεύετο ἀπὸ τὸν πάππον της, καὶ ὅτι ἐπῆγαινε εἰς τὴν οἰκογένειάν της νὰ διέλθῃ τὸ καλοκαίρι.

* *

Ἡ συνομιλία μας, ἡ ὥς πεταλοῦδα ἱταμένη ἀπὸ θέματος εἰς θέμα, ἐν ἀποτελέσμα δι' ἐμὲ εὐνοϊκὸν ἔφερε: τὴν ἀπομάκρυνσιν ἐκείθεν τοῦ πάππου. Ὁ πάππος ἐθεώρησε περιττόν ν' ἀκούῃ κουτὰ μάρες. Ἰδίως, ὅταν κατὰ τὰς διαφόρους πτήσεις μου, συνέλαβον τὸ θέμα τὸ περισσότερον τὴν ἐγγονὴν ἐνδιαφέρον. Ἦτο ἡ μουσικὴ. Ἡ ὅποια, μὲ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ πάππου, μὲ τὸν δροσερὸν πνέοντα φέροντα ἄερα, καὶ μὲ τὸ μέγαλον ἐνδιαφέρον τὸ διαγραφόμενον εἰς τοὺς ὡραίους ὀφθαλμούς της, ἐχρησίμευσε καθαυτὸ ὡς «ouverture» εἰς τὸ κύριον ἔργον μου. Ἀμα ὡς ἐξετελέσθη μετ' ἐπιτυχίας ἡ

Εἰσαγωγή, ὑψώθη ἡ ἀδελφαία διὰ τὰ παιχνῆ τὸ ἐρωτικὸν δράμα, τονι-
σμένον εἰς αἰσθηματολογίαν, ποιητικὴν ἔμπνευσιν, εἰς λιγωμένους
ὀφθαλμούς, ἐλαφρὰ ρίγη ἐκ μέρους μου καὶ εἰς μίαν συγκίνησιν
πολὺ περίεργον ἐκ μέρους τῆς κόρης.

Εἴχομεν κάμψει ἤδη τὸ ἀκρωτήριον Πάπα, ὁ ἄνεμος δὲ καὶ τὰ κύματα τῆς θαλάσσης συνώδεον ὡς ἀψωσιωμένοι φίλοι τοὺς ἐλπομένους πρὸς τὸ crescendo βαίνοντας ἐνθουσιασμούς μου.

«Η θάλασσα, τήν στιγμήν εκείνην, ἦτο τὸ κάτωπτον τῆς ψυχῆς μου ἀνησυχίας.

Και τὸ σφύριγμα τοῦ αἵρος ἢ φωνή, ἣτις ἐπρόκειτο νὰ φάλλῃ ἕνα ἔρωτα σφοδρόν, μέγαν, ἐξαιρετικόν!

Δὲν ἐκρατήθην πλέον. Τῆς ὠμίλησα.

Τῆς περιέγραψα τὴν ἐντύπωσιν, τὴν ὁποῖαν μοῦ ἐγέννησεν, ἅμα ὥς ἐφάνη ἐνώπιόν μου.

Συνεχάρην τὴν φύσιν, ἣτις τὴν ἐπλασε.

Τὴν συνεβούλευσα νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν Ῥήγον, καὶ ἐκεῖ ν' ἀντικατα-
στήσῃ τὴν φανταστικὴν Δορελαῦ.

Τῆς ἐξήγγησα πῶς ὁ Ὀλυμπος ἠδύνατο νὰ συμπληρωθῇ δι' αὐτῆς.

Τῆς εἰπα... τῆς εἰπα...

Τὴν εἶπα... τὴς εἶπα...
Τὴν περίεργη εἶνε ἡ ψυχολογία! Τὴν φαντάζομαι ὡς διανοητικὸ
προβλῆμα, μετὸ ὅποιον φτιάναι κανεὶς ὅ,τι ψωμί θέλει. Ἀναλόγως
τῆς ἐπιθυμίας του, ἀναλόγως τοῦ γούστου του, καὶ πρὸ πάντων
ἀναλόγως τοῦ ἐνδιαφέροντος ποῦ ἔχει. Εἰσέρχεται κανεὶς εἰς τὰ
σοκτεῖνά βάθη μιᾶς ψυχῆς, κρατῶντας ἓνα φανάρι τοῦ ατομικοῦ
συμφέροντος, διὰ νὰ ἀνέυρη, νὰ ξεσκαλίση, νὰ ἀνασύρη αἰσθήματα
καὶ συναισθήματα, τὰ ὅποια, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, οὔτε ὑπῆρξαν οὔτε θὰ
ὑπάρξουν ποτέ ἐκεῖ μέσα, νὰ τροφοδοτήσῃ μετὰ αὐτὰ τὴν ἐπιθυμίαν
του καὶ τὸν ἐγωϊσμόν του καὶ κατόπιν, ὡς ἥρωος ἔξερρευνητῆς, νὰ τὰ
διαλαλήσῃ εἰς τοὺς... ἀναγνώστας του.

❖ ❖ ❖

* * *

Ἡ ἀρσασκειὰς μετὰ τὸ χλωμὸ πλέον πρόσωπον, μετὰ τὸ ἀπλανές βλέμμα, μετὰ μίαν νευρικήν ταραχήν, ἣτις ἐξεδηλοῦτο ἐφ' ὅλου τοῦ σώματός της, ἀφ' οὗ μετ' ἤκουσε, ἐκινήθη διὰ τὴν φύγην. Ἡθέλησε νὰ μετ' ἐγκαταλείψῃ. Χωρὶς νὰ μοῦ δώσῃ καμμίαν ἀπάντησιν, οὕτως καὶ διὰ κινήσεώς τινος τῆς κεφαλῆς. Καὶ πολὺ φυσικά.

Διότι ἐξήλθε.

Διότι έβλεπον καθαρώτερον ήλιου, ότι τὰ λόγια μου εισήλθον κατ' εὐθέως εἰς τὴν ψυχὴν τῆς. Εἰσῆλθον, διὰ νὰ χαϊδέψουν τὸ παρθενικόν ἐκεῖνο ἐγὼ διὰ πρώτην φοράν, διὰ δευτέραν, διὰ τρίτην ἔστω. Εἰσῆλθον ὁμοῦς καὶ ἐκτύπησαν τὴν χορδὴν τῆς κρυφῆς ἀγάπης, ἡ ὁποία ἀντηχεῖ εἰς τὸ νευρικόν σύστημα, ζωγραφίζεται εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ἀλλοιώνει τὸ φυσικόν χρῶμα τοῦ προσώπου. Ἐβλεπον ὅτι εἰς τὴν νεαράν ἐκείνην καρδίαν ἐλάμβανε χώραν ἐπανάστασις.

— Σηκώσου·

— Συγγνώμην, Κύριε. Πρέπει νὰ φύγω, δὲν ἀντέχω πλέον.

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Is

Restrictions apply.

— Μὴ φύγῃς, χαριτωμένο μου παιδί, τώρα ποῦ ἡ ἀπέραντη θάλασσα μᾶς λικνίζει μὲ τὰ κύματά της. Τώρα, ποῦ ὁ ἀέρας αὐτὸς θροσίζει τῆς φλογισμένες μας καρδιές. Κάθῃς νὰ σὲ νανουρίσω μὲ τὰ ὄμορφα λόγια μου. Κάθῃς κοντὰ μου ἀκόμα, νὰ καταλάβῃς τὸν ἔρωτα ποῦ μὲ καίει. Τὸ ξέρω. Τὰ λόγια μου ἦσαν ἀπότομα, ὅπως ἦταν ἀπότομη καὶ ἡ γλυκεῖα ἐντύπωσις ποῦ μοῦ ἔκαμες ὅταν σὲ εἶδα. Καὶ πάσχεις ἔτσι. Καὶ τρέχεις. Πάρε πάλι τὸ ὄμορφο χρῶμα σου, καὶ κύτταξέ με μὲ τὰ ἐκφραστικὰ μάτια σου, ὅπως ὅταν σοῦ μιλοῦσα γιὰ τὴ μουσικὴ. Ἡ μουσικὴ ἐγέννησε τὸν ἔρωτα, καὶ ὁ ἔρωτος ἐγέννησε σέ. Ἀφῆσέ με νὰ χαϊδέψω τὸ παιδί του. Δός μου τὸ χεράκι σου τὸ μαλακό.

Καὶ πρὶν προφθάσῃ νὰ σκεφθῇ, τὸ ἄρπαξα μὲ δίψα καὶ μὲ πόθο ἀτελείωτο. Ἐκύτταξα τριγύρω, μήπως ἀδιάκριτοι μάρτυρες παρηκολούθουν τὴν εὐτυχίαν μου, καὶ ἔσκυψα νὰ τὸ φιλήσω. Τὸ χέρι τὸ μαλακό, ἀλλὰ κρύο, παγωμένο.

Ποία ἡθονικὴ ἐντύπωσις! Ποία ἱκανοποίησις τῆς τόσῃς μου ἀνυπομονησίας! Εἰς αὐτὸ διέκρινα τὴν ψυχικὴν κατάστασιν, εἰς τὴν ὁποίαν τὴν ἔφεραν τὰ λόγια μου, ἡ τρελὴ ἀγάπη μου, ὁ παράφορος πλὴον ἔρωτάς μου. Ἐκεῖ ἡσθάνθην τὴν ἡχὴ τοῦ πάθους μου.

Ὅταν τὸ εἶχα κολλήσει σφιχτὰ στὰ χεῖλῃ μου, μία λέξις γνωστή, γνωστοτάτη εἰς τοὺς ταξιδεύοντας, ἀλλὰ πνιγμένη μέσα σὲ στενοχωρία καὶ ἀπελπισμό, ἔπληξε τὰ ὦτα μου:

— «Καμαρότο», εἶπεν ἐκεῖνη ἡ λέξις, «κα-μα-ρό-το». Μετὰ τὴν ὁποίαν, κύμα ὁλόκληρον, ὅχι τῆς θαλάσσης, μὲ ἐκάλυψεν ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν...

Καὶ ὁ «καμαρότος» ἔτρεξεν, ὁ συμπαθέστατος κατὰ τὰ ἄλλα, περιττὸς ὅμως εἰς τὰς παρομοίας φύσεως περιπτώσεις τοῦ βίου μου, διὰ νὰ μὲ στεγνώσῃ μᾶλλον, παρὰ νὰ συνδράμῃ τὴν ξεχειλίσαν ἀπὸ στομαχικὸν ἔρωτα Ἀρσακειάδα...

Ἔστρεψα τότε, μὲ ἀγανάκτησιν καὶ μοχθηρίαν, νὰ ἀνεύρω τὸν συνταξιδιώτην μου ἀπαίσιον παπᾶν. Τὸν εἶδα ὅμως καὶ τὸν δυστυχῆ, ἐκείνον, παρὰ τὴν πρῦμνην, ἐπίσης εἰς ὑγρὰν καὶ ἐλσεινὴν κατάστασιν, χωρὶς μάλιστα καμαρότον, διότι ἦτο ἐπιδότης τῆς θέσεως.

(Πάτριαι)

ΣΠ. Μ. ΖΟΥΛΛΑΣ

ΤΟ ΠΟΥΛΙ ΜΟΥ

Χαρούμενο, εἶπα, στὰ κλαριά — ὅς ξαναψάλλῃ!
Κι' ἀνοίγω, καὶ τὴ λευτεριά — τοῦ δίνω πάλι.
Καὶ κάτω ἀπ' τὸ μαβὺ οὐρανὸ — καθὼς πετοῦσε,
Μὲ τὴ φωνὴ του τ' ἀρφανὸ — λὲς μ' εὐλογοῦσε.

(Κατὰ τὸ ρούσικο)

ΑΛΕΞ. ΠΑΛΛΗΣ

ΚΛΙΝΙΚΗ ΑΦΡΟΔΙΣΙΩΝ & ΔΕΡΜΑΤΙΚΩΝ ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ

ΤΟΥ ΙΑΤΡΟΥ

ΑΘΑΝ. Ι. ΤΡΑΧΙΛΗ

Υφηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου
Διευθυντοῦ τοῦ συφιλιδικοῦ τμήματος τῆς Πολυκλινικῆς

ΑΘΗΝΩΝ

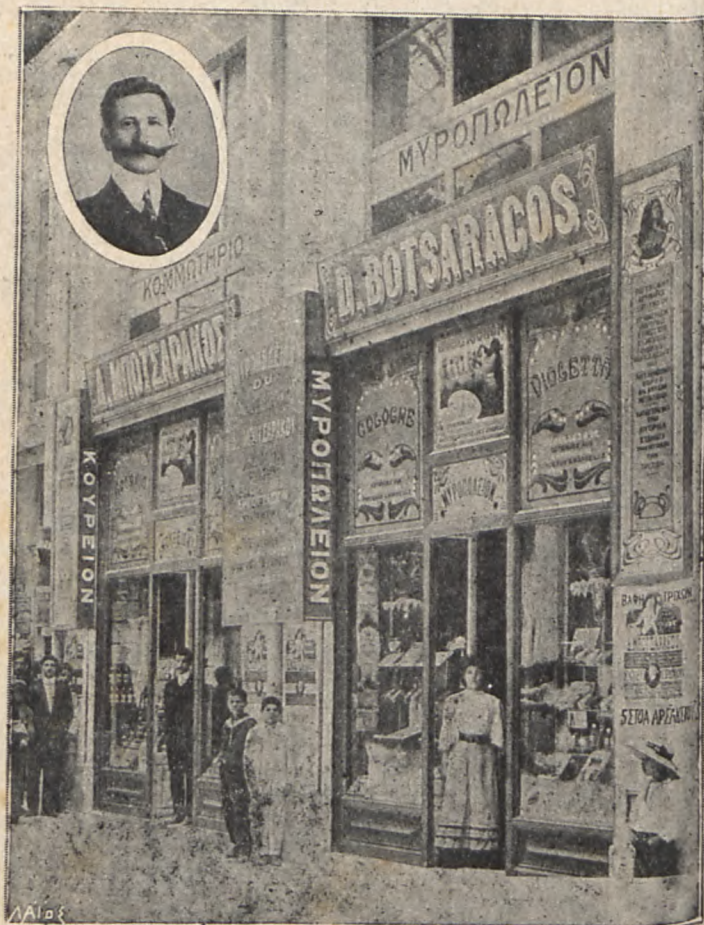
Ὁ κ. Ἀθαν. Τραχίλης εἰδικῶς ἐπὶ τετραετίαν ἐν Εὐρώπῃ ἀσχοληθεὶς εἰς τ' ἀνωτέρω νοσήματα, κατὰ μικρὰ δὲ διαστήματα ἀφ' ἧς ἐποχῆς ἤρξατο τὸ πρακτικόν του στάδιον ἐπισκεπτόμενος τὰς μεγαλειτέρας Κλινικὰς τῶν Παρισίων καὶ Βιέννης, θεραπεύει δι' ὅλως νέων μεθόδων ὅλα τὰ νοσήματα τὰ ἀφορῶντα **μόνον** τὸν κλάδον του ἐν τῇ τελειοτάτῃ Κλινικῇ του, κειμένη ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Πειραιῶς ἀρ. 9, παρὰ τὴν Πλατεῖαν τῆς Ὁμονοίας.

Ἀκρα καὶ παραδειγματικὴ ἀντισηψία.—
Μικροσκοπικὴ ἐξέτασις.—Ἡλεκτροθεραπεῖα.

ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΑΙΘΟΥΣΑ ΔΙΑ ΤΑΣ ΚΥΡΙΑΣ

ΤΟ ΜΕΓΑΛΕΙΤΕΡΟΝ, ΤΟ ΠΛΟΥΣΙΩΤΕΡΟΝ, ΤΟ ΚΑΛΙΤΕΧΝΙΚΩΤΕΡΟΝ

ΜΥΡΟΠΩΛΕΙΟΝ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ

Δ. Ε. ΜΠΟΤΣΑΡΑΚΟΥ — ΑΘΗΝΑΙ, ΣΤΑ ΑΡΣΑΚΕΙΟΥ 5

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiko Apothetirio Dimosias Istorkis
Restrictions apply.

ΚΟΜΜΩΤΗΡΙΟΝ ΚΑΙ ΜΥΡΟΠΩΛΕΙΟΝ

ΤΟΥ "ΚΟΜΨΟΥ ΚΟΣΜΟΥ,"

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Ε. ΜΠΟΤΣΑΡΑΚΟΥ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, Ὀδὸς Σταδίου — Στοῦ Ἀρσακείου 5

Τὰ ἀριστοκρατικώτερα, τὰ λεπτότερα, τὰ ἡδυπαθέστερα ἀρώματα δλων τῶν εὐρωπαϊκῶν ἐργοστασίων *σάπωνας* ἀγνούς, ὑγιεινοὺς, αἰθερίου μύρου· πούδρας θαυμασίας, εὗρισκτε μόνον εἰς τὸ πεφημισμένον *Μυροπωλεῖον* τοῦ «*Κομψοῦ Κόσμου*». Ἀλλ' ἰδιαίτερώς συνιστῶμεν τὰς κατωτέρω καλλυντικὰς καὶ ἐξωραϊστικὰς σκευασίας, αἵτινες κατέκτησαν — δίχως ὑπερβολὴν — διεθνή πλέον φήμην καὶ ζήτησιν.

Η ΒΑΦΗ ΤΡΙΧΩΝ.— Εἶνε τὸ ἐντελέστερον σύστημα διὰ τὴν στιγμιαίαν βαφὴν τῆς κόμης, τοῦ γενείου, τοῦ μύστακος. Ἐκαστον κυτίον δρχ. 5,50. — Διὰ τὰς Ἐπαρχίας δρχ. 6,50.

ΤΟ ΣΩΣΙΤΡΙΧΟΝ.— Τὸ ἀληθῶς παγκοσμίου φήμης ἀντισηπτικὸν ὑγρὸν, τὸ παρασιτοκτόνον, τὸ ἐξαλείφον τὴν πιτυρίδα καὶ προλαμβάνον ἀσφαλῶς τὴν πτώσιν τῶν τριχῶν. Ἐκαστον φιαλίδιον, ἀρωματικὸν δρχ. 4. — Ἀπλοὺν δρχ. 3.

Η ΤΡΙΧΟΘΡΕΨΙΝΗ.— Εἰδική σκευασία ἀλλάνθαστος καὶ ἀκαταγώνιστος πρὸς αὐξησιν τοῦ μύστακος καὶ ἐν γένει τῶν τριχῶν. Θεραπεύει τὴν ψαλίδαν, ἥτις καταστρέφει τοὺς ὠραίους γυναικεῖους πλοκάμους καὶ τοὺς πλέον ἀρειμανίους τοῦ ἀνδρὸς μύστακας. Ἐκαστον σωληνάριον δρχ. 1,50. — Διὰ τὰς Ἐπαρχίας δρχ. 2.

ΒΕΡΑ ΒΙΟΛΕΤΤΑ.— Ἐξοχον ἄρωμα διὰ τὴν τουαλέττα σας καὶ τὰ μανδήλια σας. Πωλεῖται εἰς φιαλίδια καὶ κατ' ὄκῳ πρὸς δρχ. 8.

ΚΟΛΩΝΙΑ.— Ἀπαραμίλλου λεπτότητος διὰ τὴν τουαλέττα σας. Πρὸς δρχ. 4. — Ἐκλεκτῆς ποιότητος πρὸς δρχ. 6.

ΚΟΜΜΩΤΗΡΙΟΝ

Ἡ αἰθουσα τοῦ "ΚΟΜΨΟΥ ΚΟΣΜΟΥ," περιλαμβάνει 6 πολυθρόνας, ἔχει τιμὰς προστάς (δρχ. 4 τρεῖς τῆς ἐβδομάδος, δρχ. 6 τετράκις καὶ δρχ. 8 καθ' ἑκάστην), διακρίνεται διὰ τὴν λάμπουσαν *καθαριότητα*, τὴν ἐπιστημονικὴν ἀπολύμανσιν τῶν ἐργαλείων, τὴν τάξιν, τὴν καλλιτεχνικὴν καὶ ἀβροτάτην ἐργασίαν.

Ο ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΗΣ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ & ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ : ΓΕΡ. ΒΩΚΟΣ

ΓΡΑΦΕΙΟΝ : ΟΔΟΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ 54

Συνδρομή ἑτησία : Ἑσωτερικοῦ δρ. 8

» » Ἐξωτερικοῦ φρ. 10

Ἐκαστον τεῦχος λεπτά 80

Ὁ *Καλλιτέχνης* ἐκδίδεται κατὰ μῆνα μὲ νέον πάντοτε πολύχρωμον καλλιτεχνικὸν ἐξώφυλλον, πολυσέλιδος καὶ ἐπὶ ἐκλεκτοῦ χάρτου μὲ ἀπαράμιλλον τυπογραφικὴν καλαισθησίαν καὶ μὲ θαυμασίας εἰκόνας ἐκτυπούμενος εἰς τὰ καλλιτεχνικὰ καταστήματα Μάϊσνερ — Καργαδούρη.

Πραγματεύεται διὰ τῶν ἐξοχωτέρων Ἑλλήνων λογογράφων ὅλα τὰ φιλολογικά, κοινωνικά καὶ καλλιτεχνικὰ ζητήματα.

Δίδει πλήρη ἰδέαν τῆς πνευματικῆς ἐν Ἑλλάδι κινήσεως καθ' ὅλας αὐτῆς τὰς ἐκδηλώσεις καὶ δημοσιεύει ὅ,τι ἄξιον λόγου παράγει ἡ νεοελληνικὴ φιλολογία.

Ἀποβλέπων εἰς ὅσῳ τὸ δυνατόν εὐρύτερον ὀρίζοντα διὰ δόσεως γνώσεων ἔδωκε μέχρι τοῦδε σειρὰν χαρακτηρισμῶν τῶν μεγάλων Καλλιτεχνῶν τῆς Ἀναγεννήσεως μὲ εἰκόνας τῶν ἔργων των.

Ὁ *Καλλιτέχνης* εἰς διάστημα ὀλιγώτερον τοῦ ἔτους ἐπέτυχε ἀξιόλογον διὰ περιοδικὸν κυκλοφορίαν ἀριθμοῦν πολυαριθμούς συνδρομητὰς καὶ ἀναγνώστας τόσον ἐν Ἑλλάδι ὥς καὶ εἰς τὸ Ἐξωτερικόν.

Δημοσιεύει καλλιτεχνικὰς ἀγγελίας μὲ συμφέροντας ὁρους.

κέν ένα κυπαρίσσι, ἄλλος μιὰ σανίδα, ἄλλος λίγα κεραμίδια καὶ ἔτσι τὰ κατάρφερε νὰ μαζέψῃ ὅλο τὸ ὕλικό. Μιά μέρα λοιπόν ἐμαζεύτηκαν ὅλοι οἱ χτίστες τοῦ χωριοῦ, ἐπῆραν καὶ τὸ παραγκιὸ καὶ σὲ δύο μέρες τὼπλεξαν τὸ σπιτάκι τοῦ Κώστα. Εἶχεν ἓνα μόνον πάτωμα, τὴ γῆ, δύο παραθύρια καὶ μιὰ πόρτα. Ὁ γύφτος τοῦ χωριοῦ τοῦ ἐχάρισεν ἓνα χέρι γιὰ τὴν πόρτα — κλειδωνιά δὲν ἐχρειάζετο — καὶ τέσσερες θηλιές γιὰ τὰ παραθύρια. Κ' ἔτσι τὴν τρίτῃ 'μέρα ὁ Κώστας Τσανάκας μὲ τὴν φαμηλιά του ἦταν στὸ δικό του σπίτι. Ἡ μιὰ γωνιά ὅμως τοῦ σπιτιοῦ ἦταν γιὰ τὸ γαϊδούρι, ποῦ ἔφερνε τὰ

ξύλα νὰ μαγερεύουνε καὶ νὰ ζεσταίνωνται τὸ χειμῶνα. Ἀπ' ἔξω δὲ στὴν αὐλὴ ἦταν ἓνας φούρνος πάντα ζεστός, γιὰτὶ τὸ ψωμί τῶτρωγαν πάντα ζεστό, δὲν τὸ ἄφιναν νὰ κρυώσῃ.

* Ἀπεφάσισε λοιπόν ὁ Κώστας ὁ Τσανάκας νὰ κτίσῃ δικό του σπίτι . . .

Δὲν ἐπέρασαν πολλὰ χρόνια καὶ οἱ Τσανάκηδες ἐπλήθυναν — τοῦ φτωχοῦ τὸ βίος, βλέπετε, εἶναι τὰ παιδιὰ — καὶ ὅλο καὶ ἀρσενικά. Μόνον τὸ τέταρτο ἦταν κορίτσι,

ὅπως παρακαλοῦσε τὸ Θεὸ ἢ κυρὰ Κώσταίνα, γιὰ νὰ ἔχῃ κάποιον νὰ τῆς δώσῃ ἓνα ποτήρι νερό — ὅπως ἔλεγεν — ὅταν θὰ γεράσῃ. Τὸ παιδοθέμι ὅμως αὐτὸ δὲν ἐστενοχωροῦσε τὸν Κώστα, γιὰτὶ πολὺ φθηνὰ τοῦ ἐστοίχιζε. Ἡ ἐνδυμασία τους ὅλη - ὅλη ἀπετελεῖτο ἀπὸ ἓνα πουκάμισο, μιὰ ποδιά καὶ ἓνα βρακί γιὰ τὰ μεγάλαίτερα* τὰ μικρότερα ἤρχοντο εἰς τὰ δύο πρῶτα. Κάθε χρόνο δὲ στὸ πνηγύρι τοὺς ἀγόραζε ἀπὸ ἓνα ζευγάρι τοαρούχια μὲ βάρβουλα, ἀλλὰ τὰ φοροῦσαν ὅμως κάθε γιορτῇ τῆς ἄλλης ἡμέρας ξυπόλυτα. Ὅσο πλέον γιὰ ψωμί, ἔχει ὁ Θεός* ποτὲ δὲν τοὺς ἔλειψε. Καὶ ἦταν μιὰ χαρὰ ἀλήθεια νὰ βλέπῃ κανεὶς τὴν κυρὰ Κώσταίνα κάθε Κυριακὴ νὰ πηγαίνει στὴν ἐκκλησιά. Μὲ τὸ κλαρωτὸ τῆς φουντάνι, μὲ τὸ κίτρινο τσεμπέρι τῆς, μὲ τὰ κουμπιῶτά παπούτσι, μὲ τὰ κίτρινα κουμπιά, ὠμορφοπλυμένη, ὠμορφοσυγυρισμένη . . . Στὸ ἀριστερὸ τῆς χέρι κρατοῦσε τὸ μικρότερο παιδί τῆς, καὶ κεῖνο εἶχε τὸ δεξιὸ του χεράκι περασμένο πίσω ἀπὸ τὸ σῆκρο τῆς μάννας του καὶ ὀλόρθο ἐπατοῦσε σὰν σὲ σίγουρο σκαλοπατί ἐπάνω στὴν ὀλοστρόγγυλη καὶ τσιτωμένη κοιλιά τῆς μάννας του, ποῦ ἐκρυβε τὸ ἀδερφάκι του, ποῦ σὲ λίγον καιρὸ θὰ ἔρχονταν στὸ σπίτι. Μὲ τὸ δεξιὸ τῆς χέρι κρατοῦσε τὸ προτελευταῖο παιδί τῆς, ποῦ περπατοῦσε πλάϊ τῆς, καὶ τὰ ἄλλα ἔτρεχαν ἀπὸ πίσω μόνα τους, ὅλα μὲ τῆς παστρικάς ποδιές τους καὶ τὰ

Μιά μέρα, δὲ θυμᾶμαι τί δουλειὰ εἶχα, κ' ἐπῆγα στοὺ σπῖτι τοῦ Κώστα νὰ φωνάξω τὸ μεγαλειτέρό του παιδί κάπου νὰ τὸ στείλω. "Ὅλοι μέσα στοὺ χωριὸ ἐπροτιμοῦσαμε στὴς μικροδουλειές μας τὰ παιδιά τοῦ Τσανάκα, γιατί ἦσαν φηγνότερα" μὲ μιὰ πεντάρα μποροῦσαν νὰ κάμουν τὸ γύρο τοῦ κόσμου. Ἦσαν δὲ καὶ σέβηλα. Ἐδιάλεξα δὲ νὰ πάω τὸ μεσημέρι, γιατί μόνον αὐτὴ τὴν ὥρα μαζεῦσανε τὰ Τσανακόπουλα γύρω στοὺ τσανάκι μὲ τὸ φαί. Καὶ τοὺς πέτυχα πραγματικῶς ἀπάνω στο φαί. Κοντοστάθηκα ὅμως κοντὰ στο ἀνοιχτὸ παράθυρο, ὅχι βέβαια γιὰ ν' ἀκούσω τῆς οἰκογενειακῆς τους ὁμιλίας, δὲν ἤμουν τόσο ἀδιάκριτος, ἀλλὰ διότι δὲν εἶχα καμμιά ὄρεξι· νὰ δοκιμᾶσω τὴ μαγειρικὴ τέχνη τῆς κυρὰ Κώσταινας. Τὸ πολὺ προσβλητικὸ, ὅσο φτωχοὶ κι' ἂν ἦσαν. Ἀπὸ τὸ πρῶτ' εἶχα ἰδῆ τὸν Κώστα ποὺ ἐρχότανε ἀπὸ τὴν πολιτεία κρητῶντας ἕνα μεγάλο φουσκωμένο πλεμόνι καὶ ἤξευρα ἀπὸ ἄλλοτε πῶς ἡ κυρὰ Κώσταινα τὸ εἶχε φτιάξῃ μὲ ρῶζι καὶ μὲ μπύλικα κρεμμύδια καὶ πολὺ ζουμί γιὰ τὰ παιδιά. Τοῦτο ἦταν τὸ συνεισρισμένο φαί τους. Τὸ προτιμοῦσε ὁ Κώστας τὸ πλεμόνι ἀπὸ κάθε ἄλλη μερίδα γιατί, καθὼς ἔλεγε, δὲν εἶχε καθόλου κόκκαλα. Θέλοντας λοιπὸν καὶ μὴ θέλοντας ἀκουά τί ἔλεγε νὰ μέσα:

Ἡ κυρὰ Κώσταινα μὲ τὸ παιδοῦτέμ της.

— Βρὲ σύ, μαῖμου, ἔλεγε νὸ Κώστας, πῶς τὰ κατάφερες καὶ τ' ἄρπαξες τὸ καρβέλι;
Μαῖμου ἔλεγε τὸ δεῦτερο παιδί του, τὸ Θανάση, γιατί πραγματικῶς σὰν μαῖμου ἐσκάλωνε ἀπάνω στὰ δένδρα καὶ στὴς μάνδρες.
— Ἐκυνήγοδσα ἕνα ξεπεταρόνι, εἶπεν ἐκεῖνο, ποῦ μοῦ εἶχε βγάλῃ τὴ γλωσσά μου μιὰ πῆχυ ὅξω ἀπὸ τὸ τρέξιμο κι' ἐκεῖνο ἐπῆγε κι' ἐκάθησε ἀπάνω στὴ συκιά τοῦ κύρ Λάζαρου. Δὲ χάνω καιρό· πηδῶ τὴ μάνδρα. Ἐκεῖ ὅμως ποῦ κύτταξα ἀπάνω στὴ συκιά γιὰ τὸ πουλί, κυττάξω στοὺ παράθυρο, ποῦ βλέπει στοὺ περιβόλι, πέντε-ἕξι καρβέλια φωμί στὴν ἀράδα. Μόλις τὰ εἶχαν βγάλῃ ἀπὸ τὸ φούρνο καὶ τὰ εἶδα ἔτσι ξεροφημένα. Ψυχὴ μου, εἶπα, καθάριο φωμί κάτασπρο! Μόνον στὴν ἐκκλησιά εἶχα φάῃ τέτοιο φωμί, ἀντιῶρο ἀπ' τὸν παπᾶ. Δὲν χάνω καιρό· βγάξω ἀπ' τὸ φράχτη ἕνα μακρὺ καλάμι, καὶ πρὶν προφτάσῃ τὸ καρβέλι νὰ κυλισθῇ κάτω στοὺ χῶμα, τ' ἄρπαξα ἐγὼ στὸν ἀέρα μὲ τὰ χέρια μου, καὶ δρόμο.

— Γεῖά σου, εἶπε ὁ κύρ Λάζαρος, καὶ τὸν ἔφατο τὸν ἄφρατο.

Βρέ σύ, τεμπέλη, τί ἔφερες σήμερα; — *Τεμπέλη* ἔλεγε τὸ μεγαλει-
τερό τοῦ παιδι, γιατί δὲν ἦταν τόσο σβέλιο ὅπως τὸ δεύτερο.

— Ἐγώ, εἶπεν ἐκείνο, ἐγίόμισα τὸν κόρφο μου βερύκκοκα ἀπὸ
τοῦ *Μανώλη* τὸν κῆπο· ἔφερα καὶ δυὸ κοντοποδαρούσες ἀπὸ τοῦ
κῦρ *Δημήτρη* τὴν ἀχλαδιά.

— Ψέματα λές, ὁ κῦρ *Δημήτρης* δὲν ἔχει κοντοποδαρούσες.

Δὲν ἔχει; Βρέ τί μοῦ λές! Δὲν θυμάσαι πέρυσι ποῦ ἔκαθε
μιὰ μέρα στὸ περιβόλι του, δὲν ἐκέντρωσε κοντοποδαρούσα;

— Αἱ! πέρυσι κέντρωσε καὶ ἐφέτος ἔκαμε καρπὸ;

— Δύο εἶχε τὸ κεντράδι καὶ τὰκοψα. Στάσου νὰ τὰ φέρω.

Κ' ἔτρεξε τὸ παιδί γιὰ νὰ φέρῃ τὰ προϊόντα τῆς ἐργασίας του.
Πρέπει νὰ ξυῖρετε ὅτι τὰ φρούτα ποτὲ δὲν ἔλειπαν ἀπὸ τὸ τραπέζι
τοῦ *Τσανάκα*, ἄς μὴν εἶχε κῆπο, ἀδιάφορον· εἶχαν οἱ ἄλλοι. Τὰ παι-
διά του ἐγνώριζαν τὰ περιβόλια τοῦ χωριοῦ, ὅπως τῆς γωνιᾶς τοῦ
σπιτιοῦ των. Ποῖός ἔχει

τὰ καλλίτερα ροδάκινα,
τὰ πρώϊμα σῦκα, τὰ τρα-
γανά σταφύλια αὐτοὶ τὰ
ἐγνώριζαν καλλίτερα ἀπ'
τὸν καθένα κι' ἀπ' τὸ
νοικοκύρη τους ἀκόμα.

Ἀφοῦ πλέον ἐνόησα
πῶς τὸ γεῦμα ἐτελείωσε,
ἐμπῆκα μέσα. Ἀκόμη
ἐκαθόσανε ὅλοι σταυρο-
πόδι γύρω στὸ χαμηλὸ
σοφρὰ. Μέσ' τῇ μέσῃ τὸ
τραπέζι ἦταν μιὰ με-

— «Γειά σας, καὶ καλῶς τὰ χαιρῶστε...»

γάλη γαδάθα, κοινὸ πιάτο δι' ὅλους, ἄδεια ὁμως πλέον, καὶ καλο-
γλυμμένη μάλιστα, καὶ τρία ξύλινα χουλιάρια. Ὁ *Κώστας* καὶ ἡ
Κώσταινα εἶχαν ἓνα οἱ δυὸ τους πιστοποιούντες οὕτω τὸ δημοῦσιον
καὶ ἀχώριστον, καὶ τὰ ἄλλα δύο ἦσαν γιὰ τὰ ἔξη παιδιά τους.
Ἔως ὅτου τὸ ἓνα παιδί μασσήσῃ τὴν μπουκιά του, τὸ χουλιάρι
ἔκανε τὴ βόλτα του στὰ ἄλλα παιδιὰ καὶ ξαναγύριζε στὸν πρῶτο.

— Γειά σας καὶ καλῶς τὰ χαιρῶστε.

— Καλῶς τὸν κῦρ *Πάνο*, κοπιάστε, εἶπαν καὶ οἱ δυὸ νοικοκυ-
ραῖοι μαζί.

Ὁ *Κώστας* ἀμέσως ἐπῆρε τὴν τσότρα καὶ τὴν κούνησε μὲ τὸ
χέρι του νὰ δῇ ἂν ἔχῃ κρασί. Εὐτυχῶς ὁμως ἦταν ἄδεια.

— Μὰς συμπαθῆς, κῦρ *Πάνο*, δὲν ἔχουμε νὰ σὲ κεράσουμε, τὰ
διαβολόπαιδα τάχα νὰ πλύνουνε τὸ στόμα τους καὶ τὸ τραβᾶνε.

Δὲν πειράζει, *Κώστα* μου, εὐχαριστῶ. Ἀφοῦ δὲν ἔχει ἄλλο ἢ
τσότρα, στείλτε τὴν στὸ σπίτι μου σὲ λίγη ὥρα νὰ σοῦ τὴν γεμίω
κρασί. Ἦλθα ἔως ἐδῶ νὰ στείλω τὸν Ἀντώνη ἀπάνω στὸ μύλο νὰ
πλῇ τοῦ *Μιγάλη* γὰ ἀπολύση τὸ νερὸ στῆς ἐλῆξ. Μπορεῖ νὰ πάῃ;

Δὲν μπορεῖ νὰ ἐγγ. καὶ μὰ ἄλλη δουλειά.

— Τί δουλειά θάχῃ; Νά κόψῃ τῶν σκυλιῶν κλαρί; Σήκω ἀπάνω, βέ τεμπέλη, φόρεσε τὰ τσαρούχια σου, γιατί ἔχει τρόχαλα ἀπάνω τὸν ἀνήφορο.

Ὁ Ἀντώνης ἐπετάχτηκε ὀρθὸς ὄχι τόσο στὴ διαταγὴ τοῦ πατέρα του, ὅσο γιατί εἶχε σίγουρη τὴν πεντάρα του ἀπὸ μένα. Καὶ ἀλήθεια! ἔβαλα τὸ χέρι στὴν τσέπη μου.

— Ἀς τα, κύρ Πάνο μου, δὲν εἶν' ἀνάγκη νὰ τὸν πλερώσῃς, ντροπὴ! Καὶ ἀγριοκύτταξε τὸν Ἀντώνη. Ἐκεῖνος ἐστράβωσε τὰ μοῦτρά του καὶ ἄρχισε νὰ ξεροστρήφεται. Μιὰ πεντάρα γι' αὐτὸν ἦταν μιὰ χούφτα στραγάλια, ἢ δέκα κουφέτα κόκκινα, κίτρινα, ποῦ τὰ ἔβλεπε κάθε μέρα στὸ μαγαζί τοῦ χωριοῦ μέσα σὲ μιὰ μπουκάλα κ' ἔτρεχαν τὰ σάλια του, ἢ ἓνα κομμάτι χαλβᾶ ἢ ἓνα λουκούμι, ποῦ μπορούσε νὰ τὸ γλύφῃ ὥς τὸ βράδυ.

— Πήγαινε, τοῦ εἶπα, καὶ σὰν ἔρθῃς....

Κ' ἔτσι ἱκανοποίησα καὶ πατέρα καὶ υἱόν.

* * *

Πέρασαν πολλὰ χρόνια. Οἱ μικροὶ ἔγιναν μεγάλοι καὶ οἱ μεγάλοι ἐγέρασαν ἢ πέθαναν. Ὁ κύρ Κώστας καὶ ἡ κυρά Κώσταίνα πρὸ πολλοῦ εἶχαν πετάξῃ στὸν ἄλλο κόσμο, χωρὶς νὰ λάβουν τὸν κόπο καὶ τὰ ἔξοδα νὰ κάμουν δικήκη. Τὰ παιδιὰ ἐπάντρεψαν τὴν ἀδερφή τους τὴν Τασιώ καὶ τῆς ἔδωκαν προίκα τῆς δέκα ἐληγῆς τῆς μάννας τους καὶ τρακόσιες δραχμὲς μετρητά, γιατί τότε οἱ γαμπροὶ ἦσαν πιὸ ἀκριβοί. Ἀλλὰ καὶ τὰ παιδιὰ δὲν ἔχωρουσαν πλέον στὸ πατρικὸ τους σπίτι.

— Δὲν τὸ καίμε καλλιτέρα, βρε παιδιά;... »

Τ' ἀδέρφια εἶναι σὰν τὰ πουλάκια· ὅσο εἶναι μικρά, κάθονται ὅλα μαζεμένα στὴ φωλιά τους· ἅμα ὅμως κάνουν φτερά, χωρίζονται καὶ χάνει τὸ ἓνα τὸ ἄλλο. Ἔτσι καὶ τ' ἀδέρφια· ὅσο εἶναι μικρά, κάθονται στὸ ἴδιο σπίτι καὶ τρῶνε ἀπὸ τὸ ἴδιο φαί· ἅμα ὅμως μεγαλώσουν, γίνονται γείτονες. Καὶ τὰ Τσανακόπουλα λοιπὸν ἔπρεπε νὰ χωρίσουν. Ἀλλὰ τίνος θὰ εἶναι τὸ σπίτι; Ἐδῶ ἦταν τὸ ζήτημα, ποῦ ἄρχισαν λίγο-λίγο νὰ φιλονεικοῦν καὶ νὰ μαλώνουν τ' ἀγαπημένα ἀδέρφια. Καὶ βέβαια· πῶς νὰ μὴν ἦσαν ἀγαπημένα ἕως τώρα! μήπως εἶχανε καὶ τίποτε νὰ μοιράσουνε! Ὅπου μπαίνει ὅμως τὸ ἀναθεματισμένο τὸ συμφέρον, ἐκεῖ φυτρώνουν φιλονεικίες, δικαστήρια, καυγάδες καὶ σκοτωμοὶ καμμιὰ φορά. Ἔτσι καὶ ἐδῶ· ὅσο μικρὸ καὶ ἂν ἦτανε τὸ συμφέρον, ἄρχισε νὰ γεννᾷ τὰ μαῦρα παιδιά του. Μία λύσις ἦτανε:

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istos
Restrictions apply.

νά πουλήσουνε τὸ σπίτι καὶ νά μοιράσουνε τὰ λεπτὰ. Ἄλλὰ ποίος τ' ἀγόραζε; Τὰ κεραμίδια ἦσαν ὅλα σπασμένα, γιατί τὰ Τσανακόπουλα, ὅταν ἦσαν μικρά, ἔσπαζαν ὄχι μόνον τὰ ξένα κεραμίδια, ἀλλὰ καὶ τὰ δικά τους· τὰ παράθυρα καὶ ἡ πόρτα ἦσαν κατακομμένα μὲ τὰ μαχαίρια. Μιά μέρα ποῦ ἡ φιλονεικία εἶχε ἀνάψῃ γιὰ καλὰ, ὁ μεγαλύτερος ἀδελφός εἶπε:

— Βρὲ παιδιά, γιὰ νά μὴ μαλώσουμε, ἄς μὴ τὸ πάρῃ κανεὶς, ἄς τὸ θώσουμε καὶ αὐτὸ προῖκα τῆς Τασιδῆς.

— Τὸ καίω καλλίτερα, εἶπε ὁ δεύτερος, παρὰ νά τὸ θώσω τῆς Τασιδῆς. Δὲν τὴν ἔφτασαν ἡ ἐλγῆς καὶ τὰ μετρητά!

Εἰς τὸ ἄκουσμα τοῦ καψίματος ὁ μεγαλύτερος ἔγινε σκεπτικός. Καὶ ἀφοῦ ἔξυσε λίγο τὸ κεφάλι του, εἶπε:

— Δὲν τὸ καίμε καλλίτερα, βρὲ παιδιά; Ὅπως τὸ ἔφτασεν ὁ πατέρας μας μονάχος του τοῦτο, θὰ φτιάσουμε κ' ἐμεῖς καθένας τὸ δικό του, ἄς εἶναι καλὰ ἡ πλάτες μας. Ἐμπρός! ἄς τὸ κάψουμε καλλίτερα, παρὰ νά τρωγόμεστε.

— Naί, ἄς τὸ κάψουμε! εἶπαν ὅλοι διὰ μιᾶς.

Καὶ ἄμ' ἔπος ἄμ' ἔργον. Μετὰ μιὰ ὥρα — δὲν ἐχρειάζετο καὶ περισσότερο — ἔνας σωρός ἀπὸ μαυρισμένες πλῖθες ἦταν στὸ μέρος, ὅπου ὑφούτο ἄλλοτε τὸ ἀνάκτορον τοῦ Τσανάκα.

Περὶ τὸν εἶναι νά εἰπῶ ἐν τῷ γαῖθωρι πρὸ πολλοῦ εἶχε ψοφήσῃ· ἀλλοιούτικα θὰ διαφιλονεικοῦσε καὶ αὐτὸ τῇ γωνιά του.

(Ἰούλιος, 1910).

Π. Δ. ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΣ

Η ΦΙΛΙΑ

Εἰς τὸν ἀγαπητὸν μου φίλον κ. Κ. Φ. Σκόκον

ΘΑΙΜΜΕΝΗ, στὰ ὀλόμαντρα, γλωμή, δίχως μιλιὰ,
τὰ στήθια της νά σφίγγῃ ἀπ' τὸν πόνο
τὴν εἶδα, μιὰ θολὴ βραδεῖα στὴ σκοτεινιά,
μέσα στὸ δρόμο.

Βουβή, μὲ ξεπλεκα μαλλιὰ, στὴν ἐρημ χειμωνιά,
μὲ κροῦσταλλ' ἀπὸ δάκρυα στὰ μάτι' ἀκόμα
ἔτρεμε ὡσάν φύλλο ὠχρὸ στὴ παγωνιά,
στὸ κρύο χῶμα.

Ἀμίλητη στὰ λόγια μου, βουβή, χωρὶς μιλιὰ
μὲ δάχτυλο ἄσφαρκο, στεγνὸ, στὴ γῆ τὴ κρύα
ἐχάραξε: — « Πάντα θὰ ζῶ στὴ μαύρη ἀπονία
ἐγὼ ἡ Φιλία ».

[Τράνεσσαλ, 1910]

ΓΕΩΡ. Π. ΖΩΡΑΟΥΜΗΣ

ΣΚΙΤΣΑ ΚΑΙ ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΟ ΠΑΡΙΣΙ

ΚΩΜΑ ΠΕΤΑΛΟΥΔΑΣ

ΕΙΣ ἓνα κοντι σπέρτων τῆς μυραρίας ἐστέκετο μία πεταλοῦδα, τόσον ὑπέροχος, ὥστε ἐπλησιάσαμεν νὰ τὴν θαυμάσωμεν. Ἀλλὰ ἐκπληξίς μᾶς ἐπερίμενε. Ἡ πεταλοῦδα ἦτο ζωντανὴ μὲν, καρφωμένη δὲ διαμπᾶξ. Μία μεγάλη καρφίτσα ἐμπαινεν ἀπὸ τὸ λαμῷ, ἐβγαίνεν ἀπὸ τὴν οὐρὰ τοῦ ἐντόμου καὶ ἐστηρίζετο εἰς τὴν σπιρτοθήκην. Τὸ πλάσμα τοῦ Θεοῦ, πιασαλωμένον κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, ἐκίνει τὰ ἔκλαμπρα πτερά του καὶ ἀπέθνησκε βραδέως.

— Σαλανκόν! Ἡμπορεῖς νὰ μᾶς πῇς τί συμβαίνει ἐδῶ;

— Ἕνας ἐντομολόγος τὴν ἄφησε, μᾶς εἶπε κατσφθάνων ὁ καταστηματόρχης.

— Ποῦ εἶνε αὐτὸς ὁ κύριος;

— Κάπου ἐπῆγε πρὸ μιᾶς ὥρας καὶ θὰ γυρίσῃ.

— Νὰ βγάλωμε λοιπὸν τὴν καρφίτσα.

— Τί λέτε 'κεῖ! Νὰ βγάλετε τὴν καρφίτσα καὶ νὰ φύγῃ δηλαδὴ; Μὴν τὴν ᾄγιξῃ κανεὶς! Εἶνε πεταλοῦδα τῆς Ὠβέρνης καὶ στοιχίζει προϋτ! ἓνα ναπολεόνι.

— Τοῦλάχιστον πάρ' τὴν ἀπὸ κεῖ, νὰ μὴ βλέπωμεν αὐτὸ τὸ μαρτύριον.

— Τί λέτε 'κεῖ! Ἐδῶ τὴν ἄφησεν ὁ κύριος ἐντομολόγος σ' αὐτὸ τὸ τραπέζι, ἐδῶ πρέπει νὰ τὴν βοῇ. Εἴκοσι φράγκα στοιχίζει.

Ἐμειναν τότε οἱ πελάται εἰς τὰ τραπέζια των καὶ ἡ πεταλοῦδα εἰς τὴν καρφίτσα τῆς. Ἀπέθνησκε πρὸ ὥρων εἰς αὐτὴν τὴν καρφίτσα, πάλλυνον διαρκῶς καὶ ταχύτατα τὰ μεγάλα πτερά τῆς, τὰ ὅποια τῆς ἔμεναν ἐλεύθερα. Ἀπέθνησκε λοιπὸν μὲ τὴν ὑπε-

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Ist
Restrictions apply.

ρηφάνειαν τοῦ ταλάντου της — πετώσα. Αὐτὸς εἶνε ὁ θάνατος ὅλων τῶν ὡραίων ὄντων.

Νὰ τῆς βγάλωμε τὴν καρφίτσα καὶ νὰ ἐλευθερωθῇ. Ἄλλὰ τὴν εἶχεν ἐπιπῆξει ὁ κύριος ἐντομολόγος καὶ ἔπρεπε ἐπιστρέφον νὰ τὴν βρῇ εἰς τὴν θέσιν της, εἰς τὸ σῶμα τῆς πεταλοῦδας. Τὸ μαγύριον τοῦ ἐντόμου ἦτο ἰδιοκτησία πλέον τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου. Κανεὶς δὲν εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ τὴν θίξῃ. Νὰ μεταφέρωμεν ἀλλοῦ τὴν πεταλοῦδα διὰ νὰ μὴ τὴν βλέπωμεν καρφωμένην καὶ θνήσκουσαν; Ἄλλὰ τὴν εἶχε τοποθετήσῃ ἐκεῖ ὁ κύριος ἐντομολόγος, μέσα εἰς τὴν αἰθουσαν, εἰς τὴν θέαν ὅλων. Ἐπρεπε λοιπὸν νὰ τὴν βλέπωμεν.

Ὁ Σαλανκόν, ὁ καταστηματάρχης, ἐπανήλθε γελῶν διὰ νὰ μᾶς πείσῃ ὅτι δὲν ἔκαμε λάθος εἰς τὴν διατίμησιν.

— Ἐχει ἓνα ναπολεόνι, μᾶς ἐπανελάβε.

Ἀναμφιβόλως τὸ θῦμα εἶχεν ἓνα ναπολεόνι. Δὲν ἦτο δυνατόν νὰ σκεφθῇ ἄλλο τίποτε ὁ Σαλανκόν. Πᾶς ἄνθρωπος ἔχων κατὰ στήμα εἰς τὸ Παρίσι εἶνε κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον χοῖρος. Εἶνε ἀπίστευτος ἡ ἐπιρροή τοῦ ἐμπορίου εἰς τὸ ἠθικὸν αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων. Ὁ Σαλανκὸν δύναται νὰ χορῆσῃ εἰς τὸν χρόνον μᾶς δεκάρας, ἐπερίμενε δὲ ἀπὸ τὸν ἐντομολόγον τὸ ἀντίτιμον μᾶς μπύρας, 30 λεπτά!

* * *

Ὁ ἐντομολόγος; Ἐξω, λέγει, ἐβγήκε πρὸ μᾶς ὥρας καὶ θὰ γυρίσῃ. Θὰ ἐπῆγε περίπατον ὁ ἄνθρωπος, καμμιὰ βόλτα ἕως τὸ ὑπόγειον τῆς ταβέρνας τοῦ Πανθέου, ὅπου θὰ εἶδε χορευομένην τὴν *ματσὶς* καὶ θὰ ἐξεχάσθῃ. Τὴν πεταλοῦδα, ἐσκεφθῇ, θὰ τὴν εὗρῃ εἰς τὴν θέσιν της καὶ ἴσως, ὡς ποῦ νὰ γυρίσω, θὰ ἔχῃ πεθάνει, οὕτως ὥστε νὰ τὴν παραλάβω μαζί μου μὲ τὴν πρέπουσαν διὰ συλλεκτήτην ἀκαμψίαν. Θὰ εἶνε ἐτοιμὴ διὰ τὴν συλλογὴν.

Ὅσον ἀφορᾷ ἡμᾶς τοὺς πελάτας, ὁ καλὸς ἄνθρωπος μᾶς ἐφάντασθῃ ὡς τοὺς δεμένους γαϊδάρους τοῦ χωριοῦ, περὶ τοὺς ὁποίους τὰ ἔντομα, αἱ ψυχαὶ καὶ οἱ κόσμοι δύνανται νὰ πεθαίνουν ἢ νὰ ζοῦν, νὰ κινῶνται δεξιὰ ἢ ἀριστερά, χωρὶς νὰ τοὺς ταράξουν. Ἐθεώρησεν ὅτι δὲν εἶνε τίποτε ἂν ἀρίστη τὴν πασσαλωμένην πεταλοῦδάν του νὰ ἀγωνιᾷ ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων.

Ποῦ εἶσαι λοιπόν, κύριε ἐντομολόγε, διατί ἄργεῖς; Ἡ ἀνθρωπότης, τί διάβολο, περιμένει τὰ πορίσματα. Μιὰ πεταλοῦδα ἐπὶ πλέον εἰς τὰ Μουσεῖα! Μπρέ! Τί ἀριθμὸν θὰ λάβῃ ἄρᾳ γε; 25,247 ἄλλα; Ὁ κύριος ἐντομολόγος δὲν ἐπιστρέφει ἀκόμη.

Αἱ θανατικαὶ ἐκτελέσεις ἐκείνων ποῦ διέπραξαν ἐγκλήματα, γίνονται δημοσίᾳ, διὰ νὰ βεβαιωθῇ ἡ λειτουργία τοῦ νόμου καὶ νὰ διδαχθοῦν οἱ ἄνθρωποι. Τί ἦτο τὸ ἐγκλημα τῆς πεταλοῦδας, τῆς ὁποίας τὴν θανατικὴν ἐκτέλεσιν διέταξε δημοσίᾳ ὁ ἀξιότιμος ἐπιστήμιον; Ὅτι εἶχε πετάξει εἰς τὸν ἀέρα καὶ δὲν εἶχε δύο πόδια μετὰ τὰ καθάρματα; Ἀναμφιβόλως τὸ ἐγκλημα αὐτῶν τῶν

ὥραιων ὄντων εἶνε ὅτι δὲν ἔχουν τὴν ἰδικήν μας ἀσχημίαν· καὶ εἶνε ἀσυγχώρητον. Πράγματι, ὅλα εἶνε ὥραιότερα τοῦ ἐντομολόγου, ὁ ὁποῖος τὰ καρφώνει. Οὐδέποτε παλαιότουρκος εἶχε κρεμασθῇ τόσον δημοσίᾳ. Ὁ ἐντομολόγος εἶχε μπήξει τὴν καρφίτσα ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι τῆς οὐρᾶς καὶ τὴν ἐπιασάλωσεν ἐνώπιον τοῦ κόσμου. Δὲν εἶδαμεν τὴν θανατικὴν ἀπόφασιν, ἀλλὰ θὰ ἦτο ἐπάνω κάτω αὕτη :

«Πασσαλώνεται πρὸς κοινὸν παραδειγματισμόν, διότι ἐπέταξεν ἀπὸ ἄνθους εἰς ἄνθος».

Ἔχετε παρατηρήσει; Ὅσάκις ὁ ἄνθρωπος καταδικάζῃ εἰς θάνατον κανένα ὃν ἀσθενέστερόν του, ὁ Θεὸς δὲν διορίζει κανένα συνήγορον εἰς τὴν δίκην. Ἐξηγήσατέ μου αὕτην τὴν Δικονομίαν.

* *

Ἐπλησίασα νὰ τὴν περιεργασθῶ καὶ πρώτην φορὰν ἐβλεπα πεταλοῦδα τόσον μεγάλην καὶ τόσον ὑπέροχον. Ὁρισμένως δὲν θὰ μάθωμεν ποτὲ ποῖα χρυσωρυχεῖα ἔδωσαν τὸν χρυσόν, ὁ ὁποῖος τὴν εἶχε ντύσει. Ποῖα κλωστήρια μετὰξῃς εἰργάσθησαν καιρὸν πολύν, ποῖα ἀνέμη ἐστροβιλίσθη, ποῖον ὑφαντήριο ἠγρόπνησε, πόσαι βελόναι ἐκέντησαν διὰ νὰ τῆς ὑφάνουν, κόψουν, ράψουν, μετρήσουν καὶ φορέσουν τὴν ἐσθῆτα τοῦ γάμου, τὴν ὁποίαν εἶχε; Ἀλλὰ βασιλεὺς καὶ κύριος ἀπόλυτος μεγίστης καὶ ἀγνώστου χώρας νὰ ἦτο ἄρά γε ὁ πατέρας τῆς, ἀγνοῶν τὸν ἔλεγχον; Διότι καὶ αὐτὰ τὰ χειρόκτια τῆς, καὶ αὐτὰ τὰ γοβίακια τῆς ἢ πεταλοῦδα τὰ εἶχε βουτήξει εἰς σκόνην χρυσοῦ. Ἀπὸ ποῦ δὲ νὰ ἦλθαν, ἀπὸ τὴν Ἀραβίαν ἄρά γε ἢ ἀπὸ τὰς Ἰνδίας, οἱ χίλιοι ζωγράφοι ποῦ τῆς ἔκαμαν τὰ ἀπερίγραπτα μωσαϊκὰ ἐπάνω εἰς τὰ φτερά;

Αὕτην τὴν στολὴν ἐφόρεσε διὰ νὰ πεθάνῃ ἐπάνω εἰς μίαν καρφίτσα τῶν Παρισίων.

Λέγουν ὅτι ἡ ζωὴ τῶν ὄντων αὐτῶν εἶνε ὁ ἄνθρωπος ὁλόκληρος. Ὅτι ἡ κάμπια, ἐφόσον μένει κάμπια συρομένη, εἶνε ἡ εἰκὼν τῆς γελοίας ζωῆς μας ἐπὶ τῆς γῆς αὐτῆς. Καὶ ὅτι ἡ μεταμόρφωσις τῆς κάμπιας εἰς πεταλοῦδαν εἶνε ἡ εἰκὼν τῆς μετὰ θάνατον ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου, τὸ περυγίσμα τῆς ψυχῆς μας εἰς τὸ ὑπερέραν. Ἡ πεταλοῦδα ἦτο ἤδη μία ψυχὴ καὶ ὁμῶς τὴν ἐσκότωσαν καὶ ὡς ψυχὴν.

Εἶνε τοῦτο δολοφονία μέσα εἰς τὴν αἰωνιότητα. Ἡ πεταλοῦδα θὰ ἀποθάνῃ καὶ δευτέραν φορὰν, θὰ ἀναγεννηθῇ καὶ δευτέραν, θὰ μεταβῇ καὶ εἰς τρίτον κόσμον, ὑπάρχει καὶ τρίτος κόσμος; Ἡ θὰ λήξῃ εἰς τὴν συλλογὴν τοῦ ἐντομολόγου;

Ὁ κύριος ἐντομολόγος δὲν ἐγύρισεν ἀκόμη. Ἦτον ὥρα 1η πρωΐνῃ.

Ἡ πεταλοῦδα ἐξηκολούθει νάποθνήσκῃ μὲ τὸν εὐγενῆ τρόμον τῶν πετρῶν τῆς, ὡς μόνην διαμαρτυρίαν, διαπερασμένη ἀπὸ τὴν ὀρθίαν καρφίτσα. Τὸ κῶμα θὰ διήρκει πολὺ ἀκόμη.

- Μ' ἐφωνάξατε! Εἶπεν ὁ καταστηματούρχης.
 — Σ' ἐφωνάξαμε. Μπορεῖς νὰ πῆς κάτι τι εἰς τὸν κύριον ἐντο-
 μολόγον, ὅταν γυρίσῃ;
 — Προθυμότητα.
 — Πές του λοιπὸν ὅτι εἶνε ζῶν!

Ζ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ.—ΤΟ ΘΥΜΙΑΜΑ

[Ἔργον τοῦ Θ. Πάλλη]

ΠΑΛΑΙΟΙ ΣΤΙΧΟΙ

[Ἡ Διευθύνσις τοῦ Ἡμερολογίου, ἀπασχολοῦσα ἐκάστοτε ὀλίγον χρόνον πρὸς ἀποθησαύρισιν ἐκλεκτῶν σελίδων ἐξ ὧων ἔχει νῦν ἐπιδείξει ἡ πρὸ 40ετίας καὶ ἐκεῖθεν φιλολογικῇ καὶ πνευματικῇ Ἑλλάδι, φρονεῖ ἀδιστακτικῶς ὅτι ἀνταποκρίνεται πληρέστατα εἰς τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ ἑλληνικοῦ δημοσίου, τὴν πολλὰκις διατυπωθεῖσαν αὐτῇ, ὅπως γνωρίζῃ εἰς τὴν νεωτέραν γενεάν τὰς μορφὰς καὶ τὴν λογοτεχνικὴν ἐργασίαν τῶν κορυφαίων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ποιητῶν καὶ λογογράφων. Ὁ Λασκαράτος ἀποτελεῖ ἓνα τῶν φωτεινοτέρων ἀστέρων τῆς ἐπιανησιακῆς πλειάδος. Καὶ ὅμως σχεδὸν εἶνε ἄγνωστος εἰς τὸ πολὺ κοινόν. Τὸ κάτωθι ποίημα, δημοσιευνθὲν ἐν Κεφαλληνίᾳ πρὸ 60 περίπου ἐτῶν, ἄγνωστον βέβαια εἰς τὸν πολλὸν κόσμον, θὰ ἀναγνωσθῇ, εἰμεῖθα βέβαιοι, μετὰ πολλῆς εὐχαριστήσεως, καὶ θὰ δώσῃ εἰς τοὺς ἀγνοοῦντας ἰδεάν τινά τοῦ ἀπαραιμίλλου ἐκείνου σατυρικοῦ ταλάντου τοῦ 1850].

ΓΙΑΤΙ ΤΑ ΤΑΛΑΡΑ ΤΑ ΛΕΝΕ ΤΑΛΑΡΑ

Α΄

ΟΝΤΙΣ ἔπλασε ὁ Θεὸς τὴν Οἰκουμένην,
τὸ Ληξοῦρι, καὶ τόσους ἄλλους τόπους,
εἶπε στὸ νοῦ του : « Ἄ! τώρα δὲ μοῦ μένει
πάρι νὰ πλάσω, γέ μου, καὶ τσ' ἀθρώπους».
Κ' ἐκεῖ ποῦ κράταε τὸν Ἀδὰμ στερνόνε,
τοῦλε : « Σὺ νᾶσαι, Ἀδάμ, τὸ ζῶ' τῷ ζῶνι !

« Ἦγουν, νᾶσαι καλύτερος ἀπ' ὅλα,
νᾶχῃς τὸ γάϊδαρο ἀπὸ κάτουθ' σου,
νὰ θρέφῃσαι μπαρμποῦνι καὶ τριόλα,
νᾶνε ἢ λαγκάδες ὅλες ἐδικές σου·

Οἱ σκύλοι ταπεινοὶ νὰ σε ὑπακοῦνε,
καὶ γιὰ σένανε ἢ κόττες νὰ γεννοῦνε».

« Βάνω στὴν ἐξουσία σου τὰ σπανάκια,
ἀν θέλῃς νὰ τὰ κάνῃς τσιγαρίδι·
γιὰ σένανε φυτεύω ῥαπανάκια,
ἐσὺ νὰ τρώς τὸ μῆλο καὶ τὸ ἀπίδι.

Ὅλα νὰν τᾶχῃς χάρις νὰ κοπιᾷξῃς,
καὶ σ' ἀγαπάω πολὺ, γιατί μοῦ μοιάζεις»

«Σοῦ χιτῶ στὸ περιβόλι μου παλάτι
μ' ὅσα καλὰ ἢ θεία μου Πρόνοια δίνει·
καὶ νὰ τρῶς τὸ καλύτερο χοιμάτι
χώρας νὰ σοῦ στοιχίξῃ ἓνα φαρδίνι.
Μὰ ἔτσι κηόλα ζητῶ σου, κὺρ Ἀδάμ μου,
νὰ μὴ 'γγίξῃς ποτέ τὰ τάλαρά μου!»

«Εἶν' τὸ ξύλο τῆς γνώσεως τὰ χρήματα,
κι' ὅποιος τάχει, ἔχει γνῶσι, εἶν' προκομμένος,
ῶμορφος, ἔχει χίλια προτερήματα,
εἶνε ἀπ' ὅλον τὸν κόσμον 'παινεμένος,
παντοῦ ἐπιθυμητός... μὰ εἶν' καὶ φαρμάκι
ποῦ κάνουν τὴν ψυχὴ πηλὸ ὄχ τ' αὐλάκι».

«Μὴν τὰ 'γγίξτε, γιατί θὲ νὰ γνωρίσετε
τὸ βουλιασμό τῆς ἀθωότητός σας,
καὶ πλεόν δὲ θὰ μπορέσετε νὰ ζήσετε
εὐτυχισμένοι στὸν παράδεισόν σας.

Τάφτειας' ὁ Διάολος, κ' εἶνε διαολεμένα.
Ἄστε τα ἐκεῖ. Τοῦ τάχῳ ἀμαχεμένα»¹.

B'

Ἕνα ὄμορφο καὶ πλούσιο περιβόλι
εἶχε τότες ὁ Θεὸς εἰς τὴν Ἀσίαν,
καὶ γιὰ νὰ μὴν ἐμπαίνουνε οἱ διάολοι
νὰ κάνουνε στὰ λάχανα ζημιά,
μέσ' ἔς τὴν φράχτες ἐκεῖ τὴν καλαμένιες
εἶχε στημένες τσάκες σιδερένιες.

Μά, καθὼς ὡς καὶ τώρα συνεβαίνει,
ἐκεῖ ποῦ στηοῦμε τσάκες γιὰ ποντίκια,
ποῦ πιάνεται ἓνα, κι' ἄλλο πάλε 'μπαίνει,
γιατὶ 'μποδιέται ἡ τσάκα στὰ χαλίκια—
ἔτσι καὶ τότε, ἐμπαίνανε οἱ διάολοι
κι' ἀφανίζανε τὸ μαῦρο περιβόλι.

Μιὰ 'μέρα ποῦ ὁ Ἀδάμ κ' ἡ ἀρχόντισσά του
ἐμετρονόντανε ποιός εἶνε ψηλότερος,
στὰ πόδια ὀρθοί, σὲ μιὰ μελιὰ ἀποκάτου,
καὶ καθέννας τοὺς ἦτανε εὐθυμότερος
εἰς τὴν εὐτυχισμένη μοναξιά τοὺς—
νά! κ' ἓνας Διαολάκης ὀμπροστά τοὺς!

— «Ἀδέλφια, λέει, καλῶς τὰ κουβεντιάσετε!
ὦ, εὐτυχησμένοι ποῦ εἴστεν' ἐδῶ-πέρα
σὲ τόσες ἡδονές! Μὰ δὲ δουλιάσετε . . . »
.
.
.

Ἐκάκιωσε τ' ἀντροῦνο κ' ἐσκληρήθηκε
γιὰ τοῦ Διαόλου τὴν ἄταχτη πράξη·
κι' ὅλη κόκκινη ἡ Εὐὰ τοῦ ἀπεκρίθηκε :
— «Γαῖδαράτσε, ποιὸς σῶδειξε τὴ τάξη
νά μπαίνεις δίχως ἄδεια κοῦτρα-κοῦτρα ;
Μ' ἓνα παποῦτσι σῶπρεπε στὰ μοῦτρα ! »

— «Συμπάθειο, λέει ὁ Διάολος, Κυρά μου,
γιατὶ δὲν ἦλθα μὲ κακὸ σκοπό...
Διαβάτης εἶμαι πηαίνω στὴ δουλειά μου
καὶ βαστάω πραμιματεῖες καὶ πουλῶ». *πραμιματεῖες*,
Μόνε σὰν ἄκουσ' ἡ Εὐὰ *πραμιματεῖες*,
τῶκαμε μιὰ χιλιάδα εὐχαριστίες.

Εἶνε ἀλαφρά, λιγόμυαλη ἡ γυναῖκα,
καὶ πολὺ τῆς ἀρέσουν τὰ στολίδια,
καὶ μόλις ἀπὸ χίλιες βρίσκεις δέκα
νά μὴν ἔχουν τοῦ ἀντρός τους ἀντικλεῖδια,
νά παίρνουν ὠμορφάμορφα παράδες,
νά τὴν ἔοδεύουνε ἔς τὴν πραμιματευτάδες.

Ἐγὼ ὅμως δὲν τὸ παίρνω στὴν ψυχὴ μου
πῶς ἡ Εὐὰ εἶχε ἀντικλεῖδι κ' ἐτρυπούλευε².
Τὸ λέν' οἱ ἱστορικοὶ μας, ἀκροατὴ μου,
καὶ λένε πῶς ὁ Διάολος τὴ συβούλευε,
καὶ πῶς μετατρεμμένος εἰς σὲ φεῖδι
τῆς ἐπῆγε μιὰ μέρα τὸ ἀντικλεῖδι.

Βέβαια ποῦ ἔπειτ' ἀπὸ τόσους αἰῶνες
ὁποῦ ἐφτειάστηκε ὁ Κόσμος, δὲ μπορεῖ
νά γνωρίζουμε ἂν εἶνε ἀπατεῶνες
ἢ ἂν λένε τὴν ἀλήθεια οἱ Ἱστορικοὶ.
Μ' ἀπὸ τῆς τωρινῆς γυναῖκες κρίνει
κανεῖς, ὁμπρὸς-ὀπίσω καὶ γιὰ κείνη.

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifirako Apothetirio Dimosias Is
Restrictions apply.

Ὦς τόσο ὁ Διάολος ἄνοιξε τὴν κόφρες
 κ' ἔβγαине ὅσα στολιζοῦν τὴν Κυράδες —
 μεταξωτιά, μπατίστες, κρεπά, στόρφες,
 βελέτες, μπλόντες, ὀμπρελέτες, μποάδες...

Κ' ἡ Εὐα ποῦ τὰβλεπε, ἔτρεμε ἡ καρδιά της,
 καὶ ὅσα Χριστέ της³ νᾶνε ὅλα ὀδικά της!

Σὲ μὴ ἄλλη κόφρα εἶχε ὥμορφα διαμάντια,
 πουλιὸ ὥμορφα, δεμένα στὸ Παρίσι,
 καὶ χωριστά σ' ἄλλο κουτί μπριλλάντια
 κυματερά σὰν τὸ νερὸ στὴ βρύση.

Κ' ἡ Εὐα, ὅντις τάειδε, σκούζει: «ὦ, γέ! τὰ θέλω!
 τὰ θέλω, μόνε πλήρωνα, Ἀδαμῆλο!»

Ὁ Διάολος, ὥς κ' ἐκεῖος τὸν παρακίνα
 κι' ὁ Ἀδάμ δὲν εἶχε, κ' ἔσφιγγε τὴν πλάτες.
 Μὰ ἡ Εὐα κλαίοντας τὼλεγε: «Μ' εὐκείνα
 μὲ περνᾷς πάντα! Πρόφασες μονάτες.

Πάρε τα, Ἀδάμ μου... πάρε τα ἱμιστιοῦ...⁴
 Τὸν Ἀγουστο⁵ πλευρώνεις... μοῦ... μοῦ... μοῦ...

Τὰ δάκρυα ἐκεῖα τῆς Εὐας ἐσουρόνανε⁶
 μέσ' στὴν καρδιά τοῦ Ἀδάμ καὶ τὸν ἀνοίγανε
 ποῦ, ζαχαροφτιασμένος, τὸν ἐλυώνανε,
 τὸν ἐστενοχωροῦσανε, τὸν πνίγανε.

Καὶ λέει: «Κακὸ ποῦ μοῦρτε τοῦ φτωχοῦ!
 Ἄς γένῃ, γέ μου, ἐτοῦτο τὸ ἱμιστιοῦ».

Τὸ ἱμιστιοῦ ἔγινε κηόλες, κ' ἐμετρήθηκε
 καὶ τοῦτο μεταξὺ στά ἐφτά μυστήρια,
 γιατί ἀπὸ τὴν ἡμέρα ποῦ τὸ ἐντύηκε,
 ἄκουε πίσω θ' ὁ Ἀδάμ κλαμπανιστήρια,
 σὰν τοῦ σκύλου, ὅντις τῶχουν τὰ παιδιὰ
 λάτινο ἀγγειὸ δεμένο στὴν ὀρά.

Γ'

Μὰ ἦλθε κι' ὁ Ἀγουστος, ποῦταν ἡ διορία,
 κ' ἦλθε κι' ὁ Διάολος στὸν Ἀδάμ μαζί του.
 Μὰ ὁ Ἀγουστος σὲ μεγάλη δυστυχία,
 κι' ὁ Διάολος ζητάει τὴν πληρωμὴ του.

Γιὰ πρώτη φορὰ τότε ἐκεῖος ὁ Διάολος
 ἐφάνηκε ποῦ ὁ Ἀδάμ αἰσθητὸς Διάολος.

Κράζει τὴν Εὐα κι' ἀρχινάει τὴ γκρίνα·
 κ' ἐγκρίνιαζε τ' ἀντροῦνο ἀνάμεσό του
 κ' ἐτρωγότουν' πουλιὸ πάρι ἓνα μῆνα —
 ὄντις διαλέει καιρὸ γιὰ τὸ σκοπὸ του
 ὁ Διάολος, κι' ἀλλάζοντας μορφή,
 ἦλθε κ' ἤρρε τὴν Εὐα μοναχή.

— «Εὐα μου, λέει, σὲ βλέπω πικραμένη,
 καὶ μὲ λυπάει πολὺ, ποῦ ὁ Θεὸς τὸ ξέρει,
 γιατί ὡς κ' ἐσύ 'σαι καλομαθημένη
 κ' ἤθελες πάντα τάλαρα στὸ χέρι.

Μὰ ὑπομονή, Κυρά μου, καὶ ὀδυμῆσον
 πῶς εἰς τὴ χρεία δὲν εἶσαι μοναχή σου».

«Εἶν' τόσοι ποῦ περσοότερο ἀπὸ σὲ
 ἔχουνε χρεία στὸν κόσμιο γιὰ 'να-γι' ἄλλο,
 καὶ ποῦ οὔτε σ' ὄνειρο εἶδανε ποτὲ
 τὸ πλοῦτι τὸ δικό σας τὸ μεγάλο.

Μὰ ὁ ἄντρας σου δὲ θέλει νὰ 'ξοδεύῃ...
 Κάνει καλὰ... εἶνε φρόνιμος... σωρεύει...»

— «Πλοῦτι! λέ' ἡ Εὐα ὅξω κι' ἂ μοῦ λὲς
 γιὰ 'κειὰ ποῦ ὁ Θεὸς βασταίνει κλειδωμένα.
 Μὰ ἐκεῖνα εἶνε 'δικιά του». — «Μπᾶ! 'ντροπές!
 ὁ Διάολος λέει, «ἐκεῖνα εἶνε γιὰ σένα»

οὔτε ὁ Θεὸς εἶπε διαφορετικά,
 μόνε τὸν καταλάβετε κακὰ».

«Ὁ Θεὸς δὲν ἔχει χρειά γιὰ παράδες,
 κ' εἴστενε σ' ἓνα σφάλμα μεγαλώτατο,
 μόνε ἂ θέλῃς νὰ ἐβγῇς ὀχ τοῦ μπελλιάδες,
 εἶνε τὸ μέσος, Εὐα μου, εὐκολώτατο.

Νά! τὸ κλειδί! Τρέχα, ἔλαρε ὅλα 'κεῖνα
 ποῦ σοῦ χρειάζονται, νὰ πάηῃ ἡ γκρίνα».

Δ'

Κ' ἔτσι ἐκλεφτήκαν' τοῦ Θεοῦ οἱ παράδες,
 κ' ἡ Εὐα κάνει τὴν πρώτη ἁμαρτία,
 δὲ θυμῶμαι σὲ πόσες 'κατοσιάδες.

Καὶ τὸ δέχτηκε ὁ Ἀδάμ, γιατί εἶχε χρεία.

Μὰ ἓνα ἔργο τόσο ἀχρεῖο καὶ κακόποιο
 ὁ Θεὸς τὸ ἐκύττα μὲ τὸ τελεσκόπιο.

Σημαίνει μὲ θυμὸ τὸ καμπανέλι,
 κ' ἔρχονται εὐθὺς ἐμπρὸς ξεσκουφωμένοι
 Μικέλης καὶ Γαβρίλης, δυὸ Ἀγγέλοι,
 ποῦνε στὸν Οὐρανὸ συνειθισμένοι
 νὰ κάνουνε μὲ τέσσερα πηδήματα
 τὰ πουλιὸ μακρυνότερα θελήματα.

— «Φέρετε, λέει, τὸ Διάολο, Ἀγγελοί μου...
 Μὰ ὄχι, ὄχι ἀφήσετε καὶ πααίνω ἐγὼ
 ἔπειτα, νὰ τοῦ δείξω τὴν ὀργή μου!
 Κι' ὥστόσο, μιὰ φορὰ κ' εἴτεν' ἐδῶ,
 προβατεῖτε νὰ ἰδῆτε μιὰ δουλειά,
 γιὰ νὰ σᾶς βάλω καταμαρτυριά»⁷.

Τοὺς φέρνει καὶ τοὺς δυὸ στὸ περιβόλι,
 καὶ φθάνοντας ἔμπρὸς στοὺ Ἀδάμ τὸ σπίτι,
 φωνάζει δυνατὰ καὶ βγαίνουν ὅλοι.
 Καὶ πιάνει τὸν Ἀδάμ ἀπὸ τὴ μύτη:
 — «Ἐδῶθε, λέει, σέ σέρνει τὸ βελέσι
 Γαῖδαρε! Μασκαρά! Ἔτσι σ' ἀρέσει!»

«Καὶ σύ, Εὐα, εἶν' τοῦτες ὁμορφες δουλειές;
 Ἔτσι ἢ γυναῖκες κάνουνε Ἀη-Γιάννη;⁸
 Μά, μὰ τὴ Δραπανιώτισσα, μωρές,
 θὲ νὰ σᾶς διώξω ἔδῶθε. Ἄς εἶνε... φτάνει».
 Τάχασε ἡ Εὐα, ἐσβύστηκε, ἐσκοτίστηκε,
 κι' ὄχ τὴ πολλὴ τρομάρα ἐκατουρήστηκε.

Ὡς τόσο, ὁ Διάολος ἦτανε φευγάτος,
 κ' ἐπῆαινε τραγουδώντας τὰ-λά-ρά,
 κι' ὁ Ἄδης ἀνάβλυαζε, χαρὰ γιομάτος,
 κ' ἐτραγούδα ὅλη μέρα: τὰ-λά-ρά!
 Κι' ἀπὸ ἔκειο τὸ τραγοῦδι τὰ, λά, ρά,
 εἶπαν τοῦ ἐγκλήματος τὸ σῶμα: *Τάλαρα!*

† ἈΝΔΡΕΑΣ ΛΑΣΚΑΡΑΤΟΣ

[ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ φράσεων καὶ ἰδιωτισμῶν τοῦ ποιήματος: 1) «Τοῦ τάχω-
 ἀμαχημένα» = μεσεγγυήμένα. — 2) «Ἔτρυνούλενε» = ἐσουφρώνε, ἔκλεπτε.
 Λέξεις ἐπιχωριζούσας εἰς Κεφαλληνίαν. — 3) «Σὰ Χριστέ της» = φράσις ἐκ-
 φράζουσα διακαῆ ἐπιθυμίαν. — 4) «Μπιστιοῦ» = ἐπὶ πιστώσει. — 5) Διότι τὸν
 Αὐγουστον πωλεῖται ἡ σταφίς, εἰσέρει χρῆμα καὶ οἱ χωρικοὶ πληρώνουν τὰ
 χρῆμα των. — 6) «Συροῦνανε» = κατεβαίνανε. — 7) «Καταμαρτυριά» = νὰ σᾶς
 μαρτυρήσω. — 8) Ὁ Κανὼν «Ἀη-Γιάννη» φράσις ἐν Κεφαλληνίᾳ σημαί-
 νουσα τὸν ἄνδρα.

Γ. Ν. ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣ

ΠΤΥΧΙΟΥΧΟΣ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΤΗΣ ΒΙΕΝΝΗΣ

ΕΠΙ ΠΟΛΛΑ ΕΤΗ ΒΟΗΘΟΣ ΕΝ ΤΑΙΣ ΕΚΕΙ ΚΛΙΝΙΚΑΙΣ

ΤΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΩΝ

NEUMANN, KAROSI & DITTEL

ΕΙΔΙΚΟΣ ΠΕΡΙ ΤΑ ΑΦΡΟΔΙΣΙΑ ΚΑΙ ΔΕΡΜΑΤΙΚΑ ΝΟΣΗΜΑΤΑ

μηδένα ἄλλον ἀσθενῇ
ἐκτὸς τῆς εἰδικότητός του δεχόμενος

Ἐν Κωνσταντινουπόλει — Πέραν — πλησίον
τῆς Ἀγγλικῆς Πρεσβείας

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ & ΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟΝ Ο "ΗΛΙΟΣ",,
ΣΟΚΡΑΤΟΥΣ Κ. ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ

[Ζαγοριίου ἐξ Ἀρταίου] Ἐν Καβάλλα

Βιβλία : διδακτικά, ἐκκλησιαστικά, φιλολογικά, Λεξικά ξένων
γλωσσῶν, μυθιστορήματα κλπ. κλπ.

Γραφικὴ ὕλη : πλουσία συλλογὴ καταστάσεων, χάρτου, φακέλλων,
κονδυλοφόρων, πεννῶν ἀλουμινίου, μελανοδοχείων, καὶ ὄλων
ἐν γένει τῶν εἰδῶν συνήθους χρήσεως καὶ πολυτελείας.

Σειρὰ κάρτ-ποστάλ ἐγχρωρίων καὶ ξένων εἰς χιλιάδας εἰδῶν.

Ἐγγράφονται συνδρομῆται εἰς διάφορα φύλλα καὶ περιοδικὰ.

Fowens Glores = ΓΑΝΤΙΑ ΑΓΓΛΙΚΑ

ΤΑ ΕΚΛΕΚΤΟΤΕΡΑ ΓΑΝΤΙΑ ΕΙΝΕ ΤΑ ΑΓΓΛΙΚΑ

FOWENS GLORES θαυμασία συλλογὴ ὑπάρχει πάντοτε
εἰς τὸ ἀντικρὺ τῶν Βασιλικῶν Σταύλων Πιλοπωλείον

⇒ ΙΩΑΝΝΟΥ ΚΑΣΔΟΝΗ ⇐

ΛΑΧΕΙΟΝ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΤΟΛΟΥ
ΚΑΙ ΤΩΝ
ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΕΤΟΣ 1911

ΔΡΑΧΜΑΙ 1,000,000 ΚΕΡΔΗ

Καθ' ἐκάστην ἑκδίδονται 100,000 γραμμάτια ἀξίας δρ. 400,000
κλήρωσιν παρέχονται κέρδη εἰς 2,000 γραμ. ἀξ. δρ. 200,000

Ἐκαστον ἀκέραιον γραμμάτιον τιμᾶται δραχ. 4

» $\frac{1}{2}$ » » » 2
» $\frac{1}{4}$ » » » 1

ΚΕΡΔΗ ΕΚΑΣΤΗΣ ΤΩΝ ΠΕΝΤΕ ΚΛΗΡΩΣΕΩΝ

Κέρδη		Δραχμαὶ	Ἐν δλω
1	εἰς	80,000	80,000
1	εἰς	20,000	20,000
2	ἀπὸ	2,500	5,000
6	ἀπὸ	1,000	6,000
15	ἀπὸ	400	6,000
25	ἀπὸ	200	5,000
1950	ἀπὸ	40	78,000
2000			200,000

Ἡ πρώτη κλήρωσις γενήσεται τῇ 27 Φεβρουαρίου (12 Μαρτίου) 1911, ἡ δευτέρα τῇ 24 Ἀπριλίου (7 Μαΐου) 1911, ἡ τρίτη τῇ 26 Ἰουνίου (9 Ἰουλίου) 1911, ἡ τετάρτη τῇ 30 Ὀκτωβρίου (12 Νοεμβρίου) 1911 καὶ ἡ πέμπτη τῇ 31 Δεκεμβρίου 1911 (13 Ἰανουαρίου 1912).

Δι' ἐκαστὴν τῶν κληρώσεων ἐκδίδονται ἴδια γραμμάτια, ἀκέραια ἢ ἡμίση γραμματίου ἢ τέταρτα τοιοῦτου, παρέχοντα συμμετοχὴν εἰς ἀκέραιον τὸ κέρδος ἢ εἰς τὸ ἡμίση ἢ εἰς τὸ τέταρτον αὐτοῦ καὶ τιμώμενα, τὰ μὲν ἀκέραια ἀντὶ δραχμῶν τεσσάρων, τὰ δὲ ἡμίση ἀντὶ δραχμῶν δύο καὶ τὰ τέταρτα ἀντὶ μιᾶς δραχμῆς.

Ἀμοιβαί, ὧν δὲν ἐζητήθη ἡ πληρωμὴ ἐντός τριῶν μηνῶν ἀπὸ τῆς κληρώσεως, παραγράφονται ὑπὲρ τοῦ Ταμείου τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου.

Εἰς τοὺς ἀγοράζοντας πρὸς μεταπώλησιν διὰ μιᾶς ἐπὶ προκαταβολῇ τοῦ τιμήματος, κατόπιν ἐλδικῆς μετὰ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν συμφωνίας, γραμμάτια ἢ τμήματα γραμματίου ἀξίας δέκα χιλιάδων δραχμῶν, παρέχεται ἐκπτώσις ἐπὶ τοῦ τιμήματος αὐτῶν 15 τοῖς 0/0, εἰς δὲ τοὺς ἀγοράζοντας διὰ μιᾶς ἐπὶ προκαταβολῇ τοῦ τιμήματος γραμματίου ἢ τμήματος γραμματίου ἀξίας χιλίων δραχμ. τοῦλάχιστον, παρέχεται ἐκπτώσις 10 τοῖς 0/0, καὶ εἰς τοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους, τοὺς ἐπιτετραμένους τὴν πώλησιν γραμματίων καὶ τμημάτων γραμματίου, παρέχεται ἐκπτώσις 5 τοῖς 0/0.

ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΠΩΛΟΥΝΤΑΙ

Εἰς τὰ δημόσια ταμεῖα, ταχυδρομικὰ γραφεῖα καὶ λοιπὰς δημοσίας ἀρχάς.

Εἰς τὰς Τραπεζάς, εἰς τοὺς Σταθμάρχας καὶ Στασιάρχας τῶν Σιδηροδρόμων.

Εἰς τοὺς Διευθυντάς τῶν Μονοπωλίων, καὶ

Τὰ Πρακτορεῖα τῶν Ἐφημερίδων.

Διὰ πᾶσαν πληροφορίαν ἢ ζήτησιν γραμματίων ἀπευθυντέον εἰς τὸ

Γραφεῖον Λαχείων τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου καὶ τῶν Ἀρχαιοτήτων,

Ὑπουργεῖον Οἰκονομικῶν, εἰς Ἀθήνας.

Ἡ πώλησις τῶν Γραμματίων τῆς Α' κληρώσεως τῆς 27 Φεβρουαρίου (12 Μαρτίου) 1910 ἀρχεῖται τῇ 1/14 Ἰανουαρίου 1910.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 1/14 Νοεμβρίου 1910

Ὁ Διευθύνων Τμηματάρχης

Γ. Ν. ΚΟΦΙΝΑΣ

ΑΣ ΕΝΙΣΧΥΣΩΜΕΝ ΤΟΝ ΣΤΟΛΟΝ !

Ἀδελφοὶ Ἕλληνες !

Ἔχομεν καθήκον ὅλοι οἱ ἀπανταχοῦ Ἕλληνες, ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον τῆς γῆς, ἀπὸ τοῦ πρώτου μέχρι τοῦ τελευταίου, νὰ ἐνισχύσωμεν, νὰ δημιουργήσωμεν, νὰ ἀναδείξωμεν

ΤΟ ΠΟΛΕΜΙΚΟΝ ΜΑΣ ΝΑΥΤΙΚΟΝ !

Εἶνε καθήκον ἱερὸν πρὸς τὴν ἱστορίαν μας, πρὸς τὸ ἐνδοξον παρελθὸν μας, πρὸς τὴν μεγάλην Πατρίδα, πρὸς τοὺς στενάχοντας ὑπὸ τὸν ζυγὸν ἀδελφούς μας, πρὸς τὸ μέλλον τῆς Ἐθνικῆς μας ὑπάρξεως, πρὸς τὰ τέκνα μας αὐτά, εἰς τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ παραδώσωμεν τὴν Ἑλλάδα ἀκμαίαν, ἰσχυράν, δυνατήν, μεγάλην, σεβαστὴν εἰς τὴν συνείδησιν ὅλου τοῦ κόσμου !

Ἀδελφοὶ Ἕλληνες !

Ὁ στόλος ὁ Ἑλληνικὸς ὑπῆρξε καὶ εἰς τὴν ἀρχαιότητα καὶ εἰς τὴν ἐπανάστασιν τοῦ *Εἰκοσιένα*, ἡ δύναμίς μας, ἡ σωτηρία μας, τὸ καύχημά μας, ἡ δόξα μας, ὁ θρίαμβός μας.

Ὁ στόλος ὁ Ἑλληνικὸς θὰ σώσῃ καὶ πάλιν τὴν τιμὴν καὶ τὴν ὑπαρξίν τοῦ ἔθνους μας.

Ἡ Ἑλλάς, ἡ ὁποία, περιβρέχεται πανταχόθεν ἀπὸ θάλασσαν ἐν τῷ μέσῳ τῆς Μεσογείου, πρέπει νὰ ἀποκτήσῃ στόλον — στόλον ἰσχυρόν, πολυάριθμον, ἐπιβλητικόν, ἀξιόμαχον, διὰ νὰ γίνῃ κάρφος εἰς τὰ μάτια τῶν ἐχθρῶν μας καὶ τῶν ἀντιζήλων μας, οἱ ὁποῖοι θέλουσι τὴν Ἑλλάδα *μικράν, ταπεινὴν, φθισικὴν, ἐτοιμοθάνατον*.

Ἀδελφοὶ Ἕλληνες !

Ἀς θυσιάσωμεν ὅλοι ἀνεξαιρέτως, ἀπὸ τὸ περισσευμά μας, ἀπὸ τὸ ὑστέρημά μας, ἀγοράζοντες

ΛΑΧΕΙΑ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΤΟΛΟΥ

Τὸ *Λαχεῖον* τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου, εἰς τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ συνεισφέρῃ κάθε Ἕλλην, κάθε ἑλληνικὴ ψυχὴ, τὴν δραχμὴν του δι' ἐν γραμματίῳ *Λαχείου*, συλλογισθῆτε, ὅτι ἐγκλείει τὴν σωτηρίαν, τὴν ὑπαρξίν, τὸ μέλλον, τὴν δόξαν καὶ τὸ μεγαλεῖον τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Ἀγοράζετε ὅλοι μὲ φανατισμὸν καὶ μὲ πίστιν

ΛΑΧΕΙΑ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΜΑΣ ΣΤΟΛΟΥ !

ΙΩΑΝΝΟΥ ΚΑΣΔΟΝΗ

✎ Τὸ καπέλλο «κάμνει τὸν ἄνθρωπον κομψόν». Ἐὰν ἐπιθυμῆτε νὰ ἦσθε πάντοτε κομψός, ἀποταθῆτε ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΚΛΟΓΗΝ ΤΩΝ ΚΑΠΕΛΛΩΝ ΣΑΣ εἰς τὸν Ἰωάννην Κασδόνην (Ὁδὸς Σταδίου, ἔναντι Βασιλικῶν Σταύλων). ✎

Ὑφάσματα γυναικεῖα — Χασέδες
Πανιὰ — Φορέματα — Προ-
σόψια — Κάλτσες —
Μανδύλια

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ

ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ

ΓΩΝΙΑ ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ & ΠΑΡΘΕΝΑΓΩΓΕΙΟΥ

ΜΕ ΤΑΣ ΙΔΙΑΣ ΤΙΜΑΣ

ΤΙΜΑΙ ΩΡΙΣΜΕΝΑΙ ✎

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΙΩΑΝ. ΚΑΣΔΟΝΗ
18 ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ (ἄντικρὺ τῶν Βασ. Σταύλων)

Ἐκτὸς τῆς πλουσιωτάτης προμηθείας καπέλλων, ἐκόμισε προσέτι τὸ Κατάστημα, καὶ ἐκλεκτὴν προμήθειαν λαίμοδετῶν, φλανελλῶν, καλτσῶν, ὀμβρελλῶν, μπαστουνίων, ὑποκαμίσων, φωκόλ, μανδηλίων, τεραντῶν, χειροκτίων, ὀνυχίων, ὀφθαλμίων, ὀδοντοκτίων καὶ πλείστα ἄλλα ἀνδρικὰ εἶδη.

Ἡ Ἀκρόπολις τῶν Ἰωαννίνων *

ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΑΠΟ ΤΑ ΙΩΑΝΝΙΝΑ

Φίλτατε κ. Σκόκε,

Εἰς Ἀθήνας

Το γράμμα σας, ἀκολουθοῦν τὰ ἴχνη μου, ὡς νὰ ἦτο ἔνταλμα συλλήψεως πρὸς πληρωμὴν τοῦ ἐτησίου πνευματικοῦ φόρου εἰς τὸ ὥραϊον καὶ τόσο ἀγαπητὸν Ἡμερολόγιον, μὲ εὗρίσκει ἐδῶ περιηγουμένην τὰ ἱστορικὰ καὶ πολυπαθῆ αὐτὰ μέρη. Ἀλλὰ μὲ εὗρίσκει ὁλως ἀνέτοιμον εἰς ἀπότισιν τῆς ὀφειλῆς μου. Ἐξοφλῶ ἄρᾳ γε μὲ ὀλίγας σελίδας ἐκ τοῦ ὁδοιπορικοῦ σημειωματαρίου μου; Πολὺ ἀμφιβάλλω.

Ἠτύχησα νὰ ἐπισκεφθῶ τὴν ἱστορικὴν λίμνην τῶν Ἰωαννίνων, τῆς ὁποίας τὸ μαλακὸν φλοίσβημα μοῦ φαίνεται ὥσάν νὰ μοῦ διηγεῖται ἀκόμῃ τοὺς ἀγρίους καὶ τραγικοὺς ἔρωτας τοῦ Ἀλῆ Πασσᾶ. Ἰδίως πρὶς τὸ βράδυ, κατὰ τὸ μελαγχολικὸν δειλινόν, ὅτε αἱ σκιαὶ τῶν βουνῶν ἀπλώνουν κάποιαν σιωπηλὴν κατῆφειαν ἐπὶ τῶν γαλη-

* ΣΗΜ.—Αἱ παρατιθέμεναι εἰκόνες ἐλήφθησαν ἐκ πλουσίας καὶ καλλιτεχνικωτάτης σειρᾶς εἰκονογραφημένων δελταρίων, ἣν ἐξέδωκε τὸ ἐν Ἰωαννίνοις προοδευτικὸν κατάστημα Ἰ. Π. Στ. Ἰωαννίδου καὶ Σας.

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

18

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psfiako Apothetirio Dimosias Is
Restrictions apply.

νίων νερῶν τῆς, νομίζω νὰ βλέπω περιϋπταμένας τὰς σκιὰς τῆς Κυρᾶ Φροσύνης καὶ τῆς Βασιλικῆς. Καὶ νομίζω ἀκόμη ὅτι ἀπὸ ὅλα τὰ σημεῖα γύρωθεν ἀναπηδῶν φαντάσματα καὶ ζωντανεύουσιν ἀναμνήσεις πλήρεις ἐρώτων καὶ τρυφερότητος, βασάνων καὶ φρίκης...

Τώρα ἡ λίμνη εἶνε μία θελκτικὴ καὶ παρήγορος ὁάσις ἐν μέσῳ τῶν πέριξ βουνῶν, ἡ ὁποία πλὴν τῆς ὁρόσου καὶ τῆς θεαματικῆς ποικιλίας τῆς, παρέχει εἰς τοὺς Ἰωαννίτας καὶ τοὺς γλυκεῖς τῆς ἰχθῦς, καὶ τοὺς ὀνομαστοὺς ἐγγέλους τῆς. Ὑπὸ τὸ βουνὸν Μητσικέλι, εἰς τοὺς πρόποδας, ἀναβλύζουν τὰ κρυσταλλώδη ὕδατα τῆς πηγῆς Ντράμπα-Τόδα (καλὸν νερόν). Εἰς τὸ μέσον τῆς λίμνης ἐπιπλέει,

Ἡ νήσος Ἰωαννίνων

θαρρεῖς, τὸ γραφικὸν νησάκι, ἓνας λόφος εὐμορφος, εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ὁποίου φαίνεται ὡσάν σκαρφαλωμένον τὸ ἐκκλησάκι τοῦ προφήτου Ἠλία, κάτω δέ, εἰς τὰ κράσπεδα, παρατάσσονται αἱ ἀπλοῦκαὶ κατοικίαι τῶν νησιωτῶν, οἱ ὁποῖαι ἀποζοῦν ἐκ τῆς ἁλιείας. Τὸ νησάκι αὐτὸ εἶνε τὸ μόνον κέντρον θερινῆς ἀναφυγῆς διὰ τοὺς κατοίκους, ὅπου μεταβαίνουν μὲ μικρὰ ἐλαφρὰ ἀνάγια ἐντὸς δέκα λεπτῶν τῆς ὥρας ἀπὸ τῆς ἀποβάθρας.

Ἡ ἀποψὶς τοῦ φρουρίου ἔχει τι τὸ ἐπιβλητικόν. Προσδίδει κάποιαν ἔκφρασιν σκαιᾶς σοδαρότητος. Ἡ θέσις του εἶνε ἱστορικὴ. Ὑψοῦτο ἐκεῖ ἄλλοτε ἀρχαῖος καὶ μεγαλοπρεπὴς ἑλληνικὸς ναός, καταστραφεῖς, ὡς ἱστορεῖται, τῇ 551 ἐπὶ τῆς εἰσβολῆς τῶν Γότθων τοῦ Τοτίλα, ἀντικατασταθεὶς δὲ εἰς τὰ ὑπὸ ναοῦ χριστιανικοῦ ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου. Ὁ ναὸς οὗτος συνετηρεῖτο καὶ

ἐσφίξετο μέχρι τῆς καταλήψεως τοῦ φρουρίου ὑπὸ τῶν Ὀθωμανῶν, ὑφ' ὧν κατεδαφίσθη, ὥς καὶ πάντες οἱ ἐν τῇ φρουρίᾳ χριστιανικοὶ ναοὶ * εἰς 18 ἐν ὅλῃ ἀνερχόμενοι, ἐπ' αὐτοῦ δὲ ὠκοδομήθη τῇ 1719 παρὰ τοῦ Ἰωαννίτου Ἀσλάν Πασσᾶ, ἐγγόνου τοῦ Α'. Ἀσλάν Πασσᾶ τοῦ ἐκ Μονοθενδρίου τοῦ Ζαγορίου, τὸ καὶ νῦν διασφῆζόμενον ἀξιόλογον αὐτοῦ μετζίτιον, εἰς τὸ ὁποῖον ἀφιέρωσε πλείστα κτήματα, ὧν τὴν ἐπικαρπίαν ἔχει ὁ κατὰ καιροὺς Σέχης τῶν Ἰωαννίνων διαμένων καὶ ἐνοικῶν ἐν τῇ ἰδίᾳ μετζίτιᾳ.

Δεκαπέντε κίονες ἐλληνικῆς τέχνης, ἀκέραιοι οἱ πλείστοι, λείψανα τοῦ ἀρχαίου ἐλληνικοῦ ναοῦ, φαίνονται καὶ λαμπρύνουν τὴν

Τὸ Μοναστήρι τοῦ Ἁγ. Παντελεήμονος, ὅπου ἐφονεύθη ὁ Ἀλῆ Πασσᾶς

στοάν τοῦ τζαμίου τούτου ἐκ στιλπνοτάτου μαρμάρου, τρεῖς δὲ σπονδυλωθεῖς στύλοι ἐξ ἐπιχωρίων λίθων συμπληροῦσι τὴν στοάν ἐκ 18 ἐν ὅλῃ ἀποτελουμένην κιόνων. Ὑπὸ τὸν βράχον τοῦτον θεῖκνυται καὶ τώρα ἀκόμη σπήλαιον « Ἡ Τρύπα τοῦ Σκυλοσόφου » καλούμενον, ὅπου Διονύσιός τις, Σκυλόσοφος ὑπὸ τῶν Ὀθωμανῶν ὀνομασθεὶς, τολμητίας καὶ ἐνθουσιώδους, εἶχε κατορθώσει τῇ 1600 νὰ στρατολογήσῃ ἱκανοὺς χωρικοὺς, μεθ' ὧν ἐσκόπει ν' ἀπαλλάξῃ τὴν Ἠπειρον τοῦ τουρκικοῦ ζυγοῦ, νύκτωρ δὲ εἰσβαλὼν εἰς Ἰωάν-

* ΣΗΜ. Τὰ ὀνόματα τῶν ναῶν τούτων ἦσαν: Ἁγία Τριάς, Ἁγιος Βάρβερος, Κυριώτισσα, Ἁγ. Ἰωάννης, Ἐλεούσα, Ἁγ. Σπυρίδων, Ἁγ. Ἀνδρέας, ὁ Σωτήρ, Ἀρχάγγ. Μιχαήλ, Ἁγ. Ἀνάργυροι, Ἁγ. Παρασκευή, Παντάνασσα, Ἁγ. Νικόλαος, Ἁγ. Γεώργιος, Ἁγ. Νικόλαος, Ἁγ. Μηνᾶς, Ἁγ. Ἀθανάσιος, Παναγώτισσα καὶ ὁ Παντοκράτωρ (μητροπόλις).

νινα ἐπυρπόλησε τὰ ἐν Καλούτσεσμε τότε οἰκήματα τοῦ τοποτηρητοῦ τῆς ἐπαρχίας Ὁσμάν Πασσᾶ. Ἀντιληφθέντες ὁμῶς οἱ Ὁθωμανοὶ τὸν κίνδυνον, ἐξήρχοντο τῶν οἰκιῶν καὶ κτυπῶντες ἀδιακρίτως τοὺς πάντας ἐνέσπειρον τὸν πανικὸν εἰς τοὺς ὀλιγαριθμοὺς ἄλλως τε ὁπαδοὺς τοῦ Διουνυσίου, οὔτινες ἐτράπησαν εἰς φυγὴν, τοῦτου καταφυγόντος εἰς τὸ ἐν λόγῳ σπήλαιον, ὅπου κατοῦντι, διὰ τῆς ἰχθυοσίας τῶν Ἑδραίων Ἰωαννιτῶν, ὡς διασφίξει ἡ παρά-

Ὁ τάφος τοῦ Ἀλῆ Πασσᾶ

ἐνθα ἄλλοτε ἡγεῖσται ὁ ναὸς τοῦ Ἀρχαγγέλου Μιχαήλ. Ὡς γνωστόν, τὸ σῶμά του ἐτάφη ἀκέφαλον, τῆς κεφαλῆς του ἀποκοπιεῖσθαι καὶ μεταφερθεῖσθαι εἰς Κων. Ἐν τῇ σχετικῇ παρατιθεμένῃ φῶδε εἰκόνι τὸ μέρος, ὅπου φαίνεται ὁ χότζας, δεικνύει ἀκριβῶς τὸν τάφον τοῦ Ἀλῆ, διότι ὁ παρακείμενος εἶνε ὁ τῆς συζύγου του. Εἶχε δὲ προετοιμάσει ὁ ἴδιος τὸν τάφον του.

Σὰς παραθέτω καὶ τὴν εἰκόνα, ἣτις παριστᾷ τὴν ἱστορικὴν μονὴν τοῦ Ἀγίου Παντελεήμονος, εἰς τὰ ἀνατολικά τῆς ὁποίας κελλία εἶχε καταφύγει ὁ Ἀλῆς μετὰ τῆς Βασιλικῆς καὶ ὅπου ὁ Χουρσὶν εἶχεν ἐπιτύχει νὰ τὸν ἀπομακρύνῃ. Σφῶνται δὲ καὶ νῦν ἔτι, ἐπὶ τῶν σαναίων τοῦ θαπέδου τοῦ ἐκεῖ κελλίου, αἱ ὅσαι τῶν σφαριῶν, δεικνύεται δὲ καὶ τὸ μέρος τοῦ θωματίου, ὅπου ἔπεσαν ὁ Ἀλῆς,

ἀνακαλυφθεὶς καὶ συλληφθεὶς ἐξεδάρη, ἡ δὲ δορά του, πληρωθεῖσα ἀχύρων, ἐστάλη εἰς Κων. Ἡ Ὑψ. Πύλη, χαρρακτηρίσασα τὸ κίνημα τοῦ Διουνυσίου ὡς ὑποκινηθὲν ὑπὸ τῶν χριστιανῶν Ἰωαννιτῶν, διέταξεν αὐστηρῶς τοὺς νὰ ἐγκαταλίπωσι πάντες τὰ ἐν τῇ φρουρίῳ οἰκήματά των καὶ νὰ συνοικισθῶσιν ἔξω αὐτοῦ, ἔκτοτε δὲ μέχρι σήμερον οὐδεμία χριστιανικὴ οἰκογένεια μένει ἐν τῷ τοῦ φρουρίου.

Ἐπεσκέφθη καὶ τὸν τάφον τοῦ περιδούτου Ἀλῆ Πασσᾶ τοῦ Τεπελενλῆ, τοῦ αἰμοχαροῦς σατράπου τῶν Ἰωαννίνων. Κεῖται ἐντὸς τοῦ φρουρίου ἐπὶ τοῦ εἰς τὸ ἀνατολικὸν ἀκρωτήριον ὑφουμένου τζαμίου «Φατιγιέ»,

Περιορίσθην νὰ σᾶς σκιαγραφῇσω τὰ μέρη αὐτὰ κυρίως, τὰ ὅποια συνδέονται μὲ τὸ ὄνομα τοῦ τρομεροῦ ἐκείνου τυράννου τῶν Ἰωαννίνων, διότι ὁ ἐπιτρεπτόμενος αὐτὰ εἶνε ἀδύνατον νὰ μὴ ἀναπαρστήσῃ ἐν τῇ φαντασίᾳ τὴν πλήρη τρόμων καὶ τραγικῶν συμβάντων ἐποποιῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης.

(Ἀπρίλιος τοῦ 1910)

ἈΣΠΑΣΙΑ ΦΩΚΑΕΩΣ

Ε Λ Α

Τώρα ποῦ φθάνουν τὰ μεσάνυχτα
καὶ τὴ δροσιὰ τὸ χῶμα πίνει,
τώρα ποῦ γύρω μας ἀπλώνεται
ὑπνος κι' ἀνέγγιχτη γαλήνη·

Ἔλα μαζί μου νὰ καθήσωμε
πέρα στὸν πλάτανο ἀπὸ κάτω,
μέσα στὸν ἴσκιό τὸν ἀκύμαντο
καὶ στὸ χορτάρι τὸ δροσᾶτο.

Τώρα ποῦ τάνθη ἀπ' τὰ χαμόκλαδα
πέφτουν στὴ γῇ λευκὴ σωρεία,
τώρα ποῦ λέγει τὸ φεγγάρι μας
τὴ χλωμιασμένη του ἱστορία·

Τώρα ποῦ τᾶστρα γλυκολάμπουνε
ἔκεί ποῦ ἀναπαύεται ἡ φύσις,
ἔλα νὰ νοιώσῃς τὴν ἀγάπην τους,
ἔλα καὶ σὺ νὰ μ' ἀγαπήσῃς.

Ἔλα· θὰ γείρω στὴν ἀγκάλῃ σου
καὶ θὰ σοῦ κλέψω τὸ φιλί σου,
βαθεῖα νὰ νοιώσω μ' ἓνα σύγκρου
μὲν εὐτυχία παραδείσου.

[Σμύρνη, 1910]

Ἐμεῖς θὰ λέμε τὸ τραγοῦδι μας
κάτω ἀπ' τοῦ πλάτανου τὰ φύλλα,
κι' ἐκεῖνα ὅς ὄνειρο θ' ἀφίνωνται
μ' ἀδιάκοπη ἀνατριχίλα.

Ἔλα· σὲ λίγο θὰ πλακώσουνε
ἀπὸ τάνηλιαστα τὰ μέρη
τὰ σκοτεινὰ ἐκεῖνα σύννεφα
καὶ θὰ μᾶς κρύψουν κάθε ἀστέρι.

Καὶ θὰ μᾶς κρύψουν τὸ φεγγάρι μας,
ποῦ τὲς χλωμάδες του τηρᾶμε,
νὰ μείνῃ ὁ δρόμος μας ἀφώτιστος,
νὰ μὴ γνωρίζωμε ποῦ πᾶμε.

Τώρα ποῦ φθάνουν τὰ μεσάνυχτα
καὶ τὴ δροσιὰ τὸ χῶμα πίνει,
τώρα ποῦ γύρω μας ἀπλώνεται
ὑπνος κι' ἀνέγγιχτη γαλήνη,

Τώρα γλυκὰ μὲ τὸν ἀστρόφεργο
καὶ μὲ τὸν ἴσκιό ποῦ ποθοῦμε,
πρὶν τῆς ζωῆς μᾶς βροῦν τὰ σύννεφα,
ἔλα τρελὰ ν' ἀγαπηθοῦμε.

ΣΤΕΛΙΟΣ Γ. ΣΠΕΡΑΝΤΕΑΣ

Τ Ο Μ Ε Λ Ι

(ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ)

Protinus aerii mellis caelestia donna
exequar.

[Verg. Georg. IV. I.]

Ο μέλι ὡς γνωστὸν κατασκευάζεται ὑπὸ τῶν μελισσῶν, αἱ ὅποια συλλέγουσαι τὸν εἰς τὰ διάφορα ἄνθη καὶ φυτὰ ὑπάρχοντα σακχαροῦχον ὀπὸν συγκείμενον ἐξ ἱσώδους ὕλης, κηροῦ καὶ ἀρωματικοῦ ἐλαίου, μεταβάλλουσιν αὐτὸν ἐν τῇ στομάχῳ τῶν εἰς μέλι, ὅπερ ἐκκρίνουσιν ἐν ταῖς κυψέλαις· συνίσταται δ' ἐκ φυτικού σακχάρου, κηροῦ, χρωστικοῦ κόμμεος, ἀλάτων καὶ ἐλευθέρων τινῶν ὀξέων, ἔχει δὲ τὴν ὁσμὴν τῶν ἁνθῶν, ἐξ ὧν συνελέχθη. Τὸ ποτὶν τοῦ μέλιτος διαφέρει κατὰ τοὺς τόπους, κατὰ τὸ ἄρωμα τῶν διαφόρων ἁνθῶν, ἐξ ὧν αἱ μέλισσαι ἐκμυζῶσι τὰς πρώτας ὕλας τοῦ μέλιτος, ἃς προσλαμβάνουσιν ἐκ τῶν ἐν αὐτοῖς πτητικῶν ἐλαίων καὶ τῶν συστατικῶν τῶν φυτῶν. Ἡ βρώσις μέλιτος προσερχομένη ἐκ δηλητηριωδῶν φυτῶν δύνανται νὰ ἐπενέγκῃ δηλητηριώδη φαινόμενα. Νοθεύεται δὲ καὶ κόπτει. Διαλύεται δ' ἐντελῶς ἐν τῇ ὕδατι. Ἐν Εὐρώπῃ σήμερον τὸ μεταχειρίζονται κυρίως εἰς τὴν φαρμακοποιῶν καὶ ἐλάχιστον εἰς ἄρτουςιν πρωϊνῆς τροφῆς, ἐνθ' ἐν Ἀσίᾳ καὶ παρ' ἡμῖν χρησιμεύει ἐν μέρει κυρίως εἰς τὴν γλυκυσματοποιῶν καὶ πλακουντοποιῶν.

Οἱ ἀρχαῖοι, ἔλλειψαι σακχάρους, τὸ μετεχειρίζοντο πολὺ εἰς φυσικὴν κατάστασιν, ὡς προσφάγιον, μετὰ γάλακτος (μελίκρατον), μετ' ὄζους (ὀξύμελι), μετ' οἴνου (οἰνόμελι), εἰς τὴν μαγειρικὴν, εἰς τὴν πλακουντοποιῶν, τὴν σακχάρωσιν τῶν καρπῶν, τὴν ποτοποιῶν, τὰ νογαλεῦματα καὶ ἐπιδόρπια κ.τ.τ. οὐχ ἤττον καὶ εἰς τὴν οἶνοποιῶν.

Οἱ Πυθαγόρειοι ἐτρέφοντο δι' ἄρτου καὶ μέλιτος, ὃ δὲ Δημόκριτος σχεδὸν διὰ μόνου τοῦ μέλιτος ('Αθ. 47) τὴν δὲ μακροβιότητα τῶν Κυρνίων, οἰκοῦντων περὶ Σαρδῶνα, ἀπέδιδον εἰς τὴν διαρκὴ χρῆσιν

Οἱ ἄρχατοἰ ἐγνώριζον τὸ σακχαροκάλαμον καὶ δὲν ἐδράδυνον νὰ κρυσταλλοποιήσωσι τὸν ὀπὸν αὐτοῦ· ἀλλὰ τὰ μέσα τῆς συγκοινωνίας, ἢ ἄγνοια τῆς υπάρξεως τῆς σακχάρως, ἅτινα καθίστων τὸ ἐμπόριον αὐτῆς θαπννερὸν καὶ ἐπομένως τὴν τιμὴν αὐτῆς ὑπέρογκον, ἅμα δὲ καὶ ἡ ἐρριζωμένη συνήθεια τῆς χρήσεως τοῦ μέλιτος περιώρισαν τὴν χρῆσιν αὐτῆς μόνον ἐν τῇ φαρμακοποιῇ. Ἐξ ἀνάγκης λοιπὸν τὸ μέλι κατεῖχεν ἐν τῇ ἀρχαιότητι τὴν θέσιν, ἣν παρ' ἡμῖν κατέχει σήμερον ἡ σάκχαρις.

Ἡ μελισσοτροφία λοιπὸν ἦτο σπουδαιοτάτη ἐν τῇ ἀρχαιότητι ἀποφέρουσα ὅσον καὶ οἱ ἀμπελώνες. Τὴν μελισσοκομίαν λοιπὸν ὑμνήσαν οἱ ποιηταὶ¹, ὥς καὶ τὴν ἡδύτητα, τὴν καθαρότητα καὶ τὸ ἄρωμα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους μέχρι τοῦ Βιργιλίου καὶ Πλινίου ἐκτὸς τῶν εἰδικῶν καὶ ἄλλων. Πρὸς ἑξαρσιν τοῦ Πινδάρου εἶπον ὅτι αἱ μέλισσαι ἔθεσαν μέλι εἰς τὸ στόμα του ὅτε ἀπεκοιμήθη ἐν τινι δδῶ (Παυσαν. Θ' 23.2). Ἀνάλογόν τι ἐλέχθη καὶ διὰ τὸν Πλάτωνα (Cicer. de Divin. I. 36). Μόνον ὁ Ἀριστόμαχος ὁ Σολεὺς κατέγεινε μετ' ἀφοσιώσεως ἐπὶ ἔτη εἰς τὴν μελισσοκομίαν· δυστυχῶς ἔξ ἀπάντων τῶν μελισσοουργικῶν τούτων οὐδὲν ἡμῖν διεσώθη. Ἡ μελισσοτροφία παρ' Ἑλλήσιν εἶναι ἀρχαιοτάτη, ἀφοῦ ἀποδίδεται εἰς τὸν Βάκχον, ὅπ' ἄλλων δὲ εἰς τὸν Ἀριστᾶν.

Εἰς τινὰς χώρας, ὅταν ἐθεώρουν ὅτι αἱ μέλισσαι εἰς τὸ τέλος τοῦ φθινοπώρου ἐξεμύζησαν πάντα τὰ ἄνθη, ὅσα ἡδύνατο νὰ ταῖς παράσχῃσι τροφὴν τινα, τὰς μετέφερον εἰς ἄλλα μέρη εὐνοϊκώτερα. Ἀφήρουν λοιπὸν τὰς κυψέλας νύκτωρ καὶ τὰς ἐγκαθίστων ἀλλաχοῦ. Αἱ τῆς Ἀχαΐας μετεφέροντο ἐν Ἀττικῇ ἢ ἐν Εὐβοίᾳ· ἐν Σκύρῳ συνεκεντροῦντο αἱ τῶν Κυκλάδων· ἐν Ἰόλῃ αἱ τῶν ἄλλων Σικελικῶν πόλεων. Τοῦτ' αὐτὸ ἐγένετο ἐν Ἰσπανίᾳ καὶ ἀλλαχοῦ. Ἡ συγκομιδὴ τοῦ μέλιτος ἐλάμβανε χώραν κατὰ τὴν κατάλληλον ὥραν δις ἢ τρίς τοῦ ἔτους, ἦτοι τὴν ἀρχὴν τοῦ θέρους, καὶ τὸ φθινόπωρον. Τὸ τῆς πρώτης συγκομιδῆς μέλι, παραγόμενον κατὰ τὴν καταλληλοτέραν τοῦ ἔτους ὥραν, θεωρεῖτο ὡραῖον καὶ ἐπρωτιμᾶτο ὑπὸ πάντων καὶ μάλιστα τῶν φαρμακοποιῶν. Οἱ ἐρασταὶ τοῦ μέλιτος τὸ κατέτασσαν εἰς κατηγορίας καὶ βαθμοὺς, συμφῶνως μὲ τὴν τροφὴν τῶν μελισσῶν. Ἐννοεῖται ὅτι τὸ μέλι χωρῶν τινων ἐπρωτιμᾶτο καὶ ἐξετιμᾶτο περισσότερον ἄλλων· τὸ τῆς Ἀττικῆς ὅμως ἦτο τὸ διασημότερον πάντων· οἱ ποιηταὶ τὸ ἐξύμνησαν ὑπερβαλλόντως, ἢ δὲ φήμη του διεσώθη μέχρις ἡμῶν. Αἱ Ἀθῆναι ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἡδῆ τοῦ Σόλωνος κατηνάλισκον πολὺ μέλι· συνεκεντροῦτο εἰς τὰς κλιτύας τοῦ Ὑμηττοῦ· ἡ ὑπεροχὴ του προήρχετο πρῶτον ἀπὸ τὴν λεπτότητα τοῦ ἀρώματος τοῦ θύμου, ἔξ οὗ ὁλόκληρος ὁ Ὑμηττός ἐκαλύπτετο, καὶ ὃν εἰς μάτην προσεπάθησαν νὰ καλλιεργήσωσι διὰ σπέρων καὶ ἀλλαχοῦ· ἅμα δὲ διότι οἱ μελισσοτρόφοι συνέλεγον τὸ μέλι ἄκαπτον (ἀκάπνιστον), ἐνῶ ἀλλαχοῦ ἐκάπνιζον

¹ Ἐν τῇ ἑλλ. γλῶσση ὑπάρχουν πολλὰ τοιαῦτα ἐπίθετα ὡς μελίρρινος, μελίγινος, μελίπαις, μελίπνους, μελισσάτοκος, μελισταγῆς, μελιτερπῆς κ.τ.λ.

τάς κυψέλας πρό τῆς συλλογῆς καὶ τὸ λεπτόν τοῦτο προϊόν ἐστερεῖτο τοῦ ἀρώματος καὶ τῆς γεύσεως, ἐνῶ τὸ ἐλληνικὸν διετῆρει ἀνόθευτον ὅλον τὸ φυσικόν καὶ λεπτόν ἀρώμα του. Ἡ Θεσσαλία, ἡ Ἀχαΐα καὶ ἡ Ἀρκαδία εἶχον μελισσοτροφεία· ἡ δὲ μελισσοκομία ἡδύοικει· ἐπίσης ἐν Εὐβοίᾳ, Θάσῳ, εἰς τὰς Κυκλάδας καὶ μάλιστα ἐν Σκύρῳ. Τὸ δὲ τῆς Καλύμνου μέλι ἡδύνατο ν' ἀντιταχθῇ πρὸς τὸ τῆς Ἀττικῆς.

Αἱ πρῶται μέλισσαι κατὰ τινὰς ἐγεννήθησαν ἐν Κρήτῃ. Κατὰ παράδοσιν τινὰ τῆς νήσου ὁ Ζεὺς νήπιον ἐν σπηλαίῳ τινὶ διὰ μέλιτος ἐτράφη ὑπὸ τῆς Μελίσσης θυγατρὸς ἐνός τῶν βασιλέων τῆς· τοῦτο σημαίνει ὅτι ἡ μελισσοτροφία ἐπεκράτει ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ πρό ἀμνημονεύτων χρόνων· εὐρέθῃ μάλιστα καὶ μέλισσα ἐκ χρυσοῦ ἐν Κρήτῃ. Ἐν Ἐφέσῳ αἱ ἱέρειαι τῆς Ἀρτέμιδος ὠνομάζοντο *Μέλισσαι*· ἀρχαῖαι δὲ παραδόσεις ἀποδίδουσι μυστηριώδη τινὰ σχέσιν μεταξύ τῶν μελισσῶν καὶ τῆς ἐγχωρίου θεότητος, ὅπερ ἄλλως τε καὶ ἐνισχύουσι τὰ νομίσματα τῆς χώρας ταύτης. Ἡ Κύπρος καὶ ἡ Ἀφρικὴ παρήγαγον μεγάλας ποσότητας μέλιτος, χωρὶς ὅμως νὰ φθάσωσι τὸ τῆς Σικελίας καὶ μάλιστα τὸ τῆς Ὑδλης, τὸ λίαν ἐκτιμώμενον παρὰ Ῥωμαίοις.

Ἐπειδὴ δὲ ἡ παραγωγή τοῦ καλοῦ μέλιτος δὲν ἐξήρκει εἰς τὴν κατανάλωσιν, εὐρέθῃ τρόπος νοθείας διὰ διαφόρων ὕλιν· τὸ τῆς Κορινθίης εἶχε κακίστην φήμην ἔνεκα τῆς δυσοσμίας του· τὸ τῆς Σαρδηνίας μάλιστα ἔνεκα τοῦ μελισσοφύλλου, ὅπερ ἐνέμεντο αἱ μέλισσαι, παρεβάλλετο πρὸς τὸ τοῦ Εὐξείνου Πόντου, ὅπερ ἔθεωρετο *μαυόσμενον*· ἡ ἰδιότης αὕτη φαίνεται νὰ προήρχετο ἐκ τοῦ ἄνθους τοῦ ῥοδοδένδρου. Τὸ τῆς Ποντοηρακλείας προήρχετο ἐξ εἰδους τινὸς ἀξουλίας ἐμπεριεχούσης δηλητηριώδεις οὐσίας κατὰ τινὰ ἐτη. Ὅσοι ἐκ τῶν μυρίων τοῦ Ξενοφῶντος ἔφαγον μέλι ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Κόχλων, προσεβλήθησαν ὑπὸ παραφροσύνης ἅμα δὲ ἐμέτου καὶ διάρροιας μὴ δυνάμενοι νὰ σταθῶσιν ὄρθοι· ὅσοι δ' ἔφαγον ὀλίγον, φαίνοντο ὡς μεθυμένοι· ὅσοι δὲ πολὺ, ἐμαίνοντο· τινὲς δὲ καὶ ἀπέθανον· ἀκριβῶς δὲ μετὰ 24 ὥρας ἡ μανία παρήλθεν ἀλλὰ μόνον τὴν τρίτην ἢ τετάρτην ἡμέραν ἡδύνατο νὰ ἐγερωθῶσιν ὡς ἐκ φαρμακοποιίας (Ξενοφ. Κυρ. Ἀνάβ. Δ'. κ. γ'. 20-1). Δὲν εἶναι ἄλλως τε ἄγνωστον ὅτι πρό τῆς μελισσοκομίας ἦτο γνωστὸν τὸ ἄγριον μέλι. Ὁ ἄγ. Ἰωάννης ὁ Πρόδρομος ἐτρέφετο μὲ ἀκρίδας καὶ μέλι ἄγριον (Εὐαγ. Ματθ. Γ' 4).

Τὸ μέλι ἦτο γνωστὸν εἰς τοὺς ἐμνηρικοὺς χρόνους, ἀφοῦ πολλάκις ἀναφέρεται ὑπὸ τοῦ Ὀμήρου, ὁ δὲ Ἡσίοδος ἀναφέρει τὴν λέξιν σίμβλον (κυψέλην) εἰς τὴν Θεογονίαν του (598), ἀφοῦ ἄλλως τε καὶ ὁ Ζεὺς ἐμέθυσε τὸν Κρόνον διὰ μέλιτος. Τὸ νέκταρ καὶ ἡ ἀμβροσία, ἀναφερομένα ἐπίσης ὡς οὐρανία τροφή, κατεσκευάζοντο κυρίως ἐξ αὐτοῦ· κατετίθητο δὲ καὶ εἰς τοὺς βωμούς τῶν θεῶν. Τὰ μελισσοποία ταῦτα ἐτελοῦντο πρό πάντων εἰς τὰς θυσίας, ἐνθα ἐλάμβανον χώραν *νημέα* (προγεγενημένον), μάλιστα εἰς τοὺς ἀγροτικούς θεούς.

τοῦντας εἰς τὸν θάνατον, ἴσως διότι ἡ μέλισσα ἦτο σύμβολον τῆς ἀναστάσεως καὶ τῆς ἀθανασίας.

Ὁ Δημόκριτος οὐ μόνον ἐζη διὰ μέλιτος, ἀλειφόμενος καὶ ἐξωτερικῶς δι' ἐλαίου, ἀλλὰ καὶ παρέτεινε τὸν βίον του ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας διὰ τῆς ὁσμῆς αὐτοῦ (Ἀθῆν. 46). Φαίνεται δὲ τοῦτο νὰ ἐχρησίμευσεν εἰς διύθησιν τῶν τοξινῶν καὶ τῶν μικροβίων, ὧν τὴν ὑπαρξιν δὲν φαίνεται νὰ ἡγνόει. (Διογ. Λαέρτ. Βιβλ. Θ'. 44).

Ἡ καταγωγὴ τοῦ μέλιτος ἐθεωρεῖτο θεία, ἡ δὲ μέλισσα ἦτο ἔμβλημα ἀγνότητος (τὸ περιεργότατον δὲ πάντων εἶναι ὅτι αἱ μέλισσαι ἀναγνωρίζουσι διὰ τῆς ὁσφρήσεως τὸν πρὸ μικροῦ συνευρεθέντα ἄνδρα μετὰ γυναικὸς (Πλουτ.), χρησιμεῖον ἅμα καὶ ὡς ἀντισηπτικὸν οὐ μόνον διὰ τὴν ἐν αὐτῇ διατήρησιν τῶν ὀπωρῶν, ἀλλὰ καὶ διότι οἱ φυσιολόγοι τὸ μετεχειρίζοντο ὡς οἱ σημερινοὶ τὸ οἶνό-πνευμα. Ἐντεθεν προῆλθε καὶ ἡ ταρίχευσις διὰ μέλιτος παντός ἐπισήμου προσώπου, ὅπερ ἤθελον νὰ μὴ θάψωσιν ἀμέσως ἢ νὰ διατηρήσωσι καὶ διὰ παντός. Συνήθεια, εἰσαχθεῖσα παρ' ἡμῖν ἐξ Ἀνατολῆς διὰ τῆς Κρήτης. Τὸν νεκρὸν λοιπὸν κατεκρήρουν (ἐκ διαλευμένου κηροῦ) ἢ ἔθετον ἐν μέλιτι· δι' ἀμφοτέρων δὲ τῶν μεθόδων τούτων ἐπετυγχάνετο ὁ σκοπὸς ἕνεκα τῆς ἐμφράξεως τῶν πόρων τοῦ σώματος. Διότι πῶς ἡδύνατο νὰ ἐκτεθῇ ὁ νεκρὸς τοῦ Πατρός-κλου ἐπὶ 9 ἡμέρας, ὁ δὲ τοῦ Ἀχιλλέως ἐπὶ 12; Καὶ ὁ τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου ἐν τῇ μέλιτι διετηρήθη, ἀφοῦ ὁ Ἀριστεὺς μόλις ἐντός δύο ἐτῶν κατῳρώσει νὰ κατασκευάσῃ τὴν θαυμασίαν ἐκείνην ἀρμά-μαξαν, τὴν συρομένην ὑπὸ 64 ἡμιόνων πρὸς μεταφορὰν τοῦ νεκροῦ τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου ἐκ Βαβυλῶνος εἰς Ἀλεξάνδρειαν, ὅν ἐπεσκέψθησαν καὶ ἔψαυσαν μετὰ αἰῶνας καὶ αὐτοκράτορες τῆς Ῥώμης.

Οἱ μεσημβρινοὶ λαοὶ εἶχον ἀνέκαθεν κλίσιν διὰ τὰ γλυκὰ. Ἑλλη-νές τε καὶ Ῥωμαῖοι ἐθεώρουν τὸ μέλι ὡς οὐράνιον δῶρον ἐφαντά-ζοντο δὲ τὴν τροφὴν τῶν θεῶν ἀνάλογον πρὸς τὸ μέλι. Μετὰ τὸ γάλα τῆς τροφοῦ, τὴν πρώτην τροφὴν ἦν παρῆχον εἰς τὰ παιδιά, ἦτο τὸ μέλι. Ἐκ τῆς ἐντυπώσεως τῶν ὑγιεινῶν αὐτοῦ ἀρετῶν, ὅς καὶ ὑπερθεματίζον, παρῆχον οἱ Πυθαγόρειοι φιλόσοφοι τιμητικὴν θέσιν αὐτῇ. Ἄνευ μέλιτος οὔτε πέμματα, οὔτε μελίπηκτα, οὔτε γλυκύ-σματα ἐξ ὀπωρῶν, ὡς κυδωνίων, χωριστά, καὶ κατ' εἶδος, ἢ ἀναμει-γμένα· ἐκτός τούτου ἔθαπτον τὰς ὁπώρας ἐντός τοῦ μέλιτος, οὗτω δὲ τὰς διετήρουν τὸν χειμῶνα ὀλοκλήρους καὶ ἀπέκτων συνάμα *μηλό-μελι* δηλ. μέλι ἢ μᾶλλον εἶδος σιροπίου μετὰ τὴν ὁσμὴν τῶν ἐν αὐτῇ διατηρηθέντων καρπῶν. Αἱ κηρήθραι (μελίκηρα, μελόπηκτες) παρ-ετίθεντο μεταξὺ τῶν ἀγροτικῶν πληθυσμῶν εἰς φυσικὴν κατάστασιν, εἰς δὲ τοὺς πλουσίους καθαρισμέναι μετ' ἄλλων ἐπιδωροπνίων. Εἰς συμπόσιόν τι, ὅπερ αὐλικὸς τις τοῦ Νέρωνος παρέθεσεν αὐτῇ, μόνον ἡ δαπάνη τοῦ μέλιτος ἀνῆλθεν εἰς 400,000 σιγστέρσια (110 χιλ. φρ.). Ἐννοεῖται ὅτι μέρος τῆς δαπάνης ταύτης ἀνήκεν εἰς τὰ ποτά, ἅτινα ἐλλείψει σακχαρώς κατεσκευάζοντο διὰ μέλιτος.

Τὸ ὑδρομέλι πινόμενον πάραυτα εἶναι ἀβλαβὲς ἰδύποτον· ὅταν

δυναμικὸν ὡς κηρήθραι μετὰ ἄλλων ἐπιδωροπνίων ποτὸν καὶ φαί-

νεται ὅτι ἦτο δύσκολον νά διακριθῇ ἀπὸ τοῦς καλλιτέρους λευκοῦς οἶνους. Ἰσως δὲ τὸ μέθυ τοῦτο προηγήθη ἐν Ἑλλάδι τοῦ οἶνου.

Τὸ *μελίκατον* (μελίγαλα) ἔθεωρεῖτο ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ὡς ἡ τελειότερα καὶ ἡδυτέρα τροφή διὰ τὸν ἄνθρωπον· ἦτο ἡ τροφή τῆς χρυσοῦς ἐποχῆς τῶν παιδίων.

Αἱ *μελιτοῦθια* κατασκευάζοντο διὰ τοῦ γλεύκους τῶν σταφυλῶν ἐν ᾧ ἀνέλυσον καὶ μέλι, προκειμένου δὲ νά διατηρηθῇ τὸ ἄφηνον νά ὑποστῇ ζύμωσιν.

Τὸ *οἶνόμελι* (*mulsum*) ἦτο λίαν περιζήτητον· ἀφοῦ ἐδράζετο τὸ μέλι, ἀνεμιγνύετο μὲ οἶνον ἐκ τῶν καλλιτέρων κατὰ προτίμησιν δὲ καὶ ἐκ τῶν παλαιότερων. Ἐν καλῷ δὲ δεῖπνῳ τὰ *εἰσόδια* (*entrées*) συνωθεύοντο πάντοτε ὑπ' αὐτοῦ. Ἀναφέρονται δὲ πρόσωπα φθάσαντα εἰς βαθύτατον γῆρας, διότι ἀντὶ πάσης ἄλλης τροφῆς ἐλάμβανον οἶνόμελι βρέχοντες τὸν ἄρτον ἐν αὐτῷ. Ὁ Ῥωμύλιος Πολλίων, ἐρωτηθεὶς ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Αὐγούστου πῶς κατῳρίσθη νά γείνη ὑπερκατοντούτης, ἀπήντησεν: «οἶνόμελι ἐντός καὶ ἔλαιον ἐκτός». Εἰς τὰς ἀνασκαφὰς τῆς Πομπηεῖας εὐρέθησαν ἐπὶ τραπεζῶν ἐν τινι ποτοποιεῖν *calda* ποτήρια ἀπὸ πελάτας, τὰ ὅποια εἶχον μέλι, ἐξ οὗ εἰκάζουσιν ὅτι ἐν τοῖς καταστήμασι τούτοις ἐπίνετο μέλι ἀναλελυμένον ἐν θερμῷ ὕδατι.

Οἱ *μυρεῖνοι* ἔθετον ἐντός διαφόρων ἀρωματικῶν ἐλαίων μέλι. Ἐν τῇ *φαρμακοποιᾷ* τὸ μέλι κατεῖχε σπουδαῖαν θέσιν χρησιμοποιοῦμενον διὰ τὰς παθήσεις τῶν ὀφθαλμῶν, τῶν ὠτων, τῆς ῥινός, τοῦ λάρυγγος καὶ τοῦ στήθους. Καθαρόν ἢ ἀναμεμιγμένον μετ' ἄλλων οὐσιῶν, διὰ τὰς πληγὰς, τὰ δῆγματα τῶν δηλητηριωδῶν ζώων, ἢ τὴν ἐκ τῶν μυκήτων δηλητηρίασιν, ἔθεωρεῖτο συντελεστικόν. Τὸ θαλασσόμελι ἦτο καθαρτικόν, τὸ ὀξύμελι κατάλληλον διὰ πυρετοῦς, τὸ ρόδόμελι διὰ τοῦς εὐαρεστομένους εἰς τὰ ἀρώματα.

Τὸ μέλι ἦτο πολυτίμον εἰς τὴν οἰκιακὴν οἰκονομίαν διὰ τὴν κατασκευὴν ἄλμης, ἐν ἣ ἐτίθετο μετ' οἶνου, ὡς καὶ σήμερον ἐν Γαλλίᾳ κατασκευάζεται, πλὴν τῆς συνήθους, καὶ ἀρωματικῆς ἄλμης, ἐν ἣ τίθεται καὶ σάκχαρις· ἐπίσης καὶ εἰς τὴν βιομηχανίαν διὰ τὴν πορφυροποιάν, ὡς καὶ εἰς τὴν τῶν πολυτίμων λίθων διὰ τὰς κολῆδας.

Τὸ διάταγμα τοῦ Διοκλητιανοῦ ὀρίζει τὴν τιμὴν τοῦ ἀρίστου μέλιτος εἰς 40 δηνάρια ($\frac{90}{100}$ τοῦ φρ.) τὸν ἰταλικόν ἑκτάα ἢ ἕξστην (*sextarius*) ($\frac{1}{2}$ λίτρας), τὸ τῆς δευτέρας δὲ ποιότητος εἰς τὸ ἡμισυ τῆς τιμῆς ταύτης. Τὸ ἐκ φοινίκων δὲ εἰς 20 δηνάρια.

Τὰ μελισσοτροφεία ἐτίθεντο ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Πανὸς καὶ τοῦ Πριάπου, ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων δὲ ὑπὸ τὴν τῆς θεᾶς τῆς μελιτοურγίας *Mellona* (ἢ *Mellunia*).

Εἶναι περίεργον ὅμως ὅτι ἐν χώρᾳ, ἐνθα ἄλλοτε ἡ μελισσοτροφία ἔλαβε τοιαύτην ἐπιτυχὴν ἀνάπτυξιν, ἡ καλλιέργεια τοῦ μέλιτος δὲν εἶναι ἀνάλογος ἢ μᾶλλον εἶναι ἐλαχίστη, — ἀφοῦ ἐπὶ τοιοῦτοκρατίας ἀνέφικον νά φθάσῃ εἰς 300 χιλιάδας σήμερον δὲ μόνον εἰς

μέλι· ἀμφοτέρα δὲ εἶναι λίαν χρήσιμα καὶ ἐπωφελεῖ εἰς τὴν οἰκονομίαν καὶ μάλιστα ὅταν πρὸ τόσων ἔβη ἐτῶν ἔχωμεν τὴν σάκχαριν εἰς τὴν ὑπέρογκον τιμὴν, εἰς ἣν τὴν ἀγοράζομεν, καὶ ἣ ὁποία δύναται ν' ἀντικατασταθῇ σχεδὸν ἐξ ὀλοκλήρου διὰ τε τοῦ μέλιτος καὶ τοῦ ἐψήματος.

"Ὅρα Γαλήν. Περί τροφ. δυν. τ. Β'. Γ'. κ. ΑΘ', Στράβωνα, Παλ. Διαθήκην, "Ὀμηρον κλπ.

('Αθήναι, 'Ιούλιος τοῦ 1910)

ΑΘΑΝ. Ν. ΒΕΡΝΑΡΔΑΚΗΣ

Σ' ΤΟ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙ

Πέσαν τοῦ βουνοῦ τ' ἀπόσκια
 'ς τοῦ μοναστηριοῦ τὰ κιόσκια,
 ξεψυχᾷ γλυκὰ ἢ βραδεῖα,
 καὶ στερνὸ ξεψύχημά της
 ἀργαφύσητος ὁ μπάτης
 σεῖ τῆς φτέρης τὰ κλαδιά.

Πέσαν τοῦ βουνοῦ τ' ἀπόσκια
 'ς τοῦ μοναστηριοῦ τὰ κιόσκια,
 καὶ σωπάσαν τὰ πουλιά·
 λιβανιοῦ καπνὸς μυρίζει,
 κ' ἡ καμπάνα νανουρίζει
 τὰ παντέρημα κελλιά.

Πέσαν τοῦ βουνοῦ τ' ἀπόσκια
 'ς τοῦ μοναστηριοῦ τὰ κιόσκια,
 σκοτιδιάζει ἢ ἐκκλησιά,
 κι' ὁ σταυρὸς στήν κορυφή της
 λάμπει σὰν ἀποσπερίτης
 μέσ' στήν ἄγρια μοναξιά.

('Απὸ τὴν Γαλήνην)

Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istitou
 Restrictions apply.

ΑΙ “ΒΟΣΠΟΡΙΔΕΣ,, ΤΟΥ ΒΙΖΥΗΝΟΥ

(‘Ανέκδοτος ἐπιστολή τοῦ ποιητοῦ)

ΔΙΑ τοὺς ἀνθρώπους ποῦ ἔμαθαν νὰ φιλοσοφοῦν περὶ τῆς ἀστασίας τῶν πραγμάτων — λέγει ὁ ποιητὴς Βιζυηνός — διὰ τοὺς ἀληθινούς ἀνθρώπους ἐκδίδω τὰς «Βοσπορίδας» μου ὡς μέσον κατὰλληλον νὰ παιδρύνῃ ὀλίγον τὰ πρόσωπά των καὶ μικρόν νὰ τοὺς ἀπασχολήσῃ ἀνακουφίζον τὰ βεβαρημένα των πνεύματα. Περί τῶν ὄντων ἐκείνων, τὰ ὅποια μὴδὲν σοφὸν ἐκ τῆς ζωῆς των διδαχθέντα θέλουν καὶ καλὰ νὰ πέσουν στὸν ἡλιό, οὐδεὶς λόγος!»

Καὶ ὁ ποιητὴς μαζεύει μερικά λουλούδια ἀπὸ τὸν ὄροςερὸν Βόσπορον, μερικάς ἀνεμώνας ἀπὸ τὴν γῆν τῆς Ἀττικῆς καὶ πλέκει τὴν ἀνθοδέσμην τῶν «Βοσπορίδων». Πολλὰ ἀπὸ τὰ λουλούδια αὐτὰ ἔφεραν τὸν τίτλον «Ἄρες, μάρες, κουκουνάρες» καὶ ἐστάλησαν εἰς τὸν ποιητικὸν διαγωνισμόν κερδήσαντα τὸ πρῶτον βραβεῖον. Ὁ εἰσηγητὴς τοῦ διαγωνισμοῦ καὶ ποιητὴς τῆς «Χίου Δούλης» ἤρρε — ὡς λέγει — πάρα πολλὴν λεπτότητα καὶ χάριν, ἠσθάνθη ἓνα ἄρωμα τοῦ Χριστοπούλου, ἓνα ἰδιαίτερον μῦρον τοῦ Τανταλίδου καὶ τὰ ἐκαμάρωσε ὡς γελαστά παιδιὰ τοῦ Ἀνακρέοντος. Δι’ αὐτὸ τὰ ἐστεφάνωσε. Καὶ τὰ πικρὰ αὐτὰ ἀλλὰ ζηλευμένα φύλλα τῆς δάφνης δέχεται ὁ ποιητὴς μὲ μετριοφροσύνην καὶ μὲ ἀγάπην νὰ περιτυλίξῃ τὰ λουλούδια τῶν «Βοσπορίδων» του. Μὰ νὰ τὰ ἐκθέσῃ; Ξεῦρει πῶς τὸ δημόσιον δύσκολα χαρίζεται εἰς ποιήματα, καὶ ὅτι ὁ ἓνας θὰ κλείσῃ τὸ μάτι δεξιὰ, ὁ ἄλλος θὰ ζαρῶσῃ τὰ μούτρα, καὶ ὁ τρίτος θὰ στρέψῃ τὴν ῥάχην. Ἀδιάφορον. Ἐκεῖνος ἀποφασίζει νὰ παρουσιάσῃ τὴν ἀνθοδέσμην του εἰς τὸ δημόσιον καὶ νὰ ζητήσῃ τὴν κρίσιν ἐνός μόνον, τοῦ Ἠλίου Τανταλίδου. Εἰς αὐτὸν χρεωστεῖ τὸ πρῶτον πᾶσι τοῖς ἀνθρώποις. Ἐπενεύσθη τὸ πρῶτον ὄνειρό του, ὅταν μαθῇ

γικήν σχολήν τῆς Χάλκης, καὶ εἰς αὐτοῦ τὴν σύστασιν ὀφείλει δι-
σπουδάζει τώρα στήν Γερμανίαν.

Ἄλλ' ἔχει τόσον καιρόν νά γράψῃ στόν διδάσκαλόν του, τόσον
καιρόν! Ἀφωσιώθη δλόψυχα εἰς τὰς φιλοσοφικάς μελέτας, εἰς τὰ
μαθήματά του, καὶ τό ποιητικό του ἀλογάκι, ἀτροφειμένο καὶ κατὰ-
κοπο, βόσκει σέ ἀγνωστο λειβάδι, φευγάτο ἀπό
τὰ χέρια του. Ὁ ποιητής εἶνε μαθητής τώρα
καὶ τίποτε περιπλέον.

Ἔρχεται ὁμως καιρός ποῦ ἡ φαντασία του
ζωγραφίζει τό ἄφθαστο καὶ καθάριο παλάτι
τῆς τέχνης. Ὡσάν νά βλέπῃ τό γελαστό νησί
τῆς Χάλκης, τόν τυφλόν ποιητήν νά χορδίζει
τὴν λύραν του, καὶ ὥσάν ν' ἀναγαλλιάξῃ στὰ
μαγεμμένα τραγούδια ποῦ μέ θεία μουσική
πληροῦν τόν αἰθέρα. Καὶ βλέπει τόν ἑαυτόν του
χωρίς ἔνδυμα γάμου εἰς τοιαύτην παρουσίαν,
ὥσάν νά ἔρχεται λασπωμένος μέ λερωμένα τσαρούχια. Παρηγορεῖ-
ται μόνον στήν μεγάλην ἀγάπῃ ποῦ ἔχει μέσα του ὁ μέγας ποιη-
τής τῆς Χάλκης, στήν Ἀγαπῶ. Μόνον σ' αὐτὴν ἐλπίζει καὶ μαζεύων
μερικά παλαιὰ του τραγούδια τὰ προσφέρει δειλὰ - δειλὰ στόν διδά-
σκαλόν του νά τὰ κρίνῃ. Ἀρά γε θὰ τὰ ἀρέσῃ;

Ἔτσι γράφει ὁ ποιητής ἀπό τὴν Γοτίγγη στόν διδάσκαλόν του τό
ὁμορφότατο τοῦτο γράμμα, ποῦ ἀνεῦρε ὁ φίλος διευθυντής τῆς Θεο-
λογικῆς σχολῆς κ. Στρινόπουλος μετὰ τοῦ καθηγητοῦ κ. Παντελῆ
Κομνηνοῦ παραρριχμένο εἰς μιὰ γωνιά τῆς βιβλιοθήκης. Τοὺς εὐχα-
ριστῶ, διότι μοῦ τό προσέφεραν νά τό δημοσιεύσω. Λυποῦμαι μόνον
ποῦ δὲν εὗρέθῃ μαζί καὶ ἡ ἀγγελία τῆς ἐκδόσεως τῶν *Βοσκορίδων*.

Ἡλίας Τανταλίδης

Ἰδού αὐτό :

Γοτίγγη 1876

13/25 Ἰουνίου

« Σεβαστέ μοι Διδάσκαλε !

Μὴ μὲ μαλώσετε ἂν ἐμβαίνω μὲ λερωμένα τσαρούχια εἰς τὸ καθά-
ριον σας κατὼν.

Εἶμαι χωριατοπαῖδι, καθὼς γνωρίζετε, καὶ ἔχω διατύσει μακρόν
πολὺ μακρόν καὶ λασπωμένον δρόμον ἕως οἷον φθάσω εἰς τὸ ὠραίον
καὶ τερπνόν νησάκι σας. Θὰ μὲ εἰπῇτε βεβαίως : αὐτὸ ἀντιβαίνει εἰς
τὰς λεπτιὰς συνηθείας καὶ τὰ λεπτότερα ἥθη τῶν χρόνων μας καὶ δὲν
ἔπρεπε νά ἔλθῃς τόσον ἀργὰ καὶ τόσο λασπωμένος, ἀφοῦ μάλιστα,
καθὼς μᾶς εἶπαν, ἔχεις, δὲν εἰξεύρω πόθεν λαβὼν, ἓνα μικρὸ φτε-
ρωτὸ ἀλογάκι, τοῦ ὁποίου ἠδύνασο νά κάμῃς χοῦσιν καὶ νά μὴ χρο-
νίσῃς τόσον πολὺ καθ' ὁδὸν καὶ νά μᾶς ἔλθῃς ἐδῶ πεζὸς καὶ ἐπομέ-
ως λασπωμένος.

Συμπάσῃ, διδάσκαλέ μου. Τὸ ἀλογάκι ἔλαθε κατὰ τὴν παρελθοῦσαν

κακογεμιωνιά, ἔνεκα πολλοῦ φόβου καὶ ὀλίγης τροφῆς, ἀπὸ ἄτροφίαν. Διὰ τοῦτο, ἅμα ἦλθε τὸ καλοκαίρι, μοῦ ξέφυγε ἀπὸ τὰ χέρια καὶ βόσκει τώρα δὲν εἰξεύρω σὲ ποῖο λειβάδι.

Ἀνποῦμαι διότι δὲν εἵμπορὸν νὰ δικαιολογήσω τόσον εὐκολὰ καὶ τό: διατὶ ἔρχομαι τόσον ξώρας καὶ πάρορα. Πιστεύω ὅμως ὅτι θὰ μὲ συγχωρήσετε. Ἐνόμισα ὅτι ἡ θύρα σας εἶνε δι' ἐμὲ ἀνοιχτή κατὰ πᾶσαν ὥραν.

Κι' ἂν ἦν' ἀργὰ καὶ σκοτεινὰ

κ' ἡ ὥρα περασμένη,

ἡ θύρα ῥ' ἀνάνοιχτ' ἀγρυπνᾷ

κ' ἡ Ἀγαπῶ προσμένει.

Ἄν εἶναι ἀληθὲς ὅτι μὲ περιμένετε ;

Καὶ περιμένετε βεβαίως σὺν καλῇ ἀγαπητικίᾳ νὰ σὰς φέρω κανένα

Γ. Μ. Βιζυηνός

δροσερὸ στεφάνι ἀνθολογημένο ἀπὸ τὰ χλωρὰ τῆς Γερμανίας λειβάδια. Ἡ προσδοκία σας, ὅσον ἀποβλέπει τὴν καλὴν μου πρόθεσιν, δὲν θὰ διαφραϊσθῇ τὸ στεφάνι ὅμως, τὸ ὅποιον σὰς φέρω, δὲν εἶνε ἀπὸ τὴν συννεφώδη καὶ ψυχρὰν αἰμόσφαιραν τοῦ τόπου τοῦτον καμωμένοι. Τὸ ἔχω πλέξει ἀπὸ τ' ἀνθόλια ἐξείνα, τὰ ὅποια θάλλουν παρὰ τὰς ὥραιάς τοῦ Βοσπόρου σας ὄχθας. Τὸ συνέθεσα ἀπὸ λουλουδιὰ τοῦ δροσεροῦ ἡλιοῦ σας, ἀπὸ ἀνεμώνας τῆς Ἀττικῆς καὶ προσέθηκα ὀλίγον θέμιον τοῦ βουνοῦ. Ἀστυγῶς εἰς τὰς ἀνεπιδεξιὺς χεῖρας μου ὑπέφεραν τὰ ἄθωα ταῦτα πλασματὰ πάρα πολὺ καὶ ἐχλώμιασαν ὄχι ὀλίγον.

Καὶ διὰ τοῦτο, φαίνεται, ἴσα-ἴσα οἱ ἐξ Ἀθηρῶν, θέλοντες νὰ μετριάσωσι τὴν ἀσχημάδα τους ἢ νὰ χαρίσωσιν εἰς τὸ στεφάνι τοῦτο νέον χρωματισμὸν καὶ νέαν εὐωδίαν, προσέθησαν εἰς αὐτὸ καὶ δι' εἰς μεγάλην ποσότητα, τοῦ Παρνασσοῦ τὴν δάφνην. Ἄν τὰ εὐώδη ἀλλὰ πικρὰ ταῦτα φύλλα ταιριάζουν κοντὰ εἰς τὰ λεπτοφυῆ καὶ ἀσθενῆ μου ἀνθόλια, ἀφ' αὐτοῦ σὰς νὰ ζοῦντε.

Ἐγὼ, πολὺν διστάζων περὶ τοῦτον, ποιῶμαι ἔφεραι τῆς κρίσεως καὶ ἐκθέτω τὴν συλλογὴν μου πρὸ τῶν καθαρῶν ὁμιλιῶν καὶ ὑπὸ τὴν ὀψείαν οὔνα τοῦ φιλοκάλου δημοσίου.

Εἶμαι βέβαιος, ὅτι ἓνας θὰ κλείσῃ τὸν δεξιὸν ὀφθαλμὸν καὶ θὰ στραβώσῃ τὸ στόμα πρὸς τ' ἀριστερὰ ἄλλος θὰ πράξῃ τὸ αὐτὸ πλὴν ἀντιστρόφως· πρῶτος τις θὰ ζωρώσῃ τὰ μούτρα του, ὡς ἂν ἔπαιε πενήτητα δράμα ξεῖδν καὶ πολλοὶ θὰ σφαλίσουν τ' αὐτιά καὶ θὰ μᾶς στρέψουν τὴν ὄρην.

Ἐλπίζω μοιαιῶντα, ὅτι οὐδεὶς θὰ φωνάξῃ « ἄρον, ἄρον, σταίρωσον αὐτὸν » περὶ τοῦ μαθητοῦ σας, ὅστις καὶ ταύτην τὴν φορὰν ἀφίεται καὶ αὐτὸς καὶ τὴν προσδοκίαν του εἰς τὴν σύστασιν καὶ τὴν προστασίαν τοῦ καυροῦ νὰ πωλήσῃς τοαυτά, θὰ μὲ πῇτε. Δὲν

εἰξεύρεις ὅτι ὁ κόσμος ἐδῶ ἄναψε καὶ κόρωσε ; Αὐτὸς ἔχει τὰ δύο ποδιῶρα σ' ἓνα παποῦτοι, ἐκεῖνος πῆρ' ἢ γούνα του φωτιά, ἐκεῖνος πέρασε τὴ φοῦρκα στὸ λαιμό του, καὶ σὺ ἤλθες νὰ μᾶς ψάλλῃς « λῆροι - λῆροι ; »

Καλὰ δά ! Ἰσα - ἴσα αὐτὰ ὅλα μὲ κατέπεισαν νὰ δώσω εἰς τοὺς ἀληθεῖς ἀνθρώπους, τοὺς ἀνθρώπους, οἵτινες ἔμαθον νὰ φιλοσοφῶσι περὶ τῆς ἀσταςίας τῶν πραγμάτων, ἐν μέσον κατὰλληλον νὰ φαιδρύνῃ ὅλῳ γον τὰ πρόσωπά των καὶ νὰ τοὺς ἀπασχολήσῃ μικρὸν ἀνακουφίζον τὰ βεβαρημένα των πνεύματα.

Περὶ τῶν ὄντων ἐκεῖνων, τὰ ὅποια μὴδὲν ἐκ τῆς ζωῆς των μέχοι τοῦδε διδαχθέντα σοφὸν θέλουν καὶ καλὰ νὰ πείσων στὸ γαλό, οὐδεὶς λόγος, ἐννοεῖται. Τοῦτο δύναται καὶ μετὰ τὴν ἐμφάνισιν τῆς Βοσπορίδος νὰ τὸ πράξωσιν.

Διὰ τοῦτο ἐπιτροπεύσατε, παρακαλῶ, τὴν ὄρφανὴν ἀλλὰ φαιδρὰν ταύτην νύμφην τοῦ Βοσπόρου καὶ συστήσατε αὐτὴν εἰς τὴν εὐνοίαν τῶν φίλων καὶ τῶν φίλων σας, πρὸ πάντων δὲ στείλατέ μοι μίαν ἀγγελίαν μου εἰς τὴν ἐν Ἀθήναις Κυρίαν Βαλτατζῇ μαζί μὲ τὰ σεβάσματα μου καὶ ἐπιτροπιάτέ μοι νὰ σᾶς φιλήσω τὸ χέρι.

G. M. BIZYHNOS,,

Υ. Γ. Αἱ ἀγγελίαι δύναται νὰ μείνωσι παρ' ἐμὴν μέχρις Ὀκτωβρίου.

Göttingen Nicolausberg Weg N. 1.

Ἐπέρασαν ὀκτὼ δλόκληρα χρόνια, ὅταν ὁ ποιητὴς ἐξέδιδε στὸ Λονδίνον τὰς « Ἀτιθίδας Αὖρας του ». Εἰς τὴν τελευταίαν σελίδα τούτων ὁ Βιζυηνὸς ἀνέγραψε ὅτι ἔχει ἀνέκδοτα τρία ἀκόμη συγγράμματα. Τὰς Βοσπορίδας. Τὰ παιδικὰ ποιήματα. Καὶ τὰ Νεοελληνικὰ διηγήματα. Ἄν — ἔγραψε — θελήσουν μερικοὶ νὰ πραγματοποιήσουν τὴν δημοσίευσιν ἑνὸς τῶν ἀνωτέρω βιβλίων, ἃς δηλώσουν τὴν θέλησίν των εἰς τὸν συγγραφεᾶ εἴτε εἰς τὸν ἐκδότην κ. Τρύδνερ. Καὶ δὲν ἐπαρουνισθήθῃ κανεὶς !

Ὡ, οἱ ἄνθρωποι τοῦ πνεύματος καὶ μάλιστα οἱ ποιηταὶ ! Πλάτουν μὲ τὸ αἷμα τῆς ψυχῆς των, θυσιάζουν τὴν τελευταίαν των ρανίδα καὶ προσπαθοῦν νὰ ἔμβουν στὴν θείαν, τὴν οὐράνιαν αὐλὴν τοῦ Πλάστου. Νὰ πάρουν τὸ χρυσὸ σφυρί, τὴν πῆχυν τὴν καλὴν. Ἔτσι ὁ ποιητὴς

ἐκεῖ στὸν οὐρανὸ σιμά

σὲ θέσι διαλεχτῇ

μὲ τὰ τραγούδια πολεμᾶ

νὰ κτίσῃ καὶ τι.

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiko Apothetirio Dimosias Is
Restrictions apply.

Ἄλλοίμονον! κανεῖς δὲν νοιώθει τοὺς πόνους, τὸν σκοπὸν του.
Περνᾷ ὁ καθεὶς ἀδιάφορος εἴτε περνᾷ καὶ ἀπορεῖ.

Διαβαίν' ὁ κόσμος κ' ὁ Κοσμᾶς

καὶ στέκει κ' ἐρωτᾷ :

—μὲ τὰ σωστά σου πολεμᾷς

ἢ κάμνεις χωρατά;

Ὁ ποιητὴς τοῦ ἔγραψε αὐτοὺς τοὺς στίχους δὲν ἀπόρησε βέβαια,
ὅταν εἶδε πῶς ἔμειναν ἀνέκδοτοι αἱ « Βοσπορίδες » του.

Φανάρι Κων/πόλεως.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

Ἐπιτυχὴς ἐκλογὴ

[Ἀπόσπασμα ἐκ χρονογραφήματος ἡμερησίου:

« . . . Ἡ φιλόκαλος καὶ ὠραιοπαλῆς Κυρία Πρόεδρος τῆς ἐπὶ τοῦ
ἐξωραϊσμοῦ τῆς πόλεως Ἐπιτροπῆς . . . »

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifakio Apothethio Dimosias Istorikis Vivliothiki
Restrictions apply.

ΝΕΚΡΟΛΟΥΔΑ

ΕΝΤΟΣ ὀλίγου συμπληροῦται καὶ τὸ δευτέρον ἔτος τῆς ἐρημώσεως διὰ τῆς ἐξαφανίσεώς τῆς ἐν μέσῳ τῆς ἀτελευτητῆτος σειρᾶς τῶν ἀγριωτέρων λογισμῶν, τῶν πενθιμωτέρων σκέψεων, τῶν μελανωτέρων προαισθησεων.

Κατὰ τὸ παρελθόν, αἱ αὐταὶ σελίδες, καὶ ἄλλαι ἀκόμῃ, ἐδέχθησαν τὰς λιποψύχους ἐκ τοῦ πόνου νωπὰς ἐντυπώσεις, αἱ ὅποιαι νωπότεραι φέρονται ἐδῶ πάλιν σήμερον, ὅπως θὰ σύρνονται αἰμοσταζουσαι καὶ αὔριον, ὥς οἱ μόνοι παρήγοροι σύντροφοι εἰς τὸν δρόμον τῆς ζωῆς, ὅστις φθάνει πλέον εἰς τὸ σημεῖον ἐκεῖνο ποῦ ὁ ἐσωτερικὸς τοῦ ἀπέλπιδος κόσμος ἀρχίζει ν' ἀποσυντίθεται, νὰ καταρρέῃ εἰς συντρίμματα, ὅπου μία ἀχλὺς σκεπάζει τὴν διάνοιαν καὶ τὴν σκοτίζει, δεσμεύει τὰς ψυχικὰς δυνάμεις ὅλας καὶ καθιστᾷ τὸν ἄνθρωπον δοῦλον τοῦ περιβάλλοντος. Διότι ὁ ἀγὼν ὁ ψυχολογικὸς, ἡ βαθμιαίως συντελουμένη ἐπὶ τὰ χεῖρα μεταβολὴ διαρκεῖ καὶ θὰ διαρκέσῃ, διότι ἀπὸ τὴν πάλιν, ἡ ὅποια συντελεῖται εἰς τὴν ψυχὴν, ἀπὸ τὸν ἀγῶνα τὸν συναπτόμενον μέσα εἰς τὸ πνεῦμα φέρεται ἡ βαρεῖα ἀπήχησις ὥς μακρυνὴ τρόμου ἡχώ, διότι τὸ ὀδυνηρὸν μέλλον καθίσταται πλέον ὁ διαρκὴς ἀγὼν τοῦ βίου τοῦ κυλίουτος συγκλονιστικὰ κύματα καὶ καλύπτοντος τοὺς ναυαγούς τοὺς φέροντας τὸ σωσίδιον τῆς αὐταπάτης, μὲ τὸ ὅποιον παλαίουν εἰς τὸ πέλαγος τῆς Εἰμαρμένης.

* * *

Τὰς μακρυνὰς ἐρήμους καὶ τὰς ἀπροσίτους κοινωνικὰς ὄχθας συντροφεύει ἤδη ὁ πόνος ψυχῆς, τὴν ὁποίαν ἐτύφλωσε τοῦ εἰλωτος εἰς τὰς κοινωνικὰς συνθήκας καὶ τὴν ὑποκρισίαν κόσμου ἡ ἐμίχλη, ἡ φέρουσα ἤδη πρὸς αὐτὴν τὸ βαθύ συναίσθημα τοῦ αἰωνίου πόνου.

Ὑπάρχουσι συμφοραὶ, ἅς ὄχι μόνον νὰ μαντεύσουν οἱ πολλοὶ δὲν δύνανται, ἀλλ' οὐδὲ νὰ ἐννοήσουν ἐρμηνευομένας.

Οἱ ἔχοντες θλίψεις εἰς τὴν ψυχὴν, οἱ αἰσθανόμενοι εἰς τὰ στήθη των ζωηρὰν τὴν ἑλξιν πρὸς ὑπάρξεις προσφιλεῖς, οἱ κλειόντες μέσα των τὴν τυραννικὴν νοσταλγίαν τῶν προσώπων καὶ τῶν πραγμάτων, ἀπὸ τὰ ὅποια τοὺς ἐχώρισεν ὁ θάνατος, αὐτοὶ τὰ φαντάζονται νὰ βοηθῶνται καὶ νὰ σβύνουν, ὥς ὁ δῶν ἥλιος εἰς τὰ αἰῶνια νερά.

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

19

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Is
Restrictions apply.

καὶ αἰσθάνονται νὰ φέρεται πρὸς αὐτοὺς ἐν πραγματικὸν αἰσθημα ἐγκαταλείψεως καὶ μονώσεως, καὶ αὐτοὶ θὰ ἦνε εἰς θέσιν νὰ ἐννοήσουσαν πῶς θὰ δυνηθῇ νὰ ὑποστῶ τοιαύτην ἐρημίαν, περιδινόμενος ἐν μέσῳ τῆς δυστυχίας, ἥτις παντοῦ μὲ καταδιώκει, καὶ τὴν ὑποβολὴν τῆς ὁποίας αἰσθάνομαι ζωνηρῶς.

Φαίνεται ὡς νὰ ζῶ διὰ νὰ φέρωμαι ἔρμαιον τῆς πνοῆς τῶν σφοδρῶν ἀνέμων, οἵτινες πανταχόσε μὲ περικυκλοῦσι καὶ μὲ ὠθοῦσι πρὸς τὸ ἄγνωστον.

Μὲ διαπνέει πόθος πρὸς τὸ παρελθόν, ἀόριστος καὶ ἐγκάρδιος ἀγάπη πρὸς κόσμον, οὗ ἡ ἀναπαράστασις διεγείρει συγκινήσεις εἰς τὴν ψυχὴν, διότι σκηναὶ καὶ πρόσωπα ἀνάγονται δι' ἐμὲ εἰς τὸ παρελθόν μόνον.

Βλέπω σειρὰν ἀτελευτήτων εἰκόνων, αἵτινες παρελαύνουσι διαφέρουσαι ἀλλήλων ἀλλὰ διαγράφουσαι, εἰκονίζουσαι τὴν αὐτὴν πάντοτε μορφὴν. Τρέχει, τρέχει ἡ μνήμη μου ἀκούραστος, περνᾷ τὰ πάντα, διασκελίζει καὶ τὰ ἀπώτερα σημεῖα τοῦ παρελθόντος μου. Οὐδὲν σκέπτομαι πλέον· ὁ νοῦς εἶναι ἱκανὸς νὰ ἐκθάψῃ μόνον τοὺς λογισμοὺς τῶν ἀναμνήσεων, εἰς τὸ βάθος τῶν ὁποίων φωτίζονται μερικαὶ εἰκόνας τραγικαὶ καὶ θακρυσμένα ἀγώνων καὶ αὐταπαρνήσεων, ματαίων καὶ ἀνωφελῶν ἡδῆ, ἐπὶ τῶν ὁποίων θὰ ἐπιπλέουν τῶρα τὰ πάθη καὶ τὰ μίσῃ τὰ πνέοντα τότε πανταχόθεν ὡς βορρᾶς ἄγριος, πολλάκις εἰς τὴν καταβεβλημένην ψυχὴν καὶ τὴν ἀτονοῦσαν καρδίαν πικρὸν μεταδόσαντα παράπονον.

Ἐπολέμησα πρὸς μυρίους ἐχθροὺς μοχθηροὺς καὶ φίλους ὑστεροβόλους, ἐτόιμους νὰ ῥίψουν εἰς κάθε στιγμὴν καὶ πάλιν καὶ αἰωνίως τὰ δηλητηριώδη βέλη, μὲ τὰ ὁποῖα ζοῦν καὶ κινεῖνται· ἐπάλαισα πρὸς πλείστας δυσχερείας, κατηνάλωσα τὰς νεανικὰς μου δυνάμεις κατ' ἀνθρώκων προσκοιμημάτων. Ἐν τῇ ἀπελπισίᾳ, ἥτις πολλάκις μὲ κατελάρθανε, ὁ χαρακτήρ μου ἐκάμπετο καὶ ὁμοῦ ἐξηκολούθουν προσπάθειαι, ἐνεργαῖαι, ἐπιμένοναι.

Πάντοτε τοιαύτη ἦτο ἡ εἰκὼν τῆς ζωῆς μου. Πάλῃ ἀτελευτήτος, ἐκ τῆς ὁποίας ἀλγούσα καὶ συντετριμμένη ἐξήρχετο ἡ ψυχὴ μου. Ἀγών, ἐν τῇ ὁποίᾳ οὐδένα εἶχον εἰλικρινῆ ἀρωγὸν καὶ θαρραλέον ὑπερασπιστήν. Ἐυρόμην τὰς ἡμέρας διὰ τῶν σκέψεων καὶ τὰς νύκτας διὰ τῶν ὀνείρων.

* *

Μὲ τὴν ἰδίαν πάντοτε συγκίνησιν τῆς ἀνατολῆς, μὲ τὰς μελαγχολίας τῆς δύσεως, μὲ τὴν ἀδιαφορίαν τῶν νυκτερινῶν ὥρων, μὲ τὰ ἀνήσυχα ἐξυπνήματα εἰς τὴν ἐρημίαν πόσαι ἡμέραι ἐπέρασαν ποῦ τὰς βλέπω τῶρα εἰς τοὺς μακρινοὺς ὀρίζοντας τῆς μνήμης μου μὲ χρώματα μισοσδυμένα!

Σκέψεις τοιαύται καὶ αἰσθημάτων, ρεμβασμοὶ καὶ ὀδυνοὶ ἐνεκλείσθησαν εἰς τὸ ἐρημικόν μου περιβάλλον, ἐν μέσῳ τοῦ ὁποίου ζῶ ἡδῆ εἰμνεόμενος διαρκῶς, θεσμώτης μιᾶς ιδέας, θιασώτης μιᾶς ὀνειρο-

τεύσεις διαδέχονται τῆς νυκτός τὰ παρήγορα ὄνειρα καὶ ζητῶ τὴν ἡσυχίαν πλάττων ἐν τῇ φαντασίᾳ ὅ,τι ἡ πραγματικότης ἀρνείται νὰ μοῦ παράσχη.

Ἄλλ' ἡ θύρα τῶν ὡραίων ἀναμνήσεων μένει ἀκόμῃ διάπλατα ἀνοικτὴ καὶ εἰς αὐτάς ὡς εἰς βωμόν προσφέρω τὸ ὑπόλειμμα τῶν δυνάμεών μου. Ἀνασύρω τὴν αὐλαίαν τῶν ἐτῶν καὶ διακρίνω μίαν παρέλασιν νεότητος, εἰς τὸ βάθος τῆς ὁποίας πάλλεται μία μόνον, μία φυσιογνωμία. Δεληθότως ἀνατέλλει ἐμπρός μου ἐν μαγικόν ὄνειρον, τὸ ὅποιον διεβουκόλησε τὰ παιδικά μου ἔτη. Μὲ τὰ μάτια τῆς ψυχῆς διαπερῶ τὰ σκότη καὶ ἀνατρέχω εἰς τὴν περασμένην ἐκείνην ἐποχὴν καὶ τὴν εἰσπνέω δι' ὅλων τῶν αἰσθήσεων, προσπαθὼν νὰ ζωογονήσω τὸ μαρμαμένον τῆς ἄρωμα. Τὰ ἄνθη τὰ ἄρωματισμένα μὲ τὸ μύρον τῆς πνοῆς τῆς ἄς σκεπάζουν πρὸς στιγμὴν τὰς ὁχρὰς ἀναμνήσεις, διότι αἱ γοητευτικαὶ ὀπτασίαι δὲν διαρκοῦν πολὺ εἰς τὸν ἐφήμερον καὶ διαβατικόν κόσμον τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς.

Ὑπεράνω ἤδη τῶν ἐρειπίων τῆς ζωῆς νεκρωθείσης, ὑπεράνω τῶν συντριμμάτων τῆς αἰσθάνομαι νὰ πλημμυροῦν τὴν ψυχὴν μου, τοὺς πόθους μου ὡς μαθητικοῦ ἐφύθου ἀφωσιωμένου εἰς τὴν ὡραίαν ἐκείνην ἰδανικότητα. Ἦτο ἡ ἐποχὴ τῶν ὀνείρων, ἡ ἐποχή, κατὰ τὴν ὁποίαν δὲν ἔχει τις παρελθόν οὔτε μέλλον, δὲν ἔχει σκέψεις· μόνον αἰσθάνεται, μόνον ἀγαπᾷ. Ἡ ἐντύπωσις τοῦ ἔξω κόσμου παρουσιάζεται μὲ τὰ ζωηρότερα χρώματα τοῦ ἀμερίμνου βίου τῶν διασκεδάσεων ἐν τῇ κύκλῳ τῶν μικρῶν φιλικῶν ὁμίλων· καὶ ὁμοῦς ἐνθουμοῦμαι ὅτι εἰς τὴν μόλις ἀνθίζουσαν νεότητα ἐπεθύμουν νὰ μένω μόνος καὶ νὰ καταλείπωμαι ἐπὶ πολὺ εἰς μακροὺς βρεθασμούς, ὡσεὶ ζητῶν ἄγνωστόν τινα πόθον, ἄριστον, μεμακρυσμένον. Ἐφέρετο ἡ ψυχὴ μου μακρὰν τῆς θορυβώδους συναναστροφῆς τῶν ὁμηλικίων μου, ὡς νὰ ἦτο ξένῃ πρὸς αὐτοὺς καὶ τὴν χαρὰν των ποῦ ἔλαμπεν εἰς τὰ μάτια των. Ἐνισχυόμην εἰς τὰς ἰδέας μου κατὰ τὴν ἀρωματισμένην ἐκείνην ἐπὶ τὸ μύρον τῆς πνοῆς τῆς ἄς σκεπάζουν πρὸς στιγμὴν τὰς ὁχρὰς ἀναμνήσεις, διότι αἱ γοητευτικαὶ ὀπτασίαι δὲν διαρκοῦν πολὺ εἰς τὸν ἐφήμερον καὶ διαβατικόν κόσμον τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς.

χθην τὴν σφοδρὰν ἐντύπωσιν ὡς ἀπὸ ὀρίζοντα ἐνὸς ἄλλου κόσμου, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἀπεκαλύφθη σὰν πρόβλημα, σὰν ὄνειρον ἐπιπλέον εἰς τὸ κύμα, τὸ μικρὸ ἐκεῖνο κοριτσάκι, τὸ ὁποῖον ἐνέκλειε τὴν μορφήν τοῦ ἀνατέλλοντος αἰσθηματος, καὶ εἰς τὸ ὁποῖον ἀργότερα ἐστήριξα ὅλην τὴν φλόγα τοῦ πάθους, χωρὶς ὑστεροβουλίαν καὶ χωρὶς ἀνταπόδοσιν.

Τί μεγαλεῖον ποῦ ἔχει ὁ κόσμος τῆς νεανικῆς ψυχῆς. Ἡ νεότης παρηγορεῖ, ἡ ἀνάμνησις σῶζει· παλαίει τις ἐν τῇ ἀγῶνι, ἀλλὰ καὶ κηλίσταται εὐτυχῆς, ὅταν ἡ ἀνάμνησις ἔπταται ὡς χρυσοῦν μετέωρον καὶ φωτίζει ἐν τῇ μυκωμένῃ θυέλλῃ ὡς ἀστραπῆς λάμψις, ἥτις θὰ σθεσθῇ, ἀλλὰ διὰ τὴν ἀνατεῖλῃ πλέον ζωνηρά. Ὁ ἐνδόμυχός μου στοχασμὸς ὠγκοῦτο εἰς κύματα πόθων, ἐταλάντευετο εἰς προσδοκίᾳς καὶ φόβους καὶ ἐχάρασσε ὅλοὲν τὸν πόνον τοῦ ὀνόματος τῆς, τὸ ὁποῖον ἀνεκάλει ὅλην τὴν ποίησιν καὶ τὴν ἰδανικότητα τῆς φύσεως· καὶ ἡσθάνόμην κύμα νὰ πλημμυρῇ τὰ στήθη μου, καὶ τὸν νοῦν μου νὰ συναρπάξῃ μία μυστικὴ ἔμπνευσις, μία ἀλλόκοτος σκέψις ἀπηλλαγμένη τῆς κοινωνικῆς τύρβης. Ἄφ' ὅτου ἐστράφημ ἐπὶ τὸ προσωπάκι τῆς, τὸ ὁποῖον ἐπροκάλει τὴν ἄμεσον συμπίπτειαν μετὰ τὰ ἀπαλῶς χρυσιζοντα μαλλιά καὶ τὰ μάτια τὰ εὐστροφα ποῦ ἐσκοτίζον κάθε σκέψιν καὶ ἐπράϋνον κάθε δύναμιν καὶ ἦτο δι' ἐμὲ ἔμπνευσις διαρκῆς, ὁ κόσμος μοῦ ἐφαίνετο ἀδιαφορὸς, ἀπεξενούμην παντὸς καὶ προσεκκολλόμην εἰς τὴν προσέξουσιν καὶ κυριαρχοῦσαν μικρὰν ἐκείνην μορφήν, τῆς ὁποίας τὸ ἀπαλὸν ῥόδινον χρῶμα ἐφαίνετο ὡς ὄνειρον ἀναπαλλόμενον. Ἐθάλπετο ἡ ἰδέα, ἐσφυζε τὸ αἶσθημα, διότι ἱστάμην εἰς τὸ μεταίχμιον ἀκόμῃ τοῦ παιδικοῦ κόσμου τῆς ἀφροντισίας καὶ τοῦ νεανικοῦ τῶν πρώτων κοσμικῶν συγκινήσεων. Τίποτε δὲν ἀνθίστατο εἰς τὴν ἡρεμον καλλολογίαν τῆς· κάθε κοινωνικὸς δεσμὸς ἐξεμυρδενίζετο πρὸ τοῦ κόσμου τοῦ ἐξιδανικευμένου, τὸν ὁποῖον διήγοιγε καὶ ἐδημιούργει ἐν βλέμμα τῆς.

Ἦθελον ἰδίαν ἀτμόσφαιραν νὰ ζῶ κυανῶν ὀνείρων, παρθένου αὔρας καὶ μακρὰν τῆς ζᾶλης, ἀμέριμνος, ἐσπευδὼν πρὸς τὸν ἡρεμον ἀκυμάντου θαλάσσης αἰγιαλόν, ἵνα ἀντλήσω ἀμυδράν, φεύγουσαν ἀλλὰ γλυκεῖαν ἐντύπωσιν.

Τὰ μάτια μου εὗρισκον ἀνάπαυσιν εἰς τὸ ἀντίκρυσμα τοῦ γαλανοῦ κύματος τῆς ἀκρογιαλιᾶς τῶν Καλαμῶν, ἐκεῖ δίπλα εἰς τὰ ῥηχὰ τῆς ἁμμουδιάς νερὰ τὰ προσπαίζοντα παρὰ τὸν πατρικὸν τῆς ἐν παραλίᾳ οἰκίσκον. Ἐκεῖ πολλάκις διηρχόμην δλοκλήρους νύκτας ὀνειροπολῶν εἰς τὸν ἄπειρον πόντον. Ἡ θάλασσα σιωπηλῇ ἀπλάνετο ὡς γαλανὸν ὕψασμα τεράστιον καὶ μόνον εἰς τὴν ἀκτὴν ὁ φλοίσβος τοῦ μικροῦ κύματος μετὰ μίαν μονότονον ἁρμονίαν ἐθώπευεν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν τὴν ἡσυχίαν τῆς νυκτός καὶ ἀπετέλει μουσικὴν συμφωνίαν. Τριγύρω μου ἀπέραντος σιγὴ. Κανένα φῶς δὲν ἠνώχλει τὸ βλέμμα μου· καμμία φωνὴ δὲν ἐτάρασσε τὴν ἀκοήν μου. Ἐγὼ μόνος ἐδλεπον τὴν κουρασμένην θάλασσαν. Καὶ μέσα σ' αὐτὴν τὴν ὁλοφάνταν ἡσυχίαν, ἕνα βάρος καταλάμβανε τὴν ψυχὴν μου· ἥσθα-

νά ξεσπάσουν σ' ένα ατελείωτο κλάμμα. Τό φῶς τῆς χαραυγῆς ἦτο ἀμφίβολον ἀκόμη, ὅταν ἔφευγον μέ μόνον σύντροφον ἐνίοτε τό ὥχρον φῶς τῆς σελήνης.

* *

Εἰς τό αὐτό μέρος ποῦ αἱ ὀνειροπολήσεις καί οἱ πόθοι ἀνετάρασ-
σον τῆς ψυχῆς μου τὰ ἀτέρμονα βάρη, ὅπου ἐνεπιστεύθην εἰς τοὺς
ἀστάτους κόλπους τῆς θαλάσσης τὰς πρώτας ἐμπνεύσεις, τοὺς πρώ-
τους πόνους καί ἐξήγησα ἀναψυχήν, ὀλίγον βραδύτερον εἰς τὴν
αὐτὴν θάλασσαν, εἰς τὴν αὐτὴν γύρω τῶν βουνῶν ἄλυσιν, εἰς τὴν
αὐτὴν παραλίαν ἠσθάνθην τὸν κλονισμόν τῆς ἀναχωρήσεώς της
πρὸς ἐκπαίδευσιν διὰ τὸ νησι ἐκεῖνο τῶν Κυκλάδων, τὸ ὁποῖον κατέ-
λαβε τὰς πολλὰς σελίδας τῆς μικρᾶς μου τότε ζωῆς.

Ἦτο ἀπόγευμα καλοκαιριοῦ ἀπὸ ἐκεῖνα ποῦ ὅλαι αἱ αἰσθήσεις
δέχονται τὴν ἐντύπωσιν τῆς ψυχῆς περικλειούσης μέσα της τὸν μα-
γεμένον κόσμον, ὅστις ἀπλώνεται ἐνώπιόν της. Ὁ ἥλιος ἐχρύσωνε
τ' ἀντικρινὰ βουνὰ καὶ τὸν χαριτωμένον κόλπον ποῦ ἀνοίγει εἰς τὴν
παραλίαν. Ἡ θάλασσα ἐρρυτιζοῦτο ἐλαφρῶς ἀπὸ τὴν αὔραν τῶν
ἐσπερινῶν ὥρων, ὅλη ζωή, μέ ὥραϊον χρῶμα, ὅταν τὸ ἀτμόπλοιο,
τοῦ ὁποῖου καὶ τὸ ὄνομα ἀκόμη ἔμεινε στὴ μνήμῃ μου, ἤρχισε ἀπὸ
τὸν λιμένα νὰ σχίζει τὰ γαλανὰ νερὰ προσθένον εἰς τὴν γαλήνην
τοῦ ἀπογεύματος αὐτὴν τὴν γαλήνην τοῦ ἡρέμου καὶ μυστηριώδους
ῥεμβασμοῦ, τὸν ὁποῖον δι' ἐμὲ κύμα ἀπογοητεύσεως ἔπνιγε. Τὸ πλοῖον
ἐξηφανίζετο μακρὰν εἰς τὰ ἀπαλὰ μαλακὰ κύματα, ἀφίνον ὀπίσω
τὸν λευκόν του ἀφρόν, ἐν ᾧ μία θλίψις μοῦ ἔσφιγγε τὴν ψυχὴν,
διότι ἐνόμιζα, ὅτι ἔφευγε μέ μίαν μὴ ἐκφρασθεῖσαν ποτὲ ἀποκαρ-
θίωσιν καὶ μέ μίαν ἀδιόρατον πικρίαν, ἀφοῦ ἐκεῖ, μικροῦλαν αὐτὴν
τὴν ἔφερον περιπέτειαι, τὰς ὁποίας μετὰ συγκινήσεως κατόπιν
μοῦ ἐξωμολογεῖτο.

Μετ' ὀλίγον τὸ λυκόφως ἄπλωνε ἐπὶ τοῦ στερεώματος τὴν μολυ-
βδίνην αὐτοῦ σκέπην, τῆς ὁποίας τὰ ἄκρα ἐφαντάζετό τις μακρὰν,
πολὺ μακρὰν, πέραν τῶν ἀπωτάτων τοῦ ὀρίζοντος ἐσχατιῶν. Ἦρ-
χισε τότε ἐν ἐμοὶ νὰ ὑπνώττῃ πᾶς λογισμός, νὰ νερκοῦται πᾶσα
σκέψις καὶ μόνον ν' ἀπομένῃ τὸ συναίσθημα ὑπερτάτης μελαγχολ-
ίας τῆς ψυχῆς ὑπὸ τὸν ῥόχθον τῆς ὑπνωττοῦσης θαλάσσης, τὴν
ἄφραστον ταύτην μουσικὴν τῶν ἐρήμων αἰγυαλῶν.

Ἀπὸ τῆς στιχμῆς ἐκείνης ἠτένιζον πρὸς τὴν διολισθαίνουσαν
ὄπτασίαν καὶ παλλομένην ἀληθινὴν ζωήν, ἡ ὁποία ἐπανηγύριζε τὸν
μυστικόν σύνδεσμον τῶν νέων παλμῶν, τοῦ νέου περιβάλλοντος,
μιάς μοναδικῆς ἀφοσιώσεως. Ἦρθην μέχρι τῆς φαντασίας, ἥτις ἱπτα-
μένη ἔψαυσε τὰ ἀκρότατα ἰδεώδη τοῦ καλοῦ τοῦ παρέχοντος ἀδιατά-
ρακτον τὴν ἰσορροπίαν τῶν αἰσθήσεων καὶ τοῦ περικλείοντος μέσα
εἰς τὰ στήθη ἀκέραιον τὸ εἶδωλον τῆς εὐτυχίας. Δὲν ἦτο δυνατόν νὰ
ἐξηγήσω τὰ παράδοξα συναισθήματα, οὔτε τὰ εἶδωλα τῶν τρελῶν
πόθων καὶ τῶν ἀνεκπληρώτων ἐλπίδων, τὰ ὁποία μέ περιεκύκλουν.

Διὰ μέσον τῶν ἀνεκπληρώτων ἐλπίδων, τὰ ὁποία μέ περιεκύκλουν.

Authorized licensed use limited to: 192.200.4.

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias
Restrictions apply.

καὶ εὐμορφίᾳ ἐπροχώρει ἀκαταπαύστως καὶ ἀνέδλυξε δι' αὐτοῦ ἡ γοητεία, τὴν ὁποίαν ἐσκόρπιζεν ἀπὸ τῆς ἐκ τοῦ σχολείου ἐπιστροφῆς τῆς, εἰσελθούσης ἀπὸ αὐτῆς εἰς νέαν ζωὴν σπινθηρίζουσας καὶ ἀκτινοβολούσας. Ὡ, πῶς ᾔθελον τότε νὰ ἔξωιν καὶ ἐγὼ εἰς τὸν μυχίον κόσμον τῆς, νὰ διεξεδίκουν τὰ βάθη ἐκείνα τῆς καρδίας, τοῦ πνεύματος τῆς τοῦς διαλογισμοὺς τοὺς περιπαθεῖς· διότι ἐκφράζων τὴν στοργὴν μου, θὰ ἤσθανόμην αὐτὴν δονοῦσαν μυχίως τὴν ψυχὴν μου καὶ ἔχουσας τὸ ὑπέρτερον ἐλαττήριον τῆς μυστικῆς ἐπικοινωνίας καὶ ἀκαταγωνίστου ἑλξέως τῶν δύο μας ὑπάρξεων.

Παρεῖχε μετὰ πρωτοφανοῦς λεπτότητος χαρακτηρισμοῦ ὅλας τὰς ἀποχρώσεις τῆς γυναικείας φύσεως. Ἡ ἡρεμὸς παιδικὴ μεγαλοπρέπεια τοῦ παραστήματος ἀπέσπα τὸν θαυμασμόν, ἡ ἰδεώδης συμμετρία καὶ ἡ πλαστικότης ἀφύπνιζον τὸν γλυκὺν πόθον τῆς ὑποταγῆς καὶ τῆς κατακτῆσεως. Εἰς τὴν διάδασίν τῆς μὲ τὸ ἀγέρωχον βάδισμα ἐθαυμάζετο ἡ χάρις καὶ ἡ γοητεία τῆς. Καλλονὴ ἐξ ἐκείνων ποῦ πάντοτε ἀναπολοῦνται, ἀφύπνιζουσαι τὸν πόνον καὶ τὴν παραφορὰν.

* *

Περίεργοι προκληθεῖσαι συμπτώσεις μὲ ἔφερον ὡς ἐπισκέπτην τῆς οἰκίας ποῦ διέμενε κατὰ τὴν μυρωμένην ἐκείνην ἐποχὴν, καὶ ἡ δεξιότης τῆς καὶ ἡ μακρὰ συνομιλία μας, ἔχουν πάντοτε τὸν νοῦν μου ἐστραμμένον ἐκεῖ καὶ ἔτοιμον σὲ κάθε στιγμή νὰ ἀναπολήσῃ μὲ συντριβὴν ὅλας τὰς λεπτομερείας τῶν ὥραιων ἐκείνων ἐντυπώσεων, ὡς πρώτον ἐκ τοῦ πλησίον χαρακτηρισμῶν.

Δὲν ἦτο μεγαλειτέρα τῶν δέκα ἐξ χρόνων, μὲ τὸ λεπτὸν καὶ χαριτωμένον σῶμα, μὲ τὴν σπᾶσιν τὴν ἀφελῶς παιδικήν, μὲ τὴν ἄδρᾶν δειλιὰν ἀποτυπωμένην εἰς τὴν ἀπαλήν, ὡς πέταλον ῥόδου, κατὰ λευκὴν ἐπιθερμίδα σφύζουσας ἐξ αἵματος. Εἰς τὴν λάμπιν μου τὴν ἰσχυράν διεγράφετο μία θαυμασία κεφαλὴ μὲ ἔκφρασιν, οἶαν μόνῃ ἐκείνη εἶχεν μὲ τὸ πρόσωπόν τῆς σελαγίζον, ἀκτινοβολοῦν, μὲ τὴν πλαστικὴν εὐθυγραμμίαν του, μὲ τὰ ἐλαφρῶς ξανθὰ μαλλιά, καὶ τὰ μάτια, ὧ τὰ γαλανὰ ἐκείνα μάτια, γεμιστὰ ἀπὸ ἡρεμον καλωσύνην, βυθισμένα αἰωνίως μέσα εἰς ἓνα δράμα, εἰς τὰ ὅποια διέκρινε τὰ ἴχνη μᾶς φύσεως ποιητικῆς. Εἰς τὰ χεῖλη τῆς ἐπλανᾶτο διαρκῶς ἐλαφρόν μειδίαμα φανερόν τὴν ἀπειρον τῆς ψυχῆς τῆς ἀγαθότητα. Τὸ χρῶμα τῆς ἐνθύμιζε τὰς διαφευγούσας ἀποχρώσεις. Ἦτο καλλονὴ ὅχι κατακτῶσα καὶ συντριβούσα, ἀλλ' ἡρεμὸς καὶ γλυκεῖα ἦτο καλλονή, ἡ ὅποια ἔφερεν εἰς ἔκστασιν καὶ μετέβαλλε τὴν ζωὴν εἰς θαῦρος, εἰς ἓν ἀσύλληπτον δράμα.

Κανεὶς ἰδιοτελὲς λογισμὸς δὲν ὑπῆρχε τὴν στιγμὴν ἐκείνην εἰς τὸ πνεῦμα μου. Ἡ καρδία μου ἦτο πλήρης αὐτοθυσίας καὶ ἀφιλοκερδίας. Μὲ εἴλκυσε βαθμηδὸν ἡ ἀπλότης, τὴν ὁποίαν μέχρι τοῦ τέλους τῆς ἐκράτησε, μὲ ἐδέσμευσεν ἡ γλυκύτης. Προσέφερα τὰς στιγμὰς ἐκείνας θυμίαμα εἰς τὸν βωμόν, τὸν ὅποιον ἤγειρε θεοὺς εἰς τὰ ὅλην τοῦ πνεύματός μου τὸ γλυκὺ τῆς βλέμμα, τὰ αἰωνίως ἀπομεινῶντα γέλα τῆς. Ὅλα γύρω μου ἀπέπνεον γαλήνην, πατή-

σιν. Τὰ ἰδανικά ἐπτερύγιζον καὶ διέσχιζον, ὡς μετέωρα, τὸν ψυχικὸν ὀρίζοντα.

Εἰς τοιοῦτον περιβάλλον μαγικόν, κατανύσσον τὴν ψυχὴν, μεθυσον τὰς αἰσθήσεις, ἤμουν μαζί της. Ὅταν ἐφευγα καὶ εἰς τὴν θερμὴν χειραφίαν της ἀνεγνώρισα τὸ σφρίγος τῆς εἰλικρινείας, ἣτις ἐνίσχυει τὰ αἰσθηήματα, καὶ τὴν ὁποῖαν διετῆρθε μετέπειτα καθ' ὅλον της τὸν βίον.

* *

Διὰ τὰς πρὸς ἐμὲ βραδύτερον ἐκδηλωθείσας διαθέσεις της ἐδοκίμασεν ἀγῶνας ἀνηκούστου βιαιότητος, τοὺς ὁποίους διήλθεν ἀνευ ἀποκαρτερήσεως· προσέδλεπε μυρίας βδελυγμίας, ἀπειρα ἀνοσιουργήματα, ἐγκληματικά καταβρομάς, εἰς τὰς ὁποίας διεφαίνοντο οἱ εὐγενεῖς της πόθοι τῆς μεγάλης της καρδίας ζωῆς ἔξω ἀπὸ τὰ στενὰ ὅρια τῶν μικροτήτων τοῦ κόσμου καὶ ὑπεράνω τῶν παθῶν τῶν ταπεινῶν.

Μετὰ μῆνας μὲν ἔδωκεν στιγμὰς ἀλησμονήτου μεγαλείου εἰς ἀγρίαν παραφορὰν ἐκδηλοῦσαν τὴν ἥρωϊκὴν της ἐγκαρτέρησιν, τὴν κατατρώγουσαν ἐπὶ μακρὸν ἐν σιωπῇ τὰς μικρὰς της δυνάμεις. Παρουσίαζε ταυτοχρόνως τὰς ὀψεις χαρακτῆρος παιδίου καὶ γυναικὸς μετὰ τὰς ἀθροῦδας ἀλλὰ καὶ θυελλώδεις ἐκδηλώσεις της, διότι διήρχετο τὴν μεταβατικὴν ἐκείνην περίοδον, ποῦ ἀπὸ τὴν γοητείαν τοῦ τότε παρόντος ἐπλαττε τὴν πραγματικότητά τοῦ μέλλοντος.

Τὴν εἶδα μετὰ θορυβώδη εἰς τὸ σπῖτι της σκηνήν, τῆς ὁποίας ἐγὼ ἤμην ἡ αἰτία· ὅταν εἰσῆλθον εἰς τὴν ἀπῆριτον συγγενικῆς της οἰκίας αἰθουσαν, εἰς ἣν εἶχε καταφύγει, ὠρθοῦτο ἐνώπιόν μου ἡ εἰκὼν της ἀνακαλοῦσα ἐν λευκὸν ὄνειρον καλλιτεχνικῆς ζωῆς. Εἰς τὸ σκίῳφός της νυκτός, μᾶς νυκτός βροχερᾶς καὶ ὀμιχλώδους, ποῦ περιέβαλλε τὴν στιγμὴν ἐκείνην ὅλα τὰ ἀντικείμενα, μόλις διεκρίνετο ἡ ἀνθρωπότης τοῦ προσώπου της, τὸ ὁποῖον ζωηρῶς ἐχρωματίζετο ἀπὸ τὴν ταραχὴν καὶ τὴν παραζάλην. Ἐφῆρε τὸ πένθος τῆς ἀδελφῆς μετὰ τὴν ἀπῆριτον τῆς κόμης ἀνάδесιν καὶ τὴν στενὴν μελανὴν ἐσθῆτα τὴν διαγράφουσαν τὸ τέλειον τοῦ κομποῦ της ἀναστήματος σχῆμα. Τὰ μάτια της τὰ πάντοτε ἐκφραστικά ἔδλεπα μέσα στὰς ζωηρὰς ἀκτῖνας των νὰ φέρουν τὴν τρικυμίαν καὶ νὰ τὰ φλογίζῃ ἢ ἐμπνεύσῃ. Αἱ διακυμάνσεις τῆς φωνῆς της αἱ συμβολίζουσιν τὸν πυρετὸν καὶ τὴν δίνην τοῦ αἰσθηήματος, τὸ ῥίγος τῆς ἐγκαταλείψεως καὶ τὴν συγκίνησιν τῆς ἀπογοητεύσεως, ἐφέροντο εἰς γλυκεῖς τόνους καὶ μετὰ παρῆσαν σθεναρὸν ἐν ῥέμβῃ καὶ ἀναμνημονόμενον τῶν πρώτων μου νεανικῶν παλμῶν, τῶν πρώτων ἐλπίδων, τοῦ πρώτου τῆς καρδίας σκιρτήματος. Ἐν τῇ ἀπομονώσει μου νομίζω ὅτι ἀκούω ἀκόμη τὰς γλυκεῖας μεταπτώσεις της.

Πτοημένη πρὸ τῶν κινδύνων, οὔτινας ἐξώρμων νὰ πνίξουν τὰς ἀσπίλους ὀνειροπολήσεις της, μὲ ἐνεπιστεύετο τὴν ἀπόγνωσιν, ἣτις συνεκρατεῖτο μετὰ βίας εἰς τὰ στήθη της.

Ἐμάντευσε τὴν ταραχὴν καὶ τὸν πόνον μου, ἀλλὰ τὸ στόμα της μάστιγ προσεπάθησε νὰ προσέσῃ ἕνα λόγον παραγορίας. Τὰ μάτια

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

της μόνον ἐθόλωσαν, ἐγέμισαν ἀπὸ δάκρυα καὶ με ἠτένισαν τόσον περιπαθῶς, ὥστε καὶ τώρα νὰ μοῦ προξενῇ βαθεῖαν ἐντύπωσιν τοῦ βλέμματός της ἐκεῖνο τὸ παράπονον.

Εὗρισκετο κατὰ τὰς στιγμὰς ἐκείνας τῆς παραφορᾶς εἰς τὸ ὕψος τῆς καλλονῆς της, εἰς τὸ μεγαλεῖον τῆς δόξης της, ἄλλως τε δι' ἡρ-
χτο κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο τῆς ζωῆς της μίαν ἐποχὴν ὑψίστης ἀνθήσεως, ἐποχὴν, ἣ ὅποια δι' ἐμὲ ἦτο μία ἀπὸ τὰς ὡραιότερας, ἴσως ἢ ὡραιότερα τῆς ζωῆς μου.

* * *

Οἱ ἀγῶνες ὅμως καὶ αἱ ἀντιδράσεις, διὰ τοῦ χρόνου, ἐγιναν τῶ-
θησαν. Τὸν σύνδεσμόν μας τὸν θαυμασίως πλαισιούμενον ἀπὸ τὰ
χρῶματα τῶν ποιητικωτέρων λογισμῶν, παρεννόουν, ἀφοῦ ἡ σκέψις
των δὲν ἦτο ἐλευθέρη ἀπὸ τὰς χυδαίας ἀνάγκας τῆς ζωῆς, ὅπου ὁ
κόσμος κυλίστα ὡς κῆμα ἐπάνω εἰς τὴν κοίτην τῆς βαναυσότητος
καὶ τοῦ βορβόρου. Ἀνίκανοι νὰ ἐνθουσιασθοῦν καὶ νὰ θαυμάσουν,
ἀνίκανοι νὰ ἀρθρῶν ὑπεράνω ἀπὸ τὰς ἀθλιότητας τῆς ἀνθρωπίνης
μοχθηρίας, ἐμίσουν. Τὰ καλλίτερα καὶ φυσικώτερα τῶν συναίσθημά-
των μας διεστρεβλῶνοντο ἀπὸ τὰ ἐπιτελεῖα τῶν καταδικωτῶν μας,
οἱ ὅποιοι ἐνεφοροῦντο ἀπὸ τὰ πάθη τῆς μικρότητος. Ἦναγκαζόμεθα
νὰ πιέζωμεν τὰ καταπνίγοντα τὴν ψυχὴν μας παράπονα, διότι ἐγνω-
ρίζαμεν, ὅτι ὁ ἀγὼν ἦτο ἄνισος ποῦ εἶχαμεν ἀναλάβει. Μακράν
ἐν τούτοις ὅσον ἡδυνάμεθα ἀποσυρόμενοι ἀπὸ τὰς ἀπεχθεῖς ἀναθυ-
μιάσεις, ἐπλάσαμεν κόσμον ἴδιον καὶ ἐξούσαμεν ἐν αὐτῷ με τὰς
δυνάμεις ψυχῆς ἐλευθέρως. Ἐνισχυόμεθα ἀπὸ τὴν φύσιν τὴν προσκο-
μίζουσαν εἰς τοὺς πιστοὺς τὴν γαλήνην καὶ καλωσύνην. Ἐληρμο-
νούσαμεν ἐντελῶς τοῦ περιβάλλοντος τὴν πεζότητα ἐν μέσῳ τοῦ
φωτός, τῶν ἀνθέων καὶ τοῦ γλαυκοῦ ὀρίζοντος. Διεδικνούσαμεν
ὅλην τὴν μαγείαν τῆς ὑπαίθρου ζωῆς, ὅλην τὴν μουσικὴν τῶν κυ-
μάτων, ὅλον τὸ βάλαμον τῆς ἐσπερινῆς αὔρας καὶ τὴν βωμαντικό-
τητα τῆς σελήνης. Μὲ τὰ δένδρα, τοὺς κήπους, τὴν θάλασσαν, τῆς
ἐρημιαίς, ἐσχηματίζαμεν εἰκόνας γεμάτας ἀπὸ ποίησιν καὶ ἀπὸ ζωῶν
παρμένην ἀπὸ κόσμον ποῦ ὀλίγοι μόνον, οἱ ἐκλεκτοί, ἡσθάνθησαν
καὶ ὠνεῖρεῦθησαν, διότι ἐκεῖνη ἦτο εἰς θέσιν νὰ ἐμπνέεται ἀπὸ τὸ
μυστήριον τῆς φύσεως, ποῦ κρύπτεται μόνον εἰς τὰ προνομιοῦχα
βάθη τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς, μόνον ἐκεῖ μέσα!

Ἦμουν σύντροφος τῶν μονήρων περιπάτων της, ἤμουν ὁ εὐτυχῆς,
ὅστις ἐνωτίσθη τινὰς τῶν ἐκμυστηρεύσεων τῆς ἐκλεκτῆς αὐτῆς
καὶ πολυχόρδου ψυχῆς, ἣ ὅποια μόνη, κατὰμονη ἄλλως, εἰς ἐν
περιβάλλον ἀπὸ γλυκυτάτους πόθους, ἀπὸ γαλήνην βρεμβασιῶ
ἤρκεῖτο νὰ ὀνειροπολῇ.

Πῶς ἐνθυμοῦμαι, καὶ θὰ ἐνθυμοῦμαι πάντοτε, μίαν ἀπὸ τὰς θερ-
μὰς θερινὰς νύκτας, ποῦ εἰς περασμένην ὥραν ἡ σελήνη τοῦ Ἀἰγού-
στου ὁλοστροφύγυλλη ἐσελάγχιζε καὶ γαλήνη καὶ βαθεῖα σιγὴ ἐδασί-
λευε. Ἐξάδῃ'αμεν πρὸς τὴν θάλασσαν. Τὰ ἀρώματα ἀπὸ τοὺς
ὀσπρησένους καὶ πορτογάλους κήπους τοῦ βωμαντικοῦ δρόμου τῶν

Καλαμῶν, ποῦ διηρχόμεθα, ἀνεδίδοντο δειλὰ εἰς τὴν χλιαρὰν ἀτμόσφαιραν. Ἦρεμια ἀπόλυτος. "Ὅλα ἦσαν εἰς τὸν ὕπνον βυθισμένα." Ἀνάπαισις περιπαθῆς περιέβαλλε τὴν φύσιν δλόκληρον. Μόνον ὁ κρότος τῶν βημάτων μας διέκοπτε τὴν ἱσρὰν σιγὴν τὴν καθιστῶσαν μεγαλοπρεπέστερον τὸ ἀπαράμιλλον μεγαλεῖον. Αἱ σκέψεις μας ἐπετερύγιζον πρὸς τοὺς ἰδανικοὺς κόσμους τοῦ ἀγνώστου μὲ τὰ ἀπαλότερα χρώματα, μὲ τοὺς πλάνητας ῥεμβασμούς.

Πρὸ τῆς θαλάσσης μαγευτικὸ πανόραμα ἀπλώνετο. Ἡ Σελήνη ἐκυριάρχει· μία σινδόνη ἀκύμαντος, μία ἀπέραντος ἀργυρὰ πλάξ ἀπλοῦτο καὶ μὲ τὰ μεθυστικά της θέλγητρα αἰχμαλωτίζει τὰς ἐντυπώσεις μας. Ἡ μοναξιά ἡκροᾶτο τὴν κανονικὴν ἀναπνοὴν τῆς νυκτός. Ἡ θάλασσα ἐκυλίστο ἡρέμια εἰς τὴν ἀμμώδη παραλίαν καθ' ὅλην τὴν ἀπέραντον ἔκτασιν.

Ἐκαθήσαμεν εἰς τὴν ἀκτὴν. Ἐκεῖ ἐννοιώσαμεν μίαν ἐπανάστασιν ἐν τῇ ψυχῇ ἀνυψώουσαν τὸν νοῦν, ἐνισχύουσιν τοὺς παλμούς τῆς καρδίας καὶ φέρουσιν ἐν μέσῳ τῆς σεληνοφεγγούς νυκτός εἰς ἄλλους κόσμους φανταστικούς. Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἡ εὐτυχία ἦτο ἐγγύς, μᾶς ἔθιγε διὰ τῆς πνοῆς της καὶ μᾶς ἔφερε στὸν νοῦν τὰ ὥραια πράγματα, τὰ ὅποια ἡδύνατο νὰ δημιουργήσῃ ἡ ἁρμονία τῶν σκέψεών μας καὶ ὅλας τὰς φρικιάσεις τῆς χαρᾶς καὶ τὰ ὥραια σκιρτήματα τῆς ἀγάπης ποῦ θὰ εὕρισκamen εἰς τὸν δρόμον μας ἐνοῦντες τὴν ζωὴν μας.

Αἱ ὄνειροπολήσεις μας, ποῦ ἐπανελήφθησαν πολλάκις ὑπὸ τὰ τρέμοντα φυλλώματα καὶ ὑπὸ τὰ ἄστρα καὶ ὑπὸ τὰ κύματα τοῦ φωτός τοῦ φεγγαριοῦ καὶ παντοῦ, ὅπου ἡ φύσις ἐφιλοτέχνει τὸν περιπαθέστερον ὕμνον τῆς Ἀρμονίας, δὲν ἐβράδυναν, ἐντὸς ὀλίγου, νὰ μᾶς συνδέσουν μὲ τὸν χρυσὸν δακτύλιον, εἰς τὸν ὅποιον διεκρίναμεν ἐλπίδας, εὐλογίας, πίστιν, ὁ ὅποιος μᾶς ἀνύψωσεν ὑπὲρ τὰ πάθη καὶ ὑπὲρ τὰς μικρότητας, καὶ ὅστις θὰ μᾶς ἦτο σύντροφος ἐν τῇ ζωῇ καὶ τῇ θανάτῳ.

Ἐνωμένοι πλέον ἐνισχύσαμεν ὅλα μας τὰ αἰσθήματα. Εἰς τὸ πλᾶϊ της, ἀδιακόπως μαζὶ της, συνέδεσα τοὺς πόθους μου μὲ τὰ ἀδαμάντινα δεσμὰ τῶν ὀφθαλμῶν της.

Αἱ αἰῶναι ὁμῶς καταδρομαί, αἱ ὅποιαι πανταχόθεν μᾶς εἶχον περικλείσει τὴν ἀναπνοὴν καὶ τὴν ἀγάπην, μόνον τὸν ἐλεύθερον

ἀέρα ν' ἀναπνεύσωμεν τὸν χρυσομένον ἀπὸ τὰς ἀκτῖνας τῶν δακτυλιδίων μας' μᾶς ἔφεραν πρὸ τοῦ βωμοῦ τῆς Ἐκκλησίας, ὅπου τὸ φῶς τῶν λαμπάδων δημιουργεῖ εἰκόνα ψυχικῆς ἀναγεννήσεως καὶ διαθέτει μυστηριωδῶς εἰς συγκινητικὰς ἐκστάσεις.

Εὐρέθην μέσα εἰς ἓνα ὄνειρον λευκόν, ὅταν τὰ στέφανα μοῦ ἔωσαν τὴν σύντροφον τῶν ἰδανικῶν μου καὶ τῶν ἀτελευτήτων παλμῶν μου. Τὰ ἄνθη τὰ λευκὰ ἐκάλυψαν τὰς παιδικὰς μας κεφαλὰς κατεχομένης ὑπὸ τῶν ἄγνων καὶ ὠραίων ἐκείνων τῆς ζωῆς συναίσθημάτων, ποῦ κλείουν τὴν ἀσυννέφιαστον αἰθρίαν ἀτελειώτου καλωσύνης, ἀλλὰ καὶ βεβαρυμένης ἀπὸ ὅλας τὰς πικρίας, μὲ τὰς ὁποίας κατεδιώχθημεν τὰς καλλιτέρας στιγμὰς τοῦ βίου μας.

Πόσα δὲν ὑπέστην. Καὶ προσκόμματα ὑπερεπήδησα καὶ μίση μετέδωκα καὶ παρεγγήσεις καὶ ταπεινώσεις ἐδοκίμασα φερόμενος πρὸς τὸ καθήκον' ἡσθάνθημι μυριάκις τὸ εἶγος τοῦ φόβου. Ὅλοι αὐταὶ αἱ ἐντυπώσεις ἤγγιζαν τὴν φιλότιμον ψυχὴν τῆς, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ὑπερήφανα δάκρυα εὐγνωμοσύνης ἀνεδίδοντο.

* *

Ἄλλ' ἐλυτρώθημεν ἀποσυρθέντες, μὲ νωπὰς ἀκόμη τὰς εὐλογίας τῆς Ἐκκλησίας, διὰ νὰ ζήσωμεν μακρὰν ὀλίγους μῆνας μίαν ζωὴν, ὅπως τὴν ἐφαντάσθημεν καὶ τὴν ὠνειρεύθημεν, ἄθροισμα ὅλων τῶν ἀνθρωπίνων προσπαθειῶν καὶ ὅλων τῶν ἐλπίδων.

Μὲ δμῖχλην καὶ μὲ σύννεφα, μὲ πυκνωμένον τῆς αὐγῆς ὀρίζοντα καὶ μὲ βροχὴν διεσχίζαμεν μακρυομένης καὶ ἐρημικὰς κοιλάδας καταπρασίνους ἀπὸ τὰς φυτείας τῶν ἀμπέλων καὶ τῶν ἐλαιῶν' διηρχόμεθα παρὰ τὰ πλευρὰ λόφων ξηρῶν καὶ ἐκτάσεων κατασπάρτων, ἐν μέσῳ τῶν ὁποίων ἐλεύκαζον ποιητικαὶ ἀγροικαὶ ἐντὸς πλαισίου πανοραμικοῦ. Τὰ Μεσσηνιακὰ χωράφια γύρω διατηροῦντα ἀκόμη τὴν θερινὴν τῶν περιβολῶν ἐμύρωναν τὴν χλιαρὰν ἀτμόσφαιραν καὶ διὰ τῆς ἐναλλαγῆς τῶν χρωμάτων διὰ μέσου ἐλαττοῦ πέπλου ὀμίχλης ἀπετέλουν πίνακα ἀντάξιον τοῦ μεγάλου ζωγράφου τῆς φύσεως, ἡ ὁποία εἰρηνικὴ καὶ ἀτάρακτος, μακρὰν τῆς ἐγκοσμίου τύρβης, περιέβαλλε μετὰ στοργῆς τὸ ἱερόν μας τῆς ἀμάξης ἄσυλον, ὡς μυστικόν τέμενος τῶν ἰδανικῶν.

* *

Ἐφεύγαμεν μακρὰν, πολὺ μακρὰν' ἐφερόμεθα πλέον εἰς τὴν θάλασσαν. Τὸ πέλαγος ἀπλώνετο ἀτάραχον καὶ οἱ γλάροι μὲ τῆς μελαγχολικῆς καὶ μονότονες κραυγῆς τῶν μᾶς παρηκολοῦθουν διαγράφοντες ὠραίους κύκλους εἰς τὸ ἀπέραντον χάος.

Ἐβασίλευε θαυμασία γαλήνη ἐπὶ τῆς βαθυκράνου θαλάσσης, τῆς ὁποίας τὴν στιλπνῶδη ἐπιφάνειαν μόλις ἐρρυτίδου τὸ κύμα, ἡ δὲ ὀρίζων ἀπέραντος διακοπτόμενος ὑπὸ μελανῶν Ὀκτωβριανῶν νεφῶν ἐξηπλοῦτο γύρω μας. Τὸ ἀτμόπλοιο ἐσχίζε γοργὰ τὰ στάσιμα νερὰ διαπλέον τὸ Ἀδριατικόν Πέλαγος, τὸ ὁποῖον ἐλάμβανε χιλίων εἰδῶν ζωνοποιήματα, πρὶν ἐπέλθωμεν τὸ ἐλπίμα καὶ ἐνεθουσίωσιν τὴν ψυχὴν, μὲ

ἓνα δολόδροσο ἀεράκι κυλιόμενον εἰς τὴν ἐπιφάνειαν καὶ βαλσαμῶνον τὸν ἀτονοῦντα ὀργανισμόν μας. Ὁ ἥλιος ὡς μία τεραστία πυρίνη σφαῖρα ἔγερνε πρὸς τὴν δύσιν του καὶ ἓνα ἄρωμα ζωῆς καὶ σφρίγους ἐπλανάτο εἰς τὸν αἰθέρα, ἐν ᾧ ἡμεῖς ἐπεριπατοῦμεν στὸ κατὰ-στρωμα μὲ τὰ βλέμματα προσηλωμένα εἰς τὸ θέαμα τὸ γραφικόν.

Σὲ λίγο ἡ νύκτα ἐσκίασε τὸν ὀρίζοντα καὶ ὁ ἑναστρος οὐρανὸς ἐκαθρεπτιζέτο ἀπὸ τὸ χάος εἰς τὴν ἀκίνητοῦσαν σχεδὸν ὑγρὰν ἔκτασιν, τὰ νέφη ἐντελῶς εἶχον ἐξαφανισθῇ διὰ τῆς παρερχομένης ὥρας καὶ ἡ θάλασσα ἐρρίγει ἀπὸ τὴν πρώτην ριπήν τῆς αὔρας, ὁπότε μεγάλη χλωμὴ πανσέληνος μᾶς ἐπλημμύρισε καθισμένους στῇ πρῶμνῃ τοῦ πλοίου μὲ τὰ βλέμματα καρφωμένα εἰς τὸ ἄπειρον. Ἐκεῖ, ἐπάνω εἰς τὸ ἀπαλὸν κύμα τῆς Ἀδριατικῆς, λόγοι θερμῆς ἀγάπης ἤκουσθησαν ἀπὸ τὰ χεῖλη τῆς, λόγοι ἀπηχήσαντες μέσα εἰς τὸ ὠραῖον πέλαγος ὡς μία ὑπόσχεσις καὶ μία ἐλπίς!

Ποθοῦντες νὰ συνεχίσωμεν τὰς σκέψεις μας, ὀριστικῶς ἐπέζητήσαμεν τὴν μόνωσιν, ἀφοῦ μὲ τὴν ἀπογοήτευσιν ἀποπνικτικῶς ἐξούσαμεν ἀπὸ τῶν πρώτων μας ὠραίων ἡμερῶν.

Εἰς τὸ ῥομαντικόν τῆς παραλίας καταφύγιον ἐκρύψαμεν ἀπὸ τῶν ἄλλων τὰ μάτια τὴν εὐτυχίαν μας, μεγάλην ὅπως τὴν εἶχαμεν ὀνειρευθῇ. Ἡ ἀηδία τῆς καθημερινῆς πραγματικότητος, ὁ κόρος τοῦ βίου τῶν διατυπώσεων καὶ τῶν βεβιασμένων προσποιήσεων, μᾶς εἶχαν ἐνσταλάξει τὴν ὄρεξιν τῆς ἀνακαινίσεως τῶν ψυχῶν μας. Καὶ πράγματι, τί ἀλγομόνοντον ζωὴν ἐπεράσαμεν. Μὲ νέας καθ' ἐκάστην ἐντυπώσεις, μὲ ποικίλας μεταλλαγὰς ἀπόψεων βίου νέου, περισσότερον φυσικοῦ, ποιητικοῦ.

Ἀμέριμνος ἐκεῖ, χαριτωμένη καὶ ἀφελής, ὅπως ἦτο πάντοτε, διήρχετο τὴν ἀφρόντιδα χαρὰν τῆς ἐν τῇ στενοτάτῃ μας κύκλῳ. Πάντοτε ἡ ἰδία ἀθῶα, ὑπερήφανος καὶ εἰλικρινὴς ψυχὴ· τὰ ἴδια ἀπροσποίητα χεῖλη τὰ ὁμιλοῦντα λέξεις πλήρεις τρυφερότητος· ἡ αὐτὴ ζωηρότης, μὲ τὰς φαιδρὰς ἀναφωνήσεις καὶ τοὺς μεταλλικοὺς γέλωτας.

Ἐφερε βαθύτατα χαρίσματα. Ἐνθουσιασμόν, θερμότητα ψυχῆς, μεγάλα συναισθήματα. Ἐθαυμάζετο διὰ τὴν καλαισηθείαν. Ἠγαπάτο διὰ τὸ εἰλικρινὲς πρὸς πάντα γνώριμον ἐνδιαφέρον. Ἦτο ξένη τῶν τάσεων πρὸς τὰς ταπεινὰς ματαιότητας τῶν κοινωνικῶν διατυπώσεων, οὔτε ἦτο καμωμένη νὰ συμμορφοῦται πρὸς οἵανδήποτε κατάστασιν ποῦ θὰ τῆς παρεσκεύαζαν αἱ περιστάσεις, διὰ νὰ ρυθμίξῃ τὰς ὀρέξεις τῆς καὶ νὰ ὑποτάσῃ τὰς κλίσεις τῆς. Δὲν ἠνείχετο τὴν βεβιασμένην θέσιν εἰς τὰς σχέσεις τῆς· καὶ ἐδῶ διεκρίνετο ὁ χαρακτήρ τῆς. Εἶχε τὸν ἀπέριττον καὶ φυσικόν, τὸν θαυμασιῶς εἰλικρινῆ, τὸν ὑπερόχως ἀφελῆ κοινὸν χαρακτήρα, ἀγνωστον εἰς τὰ νευρώσαστα καὶ τῆς κοῦκλες τῆς σημερινῆς ἐποχῆς. Ἦτο δύσκολον νὰ συνάψῃ καὶ εἰς τὴν ψυχὴν τῆς ἀπαιτήσεις, πρὸς

τοὺς νόμους μιᾶς συστηματικῆς ζωῆς, ὥστε νὰ προσποῖται, ὅτι δὲν εἶχε ὁρεξὶν νὰ κάμνῃ, ὅτι· ἔκαμινεν ὁλος ὁ κόσμος· καὶ εἰς τοῦτο τὴν ἐθαύμαζα, διότι ἐσπευθε με γιγαντιαία ἄλματα εἰς τὴν πρόοδον, διὰ νὰ γνωρίσῃ προῶτως τὴν ζωὴν καὶ νὰ διασκεύσῃ καὶ κρημνίσῃ τοὺς φραγμοὺς τῶν προλήψεων.

Ὅλῃ ἐκείνῃ ἡ πλημμυροῦσα ὑπερήφανος ζωὴ καὶ φαιδρότης τοὺς ἐφαίνετο ἀλλόκοτος, διότι δὲν ἦσαν εἰς θέσιν νὰ τὴν ἐννοήσουν· καὶ τὴν ἐμίσουν, τὴν ἐμίσουν μετὰ πάθους καὶ μετὰ φανατισμοῦ καὶ τὴν μισοῦν καὶ μετὰ θάνατον, ὡ φρίκη, διότι· ἦτο ἀπὸ τοὺς βαθεῖς ἐκείνους τύπους τοὺς δημιουργοῦντας ἀνεξαλείπτους ἐντυπώσεις ζωηράς, ὅπως ἐδῆσμεν καὶ ἐγούταυς τὸ πλῆθος τῶν λατρευτῶν τῆς ὁ θορυβώδους γέλωτος τῆς, τοῦ ὁποῖου τὴν ἀπύχῃσιν διατηρῶ ἔτι ζωηράν ὡς μακρυνὴν μουσικὴν, ἡ πυρετώδους εὐθυμίας τῆς, ἡ ὑπερήφανος μελαγχολία τῆς, ὅπως ἡ ἀθωότης τῆς, ἡ ἀνεξικακία τῆς, ἡ εὐφυΐα τῆς, οἱ σπινθηρισμοὶ τοῦ πνεύματός τῆς καθιέρονον νέους βωμούς λατρείας στολισμένους με ῥόδινα τριαντάφυλλα.

Ἦρέσκετο εἰς τὸν οἰκογενειακὸν βίον, μακράν τῆς τύρβης τῆς πολυταράχου τῶν κουτοπονηριῶν καὶ τῶν ψόγων, ἐν μέσῳ ὀλίγων φιλικῶν μας τῶπων, εἰς τοὺς ὁποίους ἐκυριάρχει ὡς φιλοπαίμων καὶ ἀφελής. Ὑπευθύνει πάντοτε τὸ σφρίγος τῆς παιδικῆς τῆς ζωηρότητος, ἡ ὁποία ἐσκόρπιζε τὴν ζωὴν εἰς ὅλην τὴν ἔκτασίν τῆς. Οἰκοκυροῦλα τοῦ σπιτιοῦ ἀπαράμιλλος, ἐξαρτώσα ἐξ αὐτῆς ὅλα τὰ καθέκαστα με γνῶσεις καὶ με πεῖραν καταπλήσσοσαν καὶ συγκινοῦσαν. Ὑπευθύνει τὸν σύζυγόν· αἱ σκέψεις καὶ αἱ ὁράαι ἰδέαι, τὰς ὁποίας μοῦ ἐνέπνεε, ὅλα τὰ εἰλικρινῆ δείγματα τῆς ἀθφῆς τῆς παιδικῆς ἀφοσιώσεως καὶ ὅλα τὰ ἐξιδανικευμένα ἄπειρα στοιχεῖα τῆς στοργῆς, με τὰ ὅποια τρυφερῶς μοῦ ἐκαλλιέργει· τὰ αἰσθήματα, θὰ ἠδύναντο βωμόν νὰ μοῦ ἰδρῶσουν τῆς λατρείας τῆς.

Ἦτο ὁμως ζηλότυπος καὶ ἡ ζηλοτυπία, προϊόν τῆς ἀπεριορίστου τῆς ἀφοσιώσεως, ἀλλὰ καὶ τῶν ἀχαρκτηρίστων ἐκμεταλλευτῶν, μὴ ἐνισχύουσα τὴν στοργὴν ἐδηλητηρίαζε πολλάκις τὰ αἰσθήματα καὶ ἐδημιούργει με ἐσκοτισμένην τὴν διάνοιαν, χωρὶς θέλησιν, θύματα νέφρων, πρὸς τὰ ὅποια καὶ ἂν δὲν ἐκαλοῦντο οὗτοι ἀνέθρωσκον αὐτόκλητοι παραλύοντες ἀπὸ σκοποῦ τοὺς συνθετικούς μας κρίκους. Καὶ δὲν εἴμεθα ἀπαθεῖς οὔτε ἀδιάφοροι εἰς τοιαύτην ἀπροσδόκητον πάλιν, ἀγωνιζόμενοι νὰ περισυλλέγωμεν τὰ μεγάλα μυστικά τῆς ἀγάπης μας, τοὺς πόθους καὶ τοὺς ὅρκους μας εἰς τῶν καρδιῶν μας τὰ βάθη, τῶν ὁποίων μάρτυς ἦτο μόνος ὁ Θεός. Παντοῦ ἐπεζητοῦσαμεν τὸ ἄγνόν ἐκεῖνο αἰσθημα, εἰς τὸ ὁποῖον ἐχαρίζαμεν τὴν ὑπαρξὶν μας ὅλην καὶ μᾶς ἐχαρίζεν ἐκεῖνο τὴν ζωὴν, ὅπως τὸ ἀντιτάζωμεν εἰς τὴν συκοφαντίαν τὴν ὑπουλον, ἀφ' ἧς ἐσκέφθημεν ἀργὰ πλέον νὰ ἐξαπαλίσωμεν τὸ μέλλον ποῦ μᾶς ἀφύρρεεν ὁ θάνατος.

Ὡς μητέρα διὰ τὴν μονάκριβη μικροῦλα μας ἦτο τρυφερά, εὐαίσθητος μέχρι τῶν μυχαϊτάτων τῆς ψυχῆς δίδουσα τὴν λεπτὴν ἀνατροπὴν ποῦ θεμελιώνει τοὺς ἄγνους καὶ εὐγενεῖς τύπους.

βάσις τῆς ὑπάρξεώς της· ἀπ' αὐτὴν ἐνεπνέετο τὴν γενναίαν ἐγκαρτέρησιν, τὴν ἡρεμον γαλήνην, τὴν ἐλπίδα πρὸς τὸν Θεόν.

* * *

Ἄλλὰ ἦτο ἀτυχής, ὅπως ὑπῆρξε μέχρι καταπλήξεως ὅλη της ἡ οἰκογένεια, θερισθεῖσα ὑπὸ τοῦ θανάτου, ὅστις συμπαρέσυρε καὶ κλώνους δευτέρας ἀκόμῃ γενεᾶς. Φαίνεται νὰ ἐγεννήθη ὑπὸ κακοῦς τῆς μοίρας οἰωνοῦς διωκομένη ἀπὸ παιδικῆς της ἡλικίας, χωρὶς νὰ δύναται νὰ σταματήσῃ τὸν κατήφορον, ποῦ ἀκατάσχετος ἐφέρετο κυλισθεῖσα ἐπὶ τέλους εἰς τὸν τάφον.

Πάντοτε ἀσθενής, διαρκῶς πάσχουσα, αἰωνίως ταλαιπωρουμένη. "Οἶλαι αἱ ἐπιστημονικαὶ ἀδεξιότητες, ὅλα τὰ λάθη, ὅλαι τῆς τύχης αἱ καταδρομαὶ ἐσωριάσθησαν εἰς τὸ κεφάλι της.

Ἱστορία ἡμποροῦσε νὰ γραφῇ μὲ τὰς περιπετείας τῆς ὑγείας της· θὰ ἦτο μνημόσυνον μιᾶς δυστυχοῦς καὶ θὰ ὁμοίᾳζε μὲ τὰ ἀπαίσια ἐκεῖνα μελανά σύννεφα τῆς τρικυμίας. Ἐβλεπε ὁλοζώντανῃ τὴν ἀτυχίαν της καὶ τὴν διὰ τὰ χρόνια της τὴν προσγενομένην ἀδικίαν ἐφαντάζετο, ποῦ ἐνόμιζε ἂν περιέγραφε τὰ ἄπειρα δεινὰ της θ' ἀνεκουφίζετο, ὅταν συγκινοῦσε τὰς εὐαίσθητους ψυχὰς. Καὶ φαίνονται αἱ συρόμεναι γραμμαὶ μου νὰ ἐκπληροῦν παραγγελίαν τῆς ἀπέλπιδος ψυχῆς, ποῦ τὴν ἀδικον καταστροφὴν τῆς συμβολίζουν τὰ μαραινόμενα τὴν ἰδίαν ἡμέραν ἄνθη, πρὶν χάσουν ὅλον των τὸ ἄρωμα.

* * *

Ἐντὸς τῶν τεσσάρων τοίχων τοῦ δωματίου της διήλθε τὰς καλὶτέρας ἡμέρας τῶν τελευταίων ὀλίγων ἐτῶν. Ἐκεῖ ἐδέσμευσε τὰ ὠραιότερα χρόνια τῆς ζωῆς της, τὴν ὁποίαν ἐμίσησεν, ὥστε νὰ τὴν προσεφιλῇ μὲ τὸν θάνατον διὰ τῆς ἐπιμονῆς ποῦ τὴν διεκρίνεστας ἀποφάσεις της. Ἐκεῖ εἰς τὴν συντριβὴν ἀνέβλυζον ὠκεανοὶ δακρύων καὶ ὠρθοῦντο ὄρη δυστυχίας εἰς τὴν ἐρημίαν καὶ τὴν ἐγκατάλειψιν, τὴν ὁποίαν ἐνοιῶθε νὰ τὴν κυκλῶν. Ἐκρυσπεν ἐντὸς τῆς κάμνον ὁλόκληρον ἀγανακτήσεως, καὶ μὲ τὸ διαλάλημα τοῦ βωθοῦ πόνου τὸ κρυφὸ της παράπονον διεχύνετο γύρω της. Ἡ εἰμαρμένη, ἣτις κατέλαμψε μὲ κεραυνοὺς τὸσον φοβεροὺς τὰς κορυφὰς τῆς μονήρους ταύτης ψυχῆς, τῆς ἔφερε εἰς κάθε της λέξιν καὶ ἓνα παράπονον, καὶ ἓνα δάκρυ μισοπνιγμένο ἐγέμιζε τὰ μάτια της, δάκρυ πόνου καὶ λαχτάρας. Τὸ νευρικὸ της σύστημα ἐταράσσετο, τὰ φρίκη ἐπῆρχοντο ἀλλεπάλληλα καὶ τὴν ἐξήντλουν, καὶ χωρὶς νὰ θέλῃ, διέφευγε ἀπὸ τὰ χεῖλη της ὁ στεναγμὸς προδιδων πολλὴν τοῦ αἰσθήματος εἰλικρίνειαν.

Αἱ ποικίλαι φάσεις τῆς ἀσθενείας της ἔπνεον ὡς βορρᾶς ἄγριος καὶ ἡ ψυχὴ καταβαλλομένη καὶ τὸ μέτωπον πυρέσσον καὶ ἡ καρδιά ἄτονος, πολλάκις ἐπροκάλουν τὴν ἀγανάκτησιν καὶ τοὺς λυγμούς. Ἡ ἀκατανίκητος ἀγρία τῶν πάντων, ἡ τόλμη της εἰς ἀπεγνωσμένα ἀποφάσεις, τὸ διαρκὲς ἐπανερχόμενον φῶσμα τοῦ θανάτου, ποῦ εἶχε πάντοτε ἀνταρτῆσαι καὶ ἐκείνην τὴν πόλιν τῆς εἰς ὅλας τὰς μακρὰς

τῶν περιπετειῶν τῆς περιόδου, ποῦ ἤθελε ζωηρά καὶ ἀνεξάλειπτω ἀπὸ τὴν μνήμην νὰ μοῦ διῶγῃ τῆς ἀγάπης καὶ τῶν θυσιῶν τὰ δεύγματα.

Εἰς τὰ δάκρυά τῆς προσέθετον τὰ ἰδικά μου εἰς τὰς δεήσεις μου. Πόσαις φοραῖς στὰς κρίσεις τῆς, γεμάτος ἀγωνίαν καὶ ἀνήσυχον, πλήρης συντριβῆς καὶ βαθείας ταπεινώσεως κατέφευγον στὰς ἐκκλησίας πρὸς ἀνακούφισιν, μόνος καὶ ἄγνωστος τὰς ὥρας τῆς νυκτός.

Ὅταν προσέκλιναν πρὸ τοῦ προσκεφαλαίου τῆς μολίς συγκρατούμενος ἐκ τῶν ἀγρυπνιῶν καὶ τῶν συγκινήσεων, ἐσυλλογιζέτο τὴν θέσιν μου ὡς καταδικασμένην ν' ἀγαπᾷ καὶ νὰ σύρῃ τὴν δυστυχίαν εἰς ὅτι, ἀγαπᾷ, διότι μαζί τῆς πάντοτε μὲ ἤθελε, ὅπως τὴν ἐνισχύω εἰς τοὺς ἀγῶνας τῆς ἀπογοητεύσεως καὶ τοῦ ἀπελπισμοῦ· καὶ ἐδῆ-μιουργοῦντο δραματικαὶ σκηναὶ πολλὰκις μεταξύ μας προκαλοῦμεναι.

Ἐνα ὑπέροχον μεγαλεῖον, μία γαληνιαία ἀπλότης περιέβαλλε τὴν βασανιζομένην νεαράν ζωὴν, κατακειμένην ἐπὶ τῆς κλίνης, τῆς ἀχωρίστου τῶν δοκιμασιῶν τῆς συντρόφου, μὲ τὸ ὥρατο κεφάλι ὡς σύνθεσιν ὀδύνης καὶ καλλονῆς.

Πόση ἀνοικτήριμον λύπη καὶ παράπονον κατελάμβανε τὴν παιδικὴν καὶ εὐαίσθητόν τῆς ψυχὴν εἰς τὴν θέαν τῶν λευκῶν τριχῶν ποῦ ἀπὸ τὰς πικρίας καὶ τὴν ἀπόγνωσιν ἐστιζαν τὰ ἄφθονα μαλλιά τῆς· τὸ λευκὸν χρώμα τῆς ζωῆς καὶ τῆς ἀθωότητος ἦτο δι' αὐτὴν δεῖγμα πένθους καὶ δυστυχίῶν, ἀπὸ τὰς ὁποίας ἐν τούτοις διετῆρει ἀναλ-λοῖωτον τὴν αἵγλην τῶν χρωμάτων καὶ τῆς ἐκφράσεως, ἀμετάβλη-τον τὴν λάμψιν τῶν ματιῶν μὲ μόνον τὰς μελανὰς τοῦ πόνου ται-νίας ὡς πένθη τῆς ἀγωνιζομένης τῆς ψυχῆς.

Ἡ ὑπομονὴ τῆς ἡτο ἀνεξάντλητος· συχνὰ κατέβαλλε μὲ τὸ χαμό-γελο ἡρώδους, διὰ νὰ φανῇ παραγνωρίζουσα τὴν τύχην τῆς ὡς φύσις ἀγνοοῦσα καὶ τότε τὸ μῖσος καὶ τὸν φθόνον. Ἡ εὐαίσθησία τῆς, ὡς πληγωμένη ἀπὸ τὰς σκληρότητας τῆς καθημερινῆς αὐτῆς ζωῆς, ἐφαίνετο παντοῦ περιφρονητικῶς ὑποδεικνύουσα τὸ βάθος τῆς ὀδύνης τῆς. Ἐκάθῃτο εἰς τὸ παράθυρον σιωπηλὴ καὶ ἀδιάφορος χωρὶς κα-νένα εἰς τὰ στήθη τῆς παλμόν. "Ὅλη ἡ τριγύρω τῆς εὐμορφία τῆς φύσεως, ποῦ προσέκλινε βεβαρυμένη ἀπὸ τὸ φῶς καὶ τὰ ἀρώματα, δὲν τὴν ἐβελγε, οὔτε τὴν συνεκίνει· τῆς ἐφαίνετο ἀσφυκτικὴ, πλήτ-τουσα. Εἶχε δημιουργήσει· περιβάλλον ἀδιαφορίας!

* *

Ὡς ναύαγιον ἐρρίφθη εἰς τὸ Μόναχον διὰ νὰ τὴν συντρίψουν ἐκεῖ τὰ πελώρια κύματα τῆς ἀγρίας καταδρομῆς. Αἱ προσπάθειαι, αἱ προστριβαί, αἱ ἀγῆδια· καὶ αἱ πικρίαι τῆς ζωῆς ἤλθον ἀνὰ προστοι-μάσου τοῦ τέλους, τὸ ὅποιον ἐπεδίωξε μὲ θάρρος καὶ ἡρώδισμόν.

Ὁ αὐτὸς βίος καὶ ἐκεῖ τὴν ἠκολούθησε, σκληροτέρα ὁμῶς μόνω-σις ποῦ τῆς ἔδωκε τὸν μακρασμόν. Τὸ βαρὺ κτίριον μὲ τοὺς θλιβεροὺς τοίχους καὶ τὴν πένθημον ἐκείνην στέγην, ποῦ οἱ μάρτυρες τοῦ πεπρωμένου ἤρχοντο ν' ἀφῆσουν τοὺς στεναγμοὺς τῆς ἀγωνίας τῶν

τῶν πληκτικῶν κιγκλιθωμάτων τοῦ κλουβιοῦ του. Αἱ ὀδυνηραὶ συγκινήσεις τῆς ἐγίνοντο ἐκεῖ ὀξύτεραι μὲ τὸ καθημερινόν μαρτύριον καὶ μὲ τὴν φλόγα ποῦ τῆς κατέκαιε τὰ στήθη. Τῆς ἀτελείωτες ἡμέρες καὶ τῆς νύκτες τῆς περνοῦσε μὲ τὴν σκληρὰν ἀπογοήτευσιν τῆς μοναξιάς, ἥτις τῆς ἐδιπλασίαζε τὴν ἀγωνίαν καὶ τὰ δάκρυα. Ἡ ἀπέραντος ὑπομονὴ εἰς τὰ σκότῃ τῆς θλίψεως στηριζομένη χωρὶς παράπονον καὶ χωρὶς στεναγμὸν βαθύτατα μὲ συνεκίνει ὄνειροπολοῦντα νὰ σώσω μίαν ὑπαρξίν, τῆς ὁποίας ἐνεκροῦτο πᾶν ἰδανικόν, διότι ὅλαι αἱ ἐλπίδες καὶ ὅλαι αἱ ἀπελπισαὶ ἐφέροντο ἐπὶ τῆς ἐγκαταλελειμμένης ἐκείνης ψυχῆς, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἔπνεε πᾶσα ὀδύνη.

Εἰς τὴν σκοτεινὴν ἐρημίαν τῆς δὲν εἶχεν ὀρίζοντας, οὔτε ἐρρέμβαζε μὲ τὰ χρώματα τῆς φύσεως καὶ τὸ μαγευτικόν φῶς τῆς σελήνης· εἶχεν ὥς μόνον ἥλιον φωτίζοντα τὰς σκέψεις τῆς τὸ εἶδωλον τῆς κόρης μας, τὴν εὐτυχίαν τῆς ὁποίας μὲ ὅρκους μοῦ ἐνεπιστεύετο, ἀφοῦ οὐδέποτε ἐκείνη ἤδυνήθη νὰ τὴν ἀπολαύσῃ, ὥς μοῦ ἔλεγε: ἦτο ὁ χρυσὸς πόθος τῆς δυστυχισμένης τῆς μανούλας καὶ ὁ μόνος τῆς, ὁ μονάκριβος θησαυρὸς ἀπὸ τῆς παραγγελίης τῆς καὶ θὰ τὸν τηρήσω ἱερόν.

Μὲ τὰ κρυσταλλωμένα πάντοτε ἐντὸς τῶν μεγάλων τῆς ματιῶν δάκρυα, μὲ τὰ ὑπερήφανα τοῦ προσώπου τῆς χαρακτηριστικὰ παρυσίαζε τὴν εἰκόνα ἀπηλπισμένης ψυχῆς, ποῦ τῆς ἀφῆρει τὴν ἱκανὰ τῆς ζωῆς καὶ τῆς ἀπέσβυνε τῆς νεανικῆς τῆς θροσερότητος τὴν αἴγλην. Εἰς τὴν συντριβὴν ποῦ τῆς ἐγέννα ἡ ἐρημία μόνον τὴν ἐλπίδα εἶχεν ὥς σὺντροφον· μὲ αὐτὴν κάτι τῆς ἐπίεζε τὴν ψυχὴν, τῆς ἐθόλωνε τὸν νοῦν, ἐν ὄνειρον ἀπέραντον, εἰς πόθος γιγάντειος, χαλνόμενος εἰς πέλαγος βαυκαλημάτων· ἦτο ἡ ὑγεία τῆς, ἡ ἐπιστροφή τῆς εἰς τὸν κόσμον ποῦ τόσο ἐνωρίς τὸν εἶχεν ἀποστερηθῇ. Καὶ ἐξηκολούθει ἡ μονοτονία τῆς ἡ ἀτελείωτης μὲ τὰ ἴδια ἐναλλασσόμενα πρόσωπα τῶν νοσοκόμων ἀδελφῶν, μὲ τὸν τεράστιον ἐπὶ τοῦ τοίχου τῆς αἰθούσης Ἐσταυρωμένον, ποῦ ἡ νεκρικὴ μορφή καὶ τὰ κλειστά του βλέφαρα συνέτριβεν εἰς φόβον ἐνδόμυχον ὅλην τῆς τὴν ὑπαρξίν, μὲ τὰ ἄφθονα ἄνθη ποῦ καθημερινῶς τῆς ἔφερνα, καὶ ἔπειτα εἰς τὴν ἀνὰ τὴν ἡμέραν τὴν ἔπαινον τῆς ἀνὴρ συντροφιάς.

Εἰς αὐτὸ τὸ πένθιμον περιβάλλον κατάνομοι διήλλαμεν τὰς μεγαλητέρας τῆς θρησκείας μας ἑορτάς, ἐν συγκινήσει δὲ ἀπεριγράπτῃ καὶ μὲ βαθὺ συναίσθημα, ποῦ φέρει πλησιέστερα τὴν ἀνθρωπίνην ὑπαρξιν στὸν πόνον τὸν αἰώνιον, τὴν ὀνομαστικὴν τῆς ἑορτῆς, ποῦ μὲ λυγμοὺς ἠσθάνετο τὸ ῥίγος τοῦ θανάτου εἰς τὰς εὐχὰς μου τὰς εὐλικρινεῖς· καὶ τῆς στοργῆς μου τὰ δείγματα, τὴν ἡμέρα ἐκείνη τῆς ἔφεραν ἀποκαρδιώσεως καὶ μελαγχολίας αἶσθημα δειλόν, παιδικὸν παρὸν πόνον συγκίνησιν. Καὶ τὴν συμπλήρωσιν δέκα ἐτῶν ἀπὸ τοῦ γάμου μας, ἡ κακὴ τῆς μοίρας σύμπτωσης μᾶς ἔστειλε, νὰ φέρῃ τοὺς παλμοὺς τῶν ἀναμνήσεων καὶ νὰ μᾶς δώσῃ τὴν εἰκόνα τῆς περασμένης μας ζωῆς, ἀπὸ τὰς τρικυμίας τῆς ὁποίας εἰς τὸν ἔρημον ἐκείνον λιμένα ἐσύρθημεν, νὰ μᾶς θυμίσῃ ὅτι ἐκλαύσαμεν καὶ ἀπλη-πίσθημεν καὶ ἐπληρώθημεν χαρᾶς, ἐνεπνεύσθημεν ἀπὸ τρελὰ ὄνειρα καὶ ἐθερμάνθημεν ἀπὸ ἀνεκπληρώτους ἐλπίδας, τὰς ὁποίας ἦλθεν ἡ στιγμή νὰ καταθέσωμεν ἐκεῖ εἰς τὸν βωμόν τῆς φρίκης καὶ τῆς ἀπογνώσεως.

* *

Διήλθεν ἀπὸ τοῦ θέρους εἰς τὸν χειμῶνα ἐκεῖ, νοιώθουσα εἰς ἑκατον φύλλον καταπίπτον καὶ μίαν ἡμέραν τῆς ζωῆς τῆς καταρρέουσαν, αἰσθανομένη συμβολιζόμενον ἓνα θάνατον τῶν ἐλπίδων τῆς, ὧ, τῶν ἐλπίδων τῆς, τῶν ὁποίων τὰ ἀκούραστα πτερὰ τὴν συνώδεον ἕως τὴν ἐσχάτην πνοὴν τῆς, βλέπουσα τὰ ῥοδοστεφάνωτα ὄνειρά τῆς συγχλονούμενα βραίως ὑπὸ τὴν ἰσχυρὰν ἐπίδρασιν τῶν νέων καθ' ἑκάστην ἐντυπώσεων.

"Ὅλοι αἱ κοιμηθεῖσαι ἀναμνήσεις τῆς ἡγείροντο μὲ νέαν μαγικὴν περιβολὴν καὶ τὴν συνήρπαζον καὶ τὴν συνεκλόνουν, διατηροῦσαν ὅμως τὸ χρώμα τὸ αἰώνιον, τὴν ἐν διαρκεί ἀνθήσει μαργαρωδῇ ἐπι-δερμίδα, ὧς νὰ ἦτο μέτωπον παρθενικόν ποῦ καμμία ἐλπίς πόνου δὲν ἐσκίασεν ἀκόμη οὔτε ἠυλάκωσεν ἀνήσυχος φροντίς ἢ σκέψεως μέριμνα. Ἐν τούτοις ἦτο ἐκ τῶν γυναικῶν ποῦ χαράσσουν τὰς μεγάλας ἀτυχίας καὶ φέρουν τὴν κατάραν καὶ τὸν θάνατον, ὥστε σὰν πρωϊνὴ ὁμίχλη νὰ διαλυθῇ καθὲ παρθενικός τῆς πόθος. Ὑπέγραψε τὴν καταδικὴν τῆς, μὲ τὴν θέλησιν ποῦ τὴν διέκρινε, καὶ ἐδάδισεν ἀκατασχέτως εἰς τὴν ἄβυσσον, ἂν καὶ ἔβλεπε βαρὺ τὸ νέφος τὸ ἐγκυμονοῦν τὴν θύελλαν ποῦ ἐπὶ τέλους τὴν παρέσυρε καὶ τὴν ἠφάνισε.

* *

Ἦτο μοιραῖον νὰ ὑποστῇ καὶ τὸν τελευταῖον σπαραγμὸν τὸ ἄβρὸν ἐκεῖνο σῶμα· νὰ σχισθῇ ἀνηλεῶς, νὰ μαρυνθῇ ὑπὸ τὸ ἀπαίσιον περιβάλλον χειρουργείου, τοῦ ὁποίου τὰ ῥίγη τοσάκις εἰς τὸ παρελθόν ἐδοκίμασεν.

Μίαν χειμερινὴν δεῖλιν, ποῦ αἱ πνοαὶ τοῦ Ἰανουαρίου ἐσάρωναν κάτω τὰ τελευταῖα τῶν δένδρων φύλλα, καὶ εἰς τὴν φύσιν τὴν πνιγομένην ἀπὸ τοὺς τελευταίους τῶν κήπων μαρασμοὺς ἐσώρευαν

ἀπὸ τὸν κόσμον τοῦτον. Μετὰ τόσῃν ὀδυνηρὰν περιπέτειαν ἐσθυσεν εἰς τὴν γαλήνην τοῦ δειλινοῦ, ἡ σκιά τοῦ ὁποίου ἐπιπτεν ὡς ἐφιάλτης εἰς τὰ στήθη. Ὅλοι τῆς αἰ ἐλπίδες καὶ αἱ θυσίαι, ὅλη ἡ καταναλωθεῖσα δύναμις καὶ ἡ αὐταπάρνησις, ὅλαι αἱ ἀγρυπνίαι καὶ τὰ μαρτύρια, κατέληξαν νὰ ἀποθάνῃ μετὰ τὸ βαθύτερον τῶν παραπόνων εἰς μίαν πεζὴν κλίνην νοσοκομείου. Τί ἀδικος θάνατος, χωρὶς ἓνα δάκρυ, χωρὶς ἓνα εἰλικρινῆ στεναγμόν· τίποτε δὲν τῆς ἐτάραττεν ἐκεῖ τὴν ἡσυχίαν καὶ τὴν γαλήνην, εἰς τὴν ὁποίαν μόνος κατεφίλουν τὰ ψυχρανθέντα χέρια τὰ πλάσμένα μόνον νὰ κόπτουν ἄνθη, νὰ δέχωνται λατρείας φιλήματα, καὶ μόνος ἐκλείσα τὰ μάτια, ποῦ ἐξῆσαν εἰς τὰς ὥραιās καὶ εὐγενικὰς ἐνατενίσεις, μετὰ τὴν καρδίαν σπαρσομένην καὶ αἰμάσσουσαν. Εἰς τὸ ἤρεμον καὶ πενιχρὸν ἐκεῖνον περιβάλλον, ἠκούοντο μόνον οἱ βαθεῖς στεναγμοὶ μου καὶ ὁ ῥόγγος τοῦ στήθους μου παλλομένου νευρικῶς. Ὑπὸ τὴν βαρεῖαν ἀτμοσφαῖραν τῆς ἀπελπισίας, ἀντήχουν μόνον οἱ λυγμοὶ μου καὶ οἱ σφοδροὶ τιναγμοὶ ποῦ ἀνεκίνουν τὸ σῶμα μου.

Ἐξῆσε μετὰ ἄπειρα ἰδεώδη καὶ ἀντίκρυσε μετὰ τὴν μεγαλητέραν ἐγκατάλειψιν τὸν θάνατον, θάνατον πικρὸν εἰς ξένην γῆν. Ἐχασε τὸν ἄπειρον καὶ γαλανόν οὐρανόν τῆς, ἐστερήθη τὸ λάμπρον φῶς τοῦ ἡλίου, διὰ νὰ δεχθῇ τὸ σκοτεινὸν σύννεφον ποῦ ἐκάλυψε τὰς ὥραιās γραμμάς καὶ τὴν πλουσίαν τῆς ἐκφρασιν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐφαίνετο ὡς νὰ περνοῦσεν ἀκόμη τῆς ζωῆς ἡ πνοή, ἀφοῦ τὸ φίλημα τοῦ θανάτου δὲν εἶχεν ἐξαλείψει ἀπὸ τὰ χεῖλη τῆς τὸ χαμόγελο καὶ ἡ εὐμορφία τῆς ἐλαμπε ἀγκαλιασμένη τῆς εὐτυχίας τὸ ὄνειρον.

* *

Ἡ νύκτα ἤρχισε νὰ ἀπλώνῃ τοὺς πέπλους τῆς. Σκιά καὶ μελαγχολία κατέβη βαθμηδὸν εἰς τὴν γαλήνην καὶ τὸν ὕπνον τοῦ κόσμου, ὅτε παράφρων ἐξ ἄλλους καὶ φρίκης, ἐσύρθη εἰς τὴν δὸδὸν βαδίζων ἀσυνεδήτως πρὸς τὴν πόλιν.

Πανταχοῦ χιὼν καὶ ἄνεμος ὑπεγείρων χιονώδους ὀμίχλης νέφη. Ἐπάνω ὁ οὐρανὸς σάβανωμένος καὶ αὐτὸς μετὰ λωρίδα χιονισμένων νεφῶν μετὰ λάμπριν ὠχρὰν: Ἦτο μαύρη καὶ ἀπελπιστικὴ νύξ περιτυλίσσουσα τὸ πᾶν ὡς μαῦρον σάβανον. Μονήρης, μετὰ ψυχὴν μετέωρον καὶ λογισμὸν ἀτονοῦντα, ἠκολούθησα τοὺς δύο-τρεῖς συνοδευόντας φίλους εἰς ἀνηφορικὸν τοῦ Μονάχου δρόμον, ἀγωνίων, ἐν ᾧ τὸ βῆμα μου ἀντήχει ἐπὶ τοῦ ἐδάφους πλανώμενον διὰ μέσου τῶν λιθίνων στενωπῶν, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐπεκρέματο ἀτμοσφαῖρα βαρεῖα. Ὅσῳ ἐπροχώρουν πρὸς τὸ φῶς καὶ τὴν κίνησιν, κίνησιν πόλεως ἐορταζούσης τὰς Ἀπόκριας, ἡ ψυχὴ μου ἀλγοῦσε βαθύτερον καὶ περισσότερον ἢ καρδίᾳ μου ὑπέφερε, ἀφοῦ ἐν μέσῳ αὐτῆς ἦμουν τόσον δυστυχὴς ὅσον ἐρημὸς καὶ ξένος· κατειχόμεν ἄπὸ τὸ αἶσθημα τοῦ θανάτου καὶ τὰ μάτια μου ἦσαν βαρεῖα ἀπὸ τὸν πόνον τῆς ζωῆς.

Ἐπέστρεψα διὰ νὰ φέρω πρὸ τῶν κλεισμένων μου ματιῶν, τὰς πρὸ ὀλίγου σπαρτακτικὰς εἰκόνας ποῦ διήρχοντο ταχεῖαι ὡς διὰ τόντους. Ἐπὶ τῶν ὁρίων τῶν γαλήνης μου συλλογισμῶν,

καί ἐκοιμήθην τὸν ὕπνον τὸν βαρὺν τοῦ πόνου καὶ τῆς δυστυχίας, μετὰ τὴν ὁποίαν ἐκαλύπτετο καὶ τὸ ἄψυχον σῶμα τῆς Στέλλας μου εἰς τὰ βράθῃ τοῦ ἐρημικοῦ Νοσοκομείου.

Ποῦ νὰ πλανηθῶ, ἱκέτης πλέον στὰ σιγῆλά μου νεκρολούουδα, ἀπὸ ἐκρατούμην ἀσυνείδητα στὸν κόσμον ξένος καὶ ἀπόκληρος ἀπὸ τὴν ὀνειρευμένην μου ζωὴ. Ἡ ψυχὴ μου κυμαινομένη ἐξήτει: ἔρεισμα' ἡγρύπνουν καὶ ἀνιστάμενος ἐν τῇ σιγῇ περιφερόμην μόνος καὶ ἀπρόσιτος. Ἐφερα οὕτω τὰ βήματα βραδέως καὶ ἀσκόπως, νοσταλγῶν μίαν ἄλλην ζωὴν ἀνίδεον καὶ ἀπράγμονα, τὴν ὁποίαν ἔζων καὶ ἐδρέθην εἰς τὸν κήπον τῶν ἐκεῖ Ἀνακτόρων τὴν ἐπομένην νύκτα, τὴν ζοφεράν καὶ ἀγρίως συνταρασσομένην ὑπὸ τοῦ ἀνέμου.

Ἀπὸ ἄκρου εἰς ἄκρον, παγερά ἐκυριάρχει: ἐσπερινὴ σιγὴ καὶ ἡ νύξ ἐχώρει καθιστώσα τὸ πένθος βαθύτερον. Τὰ δένδρα ἐσχεδιαγραφούντο σκοτεινὰ καὶ ἀκίνητα εἰς τὸν κατασκότεινον οὐρανόν, καὶ νιφάδες ἐπιπυον ἀραιαὶ καὶ ὁ ἄνεμος στροβιλιζόμενος ἔβιδε τὴν εἰκόνα λυσσώδους συμπλοκῆς τῶν κλάδων καὶ κορμῶν γοερῶς ἀντηχοῦσης.

Μέσα εἰς τὴν σιωπὴν ἐκείνην, τῆς ὁποίας τὸ μεγαλεῖον καὶ τὴν ἔκτασιν πρώτην φορὰν ἡσθानόμην τόσον ἀγρίαν, ἐγεννᾶτο εἰς τὴν ψυχὴν μου, ψυχὴν μάρτυρος, τὸ κρῦον αἶσθημα τῆς ἀνυπαρξείας καὶ τῆς ἐκμηδενίσεως. Ἐκεῖ εἰς τὰς μεγάλας ἐκστάσεις δὲν ἀντήχει οὐδεμίαν φωνήν! ἔσκορπάτο ἀνατριχίλα φόβου καὶ ὑπὸ τὸ κράτος τῆς νευρικῆς μου καταστάσεως εἰκόνας φρίκης μοὶ ἐξεκρίνοντο εἰς τὸ βαθύ σκοτὸς τῆς νυκτός.

Ὅταν ἐκάθισα, ἐν βῆμα ἐντυπώσεων πενθίμων εἰσώρμησεν εἰς τὴν ψυχὴν μου! αἱ ἔρημοι ἐκτάσεις τριγύρω καὶ οἱ μεμακρυσμένοι θόρυβοι ἐνέπνεον μελαγχολίαν βαθυτάτην, εἰς τὴν ὁποίαν ἐπρόσθετον πενθίμους τόνους οἱ ἀπαίσιτοι κρωγμοὶ τῶν νυκτοβίων πτηνῶν. Ἐνόμισα ὅτι εἰς τούτους ἀνεγνώρισα φωνὰς γνωρίμους ἀποδήμιου ψυχῆς, τὴν ὁποίαν πρὸ ὀλίγου ἐκάλυψεν ὁ θάνατος καὶ ἐκλονίσθη καὶ ἔφυγα μετὰ ῥίγη καὶ δάκρυα.

I

Ἡ μοῖρα ἀδυσώπητος, μοὶ ἐπεφύλασσε τὸν πόνον τὸν ἀκοίμητον ὅλων τῶν μαύρων εἰκόνων τῆς ἀνατριχιαστικῆς τραγωδίας. Δεύτερο ταξεῖδι νυμφικὸ ἐκάμναμεν χωρὶς τὴν παιδικὴν χαρὰν καὶ τοὺς τρελοὺς ἐνθουσιασμοὺς καὶ τὰς χρυσὰς ἐλπίδας καὶ τὰ ἄπειρα ἰδιαιτικά. Ἐπέστρεφα μετὰ τὴν πεφιλημένην μου νεκράν, διὰ τὴν ὁποίαν μίαν ἡμέραν ἔρριψα κάθε μου φιλοδοξία, κάθε μου σκέψι καὶ κάθε μου παλμό.

Ἦτο, μετὰ παράδοξον σύμπτωσιν, τὸ αὐτὸ βαπόρι ποῦ πρὸ μηνῶν μάλιστα, μαζὶ μου, τὴν ἔφερε, γεμάτη ζωὴ, πλημμυροῦσαν, ὅπως εἰς ὅλα της τὰ ταξεῖδα, ἀπὸ ἀπροσποίητον ἐνθουσιασμόν, τὸν ὁποῖον εἰς ὅλους μετέδιδε μετὰ τὴν παιδικὴν της καρδιά, ὅλο ἐλπίδας διὰ τὴν ἡμετέραν ζωὴν καὶ ἐλπίδας τῆς ὁποίας μετὰ πόνον καὶ ἀγανάκτησιν

ἀνέφερε, καὶ τὴν ἐδέχετο τότε ἄδρανῇ καὶ τὴν ἐφιλοξένει σφραγι-
σμένην εἰς τὰ βάθη του.

Μία μελαγχολία ήρεμος και υπομονητική, ένα πένθος βαρὺ ἐγκρα-
τερήσεως ἐχύνετο ἀπὸ τὰ ὕψη πρὸς τὴν θάλασσαν, ἀπλουμένην
ἐνώπιόν μας ὡς τάφος ὑγρὸς, καὶ περιέβαλλε τὴν φύσιν δολιχέρον.
Ἐφερόμεθα μὲ οὐρανὸν ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον σκεπασμένον ἀπὸ σύν-
νεφα μοιυδδὶνα, μονότονα, πενθίμως ἀκίνητοῦντα. Ἡ ῥαγδαία βροχὴ
ἐπιπτεν ἀδιακόπως ἀπελπιστική, γερμίζουσα μὲ ὑγρὰν δριμύτην τὴν
σκοτεινὴν ἀτμόσφαιραν, ἣ ὁποία μελανομένην ὀλίγον κατ' ὀλίγον
παρουσίαζε καταγιγδὸς ἀγριότητα καθ' ὅλον μας τὸν πλοῦν. Ἐθόα ἡ
θύελλα τρομακτική. Συνεχεῖς λάμψεις ἀστραπῶν ἐφώτιζον τὸν ὄρι-
ζοντα μετὰ βροντῶν, αἰτίνες συνεκλόνιζον τὴν φύσιν, καὶ ὁ ἄνεμος
ἐξηκολούθει νὰ συρίζῃ παλιδερωθὺς εἰς τὰ σχοινιά ὡς μακρυνὸς στε-
ναγμός, ὡς πένθιμον παραπνοον ἐκείνης ποῦ ἦτο καὶ δὲν ἔβλεπε πλέον
καὶ οὔτε θὰ ἦνε ποτέ.

Ἡμέρας καὶ νυκτας ζοφώδεις διερχόμεθα, ὑπὸ τὴν σκέπην τῶν
ἐποίων ἐπάλαιον μετὰ μανίας τὰ στοιχεῖα τῆς φύσεως. Τὸ πλοῖον
ἐτριξε βυθιζόμενον καὶ πάλιν πετῶν ὑπεράνω τῶν κυμάτων ἐξακο-
λουθούτων νὰ πλαταγίζουν ἐπὶ τῶν πλευρῶν, ἐν ᾗ ὑπὸ τὴν πίεσιν
τῶν νοσταλγικῶν μου ἀναμνήσεων εἰς τὴν στενὴν μου καμπίναν
ἀνελογιζόμεν ἔν μέσῳ τῆς τρικυμίας τὰ παρελθόντα εἰδυῖλλια τῶν
πνευμαθμένων χρόνων, τὰ ὅποια ἐπλέκοντο ἐν τῇ αὐτῇ θαλάσσῃ καὶ
εἰς τὸ ἴδιον ἀκροῶδες Πέλαγος!

Ἐκεῖ, ἐνῷ ἤμην προσηλωμένος εἰς τὴν σκοτεινὴν θάλασσαν, εἰς τὴν πάλην τῶν στοιχείων καὶ εἰς τὰ κύματα, ἡ ἀναπνοή μου ἐγίνετο εὐρυτέρα καὶ ὁ νοῦς μου ἐσκοτιζετο εἰς τὰ λησμονησμένα χρόνια, εἰς τὰς χαμένας μορφάς. Ἡ φωνὴ τῆς μεῖς ἔφθανε ἀπὸ τὰ βάθη τοῦ μακρυνοῦ ἰδίου δριζόντος καὶ ἐχύνετο γύρω εἰς τὸν ἀέρα τοῦ πελάγους ὡς ξηνητεμένη ἀρμονία στεναγμῶν.

Ἀκόμη πρὶν φθάσω εἰς Ἀθήνας ζωηρῶς με συνεκλόνει ἡ μονάκριβη μικροῦλα μου, ὅτι μὲ μόλις χρόνων, ποῦ ἔχανε τὰ τρυφερώτερα της χαίδια καὶ τὴν λαχτάρα τέτοιας μαμᾶς. Πικρά ὄδυνή με περιέσφιγγε ποῦ θὰ συνέτριβα με τὴν ἀπάντησίν μου τῆς ἀνεκπλήρωτες ἐλπίδες της. Θὰ ἔδίδα εἰς τὸ μικρό μου ὄρφανὸ μοιραίου μαρasmus τοῦ εἰδησίου ποῦ δὲν ἐγνώριζεν ἀκόμη.

Ἡ συνάντησίς μου ἀποτελεῖ σπαρακτικὴν σκηνήν. Μὲ ὑπεδέχθη εἰς τὴν ἐξώθυραν μὲ μαῦρο τῆς δυστυχίας φόρεμα, μὲ πρόσωπο χλωμό καὶ μὲ τὰ μάτια βουρκαωμένα καὶ τὰ χεῖράκια τρέμοντα ἀπὸ ὑπόκωφον συγκίνησιν καὶ ταραχήν. Μ' ἀγκάλιασε, τὴν φίλησα μὲ κοχλασμὸν στὸ στήθος, μὲλεις συγκρατούμενον πρὸς χάριν της, καὶ ἀμέσως ἀπεσύρθη μὲ λυγμούς, βρέχων τοῦ σπιτιοῦ μου τὸ δάπεδον μὲ τῆς ζωῆς τὰ αἰώνια δάκρυα.

Ἡσθάνομην ἐκεῖ τὸ νωπὸν παρελθὼν νὰ πνέῃ παντοῦ συγκινητι-
κὸν ἄνθος καὶ ἄνθη θάλασσης ἀνὰ τὸν ὅλον καὶ ὅλα τὰ ἐπιπλά-

καὶ ὠνειρευόμην μίαν ἀναδρομικὴν ἐκθεσιν τῆς ζωῆς, ἣ ὁποία ἐπέ-
ρασε, ἔδωσε καὶ ἐξηφανίσθη.

Ἐφантаζόμην ὅτι ἤκουον ἀκόμη τὸν συγκεχυμένον θόρυβον τῶν
φωνῶν τῆς ὥς ἐσθεςμένην ἡχώ μακρυνῆς τινος ἀλησιμονήτου ἐποχῆς
καὶ τὴν διέκρινά ὥς ὁλοζώντανῃ εἰκόνα διερχομένην ἐνώπιόν μου.

* *

Τώρα ποῦ αἱ πρῶται ἐντυπώσεις παρήλθον, μοῦ ἀπέμεινε ἄλλο
βαρὺ καὶ ἄστονον αἶσθημα, ἀνάλογον τῆς ἀγρίως ἀπλουμένης ἐρη-
μίας, ἐν τῇ ὁποίᾳ ὥς περιπλανωμένην ψυχὴν τὴν φαντάζομαι ἀτε-
νίζων τὸν ἑναστρον οὐρανόν.

Ἐδημιούργησα ἴδιον κόσμον σκέψεων πέραν τῶν μερῶν ἐνθα τὰ
πάντα θορυβοῦν καὶ μαρμαίρουν, ἀφοῦ αἰσθάνομαι ἐκεῖ ὅτι γίνομαι
μισάνθρωπος ὥς νοσταλγὸς μιᾶς καλλιτέρας ζωῆς ποῦ ἐνθυμοῦμαι
ὅτι κάποτε ἔζησα.

Μακράν τῶν ἀνθρώπων, ὥς μόνος παρήγορος σύντροφος θὰ μοῦ
μένῃ ἡ βαθεῖα σιγὴ τῆς μονώσεως, ἐν τῇ ὁποίᾳ τοῦ ληιποῦ θὰ ἀνα-
ζητήσω τὴν εὐτυχίαν.

Ἐν Ἀθήναις, Σεπτέμβριος 1910

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Γ. ΣΤΑΜΠΟΛΤΖΗΣ

ΠΑΡΟΙΜΙΑΙ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΟΙ

ΝΕΩΤΕΡΑΙ

ΟΤΑΝ πεινῇ ἡ ἄλεπού
καμώνεται πῶς κοιμάται

Σὰν ἀποθάνω ἡγὼ
χορτάρι μὴ φυτρώσῃ.

Ὅτι μέλλει, δὲ ξεμέλλει
κι' ὅτι γράφει, δὲ ξεγράφει.

Σπίτι μου, σπιτάκι μου,
φτωχοκαλυβάκι μου.

Μὲ ξένα κόλλυβα
μακαρίζει τοὺς γονιούς του.

Μάθε τέχνην κι' ἀφοστῆνε,
κι' ἂν πεινάσῃ, πιάσ' τινε.

Σ' αὐτὸν τὸν τόπο τὸ στραβὸ
ἄλλος δὲν ἦταν κ' ἡλθα ἡγὼ.

Ὁ ἀκαμάτης ἀνθρωπος
τὸν κλέφτη ἀπερνάει.

ΑΡΧΑΙΑΙ

ΠΕΙΝΟΥΣΑΝ ἄλῳπεκα
= ἔπνος ἐπέρχεται.

Ἐμοῦ θανόντος,
= γαῖα πυρὶ μοχθητῷ.

Μένει ἑκαστον τοῦθ'
= ὅπερ μέλλει παθεῖν.

Οἶκος, φίλος,
= οἶκος ἁριστος.

Ἄλλοιτοιοις θυριάμασι
= τὸ θεῖον σέβεται.

Διμὴν ἀτυχίας ἐστὶν
= ἀνθρώποις τέχνη.

Ἐν τοῖς τόποις τυφλῶν
= καὶ λῶμων βασιλεύει.

Πᾶς γὰρ ἀεργῶν ἀνὴρ
= ζῶν κλοπιμῶν ἀπὸ χειρῶν.

Ἐξωτερικὴ ἀποψὶς τῶν Φυλακῶν Κεφαλληνίας

ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΙΣ

(Εἰκόνες ἐκ Κεφαλληνίας)

ἸΣΤΕΥΕΤΕ εἰς τὰ θαύματα ; Καὶ μάλιστα ὅσα ἐπαγγέλλονται οἱ διάφοροι θαυματοποιοὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα ; Καὶ ἂν σὰς ἔλεγα, ὅτι μία ἀγέλη θηρίων ἐξηγριωμένων, διψώντων αἷμα, ἐτοιμὸν νὰ ἀλληλοσπαραχθοῦν, νὰ σπάσουν τοὺς σιδερένιους κλωδοὺς των καὶ νὰ ὀρμήσουν ἔξω, ὅτι τὰ θηρία αὐτά, τὰ ἐμπνέοντα τρόπον καὶ φρίκην, μετεβλήθησαν ἔξαφνα, ὥς διὰ μαγείας, εἰς ποιμνὴν ἀνάκων καὶ σεμνῶν προβάτων ; Τί θὰ ἐλέγατε ; Δὲν θὰ μ' ἐπαίρνατε τάχα ὡς ὑποψήφιον τοῦ φρενοκομείου ;

Καὶ ὅμως τὸ θαῦμα αὐτὸ τὸ ἀπίστευτον, καὶ κατὶ ἀκόμῃ περισσότερον, τὸ εἶδα τώρα τελευταῖον εἰς τὰς φυλακάς τοῦ Ἀργοστολίου. Τὸ εἶδα, τὸ ἐψηλάφησα καὶ ἐσταυροκοπήθην ἐκπληκτος. Ἄν ἀμφιβάλλετε, δὲν ἔχετε παρὰ νὰ κάμετε ἓνα ταξιδάκι ἕως ἐκεῖ. Τὸ συνιστῶ μάλιστα ἰδιαιτέρως εἰς τοὺς Ἑλληνας Ὑπουργούς. Εἶνε ἄλλως τε τόσοσιν θελκτικὴ ἢ πόλις τῆς Κεφαλληνίας, καὶ τόσοσιν γοητευτικὴ ἢ φύσις τῆς καὶ αἱ ἐξοχαὶ τῆς θαυμασίας !

* * *

Συνέβη λοιπὸν τὸ θαῦμα αὐτὸ εἰς τὰς φυλακάς τῆς Κεφαλληνίας. Δὲν περιμένετε βέβαια νὰ σὰς παραστήσω ἐγὼ, ὅτι αἱ φυλακαὶ τοῦ

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Restrictions apply.

Ἑλληνικοῦ Κράτους εἶνε τέλεια ἐργαστήρια ἐκφρασμοῦ καὶ ἀποκτηγώσεως. Ἡ περίφημος ἑλληνικὴ Πολιτεία, εἰς τὸ κεφάλαιον αὐτὸ, κατορθώνει ἓνα ἄλλο θαῦμα... ἀπὸ τὴν ἀνάποδὴ του: Νὰ μεταμορφώῃ μέσα ἐκεῖ τοὺς ἀνθρώπους εἰς θηρία. Παραλαμβάνει συνήθως μικροεγκληματίας τῆς ψυχολογικῆς στιγμῆς — διότι εἰς τὴν Ἑλλάδα πολὺ σπάνια εἶνε τὰ μελετημένα καὶ ἀνατριχιστικὰ κακουργήματα — καὶ ἀντὶ νὰ τοὺς ἐξημερώσῃ, νὰ τοὺς φωτίσῃ καὶ τοὺς ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν κοινωνίαν καλλιτέρους, τοὺς ἀποθηρώνει: δόλοτελα. Φροντίζει δηλαδὴ αὐτὴ ἢ ἰδίᾳ νὰ τοὺς ἐφοδιάξῃ μὲ εἰσιτήρια aller-retour διὰ τὰς φυλακάς.

Ἐνα τοιοῦτον θηριοτροφεῖον ἦσαν ἕως χθὲς καὶ αἱ φυλακαὶ Κεφαλληνίας.

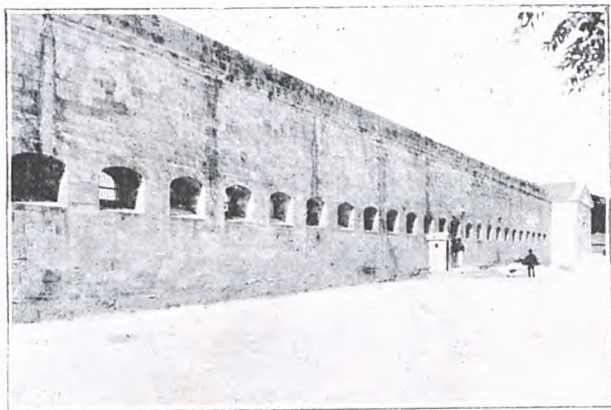
Φαντασθῆτε, ὅπισθεν τῶν πανυψήλων τοίχων τοῦ ὀγκώδους κτιρίου, τὸ ὅποιον μᾶς ἐκκληροδότησεν ἡ Ἀγγλικὴ Κατοχὴ, 250-300 ἀνθρώπινα πλάσματα, ὅχι ὅλα ἐκ φύσεως διεστραμμένα, μὲ ἐνστικτα κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἐγκληματικά, σύρραμα τὴν ἐλευσινὴν των ὑπαρξιν μέσα εἰς τρώγλας βρωμεράς καὶ ἀνηλίους καὶ σκουληκιασμένας, χωρὶς φῶς καὶ ἀέρα, χωρὶς τροφὴν ἐπαρκή, χωρὶς κανένα ἀνθρωπισμόν, χωρὶς ἐκκλησίασμα, χωρὶς ἓνα κἂν λόγον πόνου καὶ παραθυβίας, χωρὶς ψυχαγωγίαν, χωρὶς καμμίαν ἀναπλαστικὴν προσπάθειαν. Ἐγκαταλειμμένα ἀσπλάγχχνως εἰς τὴν μαύρην τύχην των. Εἰς τὸ σκότος τῆς φυλακῆς καὶ εἰς τὸ σκότος τῆς ψυχῆς των. Ἡ Πολιτεία δὲν ἔδινε μίαν πεντάραν. Ἐνδιεφέρετο μόνον νὰ τοποθετῇ κάθε φορὰν ὡς ἐπιστάτην τὸν ἄνθρωπον τοῦ κόμματος διὰ νὰ τοὺς πωλῇ 30 λεπτὰ τὸ αὐγὸν καὶ 20 λεπτὰ τὴν σαρδέλλαν! Ἡ φιλανθρωπία οὐτε τοὺς ἐσυλλογίζετο. Ἡ θρησκεία δὲν ἤρχετο ποτὲ εἰς ἐπικοινωνίαν μὲ τὰς καρδίας των. Ὁ ἱερεὺς των ἤρκειτο νὰ ἱερούργῃ κατὰμονος σχεδὸν ἐντὸς τῶν γυμνῶν τοίχων τοῦ παρεκκλησίου, ἀπλῶς διὰ τὸν τύπον. Καὶ διὰ τὸν φόβον αὐτοῦ. Πῶς νὰ συναντηθοῦν ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἄνθρωποι, εἰς τὰ ψυχὰς τῶν ὁποίων ἐκόχλαζαν μίσση καὶ πᾶθη παλαιά, καὶ ἐχθρότητες καὶ ἀντεκδικήσεις ὑποδόσκουσαι: Ὁ γὰρ τῆς Ἀγάπης καὶ τῆς Συγγνώμης θὰ μετεβάλλετο εἰς μακελλεῖο! Ἰπῆρχον κατὰδικιοι, βαρυνοίταται πρὸ πάντων, τρέφοντες τόσον ἀδιάλλακτον μίσος μεταξὺ των, ὥστε ν' ἀλληλοφαγωθοῦν εἰς πρώτην εὐκαιρίαν ἀντιμετωπίσεως, ἐὰν δὲν ἦσαν μεμονωμένοι ἀπ' ἀλλήλων εἰς τὰ πέντε ἀκτινωτὰ σιδηρόφρακτα διαμερίσματα τῆς αὐλῆς. Καὶ ἐπειδὴ ἔτσι δὲν ὑπῆρχε τρόπος νὰ διασταυρώσουν λυσσασθεῖς τοὺς λάζιους καὶ τὰς κήμους των, διεσταύρωναν ἐξ ἀποστάσεως καὶ ἀθέατοι πρὸς ἀλλήλους ὕδρεις καὶ βλασφημίας φρικιαστικάς.

Τὰ πᾶθη δὲ τὰ ἄγρια, ἐσάκις δὲν τὰ συνεκόμεζον ἔξωθεν οἱ κατὰδικιοι, ἀνεπτύσσοντο αὐτομάτως, ὡς ἀναθυμιάσεις ἀπὸ βόρβορον, διότι ἡ ἐπιστάσις, χάριν κομματικῶν ἢ ἄλλων λόγων, τοὺς διγῆρει εἰς ἐνδονομένους καὶ μὴ. Ἡ πολιτικὴ τῆς ρουτίνας, βλέπετε, ἐξεμεταλείετο καὶ τὴν ἀνθρωπίνην ἀθλιότητα. Οὕτως, ἀλληλοδολιευόμενοι ὡς ἀνὴρες καὶ ὡς γυναῖκες, εἶνε ὅλοι ὀπλισμένοι. Ὅσα σιδηρὰ ἐλά-

σματα, λάμες ἢ καβαλέτα, περιήρχοντο εἰσαγόμενα λαθραίως εἰς χεῖρας των, μετεβάλλοντο διὰ τῆς ρίνης εἰς φονικά ὄργανα. Καὶ ποῖος ἐτόλμα νὰ τοὺς ἀφοπλίσῃ; Ὅσάκις ἀπεπειράτο ἐρευναν ἢ φρουρὰ δολόκληρος, δὲν ἀνεκάλυπτε τίποτε. Οἱ κατὰδικοι κατῴρθωναν νὰ τὰ θάπτουν εἰς τὰ ἔγκατα τῆς γῆς. Καὶ συχνὰ συνέβαινε, πρὸς συμπλήρωσιν τῆς εἰρωνείας, μόλις ἐξήρχετο ἡ φρουρά, νὰ διαδραματίζωνται φονικαὶ συμπλοκαὶ κ' αἱματοκυλίσματα, τὰ ὅποια ἀνεστάτωναν συχνὰ τὰς ἀρχὰς καὶ τὴν πόλιν, διότι εἶχον καὶ ἔξω τὸν ἀντίκτυπόν των, εἰς τοὺς συγγενικοὺς κύκλους τῶν διαμαχομένων.

Αὐτὴν τὴν ζοφερὰν εἰκόνα παρουσίαζον ἐπὶ ἔτη μακρὰ αἱ φυλακαὶ Ἀργοστολίου, ὅταν ἐξαφνα ἐνεφανίσθη ὁ ἀπὸ μηχανῆς θεός. Ὁ

Ἡ μεσημβρινὴ πλευρὰ τῶν Φυλακῶν

θαυματοποιός, ὅπως εἶπα. Ἕνας γόης ἀληθινός! Λέγουν, ὅτι ὁ δαμάζων τὰ θηρία τῶν ὀρυμῶν πρέπει νὰ ἔχῃ ἑκτακτον μαγνητισμόν εἰς τὸ βλέμμα, διὰ νὰ τὰ ὑποτάσῃ εἰς τὴν θέλησίν του. Ἄλλως θὰ κατασπαραχθῇ. Φαντασθῆτε τί μαγνητικὴ δύναμις χρειάζεται διὰ νὰ ἐξημερώσῃ ἦθη καὶ ἔνστικτα καὶ ψυχὰς ἀνθρώπων ἀποθηριωμένων. Καὶ κατὰ πλέον: νὰ τὰς ὑποτάξῃ, νὰ τὰς φωτίσῃ, νὰ τὰς ἀναγεννήσῃ. Διότι αὐτὸ ἀκριβῶς κατῴρθωσεν ὁ περιεργὸς καὶ πρωτοφανὴς αὐτὸς ἔλλην.

Ἄς τὸν ὀνομάσω. Ἀξίζει νὰ τὸν γνωρίσῃ τὸ πανελλήνιον. Εἶνε ὁ Θεόδωρος Κοντομίχαλος, Κεφαλλῆν, ταγματάρχης τοῦ πεζικοῦ. Ἄν καὶ ἄλκιμος ἔτι καὶ πλήρης ζωῆς, εἶχε ζητήσῃ καὶ λάβῃ τὰς

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

ἡμέρας ἐκεῖνας τὴν ἀποστρατεῖαν του, ἀνοίγων, κατὰ τὸ λέγειν του, τόπον εἰς τοὺς νεωτέρους τοῦ στρατεύματος. Ἀλλὰ ἡ ψύχωσις τοῦ ἀγαθοποιεῖν καὶ τοῦ ἐξανθρωπίζειν δὲν τὸν ἀφηνει ἡσυχον. Καὶ ἐδέχθη τὴν διευθυνσιν τῶν φυλακῶν — τοῦ θηριοτροφίου τούτου τῆς ἐλληνικῆς Πολιτείας. Τί τὸν εἰλκυσε τάχα μέσα εἰς ἐκεῖνο τὸ ἀποπνικτικὸν περιβάλλον; Τὸ ἐκ 40 δραχμῶν ἐπιμίσθιον; Κάθε ἄλλο, ἀφοῦ καὶ αὐτὸ καὶ μέγα μέρος τῆς συντάξεώς του τὸ θάπανθ' ὑπὲρ τὸν φυλακισμένων του. Τὸν ὠδήγησεν ἐκεῖ ἓνα ἰδιανικόν. "Ἄς εἶπω: μία ὥραία μονομανία. Ὁ πόθος νὰ μεταβάλλῃ τὸ ἄντρον ἐκεῖνο τῆς κακουργίας καὶ τοῦ ἀλληλοσπαραγμοῦ εἰς ἓνα μικρόκοσμον εἰρήνης, ἀγάπης καὶ ἐργασίας. Αὐτὸ θὰ ἦτο παραφροσύνη καὶ ὡς σκέψις ἀπλὴ μόνον.

Καὶ ὅμως τὸ ἐσκέφθη, τὸ ἡσθάνθη, τὸ εἶπε καὶ τὸ ἔκαμε. "Οἱ, τὴν κατῴρωσαν εἰσαγγελεῖς, ἀνακριταί, νομάρχαι, ὑπουργεῖα, φρουραί, δὲ ὑπόπ, αἱ διαμαρτυρίαι τῆς κοινωνίας ὅλης, τὸ κατῴρωσεν ἡ χαλυδῶν καὶ ἐμπνευσμένη θέλησις ἐνός ἀνθρώπου. "Ραγδαῖος μάλιστα, χωρὶς χρονοτριβάς.

Θὰ σὰς σκιαγραφῇσω ἐδῶ εἰς ὀλίγας ὥχρας γραμμὰς τὸ ἀλλόκοτον θαῦμα.

Τὴν πρώτην φοράν ποῦ εἰσῆλθεν εἰς τὰς φυλακάς, διέταξε νὰ ἀνοιχθοῦν τὰ διαμερίσματα καὶ νὰ συγκεντρωθοῦν ἐνώπιόν του, ἔξω εἰς τὴν ἀνοικτὴν αὐλήν, ὅλοι οἱ κατὰδικοι, οἱ ὅποιοι τὸν ὑπεδέχθησαν μὲ ἄλλαγαμοὺς χαρὰς καὶ ἀνακουφίσεως. Εἶχεν ἦδη προηγηθῇ ἡ φήμῃ τοῦ ὀνόματός του. Οἱ πλείστοι ἐξ αὐτῶν εἶχον χρηματίσει στρατιῶται του. Καὶ ἤξευραν πολὺ καλὰ τί ἦτον ὁ ἀξιωματικὸς των.

Τί τοὺς εἶπε καὶ τοὺς ἐγοήτευσεν, μὲ τί λόγια ἀγνώστου ῥητορικῆς εἰσέδυσεν εἰς τὰς σκοτεινὰς ψυχὰς των καὶ τὰς ἡλέκτρινας καὶ τὰς ἐφώτις μὲ τὸ γλυκὺ φῶς τῆς ἰδικῆς του, δὲν γνωρίζω. Τὸ γεγονός εἶνε ὅτι τὴν ἐπομένην ὅλοι οἱ κατὰδικοι ἦσαν ἄσπλοι. Διακόσια καὶ πλέον φονικά ὄργανα κατετίθεντο αὐθορμήτως εἰς τὰς χεῖρας τοῦ γόητος. Τὰ εἶδαν στοίβαγμένα εἰς μίαν γωνίαν τοῦ γραφείου του καὶ μοῦ ἐπροξένησαν ἔλιγγον. Τὸ ἴδιον βράδυ — ἦτο ἡ μεγάλη Τετάρτη τῆς ἐβδομάδος τῶν Ἀγίων Παθῶν — ἐξήχησαν τὸν πνευματικὸν καὶ ἐξωμολογήθησαν. Τὸ ἄλλο πρωῒ ἐλειτουργήθησαν ὅλοι μαζί εἰς τὸ ἐκκλησιεῖον, ἐκοινώνησαν τῶν ἀχράντων καὶ ἡσπασθήσαν τὴν δεξιάν τοῦ ἱερέως. Σκηνὴ πρωτοφανὴς εἰς τὰ χρονικά τῆς φυλακῆς. Τὸ Πάσχα ἡκρασθήσαν ἐν συντηρῇ τὴν ἀκολουθίαν τῆς Ἀναστάσεως, μετ' ὃ δὲ πρωτότυπος διευθυντῆς, ἀφοῦ τοὺς εἶπε καὶ πάλιν θερμὰ λόγια ἀγάπης καὶ παραμυθίας καὶ ἐξαγνισμοῦ, ἐστῆθη εἰς τὴν θύραν καὶ ἡσπασθῇ ἓνα-ἓνα ὅλους τοὺς καταδικούς. Δὲν ἐχρειάζετο ἄλλο. Οἱ ἔως χθὲς ἀλληλομισούμενοι ὡς θανάσιμοι ἐχθροὶ ἤνοιξαν τὰς ἀγκάλας των καὶ ἀντήλλαξαν τὸ φίλημα τῆς ἀγάπης.

Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκεῖνης ἤρχισε καὶ προχωρεῖ πληρῶς ἡ ἀπολύμανσις καὶ ὁ ἐξαγνισμός. Ἀπολύμανσις κτιρίου, σωματῶν, ψυχῶν. Τὰ πάθη εἰσέγησαν. Ὑβρεῖς καὶ βωμολοχίαι δὲν μολύνουν πλέον

κατάδικοι ἐπικοινωνῶνουν ἐλεύθερα, συνομιλοῦν, ἀστεῖζονται, γελοῦν, ἐργάζονται καὶ χαίρουν· τὸ φῶς καὶ τὴν ἀέρα. Δις τῆς ἐβδομάδος πηγαίνουν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ὅπου ὁ ἰδιόρρυθμος διευθυντὴς τοὺς διδάσκει τὸ κήρυγμα τῆς πίστεως καὶ τῆς ἀγάπης. Δὲν πιστεύω νὰ ἐσπούδασεν ὁ ἄνθρωπος τὰ σχήματα καὶ τὰς ὑποδιαίρέσεις καὶ τὰ βερνικώματα τοῦ λόγου. Βέβαια ὅμως θὰ ἠδύνατο νὰ συγκινήσῃ εἰς δάκρυα συντριβῆς καὶ αὐτοὺς τοὺς ἐξ ἐπαγγέλματος ἱεροκήρυκας. Τοῖχοι, δάπεδα, ὀροφαί, διάδρομοι, κελλιὰ, αὐλαί, — ὅπου πρὶν ἐπέπλεον βόρβοροι ἀποπνικτικοί, λάμπουν τώρα ἀπὸ καθαριότητα καὶ εὐκοσμίαν. Νερὰ διωχτεύθησαν εἰς ὅλας τὰς διακλαδώσεις. Τὰ πρὶν ρυπαρὰ πλαίσια τῶν αὐλῶν μετεβλήθησαν εἰς κηπάρια. "Ὑν εὐρύχωρον διαμέρισμα προωρίζετο ὡς τεχνουργεῖον. Εἰς ἄλλο ἐπρόκειτο νὰ στηθεὺν θρανία ὡς κέντρον ψυχαγωγίας καὶ διδασχῆς. Εἰς τοὺς ἐγγραμμάτους διδοί βιβλία πρὸς ἀνάγνωσιν, τὰ ὅποια συγκομίζει δι' ἐράνων ἔξωθεν, ὡς πυρῆνα βιβλιοθήκης εἰς τὸ μέλλον. "Ο ἔκτενῆς χέρσος κήπος ἐχρησιμοποιήθη πρὸς καλλιέργειαν ὀσπρίων καὶ λαχανικῶν ἀπὸ τοὺς εἰδικούς ἐκ τῶν καταδίκων. "Ἡ τροφή των ἐβεβελτιώθη, διότι ἡ ἰδιωτικὴ φιλανθρωπία, τὴν ὁποίαν συγκινεῖ ἡ φωνή του, προσέρχεται συχνὰ ἀρωγός. Εἰς διάστημα τριῶν μηνῶν, καθ' ὃν χρόνον ἐπεσκεπτόμην τὰς φυλακάς, δὲν εἶχε συμβῆθ' οὔτε μία ἀπλὴ παρεκτροπή. Εἰσαγγελεῖς, ἀνακριταί, νομάρχαι, ἀστυνομικοὶ εἶδον ἔκτοτε τὴν ἡσυχίαν των. "Ἡμποροῦν νὰ κοιμῶνται ἡσυχοὶ εἰς τὸ ἑξῆς. "Ἄλλοτε συνέβαινον συχναὶ ἀποδράσεις· τώρα συμβαίνει τὸ ἀντίθετον. Μερικοὶ κατάδικοι πάσχοντες λαμβάνουν ἄδειαν ἐξόδου πρὸς ἱατρικὴν νοσηλείαν. Ἐξέρχονται καὶ ἐπιστρέφουν μόνοι των χωρὶς συνοδείαν. Εἰς τοιοῦτον βαθμὸν τοὺς ἔχει ὁλους μαγνητισμένους.

Περὶ τὸν νὰ προσθέσω ὅτι τὸν ἀγαποῦν καὶ τὸν σέβονται καὶ τὸν λατρεύουν ὡς εἰκόνημα. Παρέστην μάρτυς μιᾶς σκηνῆς. "Ἐνα βράδυ κάποιος κατάδικος, ἐργαζόμενος ἔξω τῆς θύρας τῶν φυλακῶν, ἐξηφανίσθη. Αἱ ἀρχαὶ ὅλαι ἐτέθησαν ἐπὶ ποδός. Οἱ ἄλλοι κατάδικοι ἐξεμάνησαν ἐναντίον τοῦ ἀπίστου φυγάδος. Καὶ μόνον ὁ διευθυντὴς δὲν ἀνησύχησε. — «Καὶ ἔκτακτον θὰ τοῦ συνέβῃ», εἶπε. Καὶ

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Θεόδωρος Κοντομίχαλος

πράγματι. "Ενας διαβάτης τοῦ εἶχε ψιθυρίσει ὅτι ἡ μητέρα του ἐψυχορράγει. Καὶ ἐξαλλος, χωρὶς νὰ σκεφθῇ τίποτε ἄλλο, ἔτρεξε στοῦ χωριοῦ διὰ νὰ τὴν προσφάσῃ ζωντανήν. Ἀλλὰ τὸ ἄλλο πρωτὶ ἐθεάθη ἐπιστρέφον θροναῖος, ἀσθμαίνων καὶ κάθιδρος. "Ἐπεσε εἰς τὰ πόδια τοῦ Διευθυντοῦ, τοῦ κατεφίλει μὲ δάκρυα τὰς χεῖρας καὶ τὸν ἰκέτευσ κλαίων νὰ τὸν συγχωρήσῃ!

* *

"Ἄς ἔλθουν τώρα οἱ κύριοι ψυχολόγοι καὶ φιλόσοφοι καὶ κοινωνιολόγοι καὶ ὀργανωταὶ καὶ ἠθικοδιδάσκαλοι καὶ ποινικολόγοι νὰ μᾶς ἐξηγήσουν τὸ θαῦμα αὐτό, καὶ διὰ τίνος μυστηρίου ἠδυνήθη ἓνας ἄνθρωπος, μέσα εἰς ἐκεῖνο τὸ σκοτεινόν ἄντρον τοῦ μίσους καὶ τῆς ἀποθηριώσεως, νὰ σκορπίσῃ τὸ φῶς, τὴν γαλήνην καὶ τὴν ἀγάπην τῆς ὀραίας τοῦ ψυχῆς!

[Αὐγούστος τοῦ 1910].

ΚΩΝ. Φ. ΣΚΟΚΟΣ

ΠΑΡΕ ΤΟ ΔΡΟΜΟ...

Στὴν ἀδελφούλα μου "Αννα

ΠΑΡΕ τὸ δρόμο τὸν μαζοῦ ἀπὸ τὸ κοιμητήρι
 Ἀπόψε τὰ μεσάνυχτα κι' ἔλα νὰ μᾶνταμώσῃς...
 Προσμένω σε σὰ τριόστρατα γιὰ νὰ φανῇς, ἀγύριστῃ
 Γλυκεῖα ἀδελφούλα! πῶφυγες δίχως νὰ σὲ χαροῦμε...

Ἔλα καὶ περιμένω σε νὰ μάσουμε τὰ λουλούδια
 Ἀπὸ τὸ περιβόλι μας, κι' ἀπ' τὴ τριανταφυλλία σου
 Νὰ κόψῃς τὰ τριαντάφυλλα, καὶ στοῦ ἔρημο σπιτάκι μας
 Νὰ στήσῃς πάλι τῆς χαρᾶς τὸ ξεχασμένο πανηγύρι...

Καὶ πέφ' ἀπ' τὰ μεσάνυχτα, ποῦ γέρω σου θάξοιμε
 Τὰ ὅσα δὲν ἐπρόφταξες γιὰ νὰ μᾶς πῇς δῶ κάτω,
 ... Πες τότε τὸ τραγοῦδι σου — ἓνα γλυκὸ τραγοῦδι —
 Κι' ὅσπερ πάρε τὸ σιγατὶ κατὰ τὸ κοιμητήρι...

ΔΙΟΝ. Π. ΚΟΥΚΟΡΙΚΟΣ

ΤΥΠΟΙ ΕΡΩΤΟΛΗΠΤΩΝ

... εἶνε; Ἀναιδής, μωρός ἢ παράφρων; Καὶ ἐπομένως εἶνε ἄξιος
τῆς τάχας οἴκτου, περιφρονήσεως ἢ ραπίσματος; Ποῦτος;

Ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος, ὁ ἄλφα ἢ ὁ βῆτα, τὸν ὁποῖον θὰ ἐννοήσουν
ἀμέσως, ἐκ τῶν γραμμῶν αὐτῶν ἐδῶ, ὅσοι καὶ ὅσαι εἶχαν τὸ ἀτύ-
χημα νὰ ὑποστοῦν τὸ μαρτύριον τῆς γνωριμίας του. Ὅσοι δὲν τὸν
ἐγνώρισαν, θὰ τὸν παρομοιάσουν μὲ
κάποιον σχετικὸν ὁπωσδήποτε τύπον,
τὸν ὁποῖον θὰ συνήντησαν βέβαια ἐδῶ
ἢ ἐκεῖ, καὶ μὲ τὸν ὁποῖον, ἂν δὲν διε-
σκέδασαν, χωρὶς ἄλλο θὰ ὠργίσθησαν ἢ
θὰ ἀηθιάσαν. Ἰδοὺ διατί δὲν εἶνε ἀσκο-
πος ἢ σιλουέτα του, τὴν ὁποίαν σὰς
παρουσιάζω. Διότι, δὲν πρόκειται περὶ
ῥωρισμένου ἀτόμου, ἀλλὰ περὶ πολλῶν
ἀναιδῶν ἢ ἀνισορρόπων, οἱ ὅποιοι τρι-
γυρίζουν ἐνοχλητικοὶ εἰς τὰ σαλόνια
μας, εἰς τοὺς περιπάτους μας, εἰς τὰς
συναθροίσεις μας, καὶ ἀπὸ τοὺς ὁποίους
διὰ νὰ ἀπαλλαγῶμεν, χρειάζεται ἢ ἡ
παλάμη μας εἰς τὸ πρόσωπόν των, ἢ
ἓνα συστατικὸν διὰ τὸ Δρομοκαῖτειον.

Ὁ αὐθάδης αὐτός, ἢ ὁ παλαβός, δὲν
εἶναι ἄλλο παρὰ μία λογομηχανή. Ξε-
φουρνίζει διαρκῶς θαυμασμοὺς καὶ αἰ-
σθήματα στερεότυπα εἰς κάθε γυναῖκα ποῦ
ἀρκέστερον: εἰς κάθε φουστανοφόρον ὄν. Εἶναι ἱκανὸς νὰ αἰσθη-
Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

... Νὰ αἰσθηματολογήσῃ
καὶ στὴς βιτρίνες τῶν ἐμπορι-
κῶν καταστημάτων.

ματολογήσῃ καὶ εἰς τῆς κοδικλῆς τῶν ἐμπορικῶν καταστημάτων, καὶ εἰς ὅλες τῆς ἀποκριάτικες ἀρσενικῆς γυναῖκες, ἀκόμα καὶ εἰς τῆς βιτρίνες τῶν μαγαζιῶν, ποῦ ἔχουν κρεμασμένα φουστάνια! Τὴν πρώτην φοράν ποῦ θὰ τὸν ἀκούσετε, θὰ σκεφθῇτε: «Νά, ἕνας ἄνθρωπος μορφωμένος, πολυπείρος, πολυθλασμένος, ἀλλὰ τί κρίμα νὰ εἶνε τόσο φλύαρος!»

Τὴν μόνην νομιζομένην ἀρετὴν του θὰ τὴν συνοδεύετε μὲ ἕνα «Τί κρίμα!»

Εἰς τὴν δευτέραν σας ὁμῶς συνάντησιν θὰ λείψῃ καὶ ἡ ὑποθετικὴ αὐτῇ ἀρετὴ του, διότι θὰ ἀκούσετε τὰ ἴδια πράγματα, τῆς ἴδιας βερνικωμένες αἰσθηματολογίης ποῦ τῆς ἔχει ἀποστηθίσει σάν παπαγάλλος καὶ τῆς πουλεῖ εἰς κάθε μέρος, εἰς κάθε στιγμὴν καὶ εἰς κάθε γυναῖκα.

«... Καὶ εἰς τῆς κοδικλῆς τῶν μαγαζιῶν».

Ἡ μόνη του πνευματικὴ περιουσία εἶνε δύο-τρεῖς ξένα γλῶσσαι, τὰς ὁποίας ἐπρόφασε καὶ ἔμαθε... πρὶν πάθῃ, καὶ ἀμπόσα ἐρωτικά τραγοῦδια, γνωμικά, παροιμίας, καὶ μέρη—ἐρωτικά πάντοτε—ἀπὸ μυθιστορήματα, δράματα καὶ μελοδράματα. Καὶ τὰ ἔχει ὅλα αὐτὰ ταξινομημένα οὕτως, ὥστε ὅταν εὑρεθῇ ἀπέναντι μιᾶς γυναίκης, νὰ τὰ ἔχῃ πρόχειρα καὶ νὰ τῆς τὰ προσαρμόσῃ. Διὰ κάθε κυρίαν ἔχει ἀποστηθίσει καὶ ἀπὸ ἕνα λογύθριον, ἀπὸ μίαν προσφώνησιν. «ὦ, Θεέ μου! Εἶπα ἕνα λογύθριον. «Ὀχι. Ἐνα σύγγραμμα δολόκληρον, τὸ ὅποιον ἀπαγγέλλει ἀπνευστεῖ.

Καὶ ἔτσι ὅλες ἔχουν τὴν ἔκφρασιν τοῦ θαυμασμοῦ του. Ἡ κοντέ, ἡ ψηλῆς, ἡ ξανθῆς, ἡ μελαχρινῆς, ἡ παχύσαρκης, ἡ ξερακιανῆς, ἡ μικρῆς, ἡ μεγάλης, ὅλες, ὅλες...

Εἶδате γάτον παραμονεύοντα ποντικόν; Αὐτός εἶνε. Μόλις ᾖ μπῆ στοὺς σολόν, θὰ ῥίξῃ δεξιᾷ-ἀριστερᾷ κρυφὰς ματιῆς, ἐρευνητικῆς, ὑπουλῆς, καὶ θὰ ῥαρώσῃ στὴ γωνιά του νὰ παραμονεύῃ. Ἐνεδρεύει τὸ θῆμα του. Μίαν γυναῖκα. Οἰανδήποτε. Τὴν ἐξεμονάχιασε; Ἀλλοίμονό της! Θὰ καταρασθῇ τὴν ὥρα καὶ τὴ στιγμὴ ποῦ τῆς ἔδωκε ὁ Πάνσσοφος αὐτιά. Φαντασθῇτε μίαν σιδηροδρομικὴν ἀτμομηχανίν, εἰς ὅλην τὴν ἔντασιν τοῦ ἀτμοῦ της, ἀλλὰ ἡρεμοῦσαν μὲ ὅλα τὰ «φρένα» κλειστά. Εἶνε αὐτός, πρὶν πέσῃ εἰς τὴν τροχίαν του καμμία δυστυχομένη. Εἰσφίξατε ὅλα τὰ φρένα καὶ ἀφήσατέ τὴν νὰ πάρῃ δρόμο καὶ σὲ κατήφορο μάλιστα. Εἶναι αὐτός πρὸ τοῦ ποδογύρου. Εἶνε αὐτός, ἔμπρὸς εἰς τὸ φουστάνι, κυριολεκτικῶς χωρὶς... φρένα! Παίρνει κατήφορο ἀκράτητος. Ἀρχίζει τὴν ἐρωτικὴν ἀπεραντολογία του, τὸ μέρος του, ποῦ τὸ ἔξορι νεράκι εἰς ἑλληνο-γαλλο-ἰταλο-ἀγγλικὴν φλυαρίαν!

Καὶ λέει, καὶ χειρονομεῖ, καὶ σχηματίζεται ὡς ἐπὶ σκηνῆς. Ἄν ἦτο ἡθοποιός, θὰ εἶχε μίαν ἀρετὴν καὶ ἕνα ἐλάττωμα. Τὴν ἀρετὴν νὰ ἀποστηθίζῃ ἀπαίσιτως. Καὶ τὸ ἐλάττωμα, νὰ ἀπαγγέλλῃ κακὰ.

Διότι ἐνῶ ζητεῖ νὰ παίξῃ τραγικὰ τὸ μέρος του, κατορθώνει ἡ ὑπόκρισις του νὰ καταντᾷ κωμική.

Φαντασθῆτε ἓνα ἄνθρωπον μισόκοπον, μᾶλλον κοντόν, ἰσχνόν, με μoustάκι φαρὺ μισοφαγωμένο καταλῆγον εἰς δύο ἄκρα σὰν σπαγγοκηρωμένα, με μαῖμουδοειδεῖς συσπάσεις τοῦ προσώπου, με λιγώματα εἰς τὰ μάτια, με νευρικὸν ἀνοιγόκλειμα τοῦ στόματος, σὰν γάτος γλυφόμενος, με κινήσεις ξεκαρφωμένου νευροσπάστου. Φαντασθῆτε ἓνα τέτοιο ὁμοίωμα ἀνθρώπου, καὶ θὰ ἐννοήσετε τὴν ἀηδίαν τοῦ ἐμπνέει.

Καὶ ὅμως αὐτὸς δὲν ἀντιλαμβάνεται τὴν ἐντύπωσιν ποὺ προξενεῖ. Καὶ ἐξακολουθεῖ φλυαρῶν με φιλαρέσκειαν πιθήκου. Ἡ πολυλογία του ἔχει δύο κέντρα: νὰ θαυμάζῃ τὴν γυναῖκα καὶ νὰ ἐπαινῇ τὸν ἑαυτὸν του. Ἐχει τὴν ἰδέαν ὅτι ὅλες ἡ γυναῖκες εἶνε ξετρελαμένες μαζί του. Καὶ τὸ πιστεύει. Νομίζει ὅτι ὅλος ὁ κόσμος 'μιλεῖ δι' αὐτόν. Ὅτι χωρὶς αὐτόν τίποτε δὲν γίνεται. Τσάβι, γεῦμα, χορὸς, συναναστροφή, διασκέδασις — ὅλα γίνονται χάριν αὐτοῦ. Καὶ ὅλη του ἡ προσπάθεια εἶνε νὰ πείσῃ κάθε γυναῖκα πῶς τὴν θαυμάζει, πῶς τὴν ἀγαπᾷ. Ἡ αὐθάδεια τῆς ἐρωτομανίας του δὲν ἔχει ὅρια. Ἐὰν σὰς εὗρῃ ἀδιάθετον ἢ ἀσθενῇ, αὐτὸς δὲν ἐννοεῖ νὰ ἀφήσῃ τὴν ἐρωτολογίαν.

... Καὶ στὴν Ἐκκλησίᾳ ἀκόμα ...

Ἄν εἰσθε στενοχωρημένη, ἂν πονήτε, ἂν κλαίετε, ἂν ἔχετε ἄρρωστο τὸ παιδί σας, αὐτὸς ἐκεῖ αὐτοῦ, τὸ χαβὰ του, τὸ γουδί τὸ γουδοχέρι. Ἐὰν σὰς συναντήσῃ καὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ἀκόμα, δὲν τῷχει τίποτε νὰ σὰς πλησιάσῃ διὰ νὰ σὰς 'μιλήσῃ γιὰ τὴν εὐμορφιά σας, τὴν ὁποῖαν πιθανόν καὶ νὰ μὴν ἔχετε. Ἀδιάφορον. Αὐτὸς παίρνει θάρρος χωρὶς νὰ τοῦ τὸ δώσετε. Ἄν τοῦ ἀνοίξετε τὴν ἐξώθυρά σας, αὐτὸς, χωρὶς ἄντροπή καὶ συναίσθησι, ἡμπορεῖ νὰ διευθυνθῇ ἴσια στὴν κρεββατοκάμαρά σας. Ἐὰν

«... Θὰ ἐπωφεληθῇ τῆς εὐκαιρίας νὰ σὰς πιάσῃ τοὺς ὤμους...»

γελασθῆτε καὶ τοῦ ἐπιτρέψετε νὰ ἀσπασθῇ ἀπὸ σεβασμὸν εἶθ' ἐν τῷ χέρι σας, αὐτὸς ἀντὶ τῶν δακτύλων θὰ φιλήσῃ ὑψηλότερα, καὶ μετὰ τὰς φιλήσεις ἔσται ἡμῶν ὁμοῦ. Ἐὰν τοῦ ἐπιτρέψετε, σὰς κρατήσῃ τὸ

φόρεμα, διὰ τὸ φορέσετε, αὐτὸς θὰ ἐπωφεληθῇ τῆς εὐκαιρίας νῦν
σὰς πιάσῃ τοὺς ὄμους, τοὺς βραχίονας, ὅ,τι ἠμπορέσῃ.

Τί εἶνε λοιπόν; Ἡλίθιος, ἀναιδής ἢ παράφρων; Ὁ,τιδήποτε καὶ
ἂν ἦνε, εἶνε ἓνα ὃν ἀξιολύπητον, διότι ἐνθ' οἶδε, ἀδιακόπως ὅ,τι δὲν
ἔχει — τὸ πνεῦμα του καὶ τὴ καρδιά του — εἰς ὅλας ἀνεξαρρέτως,
αὐτὸς ἐν τούτοις παίρνει πάντοτε... τὰ παπούτσια στὸ χέρι!...

ΡΕΒΕΚΚΑ

ΟΙ ΝΕΟΙ ΣΚΑΠΑΝΕΙΣ

ΤΗΣ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ ΙΑΤΡΙΚΗΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΦΩΤΕΙΝΟΣ

(σκιαγραφία)

Ἄρτι διορισθεὶς καθηγητὴς τῆς δερματολογίας ἐν τῇ Ἑθνικῇ
Πανεπιστημίῳ. Ἐκ τῶν νεωτέρων ἀλλὰ καὶ σοφωτέρων ἀνα-

μορφωτῶν τῆς νεοελληνικῆς ἐπι-
στήμης, ἐπιβληθεὶς ἐκ τῶν πραγ-
μάτων διὰ μόνης τῆς ὑπερόχου καὶ
ἀναμφισβητήτου ἐπιστημονικῆς του
ἀξίας. Μὲ φωτεινὴν ἀληθῶς τὴν
συνείδησιν, τὸ πνεῦμα καὶ τὸν χα-
ρακτήρα. Ἐξεπαιδεύθη τὰ ἐγκύκλια
ἐν τῇ Εὐαγγελικῇ Σχολῇ Σμύρνης,
ἀνηγορεύθη ἀριστοῦχος διδάκτωρ
τοῦ Πανεπιστημίου, ἀριστεύσας ἐπί-
σης καὶ κατὰ τὴν πρακτικὴν δοκι-
μασίαν. Ὡς φοιτητὴς διετέλεσε βοη-
θὸς τῆς ἐγχειρητικῆς καὶ τοπο-
γραφικῆς Ἀνατομίας τοῦ Παύλου
Ἰωάννου. Ὡς διδάκτωρ διωρίσθη
ἀμέσως ἐσωτερικὸς βοηθὸς τοῦ νο-
σοκομείου τῶν δερματικῶν, παρὰ
τὸ πλεονόν τῶν καθηγητῶν Παύλου
Ἰωάννου, Καλλιωνίδου καὶ Κατερι-
νοπούλου. Τῷ 1902 ἀπελθὼν εἰς

Εὐρώπην ἐτελειοποιήθη ἐπὶ πενταετίαν ἐργασθεὶς μετὰ παραδειγμα-
τικῆς ἀφοσιώσεως εἰς τὰς κλινικάς τῶν διασημοτέρων ἱατρῶν τοῦ
κλάδου του, ὡς τῶν ἐν Παρίσις Fournier, Gaucher, Sabouraud,
Brocq καὶ ἄλλων ἐν Παρίσις, ὡσαύτως καὶ ἐν ταῖς κλινικαῖς τοῦ
Βερολίνου ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τῶν παγκοσμίου φήμης καθηγητῶν
Lussat καὶ Iversen.

Συνέγραψεν ἀρκετὰς πρωτοτύπους ἐπιστημονικὰς διατριβὰς γαλλιστί καὶ γερμανιστί, ἐξ ὧν αἱ δύο συνοδεύονται διὰ λίαν κολακευτικῶν προλόγων τοῦ ἐπιφανοῦς γερμανοῦ καθηγητοῦ Lassar καὶ τοῦ διασήμου γάλλου δερματολόγου Sabouraud.

Μὲ τοιαῦτα σπάνια καὶ πολύτιμα ἐφόδια ἐπιστημονικῆς μορφώσεως καὶ πείρας ἐξειδικασμένης κατελθὼν εἰς Ἀθήνας, προσελήφθη ὡς ἐπιμελητὴς τῆς δερματολογικῆς Κλινικῆς τοῦ Ἐθν. Πανεπιστημίου, ἰδρύσας ἅμα καὶ ἰδίαν κλινικὴν τοῦ κλάδου του, θαυμαζομένην ὑπὸ τῶν εἰδότων ὡς τὴν τελειοτέραν ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Ἀνατολήν, ὀνομαστήν οὐ μόνον διὰ τὸν πλοῦτον τῶν τελειοτέρων ὀργάνων καὶ μεθόδων, ἅς παρακολουθεῖ βῆμα πρὸς βῆμα, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν μοναδικὴν ἐν αὐτῇ συντελουμένην ἐπιστημονικὴν ἐργασίαν.

ΣΚΙΤΣΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΝ

“Ο ΧΑΦΙΕΣ,,

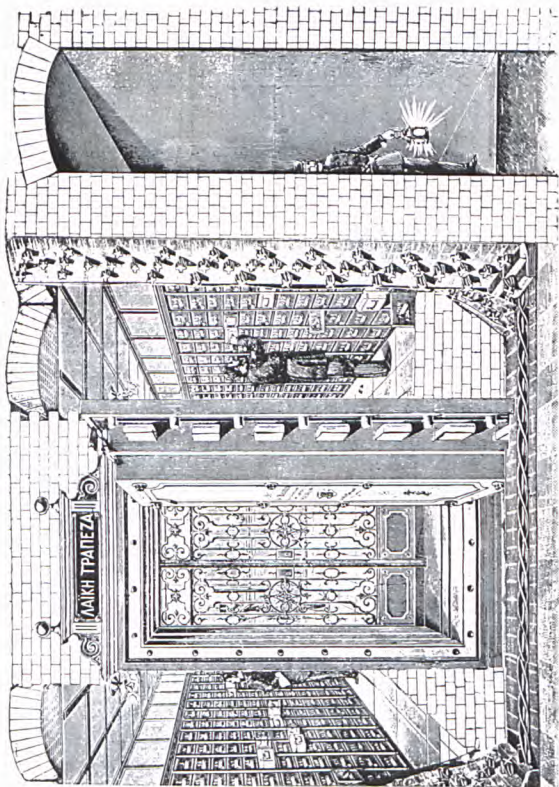
ΣΠΙΛΟΥΕΤΑ σπιούνον καὶ κατασκόπον ἐπὶ Χαμίτ. Ἦλθε, ἐπέρασεν καὶ ἐξηφανίσθη μαζί του. Τύπος, ἐγφέυσεις καὶ ἐπάγγελμα τῆς χαμιτικῆς φιλυποψίας. Ἀπὸ τοὺς περιγρήμους στυλοβάτας τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θρόνου του! Βγαλμένος, κἄποτε ἀπὸ τὴν μεσαίαν τάξιν, σπανίως ἀπὸ τὴν ἀνωτέραν καὶ στυγεράτα ἀπὸ τὸν βοῦρκον τοῦ Γαλατᾶ καὶ τῆς Σταμπούλ. Ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον πρόφην τουλούμπατζης, μαστροπὸς ἢ ἀερατζῆς καὶ παράσιτος χαροπαικιζοῦ καταγωγίου. Μὲ ἀνθρωπισμὸν καὶ αἰσθήματα ἐνεχνοιασμένα εἰς τὸ παληολάζαρο. Μοναδικὸς εἰς τὸ νὰ ἐξυφαίνῃ πλεκιάνας καὶ ῥαδιονοργίας. Ἀξίος διὰ μυθιστόρημα τῆς παλαιᾶς σχολῆς. Ἐπιφορτισμένος μὲ τὴν ὑψηλὴν καὶ ἐμπιστευτικὴν ἐντολήν ν' ἀνακαλύπτῃ συνωμοτίας, ἀνυπάκουτους ἐννοεῖται. Φερόμενον πάντοτε ἄθωα καὶ ἀνέποπτα θύματα. Κυνηγῶν κατὰ προτίμησιν τοὺς εὐπόρους, τοὺς ὁποίους ὁσάκις δὲν κατάρθωνεν τὰ τοὺς ἀπογυμνώσῃ, τοὺς ἀπέστελλε εἰς τὸ Γιλδίξ διὰ τὰ περαιτέρω . . . «Ἡ τῆς λίρες σου, διὰ τὰ γλυτώσῃς, τζάνουμ, ἢ τὸ πετοῖ σου εἰς τὸν Βόσπορον». Τώρα οἱ «χαφιέδες» ἀνήκουν εἰς τὴν ἱστορίαν. Δόξες γροεμοτσακισμένες μαζί με τὸν Χαμίτ.

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosis
Restrictions apply.

ΤΟ ΘΗΣΑΥΡΟΦΥΛΑΚΙΟΝ
ΤΗΣ ΛΑΪΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ

ΟΠΟΥ ΦΥΛΑΣΣΟΝΤΑΙ ΟΙ ΘΗΣΑΥΡΟΙ ΤΗΣ ΒΑΣ. ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΙ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΛΑΟΥ

Με 2 δραχμάς τὸν μῆνα ἐξασφαλίζετε τὴν περιουσίαν
σας ἀπὸ κλέπτas, πυρκαϊᾶν κ.λ.π.

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiko Apothetrio Dimosias Istorikis Vivlioth
Restrictions apply.

ΙΔΙΑΙΤΕΡΑΙ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ

Ίατρος, ειδικὸς ἐπὶ τῶν οὐροποιογεννητικῶν ὀργάνων,
τῶν ἀφροδισίων παθῶν καὶ τῶν νοσημάτων τοῦ δέρματος.

Ἐπὶ μακρὸν ἐν Εὐρώπῃ σπουδάσας καὶ εἰς Παρισίους διευθύνας
ιδιωτικὴν Κλινικὴν.

Ὅδὸς Ἀγίου Κωνσταντίνου, ἀριθ. 13

ΙΣΤΟΛΟΓΙΚΟΝ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΝ ΜΙΚΡΟΒΙΟΛΟΓΙΚΟΝ ΚΑΙ ΟΥΡΟΧΗΜΙΚΟΝ

Π. Σ. ΚΑΛΜΟΥΧΟΥ

Εἰδικὸς ἐκπαιδευθέντος ἐν τῇ Institut Pasteur τῶν Παρισίων
καὶ ἐν τοῖς μικροβιολογικοῖς ἐργαστηρίοις Widal & Mosny.

Ὅδὸς Ἀγίου Κωνσταντίνου, ἀριθ. 18

ΑΝΔ. Μ. ΤΖΟΥΛΑΤΗΣ Ὅδὸς Πειραιῶς 23 Ἀθῆναι. Εἰδικὸς
ἱατρός νοσημάτων λάρυγγος, ῥινός, ὠτίων.

ΥΦΗΓΗΤΗΣ Δ. ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ ΜΑΙΕΥΤΗΡ—ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΟΣ

ΩΡΑΙ ΕΠΙΣΚΕΨΕΩΝ: 3—5 Μ. Μ.

Ὅδὸς Ἀγίου Κωνσταντίνου, 4. «Ὁμόνοια».

ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΚΑΛΟΓΡΙΔΗΣ

ΙΑΤΡΟΣ ΤΩΝ ΑΦΡΟΔΙΣΙΩΝ

Θεραπεύει διὰ τῶν τελευταίων μεθόδων καὶ δέχεται ἐν τῇ ὁδῷ
Νικίου 4, ἐναντι Φαρμακείου Γ. Ρεβελάκη.

ΒΑΦΗ ΤΡΙΧΩΝ ΑΠΑΡΑΜΙΛΛΟΣ

Ἐπαναφέρουσα τὸ πρότερον χρῶμα, χωρὶς νὰ βάψῃ τὴν ἐπιδερμίδα καὶ
νὰ κόπη τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς καὶ τοῦ μύστακος, τὰς ὁποίας δυναμώ-
νει. Εὐρίσκεται εἰς τὸ Φαρμακεῖον Ν. Κ. ΧΡΗΣΤΟΠΟΥΛΟΥ, φαρμακό-
ποιου χημικοῦ. Ὅδὸς Ζωοδ. Πηγῆς, ἀριθ. 40. Ἐκάστη φιάλη δρ. 3. Διὰ τὰς
Ἐπαρχίας δρ. 4. Παρ' αὐτῷ εὐρίσκεται καὶ τὸ "ΘΡΕΨΙΤΡΙΧΟΝ," τὸ ὁποῖον
αὐξάνει, ἀναγεννᾷ καὶ τονώνει τὰς τρίχας ἐξαλείφουσα τὴν πιτυρίαν.
Ἐκάστη φιάλη δρ. 2.—

ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ

ΝΙΚ. ΑΘ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΠΟΥΛΟΥ ΟΦΘΑΛΜΙΑΤΡΟΥ

Ἐν Ἀθῆναις.— 101 Ὅδ. Ἀθηνᾶς καὶ Εὐριπίδου 23.

Ὁ κ. Οἰκονομόπουλος, σπουδάσας ἐν Παρισίοις παρὰ τῷ διασέμῳ
Πανᾷ, εἰσηγητῆς τῆς ὀφθαλμολογίας εἰς ὅλα τὰ Νοσοκομεῖα καὶ Φιλανθρ.
Καταστήματα Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς, ὀφθαλμίατρος τοῦ Ρωσικοῦ Νο-
σοκομείου τῆς Α. Μ. τῆς Βασιλείσης, δέχεται ἐν τῇ Κλινικῇ του

ΩΡΑΙ ΕΠΙΣΚΕΨΕΩΝ 8—11 Π. Μ. & 2—4 Μ. Μ.

ΜΕΓΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΩΡΟΛΟΓΟΠΟΪΙΑΣ

Κ. ΣΕΡΓΙΑΔΟΥ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, ΟΔΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ, 3

“Οτι τὸ κατάστημα *Σεργιάδου* εἶνε τὸ κράτιστον καὶ προνομιούχον ἐν Ἑλλάδι, ὁ ὕβιος δὲ κ. *Σεργιάδης*, ὁ πατριάρχης ὡς εἶπεν τῆς παρ’ ἡμῖν ὠρολογοποιίας, ὁ κρατῶν τὰ σκήπτρα τῆς ὑπεροχῆς ἐν τῇ τέχνῃ, δὲν χωρεῖ, δὲν ἐπιτρέπεται δευτέρα γνώμη. Τὸ μαρτυροῦν ἄλλως τε αἱ χιλιάδες τῶν πελατῶν του ἐκ τε τῆς πρωτεύουσας, τῶν ἐπαρχιῶν καὶ ἀνὰ τὸ πανελλήνιον. Δὲν ὑπάρχει ὁμογενής, ὅστις διέρχεται τῶν Ἀθηνῶν, καὶ δὲν θὰ προμηθευθῇ τὸ ὠρολόγιον, ποῦ τοῦ χρειάζεται, ἀπὸ τοῦ κατάστημα *Σεργιάδου*, διότι εἶνε πράγματι κατηρτισμένοι καὶ πλουτισμένοι οὕτως, ὅσον ὀλίγα καὶ εἰς αὐτὰς ἀκόμη τὰς εὐρωπαϊκὰς μεγαλοπόλεις.

Εἶνε δὲ τέλειον καὶ πλούσιον τὸ κατάστημα τοῦτο, διότι ὁ μὲν διευθυντὴς αὐτοῦ εἶνε ἐδικώτατος εἰς τὸ εἶδος λαβῶν καὶ μεταλλιον ἀξίας διὰ τὰ ἔργα ὠρολογοποιίας, τὰ ὅποια ἔχει κάμει, βοηθοὺς δὲ παρὰ τὸ πλευρόν του ἔχει τεχνίτας ἐδικούς, τῆς πρώτης γραμμῆς, *Γερμανοὺς καὶ Ἑλβετοὺς*.

Οἱ ἔχοντες ὠρολόγια πολὺτιμα καὶ ἀξίας, μόνον εἰς τοῦ *Σεργιάδου* ἡμποροῦν καὶ πρέπει νὰ ἐπισκευάζουν αὐτά, διότι μόνον τὸ ὠρολογοποιεῖον *Σεργιάδου* κέντηται πρὸς ἐπισκευὴν τοιούτων

ΕΝΤΕΛΕΣΤΑΤΑ ΚΑΙ ΠΛΟΥΣΙΑ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ

“Ὁ κ. *Σεργιάδης* ἐπισκέπτεται κατ’ ἔτος πάντοτε τὰ κέντρα τῆς Εὐρώπης, παρακολουθεῖ τὰς προόδους τῆς τέχνης, ἐκλέγει τὰ καλλίτερα εἶδη, συνδέεται καὶ συνεργάζεται μετ’ αὐτοὺς πλεόν δογματοῦς Εὐρωπαϊκοὺς οἴκους, καὶ δύνανται ἐπομένως νὰ συναγωνισθῇ εἰς τέχνην, εἰς ποιότητα, εἰς τιμὰς. Ἐπὶ πλεόν δ κ. *Σεργιάδης* εἶνε ἀντιπρόσωπος διασήμεων ἐν Εὐρώπῃ ἔργοστασίων ὠρολογοποιίας, ὡς λ. χ. τῆς ΜΕΓΑΛΗΣ ΕΛΒΕΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ τῆς διαχειριζομένης τὸ νέον ὠρολόγιον *Invicta - Moeris*, δηλαδὴ τὸ σημερινὸν ἀποκλειστικὸν ὠρολόγιον ὅλων τῶν μεγάλων αἰδηροδρομικῶν καὶ ἡλεκτρικῶν ἐταιριῶν διὰ τὰ σπάνια καὶ ἀνεγνώρισμα πλεονεκτήματα ἀτοχῆς καὶ ἀκριβείας.

Ἐπίσης ἀντιπροσωπεύει τὸ ἐν Στρασβούργῳ τοῦ *I. & A. Ungerer*

ΜΕΓΑ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ ΩΡΟΛΟΓΙΩΝ ΤΟΙΧΟΥ (ΚΛΩΝΟΣΤΑΣΙΩΝ)

ὡς καὶ τὸ ἐπίσης περιώνυμον ἔργοστάσιον ὠρολογίων τοίχου καὶ τραπέζης τῶν ἀδελφῶν *Junghans*. Ἄλλ’ ἐκτὸς τῆς ἐδικότητος εἰς τὴν τέχνην, τῆς ἐντελείας τῶν μηχανημάτων, τοῦ μοναδικοῦ πλούτου καὶ τῆς ποικιλίας εἰς εἶδη, εἰς μεγέθη, εἰς σχήματα, εἰς τιμὰς, ὅ,τι χαρακτηρίζει τὸ Κατάστημα *Σεργιάδου* εἶνε ἡ ἄκρα, ἡ μυθώδης σχεδὸν εὐκρινεία μετ’ ὅποιαν εἰργάσθαι καὶ ἐργάζεται, καὶ ἐπὶ τῇ ὅποια ἀπαιτεῖται τὴν σημερινὴν φήμην καὶ περιωπὴν του.

KENTRIKON XARTOPΩΛEION — BIBΛIOΠΩΛEION
ΙΩΑΝΝΟΥ Π. ΣΤ. ΙΩΑΝΝΙΔΟΥ ΚΑΙ ΣΙΑΣ
ΕΙΣ ΙΩΑΝΝΙΝΑ

BIBLIA : ἐκκλησιαστικά, ἐπιστημονικά, διδακτικά, ἱστορικά, φιλο-
λογικά, ἐγκυκλοπαιδικά, μυθιστορήματα, λεξικά, κλπ.
ΑΠΟΘΗΚΗ γραφικῆς ὕλης, καταστίχων, χάρτονων, φωτογραφικῶν
εἰδῶν, παιγνιοχάρτων, σιγαροχάρτων, κλπ.
ΣΥΛΛΟΓΗ εἰδῶν γραφείου, λευκωμάτων, εἰκόνων, κλπ.
ΕΚΔΟΣΙΣ βιβλίων καὶ εἰκονογραφημένων ἐπιστολικῶν δελταρίων.

ΜΕΓΑΛΗ ΠΑΡΙΣΙΝΗ ΣΧΟΛΗ ΧΟΡΟΥ
ΙΩΑΝΝΟΥ ΣΤ. ΤΖΙΤΖΑ

Καθηγητοῦ τῆς χορευτικῆς ἐν τῇ Σχολῇ τῶν Εὐελπίδων, διπλωματού-
χου τῆς Ἀκαδημίας τῶν Καθηγητῶν τῆς Γαλλίας, πτυχιούχου τῆς ἐν
Βερολίνῃ Σχολῆς, μέλους τῆς Ὁλλανδικῆς Χορευτικῆς Ἑταιρίας,
ἀντιπροσωπεύσαντος τὴν Ἑλλάδα εἰς τὸ ἐν Βερολίνῃ Διεθνὲς Συνέ-
δριον τῶν Καθηγητῶν τοῦ Χοροῦ, κλπ. κλπ.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

᾽Οδὸς Διομείας 4 — Πάροδος τῆς ὁδοῦ Ἑρμοῦ.

Αἰθρῶσαι εὐρύταται. — Ἰδιαιτέρα αἰθρῶσα διὰ Κυρίας καὶ
Δεσποινίδας. — Τέλεια μουσικὰ ὄργανα δι' ὅλους τοὺς χοροὺς
παλαιούς καὶ νέους.

Ὁ κ. Τζιτζᾶς, ἀληθινὸς καλλιτέχνης τῆς Χορευτικῆς, εἶνε ὁ
πρῶτος καὶ ὁ μόνος ἀντιπροσωπεύσας τὴν Ἑλλάδα εἰς τὸ ἐν
Βερολίνῃ Διεθνὲς Συνέδριον τῶν Καθηγητῶν τοῦ Χοροῦ.

Τὸ χοροδιδασκαλεῖον τοῦ κ. Τζιτζᾶ εἶνε ἀναμφισβητήτως
μοναδικὸν ἀπόκλιμα διὰ τὰς Ἀθήνας,
διότι εἶνε τὸ τελειότερον καὶ εὐρωπαϊκώτερον τοῦ εἰδους του.

“ENANTION TOY XEIMΩNOS,,

Φλανέλλες, callcons, κάλτσες καὶ γάντια μάλλινα, ἐκ
τοῦ Σκωτικοῦ Ἑργοστάθ. Calduell, ΓΑΝΤΙΑ ΚΥΝΗΓΩΝ,
γάντια Jourré, γάντια παντὸς εἶδους. Ἐχομίσθη
πλουσιωτάτῃ προμήθεια εἰς τὸ ἀντικρὺ τῶν Βασ.
Σταύλων (15 Ὅδὸς Σταδίου)

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΙΩΑΝ. ΚΑΣΔΟΝΗ

Ε. ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΥ ΦΩΤΟΓΡΑΦΕΙΟΝ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ — Ὀδὸς Ἑρμοῦ 10. —

(πυρὰ τὴν πλατεῖαν Συντάγματος)

Τὸ Φωτογραφικὸν Κατάστημα τοῦ κ. Ξανθοπούλου εἶνε ἀναντιρρήτως τὸ τελειότερον καὶ καλλιτεχνικώτερον τῆς πρωτευούσης. Ὁ κ. Ξανθοπούλος κατέχει τὰ λεπτότερα μυστήρια τῆς τέχνης. Εἶνε, χωρὶς ὑπερβολὴν, ὁ ἀριστοτέχνης τῆς ἐν Ἑλλάδι φωτογραφικῆς. Ὁμοίότης μοναδική, ἀκρίβεια γραμμῶν, ἑκφρασις ζωντανή, ἐργασία εὐσυνειδήτος — ἐργασία καλλιτέχνου, ἰδοὺ τὰ προσόντα, δι' ὧν διακρίνεται καὶ ὑπερέχει τὸ ἐργαστήριον τοῦ κ. Ξανθοπούλου.

Ἡ Διεύθυνσις τοῦ «Ἑθν. Ἡμερολογίου» ὀφείλει νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι αἱ πλέον λεπτόγραμμοι καὶ ἐκφραστικαὶ εἰκόνες, αἱ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη κοσμήσασαι τὰς σελίδας τοῦ — προσωπογραφίαι λογίων, συνθέσεις καὶ παραστάσεις καλλιτεχνικαὶ ἑλλήνων ζωγράφων, κλπ. προέρχονται ἀποδοθεῖσαι ἐκ φωτογραφικῶν προτύπων τοῦ κ. Ξανθοπούλου.

Διὰ τοῦτο καὶ τὸ συνιστῶμεν ἀνεπιφυλάκτως καὶ μετὰ πεποιθήσεως εἰς τὸ ἑλληνικὸν δημόσιον. Οἱ ἐκ τῆς Αἰγύπτου καὶ τῆς Ἀνατολῆς ὁμογενεῖς, οἱ διερχόμενοι τῶν Ἀθηνῶν, ἅς ἐπωφεληθῶσι τῆς εὐκαιρίας διὰ νὰ φωτογραφηθοῦν εἰς τὸ

καλλιτεχνικώτατον Φωτογραφεῖον Ξανθοπούλου.

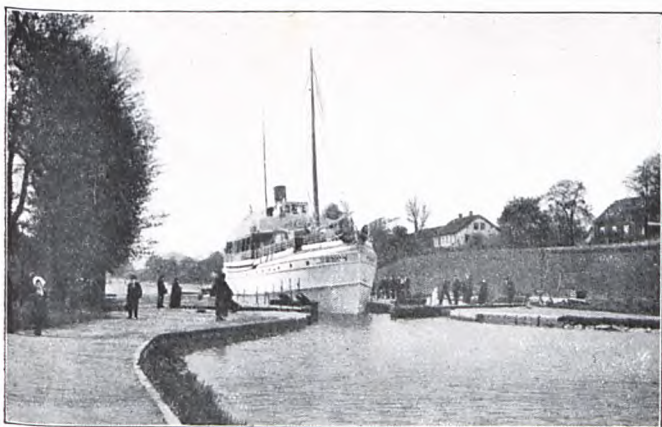
ΑΡΩΜΑΤΑ-ΣΑΠΩΝΕΣ ΑΡΩΜΑΤΙΚΟΙ
ΠΟΥΔΡΑΙ-ΚΑΛΔΥΝΤΙΚΑ τοῦ προσώπου-ἐπιδερμίδος, χειρῶν.
ΨΙΜΜΥΘΙΑ ἀβλαβῆ ἡγγυημένα. — **ΒΑΦΑΙ.** —
ΖΗΤΕΙΤΕ ΚΑΤΑΛΟΓΟΝ δωρεὰν ἀποστελλόμενον.

Ὅλα τὰ εἶδη τῆς **ΜΥΡΟΠΟΪΑΣ.**
«**Vinicolorum**» διὰ τὴν ἡγγυημένην θεραπείαν θολῶν ὀφθαλμῶν.
«**Garantol**» διὰ τὴν συντήρησιν τῶν ὤων ἐπὶ 1 ἔτος κλπ. κλπ.

ΧΗΜΙΚΟΝ ΚΟΣΜΗΤΙΚΟΝ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ — Ὁδ. Ἀλκαμένους 36

Α. ΣΑΚΑΛΗ ΧΗΜΙΚΟΥ

Διῶρυξ τοῦ Γότα παρὰ τὴν Lilla Edet

ΑΠΟ ΣΤΟΚΧΟΛΜΗΣ ΕΙΣ ΓΟΤΕΜΒΕΡΓΗΝ

...

ἘΝ στιγμῇ ἐλπίδων, ὅτι ὁ Σεφεκὲς πασσᾶς ἠθέληεν εὐαρεστηθῆναι ἡμῶν κατὰ τὸ θέρος τοῦ 1909, τὸν **ναυγυλὲν** του εἰς τὸν Παρθενῶνα τῆς Ἀκροπόλεως, ἐτόλμησα ἡμεῖς ὁμαδικῶς ἐξ Ἀθηνῶν, ἀπομακρυνόμενος ἐκ τοῦ ἀθηναϊκοῦ κοινοῦ καὶ ἐκ τῶν πολιτικῶν μικροβίων. Εἶχον τοσαῦτα ἀκούσῃ καὶ ἀναγνώσῃ περὶ τῶν φυνσικῶν καλλωνῶν τῆς Σουηδίας· εἶχον τηλικαύτην περιέργειαν ἡμεῖς ἐπισκεφθῶν τὴν γειτνιάζουσαν αὐτῇ Δαρίαν, ὥστε ἄνευ δισταγμοῦ ἐπράτην πρὸς τὰς Σκανδιναβικὰς χώρας. Τῇ 8ῃ Ἰουλίου 1909 ἀνεχώρουν σιδηροδρομικῶς εἰς Πάτρας, μετὰ ἑννέα δὲ ἡμέρας εἶχον ἐγκατασταθῆναι εἰς τὸ *Hôtel Rydberg* τῆς Στοκχόλμης. Ἐξελεξάμεν τὴν συντομωτέραν ὁδὸν ἀπὸ Τεργέστης διὰ Δρέσδης καὶ Βερολίνου εἰς *Stral Sund*. Ὅταν ἐκεῖ, μετὰ βραχείαν στάθμευσιν εἰς τὰς τρεῖς πόλεις, ἔφθασα, αἰφνιδίως εἶδον τὴν σιδηροδρομικὴν ἀμαξοστοιχίαν **εὐρεθείσαν ἐντὸς τοῦ ἀτμοπλοίου «Bremen!»** Μετὰ πάροδον 20 περίπου λεπτῶν τῆς ὥρας, ἡ ἀμαξοστοιχία, ἐξεληλυθῶσα ἐκ τοῦ ἀτμοπλοίου ἐπὶ τῆς γερμανικῆς νήσου *Rügen*, ἐξηκολούθησε τὴν πορείαν τῆς μέχρι τῆς *Sassnitz*. Ἐκεῖ ἀνέμενεν ἡμᾶς ἑν τεράστιον ἄριστον ἀτμόπλοιον «*Deutschland*» (Γερμανία), μήκους 113 μέτρων καὶ πλάτους 16, πλήρες ἐπιβατῶν, ἐν τῷ ᾧ οἱ εἰσῆλθον ἡ μακροτάτη σιδηροδρομικὴ ἀμαξοστοιχία, ἀνὰ τὴν ἡμεῖς οὐκ ἐκβόλυνον ἀναχωρήσασα,

μεθ' ὅλον τοῦ φορτίου καὶ τῶν ἐπιβατῶν της, πλέον εὐκόλως ἢ κάλα-
θος ὁπωρῶν ἐν ἑλληνικῇ ἀτμοπλοίῳ. Οἱ τῆς ἀμαξοστοιχίας ἐπιβάται,
ἐξελθόντες τῶν διαμερισμάτων αὐτῆς καὶ μετὰ τῶν ἐπιβατῶν τοῦ
ἀτμοπλοίου σιναναστρεφόμενοι, εὗρομεν πᾶσαν εὐμάθειαν ἐντὸς αἰθου-
σῶν, λιμπουσῶν ἐκ καθαριότητος, καὶ ἐδειπνήσαμεν ἐν ἐστιατορίῳ
ἐνθύμῳ καὶ πολυπληθεστάτῳ, καθ' ὃν χρόνον ἡ «Γερμανία» διανύ-
ουσα 17 περίπου μίλια καθ' ὥραν διηρθύνετο πρὸς τὸ Trelleborg,
ἐνθα μετὰ τετράωρον περίπου πλοῦν ἡ τεραστία ἀμαξοστοιχία, ἀπο-
βίβασθεῖσα αὐθις μετὰ τῆς αὐτῆς πάντοτε ἐγκινησίας, ἐτέθη ἐπὶ τῆς

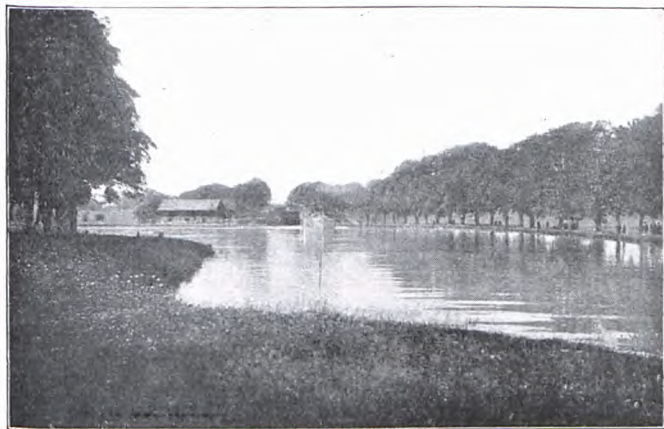
Ἀτμόπλοιον διερχόμενον ἐκ τοῦ σταθμοῦ Forsvik ἐν τῇ διώρυγῃ τοῦ Γότα

σιδηρᾶς γραμμῆς καὶ μᾶς ἔφερε μετὰ παρέλευσιν δωδεκαώρου μέχρι
τῆς προτενοῦσης τῆς Σουηδίας.

Ἡ Στοκχόλμη ὀνομάζεται ὑπὸ πολλῶν Βενετία τοῦ Βορρᾶ, διότι
ὁμοιάζει αὐτῇ, ἀλλὰ συγχρόνως μεγάλως ἐνθρμίζει τὰς καλλονὰς τῆς
Γενένης καὶ εἰς τινας σνοικίας νομίζει τις, ὅτι εὐρίσκεται εἰς τὸν
Θρακικὸν Βόσπορον. Ἀναμφισβητήτως εἶναι μία τῶν ὀραιοτάτων τοῦ
κόσμου πόλεων, ἔχουσα πληθυσμὸν 350,000 ψυχῶν. Δὲν ἀνυλαμπάνω
τὴν τολμηρὰν ἰδέαν νὰ περιγράψω αὐτὴν εἰς τὰς ὀλίγας ταύτας σελίδας,
προτιμῶν κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν σου, φίλτατέ μου κ. Σκόκε, νὰ χαράξω
διὰ βραχείον ὥχρως τινος ἐντυπώσεις τοῦ θαυμασίου ταξιδίου μου
ἀπὸ Στοκχόλμης μέχρι Γότεμβόργης (Göteborg). Ἡ μεταξὺ τῶν δύο
πόλεων διὰ τοῦ σιδηροδρόμου ἀπόστασις εἶναι δωδεκαώρος, ἀλλ' οὐ-

58 ὥρας. Ὁ ταξειδιώτης, ἀφικνούμενος εἰς *Göteborg* διὰ τοῦ ποταμοῦ *Göta*, λυπεῖται, διότι δὲν δύναται νὰ παρατείνῃ τὴν εὐχαρίστησιν ἄλλας τόσας ὥρας.

Ὁ Σουηδικὸς λαὸς ἔχει ἀριάν μὲροφωσιν καὶ ἐκπαίδευσιν. Αἱ Σουηδαὶ κατὰ κανόνα δὲν εἶναι εὐειδεῖς, ἀλλ' ὕψις, εὐσταλεῖς καὶ εὐθυτερεῖς, ἐνεκα τῆς γυμναστικῆς, εἰς ἣν κατ' ἐξοχὴν ἀσκοῦνται καὶ τοῦ ὑγιεινοῦ βίου, ὃν διύγουσι. Σχεδὸν ἀπαταχοῦ διετήρησαν τὰς ἐθνικὰς αὐτῶν ἐνδυμασίας, πλήρεις χάριτος καὶ πολλῶν ἱστορικῶν ἀναμνήσεων. Ἀνὰ πᾶσαν ἐσπέραν περὶ τὴν δόσιν τοῦ ἡλίου εἰς τὸ ἐν *Stokholm* *Skansen*, ὅπερ εἶναι ἐθολογικὸν καὶ ζωολογικὸν μουσεῖον,

Μετά ὑδροφράκτην παρὰ τὸ *Berg*

μοναδικὸν εἰς τὸ εἶδος του, χωρικοὶ καὶ χωρικαὶ μετὰ τῶν ἐπαρχιακῶν ἐνδυμασιῶν των χορεύουσι χοροὺς ἐγχαυρίους, συνοδευόμενοι ὑπὸ μουσικῶν ὁργάνων ἐμποίων καὶ ἄδοντες τὰ ἐθνικὰ αὐτῶν ᾠσματα.

Ἡ «*Δήμητρα*», δι' ἧς ἐταξειδεύσαμεν, συνεχῶς ὑπερθυμίζονσά μοι τὰ Ἑλενσίαια μυστήρια, ἥτο ἀτμόπλοιοι ἐπίτηδες διὰ τὴν διώρυγα κατασκευασθέν. Πυρρόσκαφον κομψότατον καὶ καθαρότατον, ὅπερ ἐφιλοξέει κατοίκους, καταγομένους ἐκ τῶν ἐντε Ἑλπίων. Τὸ γένος τῶν Ἑλλήνων ἔσχε τὴν εὐχαρίστησιν νάντιπροσωπεύσῃ ὁ ὑποφανόμενος, συγκατοικήσας ἐν τῷ αὐτῷ κοιτῶνι μετὰ Ρώσων εὐγενεσιάτου, ὅστις εὐτυχῶς δὲν κατείχετο ὑπὸ τῆς πανσλαβιστικῆς ρόσου.

Ἀκριβῶς πρὸ αἰῶνος ὁ Σουηδὸς ναύαρχος *Platen* συνέλαβε τὸ μεγαλοεργὸν σχέδιον νὰ συγκοινωνήσῃ ἀτμοπλοικῶς τὴν *Stokholm* μετὰ τῆς *Γοτεμβόργης*, τὴν ροπήσει τῶν ἀπειροσυνήμων μετὰ τῶν δύο πό-

λεων λιμνῶν (αἱ λίμναι τῆς Σουηδίας ἐν ὅλῳ ἀριθμοῦνται εἰς 1400) καὶ τῶν ποταμῶν, τὰ δ' ἐν τῷ μεταξὺ μέρει συνεπλήρωσε διὰ κατασκευῆς διωρυγῶν. Τὸ τεχνικὸν προῶνλημα, ὅπερ ὤφειλε νὰ λύσῃ, ἦτο πῶς νὰ ἐπιτύχῃ **τὴν ἀνοδὸν καὶ τὴν καθόδον τῶν πλοίων!** Τοῦτο ἐπέτυχε διὰ τοῦ συστήματος 74 ὑδροσφρακτῶν (slussar Σουηδιστὶ καὶ écluse Γαλλιστὶ). Ἀπὸ ἐτῶν ἔχομεν συνειθίσῃ νὰ βλέπωμεν ὁδοντωτοὺς σιδηροδρόμους, ἀκινδύνως ἀνερχομένους εἰς μέγιστα ὕψη· ἀλλὰ δὲν ἐφантаζόμην, ὅτι ἤθελον ἰδῇ ἀιμόπλοιον **νάναβαينوκαταβαίνῃ ὥς ἡμίονος ἐν τῷ Πηλῳ**, ἢ ὅπερ π. χ. διερχόμενον διὰ διώρυγος ἐκ τῆς πλατείας τοῦ Συντάγματος τῶν Ἀθηνῶν θὰ ἡδύνατο νὰ ἐέλθῃ, τῇ βοηθείᾳ τῶν ὑδροσφρακτῶν, μέχρι τῆς κορυφῆς τοῦ Ἀνκαβήτου καὶ νὰ ἴδω αὐτὸ βραδύτερον κατερχόμενον εἰς τὸ ἐπαναστατικὸν Γουδί, ἵνα ἐξακολούθῃ τὸν πλοῦν τὸν πρὸς τὰς ἐπαρχείας τοῦ Ὑμηττοῦ...

Σουηδὴ χορεύουσα

Ἡ ἀσφαλεστέρα μέθοδος πρὸς ἀκριβῆ γνῶσιν τῶν θαυμάτων τῆς φύσεως καὶ τῆς τέχνης εἶναι νὰ μεταβῇς, γίλλε μου, αὐτοπροσώπως, διότι οὕτω ἐνδολύνομαι καὶ ἐγὼ εἰς τὸ ἔργον, ὅπερ μοὶ ἀνέθηκες, ὅπως σοὶ ἀπεικονίσω εἰς ὀλίγιστας σελίδας ὅσα καὶ ὁ καλλίτερος ζωοστήρ θὰ ἐδυσκολενέτο. Ἔως τότε ἀνάγνωθι τὴν Σουηδίαν τοῦ Α. Βικέλα καὶ τὰς Σκανδιναβικὰς ἀναμνήσεις τοῦ Π. Καρολίδου, ἢ τοῦλάχιστον θαύμασον διὰ τῆς ζωοῦ φαντασίας σου τὰς εἰκόνας, ἃς σοὶ ἔδωκα.

Ἐν Καλλιθέᾳ (Ἀθηνῶν) 29 Ἰουνίου 1910

Γ. Ν. ΦΙΛΑΡΕΤΟΣ

Εἰς κάποιαν μαγεῖρισσαν ἐρωτοκυτλημένην

Τον πυροσβέστη τί τὸν θες σὸ πλάϊ σου, βρὲ κοντάβι;
γιὰ νὰ σοῦ σβήνῃ τὴ φωτιά ἢ γιὰ νὰ σ' τὴν ἀνάβῃ;

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiko Apothetirio Dimosis Istorikis Vivliothekis
Restrictions apply.

ΣΑΤΑΝΑΣ

ΣΧΟΛΙΚΗ ΑΝΑΜΝΗΣΙΣ

ΜΗΝ δεκαπενταετῆς καὶ μαθητῆς τῆς 1ης τάξεως τοῦ Γυμνασίου. Ἐπειδὴ δὲ εἶχον ἴσως ἀνεπτυγμένην τὴν ἀντίληψιν, ἥ, ὅπερ καὶ τὸ πιθανώτερον, ἐπειδὴ ὁ καλὸς μου πατήρ, ὡς προγυμναστής, κατώρθου νὰ μοι καθιστᾷ καταληπτὰ τὰ πάντα, ἐθεωροῦμην ἐκ τῶν ἐπιμελεστέρων. Ἐξ ἄλλου ὁμως ἤμην καὶ ὁ ζωηρότερος, ἐὰν ἡ λέξις δύναται νὰ ἐκφράσῃ τὴν ιδιότητα τοῦ ἀτάκτου ἐν ὅλῃ αὐτῆς τῇ μεγαλείῳ, τὰ δὲ αἰώνια θύματά μου ἦσαν οἱ συμμαθηταί μου καὶ ὁ κύρ Γεώργης, ὁ γέρον παιδονόμος. Ἐννοεῖται ὅτι αἱ τιμωρίαι ἦσαν οὐχὶ σπάνιαι καὶ αἱ ἐπιτιμῆσεις τοῦ ἀνεκτιμήτου ἡμῶν Γυμνασιάρχου ἀειμνήστου Χρ. Λαιλίου, εἰς ὃν τόσοι τόσα ὀφείλομεν, ἦσαν πολλάκις δριμύειαι. Φύσιν πλήν... farceur μεταβαλεῖν οὐ ῥᾶδιον, καὶ τὰ πάντα ἀπέδαινον εἰς μάτην. Τὰ περιλαίμια τῶν φορεμάτων μου ἔβριθον βελονῶν καὶ κλωστής διαφόρων παχῶν καὶ χρωμάτων, ἀγκίστρων, καρφίδων, καὶ τὰ θυλάκιά μου ἄλλων ἐργαλείων προσφόρων πρὸς διατάραξιν τῆς ἡσυχίας τῶν εὐτακτοτέρων, ὧν κατὰ τὴν τότε φράσιν μου ἔπρεπε νὰ ἐξυπνῶ τὸ πνεῦμα.

Κυρίως ὁμως τὸ μαρτύριον ὑφίσταντο οἱ ἐκ τῶν χωρίων νεωστὶ ἐρχόμενοι, οἵτινες ἡμᾶς τοὺς ἐκ τῆς πρωτευούσης ἐξελαύξανον μέχρι τινὸς ὡς ὄντα ἁπλῶς ἀνώτερα τῶν συνήθων ἀνθρώπων. Διὰ τοῦτο καὶ ὅταν ἡμέραν τινὰ ἔρραψα ὀπισθεν τὴν βράκκαν ἐνός τῶν χωρικῶν τούτων, οὕτως ὥστε νὰ κινῇ τὸν γέλωτα καὶ αὐτῶν τῶν καθηγητῶν κατὰ τὸ διάλειμμα — διὰ τὸ ἀλλόκοτον τοῦ σχήματος, ὅπερ ἔλαθεν αὐτὴ — δὲν ᾔθελε νὰ πιστεύσῃ ὅτι ἐγὼ, ὁ καλοφροσύνης καὶ ἐπιμελής, ὡς ἔλεγεν, ἤμην ὁ δράστης. καὶ τὸν ἀντίον ἰσχυρίζετο ὅτι εἶνε ἄλλος, ὃν ἤξευρεν ἀλλὰ δὲν ᾔθελε νὰ προῶσῃ. Περιττόν νὰ προσθέσω βεβαίως, ὅτι λίαν συντόμως μετέβαλεν ἰδέας καὶ

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

πεποιθήσεις, διότι με . . . συνέλαβεν ἐπ' αὐτοφώρῳ ῥάπτοντα τοὺς γείτονάς του.

Ἡμέραν τινὰ ὁ παιδαγωγικιώτατος καὶ ἄριστος τοῦ ἡθους διαμορφωτὴς καθηγητὴς κ. Ἰωαννέμ Παυλίδης μεῖ ἔστειλεν εἰς τὸ Γυμνασιαρχεῖον, ὅπως τῇ κομίσῳ ἐκείθεν βιβλίον τι. Ἐκεῖ εἶδον τὸν πῖλον τοῦ παιδονόμου καὶ μετὰ ταχυδακτυλουργικῆς ταχύτητος ἔθεσα ταῖνιάς χάρτου γύρῳ ὥσθην καὶ τὸν κατέστησα στενωπτερον. Τὴν μεσημέριαν ὁ κόσμος ἀνεστατήθη καὶ ὁ ὑποφαινόμενος ἐτιμωρούμεν διὰ διώρου νηστείας. Ἄλλοτε ἔρραψα τὰς χειρίδας τοῦ ἐπενδύτου του οὕτως, ὥστε, ὅταν τὸν ἐφόρεσεν, εὐρέθη αἶφνης ὡς ἐν ζουρλομαυδίᾳ, μὴ δυνάμενος νὰ χρησιμοποιήσῃ τὰς χειράς του, ἅς ὁμως δὲν ἐδυσκολεύθη νὰ χρησιμοποιήσῃ κατόπιν εἰς βάρος μου, ἅμ' ὡς εὐγενῶς φερόμενος, τὸν ἐδοῆθησα ἐγὼ, καὶ συνετέλεσα εἰς τὴν ἀπαλλαγὴν των. Ἄλλοτε τῇ ἔφραξα τὸν λουλᾶν τοῦ ναυγυλέ του κατὰ τὴν ἀπότισιν ποινῆς νηστείας, καὶ ἄλλοτε ἐπιδεξιῶς ἀγκιστρῶσας τὸν πῖλον του τὸν ἠνάγκασα νὰ σταυροκοπῇται βλέπων αὐτὸν ἀνερχόμενον ἡρέμα πρὸς τὰ ἄνω. Τότε δὲν με συνέλαβεν ἐπ' αὐτοφώρῳ, ἀλλὰ με ἐμάντευσε καὶ ἤκουσα, ἔννοεῖται, τὸν σχετικὸν ἐξάφαινον.

Ταῦτα πάντα βεβαίως ὡς καὶ ἄλλα, ὧν οὐκ ἔστιν ἀριθμὸς, ἦσαν ἱκανὰ ὅπως τιμωρηθῶ βαρέως· ἀλλ' ἡ ἀγάπη τῶν καθηγητῶν, τῆς ἐπιμελείας μου ἔνεκα, ἴσως δὲ καὶ ἡ φιλία ἢ συνθέουσα τοὺς πλείστους ἐξ αὐτῶν μετὰ τοῦ πατρὸς μου, μεῖ ἔωζον. Μ' ὅλον τοῦτο ἡ ὑπομονὴ τοῦ κυρ Γεώργη, ὡς φαίνεται, ἐξηντλεῖτο καὶ ὑπαινεγμοὶ περὶ ἐκδικήσεως καὶ τιμωρίας τρομερὰς διέφυγον τὸ ἔρκος τῶν ὀδόντων του. Ἄλλ' ἐγὼ, ὁ ἀνύποπτος, οὐδεμίαν σημασίαν ἔδωκά ποτε, βέβαιος ὅτι τὰ παραπτώματά μου « δὲν ἦσαν πρὸς θάνατον ».

Ὁ μόνος, ὅστις δὲν δυσηρεστεῖτο, καὶ μᾶλλον ἐφαίνετο θαυμάζων με, ἦτο νέος τις χωρικός Μιλιτιάδης Χρ. . . συνομήλικός μου, μεθ' οὗ ἀσυναίσθητως συνεδέθην διὰ φιλίας. Ἐξ ἰσοῦ ἐπιμελῆς καὶ φιλόπονος, ἀλλὰ μελαγχολικός, σκεπτικός καὶ ὑπὲρ τὸ δέον σύννους διὰ τὴν ἡλικίαν του, ἀπετέλει τὸ ἀντίθετον τοῦ χαρκακτῆρός μου. Καὶ τοιοῦτος ὅμως ὢν, ἔδειξε πάντοτε εὐμένειαν, καὶ ἀπαξ ἠθέλησε νὰ ἀναλάβῃ καὶ ὅλον τὸ βάρος μᾶς farce παιχθείσης ὑπ' ἐμοῦ· διότι εἶχε καταστῇ ὑπόπτος εἰς τὸν γέροντα παιδονόμον, τῆς πρὸς με φιλίας του ἔνεκα, καὶ ἡ ἀστείότης ἀπεδόθη εἰς αὐτόν. Ἐγὼ ὁμως, ἱπποτικῶς φερόμενος, ὡμολόγησα τὴν ἐνοχλήν μου, καὶ τότε ὁ κυρ Γεώργη, ὅστις ὑπόπτειε καὶ τὸν φίλον μου, εὐρεθεὶς εἰς Σολομόντιον δύσκολον θέσιν, ἔκρινε καλὸν νὰ τιμωρήσῃ ἀμφοτέρους, σκεπτόμενος ὅτι οὕτω τιμωρεῖ ἀσφαλῶς τὸν ἐνοχον, ὅστις κατ' ἀνάγκην πλέον ἦτο εἰς ἐξ ἡμῶν τῶν δύο.

Οὕτω ὁ χρόνος παρήρχετο εὐχαρίστως καὶ ἡ μετὰ συγκαίνσεως ἀναμενομένη ἡμέρα τῶν ἐξετάσεων ἐπλησίαζε, διό καὶ ἡ γηραιὸς ἡμῶν Γυμνασιάρχης, μετὰ παραινετικῶν λογιδρίων, ἐδηλώσεν ἡμῖν ὅτι ἀπὸ τῆς αὔριον ἤρχοντο αἱ χάριν προπαρασκευαστικῶν διὰ τὰς

ἐκείνην ἀκριδῶς, συλλαβὼν δύο τέττιγας, καὶ θέσας αὐτοὺς διὰ κλωστῆς καταλλήλως, κατῴρθωσα νὰ τοὺς ἀγκιστρῶσω ἐπισθεν, εἰς τὸ φόρεμα τοῦ κύρ Γεώργη. Οἱ δύο τέττιγες, εὐρόντες, ὡς φαίνεται, εὐχάριστον τὴν διαμονήν, ἤρξαντο μετ' ὀλίγον ἄδοντες, καὶ ἐκείνος, μὴ φανταζόμενος ὅτι ἦτο δυνατόν νὰ ἐκλέξωσι τὴν βράχιν του ὡς μέρος πρόσφορον πρὸς ἐκτέλεσιν θυωδῶν, ἄς συνήθως ἐξετέλουν ἐπὶ τῶν κλάδων τῶν ἐν τῇ αὐτῇ φιλωρῶν, ἐφαντάζετο ὅτι οἱ μαθηταὶ ἔχουσι τοὺς τέττιγας καὶ πιέζοντες αὐτοὺς τοὺς ἀναγκάζουσιν, ἅμ' ὡς στραφῇ ἐκεῖνος, νὰ ἄδωσι. Κατὰ κακὴν σύμπτωσιν ὁ εἰς τῶν δύο δεσμιωτῶν, τίς οἶδεν ὁποῖαν ἀπόλαυσιν προβλέπων, πετάξας αἰφνιδίως, ἐκάθησεν ἐπὶ τοῦ ὧτός τοῦ κύρ Γεώργη, ὅστις ἐτρόμαξεν οὐκ ὀλίγον. Μ' ὅλον τοῦτο οὐδὲν εἶπε, καὶ ἰδὼν με ἐκίνησεν ἀπλῶς τὴν κεφαλὴν...

Ἀπὸ τῆς ἐπαύριον ἤρξατο ἡ πυρετώδης ἐργασία καὶ μελέτη, ἐγὼ δὲ ὡς συμμελετητὴν εἶχον τὸν φίλον μου. Εἰργάσθημεν ἀμφοτέροι καλῶς καὶ εἰς ὅλα τὰ μαθήματα ἤμεθα ἐτοιμοί. Τέλος ἡ ἡμέρα τῶν ἐξετάσεων ἐπέστη καὶ ὅλοι τῆς τάξεώς μου ἐπετύχομεν καλ' ὅλα. Δὲν ὑπελείπετο πλέον εἰμὴ ἡ λήψις τῶν ἐνδεικτικῶν, ὅπως ἀφωθόμεν ἀφροντίδας καὶ ἀμέριμνοι εἰς τὰς νεανικὰς ἀπολαύσεις τῶν παύσεων.

Τὰ ἐνδεικτικά ἡτοιμάζοντο συνήθως μίαν ἐβδομάδα μετὰ τὰς ἐξετάσεις καὶ ἐγὼ, βέβαιος περὶ τοῦ προβόδασμῶ μου, ἐξήγησα ἀπὸ τὸν καλὸν μου πατέρα τὰ δικαιώματα τοῦ ἐνδεικτικοῦ καὶ τὸ διὰ τὸν παιδονόμον καθιερωμένον τῆλῆρον, εἰς ὃ προσέθεσα καὶ ἐγὼ ἔερον ἐκ τῶν οικονομιῶν μου, ὡς ἐξίλασμα διὰ τὰ μαρτύριά του.

Ὅταν ἐφθάσα εἰς τὸ Γυμνάσιον, εὗρον τὸν κύρ Γεώργην ἐν τῇ παρὰ τὴν αὐλαίαν θύραν μικρῇ του θυματίῳ τακτοποιούντα τὰ ἐνδεικτικά κατὰ τάξεις καὶ τὸν ἐχαίρετῃ εὐσεβάστως. Μοὶ ἀνταπέδωκε τὸν χαιρετισμὸν καὶ ἐξηκολούθησε τὴν ἐργασίαν του, ἀναγκάσας με ν' ἀναμεινῶ ἐπ' ἀρκετόν. Ἄμα δ' ὡς ἐπέρανε τὸ ἔργον του, με ἐκάλεσε διὰ μελιχίᾳς φωνῆς καὶ βλέπων με ἄνωθεν τῶν διωπτῶν του :

— Ἦλθακα ἡλθες βεεεεεδαίως δδδδὶὰ τὸ ἐεεεεενδεικτικόν σου — μοὶ εἶπε διὰ τῆς ἰδιαζούσης αὐτῇ ἀπαγγελίας — καὶ κἀααααθησον νννάααα τὸ εὐρωμεν.

Ἐκάθησα μετὰ συστολῆς καὶ ἡτοιμάζον ἀθορύβως τὰ χρήματα διότι, κατὰ τὰς τοιαύτας στιγμάς, ὁ κύρ Γεώργης ἐπέιχε θέσιν ἁγίου εἰς τὰ ὅμματα μου καὶ οὐδέποτε τὸν ἐπείραζον. Δὲν παρήλθεν ὅμως πολὺ διάστημα καὶ ἐτινάχθη ὄρθιος ὡς δι' ἐκκενωσέως ἐν ἐμοὶ ἡλεκτρικῆς συστοιχίας ἐπὶ τῇ τρομερῇ ἀκούσματι, ὅτι — δέεεν βλέπει ννὰ ἐεεεχω ἐεεεγὼ τοιοῦτον. — Ἡ ὀροφή τοῦ θυματίου ἐνόμισα ὅτι ἐπέσεν ἐπ' ἐμοῦ καὶ ψυχρὸς ἰδρῶς με περιέλουσε μεθ' ὅλον τὸν θερινὸν καύωνα... Νὰ μὴ ἔχω ἐνδεικτικόν!... Ἄλλ' ἦτο δυνατόν;... Ἀδύνατον, καὶ λάθος τι ἀναμφιβόλως θὰ συνέβαινε... Παρετήρησα τὸν κύρ Γεώργην καλῶς, ἀλλ' ἡ μορφὴ του οὐδὲν ἐπρόδιδεν, ἐξ οὗ νὰ ὑποθέσω ὅτι παίζει. Τότε τὰ δάκρυα ἐπλήρωσαν τοὺς ὀφθαλμούς μου καὶ ἐτόλμησα νὰ εἶπω, ὅτι εἶνε δυνατόν νὰ μὴ

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istor
Restrictions apply.

παρετήρησε καλῶς καὶ διὰ τῶν ὀφθαλμῶν μου κατέτρωγον τὰ κατὰ δεσμίδας ἐνδεικτικά. Ὁ κύρ Γεώργης, μειλίχιος πάντοτε, μοὶ ἐπέτρεψε νὰ τὰ παρατηρήσω τὰ ἐνδεικτικά τῆς τάξεώς μου, μεταξὺ ὅμως τῶν ὁποίων δὲν εὔρον τὸ ἰδικόν μου. . . . Ἀσυνασθητῶς εἶδον ἐν πρός ἐν ὅλα τοῦ Γυμνασίου τὰ ἐνδεικτικά, ἀλλ' εἰς μάτην, διότι τὸ ἰδικόν μου δὲν ὑπῆρχεν. . . . Ὁ κύρ Γεώργης ἐφαίνετο συμπονῶν καὶ ἀδυνάτων ἐπίσης νὰ ἐξηγήσῃ τὴν ἑλλειψιν. . . . Ἡ στιγμή ἦτο στιγμὴ ὑψίστης ἀγωνίας. . . . Μετ' οὐ πολὺ, φαίνόμενος ὅτι εὔρε τὴν ἐξηγήσιν, μοὶ εἶπεν ὅτι, καθὰ ἐνθυμεῖται, ὁ κ. Διευθυντὴς εἶπεν ἡμέραν τινὰ ἐν τῷ Γυμνασιαρχείῳ νὰ μὲ ἀφήσωσι μετεξεταστέον οἱ καθηγηταὶ μήπως σωφρονισθῶ, ἀλλ' ὅτι δὲν ἦτο δίκαιον καὶ νὰ τὸ ἐκτελέσωσι, διότι, ἐὰν ἤμην ἀτακτος, ἤμην καὶ ἐπιμελής καὶ ὀφειλον νὰ σκεφθῶσι τὸ ἕτερον ἐκάτερον, καὶ ἄλλα πολλὰ. . . .

Ἡ ἐμπιστευτικὴ αὕτη ἀνακοίνωσις μὲ ἐπέισε, διότι ἄλλως λόγος δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ὑπάρξῃ. Μόνον χάριν τιμωρίας ἦτο δυνατόν νὰ μὲ στερήσωσι τοῦ ἐνδεικτικοῦ, καὶ ἡ τιμωρία ἦτο βαρυντική.

Ἐχαίρετσα τὸν γέροντα παιδονόμον καὶ ἐξεληθὼν ἐκάθησα ἐπὶ τῆς ἐξώθεν τοῦ Γυμνασίου βρύσεως, ἀπηλπισμένος, τεταπεινωμένος, ἄναυδος. . . . Πῶς θὰ ἔλεγον εἰς τὸν καλὸν μου πατέρα ὅτι. . . . δὲν ἔχω ἐνδεικτικόν; . . . Τί θὰ τῷ ἔλεγον, ὅταν θὰ μὲ ἠρώτα περὶ τοῦ βαθμοῦ τοῦ ἐνδεικτικοῦ μου; . . .

Μετανόουν ἤδη διὰ τὰς ἀταξίας μου καὶ ἡ μετάνοιά μου ἦτο πικρά. Τί ὀφείλει ὁμως; . . .

Εἰς τοιαύτην ψυχολογικὴν στιγμὴν μὲ εὔρεν ὁ φίλος μου, ὅταν ἀκτινοβολῶν ἐκ χαρᾶς μὲ εἶδε καὶ μὲ ἐπλησίασε κρατῶν τὸ ἐνδεικτικόν του. Τὸ εἶδον πρὶν καὶ εἶχε βαθμόν: λίαν καλῶς. — Τοιοῦτον θὰ εἶχε καὶ τὸ ἰδικόν μου, ἀλλὰ φεῖ! θὰ εἶχε. . . .

Ἐπὶ τῇ θεᾷ τοῦ φίλου μου ἡσθάνθην τὴν καρδίαν μου συσφιγγομένην. Ἡ χαρὰ τοῦ συνήθως μελαγχολικοῦ καὶ σοβαροῦ ἐκείνου μὲ ἠρέθη. Ἦτο δυνατόν ὁ κύρ Γεώργης νὰ μὴ τῷ εἶπεν τὸ πάθημά μου; . . . Καὶ ὅμως ἐγὼ ἐπικαίρων βεβαίως καὶ αὐτὸς ὁ ὑπὲρ πάντα ὀφείλων νὰ συμπονῇ. Ὡς νὰ μὴ ἤρκει δὲ τοῦτο, ἐλθὼν, μὲ ἔσυρεν ἐκ τοῦ ποδός καὶ μὲ ἠρώτα τί βαθμόν ἔχω, διὰ νὰ μὲ εἰρωνεύθῃ ἴσως, διὰ νὰ μὲ πειράξῃ. . . . Ὡ, ἦτο τρομερόν. . . . Τῷ συνέστησα νὰ μὲ ἀφήσῃ ἡσυχον, τὸν παρεκάλεσα, καὶ ἐξηκολούθει. Ἐοκέφηναι μὲ τῷ ἐξηγήσω τὴν θέσιν μου. Ἀλλ' ἡ ἐμμονὴς ἰδέα, ὅτι ὁ κύρ Γεώργης τῷ τὰ εἶπεν ὅλα, μὲ ἠμπόδιζε καὶ μὲ ἐξηγίρωνε. Τῷ ἐδήλωσα τότε ὅτι θὰ τὸν κτυπήσω καὶ μὲ ἐπειράξε περισσότερον. . . . Τέλος ἡ ὑπομονή μου ἐξηντλήθη καὶ πηδῆσας μετ' ἀστραπικαίας ταχύτητος τὸν ἐρράπισα. Μὲ εἶδε μὲ βλέμμα παράδοξον καὶ ἀπῆλθε λέγων μοι: εὐχαριστῶ. Ἀλλ' ἐγὼ δὲν ἤμην κύριος ἐμαυτοῦ οὐδ' εἶχον συνείδησιν τῶν περὶ ἐμέ. . . . Μετέβην ὅσον μοι ἦτο δυνατόν ἀργὰ εἰς τὴν οἰκίαν καὶ χωρὶς νὰ δειπνῶ, ἀπεσώρην εἰς τὸ δωμάτιόν μου, προφασισθεὶς κόπωσιν καὶ κεφαλαλγίαν. . . .

Τὴν ἐπαύριον ἐξῆπνησα ἑνωρὶς καὶ ὁ πρῶτος λόγος τῆς ἀδελφῆς παιδονόμος νὰ ὑπάγω νὰ μοὶ δώσῃ τὸ

ἐνδεικτικόν μου, ὅπερ ἀνευρέθη. Ἡ χαρά μου ἦτο ἀνεκφραστος καὶ ἐσπευσα ἀκράτῃτος εἰς τὴν Σχολήν. Ὁ κύρ Γεώργης μὲ ἀνέμενε γελῶν, καὶ ἐπιδεικνύων μοι τὸ ἐνδεικτικόν μοι εἶπεν ὅτι: τόσοο ἐκρυψεν ἐσπεπίτῃδας πρόσοος τιμμωρίαν μου θδιδιὰ τὰς ἀααααταξίας τοῦ ἐσσετους: καὶ διὰ τοῦτο εἰς οὐδένα εἰπέ τι. . . .

Μετὰ τὴν πρώτην ἐντύπωσιν καὶ τὰ συγχαρητήρια γονέων καὶ οἰκείων ἀνελογίσθη τὸν σκαιὸν καὶ ἀδικον, ὥς ἀπεδείχθη ἐκ τῶν ὑστέρων, τρόπον πρὸς τὸν φίλον μου, ὃν παρεξήγησα, καὶ ἀπεφάσισα νὰ ἐπανορθώσω τὸ σφάλμα μου. Ἦδη ἦτο τὸ γεῦμα ἐτοιμον. Ἀλλ' εὐθὺς ὑστερον παραλαβὼν λησιμονηθὲν τετράδιόν του, ἔτρεχον εἰς τὴν κατοικίαν του, ὅπως τῷ ἐξηγγήσω τὴν θέσιν μου, τὴν παρεξήγησιν καὶ τῷ ζητήσω συγγνώμην. Ἦτο καλὸς καὶ δὲν θά μοι τὴν ἤρνεϊτο.

Ὅταν ἐπροχώρησα ὀλίγον, παρετήρησα ἐν τῇ ὁδῷ ἑκτακτον κίνησιν. Ἀνθρωποὶ διαφόρων τάξεων καὶ ἡλικιῶν ἐβάδιζον πρὸς τὴν αὐτὴν μετ' ἐμοῦ διεύθυνσιν. Ἠρώτησα μικρόν τινα ἀγυιόπαιδα τί συμβαίνει, καὶ μοι εἶπε ὅτι: κάποιος ἐκτυπήθη. Οὐδὲν πλέον αὐτοῦ ἐγίνωσκεν. Ἀνηρχόμεν, καὶ ἀνήρχοντο καὶ οἱ ἄλλοι. Ἔστην πρὸ τῆς θύρας τῆς οἰκίας τοῦ φίλου μου, καὶ ἔστησαν καὶ οἱ ἄλλοι λέγοντες: ἐδῶ εἶνε. . . . Ἡ οἰκοκυρά του, διερχομένη κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν, μὲ εἶδε καὶ μετὰ θακρῶν μοὶ ἀνήγγειλεν ὅτι ὁ Μιλτιάδης ἡτόκτόνησεν. . . .

Ἔτρεξα καὶ δι' ἀλμάτων ἀνῆλθον τὴν κλίμακα, εἰσῆλθον ἐν τῷ δωματίῳ του καὶ τὸν εἶδον ἐκτάδην κείμενον. Πλησίον αὐτοῦ, γονυκλινῆς, ὁ πρὸ δύο ἡμερῶν ἀφίχθεις μεγαλειτέρος του ἀδελφός ἐθρήνη ἀπαρηγόρητος. . . . Ἐκεῖνος μὲ ἡμικλείεστα βλέφαρα, μόλις ἀνέπνεεν. Ἐπὶ τοῦ στήθους του, γυμνοῦ, διακρίνετο μελανόν τι σημεῖον καὶ οὐδὲν πλέον. . . . Τὸν ἐκάλεσα κλαίῶν καὶ ἐγὼ, τὸν ἐθώπευσα ἐκεῖ ὅπου τὸν ἐκτύπησα τὴν προτεραίαν, ἔστην πρὸ τῶν ἡμικλείστων ὀμμάτων του μήπως μὲ διακρίνῃ καὶ τῷ ἐπιθύρῃζον συνεχῶς μίαν μόνην λέξιν: σύγγνωθι: ἀλλ' εἰς μάτην. . . .

Ἔτρεξα εἰς τὴν οἰκοκυράν, τὴν ἠρώτησα περὶ τῶν αἰτίων καὶ μοι εἶπεν ὅτι ἤρᾱτο, ὅτι τὸν ἔρωτά του ἔμαθεν ὁ ἀδελφός του, ὅστις τὸν ἐπέπληξε πολὺ εἰπών, ὅτι θὰ τὸ ἀναφέρῃ εἰς τὸν μόνον προστάτην θεῖόν του, ὃν ἐσέβετο ὑπερβαλλόντως, καὶ ὅτι ἀφῆκε καὶ ἐπιστολήν. . . . Ὁ δυστυχὴς μου φίλος. . . . Ἦτο ἄρα ἡ χθεσινὴ του εὐθυμία τὸ κύκνειον πρὸς τὴν ζωὴν ἄσμά του: ἦτο μέθη νεανικοῦ ἔρωτος ὅτι ἐγὼ ἠγνόουν καὶ παρεξήγησα: . . . Οἱμοι, μὴ ὁ βίος ἡμῶν δὲν εἶνε συνεχὴς παρεξήγησις: . . . Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἦλθον δύο ἱατροί, οὔτινες κλεισθέντες ἐν τῷ δωματίῳ ἐζήτησαν τὸ τραῦμα. Μετ' οὐ πολὺ ἐξῆλθον κινουντες ἀπελπιστικῶς τὴν κεφαλὴν. Ὁ μεγαλειτέρος του ἀδελφός τοὺς ἰκέτευε μετὰ λυγμῶν νὰ τὸν σώσουν, ἀλλ' αὐτοὶ μὲ περίλυπον ὕψος τῷ ἔδειξαν τὸν οὐρανόν. Τοὺς ἀφῆκα καὶ. . . . μετέβην καὶ πάλιν πλησίον του συντετριμμένος. Ἀνέπνεεν εισέτι ἀσθενῶς. . . . Μετ' ὀλίγον καὶ ἡ ἀσθενὴς πνοὴ ἔπαυσε καὶ ὁ Μιλτιάδης ἦτο νεκρός. . . . Ἐγονυπέτησα καὶ ἐγὼ μετὰ τοῦ ἀδελ-

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istoriki
Restrictions apply.

φοῦ του πλησίον του καὶ ἐξήγησα παρὰ τῆς ψυχῆς του τὴν συγγνώμην, ἣν δὲν ἐπρόφθασα νὰ ζητήσω παρ' αὐτοῦ ζῶντος.... "Ὅ, τι ἡσθάνθην κατ' ἐκείνην στιγμὴν εἶνε ἀπερίγραπτον, ἣ δὲ μεταμέλειά μου καὶ λύπη ἦσαν τοιαῦται, ὥστε, ἐὰν ὑπάρχει ψυχὴ, εἶμαι βέβαιος ὅτι τὴν στιγμὴν ἐκείνην μὲ συνεχώρησε.

(Ἐν Μυτιλήνῃ, Μάιος τοῦ 1910)

ΑΡΙΣΤ. ΓΡ. ΜΑΝΔΡΑΣ Δ. Ν.

Η ΑΡΡΩΣΤΗ

ΣΠΑΘΑΤΟ χελιδόνι μου, ποῦ μέσ' ἀπ' τὴ φωλιὰ σου
μὲ συντροφεύεις τὴ γιωχή μὲ τὴν γλυκεία λαλιά σου,
ἂν εἶχα τὰ φτεροῦγιά σου, γοργὰ ἔθελα κινήσω,
νὰ πάω ναῦτ' ὅν τὸν Γιωργό μου, νὰ τὸν γλυκομιλήσω,
ὅπου ἔχω μέραις νὰ τὸν δῶ καὶ νὰ μὲ δῇ σὺ μάτι,
μὰ τῆς ἀσθενείας μὲ κρατεῖ δεμένη τὸ κρεβάτι.
Σύρε, πουλί μου, γοήρορα πάω τὴ λαλιά μου, πέτα,
καὶ τὸν θλιμμένο φίλο μου γιὰ μένασε χαίρετα.
Μὰ μὴν τοῦ πῆς πῶς ἀσθενῶ σὺν θειαφοξέρι λυγρῶ
μόν' πές του, πῶς σὸν ἀσφαλεῖο τὰ χέρια μου φτερόν
μέρα καὶ νύχτα ἀκούραστα νὰ φάνω τὰ προικιά μου
χορσὰ, μεταξοδοῦλεντα, ποῦ μέσ' ἀπ' τὴν καρδιά μου
τοὺς ἔχω ἀγάπη καὶ τιμὴ γιὰ φάδι γιὰ στημόνι,
νὰσε βαρεῖα κι' αἰτίμητα, νὰ μὴν τὰ λυγρῶν χοροὶ.
Γιατὸ πῶς μέραις καρτερῶ σὴ κάμαρα κλεισμένη,
καὶ πῶς γλυκὰ τὸν λατάρῳ, μὰ λίγο ἄς περιμένῃ,
τὶ τὸ πανὶ σὸν ἀσφαλεῖο κοιτεῖ νὰ τελειώσῃ,
καὶ δὲν θαυρήσῃ νὰ μὲ δῇ, καὶ νὰ μὲ χαλαρώσῃ
κοιτὰ τον πάντ' ἀχώριστη σὴ κάτασπρα προικιά μου,
σὺν θεῇ νὰ γείνω ταῖοι του μὲ στέφανο τοῦ γάμου.
Μ' ἀνίσως, χελιδόνι μου, κ' εἶνε γοργτὸ σὴ Μάρο
νὰ πάω μὲσ' σὴν κρῖνα γῆ γιὰ ταῖοι τῆς τὸν Χάρο,
ἄχ! μὴν τοῦ πῆς τὸ μήνυμα τοῦ μαῦρον μου θανάτου.
Πές του ταχιά πῶς ἐνοιῶσα τοῦ κόσμου τὴν ἀπάτη,
κ' ἐπῆρα δρόμο μακροντὸ στρατὶ τὸ μοροπάτι,
ταξεῖδι δίχως γνωριμὸν σὲ ξένα κ' ἔρημα μέρη,
μὰ πῶς κ' ἐκεῖ θεῖ γάλαπῳ τὸ χωρισμένο ταῖοι,
καὶ πλεῖον νὰ μὴ μὲ καρτερῇ, γιὰτὶ κλειστὴ θὰ μένω
σ' ἔρημῳ κελί μοναστηριοῦ καλογοιῶ νὰ γένω.

Σ μ ὕ ρ ν η, 1910

K. A. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

ΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΑΛΕΥΡΑΣ

Η ελληνικωτάτη Σμύρνη θρηνεί ακόμη, από τόν Μάρτιον τοῦ 1910, τήν ἀπώλειαν ἑνός τῶν ἐκλεκτοτέρων καί πλέον ἀγαπητῶν σεμνωμάτων της: τόν ἀλησμόνητον Ἄγγελον Δ. Ἀλευράν.

Υπάρχουν μερικοὶ θάνατοι, οἱ ὅποιοι κάμνουν τήν ἐντύπωσιν κακουργήματος τῆς Φύσεως πρός τὰ ὠραιότερα καί εὐγενικώτερα τῶν πλασμάτων της. Διότι, ὁ ἀείμνηστος Ἀλευράς, μέ τήν ἀγαλματώδη πλαστικότητα τοῦ σώματος καί τήν ἀπολλώνειον ἐκφρασιν, τύπος σπανίας ἀνδρικής καλλονῆς, ὠραίος καί τήν μορφήν καί τήν ψυχὴν, ἦτο ἀπὸ τὰ ἐκλεκτὰ καί προνομιοῦχα πλάσματα, τὰ ὅποια, ἐάν δὲν ἐκυριάρχει εἰς τόν κόσμον ἐδῶ κάτω ἡ τυφλὴ καί ἀκατανόητος Μοῖρα τῶν ἀνθρωπίνων, ἐπρεπε βεβαίως νὰ

χαίρωνται περισσότερα δικαιώματα ἐπὶ τῆς ζωῆς, τὴν ὁποίαν εὐμορφαίνουν καί ἐξαγνίζουν ἀπὸ τόσας ἀσχημίας καί ἀθλιότητος.

Δὲν ἦτο μόνον ὀνειρώδης τύπος ἀνδρικοῦ κάλλους ὁ ἀείμνηστος Ἀλευράς. Εἶχε τὴν ὠραιότητα ἐκείνην, ὡς τὴν ἐφαντάσθη ἡ αἰσθητικὴ τῶν ἀρχαίων, διὰ τὴν ὁποίαν ἡ ἔννοια τοῦ ἡθικοῦ καί ψυχικοῦ κάλλους εἶνε ὅρος ἀπαραίτητος προσδίδων θεῖαν τινὰ λάμψιν καί ἀσυνήθη εὐγένειαν εἰς τὰς ὠραίους γραμμὰς καί κινήσεις. Λεβέντης τὸ παράστημα, μέ τὸ γιγάντειον καί ἐπιβάλλον ἀναστημά του, ἔκρυπτε ψυχὴν αὐτόχρημα παιδικήν, τὴν ὁποίαν καθίστα ἔτι μᾶλλον ἐράσιμον καί γλυκεῖαν ἡ μόρφωσίς του, τὸ ἀεικίνητον πνεῦμα

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istoriografias
Restrictions apply.

του, ἡ ἀκούραστος δραστηριότης του, ἡ παρθενική τοῦ ἥθους σεμνότης, ἡ γλυκύτης τῶν αἰσθημάτων καὶ ἡ ἀερότης τῶν λόγων του.

Ἀπὸ νεαρᾶς ἡλικίας διηθροῦνε τὸν γνωστὸν καὶ σημαίνοντα ἀνὰ τὴν Ἀνατολὴν ναυλωτικὸν καὶ ἐφοπλιστικὸν οἶκον Δ. Ι. Ἀλευρά, τὸν ἰδρυθέντα ἐν Σμύρνῃ τῇ 1835, σημειώσας ἀληθῶς ἐκπολιτιστικὴν θράσιν ὡς ἰδιώτης, ὡς κοινωνικὸς ἄνθρωπος, ὡς πατριώτης, ὡς Ἕλληνα, ἐμπνέων ἀδολον ἀγάπην καὶ ἐμπιστοσύνην ἐν τῇ συμριναϊκῇ κοινωνίᾳ, διὰ τὴν ὁποίαν ἤτο εἰδωλὸν λατρείας καὶ ἀγλαΐσμα.

Καὶ ὅμως ὁ θάνατος δὲν ἐφείσθη τῆς ὥραιας ἐκείνης ὑπάρξεως, τὴν ὁποίαν ἐπληξεν, ὡς ἐξ ἐνέδρας, εἰς τὸ μεσουράνημα ἐπὶ τῆς ζωῆς, ἐν ἡλικίᾳ 40 μόλις ἐτῶν, βυθίσας εἰς πόνον καὶ πένθος ἄλυτον τὴν καρδίαν θυστήνου μητρὸς καὶ ἀδελφῶν ἀπαρμυθῶν.

Εἰς τὸν σκληρὸν θάνατον
ΑΓΓΕΛΟΥ Δ. ΑΛΕΥΡΑ

Εἰς πλατάνι φουντωτὸ
 ποῦ νειότης ἔσταζε δροσιὰ
 καὶ ἔχυνε ἴσκιον γύρω του
 στὸν ἔρημον διαβάτη,
 ἀξαφνικὰ χθὲς ἔτριξε,
 σείσθησαν τὰ κλώνια του,
 ξεριζωμένο ἔπεσε
 στῆς Γῆς τὴν ἀγκαλιά.

Κ' ἐκείνη, σὺν μητέρα του,
 στὸν κόρφο τῆς τὸ σφίγγει,
 καὶ συμμαζεύει γύρω του
 τοῦ πόνου τὰ πουλιά,
 νὰ πικροτραγουδήσουνε,
 νὰ τὸ μοιρολογήσουν
 καὶ ὕστερα νὰ τοῦ δώσουνε
 τὰ ὕστερνά φιλιὰ.

Πουλάκια μου, ἀφήσετε
 τώρα καὶ ἐγὼ μαζί σας
 νὰ κλάψω τὸ πλατάνι μας
 ποῦπεσε ξαφνικὰ
 τὴν ὥρα ποῦ στοὺς κλώνους του
 τοὺς φουντωτοὺς ἐπάνω
 ἀηδόνια χαιρετούσανε
 τὴν ἀνοιξὴ γλυκά.

Σμύρνη 12 Μαρτίου 1910

Μ. Δ. ΣΕΪΖΑΝΗΣ

ΑΝΑΜΝΗΣΙΣ ΤΑΞΕΙΔΙΩΤΟΥ

Ο ΤΑΦΟΣ ΤΟΥ Μ. ΝΑΠΟΛΕΟΝΤΟΣ

ΕΝ ΤΗ ΝΗΣΩΙ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΕΛΕΝΗΣ

Φίλτατέ μοι κύριε Σκόκε,

Εἰς Ἀθήνας

ΜΙΑ τελευταία εἰδησις ἐκ Σίδνεϋ τῆς Αὐστραλίας, πιστοποιουμένη καὶ ὑπὸ τῶν ἐδῶ ἀγγλικῶν φύλλων, ὅτι ζῇ εἰσέτι αὐτόθι ἐν ἡλικίᾳ 106 ἐτῶν ὁ Γουλιέλμος Τζωνστόουν, ὁ ἐνδεκαετής τότε ναυτόπαις, ὅστις ἐγνώρισε πρὸ 95 χρόνων τὸν ἐνδοξον τῆς Γαλλίας στρατηλάτην καὶ ἦλθεν εἰς ἐπικοινωνίαν μετ' αὐτοῦ μεταφερομένου εἰς τὴν ἄξενον νῆσον τῶν ἐξορίστων — μοῦ ἔφερεν εἰς τὴν μνήμην τὴν ἱστορικὴν Ἀγίαν Ἑλένην, τὴν ὁποίαν ἔτυχε νὰ ἐπισκεφθῶ, ὅταν νεώτερος περιηγούμην τὰ μέρη ἐκεῖνα τῆς νοτιοδυτικῆς λεκάνης τοῦ Ἀτλαντικοῦ, ὅπου ἐνησχολούμην εἰς γεωργικὰς καὶ ἐμπορικὰς συναλλαγὰς ἀνταλλάσσων μετὰ τῶν ἰθαγενῶν διάφορα εἶδη, οἷον ἄλας, πανία καὶ ἀθύρματα εὐτελεστάτης ἀξίας μὲ δέρματα ἀγρίων ζῴων, κόμμι ἐλαστικόν, κηρόν, κλπ. ἀφθονοῦντα εἰς τὰς θασιῶδεις ἐκεῖνας ἐκτάσεις.

Ἐνθυμοῦμαι. Διεσχίζομεν τὴν ἀπέραντον καὶ τρικυμιώδη ἐκείνην θάλασσαν διευθυνόμενοι πρὸς ἕτερον σημεῖον τοῦ ταξειδίου μας — τὴν νῆσον τῆς Ἀγίας Ἑλένης. Διετέλουν ὑπὸ τὸ κράτος βαθείας συγκινήσεως, ἀναλογιζόμενος ὅτι θὰ ἐπάτουν ἐντὸς ὀλίγου τὸ ἔδαφος ἐκεῖνο, ἔνθα ὑπὸ τόσοσιν δυσμενεῖς ἐναντιότητος τῆς Τύχης ἐπέπρωτο νὰ τελειώσῃ ὁ πολὺς Γάλλος δορυκτῆτωρ. Ὅσῃ ἐπλησιαίζομεν, τόσοσιν ἡ θάλασσα ἡπλοῦτο γαληνιαία καὶ ἀκύμων, ὑπὲρ τὴν ὁποίαν ἐβλέπομεν τοὺς ἰχθὺς ἀνιπταμένους — ἀλάνθαστον γνώρισμα ὅτι εὐρισκόμεθα ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Τροπικῶν.

Ἐφθάσαμεν. Ἀγκυροβολοῦμεν εἰς τὸν μικρὸν λιμένα Τζαϊμόστων. Διεκαίρμην ὑπὸ τοῦ πόθου νὰ τρέξω ἀμέσως καὶ ἐπισκεφθῶ τὴν οἰκίαν καὶ τὸν τάφον τοῦ Μεγάλου τῆς Γαλλίας τέκνου. Ὅλοι σχεδὸν ἀπαρτίστησαν τὸν ἀντικείμενον ὁρίζοντα.

ὥς προσφιλῇ ἀνάμνησιν τῆς ἐπισκέψεώς μου ἐκείνης. Ἄν νομίζης ὅτι ἀξίζει νὰ τὴν ἰδοὺν καὶ οἱ ἀναγνώσται τοῦ ἀγαπητοῦ *Ἡμερολογίου*, τὴν παραθέτεις μαζὶ μὲ τὰς ὀλίγας ἐδῶ σημειώσεις μου.

Ἐκεῖθεν ἀνήλθομεν τὸν ἀπέναντι τῆς ἀτραποῦ λόφον, ὅστις δεσπόζει τῆς θέας ὅλης τῆς νήσου. Ἐπὶ τῆς ὀμαλῆς ἐπιπέδου κορυφῆς ἐγείρεται ἡ μονώροφος οἰκία, ὀνομαζομένη «Λόγγυ γούτ Χάουζ», ἐν τῇ ὁποίᾳ διήνυσε τὰς πικρὰς τῆς ἐξορίας του ἡμέρας ὁ μέγας δεσμώτης. Εἰσερχόμεθα ἀσκεπείς. Θαρρεῖ κανεὶς ὅτι περιψύπταται ἡ σικὰ τοῦ ἐνδόξου ἀνδρός, ἐπιβάλλουσα τὸ σέβας καὶ τὸν θαυμασμόν. Εἰσερχομαι συγκεκινημένος. Εἰς τὴν πρώτην αἰθουσάν δεξιᾷ ἐγείρεται ἐπὶ βάθρου εὐμεγέθης προτομὴ τοῦ Μ. Ναπολέοντος ἐν στρατιωτικῇ περιβολῇ, ἀριστερᾷ δὲ ἐπὶ κοντοῦ εὐρίσκονται ἡμιτυλιγμένα ἡ ἀγγλικὴ καὶ γαλλικὴ σημαία, πρὸς ἃς φαίνεται ἀτενίζοντες οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς προτομῆς. Ὅποια σκληρὰ εἰρωνεῖα!

Εἰσερχόμεθα εἰς τὸν δεῦτερον θάλαμον, εἰς τὸ ὑπέρθυρον τοῦ ὁποίου μικρὰ ἐπιγραφὴ μᾶς πληροφορεῖ, ὅτι ἐχρησίμευσεν οὗτος διὰ τὴν βιβλιοθήκην του. Ἐπισκεπτόμεθα τὸ τρίτον θάλαμον τοῦ ὕπνου, τὸν τέταρτον τοῦ ἐστιατορίου, τὸ διαμέρισμα τοῦ μαγειρείου, κτλ.

Εἶχον λάβει καὶ τῆς οἰκίας ἀναμνηστικὴν φωτογραφίαν. Ἄλλ' αὐτοχῶς τὴν ἀπόλεσα κατὰ τὸ περιπετειῶδες ἐκεῖνο ταξιδιόν μου.

Ἀναπολῶ καὶ τώρα ἀκόμῃ μὲ ποίαν συντριβὴν ψυχῆς καὶ εὐλαβῇ κατάνυξιν, καὶ ἐν μέσῳ ποίῳ θλιθερῶν σκέψεων περὶ τῆς ἀσταθείας καὶ ματαιότητος τῶν ἀνθρωπίνων, ἀπεμακρύνθη ἀπὸ τὴν οἰκίαν ἐκείνην, ὅπου μοῦ ἐφάνη ὅτι ἐθρῆναι τὸ φάσμα μιᾶς αὐτοχῆς Δόξης!

Μετὰ μικρὸν ἐπιστρέψαμεν μετὰ τῶν ἄλλων εἰς τὸ ἀναμένον ἡμᾶς πλοῖον, τὸ ὁποῖον ἀπῆρεν ἀμέσως, διότι οὐδὲν ἄλλο ἀξίον λόγου ὑπῆρχε νὰ περιεργασθῶμεν εἰς τὴν μικρὰν ἐκείνην καὶ ἄξενον νήσον, πλὴν εὐαρθμῶν τινῶν ἀγγλῶν στρατιωτῶν καὶ ὀλίγων πτωχῶν αὐτοχθόνων, μελαψῶν καὶ ἀθλίων, οἱ ὅσοι μὲν μόλις ἀποζῶσιν ἐκ τῶν τροπικῶν δημητριακῶν καὶ τῆς ἀλειείας.

Τὰς ἀναμνήσεις αὐτάς μοι ἐπανάφερεν, ὥς ἐν ἀρχῇ εἶπον, ἡ ἀναγραφείσα κατ' αὐτάς εἰδησις, καθ' ἣν ἀνεκαλύφθη ἐν Σιδνεὺ ἐπιζῶν ἀκόμῃ μετὰ ἓνα περίπου αἰῶνα, ὁ Γουλιέλμος Τζωνστόουν, ὅστις ἦτο μικρὸς μοῦτσος τότε καὶ ἐξετέλει χρέη θαλαμηπόλου ἐπὶ τοῦ «Νορθάμπερλανδ», δι' οὗ μετεφέρθη ὁ Ναπολέων εἰς τὴν Ἀγίαν Ἐλένην. Μεθ' ὧν τὸ πολὺν γῆρας διατηρεῖ ἀκραιῶς τὰς διανοητικὰς του δυνάμεις, ἐνθυμεῖται ζωηρῶς ὅλας τὰς λεπτομερείας τῆς μετὰ τοῦ Ναπολέοντος συναντήσεώς του, οὗ τρέφει ἀκόμῃ συμπαθῇ τὴν ἀνάμνησιν, καὶ τὰς ἀφηγεῖται εἰς τὰς ἀδελφὰς τοῦ Ἑλέους τοῦ Ἀγίου Ἰωσήφ τῆς ἐν Σιδνεὺ γαλλικῆς παροικίας, ὅπου περιθάλπεται μετ' εὐγνώμονος στοργῆς ὁ αἰωνόβιος γέρον.

— «Ὁ Ναπολέων μὲ ὑπερηγάπα, ἀφηγεῖται. Ὅσάκις τοῦ ἔκαμνα καμμίαν ἐκδούλευσιν ποῦ τὸν εὐχαριστοῦσε, μὲ ἐχάριζεν εἰς τὸ αὐτὶ μὲ τὸν δάκτυλον καὶ μοῦ ἔλεγε: «Καλὰ - καλὰ». Κάποτε εἶχον ἐν ὀμαλῇ ἐκείνῃ ἐκείνην ἀνάμνησιν καὶ σκυθρωπός.

Δὲν τὸν μετεχειρίσθησαν καλὰ οἱ Ἀγγλοι. Ἐφάνησαν πολὺ σκληροὶ πρὸς αὐτόν!...»

Ἀναμφιβόλως ὁμοῦ πλέον σκληρὰ καὶ ἀδυσώπητος ἐφάνη πρὸς αὐτόν ἡ παλιμβουλὸς Τύχη, ἀφοῦ τοιοῦτον οἰκτρὸν τέλος ἐπεφύλαξεν εἰς τὸν ἄνδρα ἐκεῖνον, ὅστις παρ' ὀλίγον νὰ γίνῃ κοσμοκράτωρ,

«ὁ εἰς μίαν μόνην ὥραν

τὴν γῆν παῖδας, τὴν γῆν χάσας εἰς τοῦ Βαρτελῶ τὴν χώραν».

Ἐν Πραιτωρία Τράνσβααλ, Ἀπρίλιος τοῦ 1909

Κ. ΒΑΛΑΤΖΗΣ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΥΠΑΙΘΡΟΝ ΑΘΗΝΑΪΚΗΝ ΖΩΗΝ

Ὁ πλανόδιος πανοραματζῆς

— «Ἐδῶ, κύριοι, βλέπετε τὰ πολυπληθὲς στρατέματα τοῦ Μέγ' Ἀλέξανδρου ποὺ πολεμάει τὸ στόλο τοῦ Μέγα Ναπολέον μέσα στὸ Παρίσι καὶ τοῦ ἀλλάζει τὸν ἀδόξατο!...»

— Κρίκ! κρίκ! «... Θαμάστε τώρα μὲ τὰ μάτια σας μιὰ ἀληθινὴ ἀφύσμη ἀνέλας μὲ προβοσκὴς ἐλεφάντων!...»

**Η ΕΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, ΕΛΛΗΝΟΓΑΛΛΙΚΗ
ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ
ΙΔΡΥΤΟΥ & ΔΙΕΥΘΥΝΤΟΥ**

Μέγαρον καινουργές και ευρύχωρον, επί της ευρείας παραλιακής λεωφόρου της Θεσσαλονίκης, αναπεπταμένον προς την θάλασσαν και τόν ανοικτόν αέρα.

Τό μεθοδικώτερον και πρακτικώτερον εθνικόν ίδρυμα τοῦ εἴδους του διὰ τόν ἐν Μακεδονίᾳ καὶ τῇ λοιπῇ Τουρκίᾳ Ἑλληνισμόν.

Ἐφορεῖται ὑπὸ ἑξαμελοῦς Ἐφορείας, τῆς ὁποίας τὰ μέλη εἰσὶν ἄνδρες ἐκ τῶν κορυφαίων καὶ τῶν τὰ πρῶτα φερόντων ἐν Θεσσαλονίκῃ Ἑλλήνων.

Προσωπικὸν ἐπιλεκτόν ἐκ καθηγητῶν, διδασκάλων καὶ ἐπιμελητῶν. Αὐστηρὰ ἐφαρμογὴ ὅλων τῶν κανόνων τῆς Ὑγιεινῆς καὶ Παιδαγωγικῆς.

Πλήρης καὶ τελεία ἐκμάθησις τῶν ξένων γλωσσῶν καὶ ἰδίᾳ τῆς Γαλλικῆς.

Ἡ Ἑλληνογαλλικὴ Ἐμπορικὴ Σχολὴ Θεσσαλονίκης, ἀπηλλαγμένη τῶν συνήθων σχολαστικῶν καὶ ἐκνευριστικῶν μεθόδων, ἀποβλέπει πρωτίστως νὰ παρασκευάσῃ, δι' ἑλληνοπρεποῦς ἀγωγῆς, τοὺς ἑλληνοπαῖδας δυνατοὺς εἰς τὸ ἐμπόριον, τὴν βιομηχανίαν, τὰς τραπεζικὰς καὶ ἐπιχειρηματικὰς ἐργασίας, καὶ ἐν γένει εἰς τὸ πρακτικὸν στάδιον ἐν τῷ διεσθῆναι περὶ ὑπάρξεως καὶ ἐπικρατήσεως ἀγῶνι τῶν αὐτόθι ἀντιζήλων φυλῶν.

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiko Apothetirio Dimosias Is

Restrictions apply.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΑΤΑΒΕΒΛΗΜΕΝΟΝ ΦΡ. ΧΡ. 15.000.000

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ

ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, Καίρῳ, Θεσσαλονίκῃ, Σμύρνῃ.

ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΑ & ΥΠΟΠΡΑΚΤΟΡΕΙΑ

ἐν Μοναστηρίῳ, Μυτιλήνῃ, Περγάμῳ, Μαγνησίᾳ.

Προεξοφλήσεις, Ἐξοπραξίς γραμματίων, Τηλεγραφικαὶ πληρωμαί,
Ἐπιταγαί, Πιστώσεις, Πιστωτικαὶ Ἐπιστολαί, Δάνεια ἐπὶ
χρεωγράφων, Ἐμπορευμάτων καὶ γραμματίων, Φύλαξις τίτλων,
Ἑνοικίσεις χρηματοκιβωτίων, Ἐντολαὶ χρηματιστηρίων κλπ.

Καταθ. Δραχ.— $3\frac{1}{2}\%$ ἑτησίως διὰ καταθέσεις ἐν ὄψει, καὶ
Ἀνοικτούς λ/σμούς μέχρι Δρ. 25.000.—

» » 3% ἑτησίως διὰ καταθέσεις ἐν ὄψει, καὶ
Ἀνοικτούς λ/σμούς, μέχρι τοῦ ποσοῦ
Δρ. 100.000.—, διὰ τὰ πέραν τῶν
100.000 ποσά ὑπολογίζεται τόκος 2%
ἑτησίως.

» » $4\frac{1}{2}\%$ ἑτησίως διὰ καταθέσεις 6 μηνῶν.
» » 5% » » » 1 ἔτ. καὶ ἐπέκ.

Καταθ. Χρυσοῦ.—Τόκος κατὰ $\frac{1}{2}\%$ ἐπὶ ἔλαττον τῶν εἰς
Δραχμάς καταθέσεων.

Ταμιευτήριον.— 4% διὰ καταθ. μέχρι τοῦ ποσοῦ Δρ. 2.000.—.

Αἱ καταθέσεις ἀποδίδονται εἰς δ νόμισμα ἐγένοντο.

“LE CHAPEAU C'EST L'HOMME,,

Desireur de conserver votre élégance faites-
vous coiffer par

JEAN CASDONIS

15. — RUE DE STADE (Vis-à-vis des écuries de roi)

ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΩ 1900

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΚΙΜΩΝ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

ΑΘΗΝΑΙ

35 — ΟΔΟΣ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ — 35

ΟΡΟΙ ΕΓΓΡΑΦΗΣ { Ἑλλάδος ἔτησίᾳ Δρ. 25. — Ἐξάμηνος Δρ. 12.50
{ Ἑξωτერიκοῦ » Φρ. 25. — » » Φρ. 12.50

ΑΙ ΕΓΓΡΑΦΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΝΟΝΤΑΙ

Τὸ ἀντίτιμον στέλλεται διὰ ταχυδρομικῆς ἢ τραπεζικῆς ἐπιταγῆς.
«Πρὸς τὸν κ. Κίμωνι Μιχαηλίδην, Ὁδ. Ἀριστοτέλους, 35 — Ἀθήνας»

Τὰ ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ ἐκδιδόμενα ἐπὶ ἀρίστου χάρτου εἰς τεύχη ἐκ
35 σελίδων μεγάλων μετ' ἐξωφύλλου, ἀποτελοῦν κατ' ἔτος δύο
ὡραίους τόμους 700 σελίδων με 150 περίπου ποικίλας εἰκόνας.

Οἱ ἀριστοὶ ποιηταὶ καὶ λογογράφοι, καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου,
ἀρχαιολόγοι, ἐπιστήμονες κλπ. εἶναι συντάκται τῶν ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΩΝ.

Ἐκαστον τεῦχος τῶν ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΩΝ κοσμεῖται καὶ ὑπὸ ἰδιαιτέρας
ὁλοσελίδου καλλιτεχνικῆς εἰκόνης, ἐκτὸς τοῦ καιμένου, χρωματιστῆς.

Ἐν τεύχος τῶν ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΩΝ στέλλεται ὡς δειγμα δωρεάν.

Τὰ ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ δημοσιεύουν μυθιστορήματα, διηγήματα, ποιή-
ματα, μελέτας, κριτικὰς, χρονολογήματα, ποικίλα ἄρθρα κλπ. κλπ.

Τὰ ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ κρατοῦν τοὺς ἀναγνώστας τοῦ ἐνημέρους, τῆς
παγκοσμίου φιλολογικῆς καὶ καλλιτεχνικῆς ζωῆς καὶ δι' ἰδιαιτέρων
ἀνταποκρίσεων ἑλλήνων καὶ ξένων συγγραφέων.

Μία ἐγγραφή εἰς τὰ Παναθηναία ἀποτελεῖ ὥραιον φιλικὸν δῶρον.

Τὰ ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ δέχονται καὶ συνδρομητὰς προπληρώνοντας
κατὰ δύοσις, ἥτοι δρ. 2 κατὰ μῆνα, ἢ πρώτη δύοσις δρ. 3.

ΘΕΡΑΠΕΥΤΗΡΙΟΝ
ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΙΚΩΝ & ΜΕΤΑΔΟΤΙΚΩΝ ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ

ΤΟΥ ΙΑΤΡΟΥ

ΑΝΤΩΝΙΟΥ Δ. ΧΑΤΖΗΑΝΤΩΝΑΚΗ

Ὁδὸς Κάνιγγος ἀριθ. 11 — Παρὰ τῇ Πλατείᾳ

ΩΡΑΙ ΕΠΙΣΚΕΨΕΩΣ 9—12 Π. Μ. & 3—7 Μ. Μ.

ΔΙΑ ΤΑΣ ΚΥΡΙΑΣ ΑΙΘΟΥΣΑ ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ

ΒΙΒΛΙΟΔΕΤΕΙΟΝ
ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ Σ. ΚΟΝΤΟΜΑΝΩΛΗ

3 — ΟΔΟΣ ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ — 3

Ἐναντὶ τῆς Βαλλιανείου Βιβλιοθήκης

Παντὸς εἶδους βιβλιοδετικὴ ἐργασία,
Τεχνικὴ, στερεὰ, κομψή, εὐσυνειδήτος

➡ Ἡ Διεύθυνσις τοῦ Ἡμερολογίου συνιστᾷ μετὰ πεποιθήσεως
εἰς πάντας, τὸ ὑπὸ πᾶσαν ἐποψὴν ΤΕΛΕΙΟΝ ΒΙΒΛΙΟΔΕΤΕΙΟΝ
τοῦτο. Ὡς ἀρκοῦσα καὶ εὐγλωττος μαρτυρία πρόκειται ὁ
ἀνὰ χεῖρας οὗτος τόμος τοῦ 1911, βιβλιοδετηθεὶς ἐν αὐτῇ
μετὰ περισσῆς τέχνης καὶ φιλοκαλίας.

ΑΓΓΛΙΚΟΝ ΚΡΕΟΠΩΛΕΙΟΝ
Δ. ΒΕΝΕΤΗ & ΙΩΑΝ. ΚΑΡΦΗ

[Νέα ἀγορά, Ὁδὸς Φιλοποίμενος (γὰρτὰ Σοφοκλέους)
ἔναντι Τηλεγραφείου]

Τὸ εὐρωπαϊκώτερον καὶ νεωτεριστικώτερον τῶν ἀθηναϊκῶν κρεο-
πωλείων. Ἐκλεκτὴ προμήθεια ἐκ τῶν πρώτων καὶ καλλιτέρων
ζωομπόρων. Τεχνικωτάτη κοπὴ τῶν κρεάτων, κατὰ τὸ ἀγγλικὸν
σύστημα: μπύφ, λάμ, βίλ, πόρκ, στέϊκ, ῥόμπστεϊκ, τσόπς,
σοῦϊτμπρέντ, φίλετ, μάροος καὶ μπόνς.

ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΙΣ ΜΟΝΑΔΙΚΗ — ΤΙΜΑΙ ΛΟΓΙΚΩΤΑΤΑΙ

ΠΕΘΕΡΟΥ ΑΝΗΣΥΧΙΑΙ

ΚΩΜΩΔΙΑ ΕΙΣ ΠΡΑΞΙΝ ΜΙΑΝ

(Κατὰ διασκευὴν ἐκ τοῦ γαλλικοῦ τοῦ Labiche)

Παρασταθεῖσα τὸ πρῶτον ἐν Ἀθήναις τὴν 16 Δεκεμβρίου 1907
ἐπιμελεία τοῦ ἠθοποιοῦ κ. Παναγιώτου Σταματοπούλου ὑποδυσθέντος
τὸ πρόσωπον τοῦ Μουρμούρα.

Π Ρ Ο Σ Ω Π Α

ΕΥΛΑΜΠΙΟΣ ΜΟΥΡΜΟΥΡΑΣ, πρῶτον δικηγόρος.
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΡΜΗΣ, γαμβρός του.— ΕΛΕΝΗ, σύζυγος τοῦ Ἀρμῆ.
ΜΕΝΕΛΑΟΣ ΚΛΩΝΑΡΑΚΗΣ, ἔμπορος ἐκ Πατρῶν.
ΟΥΡΑΝΙΑ, σύζυγος τοῦ Κλωναράκη.— ΓΙΑΝΝΗΣ, ὑπηρετής τοῦ Ἀρμῆ.

Ἡ σκηνὴ σύγχρονος ἐν Ἀθήναις

[Ἡ σκηνὴ παριστᾷ αἰθουσαν μὲ θύραν εἰς τὸ βάθος καὶ δύο ἄλλας
παραπλευρως. Εἰς τὴν ἀριστερὰν γωνίαν θερμάστρα, ἐφ' ἧς δο-
χεῖον μὲ ἄνθη. Εἰς τὸ μέσον τραπέζαι, καθίσματα κ.λ.π.]

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ

ΓΙΑΝΝΗΣ μόνος, κατόπιν καὶ ΜΟΥΡΜΟΥΡΑΣ

(Κατὰ τὴν ἄρσιν τῆς αὐλαίας ἡ σκηνὴ εἶναι κενὴ καὶ σκοτεινὴ. Εἰς
τὴν ἐξώθυραν ἀκούεται βίαιος κωδωνισμός).

Γιάν. (εἰσέρχεται δεξιόθεν κατὰ τὸ ἥμισυ ἐνδεδυμένος καὶ κρατῶν
κηρίον). Ἀμέσως... ἀμέσως, ἔφθασα!... Ποιὸς διάβολος νὰ εἶναι
τέτοια ὥρα, πρωτὶ-πρωτὶ... Μόλις εἶναι ἑξή ἡ ὥρα... Μπὰς κ' ἔπιασε
φωτιὰ τὸ σπίτι; (ἐξέρχεται διὰ τοῦ βάθους καὶ μετ' ὀλίγον ἐπανέρ-
χεται προπορονομένου τοῦ Μουρμούρα).

Μουρμ. (εἰσέρχεται οπεύδων καὶ λιαν τεταραγμένος). Ποῦ εἶναι
ὁ γαμπρός μου; ὁ γαμπρός μου ποῦ εἶναι; Θέλω νὰ ἰδῶ τὸν
γαμπρόν μου.

Γιάν. Ἀ! μὰ, ὁ γαμπρός σας δὲν εὐπνήσεν ἀκόμα. Κοιμάται.

Authorized use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2023 21:03:05 UTC from Psifiko Apothetirio Dimosias

Restrictions apply.

Μουρη. Νά τόν ξυπνήσης! Εἶναι μεγάλη ἀνάγκη... Πολύ μεγάλη ἀνάγκη... Πρέπει νά τοῦ μιλήσω... Ἀκουσε;

Γιάν. Ἀφού τό θέλετε, τόν ξυπνάω... (ἀφίνει ἐπὶ τῆς τραπέζης τὸ κηρίον). Τρέχω μάλιστα... (ἰδίᾳ, ἐνῶ ἐξέρχεται ἐκ δεξιῶν). Χωρίς ἄλλο, κάτι μεγάλο κακό συμβαίνει!..

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ

ΜΟΥΡΜΟΥΡΑΣ μόνος, εἶτα καὶ ΓΙΑΝΝΗΣ

Μουρη. ὦ! μὰ εἶναι φοβερόν! Τρομερόν! Ἀνήκουστον! Πρωτάκουστον! Ἀκούς ἐκεῖ ὁ μασκαράς ν' ἀπατᾷ τὴν κόρην μου!.. Ἐναν ἄγγελον... ἕνα ἄνθος!.. Καὶ νὰ μοῦχη δώσει τόσας ὑποσχέσεις καὶ τόσους ὅρκους!.. Γιατί, ἐδῶ ποῦ τὰ λέμε, τὸν ἔκανα καὶ μοῦ ἔδωσε τρεῖς... Ἐναν, πρὶν ἔμπη ἔς τὴν ἐκκλησίαν... ἕναν, ὅταν μῆγχε, καὶ ἕναν, ὅταν βγήκε... τό ὅλον τρεῖς!.. Κι' αὐτό, γιατί ἤθελα νὰ εἶναι εὐτυχής ἡ Ἐλένη μου... Κἀντί, βλέπετε, ἡξερα γὼ ποῦ δὲν ἤθελα νὰ τὴν παντρεύσω... Ἐγὼ τοῦλάχιστον δὲν θὰ τὴν ἀπατοῦσα, ἐνῶ αὐτός ὁ... ληστής, ἔχει... ἐρωμένην! Ἴσως μάλιστα νὰ ἔχη καὶ δύο... Ἴσως καὶ τρεῖς!.. Ποιὸς ξέρει!.. Ἀ! ἂν ἡ κόρη μου ὑπώπτευσέ τίποτα, ἦταν ἱκανὴ νὰ πεθάνῃ καὶ κοντὰ σ' αὐτὴν κ' ἐγὼ, καὶ κοντὰ σ' ἐμένα κ' ἡ γυναῖκά μου... Μὲ ἄλλους λόγους, θὰ ξεκληριζάμε... καὶ μὲ τό δίκιο μας!.. Ἐγὼ ὅλη τὴν νύκτα δὲν ἔκλεισα μάτι... ἐστρηφογύριζα ἀπάνω ἔς τὸ κρεβάτι μου σὰν βουρλισμένος... ἤμουν τόσος ταραγμένος, ποῦ ἡ γυναῖκά μου... ἀλλ' ἄς εἶναι... σ' αὐτὴν δικαιολογήθηκα... τῆς εἶπα ὅτι εἶχα πιῇ πολὺ καφέ καὶ πάσι λέωντας...

Γιάν. (ἐπιστρέφων). Τώρα θὰ σηκωθῇ, μοῦ εἶπε (ἐξέρχεται διὰ τοῦ βάθους).

Μουρη. Θὰ σηκωθῇ... ὁ παληάνθρωπος!.. ἔξ ἡ ὥρα, ἔπρεπε νὰ ἦταν καὶ σηκωμένος, αὐτοὶ ὅμως οἱ διεφθαρμένοι πάντα ἀργὰ σηκώνονται... Ἀλλ' ἔννοια του, ἔχω νὰ τὸν ζήτησω ἐξηγήσεις καὶ δυστυχία του, ἂν μοῦ κρύψῃ τίποτα!..

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ

ΜΟΥΡΜΟΥΡΑΣ καὶ ΑΡΜΗΣ

Ἀρμῆς. (εἰσέρχεται φέρων κοιτώντιν καὶ ἐμβάδας). Ἀ! καλὴ ἡμέρα, πεθερὲ μου... Μὲ συγχωρεῖς, ἂν ἡξερα πῶς θαρρόσουνα πρὶν ξημερώσῃ, δὲν θὰ κοιμώμουνα καθόλου... Ποῦ νὰ φαντασθῶ, βλέπεις, τέτοιο πράγμα...

Μουρη. Τὰ λόγια εἶναι περιττά... Γιὰ λέγε μου, μὰς ἀκούει κανένας; Εἴμαστε μόνοι;

Ἀρμῆς. Μὰ τί τρέχει; Τί συμβαίνει;

Μουρη. Τώρα... τώρα θὰ μᾶθῃς... Μὰς ἀκούει, λέω, κανένας;

Ἀρμῆς. Κανένας!.. Μὰ σὺ μὲ φοβιεῖς... Μήπως εἶναι ἄρρωστη

Μουρμ. "Οχι! 'Η γυναῖκά μου εἶναι πολὺ καλὰ εἰς τὴν ὑγείαν της.

Ἀρμῆς. "Α! δόξα σοι ὁ Θεός! Κ' εἶχα μιὰ ἀνησυχία!

Μουρμ. Νὰ σοὺ λείπουν, εἶπα, τὰ λόγια... κ' ἔλα θῶ κοντὰ μου, κάθησε.

Ἀρμῆς. (καθήμενος) "Ορίστε... κάθησα!

Μουρμ. Γιὰ πὲ μου, χθὲς τὸ βράδυ βγήκες ἔξω;

Ἀρμῆς. "Οπως πάντοτε.

Μουρμ. Τί ὥρα γύρισες;

Ἀρμῆς. Μά...

Μουρμ. Τί μὰ καὶ ξεμά... Νὰ 'ς τὸ πῶ ἐγὼ λοιπόν... 'Εγύρισες εἰς τὰς ἑνδεκα καὶ σαράντα ἑννέα λεπτά!

Ἀρμῆς. "Ισως... 'Αλλὰ δὲν 'μπορῶ νὰ ἐννοήσω...

Μουρμ. Εἰς τὰς ἑννέα ἀκριθῶς περιπατοῦσες εἰς τὴν στοάν τοῦ Μελαῖ ἕως τὰς ἑννέα καὶ σαράντα δύο.

Ἀρμῆς. Αἶ καὶ μ' αὐτὸ τί;

Μουρμ. Καὶ μ' αὐτὸ τί;... Μά, βρὲ χριστιανέ μου, καταλαβαίνεις ἢ ὄχι τί θὰ πῇ νὰ περπατῇ ἓνας παντρεμμένος ἄνθρωπος 'ς τὴν στοὰ τοῦ Μελαῖ ἕως τὰς ἑννέα καὶ σαράντα δύο;... 'Α! γαμπρέ μου, ᾶ!...

Ἀρμῆς. Μὰ δὲν μοῦ λές, πεθερέ μου, γιὰ νὰ μοῦ πῇς αὐτὰ ἡλθες πρωτὶ-πρωτῖ;

Μουρμ. Αὐτὰ καὶ ἄλλα ἀκόμη... Λοιπόν, εἰς τὰς ἑννέα καὶ σαράντα δύο μῆρες εἰς τὸ ἀνθοπωλεῖον ποῦ εἶναι ἐκεῖ κοντὰ.

Ἀρμῆς. Γιὰ πὲς μου... μήπως ἤσουν α'ς τὴν τσέπη μου κρυμμένος;

Μουρμ. "Εἴδωσες δέκα πέντε φράγκα κ' ἀγόρασες ἓνα μπουκέτο, διὰ τὸ ὅποιον σοὺ ζητοῦσαν δέκα ὀκτώ.

Ἀρμῆς. Αὐτὸ εἶναι ἀλήθεια... Τὸ ἐπαζάρευσ α'σφ 'μπόρεσα... Βλέπεις τί οἰκονόμος ποῦ εἶμαι;

Μουρμ. "Υστερα πῆγες μὲ τὸ μπουκέτο εἰς τὴν ὁδὸν 'Αγχέσμου, ἀριθμὸς 254... 'Α! ᾶ! μὴ τὸ ἀρνεῖσαι!

Ἀρμῆς. Μὰ γὼ δὲν ἀρνοῦμαι τίποτα.

Μουρμ. Κτύπησες τὴν πόρτα... σοὺ ἀνοιξαν... ἀνέδης 'ς τὸ δευτερο πάτωμα... ξανακτύπησες ἐκεῖ τὴν πόρτα... σοὺ ἀνοιξαν καὶ... καὶ μῆρες.

Ἀρμῆς. Πολὺ φυσικά... ἀφοῦ μοῦ ἀνοιξαν.

Μουρμ. Στῆς ἑνδεκα καὶ ὀκτὼ λεπτά... ξαναβγήκες πάλιν...

Ἀρμῆς. 'Αφοῦ μοῦ ξανάνοιξαν.

Μουρμ. 'Αλλ' αὐτὴ τὴ φορὰ... χωρὶς τὸ μπουκέτο... Τί τῶ-
κανες;

Ἀρμῆς. Μά...

Μουρμ. Κομπιάξεις;... Λοιπόν, τὴν ἀπατᾷς... τὴν ἀπατᾷς τὴν 'Ελένην!

Ἀρμῆς. "Ημουν βέβαιος πῶς θὰ κατέλγες ἐκεῖ... 'Αλλ' ἦταν ἀνάγκη νὰ ἔλθης ξημερώματα νὰ μοῦ εἰπῇς τὰ ἴδια ποῦ μοῦ εἶπες καὶ χθὲς καὶ ποῦ θὰ μοῦ πῇς ἴσως καὶ αὔριον.

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Iστο
Restrictions apply.

Μουρμ. Μά, κύριε!

Ἀρμῆς. Καί καλὰ τὴν ἡμέρα... μὰ πρωτὶ - πρωτὶ, πρὶν ξημερώσῃ ἀκόμα.

Μουρμ. Τ' ἀστεία εἶναι περιττά!

Ἀρμῆς. Λοιπόν, ἄς μιλήσουμε σοδαρῶς... Πεθερέ μου, εἶσαι ἐξαιρετος ἄνθρωπος... ἀφ' οὗτου μάλιστα ἐγκατέλειψες τὴν δικηγορίαν, χαίρεις τὴν ὑπόληψιν ὅλων τῶν συναδέλφων σου.

Μουρμ. Ἐννοεῖται!... Καί καλακεύομαι μάλιστα γι' αὐτό.

Ἀρμῆς. Ἔχεις ὅμως ἓνα ἐλάττωμα.

Μουρμ. Κύριε!

Ἀρμῆς. Αὐτὸ ποῦ σοῦ λέω!... Ἀγαπᾷς ὑπερβολικά...

Μουρμ. (Διακότιον). Κύριε, εἶπα!

Ἀρμῆς. Ἀγαπᾷς ὑπερβολικά τὴν κόρη σου... τὴν λατρεύεις.

Μουρμ. Ἐννοεῖται! Εἶναι ἄγγελος!

Ἀρμῆς. Ἐγὼ ὑπερθεματίζω: Ἀρχάγγελος!... Τὴν ἀγαπᾷς μέχρι ζήλοτυπίας!

Μουρμ. Φθάνει, κύριε!

Ἀρμῆς. Γιατί, γιατί;... Τώρα ποῦ ἔχουμε καιρὸ, γιατί μόλις εἶναι ἕξ καὶ τέταρτον ἡ ὥρα, θὰ τὰ εἰποῦμε ἓνα χεράκι.

Μουρμ. Ἔστω!

Ἀρμῆς. Ἐέρεις ὅτι μὲ τὸ νὰ μοῦ ἐπαναλαμβάνῃς τόσον συχνὰ ὅτι ἀπατῶ τὴν κόρη σου, θὰ μὲ ἀναγκάσῃς νὰ λάβω πείραν τοῦ πράγματος αὐτοῦ... μ' ἄλλους λόγους νὰ τὸ δοκιμάσω;

Μουρμ. Ἀ! τὸ δμολογεῖς λοιπόν;

Ἀρμῆς. Ὅχι, ἀλλὰ...

Μουρμ. Τί ἀλλὰ καὶ ξαλλὰ... Ἐλα, πέ μου... τὸ μπουκέτο τί τὸ ἔκανες;

Ἀρμῆς. Τὸ... τὸ μπουκέτο;... Νὰ σοῦ πῶ... Ἦταν χθὲς τῆς ἁγίας Μητροδώρας... κ' ἐπειδὴ ἡ θεία μου, ἡ κυρία Βουρδουμπύλλη, ὀνομάζεται Μητροδώρα...

Μουρμ. Ἐπῆγες νὰ τὴν εὐχήθῃς, αἱ;

Ἀρμῆς. Νά, ποῦ τωῶρες!

Μουρμ. Ὡς τῆς ἑνδεκα καὶ ὀκτὼ λεπτὰ, αἱ;

Ἀρμῆς. Μάλιστα!

Μουρμ. Καί μ' ἓνα μπουκέτο δέκα πέντε φράγκων, αἱ;... Κ' ἐπίστεψες πῶς θὰ τὸ καταπιῶ αὐτό... Πρέπει νὰ ξέρῃς, πῶς εἰς μίαν θείαν, Μητροδώραν μάλιστα, μόλις καὶ μετὰ βίας ἓνα μπουκέτο τριῶν φράγκων ἔμπορεῖ κανεὶς νὰ προσφέρῃ!

Ἀρμῆς. Μὲ συγχωρεῖς!

Μουρμ. Αὐτὸ ποῦ σοῦ λέω!... Ἐρῶ γὰρ ἀπ' αὐτά... γιατί κ' ἐγὼ εὐχήθηκα θείας... ἀλλὰ θείας ποῦ δὲν εἶχαν καμμίαν συγγένειαν μαζί μου.

Ἀρμῆς. Μετὰ τὸν γάμον σου;

Μουρμ. (Ἀφηρημένος). Μάλιστα, κύριε, μάλιστα!

Ἀρμῆς. Ἀ! Πεθερέ μου... πεθερέ μου!

Μουρμ. Ἀγαπᾷς τὴν κόρη σου... Πρὸ τοῦ γάμου μου, ᾗθελα νὰ εἰπῶ...

Ἀρμῆς. Ἔννοια σου... μὴ φοβᾶσαι... κ' ἐγὼ δὲν λέω τίποτα
'ς τὴν πεθερά μου.

Μουρμ. Νὰ λείψουν τ' ἀστεῖα, παρακαλῶ... κ' ἔλα τώρα ποὺ
εἵμαστε οἱ δυὸ μας, πές τὰ μου ὅλα.

Ἀρμῆς. Ποιὰ ὅλα;

Μουρμ. Δὲν εἶν' ἀλήθεια πῶς ἀπατᾷς τὴν Ἑλένην;

Ἀρμῆς. Ἀ! μὰ πάλι τὰ ἴδια;... Μ' αὐτὸ πειὰ καταντᾷ μανία!

Μουρμ. Γαμπρέ μου!

Ἀρμῆς. Μὰ τί γαμπρέ σου καὶ ξεγαμπρέ μου!.. Κάθε ἡμέρα
ἀπὸ τὸ πρωὶ ὥς τὰ βράδυ, καμμιά φορά μάλιστα καὶ ἀπ' τὰ ξημε-
ρώματα, μοῦ κοπανᾷς τὰ ἴδια καὶ τὰ ἴδια χωρὶς καὶ νὰ ἔχῃς καὶ
ἀποδείξεις!.. Ἐγὼ κρυώνω καὶ πάω νὰ πέσω...

Μουρμ. Ἐν τούτοις κύριε...

Ἀρμῆς. Δὲν ἀκούω τίποτα... ὅταν θὰ ἔχῃς ἀποδείξεις, μά-
λιστα!.. Τώρα, πάω νὰ τὸ πάρω δίπλα... (ἐξέρχεται).

ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

ΜΟΥΡΜΟΥΡΑΣ μόνος· κατόπιν καὶ ΓΙΑΝΝΗΣ

Μουρμ. Ἀποδείξεις, αἱ;... Δυστυχησμένες, δυστυχησμένες!.. Ἡ
ἀλήθεια εἶναι πῶς δὲν ἔχω ἀποδείξεις, ἀλλὰ θὰ... θὰ ἔχω! Θὰ ζη-
τήσω... καὶ ὁ ζητῶν εὐρίσκει!.. (παρρηγοῦσας ἐπιταφίον ἐπὶ
τινὸς καθίσματος). Ἀ! νὰ, τὸ ἐπανωφόρι του... γιὰ νὰ τὸ φάξω...
Αὐτὸ ὅμως ποὺ κάνω, ἴσως νὰ μὴν εἶναι καλόν... ἀλλ' ἔλα πάλι
ποὺ εἶμαι ὑπεύθυνος διὰ τὴν εὐτυχίαν τῆς κόρης μου... καὶ μιὰ
φορὰ ποὺ δὲν με βλέπουν!.. (ἐρρενῇ). Ἐνα μανδύλι... ἕνα ζευ-
γάρι γάντια, γυναικεῖα χωρὶς ἄλλο... Ἀ! ἐδῶ σ' ἔχω τώρα...
(παρρηγοῦσας τὸν ἀρρῶν τῶν χειροκτινῶν). Ὅκτῳ καὶ τρία τέταρτα...
ἀνδρικά εἶναι... (ἐξακολουθεῖ νὰ ἐρρενῇ). Ἐνα χαρτί... ὦ! εἶναι
ἐπιστολή... μυρίζει καὶ βανίλια!.. (κρύπτει ταχέως τὴν ἐπιστολήν).
Κάποιος ἔρχεται.

Γιάν. (εἰσέρχεται κρατῶν κηρίον). Μπα! ἀκόμη ἐδῶ εἰσθε, κύριε;

Μουρμ. Ἀφοῦ με βλέπετε!.. Περπατῶ... παίρνω τὸν ἀέρα μου.

Γιάν. Ἀ! ἔτσι;... Ξέρετε ὅμως...

Μουρμ. Τί;

Γιάν. (Χασμώμενος). Ἄν νυστάξετε;

Μουρμ. (Προσποιούμενος ὅτι χασμᾷται). Ἀ! ναί, ναί... Φέξε
μου, νὰ πάω σπíti μου... (ἰδίᾳ) Θὰ πάω νὰ μάθω τί λέει αὐτὴ ἡ
ἐπιστολή... (ὁσφρανόμενος τὴν ἐπιστολήν). Βανίλια!.. Βανίλια!..
Καλὰ τὸ εἶπα, παληάνθρωπε!..

Γιάν. Μὰ τί σᾶς ἔκανα, κύριε;

Μουρμ. Μὴ με σκοτίζῃς καὶ σὺ!..

Γιάν. Νὰ μὴ σᾶς σκοτίζω;... Καλέ, ἐγὼ σᾶς φωτίζω μάλι-
στα... Δὲν βλέπετε τὸ κερί... (ὁδηγῶν αὐτόν). Περᾶστε... (ὁ
Μουρμούρας ἐξέρχεται διὰ τοῦ βάθους). Χωρὶς ἄλλο, δὲν εἶναι 'ς τὰ
καλὰ τοῦ ὁ γέρος!.. Ἀλλ' ἐγὼ τί τοῦ γρωστοῦσα, νᾶρθῃ νὰ μοῦ

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

κόψη μέσ' ἔς τὴ μέση ἓνα ὄνειρο γλυκὸ ποῦ ἔδλεπα;... Ἐδλεπα
 θηλαθὴ πῶς ἔτρωγα πεπνὸν γεννάρη μῆνα... Ἄ! μὰ σοῦ εἶχε μία
 γλύκα, τὸ ἀφιλότιμο!... Μέλι μοναχό... τὸ λέω μόνο, καὶ πέφτουν
 τὰ σάλια μου... (χασιμώμενος). Δὲν σοῦ λέω, θὰ ξανακοιμηθῶ
 πάλι... μὰ θὰ ξαναἰδῶ τάχατες τὸ πεπνόν;... Ἄν τ' ἀλλάξῃ ὁ
 διάβολος καὶ ἰθὺ πρόκωλα!... οὐ! καὶ πῶς τὰ συχαίνουμαι!...
 (καθ' ἣν στιγμὴν μέλλει νὰ ἐξέλθῃ, ἵχει βιαίως ὁ κώδων τῆς ἐξο-
 ρύρας). Ἄλλος διάβολος πάλι!... Ἐφθασα! ἔφθασα!... (ἐνῶ ἐξέρ-
 χεται). Μὰ ἐπὶ τέλους θὰ μ' ἀφήσουν νὰ κοιμηθῶ καὶ λίγο!...
 (Μετ' ὀλίγον ἐπιστρέφει, προπορευομένου τοῦ Μουρμούρα).

Μουρμ. (εἰσέοχεται σπεύδων). Ποῦ εἶναι ὁ γαμπρός μου;... Ὁ
 γαμπρός μου ποῦ εἶναι;

Γιάν. (ἰδίᾳ). Φτοῦ! Καὶ ξαναρχίσαι πάλι!

Μουρμ. Ἀκουσερ τί εἶπα;... Ἔλεω νὰ μιλήσω ἔς τὸν γαμπρό μου.

Γιάν. Μ' αὐτὸς ξανακοιμήθῃ.

Μουρμ. Νὰ τὸν ξαναξυπνήσῃς!

Γιάν. Ὅπως ξαν... ἀγαπάτε!... (Μεταβαίνει εἰς τὸ δωμάτιον
 τοῦ Ἀρμῆ).

ΣΚΗΝΗ ΠΕΜΠΤΗ

ΜΟΥΡΜΟΥΡΑΣ, μόνος

Μουρμ. Ἄ! αὐτὴ τὴ φορὰ ἔχω ἀποδείξεις... καὶ τί ἀποδείξεις!..
 Νά, αὐτὴν ἔδω τὴν ἐπιστολὴν μὲ τὴν βανίλια, ποῦ ἐδιάβασα κάτω ἀπὸ
 τὸ φανάρι τῆς πόρτας!.. Τὸν παληάνθρωπον!.. (Λαμβάνει τὸ κη-
 ρίον καὶ ἀναγινώσκει). «Ἀγάπη μου! Μετ' ὀλίγας ἡμέρας θὰ εἶμαι
 εἰς Ἀθήνας πλησίον σου... ἐπεισα τὸν σύζυγόν μου νὰ μὲ συνο-
 δεύσῃ...» εἶναι καὶ παντρεμμένη ἡ παληογυναίκα!.. (Ἀναγινώ-
 σκει). «Σεῦρεῖς τί καλόβολος ποῦ εἶναι ὁ καὶμένος». Καλόβολος!..
 Καὶ πολὺ μάλιστα, ὁ βλάκας!.. (ἀναγινώσκει). «Θὰ περάσωμεν
 μαζί μερικὰς ἡμέρας, τὰς ὁποίας δὲν λησμονεῖ κανεὶς εὐκόλως. Σὲ
 φίλῳ πολὺ, πολὺ, πολὺ...» Τρεῖς φοραὶς πολὺ!.. Ἄ! μ' αὐτὸ
 εἶναι παρὰ πολὺ... ὑπογεγραμμένη: «Ὀυρανία»... Ὑστερόγρα-
 φον: «Τὰ μαλλιὰ, τὰ ὅποια μοῦ ἔδωσες, τὰ ἔδωσα καὶ μοῦ ἔκαμαν
 ἓνα βραχιόλι. Σὺ, τί ἔκαμες τὰ δικὰ μου;...» Ἄ! μ' αὐτὰ πειὰ
 εἶναι πράγματα χειροπιαστά... ἀπ' τὰ μαλλιὰ μάλιστα... (Ἀπο-
 θέτει ἐπὶ τῆς τραπέζης τὸ κηρίον). Εἶδες ἐκεῖ!.. Ἀνταλλάσσουν καὶ
 μαλλιὰ οἱ κακοηθέστατοι!.. Κ' ἐκεῖνος ὁ καλόβολος δὲν βλέπει
 τίποτα... Βλέπω ὅμως ἐγώ... Βλέπω ἐγώ!.. (Θραμβεντικῶς).
 Ἄ! αὐτὴ τὴ φορὰ πειὰ ἐλπίζω πῶς τὴν ἀπατᾷ τὴν Ἑλένην!..
 Τὴν ἀπατᾷ ὁ μασκαράς!..

ΣΚΗΝΗ ΕΚΤΗ

ΜΟΥΡΜΟΥΡΑΣ, ΑΡΜΗΣ, κατόπιν καὶ ΕΛΕΝΗ

Ἀρμῆ. (ἐξέρχεται ἐνδεδυμένος αὐτὴν τὴν φορὰν). Μὰ, πάλιν σύ,
 ποῦ εἶναι ὁ γαμπρός μου!.. Δὲν τὸ λέω διὰ νὰ σ' ἐπιπλήξω, ἀλλὰ...

Μουρμ. Ἐγώ, μάλιστα κύριε!.. Ἐπέμενες νὰ σοῦ φέρω ἀποδείξεις, αἱ;

Ἀρμῆς. Μάλιστα.

Μουρμ. Λοιπὸν σοῦ τῆς ἔφερα... καὶ τραναῖς μάλιστα.

Ἀρμῆς. Ἀ! μπᾶ!..

Μουρμ. (Σύρων τὴν ἐπιστολὴν ἐκ τοῦ θηλακίου του). Θὰ μοῦ ἐξηγήσης βέβαια...

Ἐλένη. (εἰσερχεται σπεύδουσα). Καλ' ἡμέρα, μπαμπᾶ.

Μουρμ. (Κρύπτων τὴν ἐπιστολὴν ἰδίᾳ). Ἡ κόρη μου!.. Δὲν κἀναι ἔμπροστά της νὰ εἰποῦμε τίποτα γιατί εἶναι ἱκανὴ νὰ πεθάνῃ.

Ἀρμῆς. Λοιπὸν, πεθερέ μου.

Μουρμ. Σιωπὴ!

Ἐλένη. Μὰ τί τρέχει; Τί συμβαίνει;

Μουρμ. Τίποτα, κόρη μου, τίποτα... Ἦλθα σήμερα τὸ πρωτ'...

Ἀρμῆς. Καλέ, τί πρωτ'!.. Ἐημερώματα... Νύκτα!..

Ἐλένη. Ὡστε πρόκειται περὶ σπουδαίας ὑποθέσεως...

Μουρμ. Ἀ! μπᾶ!.. Ἦλθα ἀπλῶς νὰ μάθω τί γίνεσθε... Μιὰ καὶ πέρασα ἀπὸ τὸ χρηματιστήριον...

Ἀρμῆς. Στάς ἔξ τὸ πρωτ'!

Μουρμ. Δηλαδή... Μὰ σώπαινε τὸ λοιπὸν!.. (τῇ Ἐλένῃ) Ἦλθα, ποῦ λές, νὰ ἰδῶ τί γίνεσθε γιατί...

Ἐλένη. Μὰ ἔμποροῦμε νὰ πάθωμε τίποτα, ἐμεῖς εὐτυχισμένοι ἄνθρωποι;... Εἵμαστε τόσῳ εὐτυχεῖς!.. (τῷ συζύγῳ της) Καλέ, σήμερα ἀκόμη δὲν μ' ἐφίλησες.

Μουρμ. (Σπένδει καὶ ἐμποδίζει τὸν Ἀρμῆν καθ' ἣν στιγμὴν ἔμελλε νὰ φιλήσῃ τὴν σύζυγόν του. Τὴν φιλεῖ αὐτὸς μετὰ διαχύσεως). Ἀ! δυστυχισμένο μου παιδί!.. δυστυχισμένο μου παιδί!..

Ἐλένη. Μὰ τί ἔχετε, καλέ, κι' ἀναστενάζετε ἔτσι;... Μήπως ἀμφιβάλλετε περὶ τῆς εὐτυχίας μας;

Ἀρμῆς. Αὐτὸ δὰ θᾶλεις!.. (Ἀσπάζεται τὴν σύζυγόν του).

Μουρμ. Ἐγώ; Θεὸς φυλάξοι!..

Ἐλένη. Ἐλεγα κ' ἐγώ!.. Γιατί δὲν ξέρετε, μπαμπάκα, τί καλὰ ποῦ περνοῦμε... Ἐγὼ ζῶ δι' αὐτόν, κι' αὐτὸς γιὰ μένα!

Μουρμ. (ἰδίᾳ) Στάχτη 'ς τὰ μάτια τῆς ρίχνει, ὁ παληγάνθρωπος, καὶ τὴν τυφλῶσε!..

Ἀρμῆς. (Λαμβάνων τὰς χεῖρας τῆς συζύγου του). Ἄν εἴξευρες, πεθερέ μου, τί ἀγάπην ποῦ ἔχει ὁ ἕνας πρὸς τὸν ἄλλον!

Μουρμ. Πῶς δὲν ξεύρω... ὅπως ὁ Παῦλος καὶ ἡ Οὐρανία... Ἡ Βιργινία δηλαδὴ.

Ἀρμῆς. Ἡ Βιργινία;

Ἐλένη. Ἡ Οὐρανία;

Μουρμ. (ἰδίᾳ) Τὰ μπέρδεψα!.. (ὑψηλοφώνως). Σὰν τὸν Παῦλο καὶ τὴν Βιργινία, καλέ, τοῦ Σαῖν-Πιέρ... Δὲν ξέρετε τὸ μυθιστόρημα τοῦ Σαῖν-Πιέρ... Ἀ! εἶναι τρομερὸν καὶ φοβερόν!..

Ἐλένη. Θεέ μου! Τί τραγικὸν ὕφος εἶν' αὐτό!..

Μουρμ. Κάθε ἄλλο... κάθε ἄλλο... (Μειδιᾷ βεβιασμένως) Δὲν

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

βλέπεις τί γελαστός ποῦ εἶμαι... (ἰδιαιτέρως τῷ Ἀρμῇ) θὰ τὰ εἰποῦμε, κύριε, θὰ τὰ εἰποῦμε!..

ΣΚΗΝΗ ΕΚΤΗ

Οἱ ἄνωτ. καὶ ΓΙΑΝΝΗΣ, εἶτα ΚΛΩΝΑΡΑΚΗΣ καὶ ΟΥΡΑΝΙΑ

Γιάν. (Διὰ τοῦ βάθους). Κύριε!..

Ἀρμῆς. Τί εἶναι;

Γιάν. Ἦλθε κάτω ἕνας κύριος μὲ μιὰ κυρία καὶ δύο βαλίτσες! Μοῦ ἔδωσαν καὶ τὸ μπιλιέτο τους.

Ἀρμῆς. Φέρ' το 'δῶ. (Λαμβάνει καὶ ἀναγινώσκει τὸ ἐπισκεπτήριον) «Μενέλαος Κλωναράκης».

Ελένη. Πῶς; πῶς;... Ὁ Κλωναράκης μὲ τὴν γυναῖκά του!..

Ω! τί εὐτυχία!..

Ἀρμῆς. (Τῷ Γιάννῃ) Τρέχα γλήγωρα νὰ τοὺς πῆς νὰ ἔλθουν. (ὁ Γιάννης ἐξέρχεται).

Μουρμ. Τί πράγμα εἶν' αὐτός ὁ Κλωναράκης;

Ἀρμῆς. Εἶναι φίλος μου καὶ ἔμπορος 'ς τὰς Πάτρας.

Μουρμ. Ἔτσι;

Ελένη. Καὶ ἡ γυναῖκά του μία ἀπὸ τὰς στενωτέρας φίλας μου. (Εἰς τὸ βάθος φαίνονται ὁ Κλωναράκης καὶ ἡ σύζυγός του. Ἀκολουθεῖ ὁ Γιάννης κρατῶν δύο βαλίτσας).

Ἀρμῆς. (Σπεύδων πρὸς αὐτούς). ὦ! καλῶς τοὺς!.. καλῶς τοὺς!

Ελένη. (Σπεύδουσα εἰς αὐτήν). Καλῶς ὤρίσατε!.. καλῶς ὤρίσατε!

Οὐραν. (Ἀσπασμένη τὴν Ελένην). Τί κάνεις, Ελένη μου;

Κλων. (Ἀσπασόμενος τὸν Ἀρμῆν). Καλῶς σὰς βρήκαμε!..

Ελένη. Ἐπὶ τέλους κατωρθώσατε νάρθητε νὰ μᾶς ἰδῇτε.

Κλων. Καὶ ἤλθαμε, βλέπετε, κατ' εὐθεῖαν 'ς τὸ σπίτι σας χωρὶς τσιριμόνιες!

Οὐραν. Καὶ γιὰ δεκαπέντε ἡμέραις.

Ελένη. Μόνον;... θὰ σὰς κρατήσωμεν ὅλον τὸν χειμῶνα...

Ἀρμῆς. (Τῷ Μουρμούρῳ). Πεθερέ μου, νὰ σοῦ παρουσιάσω τὸν κύριον Κλωναράκην...

Μουρμ. (Δίδων τὴν χεῖρά του). Χαίρω πολὺ...

Ελένη. (Τῷ πατρὶ τῆς). Ἡ κυρία του...

Μουρμ. (Δίδων τὴν χεῖρά του τῇ Οὐρανίᾳ). Κυρία μου, χαίρω πολὺ...

Ἀρμῆς. (Τῷ Κλωναράκῃ). Καὶ πῶς πᾶν' ἡ σταφίδες;

Κλων. Ὅχι, καὶ καλὰ.

Ἀρμῆς. Ἔτσι αἱ;

Ελένη. (Τῷ συζύγῳ τῆς). Καλέ, ἄφησε τῆς σταφίδες τώρα... καὶ πῆγαινε νὰ φροντίσης γιὰ κανένα θεωρεῖον... (τῇ Οὐρανίᾳ). Ἐέρεις ἀπόψε παίζουσι καινούργια ὄπερα 'ς τὸ Δημοτικόν...

Κλων. Ἀ! μά, ὄχι, ὄχι...

Ἀρμῆς. Τί θὰ εἰπῇ ὄχι... Μιὰ κ' ἤλθατε 'ς τὸν τόπο μας θὰ σὰς περιποιοῦμε, θὰ σὰς διασκεδάσωμε...

Ο ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΣ ΑΣΠΑΙΣΜΟΣ. — [Ἐργον Θ. Κοντοπούλου]

Οὐραν. Εἰσθε πολὺ καλοί.

Κλων. Ἐμένα, ἐν τῷ μεταξὺ, θὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ πάω νὰ συμβουλευθῶ ἓνα δικηγόρον ἐπὶ μιᾷς κληρονομικῆς ὑποθέσεως ποῦ μ' ἐνδιαφέρει πολὺ.

Ἀρμῆς. Δικηγόρον;

Κλων. Μάλιστα.

Ἀρμῆς. Ἀμ! τότε δὲν θὰ πᾶς μακριά... Ἐχομε 'μεῖς ἐδῶ εἰς τὸ σπίτι μας ἕναν, προσκεκολλημένον ἀπὸ τῆς ἑξ τὸ πρωτ' ἔως...

Κλων. Μπᾶ;

Ἀρμῆς. Τὸν πεθερόν μου ἀπὸ 'δῶ!

Μουρι. Ἐγὼ ἔχω παραιτηθῆ... Ἀλλὰ γιὰ χατήρι σας, θὰ σᾶς φανῶ ὅσῳ 'μπορέσω χρήσιμος.

Κλων. Ἀ! σᾶς εὐχαριστῶ πολὺ... Λοιπόν, ποῦ λέτε, ἡ ὑπόθεσις περὶ τῆς ὁποίας πρόκειται εἶναι πολὺ μπερδεμένη... Φαντασθῆτε ὅτι ὁ Εὐάγγελος Δημητρίου Καρακαχπές, ἑγγονος τοῦ...

Ἐλένη. Καλέ, δὲν τ' ἀφήνετε αὐτὰ τώρα καὶ νάρθῃτε νὰ ξεκουρασθῇτε λίγο... Τὰ δωμάτιά σας εἰν' ἀπὸ δῶ... (δεικνύει τὴν πρὸς τ' ἀριστερὰ θύραν). Ἐλάτε... (τῷ Γιάννῃ). Ἐσύ, τί στέκεις ἐκεῖ μὲ τῆς βαλίτσες 'ς τὸ χέρι!...

Γιάν. Περιμένω νὰ μοῦ εἰπῇτε τί νὰ τῆς κάνω...

Ἐλένη. Φέρ'τες μέσα... (τῷ Κλωναράκῃ καὶ τῇ συζύγῳ του). Ὅριστε, περάστε...

Ἀρμῆς. (Τῷ Κλωναράκῃ). Κι' ἀργότερα τὰ λέτε μὲ τὸν πεθερό μου.

Κλων. Ἄς εἶναι. (ὁ Κλωναράκης καὶ ἡ σύζυγός του, προπορευομένης τῆς Ἐλένης καὶ ἀκολουθοῦντος τοῦ Γιάννη, εἰσέρχονται εἰς τὰ πρὸς τ' ἀριστερὰ δωμάτια).

ΣΚΗΝΗ ΕΒΔΟΜΗ

ΜΟΥΡΜΟΥΡΑΣ καὶ ΑΡΜΗΣ

Μουρι. (Ἰδίᾳ). Ἐπὶ τέλους! ἐμείναμε μόνοι!...

Ἀρμῆς. Πθερὲ μου, ἐμένα μὲ συγχωρεῖς... θὰ πεταχτῶ μιὰ στιγμὴ ὥς τὸ θέατρον... (Κινεῖται ὅπως ἐξέλλῃ).

Μουρι. Ἐλα, ἔλα δῶ... Στάσου... Ἐχεις καιρὸ γιὰ τὸ θέατρο.

Ἀρμῆς. Μά...

Μουρι. Στάσου, σοῦ λέω!... Πρέπει νὰ μάθῃς, κύριε, ὅτι ἐφθασα εἰς ἡλικίαν, καθ' ἣν ὁ ἄνθρωπος ἐννοεῖ ὅλας τὰς ἀδυναμίας...

Ἀρμῆς. Μπράβο!...

Μουρι. Αὐτὸ ποῦ σοῦ λέω!... Ἦλθε λοιπόν ἡ ὥρα νὰ μοῦ τὰ πῇς ὅλα, χωρὶς νὰ μοῦ κρύψῃς τίποτε.

Ἀρμῆς. Μά δὲν ἔχω τίποτα νὰ σοῦ πῶ.

Μουρι. Ἀ! δὲν ἔχεις τίποτα νὰ μοῦ πῇς!...

Ἀρμῆς. Ὅχι.

Μουρι. Ἐχω ὅμως ἐγώ... Ἐλα κάθησε 'δῶ. (Φέρει κάθισμα, καθίσταται ἀπέναντι αὐτοῦ). Εἰς ἕτερον κάθηται ὁ ἴδιος.

Ἐν τῷ μεταξὺ ὁ Ἀρμῆς φεύγει κουφίως γελῶν). Ἐφθασα λοιπόν, καθὼς σοῦ εἶπα, εἰς ἡλικίαν, καθ' ἣν ὁ ἄνθρωπος ἐννοεῖ ὅλας τὰς ἀδυναμίας... (Στρέφεται καὶ παρατηρῶν ὅτι ὁ Ἀρμῆς ἀνεχώρησε, ἐγείρεται ἀποτόμως). Ἀ! τὸν κακοηθέστατον! Μὲ ἄφησε κ' ἐφυγε!.. Πᾶσι 'ς τὴν λεγόμενην... Ἀλλ' αὐτὴ τῇ φορᾷ, θὰ τὸν πιάσω... ποῦ θὰ μοῦ πᾶῃ... ἔχω τὸ μέσον πρόχειρον. (Σύρει ἐκ τοῦ θυλακίου του πλαστὴν γενειάδα ἣν καὶ ἐφαρμόζει ἐπὶ τοῦ προσώπου του· εἴτα φορεῖ καὶ δίопτρα κινᾶ). Νά, τί ρόλον παίζω ὅκτ' ἡμέραις τώρα... ἐγὼ ἓνας πρῶην δικηγόρος!.. (Ἀνέρχεται πρὸς τὸ βάθος).

Ἐλένη. (Εἰσέρχεται καλοῦσα τὸν Γιάννην). Γιάννη!.. Γιάννη!.. (Βλέπουσα τὸν Μουρμούραν). Καλὲ μπαμπᾶ, τ' εἶν' αὐτὰ;

Μουρμ. (ἐντόνως). Τίποτα! Τίποτα!.. Ὅ, τι κάνω, κόρη μου, τὸ κάνω διὰ τὴν εὐτυχίαν σου... Ἐνόσῃ ζῶ ἐγὼ, δὲν θὰ σὲ ἀπατήσῃ κανεὶς... ἄκουσες; Κανεὶς!

Ἐλένη. Πῶς;

Μουρμ. Δὲν θὰ σὲ ἀπατήσῃ κανεὶς!.. (ἐξέρχεται τρέχων).

Ἐλένη. (Μόνῃ). Νὰ μ' ἀπατήσῃ;... Μὰ ποῖος;... Ἀπὸ τὴν ἡμέρα ποῦ πανθρεύθηκα, δὲν ἔμπορῶ νὰ καταλάβω τί ἔχει ὁ μπαμπᾶς... Μὲ φιλεῖ, ἀναστενάζει, τρέχει... ὦ! θεέ μου! Μήπως ὁ ἄνδρας μου... ἀλλ' ὅχι, εἰν' ἀδύνατον... ὁ Γιώργος μ' ἀγαπᾷ... ὅσπερ εἶναι καὶ πολὺ τίμιος ἄνθρωπος.

ΣΚΗΝΗ ΣΤΑΣΗ

ΕΛΕΝΗ, ΟΥΡΑΝΙΑ, εἴτα ΑΡΜΗΣ καὶ ΜΟΥΡΜΟΥΡΑΣ

Οὐραν. (ἔρχεται ἀριστερόθεν). Ἀ! μὰ σεῖς, καλέ, μὰς ἐσκλαβώσατε... καὶ μοῦ φαίνεται πῶς δὲν θὰ τὸ κουνήσουμ' ἀπὸ 'δῶ.

Ἐλένη. Ἄλλο καὶ δὲν θέλουμε... Καὶ ὁ ἄνδρας σου ποῦ εἶναι;

Οὐραν. Μὰ μοῦ φαίνεται πῶς ξυρίζεται... Δὲν ξεύρεις, καὶ μὲν, τί καλόβολος ποῦ εἶναι.

Ἐλένη. Ναί, μοῦ τῶγραφες 'ς τὸ γράμμα σου... Ἀλήθεια ὅμως, γιὰ πέ μου... ἦσουν καμμιὰ φορὰ ζηλιάρα;

Οὐραν. Ἐγὼ;... Ποτέ!.. Καὶ γιατί νὰ ζηλεύω... Τὸ ἐλάττωμα αὐτὸ τὸ φυλάω γιὰ τὴν ἐποχὴ ποῦ θὰ γεράσω... ὅταν θὰ κάνῃ κοιλιὰ ὁ ἄνδρας μου, γιὰ νὰ τὸν κάνω ν' ἀδυνατήσῃ!.. Μὰ γιατί ἡ ἐρώτησις αὐτή;

Ἐλένη. Γιὰ τίποτα... ἔτσι ἀπὸ περιέργειαν.

Οὐραν. Ἀλήθεια ὅμως... γιὰ ἰδὲς καὶ τὸ βραχιόλι ποῦ ἔκαμα ἀπὸ τὰ μαλλιά σου.

Ἐλένη. Ἀ! τί ὥραιον ποῦ εἶναι!.. Πολὺ καλλίτερο ἀπὸ τὸ 'δικό μου.

Ἀρμῆς. (εἰσερχόμενος διὰ τοῦ βάθους). Μόλις ἐπρόφθασα κ' ἐπῆρα τὸ τελευταῖον θεωρεῖον... Θὰ εἶναι πολὺς κόσμος ἀπόψε.

Οὐραν. Τί καλὰ!.. Θὰ δεῖξω καὶ τὴν νέα μου τουαλέττα!..

Ἐλένη. Φαντάζομαι πεῖα μὲ τί γούστο θὰ τὴν ἔχῃς καμωμένα... Ἀλήθεια τώρα, γιὰ νὰ ἰδοῦμε πῶς θὰ περάσωμε καὶ τὴν ἡμέρα μας.

Authorized licensed use limited to: 172.20.6.4.

Οὐραν. Ἄ! ἡμεῖς θὰ πᾶμε νὰ ἰδοῦμε τὴν καλλιτεχνικὴν ἔκθεσιν τοῦ Παρνασσοῦ.

Ἀρμῆς. Ὡστε εἶναι φιλότεχνος ὁ σύζυγός σας...

Οὐραν. Κάθε ἄλλο... τοῦ ἀρέσει μόνον νὰ βλέπῃ χρώματα...

Μουρμ. (Εἰσερχεται σπεύδων διὰ τοῦ βάθους). Μοῦφυγε!.. (Βλέπων αἶφνης τοὺς ἐν τῇ σκηνῇ, ἀφαιρεῖ ταχέως τὴν πλαστὴν γενειάδα).

Ἐλένη. Καλὲ μπαμπᾶ, τί πάθατε;

Ἀρμῆς. Τί γυναικίᾳ εἶν' αὐτὰ ποῦ φορεῖτε... σᾶς πείραξεν ὁ ἥλιος;

Μουρμ. (Ἀφαιρῶν τὰ δίοπτρα). Ὅχι, κύριε, δὲν μ' ἐπείραξεν ὁ ἥλιος!... Ἄλλος εἶν' ἐκεῖνος ποῦ μ' ἐπείραξε... ἀλλὰ θὰ τὸν πιάσω, ποῦ θὰ μοῦ πᾶῃ... θὰ τὸν πιάσω!.. (ἰδιαιτέρως πρὸς τὸν γαμβρόν του). Μοῦ διέφυγες καὶ πάλιν αὐτὴ τῇ φορά, ἀλλ' ἔννοια σου, κ' ἐγὼ ἐθῶμαι!.. Τὴν ἀπατάς!.. Τὴν ἀπατάς!..

Ἀρμῆς. Πάλιν τὰ ἴδια ἄρχισες;

ΣΚΗΝΗ ΕΝΝΑΤΗ

Οἱ ἀνωτέρω καὶ ΚΛΩΝΑΡΑΚΗΣ

Οὐραν. (Πρὸς τὸν εἰσερχόμενον ἀριστερόθεν σύζυγόν της). Μὰ ἔλα λοιπόν, καὶμὲνε, ἐσένα περιμένουμε.

Κλων. Μὲ συγχωρεῖτε... δὲν ἔκοθαν καλὰ τὰ ξουράφια μου καὶ ἄρχησα λιγάκι.

Οὐραν. Σὰν δὲν ἐκόπη, πάλι καλὰ... Λοιπόν, νὰ πηγαίνωμεν... Ξέρεις; Σὲ διέθεσα δι' ὅλην τὴν ἡμέραν.

Κλων. Ἀλήθεια;

Οὐραν. Ἐννοεῖται... Πρῶτον θὰ πᾶμε ἔς τὴν ἔκθεσιν τοῦ Παρνασσοῦ.

Κλων. Καλὲ δὲν βαρύνεσαι!.. Ζωγραφιᾶς τώρα θὰ πᾶμε νὰ ἰδοῦμε.

Οὐραν. Πῶς; Ἄρνεῖσαι;

Κλων. Ὅχι... ἀλλὰ...

Μουρμ. (Ἰδίᾳ). ὦ! τί ἰδεά!.. (ὕψηλογόνης). Ἐὰν μοῦ ἐπιτρέπετε, ἔχω τὸ μέσον νὰ συμδιθῶ τὰ πάντα... ὁ κ. Κλωνάρakis δὲν θὰ μπορέσῃ νὰ σᾶς συνοδεύσῃ, διότι θὰ μιλήσωμε περὶ τῆς κληρονομικῆς ἐκείνης ὑποθέσεως.

Κλων. Ἄ! Βέβαια, βέβαια.

Μουρμ. Σᾶς παραδίδω λοιπόν εἰς χεῖρας τοῦ γαμπροῦ μου, ὁ δὲ ποῖος καὶ θὰ σᾶς ἐξηγήσῃ λεπτομερῶς ὅλας τὰς εἰκόνας... Τρελαίνεται γι' αὐταῖς τῆς δουλειᾶς!

Ἀρμῆς. Καλὲ, τ' εἶν' αὐτὰ ποῦ κάθου καὶ λές!..

Μουρμ. Τί; ἄρνεῖσαι νὰ συνοδεύσῃς τὴν κυρίαν;

Ἀρμῆς. Κάθε ἄλλο...

Μουρμ. Λοιπόν τὰ λόγια εἶναι περιττά!

Οὐραν. Μὰ μπορεῖ ὁ κύριος Ἀρμῆς νὰ ἔχῃ ἐργασίαν.

Μουρμ. Δὲν ἔχει τίποτα νὰ κάνῃ σήμερα... Γι' αὐτὸ θὰ τὸ θεωρήσω ὡς ἀνεπιθύμητον καὶ νὰ τὸν ἐξέλθω ἀπὸ τὴν πόλιν νῦν.

Ἀρμῆς. Ἐννοεῖται... ἐννοεῖται... θὰ εἶμαι πολὺ εὐτυχὴς..
(ἰδιαιτέρως τῷ Μουρμούρα). Θὰ μοῦ τὴν πληρώσης αὐτήν!..

Οὐραν. Τότε, δέχομαι εὐχαρίστως.

Μουρμ. (Ἰδίᾳ) Κ' ἔτσι ὁ μασκαρᾶς δὲν θὰ μπορέσῃ νὰ πάῃ ἄλλου.

(Ὁ Ἀρμῆς προσφέρει τὸν βραχιόνά του πρὸς τὴν Οὐρανίαν καὶ ἐξέρχονται διὰ τοῦ βάθους).

Ἐλένη. Καλὴ διασκέδασι!

Οὐραν. Merci!...

Ἐλένη. (Ἐξερχομένη ἐκ δεξιῶν). Τώρα, ἔμπορεῖτε νὰ τὰ εἰπῇτε κ' οἱ δυὸ σας.

Μουρμ. (Ἰδίᾳ). Θὰ παλαβώσῃ ἀπὸ τὴ φοῦρκά του!.. Πρέπει ὅμως νὰ εὕρω καὶ γι' αὐριον κᾶτι τι... Ἀ! βρήκα! θὰ τοὺς στεῖλω νὰ ἐπισκεφθῶν τὰ Μουσεῖα!

ΣΚΗΝΗ ΔΕΚΑΤΗ

ΜΟΥΡΜΟΥΡΑΣ καὶ ΚΛΩΝΑΡΑΚΗΣ

Κλων. ("Ὅστις ἐξήγαγεν ἤδη ἐκ τοῦ θυλακίου μερικὰ ἔγγραφα). Ἰδοὺ λοιπὸν περὶ τίνος πρόκειται... Φαντασθῆτε ὅτι ὁ Εὐάγγελος Δημητρίου Καρακαχπές...

Μουρμ. Πῶς εἶπατε;

Κλων. Σᾶς μιλῶ διὰ τὴν ὑπόθεσιν, ἐπὶ τῆς ὁποίας θὰ σᾶς συμβουλευθῶ...

Μουρμ. Ἀ! ναί, ἔχετε δίκαιον... ἐλησμόνησα... Ἐλέγατε λοιπὸν ὅτι ὁ Εὐάγγελος...

Κλων. Ἦταν ἔγγονος τοῦ Θωμᾶ Ἰωάννου Καρακαχπές...

Μουρμ. (Ἀφηρημένος). Ἀ! βέβαια!.. εἶναι θαυμασία ἰδέα!..

Κλων. (Ἐξακολουθῶν). Αὐτὸς ὁ Θωμᾶς Καρακαχπές ἀφῆκε τρία τέκνα... Τὸ πρῶτον ὀνομάζετο Χαράλαμπος Καρακαχπές... Τὸ δεῦτερον Ἀθανάσιος Καρακαχπές... καταλαμβάνετε;

Μουρμ. Δηλαδή καταλαμβάνω πῶς αὐτοὶ οἱ Καρακαχπέδες δὲν ἔχουν τελειωμό!..

Κλων. Τὸ τρίτον, ἡ Στεφανία Καρακαχπές, πρόγονος τῆς μητρὸς τῆς Οὐρανίας... τῆς γυναικὸς μου δηλαδή...

Μουρμ. (Ἀναισθησόμενος). Πῶς; Πῶς εἶπατε;... Οὐρανία;... Ἡ σύζυγός σας ὀνομάζεται Οὐρανία;

Κλων. Μάλιστα.

Μουρμ. (Ἐγείρομενος καὶ σύρων ἐκ τοῦ θυλακίου του κορυφίως τὴν ἐπιστολήν). ὦ! Θεέ μου!.. Μήπως...

Κλων. (Ἐξακολουθῶν). Ἐξ ἄλλου, ὁ Χαράλαμπος Καρακαχπές ἀπέθνε χωρίς τέκνα...

Μουρμ. (Ἰδίᾳ). Καὶ γράφει ὅτι ὁ σύζυγός της εἶναι καλόδολος!

Κλων. (Ἐξακολουθῶν). Ἀφῆκεν ὅμως διαθήκη, τῆς ὁποίας ἰδοὺ ἀντίγραφον γραφέν διὰ χειρὸς τῆς γυναικὸς μου.

Μουρμ. (Ζητώντας). Διὰ τί τὸς τῆς γυναικὸς σας;... Δόστε τὸ

μου δῶ... (Λαμβάνει τὸ ἀντίγραφον). Ἀκριβῶς τὸ ἴδιο γράψιμο μὲ τὴν ἐπιστολὴν.

Κλων. Μὰ τί τρέχει;

Μουρμ. Καὶ τοὺς ἀφήσατε νὰ πάνε 'ς τὴν ἔκθεσιν τοῦ Παρασσοῦ, αἱ;

Κλων. Ποιούς;

Μουρμ. Ἐκείνους καὶ ἐκείνην!.. Καὶ νομίζετε τώρα σεῖς, πῶς πάνε 'ς τὴν ἔκθεσιν, αἱ;... Ἄ! μὰ εἰσθε παρὰ πολὺ καλόδοχοι!.. Παρὰ πολὺ!..

Κλων. Μὰ τί ἔχετε ἐπὶ τέλους... δὲν μοῦ λέτε;

Μουρμ. Τί ἔχω;.. Μὰ δὲν βλέπετε λοιπὸν τίποτα... δὲν καταλαβαίνετε τίποτα... δὲν ἀντιλαμβάνεσθε τίποτα, ὡ σῶζυγε καλόδοχοι;

Κλων. Δὲν σὰς καταλαβαίνω.

Μουρμ. Μὰ δὲν βλέπετε πῶς κάνουν... κόρτε 'ς τὴν γυναικὰ σας;

Κλων. Σ' τὴν Οὐρανία;

Μουρμ. Σ' τὴν Οὐρανίαν, βέβαια!

Κλων. Καὶ ποιός;

Μουρμ. Κάποιος ἀπ' αὐτὸ ἐδῶ τὸ σπίτι... Τοῦ ἔδωσε μάλιστα κι' ἀπ' τὰ μαλλιά της... τοῦ γράφει καὶ γράμματα... τοῦ...

Κλων. Ὀνομάσατέ τον, κύριε, ἄμέσως... Ὀνομάσατέ τον!.. Σὰς ἐπιτάσσω νὰ τὸν ὀνομάσατε!..

ΣΚΗΝΗ ΕΝΔΕΚΑΤΗ

Οἱ ἀνωτέρω καὶ ΕΛΕΝΗ

Ἐλένη. (Εἰσερχομένη ἐξ ἀριστερῶν). Καλέ, τί τρέχει; Τί συμβαίνει;

Μουρμ. (Ἐν ταραχῇ). Ἡ κόρη μου!.. Σιωπή!..

Κλων. Τρέχει, κυρία μου, ὅτι ἐδῶ μέσα ὑπάρχει κάποιος ποῦ τολμᾷ νὰ κάνῃ κόρτε 'ς τὴν γυναικὰ μου... καὶ μάλιστα 'μπροστά 'ς τὰ μάτια μου!..

Μουρμ. Ὅχι δά!.. (Ἰδιαιτέρως πρὸς τὸν Κλωνοράκη). Μὰ σιωπήσατε λοιπὸν!..

Ἐλένη. Εἰς τὴν Οὐρανίαν;

Κλων. Μάλιστα, εἰς τὴν Οὐρανίαν!

Ἐλένη. Καλέ, τί λέτε!.. Εἶν' ἀδύνατον!

Κλων. Πῶς ἀδύνατον, ἀφοῦ πρὸ ὀλίγον μοῦ τὸ εἶπεν ὁ κύριος πατέρας σας!

Μουρμ. Ἐγώ;... Οὔτε τὸ στόμα μου δὲν ἀνοιξα κἄν!..

Ἐλένη. Θὰ παρακούσατε... Δὲν πιστεύω ὁ πατέρας μου...

Μουρμ. Βέβαια, βέβαια... Ὁ κύριος εἶναι ἐξυπνος ἄνθρωπος, ἀλλὰ ὀλίγον ἰδιότροπος!

Κλων. Ἰδιότροπος;... Καλέ, δὲν μοῦ εἶπατε πρὸ ὀλίγου πῶς κάποιος ἀπ' αὐτὸ ἐδῶ τὸ σπίτι...

Ἐλένη. Ἀπ' αὐτὸ ἐδῶ τὸ σπίτι;... ὦ! Θεέ μου!

Μουρμ. (Ἰδιαιτέρως πρὸς τὸν Κλωνοράκη). Τώρα τὰ κατάφερες δυὸ γὰρ καὶ τρεῖς πράγματα!

Ἑλένη. Ἐπὶ τέλους, κύριε, ποῖος εἶν' αὐτός;... Ὁμιλήσατε!..

Κλων. Δὲν ξέρω... ἀλλά, μοῦ φαίνεται, πῶς τὸν μαντεύω!

Ἑλένη. Καὶ ἐγὼ τὸ ἴδιο!

Μουρμ. Καλὲ φέμματα... Τί κάθεσθε τώρα καὶ λέτε!..

Κλων. Ἐγὼ θὰ φύγω ἀμέσως ἀπ' αὐτὸ ἐδῶ τὸ σπίτι... Πηγαίνω νὰ ἐτοιμάσω μάλιστα τὰ πράγματά μας... κ' εὐθὺς ποῦ γυρίσω ἢ γυναικὰ μου... θὰ λογαριασθοῦμε!.. (*Ἐξέρχεται ἐκ δεξιῶν*).

ΣΚΗΝΗ ΔΩΔΕΚΑΤΗ

ΜΟΡΜΟΥΡΑΣ καὶ ΕΛΕΝΗ

Ἑλένη. Λοιπόν, πατέρα;

Μουρμ. Τί λοιπόν καὶ ξελοῖπόν; Δὲν κατάλαβες πῶς ὁ ἄνθρωπος αὐτός εἶναι τρελός;... Δὲν εἶδες πῶς τοῦ λείπει μία λόξα;

Ἑλένη. Καλὲ τί κάθεσθε καὶ μοῦ λέτε... ὁ ἄνθρωπος ξέρει τί λέει... τὸ αἰσθάνομαι... ὅταν μάλιστα θυμηθῶ ὅ,τι πρὸ ὀλίγου σεῖς ὁ ἴδιος μοῦ εἶπατε...

Μουρμ. Ἐγὼ;

Ἑλένη. (*Ριπιμένη εἰς τὰς ἀγκάλας του*). Σεῖς μάλιστα... ὁ ἄνδρας μου εἶναι... (*κλαίονσα*). Ἄ! πόσον εἶμαι δυστυχής!..

Μουρμ. (*Ἰδίᾳ*). Ἀπ' αὐτὸ ποῦ φοβόμουν, δὲν γλύτωσα!... Τὸν μασκαρᾶ!.. Τὴν ἔκανε νὰ κλαίῃ!.. (*τῇ θυγατρὶ του*). Σῶπα, κόρη μου... σῶπα... κι' ὁ ἄνδρας σου εἶναι ὁ καλλίτερος τῶν συζύγων... Σήμερα μάλιστα τὸ πρωτὶ τὸ ἔλεγα καὶ 'ς τὸν ἴδιον... Ξέρεως; τοῦ εἶπα... εἶσαι ὁ καλλίτερος τῶν συζύγων!..

Ἑλένη. Μάλιστα!.. Νομίζετε πῶς ξέχασα γὼ τὸν Παῦλον καὶ τὴν Βιργινίαν... τὴν Οὐρανίαν δηλαδὴ.

Μουρμ. Μ' αὐτὸ, σοῦ εἶπα, πῶς εἶναι μυθιστόρημα!..

Ἑλένη. Μυθιστόρημα, μάλιστα!.. Ἐνας κάποιος ἐδῶ 'ς τὸ σπίτι κάνει κόρτες 'ς τὴν Οὐρανίαν... κ' ἐπειδὴ κανέναν ἄλλον ἀπ' αὐτὸν δὲν εἶν' ἐδῶ...

Μουρμ. Ποιόν αὐτόν;

Ἑλένη. Ποιόν;

Μουρμ. (*Ὡσεὶ ἐμπνευσθεῖς*). Μὰ τὸ κάτω-κάτω, εἶμαι κ' ἐγὼ ἐδῶ!

Ἑλένη. Σεῖς!.. Μὴ χειρότερα!..

ΣΚΗΝΗ ΔΕΚΑΤΗ ΤΡΙΤΗ

Οἱ ἄνωτ. καὶ ΟΥΡΑΝΙΑ

Οὐραν. (*Εἰσερχομένη διὰ τοῦ βάθους*). Οὐφ! Τί κόσμος!.. Τί κακὸ!..

Ἑλένη. (*Ἰδίᾳ*). Νά την, ἦλθε!

Μουρμ. (*Ἰδίᾳ*). Τετέλεσται!.. Πρέπει νὰ τὸ κάνω, καὶ θὰ τὸ κάνω!.. (*Τρέχει πρὸς τὴν θεομύστησαν καὶ ἐκ τῆς ἐπ' αὐτῆς ἐφορισκομένης ἀνθοδέσμης ἀποσπᾷ ἓν ἄνθος*).

Οὐραν. Μὰ ἐπὶ πᾶσι τὰ ματὰ ἀπὸ τῆς πολλῆς εἰκόνες...

Authorized licensed use limited to: 17220604.

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istos
Restrictions apply.

Μουρμ. (Λίαν φιλοφρόνως πρὸς τὴν Οὐρανίαν). ὦ Α! κυρία μου... θὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νά... νά... αὐτό... νά... νὰ τολμήσω... (παρρησιάζων τὴν θυγατέρα του καὶ προσφέρων τὸ ἄνθος πρὸς τὴν Οὐρανίαν) νά... νὰ σὰς προσφέρω...

Οὐραν. (Ἀφοῦ μετ' ἐκπλήξεως παρετήρησε τὸν Μουρμουραν, λαμβάνει τὸ ἄνθος καὶ εὐχαριστεῖ). Κύριε!.. (Ἰδίᾳ καὶ γελῶσα). Πολὺ παράξενα πράγματα!..

Ἑλένη. Καὶ ὁ ἄνδρας μου τί ἔγεινε;

Οὐραν. Πληρώνει κάτω τὸν ἄμαξά... ὦ Α! ὁ ἄνδρας σου, Ἑλένη μου, εἶναι καθαλιέρος πρώτης τάξεως... φιλοφρονέστατος... περιποιητικώτατος... χαριτωμένος τέλος πάντων.

Μουρμ. (Βήγων διὰ τὴν εἰδοποιήσῃ). Χοὺμ!..

Οὐραν. Τί εἶπατε;

Μουρμ. Τίποτα!

Οὐραν. Αὔριον ἐσυμφωνήσαμε νὰ πᾶμε εἰς τὴν Κηφισιά.

Μουρμ. (Ἰδίᾳ). ὦ Α! ἅ!..

Ἑλένη. Εἰς τὴν Κηφισιά;... Δὲν πιστεύω!

Οὐραν. Γιατί;

Ἑλένη. (ψυχρῶς). Διότι αὔριον... τὸν χρειάζομαι κ' ἐγὼ διὰ μερικὰς ἐπισκέψεις... καὶ δὲν πιστεύω νὰ εὐκαιρήσῃ νὰ σὰς συνοδεύσῃ!.. (Χαιρετᾷ καὶ ἐξέρχεται).

ΣΚΗΝΗ ΔΕΚΑΤΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

ΜΟΥΡΜΟΥΡΑΣ, ΟΥΡΑΝΙΑ, εἶτα ΚΛΩΝΑΡΑΚΗΣ καὶ ΑΡΜΗΣ

Οὐραν. (ἐκπληκτικῶς). Μὰ τί ἔπαθε;

Μουρμ. Μὰ δὲν κατάλαβατε;... Κάθεσθε καὶ τῆς λέτε πῶς ὁ ἄνδρας τῆς εἶναι φιλοφρονέστατος... περιποιητικώτατος... χαριτωμένος...

Οὐραν. Εἶπα ὅ,τι φρονόσα!.. (Ἰδίᾳ) ὦ Α! Γι' αὐτὸ μ' ἐρωτοῦσε ἂν εἶμαι ζηλιάρᾳ!..

Μουρμ. (Δεικνύων τὴν θύραν, δι' ἧς ἐξηλθεν ἡ Ἑλένη). Χοὺμ!.. Μοῦ φαίνεται πῶς κάποιος εἶναι πίσω ἀπὸ τὴν πόρτα... Χωρὶς ἄλλο, εἶναι ἡ Ἑλένη καὶ ἀκούει... Τότε λοιπόν, ἐμπρός κι' ὁ Θεὸς βοηθός!.. (Τῇ Οὐρανίᾳ). Ἀχ! κυρία μου, τί ὠραία καὶ χαριτόβρυτος ποῦ εἴσθε!..

Οὐραν. Σ' ἐμένα μιλεῖτε;

Μουρμ. Σὲ σὰς, ναί... ὦ Α! ἔχουν δίκαιον νὰ λένε πῶς ὁποῖος δὲν ἀγάπησε Πατρινές, δὲν ἀγάπησε ποτὲ του!..

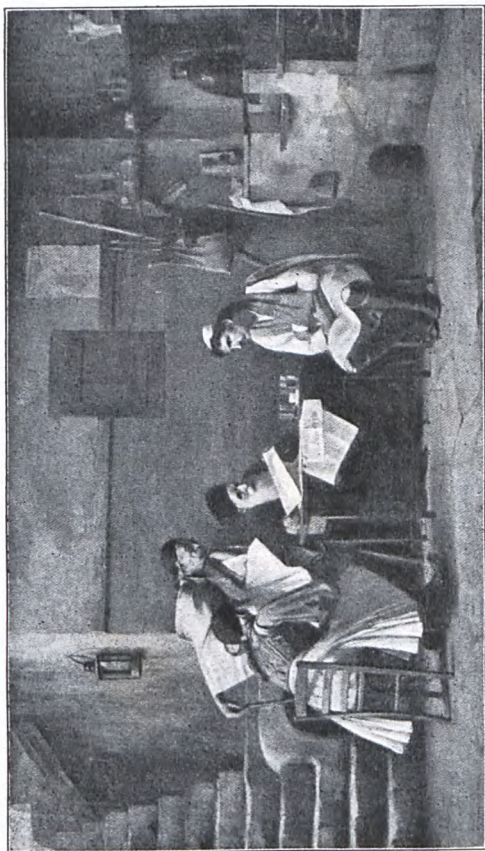
Οὐραν. Μὰ δὲν μοῦ λέτε, τί σὰς ἔπιασε;

Μουρμ. Σιωπή!.. Ἀφῆστέ με νὰ κάνω ἐκεῖνο ποῦ ξέρω!..

Οὐραν. Μά!..

Μουρμ. (Μετὰ παραφορᾶς). ὦ! ναί!.. Ἀφῆστε με... Ἀφῆστε με νὰ θανατώζω τὰ πατραϊκὰ αὐτὰ κάλλη... Τὴν Ἀχαϊκὴν αὐτὴν χάριν τὴν κομψότητα τῆς Ἀχαϊκῆς!..

Οὐραν. Μὰ εἰσθε... εἰσθε!..

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ.—“ΑΙ ΚΑΚΑΙ ΕΙΔΗΣΙΣ”, (Έργον Θ. Ράλλη).

Μουρη. (Παρατηρῶν πρὸς τὸ μέρος ὅθεν ἐξηλθεν ἡ Ἑλένη καὶ ἰδίᾳ). Οὐτε λέξις δὲν τῆς διαφεύγει!.. (Τῇ Οὐρανίᾳ, περιπαθῶς). Ἥγγικε πλέον ἢ ὧρα... Τὸ ἡφαιστειον ἐκρήγνυται... ἀναδίδει πῦρ, καπνὸν καὶ λάβαν... καὶ λαύραν καὶ... (Ἀπαθῶς). Ἐλάτε... ἐλάτε νὰ φύγωμεν!

Οὐραν. Μὰ δὲν ντρέπεσθε, γέρος ἄνθρωπος...

Μουρη. Γέρος ἄνθρωπος;... Καὶ τί ἔχει νὰ κάνῃ ἡ ἡλικία ἀπέναντι τοσούτῳ ἔρωτος;... Καίω... φλέγομαι, ἀνάπτω, πυρπολοῦμαι... Ἐλάτε... μὴ κάθεσθε... Μία ἄμαξα μᾶς περιμένει κάτω εἰς τὴν θύραν τοῦ κήπου!..

Οὐραν. Μὰ ἐπὶ τέλους, δὲν μοῦ λέτε τί θέλετε ἀπὸ μένα;

Μουρη. (Παραφόρως). Δι' ἐν σας βλέμμα μόνον... δι' ἐν μειδιαμά σας... ἐγκαταλείπω τὰ πάντα... οἰκογένειαν, πατρίδα, προγόνων τάφους...

Οὐραν. Μὰ, κύριε!..

Κλων. (Ἡμιοαῖων τὴν πρὸς τ' ἀριστερὰ θύραν). Τί ἀκούω!..

Μουρη. (Ἰδίᾳ). Ἡ Ἑλένη τ' ἀκούει ὅλα!.. (Τῇ Οὐρανίᾳ). ὦ! σὺ Οὐρανία, ὄνομα καὶ πράγμα... ψυχὴ τῆς ψυχῆς μου... τοῦ αἵματός μου κύτταρον... θέλετε νὰ με ἰδῇτε ἐκπνέοντα πρὸ τῶν ποδῶν σας... νεκρόν... ἄψυχον... πτώμα... σκωλήκων βρῶμαν καὶ δυσωδίαν!..

Οὐραν. Μὰ, κύριε, σὰς εἶπα...

Μουρη. (Γοιτυεῖον πρὸ αὐτῆς). Ἰδοῦ, πίπτω πρὸ τῶν ποδῶν σου... ἄγγελέ μου... Ἀρχάγγελε Μιχαήλ... Γαβριήλ... Σεραφεῖμ!..

Ἀρμῆς. (Εἰσερχόμενος διὰ τοῦ βάθους καὶ βλέπων τὸν πενθερόν του). Πεθερέ μου!.. Τ' εἰν' αὐτά;!..

Κλων. (Εἰσερχόμενος διὰ τῆς πρὸς τὰ ἀριστερὰ θύρας). Κύριε!..

Οὐραν. (Ἰδίᾳ). Ὁ ἄνδρας μου!.. (ὁ Μουρημούρας μένει γοιτυεῖος. Ἡ Οὐρανία φέγγει).

Κλων. Αὐτὴ εἶναι ἀτιμία!..

Ἀρμῆς. Καὶ μάλιστα ὅταν γίνεσθαι μέσ' ἔς τὸ σπῆτι μου!..

Μουρη. (Ἐγχειρόμενος ἰδίᾳ). ὦ! διάβολε!.. Κ' ἐγὼ νόμιζα πῶς μ' ἄκουεν ἡ Ἑλένη!..

Ἀρμῆς. Ἐντροπή σας, κύριε!.. Ἕνας ἀρχαῖος δικηγόρος καὶ παντρεμένος μάλιστα!..

Κλων. Θὰ ἐννοεῖτε πολὺ καλὰ, πιστεύω, ὅτι αὐτὴ ἡ ὑπόθεσις δὲν θὰ τελειώσῃ ἔτσι!..

Μουρη. Δηλαδῇ, τί θέλετε νὰ εἰπῇτε;

Κλων. Θέλω νὰ εἰπῶ πῶς ἐγὼ δὲν εἰμαι ἀπὸ ἐκείνους ποῦ ἀφίχον νὰ περάσῃ ἔτσι μία τέτοια προσβολή!

Μουρη. Δηλαδῇ τί θέλετε;... Μονομαχίαν;

Ἀρμῆς. Πεθερέ μου, τὴν ἔχεις πολὺ ἄσχημα!..

Μουρη. (Ἐν παραφορᾷ, πρὸς τὸν Κλωνοράκην καὶ Ἀρμῆν). Ἐπὶ τέλους, μέ παρασκοτίσατε!.. Τὸ καταλάβετε ἤ ὅχι;!.. (Τῇ Κλωνοράκῃ). Ἐγὼ, κύριέ μου, οὔτε τὴν γυναῖκα σου γνωρίζω, οὔτε

Κλων. Κ' ἐν τούτοις εἰσθε πρό ὀλίγου γονατισμένος μπροστά της!.. Διατί;

Ἀρμῆς. Μάλιστα... Διατί;

Μουρη. (Τῷ Ἀρμῇ). Ἄ! μ' ἐρωτᾷς καὶ σύ, παραλυμένε!.. Μάθε τό λοιπόν, ἀφοῦ τό θέλεις... Διὰ νά μεταπείσω τήν γυναῖκά σου ποῦ σέ ὑποπεύεται... τήν γυναῖκά σου, ποῦ τήν ἀπατᾷς!..

Κλων. Πῶς;

Ἀρμῆς. Ἐγώ;

Μουρη. Σὺ, μάλιστα!.. (Τῷ Κλωνοράκη). Διότι σ' αὐτόν, κύριε, γράφει ἡ γυναῖκά σας... σ' αὐτόν δίνει ἀπὸ τὰ μαλλιά της... Φονεύσατέ τον, κύριε!.. σφάξατέ τον!.. Βγάλτε του τὰ μάτια... Ἐγὼ νίπτω τὰς χεῖρας μου... καὶ παίρνω τήν κόρην μου καὶ φεύγω!...

Ἀρμῆς. Ψέμματα!.. Μὴ πιστεύετε...

Μουρη. (Τῷ Ἀρμῇ). Μάλιστα, κύριε!.. Ἀπατᾷς καὶ τήν κόρην μου καὶ τὸν κύριον ἀπὸ ὧν!..

ΣΚΗΝΗ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ

Οἱ ἀνωτέρω, ΕΛΕΝΗ καὶ ΟΥΡΑΝΙΑ, αἰῖνες καθ' ὅλην τὴν ἀνωτέρω σκηνὴν ἠκροῶντο, ἡ μὲν πρώτη ἐκ τῆς πρὸς τὰ δεξιὰ θύρας, ἡ δὲ δευτέρα ἐκ τῆς πρὸς τὰ ἀριστερά.

Μουρη. (Σύρων τὴν ἐπιστολὴν ἐκ τοῦ θυλακίου του). Καὶ ἰδοὺ, ἡ ἀπόδειξις!.. (Δίδει τὴν ἐπιστολὴν πρὸς τὸν Ἀρμῆν).

Ἐλένη. (Κατεχομένη τὴν σκηνήν). Θέλω νά τὴν ἰδῶ κ' ἐγώ!..

Μουρη. (Ἰδίᾳ). ὦ! ἡ κόρη μου!.. (Ἰδιαίτερος πρὸς τὸν Ἀρμῆν). Φάτε τὴν, κύριε, φάτε τὴν!..

Ἀρμῆς. (Ἀφοῦ ὀρήν ἐν βλέμμα ἐπὶ τῆς ἐπιστολῆς). Πῶς; Αὐτὴ εἶναι; (Δεικνύει τὴν ἐπιστολὴν πρὸς τὴν Ἐλένην, μεθ' ὃ ἀμφοτέρω ἐκποιοῦν εἰς γέλωτας). Χάχ! ἄχ! ἄ!..

Ἐλένη. (Γελῶσα). Ποῦ εἶναι ἡ Οὐρανία;

Οὐραν. (Κατεχομένη τὴν σκηνήν). Ἐθῶ!..

Ἐλένη. (Δίδουσα αὐτῇ τὴν ἐπιστολὴν). Πάρτε...

Κλων. καὶ **Οὐραν.** (Ἀφοῦ παρατηρήσουν τὴν ἐπιστολὴν). Χάχ! ἄχ! ἄ!..

Μουρη. (Ἰδίᾳ). Νά τα τώρα!.. Γελάει καὶ ὁ σύζυγος... (ὕψηλοφώνως). Μὰ δὲν μοῦ λέτε, σὰς παρακαλῶ, τί σημαίνουν αὐτὰ ὅλα;

Οὐραν. Τὴν ἐπιστολὴν αὐτήν, σεβαστέ μου κύριε, τὴν ἔστειλα ἐγὼ πρὸς τὴν κόρην σας διὰ νά τῆς ἀναγγεῖλω τὸν ἐρχομόν μας...

Μουρη. (ἔντρομος). Ἄ! μπᾶ!.. Εἰσθε βεβαία;

Ἐλένη. Ἰδοὺ μάλιστα καὶ ὁ φάκελλος.

Μουρη. (Λαμβάνων τὸν φάκελλον καὶ ἀναγινώσκων). « Πρὸς τὴν κυρίαν Ἐλένην Ἀρμῆ... Εἰς Ἀθήνας »... Τὴν ἡῦρα... ξέρετε, ὅς τὴν τσέπη τοῦ γαμπροῦ μου... κ' ἐνόμισα...

Ἀρμῆς. Πῶς!.. Ἀρχίσεις νά ψάχνῃς καὶ ὅς τῆς τσέπες τώρα;.. Μπράβο!.. Μπράβο!.. Ἐνας παλαιὸς ἀγκυρόραξ!..

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Μουρμ. (Ἀξιοπρεπῶς). Ἔχω παραιτηθῆ, κύριε!..

Πάντες (Γέλοῦν). Χάχ! ἄχ! ἄ!..

Ἀρμῆς. Καὶ τώρα, γιὰ πές μας... ἐπείσθης πεῖν ἢ ὄχι;

Ἐλένη. Ἀλήθεια, μπαμπάκα, ἐπείσθης πλέον πῶς ὁ ἄνδρας μου εἶναι πιστός;

Μουρμ. Ἐγώ;.. Μὰ ἐγὼ δὲν ἀμφέβαλλα ποτὲ περὶ αὐτοῦ... ὁ ἄνδρας σου εἶναι ὁ καλλίτερος τῶν συζύγων. (Σφίγγει τὴν χεῖρα τοῦ Ἀρμῆ).

Πάντες. Ἐπὶ τέλους!

Μουρμ. (Ἰδίᾳ). Κολοκύθια!.. Τὸ κεφάλι μου βάζω στοίχημα, πῶς ὁ μασκαρεῶς αὐτός τὴν ἀπατᾷ τὴν Ἐλένην... Γ! αὐτὸ κ' ἐγὼ ἀπὸ αὔριον τὸ πρωτὶ φτοῦ κι' ἀπ' ἀρχῆς!.. Ἐδῶ θὰ εἶμαι πάλι!..

ΝΙΚ. Ι. ΛΑΣΚΑΡΗΣ

Ἡ Ἐθνικὴ κατήχησις (!) εἰς τὰ Σχολεῖα.

Ὁ δάσκαλος. — Μάλιστα! Σεῖς εἰσθε τὸ ἄνθος τῆς νέας γενεᾶς καὶ τὸ στήριγμα τοῦ ἔθνους!... Ἡ πατρίς μας εἰς σᾶς στηρίζει τὰς ἐλπίδας καὶ τὸ μεγαλεῖον της!... Σεῖς θὰ τὴν προασπισθῆτε ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν της. Δι' αὐτὸ πρέπει νὰ ἔχετε πάντοτε ἀνοικτὰ καὶ ἀργυρῶνα τὰ ὄμματα!.....

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiko Apothetirio Dimosias Istorikis Vivlio
Restrictions apply.

ΤΟ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΔΙΗΓΗΜΑ

[Μεταξὺ τῶν φιλολογικῶν κύκλων τὸ ὄνομα Κώστας Παρορίτης εἶνε ἤδη πολὺ γνωστόν, προκαλεῖ δὲ ἀπὸ τινος ζωηρόν τὸ ἐνδιαφέρον καὶ τὴν προσοχὴν ὧσων παρακολουθοῦν με κά-

ποιον θερμὸν ζῆλον τὴν σύγχρονον παρ' ἡμῖν λογοτεχνικὴν καὶ φιλολογικὴν ἐξέλιξιν. Πολλὰ ἡθογραφικὰ του σελίδες, καταχωρηθεῖσαι εἰς τὸν «Νουμᾶν», καὶ ἰδίως δύο σειραὶ διηγημάτων του ἐκδοθεῖσαι ὑπὸ τοὺς τίτλους «Ἀπὸ τῆ ζωῇ τοῦ δειλινοῦ» καὶ «Οἱ νεκροὶ τῆς ζωῆς», ἐσχάτως δὲ ἐν κοινωνικόν του ῥωμάντσο «Στὸ ἀλμπουρο», τὸ ὁποῖον διακρίνει δυνατός ἰεαλισμός, πλήρης εἰκόνων καὶ σκηνῶν καὶ τύπων καὶ μορφῶν παρμένων ἀπὸ τὴν ζωὴν καὶ τὴν ψυχολογίαν τῶν λαϊκῶν ἰδίως στρωμάτων, μᾶς ἀποκαλύπτουν ὄλον ἐν

ἓνα διηγηματογράφον τῆς πρώτης γραμμῆς, ἀντλοῦντα τὰς ἐμπνεύσεις του, τὸ ὕλικόν καὶ τὰ χρώματα ἀπὸ τῆς ὥμης γύρω του πραγματικότητά, ἐπιφυλάσσοντα δὲ ἡμῖν ἀναμφιβόλως δυνατότερα καὶ καλλιτεχνικῶς ἀριώτερα ἔργα. Τινὰ τῶν ἔργων του μετεφράσθησαν καὶ εἰς ξένας γλώσσας. Ἡ διεύθυνσις τοῦ Ἑθνικοῦ Ἡμερολογίου προβαίνει καὶ εἰς τὴν ἐξῆς ἀποκάλυψιν. Παραθέτουσα ἐδῶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἀγνώστου τέως συγγραφέως, καθιστᾷ γνωστὸν ὅτι ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον Κώστας Παρορίτης κρύπτεται μετριοφρόνως ὁ κ. Α. Σουραῖας, διδάκτωρ τῆς φιλολογίας καὶ νῦν ὑπηρετῶν ὡς Σχολάρχης εἰς Ὑδραν].

ΤΟ ΕΥΠΝΗΜΑ

Ἡ γυναῖκα του βογγολογάει, κουβαριασμένη δίπλα στὸ παράγωνι. Ἕνα χοντρὸ κούτσουρο κουφοκαίει ἀκόμα καπνίζοντας πάνω στὴ στάχτη, κ' ὁ καπνὸς πνιγερὸς, ἄλλος σκορπιεῖται μέσα στὴν κάμαρα, ἄλλος κάνει νὰ βγῇ ἀπὸ τὸ μικρὸ φεγγίτη θολώνοντας τὸν ἀέρα. Ρηχτὲς χάμω στὴ γῆς καμπόσες τάβλες χοροπηδοῦνε στὸ κάθε πάτημα.

Ἕνα ψωμὶ κριθαρένιο, μαῦρο, κρέμεται στὸ σκοινί, πάνω στὴν τάβλα.

— Βασίλη, μουρμουρίζει ἡ ἄρρωστη μὲ τὰ μάτια σφαλιχτά, ἐνῶ ἡ κάμα τῆς πιπιλίζει τὸ μυαλό. Ἡ γλῶσσα τῆς καίει.

Σκυφτὸς ἐκεῖνος ὅξω στὸν κήπο, βοτανίζει μὲ μιὰν ἄσπρη πουκαμῖσα δεμένη στὴ μέση του, ξεστήθιαστος, μὲ τὶς ἄντζες γυμνές.

χύνει ἀλύπητα τὸ κάμα του στὴ διψασμένη γίς, ρουφώντας κάθε στάλα δροσιάς ἀπὸ τὰ σωθικά της τὰ πυρωμένα. Τάραποσίτια φιλόλιγνα γέροντες λυπημένα, λιγοθυμώντας τὰ φτωχὰ γιὰ λίγο νεράκι. Δυὸ τρία παιδάκια, μισόγυμνα, ξυπόλυτα, ἀχτένιστα, κυλοῦνται στὸ χῶμα τὸ καυτερό.

— Πατέρα, κάτι ἀνθρώποι, φωνάζει ἡ μικρά του κόρη, ἡ Κατερίνα, ὡς ὅτι ὅσον μὲ κάτι γαμπύσες σὰν καλάμια, μάτια γαλανὰ καὶ μαλλιά κίτρινα, χρυσόξανθα σὰν ὄριμα στάχια.

Βγαίνει ἀπὸ τὸν κῆπο μ' ἓνα κακὸ προαίστημα. Τί θέλουνε ξένοι ἀνθρώποι στὸ σπίτι του; Αὐτοὺς πουθενὰ δὲν πάει καὶ κανεὶς δὲν τοῦ πατάει.

Σοβαροί, ἀμίλητοι ζυγώνουνε οἱ ξένοι. Φορτωμένος χαρτιά ὁ ἕνας τυλίγει στὸ μανίκι του μιὰν ἀσπρογάλαξη κορδελίτσα, ψιθυρίζει κάτι παράξενα ἀκατάληφτα λόγια, κι' ἀρχίζει νὰ γράφῃ ἀκουμπώντας τὸ χαρτί πάνω στὴν πεζούλα τοῦ πηγαδιοῦ. Οἱ ἄλλοι δυὸ σιγαλοκουβεντιάξουνε. Ὁ Βασίλης χάσκει. Τὰ παιδιὰ μαζώνονται δίπλα του φοβισμένα, σὰν κλωσοποπούλια, πού βλέπουνε νὰ περνᾷ ἀψηλὰ τὸ μαῦρο γεράκι, κοιτάζοντας μὲ ἀπορία τοὺς ξένους.

Ὁ ἄνθρωπος μὲ τὴν κορδελίτσα ὅλο καὶ γράφει. Οἱ ἄλλοι δυὸ ζυγώνουνε τὸ Βασίλη καὶ ζητᾶνε νὰ τοῦ πιάσουνε κουβέντα. Κεῖνος τοὺς κοιτάζει κατὰματα σὰ νὰ μὴ νοιώθῃ τί τοῦ λένε.

— Ὑγεία νᾶναι, μουρμουρίζει ὁ ἕνας.

— Ἔτσι εἶναι ὁ κόσμος, ἀντισκόβει ὁ ἄλλος.

Τριμμένα τὰ λόγια τους, κοντά. Ποιὸς εἶπε πῶς ἔτσι εἶναι ὁ κόσμος; Καὶ γιατί νᾶναι ἔτσι; Καὶ γιατί νὰ μὴν εἶναι γιὰ ὅλους;...

Ὁ ἄνθρωπος μὲ τὴν κορδελίτσα τέλειωσε τὸ γράφημο κάποτε. Δυὸ ἀγελάδες στέκονται παραπέρα συλλογισμένες, ἐνῶ καμπόσες κότες ταμπουῖνε τίς κοπριές πίσω τους. Τὸ γουρῶνι χώνεται ἀκόμα βαθύτερα στὸ λάκκο του μουγκρίζοντας.

Ὁ Βασίλης τὰ βλέπει ὅλα, ὅλα τὰ νοιώθει, μὰ δὲν ἔχει κουράγιο νανοῖξῃ τὸ στόμα του, λὲς καὶ τοῦ δέθηκε ἡ γλῶσσα.

Ἕνας ἄνθρωπος ζυγώνει στὶς ἀγελάδες, τοὺς περνᾷ καὶ τῶν δυονῶν ἓνα σκoinί στὸ λαιμὸ κι' ἀρχίζει νὰ τὶς τραβᾷ στὸ δρόμο.

— Ἐχε γειά, Βασίλη.

— Πομονὴ καὶ γειά νᾶναι, ξαναλέει πάλε ὁ ἄλλος ἡλίθια.

Μοῦ οὐ οὐ!... Μουγκρίζουνε λυπητερά οἱ ἀγελάδες γυρίζοντας πίσω τὰ κεφάλια τους μὲ μάτια βουρκαωμένα, λὲς καὶ δὲ θέλουνε νὰ φύγουνε. Στυλώνουνε χάμω τὰ πόδια τους, τινάζουνε τίς οὐρὲς τους, μουγκρίζουνε σὰ νὰ λένε: «Βασίλη, πού μᾶς ἀφήνεις;»

Κεῖνος κοιτάζει μὲ μάτια γουρλωμένα.

— Καλὲ πατέρα, δὲ βλέπεις; Μᾶς παίρνουνε τὴν Κανέλλα μας καὶ τὴν Σανδύ μᾶς, φωνάζει ὁ Θύμιος, ἓνα ἀγοράκι ὡς πέντε

χρονῶν καὶ παίρνοντας ἀπὸ χάμω πετρίτσες, ἀρχίζει νὰ τοὺς πετροβολᾷ τοὺς ξένους τοὺς κλέφτες μὲ μάτια γιομάτα ἐκπληξη, πού ὁ πατέρας του δὲν κουνιέται σὲ μιὰ τόσο φανερὴ κλεψιά.

— Πατέρα, μᾶς τις πήρανε, πάει! φωνάζει δυνατὰ σὰ νὰ θέλῃ μὲ τις φωνές του νὰ τότε συνφέρει ἀπὸ τὸν ὕπνο πού φαίνεται βυθισμένος.

Ὁ σκύλος γαυγίζει καὶ φτάνοντας γοργὸς δαγκώνει τὴν οὐρὰ τῆς Κανέλλας καὶ στυλώνεται στὰ πσινα πόδια του, σὰ νὰ λέῃ: «Ὁχι, δὲ θὰ σ' ἀφήσω νὰ σὲ πάρουνε». Τὰ παιδιά ἀρχινᾶνε τὰ κλάματα, οἱ κότες ξαφνιασμένες κακαρίζουνε. Σὰ νὰ βγάζουνε κανένα λείψανο μέσα ἀπὸ τὸ σπίτι!

Τώρα πιά οἱ ἀγελάδες δὲ φαίνονται. Ἀπὸ μακριὰ μόνο κάποτε φτάνουνε σβυστὰ τὰ μουκαητά τους.

— Θὰ μᾶς τις φέρουνε πάλε πίσω, καλέ; ρωτᾷ ὁ Θύμιος πού σπάζει τὸ μυᾶλουδάκι του γιὰ νὰ ξηγήσῃ τὸ φέροσιμο τοῦ πατέρα του.

Ὁ Βασίλης ζαρώνει τὰ χεῖλια του. Δὲν τοῦ πάει νὰ πῇ ψέμματα.

— Γιατί μᾶς τις πήρανε, πατέρα; ρωτᾷ ἡ Κατερίνα σοβαρεμένη κατὰ σπουδαῖο βάζοντας μέσα στὸ ξανθὸ κεφαλάκι της.

— Γιατί χρουστᾶμε, παιδί μου, μουρμουρίζει ὁ Βασίλης κοιμισμένα.

Γουρλώνει τὰ ματάκια του ὁ Θύμιος γιὰ νὰ ξηγήσῃ τὴν πρωτάκουστὴ λέξη μὲ τὴν ἰδέα πὼς γίνεται ἔτσι σοφώτερος.

Ὁ Βασίλης μπαίνει στὸ σπίτι.

— Τί κάνουνε οἱ ἀγελάδες; ρωτολογιέται ἡ ἄρρωστη κάτω ἀπὸ τὴ χοντρή βελέντζα πού τις ἀγκυλώνει τὰ μάγουλα, δίχως νὰ βγάλῃ ὅξω τὴ μύτη της.

— Ὅξω, βόσκουνε, ἀποκρίνεται κεῖνος σιγαλά.

Νυχτώνει.

— Σῦρε, Βασίλη, νάρμεξῃς τις ἀγελάδες καὶ φέρε μου μιὰ κούπα γάλα νὰ δροσιστῶ, μουρμουράει ἡ ἄρρωστη.

Βγαίνει ὁ Βασίλης στὴν ἀλή, φωνάζει τὴν Κατερίνα, τῆς δίνει τὴν κούπα, τῆς βάζει καὶ μερικὲς πεντάρες στὴ χούφτα.

— Γλήγορα νὰ ρθῇς, τῆς φωνάζει, ἐνῶ κεῖνὴ φεύγει τρέχοντας. Ὁ σκύλος τὴν παίρνει ἀπὸ πίσω γιὰ συντροφιά.

Νύχτα βαθειά. Σιγαλιά. Ὅλοι μέσα κοιμοῦνται.

Ὁ Βασίλης κάθεται στὸν κῆπο καταμόναχος, συλλογισμένος.

Ἡ γὺς ἀχνίζει ἀκόμα, τὸ χῶμα καίει.

Τὸ φεγγάρι περνᾷ ἀπὸ πάνω τοῦ ἀργά, θλιμένο. Κάποιο τριζόνι τραγουδάει μέσα στὸ βάλτο.

— Σὰ σηκωθῇ καὶ δὲ βοῇ τὰ ζωντανά της, τί θὰ πῇ; Τί ζωὴ πιά εἶναι αὕτη; Σὰ σκλάβος δουλεύω χρόνια τούτῃ τῇ γίς. Ποῦναι τὰ χαῖρα μου, ποῦναι τὰ κόπια μου; Ἀνάθεμά τηνε τέτοια ζωὴ! Νὰ εἴμαστε δίκαιοι, μᾶς εἶπε τις προάλλες ὁ Δεσπότης ἀπὸ τὴν ἐκκλησιά. Δὲ βασίλειαι Δεσποτά μου!

Ἀναστέναξε καὶ σκούπισε ἀπὸ τὸ κούτελό του τὸ ψημένον τὸν ἴδρωτα μὲ τῇ χούφτῃ του τῇ ροζάρικῃ. Γύρισε τὸ κεφάλι του καὶ κοίταξε πέρα. Τὸ νερὸ ἔτρεχε μέσα σταυλάκια ποτίζοντας τὰ ραποσίτια τοῦ γείτονά του τοῦ ἄρχοντα. Μὲ τις ὥρες καὶ τὸ νερὸ, τοῦ Θεοῦ τὸ νεράκι. Ὡρες ποτίζει ὁ γείτονας ξέννοιαστα σὰ νὰ μὴν ἔχη σκοπὸ νὰ τὸ κόψη. Τὸν βλέπει ἀπὸ μακρὰ μὰ νὰ σηκώνεται, μὰ νὰ σκύβῃ πάνω στὰ ψηλὰ ἀραποσίτια του. Κάμπος ἀτέλειωτος!

Τὰ στέρια κατεβήκανε. Ὁ πετεινὸς λάλησε.

— Αἱ, γείτονα, θέλουμε καὶ μεῖς νὰ ποτίσουμε, βάζει μὴ φωνὴ μέσα στὴ σιγαλιὰ τῆς νύχτας.

Καμμιὰ ἀπόκριση. Τὸ νερὸ γοργοκυλάει χαρούμενο κ' ἡ μονότονη μουσικὴ τοῦ αὐλακιοῦ ἀντισκόβει τῇ σιγαλιᾷ. Κοιτάζει τὰ ραποσίτια του. Διπᾶνε τὰ ἔρημα, καήκανε. . . Ἡ ὥρα πέρασε, τὴν ἔφαγε ὅλη ὁ γείτονας. Πότε νὰ ποτίσῃ πιά αὐτὸς ποὺ περιμένει ὁ παρακατιανὸς του νὰ πάρῃ τὸ νερὸ;

Φορτώνεται τὸ τσαπὶ, καθὼς τὸ κρατοῦσε στὰ χέρια, πηδάει τὸ φράχτη. Τὸ σκυλὶ τοῦ γείτονα ἀρχίζει νάλυχτάη.

— Τί ζητᾷς ἐδῶ τέτοια ὥρα; ρωτᾷ ὁ γείτονας φοβιμένος.

— Τίς ἀγελάδες μου μοῦ τίς πῆρες γιατί σοῦ χρώσταγα, ἄμ τὸ νερὸ τοῦ Θεοῦ γιατί μοῦ τὸ κόβεις; Δὲ θέλουμε νὰ φᾶμε καὶ μεῖς ψωμί; ρωτᾷ πενιμένος ἀπὸ τὸ θυμὸ του.

Σωπαίνουνε κάμποσο.

— Πήγαινε ἀπὸ δῶ. Ὅ,τι μ' ἀρέσει θὰ κάνω, λόγο δὲ θὰ σοῦ δώσω.

— Τὸ νερὸ σὲ ρωτάω γιατί μοῦ τὸ κόβεις; ξαναρωτᾷ.

Τὸ αἷμα τοῦ ἀνέβηκε τώρα στὸ κεφάλι.

— Σοῦ εἶπα πήγαινε ἀπὸ δῶ, ψωριάη. . .

Σήκωσε τὸ τσαπὶ καὶ τοῦ τὸ κατέβασε στὸ κεφάλι. Τὰ αἷματα κατεβήκανε στὰ μοῦτρα του, μουγκρίσε κ' ἔπεσε χάμω, μέσα στὰ ραποσίτια του.

— Φονιά, μουγκρίσε.

— Κλέφτη, ψιθύρισε κεῖνος σὰ νὰ βγαλε κάποιον βάρος ἀπὸ πάνω του.

Τὸ φεγγάρι κοίταζε περίεργο.

Νόμισε πὼς τὸν ξέκανε.

Ἐφυγε τρέχοντας, πήδησε τὸ φράχτη. Τὸ πρωὶ οἱ στρατιῶτες ποὺ ψάχνανε, τὸνε βρῆκανε μέσα στὸν ἀχειριῶνα κάτω ἀπὸ κάτι δεμᾶτια σανό.

— Σκότωσες κοτζάμ νοικοκύρη, τοῦπε ἓνας στρατιώτης.

— Πᾶει ὁ πατέρας! ψιθυρίζει ὁ Θύμιος βλέποντας τὸν πατέρα του νὰ τὸν παγαίνουνε δεμένο πιστάγκωνα.

Τὰ μικρὰ του ματάκια ἀστράφτανε ἀπὸ τὴν ὀργὴν ποὺ τοῦ πλημμυρίζει τὸ μισθὸ τοῦ στήθος τῇ στιγμῇ ἐκεينῇ σφίγγει τὴν κορδιά τοῦ κοιτάζει, κοιτάζει καὶ κατὰ παραξένες σκέψεις τοῦ

ἀνεβαίνουνε για πρώτη φορὰ στὸ κεφάλι Κάτι ξυπνάει
μέσα του

— Βασίλη, Βασίλη; Μὰ δὲν ἀκοῦς πιά; φωνάζει μέσα ἀπὸ
τὰ ρούχα ἢ ἀρρωστη

ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΡΟΡΙΤΗΣ

ΛΗΣΜΟΝΗΜΕΝΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ

Ο ΕΡΩΣ ΚΑΒΑΛΛΑΡΗΣ

Ο τυφλὸς - ὁ Ἔρωτας
μέσ' στοὺς δρόμους γέλωτας
καὶ παιχνίδι γένουνταν
ὅπου κι' ἂν ἐφαίνονταν.

Τοίχου - τοίχου σέρνονταν,
σκόνταφτε καὶ γδέρνονταν,
ἐπεφτε, σηκώνονταν,
μέσ' στῆς λάσπες χώνονταν.

Γέροντες τὸν ὕβριζαν,
τὰ παιδιὰ τὸν σφύριζαν,
τὸ κατόπι τ' ἔτρεχαν
κι' ὅλοι τὸν κατέτρεχαν.

Βλέποντάς τον πόνεσα,
κι' ἔτρεξα ὅσο ἔμπορσα,
πῆρα καὶ τὸν ἔσερνα
κ' ἤσυχα τὸν ἔφερνα.

Ὕστερα σταμάτησε
κ' ἐλαφρὰ μ' ἐπάτησε
καὶ στῆ γῇ τεντώθηκε
σὰ νὰ ἐνεκρώθηκε.

Φίλε, λέγει, πιάστηκα
καὶ κατακουράστηκα
παρε με στὸν ὦμο σου

Σκύπτω καὶ τεντώνομαι,
τὸν καταφορτώνομαι,
καὶ τὸ δρόμο πιάνομε
καὶ στὸ σπῖτι φτάνομε.

— Φίλε, λέγω, ὀρίσατε,
τὴν καβάλλα ἀφήσατε,
γιὰ νὰ ξαποστάσωμε
καὶ νὰ ἡσυχάσωμε.

— Φίλε, μ' ἀποκρίνεται,
τοῦτο μόν' δὲ γίνεται·
Ἔρως, ποῦ φορτώνεται,
πιά δὲ ξεφορτώνεται.

† Κ. ΠΙΚΚΟΛΟΣ

ΥΓΙΕΙΝΗ ΤΗΣ ΨΥΧΗΣ

Πᾶς ἄνθρωπος φέρει ἐν ἑαυτῷ σπέρμα τι παραφροσύνης. Ἡ γαλήνη καὶ ἡ ἐργασία τοῦ πνεύματος εἶνε τὰ μόνα ἱκανὰ μέσα διὰ νὰ προλάβουν τὴν ἀνάπτυξιν αὐτῆς.

*

Ἀναζητεῖ τὸ ὥραϊον. Τὸ ὥραϊον εἶνε ἡ τροφή τοῦ Ἀγαθοῦ καὶ τῆς Ὑγείας.

*

Ὅτι συμφέρει νὰ διατηρῶμεν πάντοτε δὲν εἶνε τόσον τὰ φῶτα τῆς διανοίας, ὅσον ἡ ἀταραξία καὶ ἡ γαλήνη τῆς ψυχῆς.

*

Δὲν ἀρκεῖ νὰ θεωρῇ τις ἑαυτὸν ὡς ἀντικείμενον· πρέπει συγχρότως νὰ μεταχειρίζεται ἑαυτὸν καὶ ὡς ἀντικείμενον.

*

Ἡ φύσις ἔδωκεν εἰς τὸν ἄνδρα ἐνεργητικότητα ἀποφασιστικὴν καὶ δραστηρίαν, εἰς δὲ τὴν γυναῖκα ζωὴν καὶ φύσιν παθητικὴν ὁ νόμος, ὅστις ἔδειξε τὴν διαφορὰν ταύτην μεταξὺ τῶν φύλων, δὲν δύναται νὰ παραβιωθῇ ἀτιμωρητί.

*

Ὑπάρχει φάρμακον πρὸς παράτασιν τῆς ζωῆς; Εἰς τοὺς γνωρίζοντας αὐτὸ διδάξατε μᾶλλον τὴν τέχνην τοῦ νὰ τὴν ὑποφέρουν.

ΕΛΛΗΝΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΕΣ
ΚΑΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ ΑΝΑ ΤΗΝ ΑΝΑΤΟΛΗΝ

Ὁ Λέσβιος τὴν πατρίδα ἐν Σμύρῃ δ' ἐγκατεστημένος ἐγκριτοῦς ἐπιστήμων καὶ δικηγόρος κ. Νικ. Π. Ἐλευθεριάδης τυγχάνει ἀπὸ πολλοῦ λίαν γνωστός ἀνὰ τὸν ἐπιστημονικὸν κόσμον ἐν τε τῇ Ἀνατολῇ καὶ ἐν Εὐρώπῃ ὡς διαπρεπὴς Ἀνατολιστὴς (orientaliste) καὶ συγγραφεὺς πρωτοτύπων καὶ περισπούδαστων ἔργων, μεταξὺ τῶν ὁποίων προέχουσιν «Ἡ Ἀκίνητος Ἰδιοκτησία ἐν Τουρκίᾳ» καὶ αἱ «Ἀνατολικαὶ Μελέται, ἥτοι τὰ Προνόμια τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου κρινόμενα κατὰ Ἀνατολικὰς πηγάς». Ἀπὸ τῆς τελευταίας ταύτης συγγραφῆς του ἀνέτρεphen ἄρδην τὰς τέως περὶ Προνομίων τῶν Πατριαρχείων κρατούσας παρ' ἡμῖν καὶ παρὰ τοῖς ξένοις ἰδέας καὶ δοξασίας, ἀνοίξας νέαν ὁδὸν εἰς τὴν ἐπιστήμην καὶ βάσινας τὰ Προνόμια ἐπὶ ἀσφαλῶν καὶ ἀδιασειστών βάσεων. Διεξημενέομεν τὴν γνώμην τῶν ειδικῶν, ὅτι ὁ κ. Ἐλευθεριάδης εἶνε ἀδιαφιλονεικῆτως ὁ ἐνδεδειγμένος καθηγητὴς τοῦ Ἑθνικοῦ Πανεπιστημίου ὧσέποτε, ὡς καὶ ἐν Εὐρώπῃ, ἠθέλεν ἰδουθῆ καὶ ἐν Ἑλλάδι ἔδρα τῶν Ἀνατολικῶν σπουδῶν, ἥς ἡ ἔλλειψις τόσον αἰσθητὴ ἐγένετο κατὰ τὰς τελευταίας μάλιστα περιπετείας καὶ ὀξείας κρίσεις τῶν ἐθνικῶν ἐν τῇ Ἀνατολῇ πραγμάτων].

ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ ΤΟΥΡΚΙΚΟΝ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ

Ὁ δέκατος πέμπτος αἰὼν θεωρεῖται παρὰ πολλῶν ὡς ὁ κατ' ἐξοχὴν αἰὼν τῶν ἀνακαλύψεων καὶ ἐφευρέσεων καὶ ἀπὸ τοῦ αἰῶνος τούτου ἀρχίζει ἡ ἱστορία τῶν νεωτέρων χρόνων. Τῇ 1453 ἡλώθη ἡ Κωνσταντινούπολις ὑπὸ τῶν Τούρκων, φυγάδες δὲ Ἕλληνες, μεταδάντες εἰς Εὐρώπην, μετέδωκαν τὰ Ἑλληνικὰ φῶτα καὶ τὸν ἔρωτα πρὸς τὴν ἐπιστήμην καὶ τὴν κλασικὴν ἀρχαιότητα. Κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦτον ἀνεκαλύφθη (1492) ἡ Ἀμερικὴ ὑπὸ τοῦ Κολόμβου καὶ ὁ Vasco de Gama ἔφθασε διὰ θαλάσσης εἰς Ἰνδίας ἐπίσης κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦτον (1436) ἐφευρέθη καὶ ἡ τυπογραφία ὑπὸ τοῦ Guttemberg, ἥτις ἐπὲρ πᾶσαν ἄλλην ἐφεύρεσιν ἔσχε μεγίστην ἐπίδρασιν ἐπὶ τοῦ ἐν γένει Εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ καὶ καταρρίψασα τοὺς φραγμούς, οἵτινες λόγῳ τοῦ δυσσευρέτου ἢ τῆς ἀκριβείας τῶν χειρογράφων βιβλίων παρενετίθεντο μέχρι τότε εἰς τὴν ἐκλαίκευσιν τῆς παιδείας, συνετέλεσεν εἰς τὴν διάδοσιν τῶν γραμμάτων καὶ ἐπιστημῶν εἰς εὐρύτατον κύκλον καὶ κατέστησε προσιτὰ τὰ γράμματα εἰς τὰς πενεστέρas λαϊκὰς τάξεις

Ἡ τέχνη τῆς τυπογραφίας, μολὶς ἐφευρέθησα ἐν Γερμανίᾳ, ἐξη-

Authorized licensed use limited to: IP72.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istori
Restrictions apply.

πλώθη ἐντὸς ἐλαχίστου χρονικοῦ διαστήματος καθ' ὅλην τὴν χριστιανικὴν Εὐρώπην. Τῇ 1462 ἰδρύετο τὸ πρῶτον τυπογραφεῖον ἐν Βιέννῃ, τῇ 1465 ἐν Ῥώμῃ, τῇ 1469 ἐν Βενετίᾳ καὶ Μιλάνῳ, τῇ 1470 ἐν Παρίσις, τῇ 1474 ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ Ἰσπανίᾳ, τῇ 1486 ἐν Ρωσίᾳ, ἐνθ' ὅλως τῇ 1726, ἦτοι τρεῖς σχεδὸν ὁλοκληίρους αἰῶνας ἀπὸ τῆς ἐφευρέσεως τῆς τυπογραφίας, ἤνοιξε τὸ πρῶτον ἐν Κωνσταντινουπόλει Τουρκικὸν τυπογραφεῖον καὶ τοῦτο παρὰ χριστιανοῦ ἀρνησιθρήσκου ὀνόματι Μπασματζή Ἰβράῃμ, μόλις δὲ ἀνοίξαν ἔνεκα τῆς κατακραυγῆς, ἥτις ἡγέρθη ἐναντίον του παρὰ τε τῶν Οὐλεμὰ καὶ τοῦ λαοῦ, ἠναγκάσθη τὰ κλείσειν.

Ποιοὶ λόγοι ἀρὰ γε συνετέλεσαν εἰς τὸ νὰ εἰσαχθῇ τοσοῦτον ἀργὰ ἡ τυπογραφία παρὰ τοῖς Τούρκοις, καὶ διατί, μόλις εἰσαχθεῖσα, νὰ προκαλέσῃ θυσασκευίας καὶ ὀχλαγωγίαν ἐναντίον της;

Δέον νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν ὅτι τότε, καθ' ὃν χρόνον ἐγένετο ἡ πρώτη ἀπόπειρα εἰσαγωγῆς τῆς τυπογραφίας ἐν Τουρκίᾳ, αὕτη διετέλει: ἐξ ὁλοκληίρου Κράτος Θεοκρατικόν, καθ' ὅλην τὴν κυρίαν σημασίαν τὸν λέξουν καὶ ὑπὸ τὴν πλεόν ἄκρατον μορφήν. Ἀνωθεν ὢν ὁ Σουλτᾶνος καὶ χαλίφης (διάδοχος τοῦ προφῆτου Μωάμεθ) ἀρχηγὸς τῶν πιστῶν, προστάτης τῆς πίστεως καὶ τοῦ νόμου, « ἡ σικιά τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς ». Μόνη νομοθεσία τοῦ Κράτους ἡ Ἰερά Βίβλος (Κοράνιον) καὶ ὁ ἐκ ταύτης ἀπορρέων καὶ ἐπὶ ταύτης βασιζόμενος Ἰερὸς Νόμος (Σεριάτ), ὁ παρὰ τοῦ Θεοῦ τῷ προφῆτῃ Μωάμεθ ἀποκαλυφθεὶς καὶ διὰ τοῦτο τέλειος καθ' ὅλα καὶ ἀμετάβλητος, ισχύων ἕσας! καὶ ἀποτελὼν ὁλοκληρωτικὴν καὶ ἀναπόσπαστον μέρος τῆς Μουσουλμανικῆς θρησκείας. Καὶ ἡ τοιαύτη νομοθεσία δὲν περιωρίζετο μόνον εἰς νομικὰς κυρίως διατάξεις, ἀλλὰ διεῖπε τὰ πάντα—καὶ τὸν πολιτικὸν καὶ θρησκευτικὸν καὶ κοινωνικὸν καὶ οἰκονομικὸν βίον καὶ τὴν ἀνωτέραν καὶ κατωτέραν ἐκπαίδευσιν καὶ τὰ ἥθη καὶ ἔθιμα μέχρι καὶ τῶν ἐλαχίστων λεπτομερειῶν. Οἱ Οὐλεμὰ (πληθ. τοῦ ἀλήμ, σοφός) ἦσαν οἱ μόνοι ἐρμηνευταὶ καὶ ἐφαρμοσταὶ τοῦ Ἰεροῦ Νόμου καὶ ἐξ αὐτῶν διωρίζοντο οἱ δικασταὶ καὶ λειτουργοὶ νῦν γένει τῆς Θείας, τὸ δὲ Σεῖχουλ-ισλαμᾶτον, ἡ προϊσταμένη τῶν Οὐλεμὰ Ἀρχή, ὡς ἔργον καὶ καθήκον ἐξήσκει τὴν ἐρμηνείαν καὶ ἐφαρμογὴν τοῦ Ἰεροῦ Νόμου.

Κατὰ τὴν Ἰεράν Μουσουλμανικὴν παράδοσιν (Σουνέτ), ἀποτελοῦσαν σὺν τῇ Κορανίῳ μίαν τῶν κυρίων πηγῶν τοῦ Ἰεροῦ Νόμου, ὁ Προφῆτης Μωάμεθ εἶπεν: « οἱ πιστοὶ (Μουσουλμᾶνοι) ὀφείλουσι νὰ εἶναι πάντοτε προσεκτικοί, ἵνα μὴ ἀκολουθῶσι τοὺς τρόπους καὶ τὰ ἥθη καὶ ἔθιμα τῶν ἀπίστων. Ὅστις μιμεῖται ἕτερον λαὸν καὶ ἀκολουθεῖ τὰ ἥθη καὶ ἔθιμά του, κρίνεται ὡς ἀνήκων εἰς τὸν λαὸν τοῦτον καὶ κατατάσσεται μετὰ τῶν ἀπίστων ». Ποία ἡ ἔκτασις τοῦ διὰ τῆς ῥήτρας ταύτης τοῦ προφῆτου καθιερωμένου ἀξιώματος; Τὸ τοιοῦτον ὡς πρὸς τὴν ἐφαρμογὴν εἶναι ἔργον ἐρμηνείας (Ἰβζιχάτ) καὶ ἡ ἐρμηνεία εἶναι ἔργον τῆς ἀποκλειστικῆς δικαιοδοσίας τῶν Οὐλεμὰ. Τὸ δὲ πρὸς τὴν ἐρμηνείαν, ὡς οἱ πιστοὶ ὀφείλουσι νὰ προστάσσωνται πάντοτε ἀπὸ τοῦ νὰ ἀκολουθῶσι τὸ παράδειγμα τῶν μὴ πιστῶν.

τάς περιστάσεις δὲ ἐκείνας, καθ' ὅς θά ἤδυναντο νὰ μιμηθῶσιν αὐτοῦς, χωρὶς νὰ ἀμαρτήσωσιν, ἀπόκειται εἰς τοὺς Οὐλεμὰ μόνον νὰ καθορίσωσι, ὡσάκις παρίσταται ἀνάγκη.

Ὅταν ὁ Ἰβραήμ, ὁ πρῶτος Τούρκος τυπογράφος, ἤνοιξεν ἐν ἔτει 1726 ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Σουλτάν Ἀχμέτ τοῦ Γ', τὸ πρῶτον Τουρκικὸν τυπογραφεῖον, θελήσας κατὰ τοῦτο νὰ μιμηθῇ τοὺς Εὐρωπαίους, ἔδει νὰ ἐξετάσῃ προηγουμένως κατὰ πόσον ἡ καινοτομία του αὕτη θά ἔθιγε τὸν Ἰερὸν Νόμον, καὶ ἔάν ἦτο σύμφωνος πρὸς τὰ θεμελιώδη δόγματα κατὰ τὰς γενικὰς ἀρχὰς τῆς νομοθεσίας ταύτης ἢ μήπως τυχὸν ἀντέκειτο πρὸς αὐτήν. Ἐπρεπε νὰ ἐξετασθῇ προηγουμένως τοῦτο παρὰ τῶν ἀρμοδίων κατὰ βάθος καὶ πλάτος καὶ ἐκδοθῇ ἡ σχετικὴ γνωμοδότησις (Φετβά) τοῦ Σεῦχουλισλαμάτου, τῆς προϊσταμένης ταύτης ἀρχῆς ἀπάντων τῶν Οὐλεμὰ. Μὴ γενομένων τούτων, τὸ πρῶτον τυπογραφεῖον διήγειρε κατὰ πρῶτον τὴν περιέργειαν τοῦ λαοῦ καὶ ἡ περιέργεια μετετρέπη εἰς ἀγανάκτησιν ἐναντίον τοῦ Μπασματζῆ Ἰβραήμ, ὡς μιμουμένου τοὺς ἀπίστους καὶ ἐκτυπῶντος κατὰ τὸν τρόπον τῶν ἀπίστων τὰ Μουσουλμανικὰ βιβλία.

Μέγας Βεζύρης τότε διατέλει ὁ Ἰβραήμ Πασᾶς, ψημίζομενος ἐπὶ νουνεχία καὶ μαθήσει καὶ εὐρεῖα ἀντιλήψει, Σεῖχουλ - Ἰσλάμ δὲ ἦτο ὁ Ἀπουλλάχ, διακρινόμενος ἐπίσης διὰ τὴν σοφίαν καὶ τὰς γνώσεις του. Ἀμφότεροι ἤθελον νὰ ὑποστηριχθῇ ἡ τυπογραφία ἐν Τουρκίᾳ καὶ μὴ ἀποτύχῃ ἡ ἀπόπειρα τῆς ἰδρύσεως τοῦ πρώτου Τουρκικοῦ τυπογραφείου. Πρὸς τοῦτο ἐνεργείαις τοῦ Μεγάλου Βεζύρου ἐζητήθη ἡ γνωμοδότησις τοῦ Σεῦχουλισλαμάτου κατὰ πόσον ἡ τυπογραφία εἶνε σύμφωνος ἢ μὴ πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ Ἱεροῦ Νόμου, καὶ ἔάν τυχὸν ἀντίκειται κατὰ τι αὕτη πρὸς τὸ πνεῦμα τῆς θρησκείας καὶ τῆς νομοθεσίας.

Ὁ πρὸς τοῦτο ἐκδοθεὶς *φετβά* (ἐπίσημος γνωμοδότησις) ἔχει οὕτω :

Ἐρωτήματα :

« Ἐάν τις (ὁ Ζεῖνδ) ἀναλάβῃ τὴν ὑποχρέωσιν νὰ μιμῆται τὸν χαρὰκτῆρα τῶν χειρογράφων ὡς π.χ. λεξικῶν, βιβλίων, πραγματευομένων περὶ λογικῆς, φιλοσοφίας, ἀστρονομίας καὶ λοιπῶν ἐπιστημονικῶν συγγραμμάτων καὶ πρὸς τοῦτο κατασκευάζων τύπους (στοιχεῖα) ἐκτυποῖ μὲ αὐτοὺς βιβλία ἀπολύτως σύμφωνα μὲ τὰ πρωτότυπα χειρόγραφα, εἶναι θεμιτὴ καὶ νόμιμος ἡ τοιαύτη ἐπιχείρησις του ; »

Ἀπάντησις :

« Ἐάν τὸ πρόσωπον, τὸ ἀναλαβάνον τὴν ἐπιχείρησιν, εἶναι ἐξησκημένον ἐν τῇ τέχνῃ τῆς τυπογραφίας καὶ ἔχῃ τὸ χάρισμα νὰ χύνῃ ἀλφαριθμητικὰ στοιχεῖα καὶ ἐκτυπῶνῃ μὲ αὐτὰ βιβλία πιστὰ καθ' ὅλα καὶ ἀκριβῶς σύμφωνα μὲ τὰ χειρόγραφα, λαμβανομένου ὑπ' ὅψιν ὅτι ἡ τοιαύτη ἐπιχείρησις ἐπάγεται πλεῖστα πλεονεκτήματα, ὡς π.χ. τὴν ταχύτητα ἐν τῇ ἐργασίᾳ, τὴν εὐκολίαν τῆς ἐκτυπώσεως μεγίστου ἀριθμοῦ ἀντιτύπων βιβλίων καὶ τὴν ἐκ τούτου ἐπερχομένην εὐθηνίαν εἰς τὴν τιμὴν τῶν ἐντύπων καὶ ὑπὸ τὸν ρητὸν ὅρον, ἵνα ἰδιαιτέρα ἐπιτροπὴ ἐκ σοφῶν καὶ πεπειραμένων Οὐλεμὰ ἐπιβλέπῃ εἰς τὰς ἐργασίας τοῦ τυπογραφείου, ὥπως μὴ συμβαίνωσι

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Isotaxias
Restrictions apply.

τυπογραφικά σφάλματα, ἡ τυπογραφία καθίσταται χρήσιμος καὶ ἐπωφελὴς καὶ τὰ μάλιστα ἀρεστή εἰς τὸν νόμον καὶ συνεπῶς ἀποτελεῖ νόμιμον καὶ θεμιτὴν ἐπιχείρησιν».

Ὅπως βλέπουμεν καὶ ἐκ τοῦ πρώτου μέρους (ἐρώτημα) τῆς γνωμοδοτήσεως ταύτης, ἡ τυπογραφία χαρακτηρίζεται ὡς τέχνη μιμητική, διότι διὰ ταύτης ὁ τυπογράφος ἀπομιμείται τὰ χειρόγραφα. Ἀλλὰ χαρακτηριζομένη ἀπλῶς καὶ μόνον ὡς τέχνη μιμητική ἡ τυπογραφία, θὰ ἦτο ἀποκρουστέα κατὰ τὸν Ἱερὸν Νόμον (Σερῆ) καὶ ἀντίθετος πρὸς τὸ πνεῦμα αὐτοῦ, ἀφοῦ καὶ τὸ θέατρον, ἐνθ' ἀπομιμῶνται οἱ ἡθοποιοὶ τὰς πράξεις καὶ κινήσεις τῶν ἀνθρώπων καὶ ἡ ζωγραφικὴ, ἡ παριστάνουσα, ἐπομένως μιμουμένη, ἐν τῇ ἀναπαράστασι δι' εἰκόνων, ἀνθρώπους καὶ ζῷα, ὡς ἐπίσης καὶ αὐτὴ ἡ μουσικὴ εἶναι ἀθέμιτοι τέχναι καὶ ἡ ἐξάσκησις αὐτῶν δὲν συνιστάται εἰς τοὺς πιστοὺς.

Ἡ πράξις λοιπὸν τοῦ τυπογράφου Ἰβραῆμ διττῶς ἐσκανδαλίζει τὰ πλήθη, διότι καὶ ἐμμεῖτο τοὺς τρόπους τῶν ἀπίστων, ἐπιχειρῶν νὰ ἐκτυπῶνῃ βιβλία κατὰ τὸν παρὰ τούτοις εἰθιζόμενον τρόπον, καὶ συνάμα ἡ τοιαύτη πράξις τοῦ ἴτου αὐτῇ καθ' ἑαυτὴν πράξις μιμητική, ἀπομιμουμένη τὰ χειρόγραφα καὶ ὡς ἐκ τούτου φαινομενικῶς τοῦλάχιστον ἐφαίνεται ὡς ἀντιστρατευομένη πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ Ἱεροῦ Νόμου. Ἐδεῖ λοιπὸν μετὰ πολλῆς περισκέψεως καὶ μετὰ πάσης τῆς δυνατῆς ἐπιμελείας νὰ μελετηθῇ καλῶς καὶ ἐξελεγχθῇ θεόντως καὶ ἐπισταμένως τὸ ζήτημα καὶ ἀποδειχθῇ ἡ σχέσις τῆς τυπογραφίας πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ Ἱεροῦ Νόμου. Καὶ ὁ Φετῶ τοῦ Σεῖχουλιλαμάτου, συνταχθεὶς μετὰ πάσης περισκέψεως καὶ μετὰ προηγουμένην ἀνάλυσιν τῶν στοιχείων ἐκείνων, ἅτινα ἀπαρτίζουσι τὴν τέχνην τῆς τυπογραφίας, καὶ μετὰ τὴν ἀπαρίθμησην τῶν μεγάλων ὠφελειῶν, ἃς παρέχει αὐτὴ εἰς τὴν ἀνθρωπότητα, χαρακτηρίζει τρόπον τινὰ ταύτην κυρίως οὐχὶ ὡς τέχνην μιμητικὴν ἀλλ' ὡς τελειοποιήσιν μάλλον τῆς γραφῆς καὶ λίαν ἐπωφελὴ καὶ χρησίμους καὶ ὡς τοιαύτην θεμιτὴν καὶ νόμιμον.

Μετ' ὅλον ὅμως τὸ κύρος τῆς τοιαύτης γνωμοδοτήσεως τοῦ Σεῖχουλιλαμάτου, ὁ πρῶτος Τοῦρκος τυπογράφος Μπασματζὶ Ἰβραῆμ δὲν ἐτόλμα νὰ ἀνοίξῃ τὸ τυπογραφεῖόν του· ἐφοβεῖτο καὶ πάλιν διὰ τὴν ἐπιχείρησιν του, διότι καὶ αὐτὴ ἡ ζῶή του διέτρεχε κίνδυνον: Ἐπρεπεν ἡ γνωμοδότησις νὰ περιβληθῇ, ὅπως ἐγένετο εἰς παρομοίας περιστάσεις, τὸν μάλλον ἐπίσημον χαρακτῆρα, νὰ γνωστοποιηθῇ καταλλήλως εἰς τὸ κοινὸν καὶ πρὸ παντὸς νὰ κατευνοασθῇ ἡ ἐπικρατοῦσα λαϊκὴ ἀγανάκτησις ἐναντίον του. Πρὸς τοῦτο ἐζητήθη καὶ ἡ γνώμη καὶ ἄλλων ἐπὶ σοφία καὶ ἀρετῇ πεφνημισμένων ἐν Κων/πόλει Οὐλμαῖ, εἴτε διατελεσάντων ἄλλοτε εἰς τοιαύτας περιδεδίτους θέσεις. Οὕτω ἠρωτήθη καὶ ἡ γνώμη τῶν δύο ἐν ἐνεργείᾳ τότε Καζηασκέρ (Ροῦμελῆς καὶ Ἀνατολῆς) καὶ ἕξ ἐτέρων Οὐλμαῖ, διατελεσάντων ἐν τῇ ὑψηλῇ τούτῃ δικαστικῇ ἀξιωματίᾳ, ὡς ἐπίσης καὶ τοῦ Ἰσταμπὺλ Καδισὶ καὶ πέντε ἐτέρων ἐκ τῶν Οὐλμαῖ, καταλαβόντων καὶ τὴν ἐπὶ τῇ ἐκδόσει τοῦ Ἱεροδίκου Κωνσταντινουπόλεως

καὶ ἦδη ἐν διαθεσιμότητι εὐρισκομένων, ἅπαντες δὲ οὗτοι εὐρέθησαν σύμφωνα καὶ ἐνέκριναν τὴν γνωμοδότησιν τοῦ Σεῖχουλισλαμάτου.

Μετὰ τὰς τοιαύτας γνωμοδοτήσεις καὶ ἐπὶ τῇ βάσει αὐτῶν καὶ πρὸς ἐπικύρωσιν αὐτῶν ἐξεδόθη ὑπὸ ἡμερομηνίας 15 Ζηλγιδῆς 1139 (1727) καὶ ἰδιαίτερον Αὐτοκρ. Διάταγμα (Χάττη Σερίφ) τοῦ Σουλτάν Ἀχμέτ τοῦ Γ', δι' οὗ ἐπετράπη ἡ εἰσαγωγὴ τῆς τυπογραφίας.

Τὸ Αὐτοκρατορικὸν Διάταγμα τοῦτο ἦτο ἡ συμπλήρωσις τῆς γνωμοδοτήσεως τοῦ Σεῖχουλισλαμάτου, διότι κατὰ τὸ τότε ἄκρατον θεοκρατικὸν πολίτευμα τῆς Τουρκίας ὁ Σουλτάνος δὲν ἐξήσκει ὑπὸ τὴν κυρίαν σημασίαν τῆς λέξεως νομοθετικὴν ἐξουσίαν, οὔτε ἠδύνατο νὰ θέτῃ αὐτοδούλως νόμους εἰς τὸ Κράτος του, ἀφοῦ τὴν ἐν ἰσχύϊ νομοθεσίαν ἀπετέλει ὁ Ἱερὸς Νόμος, ὁ ἀποκαλυφθεὶς παρὰ τοῦ Θεοῦ καὶ ὡς τοιοῦτος τέλειος καθ' ὅλα καὶ ἀμετάβλητος καὶ περιλαμβάνων τὰ πάντα, τὰ τε ὄντα, τὰ τ' ἐσόμενα. Ἐὰν λοιπὸν παρουσιαζέτο περίστας νὰ κριθοῦν κατὰ νόμον, νῦν τὸ πρῶτον παραγόμεναι καὶ ἐμφανιζόμεναι νομικαὶ σχέσεις, εἰς τὸ Σεῖχουλισλαμάτον ἀπέκλειτο διὰ τῆς ἐρμηνείας ('Ιδξδixάδ) νὰ χαρακτηρίσῃ νομικῶς ταύτας καὶ ἐφαρμόσῃ ἐν ταῖς λεπτομερεσίαις τοὺς ἰδιαιτέρους κανόνας τοῦ Ἱεροῦ Νόμου. Ὁ Σουλτάνος ἐδικαιούτο νὰ θέτῃ ἰδιαίτερα κανονιστικὰ διατάγματα (Κανούν, νixάμ) εἰς τὰς περιστάσεις μόνον ἐκείνας, καθ' ἃς ὁ Ἱερὸς Νόμος ἐπαφίνει εἰς αὐτὸν τὸ δικαίωμα νὰ τὰς κανονίσῃ κατὰ βούλησιν, χωρὶς ὅμως διὰ τῶν τοιούτων διαταγμάτων νὰ δύναται νὰ καταργήσῃ ἢ τροποποιήσῃ τὸν Νόμον. Ὁ Προφήτης εἶπεν: « πᾶς νέος νόμος ἀποτελεῖ νεωτερισμόν » πᾶς νεωτερισμὸς ἀποτελεῖ ἀποπλάνησιν, καὶ πᾶσα ἀποπλάνησις ἄγει εἰς τὸ αἰώνιον πῦρ τῆς κολάσεως » (Χαδῆς).

Ἐν τῇ ὥς εἰρηται Αὐτοκρατορικῇ Διατάγματι, ἐκθεαίρονται ἐν πρώτοις τὰ καλὰ τῆς γραφῆς, διότι διὰ τῆς γραφῆς διητηρήθησαν τὰ δόγματα τῆς θρησκείας καὶ τῆς πίστεως καὶ ὁ Ἱερὸς Νόμος καὶ διὰ τῆς γραφῆς διδάσκεται ὁ λαὸς καὶ διαδίδονται τὰ γράμματα καὶ αἱ ἐπιστήμαι ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν. Ἀπὸ τῆς γεννήσεως τοῦ Προφήτου, πλείστοι σοφοὶ Οὐλεμά, ὑποστάντες τοσοῦτους καὶ τοσοῦτους κόπους καὶ πόνους, καὶ μὲ τόσας καὶ τόσας θυσίας κατῴρθωσαν νὰ γράψουν περὶ τῶν δογμάτων τῆς θρησκείας καὶ τοῦ Ἱεροῦ Νόμου, ἡ δὲ πολύτιμος ἐργασία των διευτυπώθη εἰς διάφορα χειρόγραφα ἐναποτεθέντα εἰς βιβλιοθήκας πυρκαϊαῖς ὁμις, πλήμμυραι, ἐχθρικοὶ ἐπιδρομαὶ καὶ ἄλλαι αἰτίαι κατέστρεφον κατὰ καιροὺς τὰς βιβλιοθήκας καὶ σὺν αὐταῖς καὶ πολὺτιμα χειρόγραφα, ἐκ τῶν ὁποίων πολλὰ κατεστράφησαν ὀλοτελῶς, ἐτέρων δὲ πάλιν ἐλάχιστα ἀντίτυπα διεσώθησαν καὶ ταῦτα δυσεύρετα καὶ σπάνια, διότι ὀλίγοι εὐρέθησαν μὲ ὑπομονὴν νὰ τὰ ἀντιγράψωσι πιστῶς καὶ τὰ διαφυλάξωσι. Οὗτω ἐπῆλθε σπουδαία βλάβη εἰς τὰ γράμματα καὶ τὰς ἐπιστήμας· λαμβανομένων λοιπὸν πάντων τούτων ὑπ' ὄψιν, ὡς ἐπίσης καὶ τῆς σχετικῆς γνωμοδοτήσεως (φετῶ) τοῦ Σεῖχουλισλαμάτου, καθ' ἣν ἀναγνωρίζεται θεμιτὴ καὶ νόμιμος ἡ ἐπιχείρησις τυπογραφίας, διὰ τοῦ Αὐτοκρατορικοῦ Διατάγματος τούτου παρέχεται ἡ

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Is
Restrictions apply.

ἄδεια εἰς τὸν Ὑπογράφων Ἰβραήμ καὶ τὸν Συνέταιρόν του Σαῦδ, ἵνα ἀνοίξωσι τυπογραφεῖον καὶ ἐκτυπῶνουν ἐν αὐτῇ παντός εἶδους βιβλία, ἐξαίρουμένων μόνον τῶν θρησκευτικῶν καὶ νομικῶν, ὑπὸ τὸν ὅρον ὅμως, ἵνα ἡ ἐπὶ τούτῃ διοριζομένη ἐπιτροπὴ ἐξ Ὀλλεμα προσέχη καὶ ἐπιβλέπη εἰς τὴν ἐκτύπωσιν, ὅπως τὰ ἐκτυπούμενα εὐρίσκονται σύμφωνα καὶ ἀκριβῆ καθ' ὅλα μὲ τὸ χειρόγραφον κείμενον.

Οὕτω συνέστη τὸ πρῶτον Τουρκικὸν Ὑπογραφεῖον ἐν Κωνσταντινουπόλει, ὅπου τύποις ἐξεδόθη τὸ πρῶτον Ἀραβικὸν Λεξικόν, τῆς ἐκδόσεως τοῦ ὁποίου προϋτάχθη ἐν προλόγῳ τοῦ βιβλίου ἡ περὶ τυπογραφίας γνωμοδότησις τοῦ Σεῖχουλισλαμάτου καὶ ὅλον τὸ κείμενον τοῦ ὧς εἴρηται Αὐτοκρατορικοῦ Διατάγματος. Τὸ Ἀραβικὸν Λεξικὸν ἠκολούθησεν ἕτερον Περσικόν, ἐν ὧν δὲ ἐξετυπώθησαν 15 βιβλία καὶ τὸ τυπογραφεῖον ἠναγκάσθη νὰ κλείσῃ ὡς ἐκτοῦ ἐπεληθόντος θανάτου τοῦ Ἰβραήμ, μὴ εὐρεθέντος ἀντικαταστάτου του.

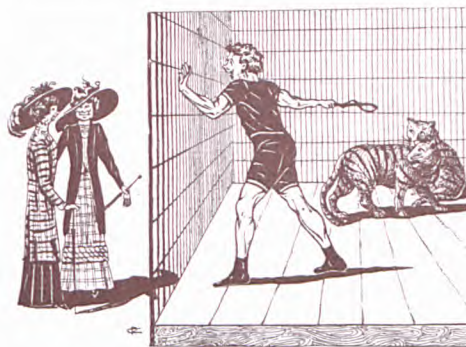
Ἐπὶ Σουλτάν Ὀσμάν Ι'. ἐδόθη νέα ἄδεια πρὸς ἱδρυσιν τυπογραφείου εἰς τὸν Κουτσούκ Ἰβραήμ, μαθητεύσαντα παρὰ τῇ δμυνύμφῳ του πρώτῳ τυπογράφῳ. Ἀλλ' ἐν καὶ μόνον βιβλίον ἐξετυπώθη ἐν τῷ τυπογραφείῳ τούτῳ καὶ ἔκλεισε. Ὁ Σουλτάν Ἀμποῦλ Χαμήτ ὁ Α'. ἐξέδωκε νέον Χάττη Σερήφ ἐν ἔτει 1784 καὶ ἔκτοτε κυρίως ἤρchiεν ἡ λειτουργία τῶν τυπογραφείων ἐν Τουρκίᾳ.

Μετὰ τόσους καὶ τόσους λοιπὸν ἀγῶνας κατέστη δυνατὴ ἡ εἰσαγωγή τῆς τυπογραφίας ἐν Τουρκίᾳ

«Tantae molis erat Romanam condere gentem!»

[Ἐν Σμύρῃ, 1910]

ΝΙΚ. Π. ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΗΣ Δ. Ν.

Τὰ θηρία καὶ αἱ γυναῖκες

θηριοδαμαστής (έντρομος).—Γιὰ ὄνομα Θεοῦ!... μὴ πλησιάζετε!...

Αἱ κυρίες.—Καὶ γιατί; Ἐμεῖς δὲν τρομάζουμε...

θηριοδαμαστής (έντρομος).—Μὰ τρομάζουν, βλέπετε, τὰ θηρία!...

ΒΙΒΛΙΟΦΟΒΙΑ

...

I

ΕΧΩ δύο φίλους τόν Σάρον καί τόν Μάρον, μέ τοὺς ὁποίους συχνά συναναστρέφομαι. Μολονότι καί οἱ δύο πάσχουν τὴν νόσον τῆς βιβλιοφοβίας καὶ δὲν τοὺς εἶδα ποτὲ ὄχι ν' ἀναγινώσκουν ἀλλ' οὐδὲ νὰ κρατοῦν ἀνὰ χεῖρας βιβλίον, ἐν τούτοις ἡ συναναστροφή των εἶνε εὐχάριστος.

Τὴν πνευματικὴν των τροφὴν λαμβάνουν ἀμφοτέρωτεροι ἀπὸ τὴν ἐφημερίδα μόνην καὶ δι' αὐτῆς συγκοινωνοῦν μὲ τὰς πολιτικὰς, κοινωνικὰς καὶ πνευματικὰς τοῦ πέραξ κόσμου κινήσεις.

Ἡ ἐφημερίς πράγματι ὁμοιάζει τὴν ἀκτοπλοῦσαν καὶ οἱ καθημερινοὶ αὐτῆς ἀναγνώσται τοὺς ἀκτοπλοοῦντας. Ὅπως αὐτοί, οὕτω καὶ ἐκεῖνοι, δὲν ἀπομακρύνονται ποτὲ ἀπὸ τὴν ξηράν — δηλαδή ἀπὸ τὴν πεζότητα καὶ τὴν πρακτικότητά· εὐκόλως ρίπτουν καὶ ἀνασύρουν τὴν ἄγκυραν, ἀράζουσιν εἰς τὸν πρῶτον τυχόντα λιμένα ἢ ὄρμον, εὐκολώτερον φορτῶνουν καὶ ξεφορτῶνουν, ἐκτελοῦν ταχέως τὴν γραμμὴν των καὶ διαρκῶς κινούμενοι εἰς περιωρισμένον γῦρον φαίνονται ὥσάν νὰ κινῶνται, νὰ βλέπουν καὶ ν' ἀκούουν περισσότερον παρὰ οἱ πελαγοδρομοῦντες. Καὶ πελαγοδρομοῦντες εἶνε οἱ τῶν σοβαρῶν βιβλίων καὶ τῆς μελέτης ἑρασταί, τοῦ συχνότατα εἰς τὰς συναναστροφὰς των πελαγῶνουν καὶ κατορθῶνουν νὰ φαίνωνται ὀλιγώτερον εὐχάριστοι ἀπὸ τοὺς ἀκτοπλοοῦντας.

II

Ὁ Σάρος ἀπὸ τὴν δευτέραν τάξιν τοῦ Γυμνασίου ἐπὶ δῆρσεν εὐτόλμως εἰς τὴν ἀγοράν καὶ ἔγεινε μικροῦπάλληλος εἰς ἐμπορικόν κατάστημα τοῦ Γαλατᾶ. Ἐξυπνος ὅμως καὶ προσεκτικὸς εἰς τὰ πέραξ του συμβαίνοντα, ἀντελήφθη ὅτι ἔπρεπε νὰ μάθῃ γαλλικὰ καὶ τὰ ἔμαθε μᾶλλον διὰ τῆς πρακτικῆς παρὰ διὰ τῆς γραμματικῆς. Ὅσον ἦτο οἰκονόμος ἢ μᾶλλον γλίσχρος εἰς τὰ ἔξοδα, τόσον ἦτο ὁμιλητικὸς καὶ σπάταλος εἰς τοὺς λόγους. Διέπρεπε διὰ τὸ θάρρος καὶ τὴν παρρησίαν εἰς τὰς σχέσεις του πρὸς πάντας καὶ πρὸς αὐτοὺς τοὺς προσταζομένους του. Ἀκόνιζε τὴν γλῶσσαν του μὲ τὰ

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

24

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Ist
Restrictions apply.

πρόχειρα δάνεια σκέψεων και παρατηρήσεων του μόλις ἤκουε παρὰ τῶν ἄλλων, τὰ ἰδιοποιεῖ, ἀψωμοῖται καὶ συνεδυάζει μὲ τὰς ἰδικὰς του ιδέας. Οὕτω πλουτίζων τὰς γνώσεις του κατῳρῶνε νὰ φαίνεται ἐνήμερος εἰς πολλὰ καὶ νὰ συζητῇ περὶ πάντων μὲ αὐτοπεποιθῆσιν, ποῦ ἢ τὴν ἐξήλυσεν καὶ αὐτοὶ οἱ εἰδικοί τοῦ συζητουμένου θέματος. Ἠγάπα τὸ θεάτρον καὶ δὲν ἤθελε νὰ λείπῃ ἀπὸ τοῦς φιλικανθρωπικούς χοροὺς ὑπὸ τὸν ὄρον νὰ μὴ πληρῶνῃ εἰσιτήριον καὶ διὰ τὰ δύο* καὶ τὸ κατῳρῶνε σοφισζόμενος διαφόρους μεθόδους διὰ νὰ προμηθεύεται εἰσιτήρια δωρεάν. Ἐκ τοῦ θεάτρον ιδίως ἤρπαζε καὶ μετ' ἐκπληκτικῆς εὐχερείας ἐκαμνεν ἰδικὰς του—ιδέας, εὐφυολογίας, φράσεις ἐτοίμους, καὶ πολλάκις στάσεις, χειρονομίας, καὶ τόνον ἐκφράσεως τοιούτων, ὥστε ὁ Σάρος μετὰ πᾶσαν ἀκρόασιν δράματος ὑφίστατο μεταμορφώσεις. Πρωτῶς καὶ εἰς τὰς ιδέας καὶ εἰς τὸν τόνον τῆς ὁμιλίας του. Ἡ γλισχρότης του ἐξηφανίζετο, μόνον ὅταν ἐπρόκειτο νὰ πληρῶσῃ τὸν ράπτῃν του καὶ τὸν ὑποδηματοποιόν. Ἦθελε νὰ ἦνε κομψὸς τὴν περιβολήν, ἄμεμπτος τὴν καθαριότητα, καὶ ὅπαδός τοῦ συμμοῦ εἰς τὸ σχῆμα καὶ τὸ χρῶμα τοῦ πλίου, τῶν λαιμοδετῶν καὶ τῶν ρινομάκτρων. Τὰ ἤθελεν ὅλα κομψὰ καὶ καινουργῇ διὰ νὰ πρωτεύῃ μεταξὺ τῶν ὁμοίων του καὶ ν' ἀνέχεσται εὐπρεπῶς εἰς κύκλους ἀνωτέρους τῆς τάξεώς του, τοὺς ὁποίους ἄλλως τε διαρκῶς ἐπεδίωκε. Τὴν δαπάνην ὅμως αὐτὴν ὑφίστατο εἰς βάρος τοῦ στομάχου του καὶ εὐχάριστος ἔμενε πολλάκις πεινασμένος διὰ νὰ χορταίνῃ τὴν φιλοδοξίαν του. Ἄλλως τε ἐξοδὸν βαρὺ λογιζέται, ὅτι δὲν συνεθεῖσε κανεὶς νὰ κάμῃ, ἐνθὺ τὸ συνεθεσμένον, καὶ βαρύτερον ἂν ἦνε, φαίνεται ἐλαφρόν. Εἰς τὴν γλισχρότητά του βεβαίως ὀφείλει ὁ Σάρος δύο συνηθείας του, μίαν καλὴν: τοῦ μὴ καπνίζεῖν* καὶ μίαν κακὴν: τοῦ μὴ ἀγοράζειν βιβλία. Ἡ ἀκαταμάχητος κλίσις του εἰς τὸ νὰ καλοενδύεται τὸν ἐμπόδιζε νὰ σκεφθῇ, ὅτι μὲ τὸ βιβλίον ἀσφαλέστερον καὶ οἰκονομικώτερον εἰσέρχεται κανεὶς εἰς κύκλον γνωριμῶν ἀνωτέρων. Ὁ Σάρος μεταξὺ ἐνός λαϊμοδέτου καὶ ἐνός βιβλίου δὲν ἐδίστασε ποτέ* ὁ λαϊμοδέτης ἦτο πράγμα χρησίμον διὰ τὴν κοινωνικὴν του προαγωγὴν* τὸ βιβλίον ἄχρηστον, ἄρα περιφρονητέον. Διὸ οὐδέποτε εἰσῆλθεν εἰς βιβλιοπωλεῖον οὐδέποτε ἠγγράσας βιβλίον, ἀφ' ἧς ἐποχῆς ἔμαθε τὰ γαλλικά του* οὐδέποτε ἔγεινε συνδρομητὴς εἰς περιοδικόν* καὶ ὅταν βραδύτερον πλουτίσας ἐκόσμει τὴν οἰκίαν του μὲ ἐπιπλα βαρύτερα, οὐδέποτε ἐσκέφθη νὰ προσθήσῃ εἰς τὸ γραφεῖον του, ὡς κοσμητικόν τουλάχιστον ἐπιπλόν, μίαν βιβλιοθήκην χωρὶς βιβλία, δεικνύουσαν ὅμως ὅτι εἶνε γεμάτη ἀπὸ ὁμοιώματα χρυσοδεμένων βιβλίων, ὡς πράττουν οἱ ἀπατῶντες τὰ ὄρνεα μὲ ἀνδρείκελα τοποθετημένα ἐν τῇ μέσῃ τῶν ἀγρῶν ὡς φόβητρα.

*Ἀπαξ μόνον, λόγῳ γενομένου περὶ τῆς Παππίσης Ἰωάννας τοῦ Ροῖδου μεταξὺ φίλων ὑπερεκθειάζοντων τὴν χάριν καὶ τὴν κελαρύζουσαν ὡσεὶ ἐκ πηγῆς δροσερᾶς εὐφυΐαν τοῦ συγγραφέως, ζητήσας ὁ Σάρος ἀδανεισθῆναι τὸ βιβλίον. Ἀλλὰ ἐναντίον τοῦ κανόνος, ἐπὶ τῇ ἐκείνῃ ὥν κατ' αὐτὸς τοῦ κανόνος, μὴ τὸ ἐπέστρεψε ταχέως.

καὶ ἀδελθεῖς εἰπὼν μοι, ὅτι δὲν τοῦ ἤρεσε. Τὸ ἀληθές εἶνε ὅτι ἔκα-
μεν ἀπόπειραν νὰ ἀναγνώσῃ μίαν τουλάχιστον σελίδα καὶ δὲν τὸ
κατώρθωσε. Εἶχεν ἀπομάθει ἐντελῶς τὴν ἔξιν τῆς ἀναγνώσεως βι-
βλίου. Ἀδύνατον τοῦ ἦτο νὰ παρακολουθῇ τὴν σειρὰν τῶν ἐννοιῶν
καὶ ἐνὸς ἀπλοῦ διηγήματος. Εὐχαρίστως ἤκουε οἰονδήποτε διηγού-
μενον ἢ ἀναλύοντα ἐν διήγημα· ἀλλ' αὐτὸς νὰ τὸ ἀναγνώσῃ ἢ
ν' ἀκούῃ ἄλλον ἀναγινώσκοντα, ἀδύνατον.

Ἐπρεπε τὸ βλέμμα του νὰ ἀντικρύξῃ βλέμμα καὶ εἰς τὴν φωνὴν
του ν' ἀποκρίνεται φωνή, διὰ νὰ τεθοῦν εἰς κίνησιν αἱ σκέψεις του
καὶ εἰς κυκλοφορίαν αἱ ἰδέαι του. Ἀμα προσήλθωνε τὸ βλέμμα ἐπὶ
τῶν γραμμάτων, ὁ νοῦς του ἑσταμάτα, καὶ φυσικὰ τότε πᾶν βιβλίον
καὶ τὸ ἐλκυστικώτερον ἦτο ἀνόητον, ἀφ' οὗ δι' αὐτὸν ἦτο κωφάλαλον.

Ὡν ἐπιχειρηματίας καὶ τείνων διαρκῶς πρὸς ἀνωτέρους κύκλους
ἐγκατέλειπεν ἑνωρὶς τὴν θέσιν ὑπαλλήλου, ἔγεινε μικρέμπορος,
ἔπειτα ἔμπορος, καὶ τέλος μεγαλέμπορος. Ὁ πλοῦτος ὁμως ἠῤῥεαν
συγχρόνως μὲ τὴν φιλαργυρίαν καὶ τὴν σκληρότητα τῆς καρδίας
του. Πᾶσαν αἰτίσιν συνδρομῶν, ἐλέους καὶ φιλανθρωπίας, ἐξηκο-
λύθει ἀπορρίπτων ἀποτομώτερον καὶ πᾶσαν πράξιν τοῦ βίου του
ἐνῆργει ὡς πράξιν ἐμπορικὴν, δηλαδὴ κερδοσκοπικῶς, διὸ καὶ ὁ
γάμος του ἦτο μία καλὴ κερδοσκοπία. Πρὶν παρέλθουν δέκα πέντε
ἔτη παρέλαβε, ὡς τῆς εἰρήνης τύχης, τὸν πρῶτον προὔσταμένον του,
γέροντα ἡδὴ καὶ πτωχόν, εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του ὡς ὑπάλληλον μὲ
μισθὸν μικρότερον τοῦ ἰδικοῦ του, ὅτε ὁ ἴδιος ἦτο ὑπάλληλος ἐκείνου.

Ὁ Σάρος δαπανήσας ὁπωσοῦν γενναίως διὰ τὴν μόρφωσιν καὶ σπου-
δὴν τοῦ υἱοῦ του, τὸν προσέλαβεν ὑπερῃφάνως εἰς τὸ ἐμπορικόν του
κατάστημα, βέβαιος ὅτι θὰ συνεχίσῃ τὰς ἀρετάς του καὶ τὸ ἔργον του.

Ἀλλὰ μετ' ἀπορίας καὶ ἀδημονίας ἔβλεπεν ὅτι ὁ υἱὸς του εἶχεν
ἀποστροφὴν ἀκατανίκητον εἰς τὰς ἐργασίας τοῦ καταστήματος, ὅτι
καθ' ἐκάστην ἡμέραν βιβλία καὶ νυχθημερὸν κατεγίνετο εἰς ἀνά-
γνωσιν. Δι' αὐτὸν ἀγορά, κοινωνία, κόσμος, ἦτο ἡ βιβλιοθήκη του.
Ἡ μεγάλη βιβλιοφοβία τοῦ πατρὸς ἔκαμε τὸν υἱὸν βιβλιοφάγον.

Οἱ νόμοι τῆς κληρονομικότητος παρουσιάζουν συχνὰ τὸ φαινόμε-
νον τῆς μεταπτώσεως ἀπὸ τῆς μιᾶς ὑπερβολῆς εἰς ἄλλην ἀντίθετον,
καὶ πολλάκις παρατηρήθη ἡ ἑκτακτος νοημοσύνη καὶ εὐφυΐα ἐνὸς
ἀδελφοῦ νὰ γεννᾶται πρὸς ζημίαν τῆς νοημοσύνης τῶν ἄλλων ἀδελ-
φῶν. Ὡσὰν ἡ φύσις, ἡ θέλουσα παντοῦ τὴν ἰσορροπίαν, νὰ ζητῇ διὰ
τοῦ τρόπου τούτου νὰ φέρῃ τὰ πράγματα εἰς ἐξίσωσιν.

Καὶ ὁ υἱὸς τοῦ Σάρου, νεώτατος ἔτι δι' ἑλλειψιν τελείαν πρακτι-
κότητος καὶ δι' ὑπερτροφίαν ἰδεολογίας ἀπώλεσε τὴν ἰσορροπίαν
τῶν νοητικῶν του δυνάμεων καὶ ὠδηγήθη ὑπὸ τοῦ πατρὸς του εἰς
τὸ φρενοκομεῖον. Οὕτω κατόπιν μεγάλῃς ξηρασίας ἔπεται πολυομ-
θρία μὲ τὰς καταστρεπτικὰς τῆς πλημμύρας. Ὡς χρόνῳ μετρώτης!

III

Ὁ Μᾶρος ἐτελείωσε ὄχι μόνον τὸ Γυμνάσιον ἀλλὰ καὶ τὸ Πανε-
πιστήμιον. Ἐπὶ τὸν αὐτὸν ἔπαινον τοῦ 1872, 2000 εἰς τοὺς Παρισίους,

Ο ΠΡΟΦΗΤΗΣ. — [Ἔργον τοῦ L. Crosio]

ἀκολουθῶν τὸ ρεῦμα, τὸ ὅποιον εἶχον ἀρχίσει ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Κικέρωνος οἱ σπουδασταὶ τῆς Ρώμης, οἱ θεωροῦντες ἀπαραίτητον τὴν εἰς Ἀθῆνας ἀποδημίαν πρὸς τελειοποίησιν τῶν σπουδῶν των καὶ χάριν ἀττικῆς στιλβώσεως τῶν τρόπων τοῦ φέρεσθαι. Οὕτω καὶ σήμερον οὐδεὶς ἐπιστήμων Ἑλλήν θεωρεῖται ἐπιστήμων, ἂν δὲν ζήσῃ ὀλίγον καὶ εἰς τοὺς Παρισίους, τὰς νέας Ἀθῆνας τῆς Εὐρώπης, καὶ δὲν ἀκούσῃ μερικοὺς καθηγητὰς εἰς τὴν Σχολὴν καὶ τοὺς διασημοτέρους ἠθοποιοὺς εἰς τὰ θέατρα.

Ἦτο λοιπὸν ὁ Μάρκος κατ' ἀνάγκην συγχρωτισμένος μὲ τὰ βιβλία καὶ ἔνεκα τῆς τότε κρατούσης συνηθείας τῆς μαθητευομένης νεολαίας εἶχε παρακολουθήσει ἐν μέρει τὴν νεοελληνικὴν φιλολογίαν. Τὰ ὀνόματα τῶν Σούτσων, Ραγκαβῆ, Ὀρφανίδου, Βαλαωρίτου, Σολωμοῦ καὶ τῶν νεωτέρων Παράσχου, Παπαρρηγοπούλου, Ροΐτου, Βασιλειάδου, Βικέλα, Ἀρσίνης, Παλαμᾶ κλπ. δὲν τοῦ ἦσαν ἄγνωστα.

Ἀλλ' ἂφ' οὗτου βιοποριστικῶς ἐξήσκει τὴν ἐπιστήμην του ἐκύτταζε τὴν πελατεῖαν καὶ ἐπειθὴ μὲ τὰς κεκτημένας γνώσεις του, ὅπως μὲ τὴν κεκτημένην ταχύτητα, ἔτρεχεν ἡ πελατεία πρὸς αὐτόν, ἐθεώρησε περιττὸν νὰ αὐξήσῃ τὰς γνώσεις του.

Ἀπεξενώθη σιγά-σιγά ἀπὸ τὰ βιβλία τῆς ἐπιστήμης του καὶ ἡ ἀποξένωσις μετεδόθη εἰς πᾶν ὅτι ἀφορᾷ τὴν φιλολογίαν, ἐθνικὴν τε καὶ ξένην, καὶ εἰς πᾶν βιβλίον γενικοῦ ἐνδιαφέροντος.

Ἡ βιβλιοθήκη του, ἣτις ἦτο ἀνέκαθεν μικρά καὶ πενιχρά, ἔμεινε τοιαύτῃ καρδιζούσα ἐτησίως τὸν κοινορτόν τοῦ ἔτους. Ὅσα βιβλία ἦσαν ἄβιστα, ἔμειναν ἄβιστα καὶ ἄκοπα τὰ φύλλα τὰ δεμένα ἦσαν καλῶς δεμένα καὶ δὲν ἠνοίγοντο ποτὲ ὥς νὰ εἶχον διαπράξῃ κακούργημα καὶ καταδικασθῇ εἰς ἰσόδια δεσμά.

Ἐπαυσε λοιπὸν καὶ ὁ Μάρκος πᾶσαν μελέτην καὶ πᾶσαν ἀνάγνωσιν, περιορίσας τὴν μελέτην εἰς τὰ μέσα τοῦ χρηματισμοῦ, καὶ τὴν ἀνάγνωσιν εἰς μόνας τὰς ἐφημερίδας. Δὲν ἠγόραζε πλέον κανέν βιβλίον· ἐστενοχωρεῖτο καὶ ἀπέφευγε πᾶσαν συζήτησιν περὶ ἐπιστημονικῶν ἢ φιλολογικῶν, καὶ δὲν προσήρχετο ποτὲ οὐδὲ εἰς τὰς διαλέξεις, δι' ὧν ἐπιφανεῖς ἡμέτεροι λόγιοι καὶ διάσημοι Γάλλοι Ἀκαδημαῖκοι διερχόμενοι ἐκ Κων/πόλεως ἐτίμων τὸ βῆμα τοῦ Ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου. Χλευαστικῶς πᾶσαν κίνησιν φιλολογικὴν ἀπεκάλει ἐλαφρὰν φιλολογίαν.

Ἀντὶ τῶν πνευματικῶν ἡδονῶν, διὰ τὰς ὁποίας κατέστη ἀναίσθητος, προσέτιμα τὴν ἀργολογίαν ἐν τῇ καφενείῳ καὶ τὸ βίσιον ἐν τῇ οἴκῳ, καὶ ἔγινε τύπος ἐπιστήμονος πάσχοντος βιβλιοφοβίαν.

IV

Ἡ νόσος τῆς βιβλιοφοβίας δὲν ἐπιπολάζει εἰς τοὺς ἀγγραμμάτους τόσο, ὅσον εἰς τοὺς ἐγγραμμάτους, καὶ ἐξ αὐτῶν εἰς ἐκείνους, οἵτινες ἀποκλειστικῶς τρέφονται μὲ ἐφημερίδας. Καὶ διεδόθη αὕτη καταπληκτικὴ μετὰ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ τύπου, πλουτισθέντος διὰ φιλολογικῆς ὕλης ἐπιπολαίας καὶ ἐφημέρου.

Ἡ τριαύτη, πρόχειρος καὶ ὁρατὴν παρεχόμενη φιλολογία διηγῇ

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Ist
Restrictions apply.

μάτων, ἀνεκδότων, χρονογραφημάτων καὶ τῶν τοιούτων δὲν διαφέρει ποσῶς ἀπὸ τοῦς θεωρεῖν διδομένους εἰς τὰ καφνεῖα μετέδδεις, τοὺς ἀπαραίτητους συνοδοὺς τῆς ὀρεκτικῆς μαστίχας. Κόπτει ἀσφαλῶς πᾶσαν ὄρεξιν διὰ τὰ βιβλία τὰ ἀπαρτίζοντα τὸ δεῖπνον τῆς φιλολογίας, καὶ ὁδηγεῖ τοὺς καρηβαριῶντας ἀπὸ τῆς μολυσμένης ἀτμοσφαίρας τοῦ καφνεῖου κατ' εὐθείαν εἰς τὸν ὕπνον, χωρὶς νὰ μετᾷσχωσι τῆς ρωστικῆς τραπέζης τῆς οἰκογενείας.

Τὸ δὲ χεῖριστον, ἡ νόσος αὐτῇ ἐθίζει τοὺς πᾶσχοντας εἰς τὴν ἐπιπολαιότητα τῶν γνώσεων· τοὺς κάμνει ν' ἀγαποῦν πάντοτε τὸ πρόχειρον, τὸ ἐφημερον, τὸ παρόν, καὶ νὰ περιφρονοῦν τὴν μελέτην, τὸ διαρκές, τὸ παρελθόν. Δὲν θέλουν νὰ ξεῦρουν τί εἶπαν αὐτοὶ ἢ ἄλλοι χθές, πῶς ἐσκέφθησαν προχθές· ἀλλ' ἐννοοῦν νὰ ζοῦν μὲ τὰς ἐντοπώσεις τῆς στιγμῆς καὶ μὲ ὅ,τι ἀρπάζουν σήμερον ἀπὸ τὰς ἐφημερίδας. Οὕτως θέλουν νὰ καταλάβουν ὅτι ὁ χρόνος σέβεται μόνον ὅ,τι γίνεται μετὰ μελέτης καὶ διὰ πολλῆς δαπάνης χρόνου, τὸ λόγιον τοῦτέστι τοῦ Ζευξίδους, ὅταν κατηγορηθῇς ὅτι ζωγραφεῖ βραδέως, ἀπήντησε: «Ὁμολογῶ ἐν πολλῷ χρόνῳ γράφειν καὶ γὰρ ἐς πόλιν».

Διὸ τὰ Ἡμερολόγια, ἀσχέτως πρὸς τὴν ἐσωτερικὴν των ἀξίαν, ἔχουν τοῦτο τὸ καλόν, ὅτι ἀπαξ τοῦλάχιστον τοῦ ἔτους ἐπιβάλλονται ὡς φάρμακον εἰς τοὺς βιβλιοφρόνους, καὶ τοὺς ἀναγκάζουν νὰ λάβωσιν ἐπὶ τέλους ἀνὰ χεῖρας ἐν βιβλίον, νὰ τὸ ἀναγνώσουν ἡσυχῶς, καὶ ἀφοῦ τὸ διεξέλθουν νὰ μὴ τὸ πετάξουν, ὡς πράττουν διὰ τὴν ἐφημερίδα των, ἀλλὰ νὰ τὸ φυλάξουν κάπου (ὅχι βέβαια ἐν βιβλιοθήκῃ, διότι δὲν ἔχουν τοιοῦτον ἄχρηστον δι' αὐτοὺς ἐπιπλον), καὶ νὰ τὸ ἀναγνώσουν ἐκ νέου, διὰ νὰ ἐντυφλήσουν καλλιτέρα μὲ ὅ,τι ὥρατιον, εὐφρέες, χάριες καὶ ἐμβριθές ἢ διδακτικὸν ἡσθάνθη ἢ ψυχὴ των κατὰ τὴν πρώτην τροχάλην ἀνάγνωσιν. Διότι ἡ αἰσθητικὴ ἀπόλαυσις τοῦ καλοῦ εἰς πᾶν καλὸν ἔργον τέχνης πλαστικῆς, μουσικῆς ἢ λογογραφικῆς, εἶνε πληρεστέρα, ὅταν δις ἢ τρίς τὸ ἴδιον τις, τὸ ἀκούσῃ ἢ τὸ ἀναγνώσῃ.

Ἐν Κωνσταντίνῃ

ΓΕΩΡΓ. ΑΠΟΣΤΟΛΙΑΝΗΣ

ΑΘΛΙΑ ΚΑΡΔΙΑ!

Στα κεραμίδια ἐβρόντησεν ἐφέτος τὸ χαλάσι, μὰ ἦλθε ὁ Μάρτης κ' ἔφερε ταῖρι τὰ δυὸ πουλάκια, κ' ἀπ' τῇ φωνῇ ὀλοτρόγυρα τ' ἀγέρι ἀναγαλλιᾶται ἀπὸ χελιδονίσματα καὶ γλυκοτραγουδάκια.

Ἀθλία καρδιά, ποῦ σ' ἔδειρε τ' ὀρμητικὸ μπουρῖνι κ' ἐπρόσμενες τὴν Ἀνοιξὴ μὲ τὸ ζεφύρισμα της, τάχα τόσο ἐπίμονη ἢ ἐλπίδα σοῦ ἔχει μείνει ποῦ καρτερῆς νάρθη ἢ χαρὰ καὶ νᾶσαι ἐσὺ ἢ φωνῇ της;

ΘΡ. ΖΑΪΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΙΚΟΝΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΝΟΤΙΟΝ ΑΦΡΙΚΗΝ

ΥΠΟ ΤΟ ΤΕΡΑΣΤΙΟΝ ΔΕΝΔΡΟΝ ΤΟΥ ΤΡΑΝΣΒΑΛ

ΕΙΝΕ τὸ θαυμασιώτερον εἰς μέγεθος καὶ φύλλωμα δένδρον τῆς Νοτίου Ἀφρικῆς. Κεῖται εἰς πέντε μόλις μιλίων ἀπόστασιν ἀπὸ τὴν πόλιν τῆς Πραιτωρίας καὶ σύγκειται ἐκ τριῶν εὐμεγέθων κορμῶν, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἀπομένει χῶρος κυκλωτερῆς τοσοῦτος, ὥστε δύνανται νὰ σκιασθῶσιν ὑπ' αὐτὸ ὑπερτριακόσια ἄτομα ἐν ἀνέσει. Ὑπὸ τοὺς πολυσχιδεῖς καὶ πυκνοφύλλους κλάδους τοῦ ἀποτελοῦντος σκιὰν ἀδιαπέραστον μεγάλης ἀκτίνος, ἡ ἐν Πραιτωρίᾳ φιλοπρόοδος ἑλληνικὴ παροικία ἐορτάζει κατ' ἔτος σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις τὴν χαρμόσυνον ἐορτὴν τοῦ Πάσχα ἐν ἀδελφικῇ συμποίᾳ καὶ χριστιανικῇ διαχύσει κατὰ τὰ ἑλληνικὰ ἔθιμα, μετ' ἁμύνης ὀβελίας καὶ ᾠσματα ἔθνικα καὶ χοροὺς ἑλληνικοὺς, ἀναμνησκομένη τῆς προσφιλοῦς πατρίδος, τὴν ὁποίαν νοσταλγοῦν πάντοτε καὶ ἀγαποῦν καὶ ὀνειρεύονται μεγάλῃν καὶ κραταίαν. Συνειθίζουσιν δὲ νὰ φωτογραφοῦνται κατὰ συμπλέγματα ὅλοι οἱ συνεορτάζοντες ἐκεῖ ὁμογενεῖς, συσφίγγοντες οὕτω τοὺς πόθους καὶ τοὺς δεσμοὺς τῆς ἐθνικῆς τῶν ἰδέας. Ἡ παρατιθεμένη ἀνωθι εἰκὼν παριστᾷ μίαν ἐκ τῶν πολλῶν ὁμᾶδων φωτογραφημένην εἰς ἓν διάλειμμα τῆς εὐφροσύνου πασχαλινῆς τῶν ἐορτῆς καὶ διασκεδάσεως.

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Ist
 Restrictions apply.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ

ΑΠΟΙΑ φαινόμενα νέας ζωής μᾶς παρέχονται από την σύγχρονον Ἑλληνικὴν τέχνην. Παλαιότερα εἶχαμεν ἀραιὰς μόνον

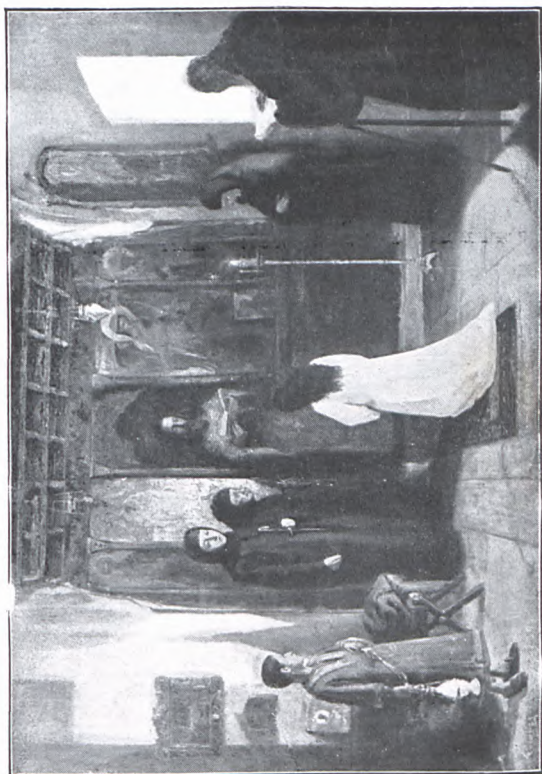
ἐκδηλώσεις καλλιτεχνῶν — ζωγράφων καὶ γλυπτῶν — καταγινόμενων εἰς πράγματι δημιουργικὴν παραγωγὴν. Μᾶλλον δέ: ἀπομίμησης, χαλαρὰ καὶ ἄγνωστος, κλασσικῶν τύπων εἰς τὴν γλυπτικὴν καὶ ἀντιγραφικὴν ροπὴ εἰς τὴν ζωγραφικὴν, παρῆγον ἀσήμαντα ἔργα. Οἱ ὀλίγοι δημιουργικοὶ καλλιτέχναι, τέσσαρες-πέντε, εἶτε ἀπὸ ἑλλειψιν μορφώσεως, εἶτε ἀπὸ ἀνεπάρκειαν περιβάλλοντος, οὐδ' αὐτοὶ ἐμπόρεσαν νὰ διακρίνουν τὸν δρόμον, ποῦ μέλλει νὰ ὀδηγήσῃ τοὺς ἐκλεκτοὺς τῆς φυλῆς μας ἔως εἰς τὰς φωτεινὰς κορυφὰς τοῦ Ἑλικῶνος τῆς Ἑλληνικῆς ἐμπνεύσεως.

Καὶ μόνον ὁ Γκίτζης, φωτεινὸν μετέωρον, δόνησις ἐναργὲς τῆς Ἑλληνικῆς ζωῆς, ὑπῆρξε μοναδικὸς δημιουργὸς καὶ ὀδηγητὴς. Αὐτὸς αἰσθανθεὶς καὶ γνωρίσας καθέ τι γύρω του Ἑλληνικόν, ἐδυνάθη συχνὰ νὰ τὸ ἀποδώσῃ διὰ τῶν συνθέσεων καὶ τοῦ χρώματος, μάλιστα δὲ διὰ τοῦ σχεδίου ποῦ τὸν ἀνέδειξεν ἕνα τῶν κορυφαίων τῆς νεωτέρας τέχνης. Καὶ εὐτυχῶς ἡ τόση του ἀξία δὲν ἐχρησίμευσεν εἰς ἀτομικὴν μόνον παραγωγὴν, ἀλλ' ὑπῆρξε καὶ ὀδηγητὴς τῶν νέων Ἑλλήνων ζωγράφων, ὅσους ἐδίδαξε καὶ ἐχειραγώγησεν εἰς τὴν τέχνην.

Ἐνας ἀπ' αὐτοὺς ὑπῆρξεν ὁ κ. Εὐάγγελος Ἰωαννίδης, ἐξαιρετικῶς ὠφεληθεὶς ἀπὸ τὴν καθοδηγίαν τοῦ ὑπερόχου διδασκάλου.

Γεννηθεὶς εἰς τὸ Ἀἶβλι ἀπὸ πατέρα ἱατρὸν καὶ μητέρα Ἀθηναίαν φιλότεχνον, ἀνετράφη εἰς τὴν Σμύρνην καὶ ἐσπούδασεν ἐδῶ. Τὰς πανεπιστημιακὰς σπουδὰς του ἀδίστακτα τὰς παρήτησε διὰ ν' ἀφοσιωθῇ εἰς τὴν ζωγραφικὴν. Καὶ ἀφοῦ ἐφοίτησεν εἰς τὸ Πολυτεχνεῖον, ἐρρέθη νεώτατος εἰς τὸ Μόναχον, μαθητὴς τοῦ Γκίτζη καὶ τοῦ κ. Ἰακωβίδη, ποῦ ἀνεγνώρισαν τὸ τάλαντόν του καὶ στοργικὰ τὸν ἐνεθάρρουν εἰς τὴν τέχνην.

Αὐταὶ ἦσαν αἱ σπουδαὶ του, τὰς ὁποίας ἔπειτα συνεπλήρωσεν ἡ

ΧΕΙΡΟΤΟΝΙΑ ΚΑΛΟΓΡΑΙΑΣ. — [ὙΕργον Εὐαγγέλου Ἰωαννίδου]

τὴν Μικρασίαν, πότε εἰς τὰς χαρακτηριστικὰς Ἑλληνικῆς ζωῆς νή-
σους τοῦ Αἰγαίου· ἄλλοτε εἰς τὴν Παλαιστίνην καὶ ἄλλοτε εἰς τὴν
Πάτμον, μάλιστα δὲ εἰς τὴν Ἀττικὴν ἐδῶ· ἐμελέτησε μὲ παρατη-
ρητικότητά καὶ μ' ἐμδρίθειαν καθὲς χρῶμα καὶ κάθε γραμμὴν, χαρα-
κτηριστικῶς Ἑλληνικά. Καὶ τοῦτο ἐδείχθη εὐθὺς ἀπὸ τοὺς πρῶτους
αὐτοῦ πίνακας, ποὺ κρίνοντας αὐτοὺς ὁ Ροῖδης εἰς τὴν «Ἀκρόπο-
λιν» ἔγραφεν: «ἐν εἶναι τὸ σπουδαῖον» νὰ ὑπομείνῃ ὁ κ. Ἰωαννίδης
ἕως οὗ τῶν ὀλίγων, τῶν ἐννοσούντων, ἢ γνῶμη θνητῇ νὰ ἐπιδελθῇ
εἰς τοὺς πολλοὺς καὶ τοὺς φωτίσῃ».

Ὁ κ. Ἰωαννίδης ἐπέμεινε. Δύο ἔργα του τὸ ἀπέδειξαν μετ' ὀλί-
γων. Τὸ ἓνα: «χειροτονία Καλογραίας» μὲ θέμα Πατριαρχῆς ἐμπνεύ-
σεως ἀνεγνωρίσθη ὡς σύνθεσις ζωντανῇ, ἀποπνέουσα τὴν ποίησιν
τοῦ Ἑλληνικοῦ θρησκευτισμοῦ, ἡγοράσθη δὲ ἀπὸ τὸν εἰδημόνα φιλό-
τεχνον Μαροῦλη. Τὸ ἄλλο «πορτραῖτο τοῦ κ. Κλέωνος Ραγκαβῆ»
ἐπροκάλεσεν εἰς τὸ Βερολίνον, ὅπου ἐξετέθη, θερμοὺς ἐπαίνους τῶν
Γερμανῶν κριτικῶν.

Σύμφωνα μὲ τὴν γνῶμην τοῦ Γκίτς, ποὺ τοῦ εἰσίσταινε νὰ ἐγκα-
τασταθῇ εἰς τὰς Ἀθήνας — τὴν πόλιν τῆς Ἀνατολῆς ἢ ὅποια σύν-
τομα θὰ γίνῃ καλλιτεχνικὸν κέντρον — ἦλθεν ὁ κ. Ἰωαννίδης ἐδῶ
πρὸ τεσσάρων ἐτῶν. Καὶ ἀπὸ τότε ἡ παραγωγή του ὑπῆρξε πλου-
σία. Κριτικὴ ἀνάλυσις, γενικὴ καὶ συγκριτικὴ, τῶν ἔργων του, θὰ
ἦτον ἐκτενὴς δι' ἐν φιλολογικόν Ἡμερολόγιον. Διότι θὰ ἦτον ἀνάγκη
νὰ ἐξηγηθῇ ἡ λεπτότης καὶ ἡ εὐγένεια τοῦ σχεδίου, τὰ ἥμερα φω-
τεινὰ χρώματα, ἡ αἰσθηματικὴ ἀπόδοσις, ποὺ χαρακτηρίζουν τοὺς
πίνακας τοῦ κ. Ἰωαννίδου, καθὼς καὶ νὰ δειχθῇ ἡ τάσις του πρὸς
τὴν μεγάλην σύνθεσιν, ποῦ, χωρὶς ἀκόμη νὰ φθάσῃ εἰς ἀρτίαν φανέ-
ρῳσιν συνολικῶν ἀντιλήψεων καὶ ἰδεῶν, ὑπόσχεται ὁμως νὰ βῶσῃ
εἰς τὸ μέλλον ἔργα ἐπιβολῆς.

Αὐτὸς εἶναι ὁ ζωγράφος κ. Ἰωαννίδης — ἕνας ἀπὸ τοὺς πλέον
μορφωμένους καὶ τοὺς πλέον καλοὺς καλλιτέχνας μας.

ΑΡΕΤΑΣ

ΤΑ ΝΥΧΤΟΠΟΥΛΙΑ

Ἦν νυχτοπούλια ἐρώτησα: «γιατί
αἰαίσθηστα γνωρίζουνε τὰ βράδια;
γιατί δὲν τραγουδοῦν τὴν χαρὰν γῆν,
μόν' ἔρημα κοινοιάζουν στὰ λαγκαθία»;

Καὶ μὲ ματιὰ μ' ἐκόντιαζαν θολή...
καὶ μὲ φωνὴ μοῦ εἶπανε θλιμμένη:
Τῶν πεθαμμένων εἶμαστε ἢ ψυχῆς
ποῦ κοινοῦνται στὴ γῆ λησμονημένοι».

ΜΑΡΙΚΑ ΚΑΡΑΚΑΣΗ [Πίπριζα]

ΕΝ ΕΞΟΧΟΝ ΙΔΡΥΜΑ

Η ΑΝΩΤΕΡΑ ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Σας εἰς πολὺ ὀλίγους εἶνε ἄγνωστος ἡ ὑπὸ τὸν τίτλον «*Ἀνωτέρα Πρακτικὴ Ἑμπορικὴ Σχολὴ Πειραιῶς*», ἰδρυθεῖσα πρὸ ἐξαετίας καὶ διευθυνομένη ὑπὸ τοῦ κ. Κ. Παναγιωτοπούλου. Καὶ διὰ τοὺς ὀλίγους ἐκείνους τοῦ Πανελληνίου, οἱ ὅποιοι δὲν ἠτύχησαν νὰ ἴδωσιν ἢ ν' ἀκούσωσι τὰ περὶ λειτουργίας τῆς Σχολῆς ταύτης, θὰ δώσωμεν ὀλίγας χαρακτηριστικὰς γραμμὰς ἔστω καὶ μὲ τὸν φόβον ὅτι οὔτε τὸ μυριστόν τῆς εἰκόνης δὲν θὰ δυνηθῶμεν ν' ἀποδώσωμεν διὰ τῶν λέξεων.

Εἰς τὸ πελάγωμα, εἰς τὸ ὁποῖον εὗρισκόμεθα καὶ διὰ τὰ ἐκπαιδευτικὰ ἡμῶν πράγματα, καὶ ἐν τῇ μέσῃ τῆς φοδερᾶς ἀγωνίας τοῦ γονέως διὰ τὴν ἀναζήτησιν τοῦ καρποφόρου καὶ καθαρῶς φωτισμένου δρόμου, ποῦ πρέπει νὰ κατευθύνῃ τὰ βήματα τοῦ παιδιοῦ του, ἰδρῦθη ἡ Ἀνωτέρα Πρακτικὴ Ἑμπορικὴ Σχολὴ Πειραιῶς ἀπὸ εἰδικόν ἄνδρα αὐτοδημιουργηθέντα καὶ ἐκ τῆς μελέτης καὶ ἐκ τῆς πρακτικῆς πείρας του.

Πρέπει ὁ ἀναγινώσκων τὰς γραμμὰς ταύτας, νὰ λάβῃ ὑπὸ σημείωσιν τὸν τίτλον τῆς Σχολῆς. «*Ἀνωτέρα Πρακτικὴ*». Αὐτός οὗτος ὁ τίτλος ἠδύνατο νὰ δώσῃ τὴν ἔννοιαν καὶ τὸν σκοπὸν τῆς Σχολῆς. Σπανίως αἱ ἐπιγραφαὶ ὑπόσχονται ὅτι ἐκδηλοῦσιν. Ἡ Ἑμ-

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Ist
Restrictions apply.

πορική Σχολή Πειραιῶς εἶνε ἐν τῇ λειτουργίᾳ τῆς τελείας ἀπόδοσις τῆς ὑποσχέσεως, τὴν ὁποίαν διδουν τὰ μεγάλα χρυσὰ γράμματα τῆς μεγάλῃς Ἐπιγραφῆς τῆς Λεωφόρου Ἀθηνᾶς ἐν Πειραιεῖ, ὅπου ἐγείρεται τὸ Ἐκπαιδευτήριον τοῦτο Ἰδρυμα εἰς θέσιν ἐπιφανῆ καὶ σκήμα τελείως εὐπρεπές.

Ἡ μελέτη τῶν ἐκδοθέντων προγραμμάτων καὶ ὁργανισμῶν τῆς Σχολῆς ταύτης πρῶτον, ἡ ὑπὸ τὸν τίτλον τὸ «Ἐμπορίον» ἐκδοσις περιοδικοῦ μηνιαίου συμφώνως πρὸς τὰς βλέψεις καὶ τὰ σχέδια τῆς Σχολῆς, ἡ ἐκδοσις ἰδίου συστήματος διδασκαλίας ἐπιστημονικῆς τῶν μαθημάτων τῆς Ἐμπορικῆς Σχολῆς ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἐγκυκλιопαιδεία Ἐμπορικῆς Μορφώσεως, τῆς ὁποίας ὁ δεύτερος τόμος ἐκτυποῦται ἤδη μετὰ τοῦ «Ἐμπορίου», ἀποδεικνύουν ζωντανά, μὲ τὴν γλαφυροτέραν γλῶσσαν, τὰ εὐρέα καὶ γρανιτικά θεμέλια τῆς Σχολῆς ταύτης, τὸν εὐρύτατον σκοπὸν τῆς διαδόσεως τῶν φώτων τῆς Ἐμπορικῆς μορφώσεως κατὰ τρόπον σύντομον, θετικὸν καὶ πρακτικόν.

Κέντρον λοιπὸν μιᾶς ἀποστολῆς ἀναγεννήσεως πρακτικῶν σπουδῶν ἀπέβη ἡ Σχολή τοῦ Πειραιῶς, καὶ τῆς ἀποστολῆς ταύτης τὴν σημασίαν κατανοήσαν τὸ Ἐμπορικὸν Ἐπιμελητήριον τοῦ Πειραιῶς, ἔθηκε ὑπὸ τὴν προστασίαν καὶ τὴν ἄμεσον ἐπιβλέψιν του.

Ἡ Σχολή Πειραιῶς λειτουργεῖ ὑπὸ τριπλῇ μορφῇ. Πρῶτον: ὡς προπαρασκευαστικὴ γενικῆς μορφώσεως τῶν ἐγκυκλιῶν μαθημάτων μὲ ἐλεύθερον πνεῦμα καὶ φρονηματοῦσαν διδασκαλίαν, διαρκεῖ δι' ἐν ἔτος διὰ τοὺς ἀτελῶς κατηρητιμένους μαθητάς. Δεύτερον: ὡς εἰδικὴ σχολή τῶν Ἐμπορικῶν σπουδῶν διεισδυτικῆς φοιτήσεως, ἐξ ἧς ἀποφοιτοῦσι μαθηταὶ τέλειαι ἱκανότητες, ὅπως ἀναλάβωσιν ἐργασίας μὲ κεκτημένην ἀσφαλῆ πεῖραν, δι' ἀσκήσεων ἐν τῇ λειτουργοῦντι εἰς τὴν Σχολὴν Πρακτικῇ Γραφεῖᾳ (Bureau Commercial). Καὶ τρίτον: δι' ἰδρύσεως Εἰδικῆς Λογιστικῆς Σχολῆς μονοταξίου, ἔνθα κατατάσσονται μόνον μαθηταὶ ἔχοντες ἀρτίαν τὴν γενικὴν μόρφωσιν, προσερχόμενοι ἐκ γυμνασιακῶν τάξεων ἢ ἄλλων ὁμοειδῶν σχολῶν.

Ἰδοὺ μὲ γραμμὰς σκιαγραφήσεως ἡ ὅλη ἀποστολὴ τῆς ἐξόχου ταύτης Πρακτικῆς Ἐμπορικῆς Σχολῆς, ἐν ᾗ μὲ ἑλληνικὸν φρόνημα καὶ ἑλληνικά φῶτα, ἐκκολλάπεται μὲ ἰσχυρὰς πτέρυγας ὁ νέος Ἐμπορικὸς κόσμος τῆς Ἑλλάδος.

“ΣΚΙΑΣ ΟΝΑΡ...”

Ἦι σκέπτεσαι τὸ σήμερον; Στὸ αἶμα τί τοῦρεῖς;
 Ἰσκιὸν τοῖγ' ἄλλωνονται, ἓνας ἰσκιος κ' εἶσι.
 Σὲ ἀγίους καὶ σὲ φιλόσοφους ὑπόληψη μὴν ἔχης·
 ἐκεῖνοι ποῦ ἐπροσγέγραψαν σιάχη ἔγιναν σιὴ γῆ,
 κ' ἐκεῖνοι ποῦ ἐσκεπτήσανε εἶναι μιὰ χοῦφτα χῶμα,
 σιγῇ αἰῶνια ἐσφράγισε τὸ ποτηρό τους σόμα.

(Ζάκυνθος IX. 1907.)

ΜΑΡΙΝΟΣ ΣΙΓΟΥΡΟΣ

ΡΩΜΑΪΚΑΙ ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ

ΤΑΦΟΙ ΤΕΡΑΤΩΝ

ΥΠΑΡΧΕΙ μέσα εἰς τοὺς πεντακοσίους ναοὺς τῆς Ρώμης ἓνας, ὁ ὁποῖος συνδυάζει, συνενώνει καὶ ἀναμνήσκει δύο ἀπὸ τὰ τραγικώτερα ὀνόματα τῆς ἱστορίας. Φαίνεται ὅτι ἡ Εἰμαρμένη κάποτε, μέσα εἰς τοὺς ἀκατανοήτους συνδυασμούς, τῆς ἀρέσκειται εἰς μερικά παιγνίδια παράδοξα, ἀλλόκοτα.

Ἐκεῖ, ὅπου ἀρχίζει ἡ ἀρχαία Φλαμινία Ὁδός, εἶνε μία θαυμασία κυκλωτερὴς πλατεῖα μὲ ἓν τόξον θριαμβευτικὸν ἐν εἵδει εἰσόδου. Ἐκεῖ ἐγίνοντο αἱ ἐπίσημοι ὑποδοχαὶ τῶν διαφόρων ἡγεμόνων ὑπὸ τοῦ Πάπα. Γύρω τὴν πλατείαν αὐτὴν στολίζουν τρεῖς ναοί, ὁ μεγαλειότερος τῶν ὁποίων εἶνε ἀφιερωμένος εἰς τὴν «Παναγίαν τοῦ Λαοῦ».

Εἰς τὴν μεγαλοπρεπὴ ταύτην ἐκκλησίαν, τὴν στολιζομένην ἀπὸ θαυμασίας εἰκόνας καὶ ἀριστοτεχνικὰ μνημεῖα, ἡ σύμπτωσης, ἡ Εἰμαρμένη, ἠθέλησε νὰ συνδυάσῃ τὸ ὄνομα τοῦ Νέρωνος μὲ τὸ τῶν Βοργιῶν.

Καίτοι δεκαπέντε ὅλοι αἰῶνες ἐχώριζαν τὰ ἀνθρωπόμορφα ταῦτα τέρατα, ἐν τούτοις τὰ ἥνωσεν ἡ Εἰμαρμένη κάτω ἀπὸ τοὺς θόλους ἑνὸς ναοῦ ἀφιερωμένου εἰς τὴν Παναγίαν.

*
* *

Γύρω ἀπὸ τὴν «Παναγίαν τοῦ Λαοῦ», μέσα εἰς τὴν ὁμίχλην τῶν παραδόσεων, περιπλανᾶται ἡ ἀπαισία σκιὰ τοῦ Νέρωνος.

Ὅταν τὸ τέρας τοῦτο ἔπεσεν ὑπὸ τὸ ἐγγχειρίδιον τοῦ Ἐπαφροδίτου, ἡ καλὴ Ἀκτὴ, ἡ πιστὴ ἐρωμένη του, ἡ ὁποία ποτὲ δὲν ἔπαυσε νὰ τὸν ἀγαπᾷ, ἀπὸ τὴν ἡμέραν τὴν 17.2.00.04, τὸ σῶμα του

καὶ κρυφὰ τὸ ἔθαπεν εἰς τὸν τάφον τῶν Δομιτίων, εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς Φλαμινίας ὁδοῦ, ἐκεῖ δηλαδὴ ὅπου τελειώνει σήμερον ὁ κήπος τοῦ ὠραίου Πίντσιο.

Μέσα εἰς τὴν γλυκεῖαν πρασινάδα τοῦ ἀρχαίου κήπου ἀνεπαύθη τέλος ὁ αἰμοχαρὴς παράφρων Αὐτοκράτωρ.

Ἐπὶ πολλὰ ἔτη, ἀφηγεῖται ἡ παράδοσις, Ρωμαῖαι δέσποιναι ἐκόμεζον ἄνθη κρυφίως στολίζουσαι τὸν τάφον του, διότι παρ' ὅλην τὴν θηριωδίαν του ὁ Νέρων ἦτο μέγας κατακτητὴς γυναικείων καρδιῶν.

Ἀλλὰ βραδύτερον, διὰ τῆς παρόδου τῶν αἰώνων, ἡ παράδοσις ἐφόρτωσεν εἰς τὸν Νέρωνα ἅπειρα ἐγκλήματα, τὰ ὅποια οὐδὲ κἂν ἐφαντάσθῃ ποτὲ ὁ Νέρων. Διότι εἶνε ἀναμφισβήτητον, ὅτι ὁ Νέρων δὲν ἦτο μὲν ἄγγελος οὔτε τύπος ἀγαθοῦ αὐτοκράτορος, ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου ἡ ἱστορία ἀποδεικνύει, ὅτι ἦτο πολὺ καλλίτερος ἀφ' ὅ,τι αἱ παραδόσεις τὸν ἐχαρακτήρισαν δημιουργοῦσαι περὶ τὸ ὄνομά του τὸ ἀγριώτερον τῶν μυθιστορημάτων.

Καὶ ἡ ἱστορία ἔχει τὰ θύματα τῆς καὶ τοὺς εὐνοούμενους τῆς. Καὶ ὁ Νέρων ἦτο ἀναμφιβόλως ἐν τῶν θυμάτων τῆς, διότι τοῦ ἐφορτώθησαν ἁμαρτίαι περισσότεραι ἀπὸ ἐκείνας ποῦ ἔκαμε. Καὶ σήμερον πλέον κατήντησε τὸ ὄνομά του συνώνυμον μὲ τὸ τέρας.

* *

Κατὰ τὸν Μεσαίωνα ἰδίως ὁ Νέρων κατήντησε τὸ σύμβολον πάσης φρίκης καὶ θηριωδίας. Ἐδημιουργήθη δὲ ἡ παράδοσις, ὅτι τὴν νύκτα τὸ φάντασμά του ἐξήρχετο ἀπὸ τὸν τάφον καὶ ἐστραγγάλιζε τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὰ ζῶα, τὰ ὅποια ἐτόλμων νὰ διέλθουν ἐκεῖθεν.

Ὁ Ρωμαϊκὸς λαὸς κατελήφθη ὑπὸ πανικοῦ ἕξ ἀφορμῆς τῶν τρομερῶν τούτων ἀφηγήσεων, οὐδεὶς δὲ ἐτόλμα πλέον ἐπὶ πολλὰ ἔτη νὰ διέλθῃ κατὰ τὴν νύκτα ἀπὸ τὸ μέρος ἐκεῖνο, τὸ ὅποιον ἀπετέλει οὐχ ἥττον μίαν τῶν κυριωτέρων ἀρτηριῶν τῆς Αἰωνίας Πόλεως.

Ὁ Πάπας Πασγάλιος Β', μαθὼν τὸν φόβον τοῦ Ρωμαϊκοῦ λαοῦ καὶ θέλων νὰ ἐξαλείψῃ μίαν τοσοῦτον ἐπικίνδυνον πρόληψιν, εἶπεν ὅτι εἶδεν ὄνειρον ἕξ οὐρανοῦ ἐμπνευσθέν, διὰ τοῦ ὁποίου διατάσσεται ὅπως εἰς τὸ κατηραμένον ἐκεῖνο μέρος, ὅπου ἐπλανᾶτο ἡ σκιά τοῦ Νέρωνος, ἀνεγείρῃ ναὸν εἰς τὴν Παναγίαν.

Κατὰ τὸ 1099 λοιπὸν ὁ Πάπας οὗτος ἐν μεγάλῃ πομπῇ μετέβη εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο καὶ ἰδιοχείρως ἔκοψε τὸ πελώριον προαιώνιον δένδρον, τὸ ὅποιον ἐσχίαζε τὸν τάφον τοῦ Νέρωνος, θέσας ἀμέσως τὰ θεμέλια τοῦ μέχρι σήμερον σωζομένου ναοῦ τῆς « Παναγίας τοῦ Λαοῦ ».

Ἡ ἐκκλησία αὕτη θεωρεῖται ὡς μία τῶν ὠραιότερων τῆς Ρώμης, περιέχουσα ἀριστοτεχνήματα τοῦ Ραφαήλου, τοῦ Μπερνίνι, τοῦ Βερνι, καὶ τοῦ Μαννοϊτίσο καὶ ἄλλων. Ἰδίως αἱ εἰκόνες

τοῦ θόλου, ἔργα τοῦ Ραφαήλου, εἶνε ὑπέροχοι εἰκονίζουσαι τὴν Δημιουργίαν. Ἐν τῷ ἀριστουργήματί του τούτῳ ὁ Ραφαήλος ἐν ὑπερόχῳ ἐμπνεύσει συνεδύασε τὴν ἰδέαν τῆς δημιουργίας τοῦ κόσμου κατὰ τὴν χριστιανικὴν παράδοσιν καὶ κατὰ τὴν εἰδωλολατρικὴν ταῦτοχρόνως.

Καὶ γύρω ἀπὸ τὴν ἐπιβλητικῶς μεγαλοπρεπῇ μορφήν τοῦ Θεοῦ, εὐρίσκονται ὁ Ἀπόλλων, ἡ Ἀρτεμις, ἡ Ἀφροδίτη καὶ ἄλλαι εἰδωλολατρικαὶ θεότητες. Εἰς τὸν ναὸν αὐτὸν σώζεται ὁ τάφος ἐνὸς μεγάλου Ἑλλήνος, τοῦ καρδινάλιου Ροδοκαθάρου τοῦ Κύπρου.

* *

Καὶ δὲν εἶνε μόνος ὁ τάφος αὐτὸς ἐκεῖ μέσα. Ὅπως ὅλαι αἱ ἐκκλησίαι τῆς Ρώμης, καὶ ἡ «Παναγία τοῦ Λαοῦ» εἶνε γεμάτη ἀπὸ τάφους διαφόρων ἐπισήμων. Ἀλλ' ὑπάρχει ἓνας μεταξὺ αὐτῶν, ὁ ὁποῖος ζωντανεῦει τρομερὰς ἀναμνήσεις. Εἶνε ὁ τάφος τῆς Βανότζας, τῆς ἑρωμένης τοῦ Πάπα Ἀλεξάνδρου 7' τοῦ Βοργία, καὶ μητρὸς τῆς Λουκρητίας καὶ τοῦ Καίσαρος Βοργία. Παρ' αὐτὸν προσέτι εἶνε ὁ τάφος τοῦ δουκὸς τῆς Γάνδης, νιοῦ τῆς Βανότζας, δολοφονηθέντος ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ του Καίσαρος Βοργία.

Ἡ «Παναγία τοῦ Λαοῦ» ἦτο ἡ ἐκκλησία, τὴν ὁποίαν κατ' ἐξοχὴν ἠγάπων οἱ Βοργία. Ἐν αὐτῇ εἶχον ἰδικόν των παρεκκλήσιον, διότι παρ' ὅλην τὴν διεφθαρμένην καὶ κακοῦργον ψυχὴν τῆς, ἡ Λουκρητία Βοργία ἦτο θρησκόληπτος. Καὶ εἰς τὸ παρεκκλήσιον τοῦτο ἤρχετο πολλάκις, κατόπιν ὀργίων καὶ δολοφονιῶν καὶ δηλητηριάσεων, νὰ προσενηθῇ ἡ τρομερὰ Λουκρητία.

Καὶ εἰς τὸ παρεκκλήσιον τοῦτο ἔτρεξεν ὅπως θρηνήσῃ καὶ προσενηθῇ πρὸ τοῦ τάφου τοῦ ἀδελφοῦ της Δουκὸς τῆς Γάνδης, τὸν ὁποῖον ὁ ἀδελφός του Καίσαρ Βοργίας ἐδολοφόνησε καὶ ἔρριψεν εἰς τὸν Τίβεριν ζηλοτυπῶν, διότι ἡ Λουκρητία ἐπρότιμα νὰ ἔχῃ ἑρωμένον της τὸν ἀδελφόν της δοῦκα τῆς Γάνδης καὶ ὄχι ἐκεῖνον! Εἰς τὸν αὐτὸν τάφον τοῦ δουκὸς τῆς Γάνδης ἐτάφη καὶ ἡ μήτηρ του Βανότζα. Εἰς τὴν ἑρωμένην τοῦ Πάπα ἐγένετο κηδεῖα μεγαλοπρεπῆς καὶ ἀπεδόθησαν αὐτῇ τιμαὶ Καρδινάλιου, ὅπως ἀφηγοῦνται σύγχρονοι ἱστοριογράφοι.

Εἰς τὸν τάφον της δὲ ἐχαράχθη ἡ ἀκόλουθος ἐπιγραφή :

«Εἰς τὴν Βανότζαν Κατάνη, τὴν ὁποίαν ὁ δούξ Καίσαρ τῆς Βαλεντίας, ὁ δούξ Ἰωάννης τῆς Γάνδης, ὁ δούξ τοῦ Σκύλακος καὶ ἡ Λουκρητία δούκισσα τῆς Φεράρας ἐξηυγένισαν, καὶ τὴν ὁποίαν διέκρινεν ἀγαθότης, οἶκτος καὶ καλωσύνη».

Βραδύτερον, ἐννοεῖται, οἱ διάδοχοι τοῦ Βοργία Πάπαι ἐνόμισαν φρόνιμον νὰ ἀφαιρέσουν ἀπὸ τὸν τάφον τὴν ἀναιδῆ αὐτὴν ἐπιγραφὴν.

Ἀλλὰ μένει ἀκόμη ἐκεῖ τὸ παρεκκλήσιον τῶν Βοργιῶν τοιοῦτο.

τοῦ Νέρωνος μὲ τὴν τῶν Βοργίων. Ἡ Εἰμαρμένη, βλέπετε, κάμνει κάποτε μερικὰ παιγνίδια συνδυασμοῦ τόσον παραδόξου ἀλλὰ καὶ τόσον συμβολικοῦ!

Ρώμη, Μάιος 1910.

ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΙΡΟΦΥΛΛΑΣ

ΣΗΜΕΙΑ ΤΩΝ ΚΑΙΡΩΝ — ΚΑΚΩΝ ΤΕ ΚΑΙ ΨΥΧΡΩΝ

Ἀφιερωμένα στοὺς πολιτικούς
τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος

ΤΕΤΟΙΑ σημάδια ἀπὸ παντοῦ σὰν 'δῆτ' ἀγνάντια μας
καὶ κἀτὶ σὰν πεντάλφες στὰ στραβά μας,
μὴν τὰ θαρρῇτε σύμβολα γιὰ τὴ κατάντια μας,
τὰ χάλια μας, τὰ νερουλοζολόκυνθὰ μας.
Εἶν' καββαλιστικὰ σημεῖα τῶν καιρῶν
γιὰ τὸ ἀστεῖο Κράτος μας, τὸ τρομερόν!

Σὰν 'δῆτε νὰ μᾶς δίνουνε οβερκιές, χαστούκια,
κι' ἄφοβα νὰ τῆς τρῶμε ὥσάν τὰ κουτούκια,
τοῦτέστι νὰ κρατοῦμε... ἄψογον στάσιν!
θὰ πῆ πῶς ἔχουμε πολὺν γερὴν τὴν κρᾶσιν,
θὰ πῆ πῶς ἔχουμε τὸν στόμαχον γερόν, —
— θὰ πῆ πῶς... τὸν κακὸν μας τὸν καιρόν!

Σάν 'δῆτε τὸ γιατρὸ νὰ κάνουν οἱ σακάτηδες,
καὶ νὰ περνοῦνε οἱ στραβοὶ γι' ἀνοικτομάτηδες,
οἱ σκύλοι νὰ γανγίζουν μόνο γιὰ τὰ κόκκαλα,
κ' ἐκεῖνοι ποῦ σκουπίζουν νᾶν' οἱ ἴδιοι φρόκαλα
καὶ στολισμένοι μὲ τὸν Ἀργυροῦν Σταυρόν —
—σημεῖα ὁλοφάνερα ὠραίων καιρῶν !

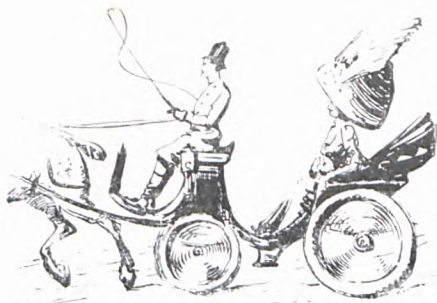
Σάν 'δῆτε νὰ πουλοῦν σοφία οἱ ξεκουτιάσηδες,
κ' οἱ νέοι ἄνδρες στὴ Βουλὴ... νᾶν' ἐξηγτήσηδες.
οἱ χοῖροι γιὰ κολώνια νὰ μιλοῦν στὸ βοῦρκο,
νὰ πολεμοῦμε μὲ... «στοιχεῖα παχέα» τὸν Τοῦρκο
γαριζώντας στὰ καφενεῖα τὸ «Ψ λιγυρόν...» —
—σημεῖα ὁλοζώντανα λαμπρῶν καιρῶν !

Σάν 'δῆτε καὶ ἄλλα πλὺ ἀνάποδα :
τ' ἀμάξια τῆς Αὐλῆς νὰ τὰ ξεξεύουνε
ἀνθρῶποι, γιὰ νὰ γίνουνε αὐτοὶ τετράποδα
καὶ μὲ τὰ τέσσερα γιὰ τὸ παχνὶ νὰ φεύγουνε.
ἀντὶ νὰ πᾶνε στὸ Λαφνὶ τὸ χλοερὸν...
—θὰ πῇ πῶς... τὸν ἀνάποδό μας τὸν καιρόν !..

Σάν 'δῆτε γιὰ τὸ Αἰξ πῶς ταξειδεύουμε...
καὶ ψύλλους μέσα στ' ἄχυρα γυρεύουμε,
κ' ἐνῶ ἀπὸ παντοῦ μᾶς δίνουνε σιχτήρια,
ἐμεῖς εἴμαστε πάντα γιὰ τὰ πανηγύρια,
ἀφοῦ δὲν ἔχοιμ' ἓνα μπάλλωμα γερόν...
—θὰ πῇ πῶς τὸν κακὸν μας καὶ ψυχρὸν καιρόν...

[Αὐγουστος τοῦ 1910]

ΣΑΤΑΝΑΣ

Σκίτσα ἀπὸ τὴν Κων/λιν. — «Ἡ σύζυγος τοῦ προσκατενομένου...»

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Is
Restrictions apply.

ΜΙΑ ΚΛΙΝΙΚΗ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ἈΡΕΤΗΡΗΘΗ και λέγεται συχνά διὰ τὴν Ἑλλάδα, ὅτι μόνον ἡ ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία καὶ δραστηριότης κατορθώνει νὰ ἐπιτελῇ θαύματα προόδου καὶ πολιτισμοῦ. Τὴν ἀλήθειαν ταύτην μᾶς ἐπιστοποίησε μία τυχαία ἐπίσκεψις εἰς τὸ καινουργὲς μέγαρον τῆς χειρουργικῆς, γυναικολογικῆς καὶ μαιευτικῆς κλινικῆς «Ἡ Ἀθηνᾶ» τοῦ ὕψιγγου κ. Ἀγγ. Μωρέττη. Εἴμεθα δὲ βέβαιοι, ὅτι τὴν αὐτὴν εὐάρεστον ἐκπλήξιν θὰ αἰσθανθοῦν καὶ ὅσοι, εἴτε ἐξ ἐνδιαφέροντος ἐπιστημονικοῦ ἢ ἐκ φιλοπόλιδος ἀπλῶς περιεργείας, ἐπισκεφθοῦν τὸ τέλειον εἰς τὸ εἶδος του ἱδρυμα τοῦτο, ἀπὸ τὰ ὀλίγα ἐξ ὧν ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ ἡ σύγχρονος ἐν Ἑλλάδι γυναικολογικὴ χειρουργικὴ, καὶ ὅπερ τιμᾷ ὄντως τὴν πρωτεύουσαν τοῦ ἑλληνικοῦ βασιλείου.

Δὲν θὰ ὁμιλήσωμεν οὔτε διὰ τὰς εὐρυχώρους καὶ καθαρὰς αἰθούσας τῶν ἀσθενῶν, οὔτε διὰ τὸν πλοῦτον καὶ τὴν τελειότητα τοῦ χειρουργείου καὶ τῶν ἄλλων μηχανικῶν ἐξαρτημάτων, οὔτε διὰ τὰ ἐν αὐτῇ ἐφαρμοζόμενα ἀσηπτικά, ἀντισηπτικά καὶ ἀπολυμαντικά συστήματα. Χρειάζεται ἐπιτόπιος καὶ προσεκτικὴ ἐξέτασις, διὰ νὰ κρίνῃ τις ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως ποία μεθοδικὴ τάξις καὶ ἀκριβολογία διέπει τὰ πάντα μέχρι καὶ τῶν τελευταίων λεπτομερειῶν: μητροσκόπια, θερμοκοιτίδας, ἀποστειρωτήρας, ἀπολυμαντικούς κλιθάνους, λουτήρας, κλπ. κλπ. Ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ τονισθῇ ἰδιαίτερως, εἶνε ἡ εὐσυνειδητος καὶ πεφωτισμένη ἐπιστημονικὴ ἐργασία, ἡ ἀθορύβως συντελουμένη ἐν τῇ Κλινικῇ ὑπὸ τὴν ἀκούραστον καὶ ἀγρυπνον ἐπίβλεψιν τοῦ κ. Μωρέττη, τῇ συμπράξει τεσσάρων βοηθῶν ἱατρῶν καὶ τοῦ λοιποῦ ἐπιλέκτου προσωπικοῦ. Ἀπαύγασμα δὲ καὶ καρπὸς τῆς τοιαύτης ἐπιστημονικῆς ἐργασίας εἶνε ἡ στατιστικὴ τῶν κατὰ τὸ πρῶτον εἰκοσάμηνον «Πεπραγμένων» τῆς Κλινικῆς — διότι ὁ

δημοσιεύη ἐκάστοτε, θέτων ὑπὸ τὸ φῶς καὶ τὰ ὅμματα τῆς κοινω-
νίας, τὴν λειτουργίαν καὶ τὰ πορίσματα τοῦ ἰδρύματός του. Ἐκ τῆς
λεπτομεροῦς στατιστικῆς ταύτης, ἐν ᾗ τόσον εὐγλώττως ὁμιλοῦν οἱ
ἀριθμοὶ καὶ τὰ πράγματα, καταφαίνεται ὅτι ἐπὶ 209 κατὰ τὸ χρο-
νικὸν αὐτὸ διάστημα σοβαρῶν ἐγχειρήσεων, ἐξ ὧν αἱ 194 ἐπὶ γυναι-
κῶν, αἱ ἰάσεις ἀνῆλθον εἰς 97 $\frac{1}{2}$ τοῖς ἑκατόν.

Δικαίως ὅθεν ἡ Κλινικὴ τοῦ κ. Μωρέττη, ὑπὸ τοιαύτας ἐγγυήσεις
καὶ μὲ τοιαῦτα ἐφόδια λειτουργοῦσα, κατακλύζεται ἀπὸ πρωῒας
μέχρι βαθείας νυκτός ἀπὸ πυκνὴν πελατείαν, οὐ μόνον ἐκ τῆς πρω-
τευούσης καὶ τῶν ἐπαρχιῶν, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἄλλων μερῶν τῆς Αἰγύ-
πτου, Ἀνατολῆς καὶ τῆς ἑξω Ἑλλάδος.

Εἰς τὸν μικροσκοπικὸν βαπτιστικὸν μου

ΚΛΕΩΝΑ ΘΕΟΔΟΣΙΑΔΗΝ

[ὅταν ἐβγαλε τὸ πρῶτο δόντι

ΕΤΣΙ λοιπόν, σιὸρ Κλέων; Εἶν' ἀλήθεια τῶνόντι.
πῶς ἐβγαλες νωρίς-νωρίς τὸ πρῶτο δόντι
καὶ βιάζεσαι ν' ἀφήσης γρήγορα, φαφούτη,
τὸ γάλα καὶ τὸ μπιμπερὸ καὶ τ' ἀραροῦτι,
γιὰ νὰ ριχτῆς ἡρωϊκὰ στῆς κατσαρόλες,
στῆς κοτολέττες, στὸ ῥοσμπίφ, καὶ στῆς μπριτσόλες;
Μπράβο! καλὰ τὸ σκέφθηκες! τί τάχα ἀξίζει
νὰ ζῇ, μαθές, κανεὶς χωρὶς νὰ μασσουλίξῃ;
Ἐμπήκε, βλέπω, ὁ πονηρὸς βαπτισιμιὸς μου
μέσ' ἐπὶ τὴν οὐσία καὶ τὸν σκοπὸ εὐθὺς τοῦ κόσμου·
ἤγουν πῶς μιὰ μονάχ' ἀλήθεια βασιλεύει:
νὰ τρώῃ κανεὶς γερά καὶ νὰ χωνεύῃ!
Καὶ μὴν ἀκοῦς τῶν ποιητῶν τῶν χαζῶν

Authorized licensed use only: for personal use only. All rights reserved.

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiakó Apothetirio Dimosias Ist
Restrictions apply.

κι' ἐγώ, γιά νά στά πῶ ἐδῶ ἀράδα-ἀράδα,
 κατέβασα μία καλή μακαρονάδα !
 Τρῶν κ' οἱ δασκάλοι κ' οἱ ὑπουργοί τρῶν οἱ παπάδες·
 τρῶν κ' οἱ ἀρχιμανδρίτες, διάκοι, δεσποτάδες —
 — αὐτοὶ δὰ εἶν' θαρρῶ ποῦ μέσ' στά «πάτερμά» τους
 πρῶτα βλογοῦν τὰ γένεια τους καὶ τὴ κοιλιά τους,
 καὶ κρύβουνε καμμιὰ φορὰ στά φαρδομάνικα
 τὰ ῥέστα ἀπὸ ψητά, τυριά, ζαμπόν, λουκάνικα.
 Τρῶνε κ' οἱ βασιλειάδες, κ' οἱ Σουλτάνοι,
 τοῦτοι δὰ εἶνε ποῦ κανεῖς δέν τοὺς προφτάνει
 τρῶνε καὶ οἱ γιατροὶ καὶ οἱ καθηγητάδες
 — καὶ τοῦτοι φαταούληδες, σωστοὶ φαγάδες,
 ποῦ ὅταν φᾶνε τὸν περὶδρομο, ἂν δέν σφάλλω,
 τρώγονται μεταξύ τους ! τρώει ὁ ἓνας τὸν ἄλλο ! —
 Ἐμπρὸς λοιπόν, εἰς ἔργον καὶ τῆς δυὸ μασσέλης !
 καὶ μὴν πιστεύης τῶν κουτῶν τῆς παπαρδέλλης·
 βγάλε τοὺς *τραπεζίτες*, τὰ *σκυλοδοντά* σου,
 βγάλε καὶ τοὺς *κοφτεῖρες* καὶ τὸ *φρονιμίτη*,
 καὶ ρίξου 'ς ὅ,τι βρῇς φαγώσιμο μπροστά σου,
 νὰ μὴν ἀφίσης πιάτο ἀπάστρευτο στὸ σπίτι !
 Γιατί — πῶς νὰ στὸ κρύψω, βρὲ παιδί μου ; —
 στὸ λέω ὀρθὰ κοφτὰ καὶ μὲ ντροπὴ μου :
 Οὐλ' ἡ σοφία τοῦ κόσμου ἡ παινεμένη
 ἐκεῖ κατασταλάζει : στὴν παραδαρμένη !
 περνάει ἀπ' τ' ἄντερά μας βράδυ — μεσημέρι,
 καὶ βγαίνει ἐκεῖ... ποῦ ξέρω, ξέρεις, ξέρει !..

(Κων/λεις, 25 Μαρτίου)

ΚΩΝ. Φ. ΣΚΟΚΟΣ

Μεγάλη 'Οδὸς τοῦ Ναοῦ τῆς Θεοτόκου Μαρίας ἐν Ἀθησυνία

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΕΞ ΑΒΗΣΣΥΝΙΑΣ

Addis—Abbeba, 15 Αὐγούστου 1910

Φίλτατέ μοι κύριε Σκόκε,

ΦΕΙΔΟΜΕΝΟΣ τοῦ ὀλίγου χώρου, τὸν ὁποῖον μοῦ διαθέτει ἡ φιλο-
ξενία τοῦ τόσον καὶ ἐδῶ ἀγαπητοῦ μας *Ἡμερολόγιου*, θὰ περιο-
ρισθῶ εἰς συντόμους καὶ ἀτάκτους γραμμάς,
ἀπλῶς διὰ νὰ σὰς ἐκθέσω μερικὰς ἐκ τῶν
ἀτομικῶν μου ἐντυπώσεων περὶ τῆς ἀθησυν-
νιακῆς ζωῆς, πρὸς πλήρη τῆς ὁποίας ἀποτύ-
πωσιν δὲν θὰ ἤρκουν τόμοι δλόκληροι.

Πρωτίστως οἱ Ἀθησυνοὶ εἶνε λαὸς πολεμι-
κός. Πᾶς πολίτης, ὑγιὴς καὶ εὖρωστος, ἀνευ
διακρίσεως ἡλικίας, θεωρεῖται καὶ εἶνε στρα-
τιώτης ἐν καιρῷ πολέμου. Οἱ ὑπεκφεύγοντες
τιμωροῦνται μὲ δήμευσιν τῆς περιουσίας των,
ἐνῷ οἱ ἀνδραγαθήσαντες ἀμείβονται διὰ δώρων, οἷον σπάθης ἀργυ-
ρᾶς, ἔππων, ἡμιόνων, χρημάτων κλπ. Τὰς ἀπορφανιζομένας δὲ οἰκο-
γενείας καὶ τοὺς ἐκ τῆς μάχης ἀναπήρους συντηρεῖ αὐτὴ ἡ Κυβέρ-
νησις. Ἡ θέα πολεμιστοῦ ἐν στολῇ, καὶ δὴ ἀξιωματικοῦ, ἔχει πολὺ
τὸ περίεργον. Ἐξωσμένος περὶ τὴν ὁσφὺν τὴν φυσιογνωσίην καὶ τὸ
ξίφος, κρατεῖ εἰς τὴν δεξιάν τὸ ὄπλον, εἰς δὲ τὴν ἀριστεράν τὸ δόρυ
καὶ τὴν ἐκ χρυσοῦ ἢ ἀργύρου ἀσπίδα. Ἀντὶ ἄλλου ἐνδύματος φέρει
λεοντὴν καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τρίχας χαίτης λέοντος.

Πρὶν ἔλθω ἐδῶ, ἐφανταζόμην ὅλους τοὺς Ἀθησυνοὺς μαύρους
ὡς ἔδεον. Ἀλλ' οἱ περισσότεροι εἶνε ἀπλῶς μόνον μελαγχροῖσι.

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Ist
Restrictions apply.

Πλεῖστοι δὲ καὶ ἐντελῶς λευκοί. Αἱ κακαὶ γλῶσσαι ἀποδίδουν τὸ περιεργὸν τοῦτο φαινόμενον εἰς τὴν σκανδαλώδη *παρέμβασιν* . . . τῶν ἐδῶ ἐγκαθησταμένων Εὐρωπαίων . . . Ὁ πολιτισμός, βλέπετε, εἰσδύει παντοῦ.

Ἡξεύρετε βέβαια ὅτι ἐπικρατοῦσα ἐν Ἀθῆναις ἡ θρησκεία εἶνε ἡ ὀρθόδοξος χριστιανική, μὲ τὴν αἵρεσιν τῶν *μονοφωτιστῶν*. Οἱ ναοὶ τῶν εἶνε περιεργότατοι.

Ἀθησυνὸς πολεμιστὴς

Δὲν πιστεύω νὰ ὑπάρχῃ πουθενὰ ἄλλου ἢ ἀρχιτεκτονική των. Ἐχουν σχῆμα ὁλοστρόγγυλον μὲ τέσσαρας θύρας πρὸς τὰ τέσσαρα σημεῖα τοῦ ὀρίζοντος, τὸ δὲ ἱερόν των εὐρίσκεται ἐν τῇ μέσῳ. Ἐκαστὴ δὲ ἐκκλησία των διακονεῖται — δὲν θὰ τὸ πιστεύσετε — ἀπὸ 80 τοῦλάχιστον ἱερεῖς, διακόνους, ψάλτας, νεωκόρους, κ.λ.π.!! Διότι, χωρὶς ὑπερβολήν, τὰ δύο τρίτα τῶν ἰθαγενῶν τῆς Αἰθιοπίας ἀποτελεῖ ὁ κληρὸς. Φαντασθῆτε τώρα ὅλους αὐτοὺς μὲ τὰ δολόχρυσά των ἄμφια καὶ μὲ . . . γυμνοὺς τοὺς πόδας, χορεύοντας κατὰ τὰς θρησκευτικὰς των τελετὰς καὶ ψάλλοντας ὕμνους μὲ τὰ ἐκκωφαντικὰ των τύμπανα.

Ἡ ὀλῃ ἐνδυμασία των συνίσταται ἀπὸ ἐν ἐσώθρακον, ἐν ὑποκάμισον καὶ ἐν ἐξωτερικόν λινόν κάλυμμα, λευκόν μὲν καὶ ἐρυθροθαφές εἰς τὸ μέσον διὰ τοὺς ἄπλους ἰθαγενεῖς, μεταξοποικίλον δὲ γύρω διὰ τὴν αὐτοκράτειραν, τοὺς πρίγκηπας καὶ τὴν λοιπὴν ξυπόλυτον ἀριστοκρατίαν! Κάλτσαι καὶ ὑποδήματα σχεδὸν εἶνε ἄγνωστα ἐδῶ ἀκόμη. Μόνον οἱ νεωτερίζοντες

τῆς ὑψηλῆς τάξεως μεταχειρίζονται εἶδος τι ἀρχαίων πεδίων. Ὡς κάλυμμα τῆς κεφαλῆς φέρουν ἐπιμήκεις διαφανές λευκόν ὑφασμα, ἀλλ' οἱ πλεῖστοι μένουν ἀσκεπεῖς ὑπὸ τὸν πυρακτωμένον ἀφρικανικὸν ἥλιον. Ἀντὶ δὲ ἄλλων μυρωδικῶν ἀλείφουν ἀφθόνως τὴν κόμην μὲ . . . βούτυρον τοῦ φαγητοῦ, τὸ ὅποσον στοιχίζει μόνον 60 λεπτά τὴν ὁκτῶν. Ἐπειδὴ δὲ σπανίως ἡ οὐδὲ ὅλως σχεδὸν ἔρχονται εἰς ἐπαφὴν μετὰ τοῦ σάπνους, ἤμπορεῖτε νὰ φαντασθῆτε τί θέαμα παρουσιάζουν σάρκες καὶ ἐνδύματα. Ἐννοεῖται, εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς Ἀθῆναις οἱ κάτοικοι εἶνε δολόγυμοι.

Οἱ Ἀθησυνοὶ, δασκίς δὲν ἐκστρατεύουν εἰς πόλεμον, ἀσχολοῦνται κυρίως εἰς τὴν γεωργίαν καὶ τὴν ζωοκομίαν. Τὸ ἐμπόριον καὶ ἡ μικρά των βιομηχανικὴ κίνησις δὲν εἶνε ἀξία λόγου. Ἄλλοτε ἡσχολοῦντο καὶ εἰς τὴν ληστείαν καὶ τὴν ἀρπαγὴν! Ἐπίσης καὶ εἰς τὴν δουλεμπορείαν. Ἀλλ' αὕτη κατηργήθη πρὸ εἰκοσαετίας ὑπὸ τοῦ Νεγκούς, καὶ ἤδη ζῶσιν ἐν εἰρήνῃ καὶ φιλονομίᾳ. Πλεῖστοι ὅμως ἐπιδίδονται καὶ ἀποζῶσιν ἀπὸ τὴν θήραν ἐλεφάντων, λεόντων,

ἀγριοδουβάλων, καὶ ἄλλων θηρίων. Εἶδον ἰθαγενεῖς ἀλιεύοντας καὶ ἀνασύροντας ἐκ τοῦ ποταμοῦ ἵπποπόταμον, ὃν ἀφοῦ διετρύπησαν καὶ ἐθανάτωσαν διὰ τῶν λογχῶν, ἤρξαντο νὰ καταδροχθῶντες ὠμόν.

Περὶ φιλολογίας καὶ τέχνης καὶ πνευματικῆς ἐν γένει ἀσχολίας, οὔτε λόγος νὰ γίνεταί. Μόνον μερικοὶ καλόγηροι ὠρισμένων μονῶν καταγίνονται, λέγουσιν, εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς χώρας. Μέχρι πρὸ ὀλίγου καιροῦ οἱ εἰς τὰ σχολεῖα φοιτῶντες παῖδες περιωρίζοντο μόνον εἰς τὴν παπαγαλιστὶ ἐκστήθισιν τῶν ψαλμῶν τοῦ Δαυὶδ, χωρὶς νὰ ἐννοοῦν γρῦ. Ἀλλὰ σήμερον πολλοὶ ἀθῆσυνόπαιδες φοιτῶσιν εἰς εὐρωπαϊκὰ σχολεῖα, ναὶ μὲν ξυπόλυτοι ὥς καὶ πρὶν καὶ ἡμίγυμνοι, ἀλλ' ἐκμανθάνοντες τὴν γαλλικὴν ἢ τὴν ἀγγλικὴν καὶ ἄλλας γλώσσας. Αἱ οἰκίαι τῶν, πλὴν τῶν λιθοκτίστων, ἃς κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἀνεγείρουσιν οἱ πλουσιώτεροι τῶν Ἀθῆσυνῶν, οἱ μᾶλλον ἐξευρωπαϊσμένοι, ὅλαι ἀνεξαίρετως εἶνε πενιχραὶ καλύθει, ἀχυροσκεπεῖς, μονόροφοι, κτισμένοι ἀπὸ καλὰ μίαν καὶ πηλόν, μὲ ἐν διαμέρισμα παραπλεύρως ἐκάστης διὰ τὰ ζῶα τῶν, μεθ' ὧν συναγελάζονται. Ἐν καιρῷ ἐκστρατείας ἢ ταξειθεύοντες ἢ καὶ ἐντὸς τῆς πόλεως ἐνίοτε μεταχειρίζονται σκηνάς, ἃς οἱ ἴδιοι κατασκευάζουσιν ἐκ χονδρῶν λινῶν ὑφάσματος. Ἀπὸ τινος ὅμως χρόνου, ἰδίως ἐπὶ τῆς περικλεοῦς βασιλείας τοῦ καλοῦ Μενελίκ, αἱ νέαι εὐρωπαϊκὰ οἰκοδομαὶ αὐξάνουσιν ἐὼς ὅλον ἐν.

Κυρίαι τῆς Αὐλῆς

Κατ' ἀρχαῖον ἔθιμον, πᾶς ἀθῆσυνός νυμφευόμενος ὀφείλει νὰ κτίσῃ τὴν γαμήλιον καλύβην του, ἣ ὅποια θὰ τὸν στεγάσῃ ἰσοθίως. Νυμφεύονται δὲ εἰς πολὺ νεαράν ἡλικίαν, ἀπὸ 17 ἔως 22 ἐτῶν τὸ πολὺ οἱ ἄνδρες, λαμβάνοντες μὲν μίαν μόνον σύζυγον, διότι οἱ ἐκκλησιαστικοὶ κανόνες καθιερώουσι τὴν μονογαμίαν, ἀλλ' οἱ ἔχοντες ὄρεξιν δὲν ἐμποδίζονται νὰ διατηροῦν καὶ πλῆθος παλλακίδων πλησίον τῆς νομίμου ἐνῆς ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῶν μαγειρισσῶν. Ὁ γάμος δὲ εἶνε ἡ ἐκκλησιαστικὴ, εὐλογοῦμενος ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας, ἢ πολιτικὸς ἐπὶ παρουσίᾳ τεσσάρων μαρτύρων, ἐνώπιον τῶν ὁποίων οἱ σύζυγοι ὀρκίζονται ἀμοιβαίαν πίστιν, μὲ τὴν ἐπιφύλαξιν ὅμως νὰ ἀπιστήσουν καὶ ἀπὸ τῆς πρώτης ἀκόμῃ ἡμέρας! Προτιμοῦν δὲ τὸν πολιτικὸν γάμον διὰ νὰ ἔχουν πρόχειρον τὸ διαζύγιον μόλις ἐπιστῇ ὁ κόρος, ὅποτε, ἐνώπιον τῶν ἰδίων μαρτύρων, χωρίζουν φιλικώτατα, δικαιουμένης τῆς συζύγου νὰ λάβῃ εἰς τὴν κατοχὴν τῆς τὸ ἡμῖς τῆς κινήτης καὶ ἀκινήτου περιουσίας τοῦ ἀνδρός· ρουχισμοῦ, σκευῶν, ζώων, κτημάτων. Περιττὸν νὰ προσθέσω ὅτι πολλαὶ πονηραὶ ἀθῆσυνεῖς νυμφεύονται καὶ διεξευγνύονται ἐξ ἐπαγγέλματος ὅσους

περισσότερους ἄνδρας προφθάσουν. Μετὰ τὸ διαζύγιον τὰ τέκνα ἀνέκουν εἰς τὸν πατέρα. Νόμιμα δὲ ἡ νόθα κληρονομοῦν ἐξίσου. Ἐλλείπει τέκνων τὸ ἥμισυ τῆς περιουσίας περιέρχεται εἰς τοὺς συγγενεῖς, τὸ δὲ ἄλλο ἥμισυ κληρονομεῖ... ὁ αὐτοκράτωρ.

Ἡ δικαστικὴ ἐξουσία παρ' Ἀθησυνοῖς συγκεντρῶται εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Αὐτοκράτορος, ὅστις ἀντιπροσωπεύεται ἐξῶ ἐν τῇ Πρωτεύουσῃ διὰ τοῦ Affa-Negous (= στόμα τοῦ Βασιλέως). Ἡ ποινικὴ των δὲ δικαιοσύνη βᾶσιν ἔχει τὸ παράγγελμα « ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ καὶ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος ». Ὁ φονεύων δι' ἀγχόνης, ὅπλου ἢ μαχαίρας, θά ὑποστῇ τὸν αὐτὸν θάνατον· θά ἀπαγχονισθῇ, θά τυφεκισθῇ ἢ θά σφαγῇ. Ὁ τραυματίσας τινὰ καὶ καταστήσας αὐτόν

Ἡ ποινὴ τοῦ μαστιγώματος ἐν Ἀθησυνίᾳ

ἀνίκανον πρὸς ἐργασίαν, ὑποχρεοῦται εἰς ἰσόδιον διατροφὴν του. Ὁ ἔνοχος καὶ ἀπλῆς ἔστω αἱματοχυσίας ὀφείλει χρηματικὴν ἀποζημίωσιν εἰς τὸν παθόντα. Ἐάν δὲν ἔχει νὰ τῇ καταβάλῃ τὸ ἀντίτιμον τοῦ αἵματος, περιέρχεται ἄλυσιόθετος ἀνά τοὺς ὁδοὺς ἐκλιπαρῶν τοὺς διαβάτας ἕως οὗ συλλέξῃ τὸ ποσὸν καὶ ἀπαλλαγῇ.

Τὸ συνηθέστερον ἐγκλημα εἶνε ἡ κλοπὴ, τιμωρομένη ἀμειλίκτως. Ὁ διὰ πρώτην φορὰν συλλαμβανόμενος, ὑφίσταται ἐν μέσῃ πλατείᾳ τὴν ποινὴν τῆς μαστιγώσεως, μεθ' ὃ θά πυρακτωμένον σιδήρου τοῦ χαράττουν τὸ μέτωπον, τὴν ῥίνα καὶ τὰς παρειάς. Τὴν δευτέραν φορὰν τοῦ ἀποκόπτουν τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας. Ἄν φωραθῇ ἐκ τρίτου, τότε ὠρισμένως θά κρεμασθῇ ἀπὸ τὸ πρῶτον δένδρον. Διὰ τῶν δρακοντείων αὐτῶν νόμων ὁ κραταιὸς Μεσελὶκ ἠθέλησε νὰ χαλιναγωγῇ ἀφ' ἐνὸς τὸ πάθος τῆς κλοπῆς, ἐξ ἄλλου

δὲ νὰ ἀσφαλίσῃ καὶ τοὺς Εὐρωπαίους ἀπὸ τοὺς παντοῖα πρὸς ἀρπαγὴν μηχανευομένους Ἀθησυνούς.

Ὑπὸ ἐποφὴν κλίματος ἢ Ἀθησυνία, ἣτις ἄλλως τε ἀποτελεῖ ἐν ἀπέραντον ὁροπέδιον κατὰ 2,800 μέτρα ὑπεράνω τῆς θαλάσσης, εἶνε τὸ ὑγιεινότερον μέρος τῆς Ἀφρικῆς. Δύο μόνον ἐποχαὶ ἐπικρατοῦν ἐδῶ: τὸ Φθινόπωρον καὶ ἡ Ἀνοιξίς. Ἀπὸ τοῦ Ἰουνίου μέχρι τοῦ Ὀκτωβρίου ἀδιάκοποι βραδαῖαι βροχαί, μετὰ βροντῶν καὶ κεραυνῶν, μεταβάλλουν τὴν πόλιν εἰς λιμνοθάλασσαν, καθιστῶσαι ὅμως τόσον εὐφορον καὶ γόνιμον τὴν χώραν, ὥστε οἱ γεωργοὶ νὰ σπεύρουν καὶ θερίζουν τετρακίς τοῦ ἔτους. Ἀπὸ τοῦ Νοεμβρίου δὲ μέχρι τοῦ Ματοῦ, καθ' ὃν χρόνον σεῖς οἱ πολιτισμένοι λευκοὶ τουρτουρίζετε παρὰ τὰς θερμάστρας σας βήχοντες καὶ συναχόμενοι, ἡμεῖς ἐδῶ... οἱ μαῦροι, ἀπολαμβάνομεν ὄνειρωδῶς γλυκὺ ἔαρ, ἐν μέσῳ ἀτελευτήτου πρασινάδας καὶ ἀρωμάτων, ὑπὸ οὐρανὸν καταγάλανον, ὅστις οὐχ ἦττον μᾶς ὑπενθυμίζει καὶ μᾶς καθιστᾷ μᾶλλον περιπόθητον τὸν ἀττικὸν οὐρανόν, πρὸς τὸν ὅποιον διευθύνονται πάντοτε οἱ πόθοι μας, αἱ ἐλπίδες, τὰ ὄνειρα, αἱ εὐχαὶ καὶ ὁ πόνος τῶν ἐδῶ ξηνητευμένων Ἑλλήνων...

Ὁ Αὐτοκράτωρ Μενελίκ

ΑΛΕΚΟΣ ΣΑΡΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ

Ε Δ Ω ' Ε Κ Ε Ι

- Μὰ πῶς σοῦ ἐπέτρεψε ὁ ἄνδρας σου νὰ τραγουδήσῃς στὴ φιλανθρωπικὴ ἐσπερίδα;
- Τὸν ἐφοβέρισα, πῶς ἂν δὲν μ' ἄφηνε, θὰ τραγούδαγα ὅλο ἐκείνο τὸ βράδυ στὸ σπίτι.

* *

- Ὁ διευθυντής.— Καὶ πῶς τὸ τελειώνεις τὸ νέο ἐρωτικό σου διήγημα;
- Ὁ συγγραφεὺς.— Μὲ τὸν γάμον· οἱ ἐρωτευμένοι παντρεύονται τέλος πάντων.
- Ὁ διευθυντής.— Μά, φίλε μου, γιατί δίνεις πάντα τέτοια τραγικὴν λύσιν στὰ διηγηματά σου;

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Ist
Restrictions apply.

ΜΙΑ ΛΗΣΤΡΙΚΗ ΣΥΜΜΟΡΙΑ

«... Φληβάρ' μῆνα κι γυρουβουλιά στου τζάκι τ'ς Παρηδρίνας ἀπ' ἡκάνامي κ'νάκι, κατὰ διαταῇ τ' κὺρ λουχία Μητρούλη Βλαχουθανάκη, ἡπλαϊάξαμι ἡγὼ οὐ Εὐζωνας Θύμους Ἀλουπούδας κι οὐ κὺρ λουχίας ἀπουσπασματάρχ'ς.

Ὁξου ἀγέρας, ξηρουβόρρ' — τοῦ πῆρι οὐ διάουλ'ς κι τ'ς χήκουσι!

Ὑπνους οὐλότηλα, π'δῆς κι τοῦ ψυλλολοῦ, π'δῶντας ἐπὶ τ'ς ραχονκουκκαλιᾶς σὰν τ'ς ἀκρίδης κι ἐπὶ τοῦν μηροῦν, ἀπ' τοῦ γκουφάρ' μέχρις τ'ς ἀστραγάλ'ς, κι βυζαίνουντας σὰν τ'ς βδέλλης, τοῦ ἀτιμον ζ'λάπ', μετ'χι εἰς ἀγγαρείαν οὐλουνηχτιάς. Μήδι ὕπνους, μήδι οὐλότηλας! Ἄει τ' κακουμοίρ' τί μῶγραφι!

Οὐ λουχίας ὀ'χάλιζι διαρκοῦς κι γιὰ μιὰ βουλὰ τινάζουντας τοῦ ποδάρ', μ' λιέει, παραμιλώντας: «Οὐρὲ Θανάχ, φέρε γυρουβουλιά τοῦ κουκουρέτ' νὰ ψήνητι τοῦ ταχύτηρουν...»

— Ἄει, καψουλονχία, τ' λιέου, ἡμένα μ' ῥούφηξαν τοῦ αἵμας οἱ τσακαλόφυλλοι κι σὺ κουκουρέτ' νειρεῦγησι!

Σικλέτ' μέπιασι τρικούβηρτο κι ῥχένηψα τοῦ ῥβρυσίδ κατὰ τοὺν ψύλλουν μέχρσι ἡβδόμης γηνεᾶς κι σταυρουκουπιδ ἦκανα 'στοὺν Ἀη Παντηλήμουνα κι λαμπάδα τῶταξα κι νά σ', πέρ-
νοντας τὰ μπρούμιτα κι μπιτ ξερός, κόκκαλου! Μήδε τὸ ῥ'α-
λητὸ τ' κῦρ λουχία, μήδε τοὺν ψύλλουν τοῦ βύζαγμα, μήδε οὐ
δημονισμένους ἀγέρας μπόρεσαν νὰ μὴ ξυπνήσῃ, πάρα μ'νάχα
τὰ κουτρώνια, πέφτουντας 'στὰ κεραμμύδια, λιὲς κι γέγονταν
χαλασμός Κ'ρίου! Κι ἰν τοῦ ἅμα ἠυρέθημεν οὐλοὶ ἐπὶ πουδὸς
διερευνῶντας τοὺν αἴτιουν τῆς ξαφνικῆς κουλουπ'λάλας!

— Κλιέφτις στοὺ Μύλουν! . . κλιέφτις στοὺ Μύλουν! Ἐσκουζαν
ἔξουθι ἡ κερά Παρηδρίνα καὶ ἡ μαμὴ μιτὰ τοὺν γειτόνων.

— Τριχᾶτι, παληκάρια, τριχᾶτι, κλιέφτις στοὺν Μύλουν . .

Ἐννοήσαντες παραχρῆμα περὶ τοὺν διατριχόντων, ἀρματου-
θήκαμι ἰν τοῦ ἅμα καὶ πιρὶ ὥραν τρεῖς μισουνύκτιον ἡβαδίζαμι
ἀνὰ μέσου 'στὰ πλατάνια, παίρνουντις κι ἀφθονις κουλουμοῦντρις,
π'δῆς κι τοῦ σκουτάδ' ἦτανι μαύρου πίσσα!

* *

Μιτὰ πουργιαν δίουρον, πέφτουντας ἡφνιδίους στοὺν νιρό, ἡκα-
ταλάβαμι πῶς κουντοζ'γώσαμι στοὺν νιρόμυλουν κι βαδίζουν-
τας ἀκρουποδητεὶ ἀνηβήκαμι σ' ραχοῦλα κι λουφαξαμι μέσ' 'στὰ
πουρνάρια μὴ τ' ἀφτιά τοὺν ἀνήφουρο, σᾶν τοῦ λαγοῦ, κι τοῦ
μάτ' ξηρὸ σᾶν τ'ς κουκουβάϊας, μὴ λάχη κι μᾶς ξηγλυστερήσουνι
οἱ κλιέφτις κι στερνά . . νίψ' κι' ἀπουφάγαμι!

Ἰν τοῦ ἅμα οὐ κῦρ λουχίας διατάσσ': « Π'δῆς' κι διὰ τοὺν
ιδίουν οὐφθαλμοῦν ἀντιληφθήκαμι ὅτ' πρόκειται περὶ ληστείας,
δέουν νὰ δείξουνι ψυχρημίαν κι μερμνήσουνι πιρὶ συλλήψιους
παραχρῆμα τοὺν κατηγαρέουν κι ὅ,τ' κουλλήσ' . . Φθάνουντις
στοὺν μύλουν θὰ ἐπιπέσουμι κατ' αὐτοῦ κι ἰναντίουν πάσης ἀντι-
στάσιους τ'ς συμμοριᾶς, ἵνα συλλήψουμι κι μεταφέρουμι ὑπὸ
συνουδείαν εἰς τὰς Ἀρχάς. Ὅθεν βαδίζητι ἀκρουποδητεὶ μέχρη
τοῦ μύλου, ἀν δοῦμι πῶς κνιῶντι πρὸς φηγγάλαν: « στοὺν τόπου,
ἀτιμοὶ, κι σᾶς φάγαμι! »

Μιτ' οὐλίγουν ἐπιπέσαμι κατὰ τοῦ μύλου κι γραπώνουμι τ'ς
κλιέφτις, σᾶν τ'ς λαδουμέν'ς ποντικούς, ἰν ὄλῳ τέσσερις, οὐλοὶ
ἀλιευροῦμένοι πᾶν' ἴσα μὴ κάτ', ἔχουντας κι τοῦ στόμα μπουκω-
μένο ἀπ' ἀλειῦρι κι οὐρλιαζαν ἀπ' τοῦ φόβου τ'ς.

— Τ' εἴσασιτι, σεῖς, οὐρὲ κατηγαρέοι; τ'ς λίεει οὐ κῦρ λουχίας.

— Γύφτ', καπητάνιο μ', εἴμαστε, γύφτ'! λυπήσου μας, ψυχῇ
γύφτ' θὰ πάρ'ς, τί θὰ καταλάβ'ς;

Τ'ς δέσαμι, κατὰ διαταῇ τ' κῦρ λουχία, κι π'δῆς' οὐ μύλου-
νᾶς ἡγλύτουσι τοὺν μισὸ ἀλειῦρι, σφάζ' δυὸ κόττις κι τ'ς ψήνει,
φρειάνει κι πῆττα κι κρατοῦντας τ' χιλιάριζη κιρνοῦσι ἀκατα-
παύστους!

Μητὰ τρίουρουν φαγυνότ, ὅπ' θὰ τοῦ θ'μᾶμι ἡωνίους, ξεκινῆσαι γιὰ τοῦ Σταθμοῦ μὴ τοὺν *Ἰχμέτη*, τοὺν *Ἀλῆ*, τοῦ *Γιουσούφ* καὶ τοὺν *Δεγκομανέλλο* — ἰέτος λιέγανι τ'ς γύφτ'ς.

Κὶ θυμᾶμι τοὺν κύρ λουχία ποῦ τ'ς ἔλεγι, σφουγγίζοντας τὰ μ'στάκια τ':

— “Αεὶ, οὐρέ, ἀληπουδιαρέοι! Ἰέτσ' τὴν πιτσώνουνι κι' ὄχι σὰν καὶ σὰς μ'νάχα μὴ τοῦ... ἀλιεῦρι!!...”

PΒΣ

ΑΠΟ ΤΟΥΣ “ΤΑΦΟΥΣ,, ΤΟΥ ΦΩΣΚΟΛΟΥ

(ἀπόσπασμα ἐξ ἀνεκδότου μεταφράσεως)

Αἰ! καὶ! ἀπ' αὐτὴ τὴν ἄλκιη θρησκευτικὴ γαλήνη
καῖτοις θεὸς θὲ νὰ μιλῇ, καῖτοις θεὸς θὰ κρένη,
ὁ θεὸς αὐτός, ὅπ' ἀναβε σιὰ ἑλληνικά τὰ στήθια
μὴ τέτοια δλόφλογη φωτιά θυμοῦ καὶ μεγαλείου,
καὶ γιὰ τοὺς Πέρσας φοβερὴ ἔχθρα στὸ Μαραθῶνα,
ὅπου αἱ Ἀθῆναι ἐστήσανε τάφους καὶ μανσολεῖα
γιὰ τοὺς ἀνδρείους ποῦ πεσαν στὴ μάχη πολεμῶντας.
Ὁ ναῦτης ποῦ ταξίδεψε στὴ θάλασσα παρῆκει
ἀπ' τῆς Εὐβοίας τὸ νησί, σι' ἀπέραντο τὸ σκοτός
τῆς μαύρης νύχτας, ἔβλεπε οπίθες νὰ λαμπυρίζουν
ἀπὸ τὰ κοράνη, ἀπ' τὰ σπαθιά ποῦ μὲ σπαθιά κτυπιώταν,
καὶ ἔβλεπε τὴν ἀναλαμπή, τὰ σιδερένια ὅπλα,
καὶ τῆς σκιᾶς πολεμιστῶν ν' ἀναζητοῦν τὴ μάχη.
Καὶ μέσ' στὴ φοβικὴ τὴν πολλή, στῆς νύχτας τὴ γαλήνη,
νὰ χίνεται πολλὴ μακρονά, πολὺ μακρονὰ στοὺς κάμπους,
πολλῶν σαλπύγων ἢ ἡχώ, πολλῶν φαλάγγων κρότος
καὶ μέγα ποδοβολητὸ ἀλόγων ὅπου ἐτρέχαν,
ποῦ τρέχοντας πατοῦσαν ἀπάνου ἀπ' τὰ κοράνη,
κι' ἀπ' τὰ κορμιά τῶν δυστυχῶν ὅπου ψυχρομαχοῦσαν.
Κ' ἔπειτα θοῆρος καὶ φωνές, παράτονα καὶ κλάμα
καὶ τῶν Μοιρῶν τὸ θλιβερὸ καὶ μαῦρο μοιρολόϊ.

[Ζάκυνθος, 1910]

ΦΡ. ΚΑΡΡΕΡ

ΠΙΝΑΞ

ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

	Σελ.
Ἑορτολόγιον, Μηνολόγιον	1—10
Γραμματολογικὸν λεύκωμα, εἰκόνες καὶ σημειώματα . .	11
Πλεκτὰ τραγούδια, ποίημα Ἰ. ΠΟΛΕΜΗ	17
Κελαϊδισμοί, ἐπαρχιακὸν διήγημα, ὑπὸ ΓΡ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ . .	18
Ὁ Ἑρως κυνηγός, γελοιογραφικαὶ εἰκόνες	21
Προσωπογραφία, ἔργον τῆς διδως Κικῆς Γιαννοπούλου . .	25
Ἐκδρομαὶ περὶ τὸν Βόσπορον — Πολωνέσκιοι, ὁδοπορι- καὶ ἐντυπώσεις ὑπὸ ΦΙΛΙΠ. Κ. ΣΚΟΚΟΥ	26
Ὁ Βασιλικὸς Κήπος τοῦ Gross-Sedlitz, ὑπὸ Κ. ΛΑΧΑΝΑ . .	33
Τὸ νανούρισμα, ποίημα Κ. Α. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ	37
Ἡ καλαμιὰ, ποίημα ΚΩΣΤΗ ΠΑΛΑΜΑ	38
Δῶρο πρωτοχρονιάτικο στὸν βαπτιστικὸν μου, ποίημα εὐ- τράπελον ὑπὸ ΚΩΝ. Φ. ΣΚΟΚΟΥ	39
Θεάματα καὶ ἐκπλήξεις, γελοιογραφικὴ εἰκὼν	40
Εἰς μνημόσυνον, διήγημα ἐκ τῶν τοῦ Α. Τσέχωφ, μετά- φρασις ΑΓΑΘ. Γ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ	41
Εἰς τὸ δάσος, ποίημα ΑΡ. ΠΡΟΒΕΛΕΓΓΙΟΥ	44
Ὁ Ἅγιος Φανούριος, ἀθηναϊκὴ ἠθογραφία μετὰ γελοιογρα- φῶν, ὑπὸ Κ. Φ. ΣΚΟΚΟΥ	45
Σκέψεις καὶ γνῶμαι	48
Περίεργα καὶ θανάσια	49
Κωμικοτραγικαὶ ἐμφανίσεις, ἐπίγραμμα ὑπὸ ΣΑΤΑΝΑ . .	50
Νεοελληνικὰ Διηγήματα — «Μιὰ παλαβή, ἀφεντικό», διήγημα μετὰ εἰκόνων, ὑπὸ ΣΠΥΡΟΥ ΜΕΛΑ	51
Ἑρως ὑπηρέτης, ποίημα εὐτράπελον ὑπὸ ΣΑΤΑΝΑ	58
Ρίμα τοῦ Κωνσταντίνου καὶ τῆς Μηλιάς, δημῶδες	59
Ἡ φυσιολογία τοῦ φόβου	60
Καλλιτεχνικὸν σημείωμα—ὁ ζωγράφος Περ. Καλαϊτάκης .	62
Σκίτσα καὶ Σιλουέτες ἐλλήνων βουλευτῶν τῆς τουρκικῆς βουλῆς, χαρakterισμοὶ καὶ γελοιογραφίαι	63
Αἰώνιος Ὀδοιπόρος, ποίημα ὑπὸ ΜΑΡΙΝΟΥ ΣΙΓΟΥΡΟΥ . . .	66
Τὰ ψιμύθια παρ' ἀρχαίοις	67
Τὸ θεασθητέον φάσμα	68

Authorized license use limited to: 172.20.0.4.

Ἡ πρωταπριλιά, ἐθνυμογράφημα ὑπὸ ΜΠΑΜΠΗ ΑΝΝΙΝΟΥ . . .	69
Οἱ λήσμοι τοῦ Κυρίου, ἀνέκδ. μετὰ γελοιογραφίας . . .	77
Ποινὰι κατὰ τῶν βλασφημούντων, ὑπὸ ΛΕΩΝΙΔΑ ΖΩΗ . . .	78
Κάτω ἀπὸ ἓνα πεῦκο, πεζὸν ποίημα ὑπὸ ΓΕΡΑΣ. ΒΩΚΟΥ .	81
Εἰς πολύγλωσσον φλύαρον, ἐπίγραμμα ὑπὸ ΣΑΤΑΝΑ . . .	82
Ἡ Γιάλτα, ἀγαπήσεις ἐκ Ρωσσίας ὑπὸ ΘΕΟΔ. ΞΕΝΟΥ . . .	83
Διοσπύρι, ποίημα ΝΙΚΟΥ ΣΑΝΤΟΡΙΝΑΙΟΥ . . .	91
Κακοσημαδιές, διήγημα ἸΩ. ΒΛΑΧΟΓΙΑΝΝΗ . . .	92
Δύρα καὶ . . . λίρα ! σατυρ. ποίημα ὑπὸ Π. ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ.	95
Στιγμαὶ θυμηδίας . . .	96
Σύντομος ἐγκυκλοπαιδεία, πρόχειρα σημειώματα . . .	97
Ἀπὸ τὰ βάθη τῆς θαλάσσης, ὠκεανογραφικὴ μελέτη μετ' εἰ- κόνων ὑπὸ ΑΝΔΡ. ΒΑΛΛΙΑΝΑΤΟΥ . . .	98
Τὰ κόκκινα αὐγά, ἱστορικὸν σημείωμα . . .	109
Θρηῆς, ποίημα ὑπὸ ΚΛΕΑΡΕΤΗΣ ΔΙΠΛΑ . . .	110
Σύνα θέλεις; ὑπὸ Δ. Κ. ΒΑΡΔΟΥΝΙΩΤΟΥ . . .	111
Γυναικεῖες κουβέντες, ἀνέκδ. μετὰ γελοιογραφίας . . .	112
Ἄννα Κομνηνή, βυζαντινὸν διήγημα ὑπὸ Γ. Β. ΤΣΟΚΟΠΟΥΛΟΥ.	113
Ἡ λογία δεσποινίς, ποίημα Γ. ΣΟΥΡΗ . . .	124
Εἰς τὰς πηγὰς τοῦ Μωϋσέως, ταξειδιωτικὴ ἀνάμνησις ὑπὸ ἸΠΠ. ΚΑΡΑΒΙΑ . . .	125
Μισεμός, ποίημα ἸΩ. ΠΟΛΕΜΗ . . .	130
Τὸ κατόρθωμα τοῦ ἀστρὸφύλακος, ἐθνυμογράφημα μετὰ γελοιογραφῶν, ὑπὸ ΣΑΤΑΝΑ . . .	131
Σύντομα ἱστορικὰ σημειώματα . . .	135
Ὁ Γιαννάκης, διήγημα Τσέχωφ κατὰ μετάφρ. Κ. Σ. ΚΟΚΟΛΗ .	136
Εἰς κακόγλωσσον, ἐπίγραμμα ὑπὸ ΣΑΤΑΝΑ . . .	140
Ἡ ἀρχαία Ἑλληνικὴ ἐν τῇ Νέᾳ, ἔμμετρος μετάφρασις ἀρ- χαίων στίχων ὑπὸ ΠΑΝΑΓ. ΦΕΡΜΠΟΥ . . .	141
Πῶς διασκεδάζουν οἱ Ἄγγλοι στὸ Παρίσι, γελοιογραφία .	145
Ἀγάπης φωλή, ποίημα ΜΑΡΙΝΟΥ ΣΙΓΟΥΡΟΥ . . .	146
Σκέψεις καὶ γνώμαι . . .	147
Τὸ γαρδελί, ἡθοιογραφικὴ σελὶς ὑπὸ Ν. Γ. ΜΑΝΤΖΑΒΙΝΟΥ .	148
Ὁ θάνατος τοῦ βοσκῆ, ποίημα ὑπὸ ΡΩΜΟΥ ΦΙΛΥΡΑ . . .	151
Ὁ Ἀναποδιασμένος, διήγημα ὑπὸ ΑΛΕΞ. ΜΩΡΑΙΤΙΔΟΥ . . .	152
Ἱστορικαὶ πληροφορίαι . . .	166
Φιλολογικὴ Πινακοθήκη, εἰκόνας ποιητῶν καὶ λογίων . .	167
Υγιεῖναι συμβουλαὶ — Ἡ ῥίς . . .	171
Κώδις τῆς «Οκτατεύχου», ἐπιστημ. μελέτη ὑπὸ Γ. ΒΕΓΛΕΡΗ.	172
Τὸ φῶς τῶν ματιῶν καὶ τῆς λάμπας, ἀνέκδ. μετὰ γελοιογρ.	176
Τὸ γαϊδοῦρι, σμυρναϊκὴ ἡθοιογραφ. ὑπὸ ΑΝΔΡ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ.	177
Νησιώτικες ῥίμες — Τὸ γεροντοκόριτσο . . .	182
Ἐκπαιδευτήριον Ἠλ. Κωνσταντινίδου . . .	183
Οἱ Κώδωνες εἰς τοὺς χριστιανικοὺς ναοὺς, ἱστορικὴ με- λέτη ὑπὸ ΑΝΔΡ. ΚΑΡΑΒΙΑ . . .	184

	Σελ.
Εἰς Κυρίαν ἐπισκευαζομένην, ἐπίγραμμα ὑπὸ ΣΑΤΑΝΑ . . .	190
Ἀντιγόνῃ Δουκᾷ, νεκρολογία μετ' εἰκότος	191
Φιλολογικὰ Μνημόσυνα, Κλεάνθ. Τριαντάφυλλος, σημείωμα.	193
Ὁ Θεοῦλης μας, ποίημα ἐκ τῶν τοῦ Βερνάρδου, μετάφρ. ΚΛ. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ	193
Ὁ μετ' ὀλίγον ἐξάδελφος, ἀνέκδ. μετὰ γελοιογραφίας . . .	196
Scrivano Pubblico, εἰκὼν καὶ ἀνάμνησις ἐκ Νεαπόλεως ὑπὸ ΣΑΤΑΝΑ	197
Στοιχειωμένο καράβι, ὑπὸ ΠΑΥΛΟΥ ΝΙΡΒΑΝΑ	199
Ἐπιμνημόσυνον ποίημα, εἰς τὸν θάνατον τῆς κόρης Ἀσπα- σίας Ν. Ἀναστασοπούλου ὑπὸ Κ. Φ. ΣΚΟΚΟΥ	200
Ἡ Τσιγγάνα, παιδικὴ ἀνάμνησις ὑπὸ ΜΑΡΙΝΟΥ ΣΙΓΟΥΡΟΥ . . .	202
Πρακτικαὶ ὁδηγαί	207
«Ἰδοὺ ὁ Νυμφίος ἔρχεται . . .», ρησιωτικὸν διήγημα μετ' εἰκόνων, ὑπὸ ΠΑΥΛΟΥ ΝΙΡΒΑΝΑ	208
Ὁδηγαί κατὰ τοῦ κερανοῦ	218
Σονάτα - Νύχτα, ὑπὸ ΑΓΓΕΛΙΚΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΤΟΥ	219
Ἡ ἀσφαλισμένη χήρα, ἀνέκδ. μετὰ γελοιογραφίας	221
Ὁ Σκύλος κι' ὁ Ἀνθρώπος, εἰκόνες ἀπὸ τὴν ζωὴν ὑπὸ ΕΥΣΤΡ. ΕΥΣΤΡΑΤΙΑΔΟΥ	222
Ὁ τραγουδιστὴς κι' ὁ Δράκοντας, δημῶδες ποίημα	224
Ὁ κομήτης, σκαλίδωμα μετὰ γελοιογρ. ὑπὸ Κ. ΤΕΙΤΣΕΛΙΚΗ . .	225
Εἰς ῥοδοστάριον κυρίαν, ποιημάτων ὑπὸ ΕΩΣΦΟΡΟΥ	229
Τέττιγες, ὑπὸ ΙΩ. ΚΟΝΔΥΛΑΚΗ	230
Πικρὸ τραγοῦδι, ὑπὸ ΕΛΕΝΗΣ ΣΒΟΡΩΝΟΥ	231
Κοναρέτο, μῦθος κατὰ τὸν Κοιλῶφ μετὰ γελοιογρ. ὑπὸ Σ. Π.	232
Τὸ Ἐξωκλήσι, ποίημα Γ. Κ. ΣΤΡΑΤΗΓΗ	235
Τῶν μυστηρίων χρησμοί, ὑπὸ ΙΩ. ΖΕΡΒΟΥ ΑΡΕΤΑ	236
Γαμβρός βραδυγλωσσος, ἀνέκδ. μετὰ γελοιογραφίας	240
Ποιήματα ἀπὸ τὴν Ἀνατολήν, ὑπὸ Κ. Ι. ΦΡΙΑΙΓΓΟΥ	241
Σκέψεις καὶ Γνώμαι	242
Δύο φίλεις, διήγημα Χ. ΧΡΗΣΤΟΒΑΣΙΛΗ	243
Ὁ ἐκχριστιανισμὸς τῶν ἀγρίων, ἀνέκδ. μετὰ γελοιογραφ. . .	251
Ὁ καμαρότος, εὐθυμογράφημα ὑπὸ ΣΠ. Μ. ΖΟΥΛΛΑ	252
Τὸ πουλί μου, ποιημάτων ΑΛΕΞ. ΠΑΛΛΗ	256
Ἡ μοιρασιά, χωριάτικες ἱστορίαι ὑπὸ Π. Δ. ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΥ .	257
Ἡ φιλία, ποίημα Γ. Κ. ΖΩΡΔΟΥΜΗ	262
Κῶμα πεταλούδας, ὑπὸ Ζ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ	263
Παλαιοὶ Στίχοι, ΑΝΔΡ. ΛΑΣΚΑΡΑΤΟΥ	267
Ἀπὸ τὰ Ἰωάννινα, ὁδοιπ. ἐντυπώσεις ὑπὸ ΑΣΠΑΣΙΑΣ ΦΩΚΑΕΩΣ.	273
Ἐλα, ποίημα ΣΤΕΛΙΟΥ Γ. ΣΠΕΡΑΝΤΖΑ	277
Τὸ Μέλι, ἱστορικὸν σημείωμα ὑπὸ ΑΘΑΝ. Ν. ΒΕΡΝΑΡΔΑΚΗ . . .	278
Στὸ μοναστήρι, ποίημα Γ. ΔΡΟΣΙΝΗ	283
Αἱ «Βοσπορίδες» τοῦ Βιζυνοῦ, ἀνέκδοτος ἐπιστολὴ τοῦ ΑΝΔΡ. ΛΑΣΚΑΡΑΤΟΥ	285

Νεκρολούλουνδα, ὑπὸ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ Γ. ΣΤΑΜΠΟΛΤΖΗ	Σελ. 289
Παροιμῖαι ἀντίστοιχοι	308
Αἱ φυλακαὶ Κεφαλληνίας, ὑπὸ Κ. Φ. ΣΚΟΚΟΥ	309
Πᾶρε τὸ δρόμο, ποίημα Δ. Π. ΚΟΥΚΟΡΙΚΟΥ	314
Τύποι ἐρωτολήπτων — Τί εἶνε; ὑπὸ ΡΕΒΕΚΚΑΣ	315
Γεώργιος Φωτεινός, σκιαγραφία	318
Σκίτσα ἀπὸ τὴν Κων/πολιν — «Ὁ Χαφιές»	319
Ἀπὸ Στοκχόλμης εἰς Γουτεμβέργην, ὑπὸ Γ. Ν. ΦΙΛΑΡΕΤΟΥ	321
Εἰς μαγεύρισσαν, ἐπιγράμμα ὑπὸ ΣΑΤΑΝΑ	324
Σχολικὴ ἀνάμνησις, διήγημα ΑΡΙΣΤ. ΜΑΝΔΡΑ	325
Ἡ ἄρρωστη, ποίημα Κ. Α. ΜΙΧΑΗΛΙΔΟΥ	330
Ἄγγελος Ἀλενράς, νεκρολογία μετ' εἰκότος	331
Ἐλεγείον εἰς Ἄγγ. Ἀλενράν, ὑπὸ Μ. Δ. ΣΕΙΖΑΝΗ	332
Ὁ τάφος τοῦ Μ. Ναπολέοντος, ὑπὸ Κ. ΒΑΛΤΑΤΖΗ	333
Ὁ πανοραματίζης, σκηναὶ τοῦ δρόμου	336
Πέδερου Ἀνησυχία, ζωμοφία μονότ. ὑπὸ Ν. Ι. ΛΑΣΚΑΡΗ	337
Ἡ ἐθνικὴ κατήχησις εἰς τὰ Σχολεῖα, γελοιογραφ. εἰκὼν	356
Τὸ ξύπνημα, διήγημα ὑπὸ ΚΩΣΤΑ ΠΑΡΟΡΙΤΗ	357
Ὁ ἔρως καβαλλάρης, ποίημα μετὰ γελοιογρ. ὑπὸ Κ. ΠΙΚΚΟΛΟΥ	361
Υγιεινὴ τῆς ψυχῆς	362
Τὸ πρῶτον τουρκικὸν Τυπογραφεῖον, ἱστορικὸν σημεῖωμα ὑπὸ Ν. Π. ΕΛΕΥΘΕΡΙΔΟΥ	363
Τὰ θηρία καὶ αἱ γυναῖκες, ἀνέκδ. μετὰ γελοιογραφ.	368
Βιβλιοφοβία, σκυλάθημα ὑπὸ Γ. ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΟΥ	369
Ἀθλία καρδιά, ποίημα ὑπὸ ΘΡ. ΖΩΙΟΠΟΥΛΟΥ	374
Τὸ τεράστιον δένδρον τοῦ Τράνσβαλ, εἰκὼν καὶ σημεῖωμα	375
Οἱ νέοι καλλιτέχναι — Εὐάγ. Ἰωαννίδης ὑπὸ ΙΩ. ΖΕΡΒΟΥ ΑΡΕΤΑ	376
Τὰ νυχτοπούλια, ποίημα ΜΑΡΙΚΑΣ ΠΙΠΙΖΑ ΚΑΡΑΚΑΣΗ	378
Ἡ ἀνωτέρα πρακτ. Σχ. Πειραιῶς τοῦ κ. Παναγιωτοπούλου	379
Σκιάς ὄναρ, ὑπὸ Μ. ΣΙΓΟΥΡΟΥ	380
Τάφοι τεράτων, ὁωμαῖκαὶ ἐντυπώσεις ὑπὸ Κ. ΚΑΙΡΟΦΥΛΑ	381
Σημεῖα τῶν καιρῶν, σαι. ποίημα μετὰ γελοιογρ. ὑπὸ ΣΑΤΑΝΑ	384
Μία Κλινικὴ ἐν Ἀθήναις	386
Εἰς τὸ πρῶτον του δόντι, ὑπὸ Κ. Φ. ΣΚΟΚΟΥ	387
Ἐντυπώσεις ἐξ Ἀβησσυνίας, ὑπὸ ΑΛ. ΣΑΡΑΤΖΟΠΟΥΛΟΥ	389
Ἐδῶ κ' ἐκεῖ	393
Εὐζωνικὴ ἀφήγησις	394
Ἀπὸ τοὺς «τάφους» τοῦ Φωσκόλου, ὑπὸ ΦΡ. ΚΑΡΡΕΡ	396

■ Ἐκ τυπογραφικῆς ἀβλεψίας ἐτέθη ἐν σελ. 25, ὑπὸ τὴν «προσωπογραφίαν ἐκ τοῦ φυσικοῦ», τὸ ὄνομα Κικὴ Καλογεροπούλου ἀντὶ τοῦ τῆς δεσποινίδος Κικῆς Γιαννοπούλου.

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psifiako Apothetrio Dimosias

Restrictions apply.

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

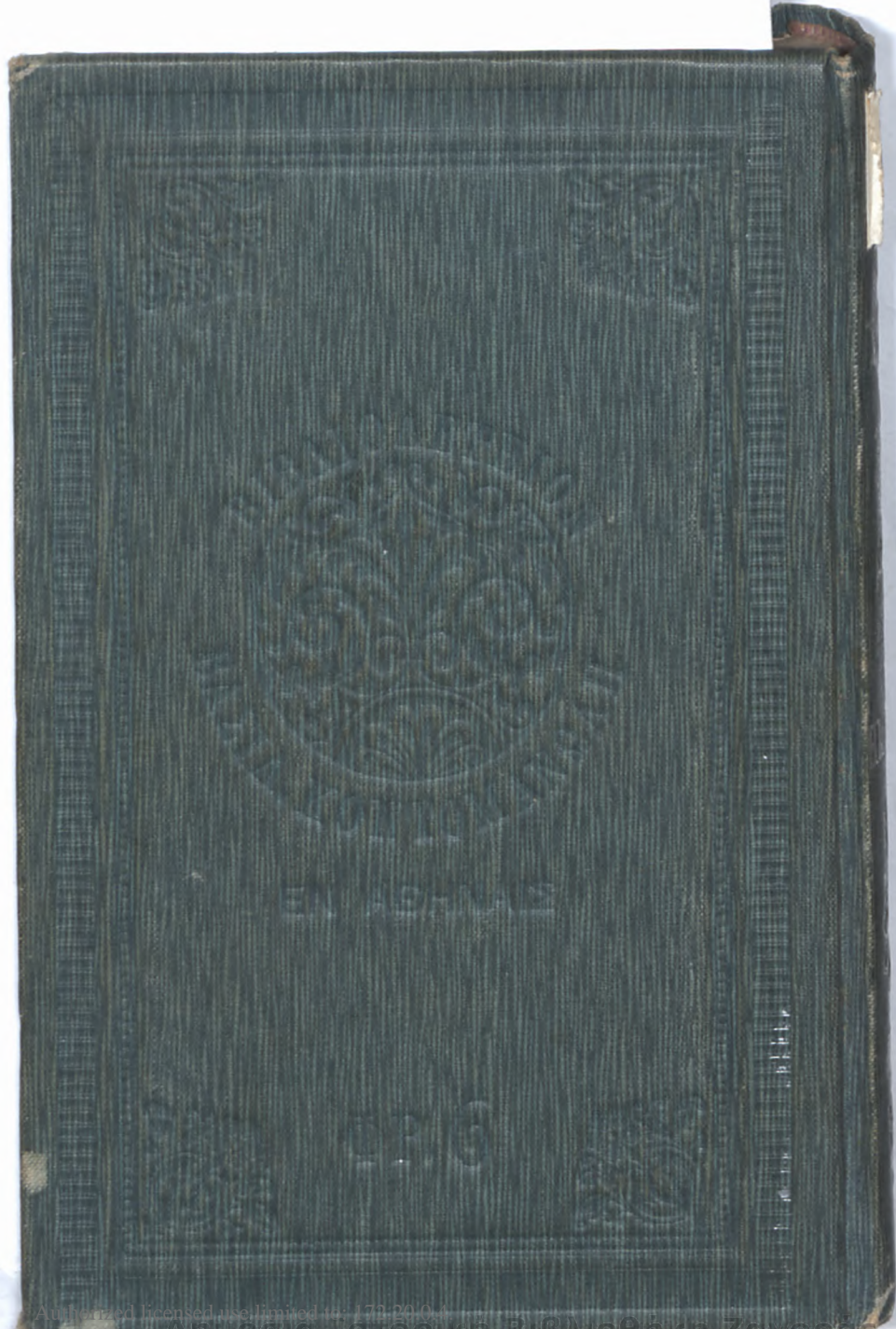
Downloaded on 05/07/2025 21:03:05 UTC by Bob Psigalski, Apothecario, Dimosias, Iste

Restrictions apply.

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4.

Downloaded on 03/07/2025 21:03:05 UTC from Psico App thelirio Dimosias

Restrictions apply.

Authorized licensed use limited to: 172.20.0.4

Downloaded on 03/07/2023 21:03:05 UTC from [Shant'ko Yaponetno Dimesias Istorikis Vivliothiki](#)

Restrictions apply.